C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\H\Harrison Harry\Harrison_Harry-Kladivo_a_kriz_1_Kladivo_a_kriz.PDB

PDB Name: Harrison_Harry-KK1_Kladivo_a_kr
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 8.5.2004
Modification Date: 8.5.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

NEVOLNÍK

Kapitola 1

SEVEROVÝCHODNÍ POBŘEŽÍ ANGLIE, 865 n. l.

Jaro. Jarní úsvit na mysu Flamborough, kde do moře vybíhá Yorkshirská pahorkatina jako gigantický rybářský háček, vážící miliony tun. Jeho špička míří do moře, jako by připomínala, že právě odtamtud ustavičně hrozí příchod Vikingů. Králové místních drobných království se teprve nedávno začali proti hrozbě ze severu neochotně sjednocovat. Jenom obtížně překonávali svou podezíravost a řevnivost, živenou vzpomínkami na dlouhá léta nepřátelství a vraždění, které poznamenávalo historii Anglů a Sasů už od té doby, co sem před dlouhými stoletími poprvé zavítali - hrdí, vznešení válečníci, kteří porazili Velšany, a, jak říkají básníci, podmanili si tuto zemi.
Zeman Godwin přecházel sem a tam po dřevěné palisádě malé pevnosti, vztyčené na samém konci mysu Flamborough, a tiše klel. Jaro! Ve šťastněji položených krajích jaro možná znamenalo dloužící se dny a světlé večery, zelené louky, poseté pryskyřníky, a krávy, ubírající se s těžkými vemeny k chlévům k večernímu dojení. Tady na mysu znamenalo jaro vítr - vichřice v čas rovnodennosti a severovýchodní vichry. Za jeho zády stála řada nízkých, větrem ošlehaných stromů, jeden za druhým jako muži otočení k větru zády. Každý následující strom byl vyšší než ten blíže k pobřeží, takže tvořily přirozený ukazatel směru větru, jakousi korouhvičku ukazující na rozbouřené moře. Vpředu i po stranách se kolem Godwina jako nějaké obrovské zvíře pomalu vzdouvaly šedé vody. Vzpínající se vlny se vždy začaly stáčet a potom náhle klesaly pod náporem větru, který překonával i mohutný příboj. Šedé moře, šedé nebe, bouřkové mraky na obzoru - bezbarvý svět, jen tu a tam oživený nárazem vlny do rozbrázděných útesů, provázeným sprškou zpěněné vodní tříště. Godwin tu už byl tak dlouho, že hukot tříštících se vln ani nevnímal, a uvědomil si jej jen tehdy, když sprška vystříkla tak vysoko, že voda, smáčející jeho plášť a kápi a stékající mu po tváři, nebyla náhle sladká, ale slaná. Ne že by v tom byl nějaký rozdíl, přemýšlel otupěle Godwin. Mořská nebo dešťová, voda byla pořád stejně chladná. Mohl by jít dovnitř, odkopnout otroky stranou a ohřát si u ohně prokřehlé ruce a nohy. Je vyloučeno, aby se v takovém počasí objevili nějací nájezdníci. Vikingové byli mořeplavci - nejlepší na světě, jak o sobě alespoň tvrdili. A člověk nemusel být žádným úžasným mořeplavcem, aby přišel na to, že v takovýto den nemá cenu vyplouvat. Vítr vál východním směrem - ne, rychle se v duchu opravil, severovýchodním. Pro plavbu z Dánska je to slušný vítr, ale jak zabránit tomu, aby se veslice v tak rozbouřeném moři nestočila bokem proti větru? A jak navést loď na bezpečné přistání? Kdepak, dnes nemají Vikingové šanci. Klidně mohl zůstat u ohně.
Godwin se na chvíli toužebně zahleděl na přístřešek, z něhož se vinul tenký proužek dýmu, okamžitě strhávaný větrem, ale potom se otočil a opět začal rázovat podél palisády. Jeho pán ho dobře vycvičil. "Nemysli si, Godwine," říkával, "že možná dnes připlují a možná taky ne. Nemysli si, že někdy má cenu stát na hlídce, a jindy to není zapotřebí. Dokud bude den, zůstaneš na mysu. Nepolevuj v ostražitosti, nebo se jednou stane, že si budeš zase něco myslet, a nějaký Stein nebo Olaf budou jiného názoru, a náhle zjistíš, že ti za zády přistáli a budou dvacet mil ve vnitrozemí, než je dohoníme - pokud se nám to podaří. A to znamená stovku mrtvých a stovku liber ve stříbře a dobytku a spálených střechách. A žádné vybírání nájemného po několik dalších let. Takže hlídej, zemane, protože tvé statky jinak utrpí škodu."
To mu řekl jeho pán, lord Ella. A za ním se krčil nad pergamenem Erkenbert, jako černá vrána, a brk mu skřípal, jak čmáral ty záhadné černé čáry, ze kterých měl Godwin ještě větší hrůzu než z Vikingů. "Dva měsíce služby na mysu Flamborough pro zemana Godwina," oznámil. "Bude držet hlídku až do třetí neděle po Ramis Palmarum." Cizokrajné slabiky tento nekompromisní rozkaz zpečetily.
Řekli mu, aby hlídal, a hlídat taky bude. Ale nemusí při tom být vyschlý jako nějaká zdráhavá panna. Godwin zařval po větru na otroky, aby mu přinesli horké kořeněné pivo, které si poručil už před půlhodinou. Jeden z nich okamžitě vyběhl z přístřešku, v ruce kožený pohárek. Godwin ho s hlubokou nelibostí pozoroval, jak běží k palisádě a šplhá po žebříku nahoru na ochoz. Zatracený blázen. Godwin ho tu držel, protože otrok měl dobrý zrak, ale to byla asi jeho jediná přednost. Jmenoval se Merla a býval rybářem. Pak jednou přišla krutá zima, úlovky byly slabé a Merla se opozdil s placením dávek pro své pány, černé mnichy z dvacet mil vzdáleného kláštera svatého Jana v Beverley. Aby mohl zaplatit a uživit ženu a děti, prodal svůj člun. Když mu pak peníze došly a nebylo co jíst, musel prodat svou rodinu bohatšímu muži, a nakonec prodal sám sebe svým bývalým pánům. A ti ho půjčili Godwinovi. Zatracený blázen. Kdyby

měl v těle kousek cti, byl by nejdřív prodal sám sebe a dal peníze příbuzným své ženy, aby se alespoň o ni a o děti postarali. Kdyby měl rozum, byl by prodal nejdřív svou ženu a děti a nechal si člun. Pak by byl snad měl šanci vykoupit je zpět Merla však neměl ani rozum, ani čest. Godwin se otočil zády k dorážejícímu větru a zhluboka se napil z vrchovatého poháru. Alespoň že ten chlap neupíjel. Když už nic jiného, výprask by ho mohl naučit.
Na co to ten hlupák zírá? Hubu dokořán, hledí přes rameno svého pána a ukazuje na moře.
"Lodě," křičí. "Veslice Vikingů, tak dvě míle daleko. Teď jsou zas vidět. Pohleď, pane, pohleď!"
Godwin se automaticky otočil a zaklel, když mu horký nápoj vyšplíchl na rukáv. Usilovně hleděl do deště a mraků tam, kam otrok ukazoval. Opravdu tam zahlédl na moři drobnou skvrnku, tam, kde se mračno dotýká moře? Ne, nic tam není. Nebo možná přece? Nic určitého neviděl, ale v těch místech by vlny, vyšší než dvacet stop, zakryly každou loď, snažící se se skasanými plachtami uniknout bouři.
"Vidím je," zaječel znovu Merla. "Dvě lodě, na pět lodních délek od sebe."
"Válečné veslice?"
"Ne, pane, jsou to knorry."
Godwin zahodil džbánek za hlavu, ocelovým stiskem popadl hubenou paži otroka a vztekle mu vyťal dvě facky, dlaní a pak hřbetem své promočené kožené rukavice. Merla se zajíkl a přikrčil se, ale neodvážil se před údery krýt.
"Mluv anglicky, ty Zatracenej parchante. A ať to má hlavu a patu!"
"Knorr, pane. Obchodní loď. S velkým břichem, na náklad." Merla zaváhal, bál se projevit víc znalostí, bál se je zamlčet. "Rozeznávám tvar přídě. Musí to být Vikingové, pane. My tyhle lodě nemáme."
Godwin hleděl na moře a vztek z něj pomalu vyprchával. Začínal jej nahrazovat svíravý pocit chladu v podbřišku. Pochybnosti. Strach.
"Dobře mě, Merlo, poslouchej," zašeptal. "Musíš si být naprosto jistý. Jestli jsou to Vikingové, musím svolat celou pobřežní hlídku - všechny muže odtud až po Bridlington. Jsou to jenom sedláci a otroci, a nic se neděje, když je někdo vytáhne z domu od jejich ucouraných ženských.
Musím však udělat ještě jednu věc. Jakmile svolám hlídku, musím vyslat jezdce do Beverley, se zprávou pro mnichy z kláštera svatého Jana - tvé pány, pamatuješ?"
Na chvilku se odmlčel a sledoval hrůzu v Merlových očích, vyvolanou starými vzpomínkami.
"A ti svolají jízdu, zemany krále Elly. Není dobré, aby se zdržovali tady, když piráti mohou předstírat útok na Flamborough, a pak napadnout dvacet mil vzdálený mys Spurn dřív, než se naši jezdci se svými koňmi vymotají z mokřin. Proto zůstávají ve vnitrozemí, aby mohli okamžitě vyrazit jakýmkoliv směrem hned, jak hlídka spatří hrozící nebezpečí. Ale jestli pro ně pošlem, a oni se sem budou v dešti a větru trmácet kvůli zbytečnému poplachu A jestli mezitím nějaký Viking proklouzne za jejich zády Humberskou zátokou
To by pro mne nedopadlo dobře, Merlo." Godwin zvýšil hlas a zvedl podvyživeného otroka ze země. "Ale, u všemohoucího Boha na nebesích, potom se postarám, abys toho litoval do posledního dne svého života. A po výprasku, který dostaneš, na ten den možná nebudeš muset moc dlouho čekat.
Ale pokud tam na moři jsou opravdu lodě Vikingů, a ty mi řekneš, abych poplach nespustil - potom tě, Merlo, předám zpět černým mnichům a řeknu jim, že jsi mi nebyl k ničemu.
Tak co říkáš, Merlo? Jsou to lodě Vikingů, nebo ne?"
Otrok se znovu zahleděl na moře, ve tváři napětí. Bylo by bývalo moudřejší mlčet, přemýšlel. Co mu na tom záleželo, jestli Vikingové napadnou Flamborough, Bridlington, nebo i samotný klášter v Beverley? Nemohli ho už o nic víc zotročit. Ba možná by ti barbarští cizinci byli lepšími pány než křesťané jeho vlastního národa. Příliš pozdě bycha honit.
Obloha se na malou chvíli rozjasnila. Jeho pán, ta slepá suchozemská krysa, nic neviděl, ale on ano. Přikývl.
"Dvě vikinské lodi, pane. Dvě míle daleko na moři. Jihovýchodním směrem."
Godwin začal chrlit rozkazy, řval na ostatní otroky, vyžadoval svého koně, svůj roh, svůj malý oddíl neochotných svobodných branců. Merla se napřímil a pomalu kráčel k jihozápadnímu konci palisády. Pozorně a zamyšleně znovu upřel zrak na moře. Počasí se na chvilku uklidnilo a on měl před sebou několik vteřin moře jako na dlani. Pohlédl na hradbu vln - zkalenou, žlutou čáru asi sto yardů od pobřeží, značící začátek dlouhé přílivové mělčiny, která se táhla po celé délce tohoto nejpustšího, proudy a větry nejvíc bičovaného úseku pobřeží Anglie, na němž se nenacházely téměř žádné přístavy. Hodil do vzduchu hrst mechu a sledoval jeho dráhu ve větru. Jeho útrapami poznamenanou tvář pomalu zbrázdil ponurý a neradostný úsměšek.
Snad jsou ti Vikingové opravdu skvělými mořeplavci. Ale tady se nacházeli na nesprávném místě, na závětrném pobřeží, a vál "vítr vdov". Pokud se vítr neutiší nebo jim nepomohou jejich pohanští bohové z Valhaly, nemají šanci. Už nikdy nespatří Jutsko nebo viky.

o o o

O dvě hodiny později postával na pláži jižně od mysu hlouček asi stovky mužů. Stáli na severním konci dlouhého, nepřístupného úseku pobřeží, které se táhlo dolů k mysu Spurn a ústí Humberské zátoky. Všichni byli ozbrojeni - měli kožené kabátce a čapky, kopí a dřevěné štíty. Někteří svírali širočiny, jež v čase míru používali k otesávání svých člunů a domů. Tu a tam bylo možno spatřit sax, krátký meč, po němž převzali jméno Sasové z jihu. Pouze Godwin měl kovovou helmu, drátěnou košili a u pasu meč se širokou čepelí a mosazným jílcem. Od těchto lidí, členů pobřežní hlídky z Bridlingtonu, se za normálních okolností neočekávalo, že by stáli na břehu a bili se muž proti muži s profesionálními válečníky z Dánska a Norska. To by spíš pobrali svůj majetek a ženy a co nejrychleji se vytratili. Nechali by všechno na oddílu jízdy, vojácích z Northumbrie, kteří právě za účast v boji koneckonců dostávali své panství a usedlosti. Čekali by, až boj skončí, a oni se budou moci hrdinně vrhnout kupředu a zúčastnit se pronásledování poražených nepřátel a

získání nějaké té kořisti. Taková příležitost se žádnému Angličanovi nenaskytla už od bitvy u Oakley před čtrnácti lety. A to se stalo na jihu, v dalekém království Wessex, kde se děly ty nejdivočejší věci.
Teď však nevykazovali členové hlídky žádné známky znepokojení, naopak byli spíš rozjařeni. Skoro všichni byli rybáři, kteří dobře znali rozmary Severního moře. Byly to nejhorší vody světa, s obludnými přílivovými vlnami a nevyzpytatelnými proudy, a vichřice a mlhy zde byly na denním pořádku. Jak se den dloužil a vítr nemilosrdně hnal lodi Vikingů blíž a blíž ke břehu, všem bylo stále jasnější to, čeho si už dávno všiml Merla: Vikingové byli odsouzeni k záhubě. Šlo jen o to, co se teď pokusí udělat. A jestli se o něco neúspěšně pokusí, ztroskotají dřív, než dorazí jízda, pro kterou Godwin už před několika hodinami poslal, jezdci v zářivém brnění, pláštích pestrých barev a s pozlacenými meči.
Většina rybářů se shodovala na tom, že po příjezdu vojáků se jejich šance na získání jakékoliv slušné kořisti zmenší na minimum. Ledaže by si dobře zapamatovali to místo a vrátili se tam tajně v noci, s hákovacími kotvicemi. Zezadu se ze skupiny ozýval tichý hovor, občas přerušený tlumeným smíchem.
"Vidíš?" vysvětloval právě v čele hloučku Godwinovi starosta místního městečka. "Vítr vane od východoseverovýchodu. Pokud vztyčí třeba jen cár plachty, mohou plout na západ, sever nebo na jih." Starosta začal do mokrého písku u jejich nohou kreslit jednoduchý náčrt. "Když poplují na západ, uvíznou na našem břehu. Při plavbě na sever narazí na mys. Pozor, kdyby se jim podařilo proklouznout kolem mysu, na severovýchod by se jim otevřela cesta až ke Clevelandu. Proto zkoušeli asi tak před hodinou vesla. Pár stovek yardů na otevřené moře a byli by volní. Ale je tu jedna věc, o které víme, a oni ne. Kolem mysu proudí dolů velmi silný proud. To už můžou stejně tak dobře míchat vodu svýma...". Starosta se na chvíli odmlčel, nejistý, nakolik familiární chování si může dovolit.
"Proč nezamíří na jih?" vpadl mu do řeči Godwin.
"O to se právě snaží. Už vyzkoušel vesla i kotvu, aby viděl, jak ho to snáší. Řekl bych, že ten jejich velitel - jarl, jak říkají - ví, že jeho muži jsou úplně vyčerpaní. Museli strávit drsnou noc. A ten šok, když ráno zjistili, kde se nacházejí!" Starosta potřásl hlavou s výrazem jistého profesionálního soucitu.
"Takže to nejsou až tak skvělí námořníci," pravil Godwin s uspokojením. "A Bůh je proti nim, těm špinavým pohanům a hanobitelům církve."
Rozruch za nimi rázně uťal odpověď, o kterou se snad mohl starosta neobezřetně pokusit. Oba muži se otočili.
Na pěšince, která se táhla podél čáry přílivu, sesedal z koně asi tucet mužů. Vojáci? uvažoval Godwin. Zemani z Beverley? Ne, ti nemohli v žádném případě být tak rychlí. Teď možná teprve sedlají. Vůdce těchto mužů byl však šlechtic. Vysoký a statný, světlé vlasy a modré oči, vzpřímený postoj muže, jenž si v životě nemusel vydělávat na chleba pluhem nebo motykou. Pod drahým šarlatovým pláštíkem se zlatě blýskaly přezky a hlavice meče. Za ním jel mladík, který jako by mu z oka vypadl - nepochybně jeho syn. Po mladíkově boku jel ještě jeden chlapec - vysoký a vzpřímený jako válečník. Měl ale snědou pleť a byl bídně oděn v roztrhané haleně a vlněných spodcích. Podkoní drželi otěže koní šesti ozbrojených mužů - bezpochyby družiny toho boháče.
Cizinec pozdvihl na pozdrav prázdnou dlaň. "Neznáte mne," řekl. "Jsem Wulfgar. Jsem pán ze země krále Edmunda, z Východních Anglů."
Z davu se ozvalo zašumění. Cizinec vzbudil zájem, ale i podezření. Přichází snad s nepřátelským poselstvím?
"Rádi byste věděli, co zde pohledávám. Hned vám to vysvětlím." Pokynul směrem k pobřeží. "Nenávidím Vikingy. Znám je líp než většina ostatních mužů. A stejně jako těm ostatním, i mně přinesli jen žal. V mé zemi, mezi seveřany za zálivem Wash, jsem členem pobřežní hlídky, kterou pověřil sám král Edmund. Už dávno jsem zjistil, že se té chamradi nikdy nezbavíme, když se budeme my Angličané stále svářit a bojovat každý sám za sebe. Přesvědčil jsem o tom svého krále, a on poslal poselství vašemu králi. Dohodli se na tom, že pojedu jako vyslanec na sever a promluvím s moudrými muži v Beverley a v Eoforwichi o tom, co bychom mohli podniknout. Včera večer jsem sjel ze správné cesty a dnes ráno jsem potkal vašeho posla mířícího do Beverley. Proto jsem přijel nabídnout svou pomoc." Na okamžik se odmlčel. "S vaším svolením."
Godwin pomalu přikývl. Ať si ten neotesaný rybářský balík starosta říká, co chce. Někteří z nich se mohou dostat na břeh, a pak se tenhle hlouček třeba rozuteče Pár zbrojnošů tu možná přijde vhod.
"Prosím, jste vítáni," odvětil.
Wulfgar s netajeným uspokojením přikývl. "Přijel jsem právě včas," poznamenal.
Na moři se mezitím schylovalo k předposlední fázi ztroskotání lodí. Jeden ze dvou knorrů byl o padesát yardů blíž než ten druhý - jeho posádka byla možná unavenější nebo je snad kapitán méně poháněl. Teď nadešel čas účtování. Rozhoupaná loď na vlnách změnila úhel a holý stěžeň se začal divoce kymácet. Pozorovatelé náhle zjistili, že žlutá brázda, značící začátek písečné mělčiny, se nachází za druhé straně trupu. Členové posádky se divoce vymrštili z paluby a lávek, kde předtím leželi, zběsile pobíhali po palubě, popadali vesla a zkoušeli loď od mělčiny odstrčit s nadějí, že tak získají o několik chvil života víc.
Pozdě. Když ji Vikingové spatřili, přes vodu se ozval slabý výkřik zoufalství, provázený vzrušeným zašuměním skupinky Angličanů - vlna, ta obrovská, sedmá vlna, která se na pláži vždycky dostane dál než ty ostatní. Najednou se knorr na ní vznášel a pomalu se nakláněl. Kaskáda truhlic, sudů a mužů se hrnula po palubě z návětrné strany na závětrnou. Potom vlna klesla a knorr se zaduněním narazil na tvrdý písek a štěrk pobřeží. Vzduchem létaly fošny, zlomený stěžeň visel na boku lodi ve změti lanoví. Nějaký muž chvíli zoufale visel na přídi vyřezané do tvaru dračí hlavy. Potom se přes to všechno přelila další vlna a na hladině se vznášely jen trosky.
Rybáři pokývali hlavami a někteří se pokřižovali. Pokud je dobrý Bůh uchrání před Vikingy, takto by chtěli jednou odejít z tohoto světa - jako muži, se slanou příchutí moře v ústech a zlatými kroužky v uších, kterými zaplatí dobrosrdečným cizincům za svůj pohřeb. Zbývala jediná věc, o kterou se mohl schopný kapitán pokusit.
Ten druhý Viking se rozhodl, že než pasivně čekat na smrt tak jako jeho sesterská loď, raději to zkusí - využít bočního větru a východního kurzu a uhánět směrem k jihu. Kdosi se náhle objevil u kormidelního vesla. I na vzdálenost dvou

furlongů bylo jasně rozeznat, jak ve větru vlaje jeho rudý vous, a byla slyšet ozvěna jeho naléhavých rozkazů. Členové posádky drželi lana, čekali na povel a vší silou táhli. K nebi vylétl cár plachty, který okamžitě zachytil vítr a vydul jej. Loď prudce vystřelila směrem k pobřeží. Zazněla další salva rozkazů, ráhno se natočilo a loď se naklonila po směru větru. Během několika vteřin se nový kurs ustálil a loď rychle nabírala rychlost. Uháněla pryč od mysu směrem k úžině Spurn, až vytvářela mohutnou kýlovou brázdu.
"Odplouvají!" křičel Godwin. "Rychle na koně!" Prudce od sebe odstrčil svého štolbu, vyškrábal se do sedla a vydal se tryskem za lodí. Pouhou jednu či dvě délky za ním uháněl Wulfgar, a za tím zas v neuspořádané formaci členové jeho družiny. Jen snědý mladík, který přijel s Wulfgarem, váhal.
"Ty nikam nespěcháš," oslovil nehybného starostu. "Cožpak je nechceš dohonit?"
Starosta se ušklíbl, shýbl se, nabral na pláži špetku písku a hodil ji do větru. "Nezbývá jim, než se o to pokusit," poznamenal, "ale moc daleko se nedostanou."
Otočil se k čekajícímu hloučku a pokynul asi dvaceti mužům, ať zůstanou, kde jsou, a pozorují pláž pro případ, že vlny vyplaví nějaké trosky či námořníky. Další skupinka nasedla na koně a vydala se za šlechtici, a ostatní se cílevědomě, avšak rozvážně, vydali klusem po pláži ve směru uhánějící lodi.
Po několika minutách si to uvědomili dokonce i ti, co nebyli zkušenými námořníky. Kapitán Vikingů svou sázku prohraje. Už podruhé se pokusil otočit loď přídí na otevřené moře, napínaje spolu se dvěma dalšími muži všechny své síly u kormidelního vesla, zatímco zbytek posádky otáčel ráhnem, až napjatá lana ve větru zvonila kovovým zvukem. Už podruhé se do přídě nemilosrdně opřely vlny takovou silou, že se zakymácela a stočila se zpět. Trup lodi se chvěl a praštěl pod náporem obrovských sil. Ještě jedenkrát to kapitán zkusil. Loď nabrala kurs paralelně s pobřežím a stále zvyšovala rychlost, nabírajíc sílu k dalšímu výpadu do bezpečí otevřeného moře.
Ale plula opravdu rovnoběžně s linií pobřeží? Dokonce i nezkušené oči Godwina a Wulfgara zaznamenaly tentokrát drobný rozdíl: silnější vítr, o něco bouřlivější moře a spodní proud ženoucí loď k pobřeží. Rudovous stál pořád u kormidelního vesla a řval rozkazy k dalším manévrům, loď stále uháněla po hladině jako - jak by řekl básník - labuť s náhrdelníkem z bílé pěny, její příď se však palec za palcem, nebo spíše stopu za stopou, natáčela. Její křivka se nebezpečně blížila ke žluté linii pobřežních mělčin a bylo jasné, že -
Náraz. V jedné vteřině plula loď s plnou plachtou vpřed a v další narazila přídí na nepoddajnou vrstvu oblázku. Okamžitě se zlomil stěžeň a vyvrátil se dopředu, přičemž s sebou strhl polovinu posádky. Prkna překládané obšívky se uvolnila a vpustila do lodi nedočkavé moře. Během několika málo úderů srdce se celá loď otevřela jako nějaká květina. Pak náhle zmizela, jen lanoví chvíli vlálo ve větru na místě, kde se ještě před okamžikem nacházela. A znovu trosky, pohupující se po hladině.
Trosky, které se tentokrát pohupovaly mnohem blíž ke břehu, se zájmem si všimli zadýchaní rybáři. A mezi nimi hlava. Rudá hlava.
"Co myslíš, zvládne to?" chtěl vědět Wulfgar. Teď bylo možné muže jasně rozeznat, jak splývá po hladině, a při pohledu na obrovské vlny, jež se tříštily o pobřeží, nevyvíjí jakékoli plavecké úsilí.
"Pokusí se o to," odpověděl Godwin a pokynem poslal několik mužů blíž k moři. "Pokud to zvládne, máme ho."
Rudovous se náhle rozhodl a začal plavat ke břehu. Mocnými rozmachy paží rozhrnoval vodu. Věděl, že se za ním valí velká sedmá vlna. Zmocnila se jej a hnala jej kupředu. Snažil se udržet na jejím vrcholu, jako by věřil tomu, že se tak dostane na pláž tak zlehka jako bílá pěna, která málem olizovala kožené škorně mužů na břehu. Udržel se tam asi po dobu deseti temp a všichni sledovali, jak klouže po jejím hřebenu. Potom ustupující vlna před ním s rachotem a prásknutím hřeben podťala a ve víru písku a kamení zbrzdila jeho pohyb. Bezmocně klesl dolů, několikrát se převrátil a spodní proud ho táhl zpět.
"Běžte a vytáhněte ho," křičel Godwin. "Hněte sebou, vy zbabělci! Nic vám nemůže udělat!"
Dva rybáři se vrhli do vln, každý z nich popadl jednu paži a táhli ho z vody ven, v jednu chvíli byli až po pás v tom pekle, avšak vzápětí nato se už hrabali z vody ven, svírajíce rudovouse pevně mezi sebou.
"Ještě žije," užasle zabručel Wulfgar. "Člověk by myslel, že mu ta vlna musela zlomit vaz."
Rudovous se nohama dotkl pláže. Rozhlédl se kolem sebe, spatřil proti sobě stát osmdesát mužů, a bílé zuby se mu zableskly v náhlém úšklebku.
"Ó, jaké přivítám," poznamenal.
Pootočil se, stále v sevření svých dvou zachránců, vnější hranou chodidla kopl jednoho z nich do holeně a celou svou vahou mu dupl na nárt. Muž zavyl bolestí a pustil jeho svalnatou paži, která rychlostí blesku švihla na druhou stranu a napřažené prsty se zaryly druhému muži hluboko do očí. Ten také zavřeštěl a padl na kolena. Držel se za hlavu a mezi prsty mu stříkala krev. Viking si vyškubl od pasu velký nůž, skočil po nejbližším Angličanovi, jednou rukou ho popadl a druhou divoce bodl vzhůru. Zatímco druhové nebohého rybáře za poplašených výkřiků couvali z jeho dosahu, chňapl Viking po oštěpu, vyškubl nůž z rány a mrštil jím po dalším muži, z ruky padlého vytrhl meč sax. Pár vteřin po tom, co se jeho nohy dotkly země, stál ve středu půlkruhu mužů, kteří před ním bázlivě couvali - kromě dvou, kteří mu bez hnutí leželi u nohou.
Opět se zablýskly jeho zuby, jak vybuchl v divoký řehot. "Pojďte," řval hrdelním hlasem. "Já jeden, vás mnoho. Pojďte bojovat s Ragnarem. Kdo velký bojovník a jde první? Ty. Nebo ty." Zamával svým oštěpem na Godwina a Wulfgara, kteří teď stáli s otevřenými ústy stranou od hloučku rybářů, neustále se s respektem stahujících z bojiště.
"Musíme ho dostat," zamumlal Godwin a se zafuněním tasil svůj meč. "Kdybych tu teď tak měl svůj štít!"
Wulfgar se k němu připojil, postavil se po jeho boku a odstrčil světlovlasého mladíka. "Ty se vrať, Alfgare. Jestli se nám podaří ho odzbrojit, ti balíci to už dokončí."
Oba Angličané se začali s vytasenými meči obezřetně přibližovat k mohutnému Vikingovi, který je s úšklebkem očekával, kolem nohou stále ještě vír krve smíšené s vodou.

Náhle byl Viking v pohybu a řítil se přímo na Wulfgara. Pohyboval se s rychlostí a prudkostí napadeného divočáka. Wulfgar v šoku uskočil a neohrabaně spadl na zem, jednu nohu zkroucenou pod sebou. Viking levicí minul cíl a pravou rukou, svírající oštěp, se napřáhl ke smrtícímu úderu.
Vtom cosi zvedlo rudovouse do vzduchu a škublo to s ním dozadu. Zatímco se marně snažil uvolnit si ruce, otočil se ve vzduchu a praštil sebou do mokrého písku pláže. Síť. Rybářská síť. Starosta a dva další muži se vrhli kupředu, chňapli po nadehtovaném lanoví a ještě pevněji síť utáhli. Jeden z nich vyrval z do sítě zapletené ruky sax, druhý divoce dupl na ruku, svírající oštěp. Kosti i násada se zlámaly zároveň. Rychle a odborně zamotali úlovek do sítě, jako nebezpečného žraloka. Potom se narovnali a, nespouštějíce oči ze své oběti, čekali na rozkazy.
Wulfgar se přibelhal blíž a vyměnil si pátravý pohled s Godwinem. "Co jsme to vlastně ulovili?" mumlal pochybovačně. "Cosi mi říká, že tohle není jen tak nějaký smůlovatý kapitánek dvou lodí." Prohlížel si oděv muže v síti, natáhl ruku a hbitě ho ohmatal.

"Kozí kůže," řekl. "nasmolená kozí kůže. Řekl, že se jmenuje Ragnar. Chytili jsme samotného Lothbroka. Ragnara Lothbroka. Ragnara Chlupatý Kalhoty."
"Nemůžeme s ním nic dělat," řekl Godwin do nastalého ticha. "Musí jet ke králi Ellovi."
Náhle se ozval hlas snědého mladíka, jenž se předtím vyptával starosty. "Král Ella? Myslel jsem si, že králem Northumbrie je Osbert."
Godwin se otočil k Wulfgarovi a pravil unaveně zdvořilým tónem: "Nevím, jak vychováváte své lidi u vás na severu, ale říct můj člověk něco takového, dám mu vytrhnout jazyk. Pokud to ovšem není tvůj příbuzný."

o o o

Nikdo ho v tmavé stáji nemohl spatřit. Snědý chlapec položil obličej na sedlo a bezvládně se svalil z koně. Záda ho pálila jako oheň, vlněná kazajka, nasáklá lepkavou krví, ho drásala, chytala se na rány a zas se bolestivě odtrhávala. Ten výprask byl nejhorší, co zatím zažil, a zažil jich už mnoho, stovky ran provazem a kůží, v předklonu přes koňský žlab na dvoře místa, jež nazýval domovem.
Věděl, že to způsobila ta poznámka o příbuzenství. Snad před těmi cizinci moc nekřičel - nebyl si příliš jist, co se dělo ke konci výprasku. Mlhavě si vzpomínal na to, jak se potom s bolestí vyvlekl ven na denní světlo. A potom dlouhá jízda přes náhorní pláně, kdy se pokoušel sedět zpříma. Co se stane teď, když dorazili do Eoforwiche? To legendární město, domov dávno zmizelých, ale tajemných Římanů a jejich legií, kdysi podněcovalo jeho fantazii víc než písně o slávě klášterů. Teď je konečně tady a touží jenom odtud uprchnout.
Kdy bude vysvobozen z viny svého otce? Z otčímovy nenávisti?
Shef se vzchopil a začal odepínat podpínku. Vší silou táhl za těžkou kůži. Věděl, že to nepotrvá dlouho, a Wulfgar jej dá formálně prohlásit otrokem, dá mu přikovat kolem krku železný obojek a bez ohledu na chabé protesty jeho matky jej prodá na tržišti v Thetfordu nebo Lincolnu. Dostane za něj slušnou cenu. Jako dítě se Shef často potloukal kolem vesnické kovárny. Přitahován ohněm, schovával se tam před ponižováním a bitím. Postupně začal pomáhat kováři - šlapal měchy, přidržoval kleště, rozklepával žhavé železo. Vyráběl si vlastní nástroje. Vyrobil si vlastní meč.
Až bude otrokem, nebude si smět svůj meč nechat. Možná by měl utéct hned teď. Otrokům se také někdy podaří útěk. Většinou ne.
Stáhl sedlo z koně a šátral v neznámé stáji po místě, kam je uložit. Tu se otevřely dveře a dovnitř proniklo světlo svíce a známý chladný a uštěpačný Alfgarův hlas.
"Ještě to nemáš hotovo? Tak toho nech, pošlu pro podkoního. Můj otec je pozván na zasedání rady s králem a ostatními velmoži. Potřebuje sluhu, který by stál za jeho křeslem a doléval mu pivo. Pro mě se něco takového nehodí a jeho ostatní společníci jsou příliš hrdí. Tak běž. Králův šenk tě očekává, dostaneš od něj rozkazy."
Shef se těžkým krokem vyvlekl na nádvoří králova nového dřevěného sídla, jež bylo nově vestavěno do starého římského opevnění. Jarní den pozvolna dohasínal a Shef byl tak unaven, že mu činilo potíže kráčet rovně. A přece se v něm horce zatetelilo vzrušení. Zasedání rady? Velmoži? Rozhodnou o osudu toho zajatce, toho silného válečníka. To bude aspoň příběh pro Godivu, žádný mudrc z Emnethu se Shefovi nevyrovná.
"A drž jazyk za zuby," zasyčel za ním ze stáje Alfgar. "Nebo ti ho opravdu dá vytrhnout. A pamatuj: králem Northumbrie je teď Ella. A ty nejsi příbuzný mého otce."

Kapitola 2

"Myslíme si, že je to Ragnar Lothbrok. Jak se o tom ale můžeme ujistit?" otázal se král Ella rady starších.
Pohlédl na dlouhý stůl, kolem něhož seděl na nízkých stolicích tucet mužů. Jen král seděl v obrovském vyvýšeném vyřezávaném křesle. Všichni členové rady byli oblečeni stejně jako král nebo jako Wulfgar, jenž seděl po králově levici: měli pestré pláště, pevně přitažené k tělu na ochranu před všudypřítomným průvanem, který fičel ze všech koutů i ze škvír mezi zavřenými okenicemi a třepetal plameny lojových pochodní. Zápěstí a svalnaté šíje velmožů zdobily zlaté a stříbrné kruhy. Zlatě a stříbrně se blýskaly i jejich přezky, spony a těžké jílce mečů. Byli v Northumbrii příslušníky vojenské aristokracie, panovníčci obrovských území na jihu a na východě království, lidé, kteří dosadili krále Ellu na trůn a vyhnali ze země jeho rivala Osberta. Nepohodlně se vrtěli na svých židlích jako muži, kteří tráví život na nohou nebo v sedle.
U protější strany stolu seděli v hloučku, jakoby v dobrovolné izolaci, další čtyři muži. Tři z nich byli - podle černých

hábitů s kápěmi - mniši z řádu svatého Benedikta, čtvrtý měl rudobílé roucho biskupa. Pohodlně se opírali o stůl, po ruce voskové tabulky a rydla, aby mohli zaznamenat řečené nebo si tajně předávat navzájem své myšlenky a názory.
Na otázku odpověděl Cuthred, kapitán královy osobní stráže. "Je pravda, že nemůžeme najít nikoho, kdo by jej mohl poznat," připustil. "Všichni, kdo kdy stáli Ragnarovi tváří v tvář v bitvě, jsou mrtví - samozřejmě," dodal dvorně, "s výjimkou zde přítomného statečného pána, zemana krále Edmunda. To však nedokazuje, že se opravdu jedná o Ragnara Lothbroka.
Nicméně, já osobně jsem přesvědčen, že je to on. Za prvé, nechce mluvit. Řekl bych, že mám schopnost přinutit lidi promluvit, a pokud mi někdo dokáže vzdorovat, není to jen tak nějaký obyčejný pirát. Tenhle chlapík si o sobě rozhodně myslí, že je Někdo.
Za druhé, všechno do sebe zapadá. Co tam ty lodi dělaly? Vraceli se z jihu, odfouklo je to ze správného kursu, a vsadím se, že po několik dní nezahlédli slunce ani hvězdy. Jinak by se takovéhle lodi - a starosta z Bridlingtonu říká, že byly opravdu dobré - nedostaly do tak špatného stavu. A byly to nákladní lodi. Jaký náklad se vozí na jih? Otroci. Tam na jihu nechtějí vlnu, kožešiny ani pivo. Byli to otrokáři na cestě zpět z jižních krajů. Ten muž je otrokář a je to Někdo, a to přesně sedí na s Ragnara. Stále to však nic nedokazuje."
Vysílen svým projevem, Cuthred se zhluboka napil ze svého poháru.
"Ale jedna věc mě přesvědčila. Co vše víme o Ragnarovi?" Rozhlédl se po shromážděných. "Správně, je to parchant."
"Hanobitel církve," souhlasil arcibiskup Wulfhere ze svého konce stolu. "Prznitel jeptišek. Zloděj nevěst Kristových. Jeho hříchy ho zajisté dostihnou."
"To bych řekl," přitakal Cuthred. "Dozvěděl jsem se o něm jednu moc zajímavou věc, a ta se týká jenom jeho, a žádného jiného lupiče a hanobitele církve. Ragnar se hrozně zajímá o informace. V tomhle je trochu jako já, dokáže přimět lidi promluvit. Slyšel jsem, že toho dosahuje takhle -" do hlasu kapitána se vloudil tón profesionálního zájmu. "Jak někoho chytí, první věc, kterou udělá - bez řečí, bez debaty - je to, že mu vydloubne jedno oko. Potom, pořád ještě bez řečí, mu Ragnar natočí hlavu a chystá se na druhé oko. Pokud toho člověka během té chvilky napadne něco, co by Ragnar rád věděl, v pořádku, může začít. Pokud ne, má smůlu. Říká se, že má dost velkou spotřebu lidí, ale tihle sedláci stejně nemají na trhu otroků moc vysokou cenu. Prý je přesvědčen, že tak ušetří hromadu času a dechu."
"A náš zajatec ti potvrdil, že je stejného názoru?" To promluvil jeden z černých mnichů a z hlasu mu ukapávala povýšenost. "Během přátelského rozhovoru o profesionálních záležitostech?"
"Ne," Cuthred se znovu napil piva. "Ale podíval jsem se mu na nehty. Všechny byly krátce zastřižené - kromě nehtu na pravém palci. Měřil dobrý palec a byl tvrdý jako ocel. Mám ho tady." Hodil zakrvavený dráp na stůl.
"Takže je to Ragnar," řekl král Ella do nastalého ticha. "Co s ním uděláme?"
Válečníci si vyměnili užaslé pohledy. "Chceš říct, že utětí hlavy je pro něj příliš krásná smrt?" optal se zkoumavě Cuthred. "Měli bychom ho raději pověsit?"
"Anebo snad ještě něco horšího?" vložil se do debaty další šlechtic. "Jako se zachází s uprchlými otroky, nebo tak něco? Možná že mniši - jak byl ten příběh o svatém svatém ten s tím rožněm, nebo...". Došla mu představivost a váhavě zmlkl.
"Já mám jiný nápad," řekl Ella. "Můžeme ho nechat jít."
Všichni na něj zaraženě hleděli. Král se na svém trůnu předklonil, pohled jeho pronikavých očí v ostře řezaném, výrazném obličeji na okamžik utkvěl postupně na každém z nich.
"Přemýšlejte. Proč jsem se stal králem? Jsem králem, protože Osbert -" zakázané jméno vyvolalo mezi posluchači viditelný záchvěv a služebník s rozdrásanými zády, který stál a poslouchal za židlí Wulfgara, sebou škubl - "protože Osbert nedokázal ubránit toto království proti nájezdům Vikingů. Dělal jenom to, co se dělalo vždycky - přikázal jednotlivým městům držet hlídky a bránit se, jak dovedou. Tak ve městě přistálo deset lodí a nájezdníci si dělali, co se jim zlíbilo, zatímco obyvatelé ostatních měst a farností si jen přetáhli houně přes hlavu a děkovali Bohu, že ten los nepadl na ně. A co jsem udělal já? Vždyť víte - všechno vojsko kromě pobřežních hlídek jsem stáhl do vnitrozemí. Zorganizoval jsem jízdu a umístil skupinky vojáků na strategických místech. Teď, když nás napadnou, máme šanci dostat se k nim dřív, než proniknou do vnitrozemí, a uštědřit jim lekci. Jde tu o nové nápady.
A myslím, že i v tomto případě potřebujeme nový nápad. Můžeme ho nechat jít. Můžeme se s ním dohodnout. Nechá Northumbrii na pokoji, pošle pro rukojmí, a než rukojmí dorazí, bude tu pobývat coby vážený host. Pak jej pošleme s hromadou darů domů. To nás nebude moc stát a může nám to hodně ušetřit. Do té doby, než ho vyměníme, zapomene i na konverzaci s Cuthredem - to je taky tah v mé hře. Co tomu říkáte?"
Válečníci na sebe navzájem zírali s úžasem pozdviženým obočím a nevěřícně kroutili hlavami.
"Inu - snad by to mohlo fungovat," zabručel Cuthred.
Wulfgar si odkašlal a chystal se promluvit, ve zrudlém obličeji výraz rozhořčení. Přerušil ho však jeden z černých mnichů na druhém konci stolu.
"To nemůžeš udělat, pane."
"Nemohu?"
"Nesmíš. Máš i jiné povinnosti než z tohoto světa. Arcibiskup, náš důstojný otec a bývalý bratr, zde připomněl odporné zločiny spáchané tímto Ragnarem na církvi Ježíše Krista. Činy spáchané na nás jako lidech a křesťanech - takové je naší povinností odpouštět. Avšak zločiny proti církvi svaté - ty musíme pomstít celým svým srdcem, seč nám síly stačí. Kolik chrámů vypálil tento Ragnar? Kolik dobrých křesťanů, mužů i žen, odvlekl a prodal pohanům, nebo dokonce následovníkům Mohameda? Kolik vzácných relikvií zničil? A kolik darů našich věřících uloupil?
Odpustit ty bídné skutky by znamenalo zhřešit proti tvé duši. Ohrozilo by to spásu každého z vás, kteří zde sedíte. Ne, králi - vydej nám ho. Nechej nás předvést, co čeká ty, kdo se provinní proti matce církvi. A až zpráva doletí až do zemí pohanů, mořských lupičů, všichni se dozvědí, že trestající ruka matky církve je tak silná, jak nekonečná je její milost.

Vydej nám ho a my ho uvrhneme do hadí jámy. Ať se všude mluví o 'hadí díře' krále Elly."
Král zaváhal, a to se mu stalo osudným. Předtím, než mohl promluvit, ozval se důrazný souhlas ostatních mnichů a arcibiskupa, následovaný ozvěnou překvapení, zvědavosti a souhlasu od jeho válečníků.
"Nikdy jsem ještě neviděl, jak někoho hází hadům," prohlásil spokojeně zářící Wulfgar. "To by zasloužili všichni Vikingové. To řeknu po návratu svému králi, a budu chválit moudrost a vynalézavost krále Elly."
Povstal ten černý mnich, který předtím hovořil: obávaný arcijáhen Erkenbert. "Hadi jsou připraveni. Ať jim předhodí zajatce. A ať jsou všichni - radní, válečníci i služebnictvo - svědky jeho zkázy a pomsty krále Elly a matky církve."
Všichni přítomní povstali, Ella mezi nimi - ve tváři měl stále stín pochyb, ale pak ho jednotný souhlas jeho mužů strhl. Velmožové se začali s velkým strkáním hrnout ven a pokřikovali na své služebnictvo, přátele, manželky i konkubíny, ať se k nim připojí a nenechají si ujít to divadlo. Shef, následující svého nevlastního otce, se ještě naposledy otočil a spatřil černé mnichy stále v těsném hloučku na konci stolu.
"Proč jsi to říkal?" syčel arcibiskup Wulfhere na svého arcijáhena. "Mohli jsme zaplatit Vikingům výkupné a přesto spasit naše nesmrtelné duše. Proč jsi krále přiměl, aby ho dal předhodit hadům?"
Mnich sáhl do váčku u pasu a, stejně jako předtím Cuthred, hodil na stůl nějaký předmět. A potom ještě jeden.
"Co je to, můj pane?"
"Mince. Zlatá mince. A je na ní to hanebné písmo stoupenců Mohameda!"
"Tu minci měl u sebe zajatec."
"Myslíš tím, že je to příliš velký zloduch na to, aby dostal milost?"
"To ne, můj pane. A ta druhá mince?"
"To je pence. Z naší vlastní mincovny tady v Eoforwichi. Vidíš - je na ní vyraženo moje jméno - Wulfhere. Stříbrná pence."
Arcijáhen zvedl obě mince a strčil je zpět do kapsáře. "Velmi špatná pence, můj pane. Málo stříbra a moc olova. Víc si církev dnes nemůže dovolit. Otroci nám utíkají, poddaní šidí při placení desátků. Dokonce i šlechta dává jen tak málo, kolik jim slušnost dovolí. A barbarům zatím přetékají kapsy zlatem, ukradeným věřícím.
Církev svatá je v nebezpečí, můj pane. Nehrozí jí nájezdy a drancování pohanů, jakkoli kruté - z toho se můžeme vzpamatovat. Církvi hrozí, že pohané a křesťané najdou společnou řeč. Pak totiž zjistí, že nás k ničemu nepotřebují. Nesmíme je nechat vyjednávat na vlastní pěst."
Přikývnutí na souhlas dokonce i od arcibiskupa.
"Nuže - do hadí jámy s ním!"

o o o

Hadí jáma byla stará kamenná cisterna z doby Římanů, chráněná před deštěm narychlo dostavěnou stříškou. Mniši od svatého Petra v Eoforwichi se o své miláčky, ty lesklé plazy, vzorně starali. Loni v létě se mezi nájemci církevní půdy v celé Northumbrii roznesla zpráva: Hledejte zmije, chyťte je, když se vyhřívají na vřesovišti na sluníčku, přineste je do kláštera. Tolik a tolik nájemného, tolik a tolik z desátku se promíjí za stopu dlouhého hada, o něco víc za stopu a půl dlouhého, a nezměrně víc za staré, obrovské hadí praděd y. Stěží uplynul týden, aby do kláštera nepřiputoval svíjející se pytel pro custodem viperarum - ošetřovatele hadů, který měl za úkol s láskou o obsah těch pytlů pečovat, krmit hady myšmi a žábami a sebou navzájem, aby podpořil jejich růst. "Drak se nestane drakem, dokud neochutná hada," říkával custos svým bratřím. "Totéž možná platí i o našich zmijích."
Nyní bratři rozvěsili po kamenných stěnách nádvoří pochodně, které rozjasnily večerní šero, nanosili na nádvoří pytle teplého písku a slámy, které rozhodili po podlaze cisterny ke zvýšení aktivity hadů a prudkosti jejich reakcí. A už se objevil také custos, se spokojeným úsměvem kynul skupině noviců, z nichž každý hrdě - byť velmi opatrně - svíral rozvlněný a znepokojivě syčící kožený vak. Custos od nich postupně bral jeden vak za druhým, každý nejdřív ukázal davu, který se tlačil kolem nízké zdi cisterny, potom vak rozvázal a pomalu vysypal jeho zmítající se obyvatele do jámy. S každým vakem vždy o několik kroků popošel, aby hady pravidelně rozmístil po celém dně rezervoáru. Když dokončil svou práci, ustoupil zpět na okraj uličky, vytvořené královou osobní gardou pro velmože - krále a jeho družinu.
Ti už konečně také přicházeli: král, jeho rada, jejich osobní sluhové, a v jejich středu vedli i zajatce. Válečníci ze severu mají rčení: "Muž, jenž má obě nohy stejně dlouhé, by neměl kulhat." Ragnar nekulhal, přestože bylo pro něj těžké držet se zpříma. Péče, již mu Cuthred věnoval, nebyla ani za mák něžná.
Když přišli k okraji jámy, velmožové couvli a nechali Ragnara, ať se podívá, co je pro něj přichystáno. Ukázal v úšklebku zlámané zuby. Ruce měl svázané za zády a z každé strany ho držel za paži silný strážce. Stále měl na sobě své podivné chlupaté oblečení z kozí kůže, podle kterého dostal přezdívku. Davem se k němu protlačil arcijáhen Erkenbert.
"Tohle je hadí jáma," řekl.
"Orm-gard," upřesnil Ragnar.
Kněz znovu promluvil, jednoduchou angličtinou, které používali kupci při obchodování. "Poslyš. Máš volbu. Pokud se staneš křesťanem, budeš žít. Jako otrok. Žádný orm-gard. Ale musíš se stát křesťanem."
Viking opovržením zkřivil rty. Začal knězi odpovídat, také kupeckou angličtinou. "Ty kněz. Já znám tvou řeč. Říkáš já budu žít. Jak? Jako otrok, říkáš. Co neříkáš, ale já to vím, je, jak žít. Bez očí, bez jazyka. Posekané nohy, přeťaté šlachy pod koleny, nikdy už nebudu chodit."
Viking pozvedl hlas do nápěvu. "Já bojoval v přední řadě třicet zim, vždy statečně sekal mečem. Čtyři sta muž jsem zabil, tisíc žena znásilnil, moc klášter vypálil, mnoho děti zotročil. Mnoho kvůli mně plakali. Já pro ně nikdy neplakal. Teď stojím u orm-gardu, jako Gunnar, syn boha. Udělej nejhorší, co můžeš, zářící had mne uštkne do srdce. Neprosím o milost. Vždy sekám svým mečem!"

"Pokračujte," zavrčel za Vikingovými zády král Ella. Stráže začaly Ragnara strkat dopředu.
"Zastavte!" křikl Erkenbert. "Nejdřív mu spoutejte nohy."
Pevně muže, jenž se vůbec nebránil, svázali, dotáhli ho k okraji jámy, položili ho na zídku, a potom - rozhlížel se při tom po stále se tlačícím, ale ztichlém davu - ho svrhli přes okraj. Několik stop letěl vzduchem a potom s žuchnutím dopadl na vlnící se hromadu hadů. Hadi okamžitě začali syčet a zaútočili.
Muž v chlupaté tunice a kalhotách se z jámy zachechtal.
"Nemůžou to prokousnout!" ozvaly se zklamané hlasy. "Ta kůže je moc tlustá!"
"Třeba mu zaútočí na ruce nebo na obličej," hlasitě bránil čest svých svěřenců ošetřovatel hadů.
Jedna z největších zmijí skutečně ležela jen pár palců od Ragnarova obličeje. Had a člověk si hleděli do očí, rozeklaný jazýček se téměř dotýkal lidské brady. Dlouhou dobu se nic nedělo.
Tu náhle muž prudce škubl hlavou s vyceněnými zuby do strany. Divoce se zazmítaly smyčky hadího těla, muž vyplivl krev a na písku zůstal ležet bezhlavý had. Viking se zase zasmál. Pomalu se začal převalovat po dně jámy, navzdory spoutaným rukám a nohám se převaloval sem a tam a pokoušel se drtit hady plnou vahou boků a ramen.
"On je zabíjí!" vykřikl v agonii custos.
Ella začal znechuceně rázovat sem a tam a luskal při tom prsty. "Ty a ty. Máte boty z tlusté kůže. Běžte a vytáhněte ho ven.
To ti nezapomenu," dodal polohlasem na adresu rozpačitého Erkenberta. "Udělal jsi z nás všech bandu pěkných bláznů.
Dobrá, takže teď ho rozvažte, rozřežte to jeho oblečeni, zase ho svažte. Vy dva, běžte pro horkou vodu. Hadi mají rádi teplo. Když mu zahřejeme kůži, bude je to k němu přitahovat.
A ještě něco. Tentokrát se nám pokusí zmařit plány tím, že bude nehybně ležet. Připoutejte mu pravou paži k tělu a na levé zápěstí mu přivažte provaz. Tak ho můžeme rozhýbat."
Podruhé spustili stále se mlčky šklebícího zajatce do jámy. Tentokrát sám král určil místo, kam zajatce položit, místo, kde se nacházela nejtlustší vrstva hadů. Během několika okamžiků se hadi začali plazit po teplém těle, z něhož stoupala do chladného večerního vzduchu pára. Z davu vyrazily znechucené výkřiky žen a služebnictva, výkřiky vyvolané představou šupin tlustých zmijí otírajících se o nahou kůži.
Pak král zatahal za provaz, tahal znovu a znovu. Vikingova paže se pohnula, zmije zasyčely, podráždění hadi zaútočili. Zakousli se do masa a útočili znovu a znovu, pomalu plnili muže svým jedem. Dav s posvátnou hrůzou pozoroval, jak se jeho obličej pomalu, tak hrozně pomalu mění, otéká, modrá. Když se mu začaly boulit oči a jazyk, Ragnar naposledy vykřikl.
"Gnythja mundu grisir ef galtar hag vissi," pravil.
"Co to říkal?" mumlali lidé v davu. "Co to znamená?"
Neumím norsky, napadlo Shefa. Ale tolik vím, že nic dobrého to nevěstí.

o o o

"Gnythja mundu grisir ef galtar hag vissi." Po dlouhých týdnech a stovky mil na východ ta slova stále zněla v uších mohutného muže, jenž stál na přídi lodi, mířící právě k pobřeží Sjaellandu. Uslyšel je jen zásluhou docela nepravděpodobné náhody. Mluvil Ragnar jenom sám k sobě? dumal muž. Nebo věděl, že někdo uslyší, někdo porozumí a zapamatuje si? Byla by to velká pošetilost, předpokládat, že někdo na anglickém dvoře bude ovládat norštinu nebo alespoň rozumět norsky natolik, aby Ragnarovi porozuměl.
Ale říká se, že umírající lidé mají zvláštní schopnosti. Někteří prý umí předpovídat budoucnost. Snad Ragnar věděl, či možná uhodl, co jeho slova způsobí.
Ale pokud to byla osudová slova, jež si vždy najdou někoho, kdo je vysloví, vybrala si k němu věru podivnou cestu! V davu, který se tísnil okolo orm-gardu, byla i jistá konkubína anglického velmože, lemman, jak Angličané tyto dívky nazývali. Ale před tím, než ji pro jejího pána koupili na trhu otroků v Londýně, podnikala v tom samém oboru na dvoře irského krále Maelsechnailla, kde se hodně mluvilo norsky. Slyšela a rozuměla. Měla dost rozumu na to, aby držela jazyk za zuby před svým pánem - nerozumné lemmans se většinou nedožily toho, jak jejich krása uvadá - ale pošeptala to svému tajnému milenci, kupci mířícímu na jih. Ten zprávu rozšířil mezi členy své karavany. A mezi nimi byl další otrok, bývalý rybář na útěku, který se o celý ten příběh zvlášť zajímal, neboť byl jedním z očitých svědků zajetí Ragnara na pobřeží. V Londýně, kde získal pocit bezpečí, si otrok udělal z příběhu historku, kterou dával za džbánky piva a kusy slaniny k dobrému u stánků na nábřeží, kde je každý vítán, Angličan, Frank, Frís či Dán - jen když má v měšci dobré stříbro. Tak si příběh nakonec našel cestu i do uší Seveřanů.
Ten otrok byl hlupák beze smyslu pro čest. V příběhu o Ragnarově smrti viděl jen vzrušení, nevšednost, humor. Mohutný muž na lodi - Brand - v něm ale viděl mnohem víc. Proto se rozhodl předat to poselství.
Loď teď klouzala dlouhým fjordem a pomalu se blížila k bohatému, plochému pobřeží Sjaellandu, nejvýchodnějšímu z dánských ostrovů. Nevál žádný vítr a plachta byla svinutá. Třicet veslařů zabíralo stejnoměrnými, neuspěchanými, zkušenými tempy a jenom vlnky způsobené pohybem jejich lodi čeřily povrch mořské hladiny, nehybný jako olej, a jemně narážely na břeh. Na šťavnatých loukách se pásla stáda krav a do dáli se táhla zelenající obilná pole.
Brand věděl, že ta mírumilovná atmosféra je úplně klamná. Nacházeli se v nehybném středu největší bouře severu, a zárukou tohoto míru byly jen stovky mil válkou rozbouřeného moře a hořícího pobřeží. Když vplouvali do fjordu, třikrát je zastavila námořní patrola - těžké příbřežní válečné lodě, určené právě jen do fjordů, plné válečníků. Pustili jeho loď dál s rostoucím výrazem pobaveného úžasu - vždy je bavilo sledovat, jak někdo pokouší štěstí. Dokonce i v tomto okamžiku za jeho lodí křižovala dvě dvakrát tak veliká plavidla. Patrola se chtěla ujistit, že nemá žádnou únikovou cestu.

Věděl, stejně jako jeho mužstvo, že to, co je čeká, bude mnohem horší.
Mezitím na zádi kormidelník předal kormidelní veslo řadovému členu posádky a pomalu se přesunul na příď. Chvilku postával za svým velitelem, jeho temeno stěží dosahovalo úrovně obrova ramene, a potom promluvil. Tichounce, tak, aby to nezaslechli ani ti nejbližší veslaři.
"Vím, že nejsem tím, komu přísluší zpytovat rozhodnutí," zamumlal. "Ale když už jsme tady a všichni jsme jaksepatří strčili klacky do vosího hnízda, doufám, že se neurazíš, když se zeptám proč?"
"Když jsi už se mnou bez dotazů doplul tak daleko," odvětil Brand stejně tiše, "máš u mě zdarma tři důvody, proč jsme tady.
Za prvé: Máme šanci získat nehynoucí slávu. To, co přijde, bude ta největší událost pro tvůrce ság a básníky až do posledního dne, kdy se bohové utkají s obry a svět zaplaví plemeno Lokiho."
Kormidelník se zašklebil. "Ale ty jsi už slavný dost, nejlepší bojovník z Halogalandu. A říká se, že tam, kam plujem, žije Lokiho plemeno. O jednom z nich to prý platí obzvlášť."
"Takže za druhé: Ten otrok z Anglie, uprchlík, co nám vyprávěl ten příběh, ten rybář na útěku od křesťanských mnichů - viděl jsi jeho záda? Ti jeho páni si zaslouží všechny strasti světa, a já je na ně pošlu."
Tentokrát se kormidelník nahlas, ale tlumeně, zachechtal. "Viděl jsi někdy někoho po tom, co s ním mluvil Ragnar? A ti, ke kterým plujem, jsou ještě horší. Zvlášť ten jeden. Možná že si oni a ti křesťanští mniši zaslouží sebe navzájem. Ale ti ostatní?"
"No, a tím, Steinulfe, se dostáváme k bodu tři." Brand jemně pozvedl stříbrný přívěsek, jenž mu visel kolem krku a spočíval na tunice na hrudi: dvojité kladivo s krátkou rukojetí. "Požádali mne o tuto službu."
"Kdo?"
"Jeden náš společný známý. Ve jménu toho, který přijde ze severu."
"Aha. No dobře. To nám ovšem oběma jako důvod stačí. Možná i ostatním. Ale předtím, než se dostaneme moc blízko k pobřeží, tak udělám jednu věc."
Úmyslně pomalu, aby si byl jist, že to jeho velitel vidí, uchopil kormidelník svůj vlastní přívěsek a zastrčil si jej za svou halenu. Potom si ověřil, že mu zpod límce nevykukuje ani kousíček řetízku.
Brand se pomalu otočil čelem ke své posádce a následoval jeho příkladu. Na rozkaz ustaly pravidelné nárazy vesel o nehybnou hladinu. Veslaři odstranili z dohledu své vlastní řetízky a přívěsky. Potom se rytmus vesel obnovil.
Na molu před nimi bylo už možné rozeznat sedící nebo procházející se muže. Nikdo z nich nepohlédl k blížící se válečné lodi, budili dojem bohorovné netečnosti. Za nimi se nacházela obrovská dračí síň, jejíž silueta připomínala kýl lodi obrácené břichem vzhůru. Za ní a kolem ní byly v divoké změti roztroušeny přístřešky, chatrče, kladky, na okraji fjordu loděnice, kovárny, skladiště, provazem ohrazené chodníky, ohrady pro otroky. Zde bylo srdce námořního impéria, středisko moci mužů, již napadali mocná království, domov potulných válečníků.
Muž, jenž seděl na samém konci mola před nimi, se postavil, zazíval, důkladně se protáhl a zadíval se úplně jiným směrem. Nebezpečí. Brand se otočil a začal chrlit rozkazy. Dva muži, kteří stáli u lana, rychle vytáhli na stěžeň štít, pomalovaný bílou barvou na znamení míru. Jiní dva muži se rozběhli na příď, uvolnili kolíky, které držely na místě dračí hlavu, obrátili hlavu tak, aby směřovala pryč od pobřeží, a obalili ji kusem plachty.
Najednou se na břehu objevilo množství válečníků, a tentokrát všichni hleděli přímo na loď. Nedávali najevo žádné známky přátelství, ale Brand věděl, že kdyby byl nedodržel protokol, přivítání by bylo mnohem horší. Při představě toho, co se mohlo stát - co se ještě pořád může stát - cítil v podbřišku nezvyklé hlodání, jako by se jeho mužství snažilo stáhnout zpět do jeho útrob. Odvrátil tvář ke vzdálenějšímu břehu, aby ho jeho výraz neprozradil. Už jako batole ho učili: Nikdy nedej najevo strach. Nikdy nedej najevo bolest. Cenil si toho víc než života.
Také věděl, že ve hře, ke které se chystá, nemůže být nic horšího než byť jen náznakem projevit nejistotu. Musí na své smrtící hostitele nastražit dokonalou návnadu, vtáhnout je do svého plánu. Musí pro ně být vyzyvatelem, ne pokorným prosebníkem.
Měl pro ně přichystanou tak šokující a tak veřejnou výzvu, že nebudou mít jinou možnost než ji přijmout. Ten plán nedovoloval polovičatost.
Loď vplula do přístaviště a byla připoutána k molu. Stále zde panovalo ovzduší té falešné bezstarostnosti. Nějaký muž nakoukl do lodi. Být to v obchodním přístavu, zeptal by se námořníků, o jaký náklad se jedná, odkud a kam loď pluje. Tento muž jen zvedl jedno obočí.
"Brand. Připlouvám z Anglie."
"Hromada lidí se jmenuje Brand."
Na velitelův pokyn dva námořníci vyhodili z lodi na molo dřevěný můstek. Brand po něm pomalu přešel, palce zaháknuté za opasek, a potom se zastavil a hleděl na správce přístavu. Když si teď stáli tváří v tvář, Brand hleděl dolů. Hluboko dolů. S vnitřním uspokojením si uvědomil nepatrný pohyb očí - správce, jenž sám nebyl žádný mrňous, v duchu měřil Brandův mohutný trup a usoudil, že přinejmenším jako muž proti muži na něj nemá.
"Někteří mi říkají Viga-Brand. Pocházím z Halogalandu v Norsku, kde se rodí větší muži než v Dánsku."
"Brand Zabiják. Slyšel jsem o tobě. Ale tady je taky dost zabijáků. Na to, abys tady by vítán, potřebuješ víc než své jméno."
"Přivážím zprávu. Zprávu pro bratry."
"To tedy doufej, že je to zpráva, co stojí za vyslechnutí, když kvůli ní rušíš bratry a připlouváš bez pozvání či povolení."
"Za vyslechnutí to rozhodně stojí." Brand se zahleděl správci přístavu přímo do očí. "Přijď si ji taky poslechnout. Řekni svým lidem, ať přijdou taky. Každý, komu nestojí za námahu vyslechnout, co se vám chystám oznámit, bude až do smrti proklínat svou lenost. Ovšem pokud máš zrovna neodkladnou schůzku na latríně, nemohu po tobě chtít, aby

sis jenom kvůli mně držel kalhoty nahoře."
Brand se protáhl kolem správce přístavu a beze slova zamířil k oblaku kouře, jenž stoupal z obrovské budovy, síně bratří. Nebylo nepřítele, jenž by byl spatřil toto místo a vrátil se odtud živ, aby o něm mohl vyprávět. Brand kráčel do samotného Braethraborgu. Jeho muži se vylodili a beze slova ho následovali.
Rty správce přístavu se po chvilce stáhly v pobavené grimase. Pokynul rukou a jeho muži vytáhli ukryté oštěpy a luky a začali se trousit na pevninu. Na dvě míle vzdáleném stanovišti stále bdělé předsunuté hlídky na pevnině spustily prapor na znamení, že porozuměly.
Do sálu sice pronikalo mnoha otevřenými okenicemi světlo, ale Brand se, po tom, co překročil práh, zastavil. Potřeboval uvyknout šeru, rozhlédnout se, vcítit se do svého obecenstva. Věděl, že v letech, která přijdou, bude tato chvíle slavně opěvována v písních a ságách - pokud bude hrát bez chyby. V několika příštích minutách získá buď nesmrtelnou slávu, nebo nepředstavitelnou smrt.
V síni sedělo, postávalo, hrálo různé hry či jenom tak okounělo mnoho lidí. Když vstoupil, nikdo na něj ani na ostatní, co se za ním tiše trousili dovnitř, nepohlédl. Věděl však, že tiše zaznamenali jeho přítomnost. Jak jeho oči uvykaly příšeří, postupně si začal všímat, že přestože v sále nepanoval žádný zjevný řád - dokonce se mu přítomní jaksi úmyslně vyhýbali a předstírali, že všichni bojovníci, všichni opravdoví drengir, jsou si rovni - všechny skupinky mužů tvořily téměř nepostřehnutelně protiváhu jednomu centru. Na konci sálu byl malý prostor, kam se nikdo neodvážil. Tam se nacházela skupinka čtyř mužů, všichni zdánlivě čímsi zaměstnaní.
Brand kráčel přímo k nim a v náhle nastalém tichu byl slyšet zvuk měkkých podešví jeho námořnických bot.
Došel až k nim. "Zdravím vás!" Promluvil silným hlasem, aby ho slyšeli i všichni kolem něj a za ním. "Mám zprávu. Zprávu pro syny Ragnara."
Jeden z těch čtyř na něj krátce přes rameno pohlédl a opět si začal nožem čistit nehty. "To musí být velká novina, když se kvůli ní někdo odváží do Braethraborgu bez pozvání nebo povolení."
"Velká novina to je." Brand se nadechl a ovládl dech. "Je to zpráva o Ragnarově smrti."
Ticho bylo teď hrobové. Muž, který předtím promluvil, si dál čistil nehty, zrak upřený na svůj levý ukazovák. Nůž řízl hloub a ještě hloub. Z rány se vyřinula krev, a nůž se zařízl ještě víc, do živého masa a do kosti. Muž se nepohnul ani nevydal žádný zvuk.
Druhý z těch čtyř zvedl z šachovnice kámen a chystal se k tahu. Byl to silák se širokými rameny a prošedivělými vlasy.
"Pověz nám," pravil klidným, pečlivě ovládaným hlasem, ve kterém se střežil projevit city, nehodné muže. "Jak zemřel náš otec Ragnar? Není to žádné překvapení, neboť mu přibývalo let."
"Začalo to všechno na pobřeží Anglie, kde ztroskotala jeho loď. Podle toho, co jsem slyšel, byl zajat muži krále Elly."
Do Brandova hlasu se vloudil lehký podtón, kterým jako by chtěl vylákat druhého Ragnarssona zpoza štítu jeho hraného klidu. "Zřejmě s ním měli snadnou práci, když, jak říkáš, už pomalu stárnul. Možná se jim ani nebránil."
Prošedivělý muž stále svíral svůj kámen, pevněji a pevněji. Zpod nehtů mu vytryskla krev a skanula na šachovnici.
Muž položil kámen zpět, jednou, podruhé táhl, vzal zajatou figuru protivníka a položil ji ke straně šachovnice.
"Beru, Ivare," poznamenal.
Oslovený muž promluvil. Měl tak světlé vlasy, že byly téměř bílé, stažené na bledém čele lněnou páskou. Pohlédl na Branda očima bezbarvýma jako zmrzlá voda, pod víčky, která ani nemrkla.
"Co udělali po tom, co ho zajali?"
Brand opatrně opětoval nehybný pohled bledého muže. S předstíraným nezájmem pokrčil rameny.
"Dopravili ho na dvůr krále Elly v Eoforwichi. O nic vlastně nešlo, protože si mysleli, že se jedná jen o nějakého bezvýznamného piráta. Řekl bych, že se ho zeptali na pár věcí, trošku se s ním pobavili. Ale pak je asi omrzel, a tak si řekli, že ho můžou stejně tak dobře popravit."
Brand si v hrobovém tichu prohlížel nehty, dobře si vědom toho, že jeho dráždění Ragnarssonů se pomalu blíží ke svému nebezpečnému vrcholu. Opět pokrčil rameny.
"Nakonec ho dali křesťanským mnichům. Nejspíš se jim nezdál hoden smrti z ruky válečníka."
Líce bledého muže prudce zalil ruměnec. Zadržoval dech, zdálo se, že se skoro dusí. Červeň se prohlubovala a prohlubovala, až byl jeho obličej šarlatový. Začal se v křesle houpat sem a tam a hluboko z hrdla mu vyrážel jakýsi chraptivý kašel. Oči mu vylezly z důlků a šarlat se změnil v nach - v chabém osvětlení se zdál skoro černý. Potom houpání pomalu ustávalo, zdálo se, že ten člověk hluboko ve svém nitru vybojoval jakousi divokou vnitřní bitvu. Kašel se zmírnil a pak přestal, zabarvení obličeje ustupovalo původní bledosti.
Čtvrtý z mužů stál vedle svých bratrů, pozoroval partii dámy a opíral se při tom o kopí. Dosud se nepohnul ani nepromluvil, oči měl pořád sklopené. Teď je pomalu upřel na Branda. Mohutný posel sebou poprvé trhl. V těch očích bylo něco, o čem slýchal, ale nikdy tomu nevěřil. Jejich zřítelnice byly neuvěřitelně černé a duhovky kolem nich byly bílé jak padlý sníh - bílé, až to člověka zaráželo - a zcela zřítelnice obklopovaly, jako okraj puklice štítu. Oči se leskly jako odraz měsíce na kovové desce.
"Jak se král Ella a mniši nakonec rozhodli starce zabít?" otázal se čtvrtý Ragnarsson tichým, skoro až něžným hlasem.
"Předpokládám, že nám povíš, že jim to nedalo ani moc práce."
Brand odpověděl stroze a po pravdě, už nechtěl riskovat. "Vrhli ho do hadí jámy, orm-gardu. Říká se, že se při tom vyskytly nějaké potíže, protože nejdřív hadi nechtěli kousat, a potom - jak jsem slyšel - Ragnar kousl dřív. Ale nakonec ho uštkli a on zemřel. Byla to pomalá smrt, a nezanechala na něm žádnou stopu po zbrani, kterou by se snad mohl pyšnit ve Valhalle."
Muži s podivnýma očima se ve tváři nepohnul ani sval. Následovala chvíle ticha, dlouhá chvíle, během které napjatí posluchači čekali na nějaké znamení, že slyšel, co tu bylo právě řečeno, na to, kdy nějakým způsobem ztratí sebevládu, tak jako se to stalo jeho bratřím. Ničeho takového se však nedočkali. Muž se nakonec napřímil, hodil své kopí komusi,

kdo stál poblíž, zahákl si palce za opasek a chystal se promluvit.
Tu se ozval překvapený výdech muže, jenž zachytil hozené kopí. Upřely se na něj pohledy všech přítomných a on pozvedl kopí, které držel v ruce. Byly na něm jasně viditelné důlky v místech, kde se do násady vtiskly Ragnarssonovy prsty. Místností proběhla tichá vlna uspokojeného zahučení.
Brand odhadl, že přišla jeho chvíle, a promluvil dřív než muž s podivnýma očima. Zamyšleně se zatahal za knír a poznamenal: "Ještě na něco si vzpomínám."
"Ano?"
"Potom, co ho hadi uštkli, když umíral, Ragnar promluvil. Samozřejmě mu nikdo nerozuměl, protože mluvil naším jazykem, norroent mal, ale někdo to slyšel, někdo to poslal dál, a já jsem měl to štěstí, že se to dostalo až ke mně. Připlul jsem nezván a bez povolení, ale napadlo mě, že vás to snad bude zajímat."
"Tak co říkal otec, když umíral?"
Brand promluvil zvýšeným hlasem, který zaplnil celou síň, jako herold, vyhlašující výzvu. "Řekl: 'Gynthja mundu grisir ef halltar hag vissi'." Tentokrát nebylo třeba překládat. Celá síň věděla, co Ragnar řekl: "Až se dozvědí, jak starý kanec zemřel, to budou selátka vrčet!"
"Proto jsem připlul nezván," zvolal Brand a jeho hlas se stále nesl síní jako výzva. "Přestože mi někteří lidé říkali, jak je to nebezpečné. Jsem člověk, který rád slyší vrčení. Tak jsem to přijel selátkům oznámit. A z toho, co jsem slyšel, je mi jasné, že selátka musíte být vy. Ty, Halvdane Ragnarssone -" pokynul muži s nožem. "Ty, Ubbi Ragnarssone -" první hráč dámy. "Ty, Ivare Ragnarssone, široko daleko známý pro své bílé vlasy. A ty, Sigurde Ragnarssone. Už vím, proč ti říkají Orm-i-auga, Hadí oko.
Neočekávám, že by vás má zpráva potěšila. Ale doufám, že souhlasíte s tím, že je to zpráva, kterou vám někdo měl říct."
Všichni čtyři muži mu nyní stáli tváří v tvář a veškerá přetvářka byla pryč. Poslouchali jeho slova a přikyvovali. Pomalu se začali zle usmívat, ve tváři všichni stejný výraz. Poprvé od začátku setkání vypadali jako členové jedné rodiny, bratři, synové jednoho otce. Všichni v úsměvu cenili zuby.
V té době se mniši a kněží modlili: Domine, libera nos a furore normannorum - "Pane, zbav nás hněvu Severanů."
Kdyby některý z nich v té chvíli spatřil ty obličeje, okamžitě by dodal: Sed praesepe, Domine, a humore eorum - "zejména však, Pane, jejich veselí."
"Ano, ta zpráva nám měla být doručena," řekl Hadí oko, "a děkujeme ti, žes to byl ty, kdo nám ji doručil. Zpočátku jsme si mysleli, že nemluvíš pravdu, proto jsme snad vypadali trošku rozhněvaně. Ale to, co jsi řekl nakonec - ach, to věru byl hlas našeho otce. Věděl, že někdo uslyší. Věděl, že nám někdo řekne. A věděl, co uděláme. Nemám pravdu, chlapci?"
Pokyn ruky, a odněkud se přivalil obrovský špalek, kus dubového kmene. Bratři společně zabrali a špalek se zaduněním dopadl plochou stranou na zem. Synové Ragnara se shlukli u jedné jeho strany, naproti svým válečníkům, a každý z nich položil nohu na špalek. Jako jeden muž obřadně pronesli:
"Stojíme spolu na tomto špalku a slavnostně slibujeme, že -"
" se pomstíme za smrt našeho otce, zaútočíme na Anglii " prohlásil Halvdan.
" zmocníme se krále Elly a on v odplatu za Ragnarovu smrt v mukách zhyne naší rukou " pravil Ubbi.
" podrobíme si všechny krále Anglie a zmocníme se jejich země " řekl Sigurd Hadí oko.
" strašlivou odplatou potrestáme ty černé vrány, Kristovy kněze, kteří první přišli s myšlenkou na orm-gard " promluvil Ivar. Skončili opět společně:
" a nesplníme-li svůj slib, ať nás zatratí všichni bohové Asgardu a nikdy ať se nesetkáme s otcem a našimi předky tam, kde teď přebývají."
Když končili svou řeč, začouzené trámy síně se otřásaly souhlasným řevem, vycházejícím z hrdel čtyř set jarlů, šlechticů, velitelů a kormidelníků celé pirátské flotily. Venku se plni vzrušení pošťuchovali řadoví vojáci, kteří se mezitím přitrousili ze svých chatrčí a ubytoven. Poznali, že bylo učiněno důležité rozhodnutí.
"A teď," přehlušil Hadí oko ten rámus, "vytáhněte stoly, prostřete tabule. Nikdo nemůže dědit po svém otci, dokud se nenapil piva na pohřební hostině. Nuže, prolijme hrdlem arval za Ragnara, budeme pít jako hrdinové. Ráno se pak shromáždíme do posledního muže a do poslední lodi a vyrazíme do Anglie. Nikdy na nás nezapomenou a nikdy se nás nezbaví!
Teď však pijme. A ty, cizinče, zasedneš s námi ke stolu a povíš nám víc o našem otci. Až bude Anglie naše, jistě se tam pro tebe najde místo."

o o o

Daleko od Braethraborgu ležel v té chvíli na slaměném loži snědý chlapec Shef, Wulfgarův nevlastní syn. Z vlhké půdy Emnethu stoupala mlha a jeho chránila jen tenká stará houně. V komnatě z bytelných trámů spali v pohodlném, když už ne láskou naplněném loži jeho otčím Wulfgar s matkou chlapce, lady Thryth. Alfgar ležel v teplém lůžku ve stejné místnosti jako rodiče, a stejně tak Godiva, dítě Wulfgara a jeho konkubíny. Na oslavu Wulfgarova návratu domů všichni hojně pojedli jídla pečená i vařená, smažená i dušená - kachny a husy z ohrady, štiky a mihule z řeky.
Shef dostal ovesnou kaši a odplížil se do své osamělé boudy vedle kovárny, kde pracoval, kde mu jeho jediný přítel ošetřil nové rány. Právě se neklidně převaloval v zajetí zlého snu. Pokud to byl jen sen.

Viděl tmavé pole na konci světa, osvětlené jen září z rudé oblohy. Na tom poli ležely beztvaré hromady hadrů, kostí a kůže, ze zbytků vzácných oděvů trčely lebky a žebra. Kolem těch hromad, všude po celém poli, poskakovala obrovská armáda ptáků - obrovských černých ptáků, kteří divoce klovali mohutnými černými zobáky do očních jamek a hledali na

kloubech poslední kousky masa a morku. Ale pozůstatky byly už mnohokrát obrané a kosti byly vyschlé. Ptáci začali hlasitě krákat a klovat navzájem jeden druhého.
Náhle přestali a ztichli. Začali se shlukovat kolem místa, kde stáli čtyři velcí ptáci. Poslouchali, jak ti čtyři krákají. Znělo to ještě hlasitěji a zlověstněji než předtím. Potom celé hejno naráz vzlétlo k purpurové obloze, v uzavřené formaci se jako jedno obrovské zvíře pomalu otočili a letěli přímo k němu, k Shefovi, k místu, kde stál. Vůdce těch ptáků nalétl přímo na něj, viděl nemilosrdné nehybné zlaté oko, černý zobák, mířící mu na obličej. Pták neuhnul a on se nemohl pohnout. Něco mu pevně stisklo hlavu a on cítil, jak se mu tvrdý zobák noří přímo do oka.

Shef sebou trhl a s výkřikem procitl, vyskočil jedním skokem z lůžka. Vyděšeně k sobě tiskl svou chatrnou pokrývku a zíral dírou ve stěně své boudy ven do úsvitu na blatech. Z druhého lůžka se ozval jeho přítel Hund.
"Co se děje, Shefe? Co tě tak vyděsilo?"
Shef nebyl chvíli schopen odpovědět. Potom z něj vyšlo jakési zakrákání - vůbec nevěděl, co říká.
"Krkavci! Krkavci letí!"

Kapitola 3

"A je to jisté, že se opravdu vylodila Velká armáda?" Wulfgarův hlas zněl rozhořčeně, avšak nejistě. Tohle byla zpráva, které se mu nechtělo uvěřit. Netroufl si však otevřeně nařknout posla z šíření nepravdivých zpráv.
"Nemůže o tom být pochyb," řekl zeman Edrich, služebník těšící se plné důvěře Edmunda, krále Východních Anglů.
"A té armádě velí synové Ragnara?"
To je pro Wulfgarovy uši ještě strašnější novina, pomyslel si Shef, který rozhovoru naslouchal z kouta místnosti. V panské síni byli namačkaní všichni svobodni muži Emnethu, narychlo svolaní posly. Neboť přestože svobodný Angličan mohl odmítnutím zákonem nařízené vojenské služby pozbýt všech svých práv - práva na půdu, občanských práv, dokonce i práva na rodinu - z téhož důvodu měl také zákonem dané právo účastnit předtím, než narukoval, všech veřejných jednání.
Zdali měl Shef právo se k nim připojit, byla jiná věc. Zatím však ještě nenosil obojek otroka, a muž, jenž stál u dveří a zaznamenával přítomné a nepřítomné, mu dosud dlužil za opravenou radlici. Pochybovačně zabručel, pohlédl na meč ve staré ošoupané pochvě na mladíkově boku a rozhodl se, že se s ním nebude dohadovat. Takže teď Shef stál mezi těmi nejchudšími vesničany v nejzazším rohu místnosti a snažil se zároveň slyšet a nebýt spatřen.
"Mí lidé mluvili s mnohými venkovany, kteří je spatřili," řekl Edrich. "Říkají, že armádě velí čtyři mocní válečníci, synové Ragnara, kteří mají všichni stejnou hodnost. Každý den se vojsko shromáždí kolem velkého praporu se znakem černého krkavce. Je to Krkavčí korouhev."
Ragnarovy dcery za jedinou noc utkaly tu korouhev s krkavcem, jenž rozpíná svá křídla v letu za vítězstvím a sklání je, aby rozséval zkázu. Všichni znali tuto hrůzu budící zkazku. Činy Ragnarových synů byly velmi dobře známy po celé severní Evropě, kamkoliv připluly jejich lodě: v Anglii, Irsku, ve Francii, ve Španělsku a dokonce i v zemích za Středním mořem, odkud se před lety navrátili s loďmi plnými kořisti. Tak pročpak nyní namířili svůj hněv na chudé a nepatrné království Východních Anglů? Wulfgar si nervózně popotahoval svůj dlouhý knír, ve tváři stále sílící výraz úzkosti.
"Kde se utábořili?"
"V lukách u řeky Stour, jižně od Bedricswardu." Bylo zřejmé, že králův posel začíná ztrácet trpělivost. Už tím prošel na více místech několikrát, a s každým z těch zemánků to bylo stejné. Nechtěli informace, chtěli jen najít způsob, jak se vykroutit ze své povinnosti. Od tohoto muže, proslulého jeho nenávistí k Vikingům, od muže, jenž čelil - jak alespoň tvrdil - s mečem v ruce samotnému Ragnarovi, od něj Edrich přece jen očekával něco jiného.
"Takže co máme učinit?"
"Rozkaz krále Edmunda zní: Všichni svobodní muži schopní vojenské služby se shromáždí v Norwichi. Všichni muži starší patnácti a mladší padesáti zim. Naše armáda se musí vyrovnat jejich."
"A kolik jich vlastně je?" zvolal zepředu jeden ze zámožnějších pachtýřů.
"Tři stovky lodí."
"Kolik je to mužů?"
"Většinou mají tři tucty vesel," stručně a zdráhavě řekl králův vyslanec. Tady se nacházel na tenkém ledě. Jestli si ti křupani uvědomí, do čeho jdou, mohou se začít stavět na zadní. Bylo však jeho povinností říci jim pravdu.
V síni zavládlo mlčení. Všichni přítomní v duchu usilovně počítali. Shef, rychlejší než ostatní, promluvil první.
"Tři stovky lodí a tři tucty vesel. To je devět set tuctů. Víc než deset tisíc mužů. - A všichni jsou to silní bojovníci," dodal spíš s úžasem než ustrašeně.
"Nemůžeme proti nim bojovat," prohlásil Wulfgar rozhodně, odvraceje zrak od svého nevlastního syna. "Musíme zaplatit částku, jakou si určí."
Edrichovi došla trpělivost. "O tom přísluší rozhodnout králi Edmundovi. A pokud Velká armáda uvidí, že proti ní stojí vojsko stejné velikosti, výkupné bude nižší. Ale nejsem tu proto, abych poslouchal vaše tlachy - přináším rozkazy, jichž máte uposlechnout. Vy i lidé zemanů z Upwellu, Outwellu a ze všech vesnic mezi Ely a Wisbechem. Král nařizuje, abyste se zde zítra shromáždili a vydali se na pochod k Norwichi. Musí nastoupit všichni muži z osady Emneth, schopní vojenské služby. Za neuposlechnutí je stihne pokuta a králův trest. Tak zní mé rozkazy, které jsou i vašimi rozkazy." Otočil se k shromáždění rozpačitě přešlapujících, nešťastných mužů. "Co mi odpovíte, občané Emnethu?"
"Ano," vyhrkl Shef.
"To není svobodný muž," vyprskl vztekle Alfgar z místa po boku svého otce.

"To by tedy zatraceně měl raději být. Jinak tu nemá co dělat. To si propána nedokážete udělat opravdu v ničem jasno? Slyšeli jste rozkaz svého krále."
Edrichova slova však přehlušilo pomalé a zdráhavě souhlasné mručení vycházející z šedesáti hrdel.

o o o

V táboře Vikingů u řeky Stour panovala zcela jiná situace. Rozkazy zde vydávali čtyři Ragnarovi synové. Znali se navzájem natolik dobře, že jejich diskuse byly nanejvýš stručné.
"Nakonec zaplatí," řekl Ubbi. On a Halvdan se postavou i povahou podobali většině svých vojáků - Halvdan zrzavý a jeho bratr už prošedivělý, oba mocní a nebezpeční bojovníci. Muži, s nimiž si není radno zahrávat.
"Je čas rozhodnout," zabručel Halvdan.
"Tak kdo?" otázal se Sigurd.
Všichni čtyři se krátce zamysleli. Někdo zkušený, kdo se pro ten úkol hodí. Zároveň však někdo, koho si mohou dovolit ztratit.
"Sigvarth," řekl nakonec Ivar. Bledou tvář měl nehybnou, bezbarvé oči stále upíral k obloze. Řekl jen to jediné slovo. Nebyl to návrh, ale rozhodnutí. On, jemuž za zády říkali Měkkýš, nepodával nějaké návrhy. Jeho bratři chvíli uvažovali a pak přikývli.
"Sigvarthe!" zvolal Sigurd Hadí oko.
O několik yardů dál se jarl Malých ostrovů skláněl nad partií kostek. Dokončil svůj hod, aby dal najevo nezávislost, ale potom se zvedl a dychtivě se vydal ke skupince svých vůdců.
"Volal jsi mě, Sigurde."
"Kolik máš lodí - pět? Výborně. Máme dojem, že Angličané a jejich králíček Edmund se s námi chystají hrát špinavou hru. Chtějí odporovat, pokouší se smlouvat. To nemůžeme připustit. Chceme, abys tam vyplul a ukázal jim, s kým mají tu čest. Pluj nahoru k pobřeží a pak k západu. Pronikni do vnitrozemí, nadělej tolik škody, kolik jen můžeš, spal pár vesnic. Ukaž jim, co se stane, když nás budou dál provokovat. Víš, co máš dělat."
"Jo. Nebude to poprvé." Krátce zaváhal. "A co bude s kořistí?"
"Co získáš, je tvé. Pamatuj však, že tohle není loupežná výprava. Udělej něco, na co dlouho nezapomenou. Něco, co by udělal Ivar."
Jarl se znovu zazubil, ale byly na něm znát rozpaky, které projevila většina mužů vždy, když padlo jméno Ivara Ragnarssona zvaného Měkkýš.
"Kde přistaneš?" zajímalo Ubbiho.
"Říkají tomu Emneth. Už jsem tam kdysi byl. Našel jsem si tam tenkrát pěknou kočičku." Ivarův náhlý pohyb, a další jarlův úsměv naráz zmizel.
Sigvarth uvedl hloupý důvod. Nebyl tam vyslán proto, aby si opakoval eskapády svého mládí. Takové řeči nebyly hodné válečníka. A také to bylo téma, o kterém Ivar nediskutoval.
Chvíle nebezpečí pominula. Ivar se ve svém křesle zase opřel a obrátil svou pozornost jinam. Věděli, že Sigvarth nepatří k nejlepším bojovníkům armády - to byl také jeden z důvodů, proč ho tam posílali.
"Splň svůj úkol a kočiček si nevšímej," řekl Sigurd. Mávnutím ruky ho propustil.
Ať už byl Sigvarth jakýkoli taktik, technickou stránku svého úkolu ovládal na výbornou. Za úsvitu o dva dny později už jeho lodě opatrně vplouvaly do ústí řeky Ouse, využívajíce přílivu. Následovala další hodina veslování, stále ještě za přílivu, tak daleko do vnitrozemí, jak jen výše hladiny dovolila, dokud kýly lodí nezačaly drhnout o písčité dno. Dračí přídě se zaryly do písku a mužstvo se vylodilo. Určené stráže začaly okamžitě stahovat své mořské oře na blátivou mělčinu a tam v nich čekaly, až je odliv zabezpečí proti možnému protiútoku z pevniny.
Nejmladší a nejrychlejší muži ze Sigvarthova oddílu už byli na cestě. Objevili stádečko koní, podřezali hocha, který je pásl, a odcválali hledat další. Když pochytali další zvířata, posílali je zpět hlavnímu oddílu. V době, kdy se ranní mlhou začaly prodírat první paprsky slunce, sto dvacet jezdců už po křivolakých blátivých stezkách uhánělo ke svému cíli. Jeli v sevřené, ukázněné formaci. Drželi se pohromadě, bez předsunutých nebo bočních hlídek. Spoléhali na to, že jim první úder spolu s momentem překvapení umožní překonat jakýkoli odpor. Když je cesta zavedla k obydlenému místu, ať to byl statek, malý klášter či osada, skupinka tam zastavila na chvíli ne delší, než co by se bojovník vymočil. Lehčí muži na lepších koních místo obklíčili, aby nikdo neunikl a nemohl spustit poplach. Potom hlavní formace zaútočila. Rozkazy byly tak prosté, že se je Sigvarth ani nenamáhal opakovat.
Okamžitě, bez řečí a zdržování, zabili každého, na koho narazili - muže, ženu, dítě, kojence v kolébce. Potom znovu nasedli na koně a jeli dál. Nedrancovali, zatím ještě ne. A pod hrozbou nejpřísnějších trestů se zdrželi zakládání ohňů. Kolem poledne byla v poklidné anglické krajině vyryta široká brázda smrti. Nikdo nezůstal naživu. Daleko za útočníky si lidé začínali uvědomovat, že jejich sousedé ještě nejsou na poli, zjišťovali, že jim chybí koně, a nacházeli na lukách první mrtvé. Začínaly znít poplašné zvony a rozžíhaly se strážné ohně. Tam, kam Vikingové mířili, se však nad krajem nevznášel ani stín podezření.

o o o

Muži z Emnethu vyrazili na svou cestu mnohem později než Sigvarthovi bojovníci. Museli čekat, až se k nim zdráhavě připojí jednotky z Upwellu, Outwellu a okolních vesnic. Další zdržení způsobili místní zemané, kteří se začali květnatě zdravit a těžkopádně si vyměňovat poklony. Potom Wulfgar rozhodl, že přece nemohou vyrazit s prázdným žaludkem, a pohostinně dal přinést svařenou medovinu pro vůdce a pivo pro mužstvo. Od východu slunce už uplynuly dlouhé

hodiny, když konečně sto padesát mužů, vojsko ze čtyř farností, vyrazilo po cestě přes blata, jež vedla na druhý břeh řeky Ouse a do Norwiche. Hned na začátku pochodu se za průvodem trousili opozdilci, jimž se poškodil postroj, povolila jim střeva nebo se ještě honem vytratili dát sbohem své či sousedově ženě. Oddíl nic netušících vesničanů se přesouval bez jakýchkoliv bezpečnostních opatření. První náznak toho, že jsou nablízku Vikingové, se objevil, až když proti nim za zatáčkou vyjela tlupa ozbrojenců.
Shef jel hned za vůdci, držel se tak blízko u králova zemana Edricha, jak si jen troufl. Tím, jak promluvil na shromáždění, si získal Edrichovu přízeň. Nikdo ho nepošle zpět, když se ho bude držet. Ovšem, jel s nimi - na což si ho Alfgar neodpustil upozornit - jako kovář, ne jako svobodný muž plnící svou brannou povinnost. Aspoň že u sebe ještě pořád měl svůj meč, který si sám ukul.
Shef je spatřil zároveň s ostatními. Následovaly poplašené výkřiky vůdců.
"Kdo jsou ti jezdci?"
"To jsou Vikingové!"
"Nesmysl, to nemůže být pravda! Ti jsou v Suffolku. Pořád ještě probíhají jednání."
"Jsou to Vikingové, ty vepřová hlavo! Hejbněte prdelí, vy pupkáči! Dolů z koně a zaujmout bojovou formaci! Hej, ty tam - dolů, dolů! Strážci koní, dozadu! Připravte si štíty a seřaďte se!"
V té chvíli už Edrich ječel příkazy, co mu hlas stačil, otočil se s koněm na místě a vjel do zmateného zástupu Angličanů. Jezdcům jen zvolna docházelo, v jaké se ocitli situaci, pomalu sesedali z koní a nemotorně šátrali po zbraních, které si sbalili především tak, aby se jim pohodlně jelo. Podle osobní úvahy a míry odvahy či zbabělosti se začali v zástupu tlačit kupředu či vzad.
Shefovi netrvaly přípravy k boji dlouho - byl nejchudším mužem v zástupu. Pustil otěže své kobylky, kterou mu s nechutí půjčil jeho otčím, stáhl si ze zad dřevěný štít a vytáhl z pochvy svou jedinou zbraň. Veškerou ochranu mu poskytovala kožená vesta s tolika nýty, kolik jich jen byl schopen sehnat. Zaujal postavení hned za Edrichem a byl připraven k boji. Srdce mu prudce bušilo a hrdlo měl stažené rozechvělým očekáváním - to vše však přehlušila neovladatelná zvědavost. Jak budou Vikingové bojovat? Jaké to je, účastnit se bitvy?

o o o

Na straně Vikingů se Sigvarth zorientoval v situaci hned, jak proti sobě spatřil první jezdce. Zapřel se nohama do třmenů, vztyčil se v sedle a vydal jezdcům za sebou krátký rozkaz. Útvar Vikingů okamžitě upadl ve zdánlivý, ve skutečnosti však dokonale promyšlený zmatek. Během několika okamžiků všichni sesedli z koní. Vždy jeden z pětice mužů, který byl určený předem, popadl patery otěže a vedl koně do týla. Jakmile byl venku z tlačenice, zatloukl do země kolík a koně k němu přivázal. Potom se všichni hlídači koní shromáždili ve skupinku o síle dvou tuctů mužů a vyčkávali v záloze.
Ostatní se na chvíli zastavili. Ve zlověstném tichu, které netrvalo déle než nějakých dvacet úderů srdce, někteří nehybně stáli, jiní si rychle převazovali boty, hltali vodu nebo močili. Náhle všichni ve stejném okamžiku popadli štíty a uvolnili meče, rukou, na níž měli zavěšen štít, sevřeli sekery a do druhé ruky uchopili oštěpy a kopí. Beze slov utvořili přes celou cestu dvojřad, který na každé straně končil až v mokřině. Jediný výkřik z úst Sigvartha, a Vikingové vyrazili svižným krokem kupředu, přičemž křídla dvojřadu zůstávala pozadu za středem, až se z řady stal široce rozevřený klín, mířící špicí přímo na oddíl Angličanů. Na vrcholu klínu se nacházel samotný Sigvarth. Za ním vedl jeho syn Hjörvarth vybraný tucet mužů - ti měli za úkol, po prolomení anglické linie, proniknout do týla protivníka, zaútočit zezadu a změnit ústup v totální porážku.

o o o

Angličané mezitím utvořili nepravidelný dvoj či trojřad, který se také táhl napříč přes cestu. Problémy se zvířaty vyřešili tak, že je nechali svému osudu, takže koně buď postávali opodál, nebo odklusali pryč. Ve stádu koní postávalo i několik mužů, kteří se nenápadně odkradli do týla. Nebylo jich však mnoho. Nájezdy a války trvající už tři generace způsobily, že jen málokterý z přítomných neměl s Vikingy k vyřizování žádné osobní účty. Nikdo si taky nepřál čelit výsměchu sousedů. Z úst mužů, kteří měli dojem, že je k tomu jejich postavení opravňuje, se ozvaly povzbudivé výkřiky. Nezazněl však žádný rozkaz. Shef se rozhlédl a zjistil, že stojí za skupinkou šlechticů ve zbroji vlastně sám. Jak se klín Vikingů blížil k anglické linii, Angličané podvědomě uhýbali ke stranám. Jen ti nejrozhodnější stáli tam, kam hrozily dopadnout první údery, pokud Wulfgar a jeho druhové padnou. Říkalo se, že tato formace ve tvaru klínu pochází od vikinského boha války. Co se stane, až klín udeří?
Ze strany Angličanů začaly létat první oštěpy. Některé ani nedoletěly k cíli, jiné Vikingové v první řadě odrazili svými štíty. Ve stejném okamžiku vyrazili Vikingové klusem kupředu. Jeden, dva, tři skoky, mocné paže Vikingů se napřáhly a do středu oddílu Angličanů se pro změnu sneslo krupobití jejich oštěpů. Shef spatřil, jak Edrich šikovně natočil svůj štít, takže mu jeden oštěp přeletěl nad hlavou a zmizel někde hluboko v týlu a druhý oštěp zavadil o okraj štítu a padl mu neškodně k nohám. O něco dál vlevo jeden šlechtic spustil štít dolů ve snaze zastavit oštěp letící mu na břicho, zachroptěl a klesl s hrdlem proklatým jiným oštěpem. Jinému zemanovi se do štítu zabodly naráz tři oštěpy. Zaklel, neúspěšně se je pokusil vyrazit mečem a potom začal horečně uvolňovat popruh na svém předloktí ve snaze zbavit se štítu, jenž se pro něj stal obtížným břemenem. Dřív než se mu to podařilo, vikinský klín na ně dopadl celou svou vahou. Přímo před sebou Shef spatřil vůdce Vikingů, jak se rozmachuje mečem na Wulfgara. Angličan odvrátil ránu svým štítem a chystal se svým mečem k protiúderu. Ale Viking se mezitím vzpamatoval a znovu se vší silou rozmáchl, tentokrát sekl přes ruku. Wulfgar i druhou ránu vykryl, a ozval se mocný třesk, jak jeho čepel narazila na čepel

protivníka, ale pozbyl při tom rovnováhy. Viking ho nečekaným prudkým pohybem udeřil jílcem meče do tváře, vrazil mu do žeber štít a obrovskou silou ho odhodil stranou. Udělal krok a chystal se bodnout. Vtom se na něj Shef vrhl. Vůdce Vikingů byl přes svou mohutnou postavu překvapivě rychlý. Uskočil o krok zpět a sekl na Shefovu nechráněnou hlavu. Během svého třívteřinového pozorování bitvy už stačil Shef dojít k několika závěrům. Za prvé: Ve skutečné bitvě se musí do pohybu dávat veškerá síla, ne jako při výcviku, kde platí podvědomé zábrany. Vložil do odražení rány veškerou sílu svých v kovárně zocelených svalů. Za druhé: Mezi údery nesmí nastat žádný interval nebo pauza. Když se Viking napřáhl podruhé, Shef byl už připraven. Tentokrát jeho kryt zasáhl čepel protivníka blíž k hrotu. Slyšel, jak něco třesklo a prasklo, a nad hlavou mu přeletěl úlomek čepele. To není můj meč, uvědomil si Shef. Není můj! - Skočil kupředu a triumfálně bodl do podbřišku protivníka.
Něco ho srazilo dozadu a stranou. Zapotácel se, znovu získal rovnováhu a uvědomil si, že ho Edrich znovu postrčil a cosi mu řve do ucha. Když se rozhlédl kolem sebe, zjistil, že zatímco se bil s jejich velitelem, klín Vikingů prorazil jejich řadu. Na zemi leželo půl tuctu anglických šlechticů. Wulfgar, stále na nohou, potácivě couval směrem k Shefovi, ale útočilo na něho na tucet Vikingů a prolomenou obrannou linií se k němu hrnuli další. Shef se slyšel, jak řve, a za mocného máchání meče vyzývá nejbližšího Vikinga, aby se mu postavil. Muž a mladík vteřinu stáli a hleděli si do očí. Potom muž učinil vlevo v bok a vydal se splnit svůj rozkaz - převálcovat anglický oddíl a rozdělit jej na dvě části a potom zatlačit zmatené zbytky oddílu na křídlech do močálu.
"Utíkej!" řval Edrich. "Jsme poražení, už se nedá nic dělat. Utíkej a snad se z toho dostaneme."
"Můj otec," křičel Shef a pokoušel se prorazit si cestu dopředu, popadnout Wulfgara za opasek a odtáhnout ho.
"Pozdě, už leží na zemi."
Edrich měl pravdu. Napolo omráčený zeman dostal další mocný úder do přilby, klopýtl dopředu a okamžitě ho obklopila horda nepřátel. Vikingové pořád tlačili Angličany ke stranám, ale hrozilo, že každým okamžikem se jich přivalí další vlna, která smete ze středu bojiště poslední zbytky odvážlivců. Shef zjistil, že ho nějaká ruka drží za límec a vleče ho, napůl udušeného, dozadu a pryč z místa boje.
"Zatracení blázni. Špatně vycvičení venkovští odvedenci. Co může člověk jiného čekat? Popadni koně, hochu."
Během několika vteřin už Shef cválal zpět cestou, kterou přijeli. Jeho první bitva skončila.
A on z ní utekl jen pár vteřin po tom, co padl první úder.

Kapitola 4

Rákosí na okraji mokřiny se mírně zvlnilo v lehounkém ranním vánku. Znovu se pohnulo a do pusté krajiny z něj vykoukl Shef. Vikinští nájezdníci byli pryč. Otočil se a brodil se rákosím zpět na stezku, kterou objevil předešlého večera. Vedla na ostrůvek ukrytý mezi stromky. Králův zeman Edrich pojídal studené zbytky včerejší večeře. Utřel si umaštěné prsty o trávu a tázavě zvedl obočí.
"Nic není vidět," řekl Shef. "Všude je klid. Nikde jsem neviděl ani proužek dýmu."
Když utíkali z bitvy, o níž už věděli, že je ztracená, šlo jim jen o záchranu holých životů. Nikdo je nepronásledoval, když včera seskočili z koní a pěšky se uháněli skrýt do mokřiny, kde strávili noc - pro Shefa kupodivu velice příjemnou. Vzpomínal na ni se smíšenými pocity radosti a viny. Jejich ostrůvek byl přístavem klidu a míru v rozbouřeném moři úzkosti a trápení. Co Shef pamatoval, byl to jediný večer, kdy na něj nečekala žádná práce ani povinnosti. Bylo zapotřebí se jen ukrýt, ujistit se, že jsou v bezpečí, a udělat si takové pohodlí, jaké jen bylo v těch podmínkách možné. Shef se zanořil do mokřiny a za chvíli našel uprostřed močálu ten suchý ostrůvek, kam žádný cizinec nikdy nepronikne. Bylo snadné postavit z rákosí, které lidé, žijící v mokřinách, používali jako došky, primitivní přístřešek. Ve stojaté vodě brzy chytili několik úhořů a Edrich po krátké úvaze usoudil, že jim nehrozí žádné nebezpečí, rozdělají-li oheň. Vikingové mají teď jiné věci na práci a nebudou se k nim celou tu cestu brodit jen kvůli proužku dýmu.
Tak či tak, než se setmělo, stoupaly sloupce dýmu všude kolem nich. "Nájezdníci se vracejí," usoudil Edrich. "Teď, když jsou na ústupu, dávají o sobě bez obav vědět."
Utekl už Edrich někdy předtím z bitvy? ptal se opatrně Shef, pronásledovaný tísnivou představou svého otčíma padajícího k zemi a obklopeného hordou nepřátel. "Mnohokrát," odvětil Edrich v té zvláštní atmosféře křehkého přátelství ukradeného jen pro ten den, kdy okolní svět a čas plynul mimo ně. "A nemysli si, že tohle byla nějaká bitva. Jen drobná šarvátka. Ale utíkal jsem často - až moc často. A kdyby včera všichni udělali to, co my, bylo by na naší straně mnohem míň padlých. Když stojíme a bojujeme, nikdy neztratíme příliš mnoho mužů, ale jak jednou Vikingové prorazí naší obranou, jsou to už jen jatka. Jen se nad tím trošku zamysli - každý, kdo se z takového bojiště zachrání, zachrání se pro jiný boj někdy jindy, za vyrovnanějších podmínek.
Potíž je v tom," hořce se usmál, "že čím častěji se to stane, tím méně se většině lidí chce zkoušet to znovu. Ztratí odvahu. A toho není třeba. Včera jsme byli poraženi, protože nikdo z nás nebyl připraven, ani tělem, ani duševně. Kdyby byli strávili jen desetinu času, který potom prokňučí, přípravou před bitvou, možná by nás nikdy nikdo neporazil. Jak praví přísloví: Často skutek později mizí v propasti osudu, a ač byl dříve úspěšný, později působí strasti. Teď mi ukaž svůj meč."
Shef jej s nehybnou tváří vytáhl z ošoupané kožené pochvy a podal jej Edrichovi. Ten jej zamyšleně ze všech stran pečlivě zkoumal.
"Vypadá jako nástroj na sekání křoví nebo srp na rákos," poznamenal. "Ne jako skutečná zbraň. Ale na vlastní oči jsem viděl, jak se o něj zlomil meč toho jarla Vikingů. Jak je to možné?"
"Je to dobrá čepel," odvětil Shef. "Možná ta nejlepší v Emnethu. Vyrobil jsem ji sám, ukoval z pásů. Většinou je to měkké železo. Sám jsem pásy vykoval z kusů kovu, které nám posílají z jihu. Ale jsou v něm i vrstvy tvrdé oceli. Zeman

z pomezí mi zaplatil za práci několika ocelovými kopími. Roztavil jsem je a taky z nich ukoval pásy. Potom jsem obtočil měkké a tvrdé pásy kolem sebe a ukoval z nich čepel. Železo jí dává ohebnost a ocel sílu. Nakonec jsem na ni nakoval ostří z nejtvrdší oceli, co jsem sehnal. Stálo mě to všechno čtyři pytle uhlí."
"Takové práce, a přitom jsi meč vyrobil tak krátký a jen s jedním ostřím, jako nějaký nůž. A opatřil jsi jej obyčejným kostěným jílcem bez záštity. A potom jsi jej nechal venku v rose, takže ti zrezavěl."
Shef pokrčil rameny. "Kdybych se procházel po Emnethu s nádhernou zbraní s ornamenty na blyštící se čepeli, jak dlouho by mi ten meč říkal pane? Ta rez je jen na povrchu, aby čepel zmatněla. Dávám dobrý pozor na to, aby se nedostala hloub."
"To se týká té druhé věci, na kterou jsem se tě chtěl zeptat. Ten mladý zeman říkal, že nejsi svobodným občanem, a chováš se, jako by ses před někým skrýval. V bitvě jsi však Wulfgara nazval otcem. To je pro mě záhadou. Bůh ví, že zemanské rodiny jsou plné bastardů. Žádný zeman se však nepokouší prodat nevlastního syna do otroctví!"
Tu otázku slyšel Shef už mnohokrát, a jindy a jinde by na ni neodpověděl. Ale tady na ostrůvku uprostřed bažin, když tak spolu rozprávěli bez ohledu na svá postavení, ta slova přišla.
"Není mým otcem, přestože ho tak nazývám. Před osmnácti léty sem také připluli Vikingové. Wulfgar v té době nebyl v Emnethu, ale lady Tryth, má matka, tady byla se svým synkem Alfgarem - mým nevlastním bratrem, jejím a Wulfgarovým dítětem. Když v noci nájezdníci napadli náš dům, služebné se podařilo s Alfgarem uniknout, ale mou matku Vikingové chytli."
Edrich pomalu přikývl. Byl to známý příběh. Stále však ještě neodpovídal na jeho otázku. V těchto záležitostech panoval určitý řád, alespoň pro lidi vyššího postavení. Manžel mohl po nějaké době poměrně najisto očekávat zprávu z trhu otroků v Hedeby nebo Kaupangu, že je tam za takovou a takovou cenu na prodej taková a taková dáma. Pokud se tak nestalo, mohl se pokládat za vdovce, který se může oženit znovu a navléknout svá jemná stříbrná pouta jiné ženě, jež mu vychová syna. Pravda, někdy bylo podobné uspořádání o dvacet let později narušeno nenadálým příjezdem povadlé babizny, které se nějak podařilo přežít svou službu na severu a pomocí bůhvíjakých úplatků se dostat na loď domů. Ale to se nestávalo příliš často. Každopádně nic z toho nevysvětlovalo přítomnost mladíka, jenž teď seděl před ním.
"Má matka se vrátila zpět hned za pár týdnů, těhotná. Tvrdila, že otcem je sám jarl Vikingů. Když jsem se narodil, chtěla mi dát jméno Halfden, protože jsem napůl Dán. Ale Wulfgar ji proklel. Prohlásil, že je to jméno hrdiny, jméno krále, z něhož vzešel rod Shieldingů, předků anglických i dánských králů. Jméno, kterého nejsem hoden. A tak mě pojmenovali jako psa - Shef."
Mladík sklopil zrak. "Proto mě můj otčím nenávidí a chce mě prodat do otroctví. Proto má můj nevlastní bratr Alfgar všechno a já nic."
Neprozradil Edrichovi všechno: jak Wulfgar nutil svou těhotnou ženu k potratu, k tomu, aby zabila násilníkovo dítě ve svém lůně. Jak byl nakonec jeho život zachráněn jen zásahem otce Andrease, jenž prudce odsoudil hřích zavraždění dítěte, dokonce i pokud se jedná o dítě Vikinga. Jak si Wulfgar, naplněný hněvem a žárlivostí, přivedl do domu konkubínu a zplodil s ní krasavici Godivu, takže nakonec v jeho rodině vyrůstaly tři děti: právoplatný dědic Alfgar, dcera otrokyně - lemman Godiva a Shef, dítě Tryth a Vikinga.
Králův zeman mu beze slova vrátil meč. Stále to zůstává záhadou, pomyslel si. Jak jim ta žena unikla? Vikinští otrokáři nebývají zrovna nedbalí.
"Jak se jmenoval ten jarl?" zeptal se. "Tvůj "
"Můj otec? Matka říká, že se jmenoval Sigvarth. Jarl z Malých ostrovů. Ať už to je kde chce."
Chvíli ještě tiše seděli a pak se uložili k spánku.

o o o

Až dalšího dne navečer se obezřetně vynořili z rákosí. Nasycení a bez újmy se přiblížili k místu, které, jak už zdálky spatřili, bylo ruinami bývalé osady Enmeth.
Všechny domy byly vypálené. Někde ležely jen hromady popela, někde z nich vyčnívaly zčernalé trámy. Shořel zemanův dům, palisády, kostel, kovárna, chatrče nájemců z propleteného proutí a tyčí omazané hlínou i přístavky otroků. Zůstalo zde několik lidí, kteří se bezcílně potloukali sem a tam, prohrabávali spáleniště nebo se připojili k hloučku kolem studny.
Když přišli do vesnice, Shef oslovil jednu z přeživších žen, matčinu služebnou.
"Trudo! Co se stalo? Je tady víc "
Třásla se a zírala pohledem plným hrůzy a překvapení, jak před ní stojí, nezraněn, s mečem a štítem v rukou.
"Měl bys běž za svou matkou."
"Matka je tady?" Shef cítil, jak mu v srdci vzplanul plamínek naděje. Třeba tu budou i ostatní. Možná se Alfgar také zachránil a Godiva? Co se stalo s ní?
Vydali se za nemotorně se belhající služebnou.
"Proč tak divně chodí?" podivoval se Shef jejímu kulhání, které doprovázel výraz bolesti.
"Znásilnili ji," řekl stručně Edrich.
"Ale Ale Truda není žádná panna."
Edrich odpověděl na nevyslovenou otázku. "Znásilnění je něco jiného. Když tě drží čtyři chlapi a pátý ti to dělá, všichni vzrušení, potrhají ti šlachy, někdy i zlámou kosti. Když se žena brání, je to ještě horší."
Shef znovu pomyslel na Godivu a klouby mu zbělely, jak silně sevřel popruh štítu. Za prohrané bitvy neplatili jen muži. Bez dalších slov šli za kulhající Trudou k přístřešku, narychlo postavenému z latěk podepřených ohořelými trámy, jenž

se opíral o kus palisády, který oheň ušetřil. Došla k přístřešku, nahlédla dovnitř a zamumlala pár slov. Potom jim pokynula, ať jdou dovnitř.
Tam ležela na hromadě staré pytloviny lady Tryth. Její tvář stažená bolestí a její nepřirozená poloha jim prozradily, že i ona prošla stejnou zkušeností jako Truda. Shef si klekl vedle ní a chytil ji za ruku.
Z hrdla, zesláblého hroznými vzpomínkami, se vydral jen šepot. "Nikdo nás nevaroval, nemohli jsme nic dělat. Nikdo ani nevěděl, co dělat. Muži, kteří přežili bitvu, se hned po ní vrátili rovnou sem. Nemohli se rozhodnout, co dál. Ti Vikingové se tady objevili, když se naši muži pořád ještě dohadovali. Než si kdo stačil cokoliv uvědomit, byli najednou všude kolem nás."
Na chvíli se odmlčela, zachvěla se bolestí a prázdnýma očima pohlédla na svého syna.
"Jsou to zvířata. Zabili každého, kdo se jim pokusil bránit. Potom nás všechny nahnali před kostel. Začínalo poprchávat. Nejdřív vybrali mladá děvčata, pěkné dívky a některé chlapce. Pro trh s otroky. A potom potom přivlekli zajatce z bitvy a pak "
Roztřásl se jí hlas a rychle si přiložila k očím potřísněnou zástěru.
"Pak jsme se všichni museli dívat "
Její hlas se utopil v slzách. Po chvíli však jako by si na něco vzpomněla a prudce sebou trhla. Stiskla Shefovu ruku a poprvé mu pohlédla do očí.
"Byl to on, Shefe. Stejný muž jako minule."
"Jarl Sigvarth?" zeptal se strnule Shef.
"Ano. Tvůj tvůj "
"Jak vypadá? Je to tmavovlasý obr s bílými zuby?"
"Ten. Má celou paži pokrytou zlatými náramky." Shef si v paměti znovu přehrával souboj, znovu cítil, jak se láme meč protivníka, a s rozkoší se napřahoval ke smrtelnému úderu. Opravdu ho Bůh spasil před spácháním smrtelného hříchu? Ale pokud tomu tak vskutku bylo - co dělal Bůh potom?
"Nemohl tě ochránit, matko?"
"Ne. Ani se o to nepokoušel." Tryth se už zase ovládala a mluvila jasným a tvrdým hlasem. "Když po té podívané dostali jeho muži rozchod, řekl jim, že než se ozve roh k nástupu, mohou po libosti drancovat a bavit se. Otroky svázali dohromady a odvedli stranou, ale my ostatní, Truda a ostatní ženy, které nebrali s sebou vydal nás jim napospas. Poznal mě, Shefe! A pamatoval se na mě. Ale když jsem ho prosila, ať si mne nechá jen pro sebe, rozesmál se. Řekl řekl, že jsem už slepice a ne kočička, a že slepice se musí o sebe umět postarat samy. Obzvlášť ty, co utíkají z kurníku. Tak mě zneužili stejně jako Trudu. Víc, protože jsem byla dáma, a to byla pro některé z nich velká zábava." Z očí jí šlehal hněv a nenávist a na chvíli zapomněla na bolest.
"Ale řekla jsem mu o tobě, Shefe! Řekla jsem mu, že má syna. A že ten syn si ho jednou najde a zabije ho."
"Udělal jsem vše, co jsem mohl, matko." Shef váhal, na rtech další otázku. Ale Edrich, který stál za ní, ho předešel.
"Na co jste se museli dívat, lady?"
Oči se jí znovu zalily slzami. Nebyla schopna promluvit, jen chabě pokynula ven z chatrče.
"Pojďte se mnou," pravila Truda. "Ukážu vám, jaké je slitování Vikingů."
Oba muži ji následovali ven a přes spáleniště k místu, kde stál poblíž zříceniny zemanova domu další narychlo postavený přístřešek. Před ním postávalo několik lidí. Tu a tam se nějaký člověk z hloučku odtrhl a vešel dovnitř, na něco se podíval a zase vyšel ven. Výraz jejich tváří bylo těžké rozluštit. Žal? Hněv? Shef poznal, že převládá hrůza.
V chatrči stál koňský žlab, do půli naplněný slámou. Shef okamžitě poznal světlé vlasy a vous Wulfgara, ale obličej mezi nimi byl tváří mrtvoly: voskově bílý, se špičatým nosem a ostrými, vyčnívajícími kostmi. Muž však nebyl mrtvý. Shef chvíli nechápal, co se děje. Jak může Wulfgar ležet v koňském žlabu? Je přece tak velký! Wulfgar je vysoký šest stop a žlab - jak Shef dobře znal z dob svých výprasků v mládí - nemá ani čtyři stopy Něco tu nesedí.
Wulfgar měl něco s nohama. Jeho kolena dosahovala ke konci žlabu, ale pod nimi byly vidět jen neforemné obvazy, omotané kolem pahýlů nohou a plné chuchvalců černé sražené krve a nečistot. K Shefovi zavanul zápach rozkladu a spáleniny.
S rostoucí hrůzou si uvědomil, že Wulfgar nemá ani ruce. To, co mu zbylo, měl překřížené na hrudi, údy končící hned pod lokty zavázanými pahýly.
Kdosi za nimi zamumlal: "Vyvlekli ho na náves, aby to všichni dobře viděli. Pak ho ohnuli přes špalek a usekli mu ruce a nohy sekyrou. Nejdřív nohy. Pahýly vždy seškvařili žhavým železem, aby neumřel na ztrátu krve. Nejdřív je proklínal a bránil se, ale pak je prosil, ať mu nechají aspoň jednu ruku, aby se mohl aspoň sám najíst. Vysmáli se mu. Ten obr, ten jejich jarl, řekl, že vše ostatní mu nechají. Nechají mu prý oči, aby se mohl dívat na ženy, i varlata, aby po nich mohl toužit. Ale kalhoty si už nikdy sám nesundá."
Už nikdy nic sám neudělá, uvědomil si Shef. Ve všem bude závislý na ostatních - od jídla až po vyprazdňování.
"Udělali z něj heimnara," použil Edrich norský výraz. "Živoucí mrtvolu. Už jsem o tom slyšel, ale nikdy předtím jsem žádného neviděl. Ale netrap se, chlapče. Infekce, bolest, ztráta krve Nebude žít moc dlouho."
Stalo se nemožné - propadlé oči před nimi se otevřely. Pohled, upřený na Shefa a Edricha, byl plný zášti. Ústa se otevřela a vyšel z nich suchý sykot.
"Zběhové. Utekl jsi a nechal jsi mě tam, chlapče. To si budu pamatovat. A ty, králův zemane. Přišel jsi, svolal jsi nás a nechal jsi nás bojovat. Ale kde jsi byl, když boj končil? Nebojte se, budu žít dost dlouho na to, abych se vám oběma pomstil. I tvému otci, chlapče. Nikdy jsem neměl vychovat jeho bastarda. Ani vzít zpět do svého domu jeho kurvu."
Oči se zavřely, hlas utichl. Shef a Edrich vyšli ven. Znovu začínalo mrholit.
"Nerozumím tomu," řekl Shef. "Proč to udělali?"
"To nevím. Ale jedno vím jistě: až se o tomhle dozví král Edmund, rozzuří se k nepříčetnosti. Nájezdy a vraždění bývají

v době příměří celkem běžnou věcí, ale tohle, co provedli jednomu z jeho mužů, jeho bývalých druhů Bude se zmítat v nerozhodnosti, snad se bude snažit uchránit další své poddané před stejným osudem. Ale jeho čest na druhé straně bude volat po pomstě. Čeká ho těžké rozhodování." Edrich se obrátil k Shefovi.
"Co kdybys mu jel tu zprávu oznámit se mnou, hochu? Tady nejsi svobodným občanem, ale je zřejmé, že jsi rozený bojovník. Tady tě už nic nečeká. Pojeď se mnou jako můj služebník do té doby, než ti seženeme výbavu a zbroj. Když se dokážeš postavit jarlovi barbarů, král tě pozvedne mezi své druhy bez ohledu na to, čím jsi byl tady v Emnethu."
Ztěžka se opírajíc o hůl, belhala se k nim lady Tryth. Shef jí konečně položil otázku, která ho napadla hned, když uviděl kouřící trosky Emnethu, a nešla mu z mysli.
"Godiva. Co se stalo s Godivou?"
"Unesl ji Sigvarth. Odvedli ji do tábora Vikingů."
Shef pohlédl na Edricha. Pevným hlasem, v němž nebyl ani stín omluvného tónu, pravil.
"Říkají, že jsem zběh a otrok. Teď se stanu obojím." Odepjal si štít a hodil jej na zem. "Musím se dostat do tábora Vikingů u ústí řeky Stour. O jednoho otroka víc nebo míň - třeba mě pustí dovnitř. Musím se pokusit Godivu zachránit."
"Nebudeš žít ani týden," řekl Edrich hlasem plným chladné zloby. "A zemřeš jako zrádce. Zrádce svého lidu a krále Edmunda." Otočil se na patě a kráčel pryč.
"A samotného požehnaného Pána Ježíše," dodal otec Andreas, který právě vycházel z chatrče. "Viděl jsi, co všechno ti pohané dokážou. Raději být křesťanským otrokem než králem mezi takovými. "
Až teď si Shef uvědomil, jak rychle se rozhodl. Snad až příliš rychle, bezmyšlenkovitě. Ale už se stalo a musel dostát svému závazku. Hlavou mu vířily myšlenky: Málem jsem zabil svého otce. Už nemám otčíma - proměnil se v živou mrtvolu. Matka mne nenávidí za to, co mu můj otec udělal. Ztratil jsem šanci být svobodný a ztratil jsem někoho, kdo mohl být mým přítelem.
Uvědomil si, že úvahy mu teď nepomohou. Udělal to všechno pro Godivu. Teď musí dokončit to, co začal.

o o o

Godiva se probudila. Hlava jí třeštila bolestí, v nose ji štípal pach kouře a pod ní sebou něco divoce házelo. S úlekem se z toho skutálela. Děvče, na kterém předtím ležela, začalo naříkat.
Jak se pomalu rozkoukávala, Godiva zjistila, že se nachází ve voze, který se skřípavě pohybuje po blátivé cestě. Ve světle, pronikajícím tenkou plachtou vozu, bylo vidět, že vůz je nacpaný lidským nákladem. Dívky z Emnethu ležely jedna na druhé, víc než polovina děvčat z vesnice. Stále vzlykaly a úpěly. Malý čtvercový otvor v zadní plachtě vozu náhle přikryl stín a do vozu nakoukla vousatá tvář. Vzlykání přešlo ve vřískot a dívky se k sobě začaly křečovitě tisknout a schovávaly se jedna za druhou. Ale obličej se jen zašklebil, až ve vousech zasvítily bílé zuby, v otvoru se zakýval káravě vztyčený prst a potom tvář zase zmizela.
Vikingové! V jediném okamžiku se Godivě vybavilo všechno, co prožila: hordu mužů, panický útěk do mokřin, muže, který se náhle vynořil proti ní a chytil ji za sukni, ochromující hrůza z toho, že ji poprvé v jejím až dosud tak poklidném životě drží v náručí muž.
Ruka jí vylétla ke klínu. Co se s ní dělo, když byla v bezvědomí? Kromě neustále sílící bolesti hlavy však žádnou jinou bolest necítila. Byla panna. Před tím, než se to stalo - snad ji nemohli znásilnit tak, aby to nepoznala?
Dívka vedle ní, dcera chalupníka a Alfgarova družka z dob dětských her, si všimla jejího pohybu a řekla, ne bez jisté dávky zlomyslnosti: "Neboj se, žádné z nás nic neudělali. Šetří nás, aby nás mohli výhodně prodat. A ty, když jsi panna, se nemusíš vůbec ničeho bát - než pro tebe najdou kupce. Pak na tom budeš jako my ostatní."
Útržky vzpomínek se jí začaly v hlavě skládat v ucelený příběh. Náves plná lidí a všude kolem dokola ozbrojení Vikingové. A na návsi její otec, křičí a snaží se smlouvat, prosit, vlečou ho ke špalku ke špalku. Hrůza, která ji zahltila, když si uvědomila, co se chystají udělat, když otce natáhli na špalek a přistoupil k němu muž se sekerou. Ano. Vrhla se s vřískotem dopředu a nehty zaútočila na toho obra. Ale ten druhý, ten, kterému říkal obr "synu", ji zadržel. Co se jen stalo potom? opatrně si sáhla na hlavu. Boule. A tepající bolest na druhé straně boule. Ale - pohlédla na svou ruku - nikde žádná krev.
Nebyla jediná, komu se to stalo. Viking ji udeřil váčkem s pískem. Piráti už provozovali své otrokářské řemeslo nějaký ten pátek a věděli, jak s bílým masem zacházet. Na počátku útoku práce se sekyrou a mečem, štítem a kopím - likvidace mužů a bojovníků. Ale potom bylo někdy zapotřebí omráčit "zboží", a k tomu se nehodila ani čepel meče naplocho či opačná strana sekyry. Trochu víc síly, čepel sklouzne, a hned je tu proražená lebka nebo rozseknuté ucho. Ani úder pěstí není od mohutného veslaře moc bezpečný. Kdo si pak koupí dívku s přeraženou čelistí, dívku s rozdrcenou lícní kostí? Snad skrblíci ze severních ostrovů, nikdy však bohatí nákupčí pro Španělsko nebo dvůr dublinských králů.
Proto podle rozkazu Sigvartha i mnoha jiných velitelů nosili muži určení k zajímání otroků u pasu nebo zevnitř na štítě "tišítko" - dlouhou jitrnici z plachtoviny, pevně sešitou a naplněnou jemným suchým pískem, sebraným na jutských či skaaneských dunách. Jeden šikovný úder a zboží klidně leží, bez problémů. Čistá práce.
Dívky si ustrašenými hlásky začaly pomalu šeptat. Vyprávěly Godivě, co se stalo jejímu otci. Co se potom stalo s Trudou, Thryth a ostatními ženami. Jak je nakonec naložili do vozu a vyrazili směrem k pobřeží. Co s nimi ale bude dál?

o o o

I Sigvartha, jarla z Malých ostrovů, toho dne zamrazilo, ač z mnohem nejasnějších důvodů. Nyní uvolněně seděl u stolu jarlů ve velkém stanu armády Ragnarových synů, nasycen nejlepším anglickým hovězím a v ruce roh silného

piva, a poslouchal, jak jeho syn Hjörvarth vypráví o jejich nájezdu. I když to byl velice mladý válečník, mluvil dobře. Bylo také dobré ukázat ostatním jarlům a hlavně Ragnarssonům, že má mladého a silného syna, se kterým se bude muset v budoucnosti počítat.
Co se jen děje? Sigvarth nebyl mužem, jenž by si liboval ve zpytování svých pocitů. Žil však už dost dlouho na to, aby se naučil nepodceňovat šimravý pocit blížícího se nebezpečí.
Návrat z výpravy proběhl bez problémů. Vzali s sebou průvod vozů s kořistí a nevraceli se podél řeky Ouse, ale údolím řeky Nene. Strážci lodí mezitím počkali na bahnitém břehu, než se objevili Angličané, chvíli si vyměňovali urážky a ojedinělé šípy, počkali, až se tam sejde skupina o síle několika pramic a rybářských člunů, a potom v určeném čase odrazili do přílivu, nechali soptící Angličany za zádí a v mírném větru odpluli podél pobřeží na sever na místo setkání se zbytkem výpravy.
Pochod na místo setkání probíhal taky bez chyby. Sigvarth udělal všechno přesně tak, jak řekl Hadí oko. Pochodeň do každé doškové střechy a každého pole. Do každé studny pár mrtvol. Taky pár odstrašujících příkladů - přibitých na stromech nebo zmrzačených. Živých, aby mohli všem povykládat svůj příběh.
Udělej to tak jako by to dělal Ivar, řekl Hadí oko. Inu, Sigvarth neměl iluze o tom, že by se snad, co se brutality týče, mohl třeba jen přiblížit kvalitám Měkkýše. Nikdo ale nemohl říct, že se o to nepokusil. Ten kraj se dlouhé roky nevzpamatuje z jeho návštěvy.
Ne, tohle ho netrápilo, byl to dobrý nápad. Pokud bylo něco v nepořádku, stalo se to předtím. Náhle si vzpomněl - byla to ta šarvátka. Bojoval v první linii už víc než čtvrt století, zabil stovky mužů, utržil nespočet válečných ran. Ten souboj měl být snadný. Ale nebyl. Sigvarth jako už tolikrát předtím prorazil přední linii Angličanů, skoro s opovržením smetl z cesty toho světlovlasého zemana a dostal se k druhé řadě, jako vždy zmatené a klikaté.
A najednou ten kluk, jako by vyrostl ze země. Neměl ani přilbu nebo pořádný meč. Byl to jen nájemce nebo dítě toho nejchudšího pachtýře ve vesnici. Ale dvakrát Sigvarthovi vykryl úder, zlomil mu meč a ještě ho vyvedl z rovnováhy, když Viking blokoval ránu příliš vysoko. Sigvarth si uvědomil, že být to souboj muže proti muži, byl by už mrtvý. Zachránili ho jen ostatní, kteří se mu postavili po boku. Nikdo si toho snad nevšiml, ale pokud ano - pokud ano, některý smělejší muž, nastrčený bojovník nebo rváč ho může i dnes vyzvat na souboj.
Dokázal by jim čelit? Je jeho syn Hjörvarth už dost silný na to, aby se obávali jeho pomsty? Možná je na tu práci už moc starý. Když se nedokáže vypořádat ani s jen napůl ozbrojeným klukem, a k tomu Angličanem, asi opravdu stárne. Alespoň teď si však vede dobře. Nikdy neuškodí mít na své straně Ragnarssony. Hjörvarth právě dokončoval svůj příběh. Sigvarth se pootočil v křesle a pokynul svým dvěma pacholkům, čekajícím u vchodu. Opětovali kývnutí a rychle se vytratili.
" tak jsme na břehu spálili vozy, hodili tam jako oběť Aegimu a Ran ještě pár chámů, co je můj otec prozřetelně vzal s sebou, nalodili se a uháněli podél pobřeží dolů k ústí řeky - a tady nás máte! Bojovníci z Malých ostrovů pod velením slavného jarla Sigvartha a já, jeho právoplatný syn a dědic Hjörvarth - k vašim službám, synové Ragnara. Čekáme na vaše další rozkazy!"
Ve stanu vybuchla záplava křiku a potlesku. Rohy bušily do stolů, ozýval se dupot a řinčení nožů. Tak krásný začátek tažení muže rozjařil.
Hadí oko povstal a promluvil.
"Slíbili jsme ti, že si smíš ponechat kořist, Sigvarthe, a taky sis ji zasloužil, takže se nemusíš stydět povykládat nám o svém úspěchu. Řekni, kolik jsi získal? Dost na to, aby ses mohl odebrat na odpočinek a koupit si letní sídlo ve Sjaellandu?"
"Málo, málo toho bylo," zvolal Sigvarth, provázený nedůvěřivým mručením. "Není to dost, abych se dal na sedlačení. Co může člověk čekat za bohatství u drobných zemanů. Jen počkejte, až naše velká, neporazitelná armáda vyplení Norwich. Nebo York! Nebo Londýn!" Ozvaly se souhlasné výkřiky a Hadí oko se usmál. Sigvarth pokračoval.
"Musíme zaútočit na kláštery, plné zlata a stříbra, které Kristovi kněží ždímají z hlupáků na jihu Anglie. Na venkově není zlato žádné a stříbra jen pomálu.
Ale něco jsme si přece jen přivezli, a o to nejlepší se s radostí rozdělím. Zde je ten nejkrásnější kus z mé kořisti!"
Otočil se ke vchodu a pokynul svým dvěma mužům, ať jdou dál. Prodrali se kolem stolů dopředu a vedli mezi sebou postavu od hlavy k patě zahalenou v pytlovině, s provazem převázaným kolem pasu. Dostrkali postavu až před hlavní stůl ve středu stanu a potom dvěma pohyby přeřízli provaz a strhli pytel.
Před hordou vousáčů s otevřenými ústy a zaťatými pěstmi se objevila Godiva, mžourajíc v nezvykle silném světle. Vyděšeně se přikrčila a odvrátila se. Zjistila, že hledí do tváře nejvyššímu z vojevůdců, bledému muži s bezvýraznou tváří a nehybnýma očima jako kousky ledu. Otočila se zpět a téměř s úlevou spočinula zrakem na Sigvarthovi, jehož jediného tu alespoň poznávala.
Byla v té drsné společnosti jako květinka mezi bodláčím. Světlé vlasy, jemná pleť, plné rty pootevřené strachem, což ještě zvyšovalo jejich přitažlivost. Sigvarth znovu kývl a jeden ze strážců zatáhl zezadu za výstřih jejího šatu. Trhal, až látka povolila, a on z ní šat v cárech serval, navzdory jejímu křiku a chabé obraně. Dívka stála jen v košili, její mladé svěží tělo vydané napospas mužským pohledům. V agonii strachu a hanby zkřížila ruce na prsou a svěsila hlavu v očekávání čehokoli, co přijde.
"Nebudu se s vámi o ni dělit," zvolal Sigvarth. "Je příliš vzácná na to, aby ji muži sdíleli. Proto ji daruji! Je to můj dar muži, jenž mne vyslal na tu výpravu. Ať se s ní dobře, dlouho a mocně těší. S díky a nadějí předávám tuto dívku muži, který mne vybral, nejmoudřejšímu v armádě. Tím mužem jsi ty, Ivare!"
Sigvarth zakončil svůj projev výkřikem a pozvednutím rohu. Jen pomalu si uvědomil, že neslyší souhlasný křik, jen zmatené mumlání, a to od stolů nejdál od středu stanu, kde seděli muži, kteří, stejně jako on, byli v armádě nejkratší dobu a znali Ragnarssony nejméně. Nikdo nepozvedl roh k přípitku. Všechny tváře byly náhle ustarané nebo prázdné.

Muži odvraceli zrak.
Do Sigvarthova srdce se znovu zaryl ledový dráp. Snad jsem se měl nejdřív zeptat, přemýšlel. Možná se tu děje něco, čemu nerozumím. Ale co může být na tomhle špatného? Daroval část své kořisti, takovou, kterou by žádný muž neodmítl, a udělal to veřejně a se všemi poctami. Co může být špatného na tom, darovat tuto dívku, pannu - překrásnou pannu - Ivarovi? Ivarovi Ragnarssonovi, zvanému - ach, Thor mi pomáhej, pomyslel si Sigvarth. Proč jen má takovou přezdívku?
Měkkýš.

Kapitola 5

O pět dní později leželi Shef a jeho druh ukryti v mlází a hleděli přes luka na asi míli vzdálené opevnění Vikingů. Poprvé od jejich odchodu z vesnice je opustila odvaha.
Odchod z Emnethu, což by byl jinak pro uprchlého otroka nanejvýš obtížný úkol, jim nečinil žádné problémy. Jenže obyvatelé Emnethu teď měli dost svých vlastních starostí. Navíc se nikdo nepokládal za Shefova pána a Edrich, jenž snad mohl považovat za svou povinnost zabránit přeběhnutí každého Angličana k Vikingům, si nad celou záležitostí umyl ruce. Nikdo Shefovi nebránil sbalit si těch pár věcí, co mu říkaly pane, nenápadně si vzít malou zásobu jídla, kterou si ukrýval kus od vesnice, a připravit se k odchodu.
Někdo si však jeho příprav přece jen všiml. Jak tak postával a přemýšlel, zda se má rozloučit s matkou, uvědomil si, že vedle něj tiše stojí drobná postava. Byl to Hund, jeho přítel z dětství. Oba jeho rodiče byli otroci a on byl snad nejposlednějším člověkem ve vsi. Shef si ho však vážil. Nikdo jiný neznal mokřiny lépe než on, dokonce ani Shef ne. Hund se uměl proplížit rákosím a vybrat vodní slípku přímo z hnízda. Ve špinavé a přeplněné chalupě, kde bydlel s rodiči a hromadou sourozenců, si často hrálo mládě vydry. Nepotřeboval udici ani síť - zdálo se, že mu ryby samy skáčou do ruky. A co se týká bylin, které rostly v okolí, Hund je všechny znal, jejich jména i k čemu se dají použít. Přestože byl o dvě zimy mladší než Shef, prostí lidé z vesnice k němu už přicházeli pro byliny a léčivé odvary. Za pár let by se mohl stát místním léčitelem, váženým a obávaným i v zámožných rodinách. Anebo by proti němu někdo zakročil. Dokonce i laskavý otec Andreas, Shefův zachránce, byl několikrát spatřen, jak si Hunda pochybovačně prohlíží. Matka církev nestála o konkurenci.
"Chci jít s tebou," řekl Hund.
"Bude to nebezpečné," odpověděl Shef.
Hund už neřekl nic, jak bylo jeho zvykem vždy, když se mu zdálo, že není co dodat. Zůstat v Emnethu bylo také nebezpečné. A spojenectví Shefa s Hundem svým způsobem zvyšovalo jejich šance.
"Jestli chceš jít se mnou, musíme sundat ten obojek," řekl Shef s pohledem na železný kruh, který dali Hundovi kolem krku, když dosáhl puberty. "Teď je na to správná doba. Nikdo se o nás nezajímá. Půjdu pro nářadí."
Nechtěli přilákat ničí pozornost, a tak se schovali v mokřině. S obojkem byla dost těžká práce. Shef jej přepiloval, když předtím Hundovi obalil krk hadry, aby ho nepoškrábal. Potom se mu však nedařilo uchopit kruh do kleští, aby jej rozevřel. Nakonec ztratil trpělivost, omotal si hadry ruce a narovnal obojek jen silou svých paží.
Hund si třel mozoly a jizvy, které mu kruh vytlačil za dlouhá léta do krku, a hleděl na ten kus železa, ohnutý do tvaru U.
"To hned tak někdo nedokáže," poznamenal.
"Nouze naučí starou bábu běhat," odpověděl netečně Shef. V hloubi duše měl ale radost. Byl mladý a silný, utkal se v bitvě se zkušeným válečníkem, mohl svobodně jít, kam se mu zlíbí. Ještě netušil, jak to provede, ale musí nějak osvobodit Godivu a potom nechá svůj rodný kraj daleko za zády.
Bez dalších řečí se vydali na cestu. Okamžitě se však objevily překážky. Shef předpokládal, že cestou narazí na pár příliš zvědavých lidí hlídky, možná na odvedence mířící k vojsku. Už první den ale zjistili, že celý kraj bzučí jak podrážděné vosí hnízdo. Všechny cesty se hemžily lidmi. Před každou vesnicí postávaly hloučky podmračených vesničanů se zbraněmi v rukou, podezírajících každého cizince z nepřátelských úmyslů. Jednou se je taková skupinka rozhodla zajmout, vůbec je nezajímal jejich příběh o tom, jak je poslali k Wulfgarovu příbuznému půjčit nějaký dobytek. Museli se jim vytrhnout a utíkat, vyhýbajíce se letícím oštěpům. Nakonec se jim šťastně podařilo uniknout pronásledovatelům z dosahu. Bylo jasné, že byly vydány jisté rozkazy, a obyvatelé Východní Anglie se pro jednou rozhodli jich zcela dobrovolně uposlechnout. Ve vzduchu se vznášel vztek.
Poslední dva dny se Shef a Hund plížili po polích a mezi živými ploty a postupovali zoufale pomalu, někdy se i po břiše plazili blátem. Přesto několikrát spatřili patrolu - někdy jezdce pod vedením zemana nebo králova rytíře, ale párkrát i jiné, mnohem nebezpečnější muže. Tihle se, tak jako oni sami, tiše přesouvali pěšky a zbroj a zbraně měli obalené hadry, aby se cinkáním kovu o kov neprozradili. Vedli je zkušení obyvatelé mokřin s luky a praky, připravení ke stopování nepřítele či na přepadení ze zálohy. Shef pochopil, že jejich cílem je zabránit Vikingům v novém příchodu do kraje, nebo alespoň zabránit soukromému drancování menších skupin Vikingů. Zároveň však by tito muži ochotně zadrželi a zabili každého, kdo by měl podle nich v úmyslu poskytnout Vikingům pomoc, informace nebo jakoukoliv jinou posilu.
Nebezpečí poněkud pominulo až během několika posledních mil, a to proto, jak přátelé rychle pochopili, že se už dostali na území ovládané Vikingy, s jejich vlastními patrolami. Těm bylo snadnější se vyhnout, ale byly mnohem nebezpečnější. Na okraji malého lesíka spatřili čekající skupinu jezdců v plné zbroji s velkými sekerami na ramenou, nad jejichž hlavami se ježily šedavé hroty kopí jako nějaké trnité houští. Bylo snadné si jich všimnout a celkem snadné se jim vyhnout. Angličané by je však mohli porazit nebo vytlačit z území jen s plným nasazením velkého oddílu vojáků. Ty vesnické patroly by proti nim neměly šanci.
Těmto mužům se teď měli vzdát na milost a nemilost. V Emnethu se to zdálo být daleko snazší. Především měl Shef ze

začátku v plánu dostat se nějak do tábora a odvolat se na svůj příbuzenský vztah se Sigvarthem. Postupně si však uvědomil, že by ho Sigvarth pravděpodobně poznal, přestože se jejich první setkání omezilo jenom na několik okamžiků. Byla to velice nešťastná náhoda, která ho přivedla do boje muže proti muži s jediným člověkem v táboře, který by ho mohl - či nemusel - vzít na milost. Teď byl Sigvarth člověkem, jemuž se musí za každou cenu vyhnout.
Budou mít Vikingové zájem o rekruty? Shef měl nepříjemné tušení, že budou vyžadovat víc než ochotu a podomácku vykovaný meč. Určitě se jim ale budou hodit otroci. Shefa znovu přepadlo neblahé tušení, že on sám by se sice mohl uplatnit v nějaké vzdálené zemi jako dělník nebo otrok na galejích, Hund však na první pohled ničím nevynikal. Třeba ho Vikingové nechají být jako rybu, která je na pánev moc malá. Možná se ale s obtížným břemenem vypořádají snazším způsobem Když včera večer pozorovali tábor, zahlédli mladíci, jak nějací lidé kopou za branou jámu. Po chvíli se objevila rozvrzaná kára, z níž do jámy bez nějakých cavyků naházeli na tucet těl. Pirátský tábor se vyznačoval velkou spotřebou lidských zdrojů.
Shef si povzdychl. "Nevypadá to o nic líp než včera večer," řekl. "Ale dřív nebo později se musíme o něco pokusit."
Hund ho uchopil za paži. "Počkej - poslouchej. Slyšíš to?"
Když se mladíci pozorně zaposlouchali, zvuk zesílil. Byl to zpěv. Někde zpíval sbor mužů. Zjistili, že se zpěv ozývá z druhé strany malé vyvýšeniny asi sto yardů nalevo od nich, kde louka přecházela v neudržovanou pastvinu.
"Zní to, jako když ve velkém klášteře v Ely zpívají mniši," zamumlal Shef. Bláznivý nápad. V okruhu dvaceti mil od tohoto místa se určitě nenacházel žádný mnich ani kněz.
"Podíváme se tam?" zašeptal Hund.
Shef neodpověděl, ale začal se opatrně plížit směrem, odkud se ozývaly hluboké hlasy. Věděl, že tam určitě najdou jen pohany. Ale třeba bude snazší vyjít s menší skupinkou než s celou armádou. Cokoliv bylo lepší než se vydat přes pláň přímo k táboru.
Když po břiše překonali asi polovinu vzdálenosti, Hund uchopil Shefa za zápěstí. Tiše ukázal nahoru na mírný svah. Asi dvacet metrů od nich, pod rozložitým hlohem, stál bez hnutí nějaký muž a bedlivě sledoval okolí. Opíral se o sekyru, která mohla vážit dobré dvě třetiny toho, co on. Byl to statný muž se silným krkem, širokým hrudníkem a boky. Naštěstí se zdá, že neumí moc běhat, napadlo Shefa. A jestli stojí na hlídce, vybral si nesprávné místo. Mladíci si vyměnili pohled. Vikingové jsou možná skvělí námořníci, ale o umění plížit se a stopovat se ještě musí hodně učit.
Shef se jemně přesunul kupředu, uhnul kousek pryč od hlídky, kolem několika trsů kapradin, skrz hlodášovou houštinu. Hund se plížil hned za ním. Zpěv před nimi mezitím ustal a vystřídalo ho mluvené slovo. Ten člověk nemluvil - on vybízel. Kázal. Jsou snad i mezi barbary tajní křesťané? napadlo Shefa. O několik yardů dál opatrně rozhrnul větvičky hlodáše a tiše vykoukl dolů do malého skrytého údolíčka. Na zemi sedělo v nepravidelném kruhu asi čtyřicet nebo padesát mužů. Všichni měli meče nebo sekery, ale jejich kopí a štíty byly stranou, opřené o stromy nebo zaražené do země. Seděli na území ohraničeném tuctem kopí, mezi nimiž byl natažen provaz. Na provaze visely v pravidelných intervalech trsy rudých jeřabin. Uprostřed prostranství, ve středu kruhu mužů, plál oheň. Vedle něj trčelo hrotem vzhůru ze země jediné kopí, jehož ratiště se stříbrně blyštělo.
U ohně stál zády k nim muž a promlouval k mužům kolem něj. Zdálo se, že je o něčem přesvědčuje a něco jim nařizuje. Na rozdíl od ostatních - Shef poprvé v životě spatřil něco takového - neměly jeho kazajka a kalhoty ani přirozenou barvu materiálu, ani nebyly obarveny na zeleno, modro či hnědo. Byly zářivě bílé, bílé jako vnitřek vejce.
Na pravém zápěstí měl zavěšeno dvouhlavé kladivo s krátkým toporem - Shef poznal kovářské kladivo. Jeho dychtivý zrak se upřel na první řadu sedících mužů. Všichni měli na krku řetízky s přívěsky. Rozeznal meč, roh, falus, člun. Přinejmenším polovina mužů však měla na krku stříbrné kladívko.
Shef prudce vstal, vyšel z úkrytu a kráčel dolů ke skupině. Jakmile ho uviděli, všichni muži zároveň vyskočili, varovně vykřikli, vytasili meče. Za ním se ozvalo užaslé zamručení a slyšel blížící se praskot křoví. Věděl, že za ním teď stojí muž, kterého spatřili na hlídce. Neohlížel se.
Pomalu se k němu otočil muž v bílém, a přes provaz s bobulemi si jeden druhého chvíli měřili.
"A ty odkud přicházíš?" řekl muž v bílém. Anglicky mluvil se silným cizím přízvukem.
Co mám říct? přemýšlel Shef. Z Emnethu? Z Norfolku? To jim nic neříká.
"Přicházím ze severu," řekl nakonec.
Výraz tváří před ním se změnil. Překvapení? Poznání? Podezření?
Muž v bílém pokynem muže utišil. "A proč jsi přišel za námi, vyznavači Asgardsvegr, Cesty Asgardu?"
Shef ukázal na kladivo v ruce toho muže, na přívěsek na jeho hrudi. "Jsem kovář, jako ty. Přišel jsem se učit."
Kdosi teď překládal jeho slova ostatním. Shef si uvědomil, že Hund mu teď stojí po boku, a vycítil hrozivou přítomnost ozbrojence za nimi. Násilím udržel svůj pohled na muži v bílém.
"Ukaž mi znamení svého cechu."
Shef pomalu vytáhl z pochvy svůj meč a podal mu jej, tak jako předtím Edrichovi. Muž s kladivem si silnou čepel s jedním ostřím pozorně prohlížel, jemně ji ohnul, všiml si překvapivé hry s kovem, nehtem palce seškrábl z matného povrchu starou rez. Opatrným škrábnutím si vyholil chlupy na kousku předloktí.
"Tvá výheň neměla dost žáru," poznamenal. "Nebo jsi ztratil trpělivost. Ty pruhy nebyly pravidelné, když jsi je stočil dohromady. Ale je to dobrá čepel. Je jiná, než se na první pohled zdá.
I ty jsi takový, mladíku. Pověz mi - a pamatuj, že za zády ti stojí smrt - co vlastně chceš? Pokud jsi jen uprchlý otrok jako tvůj přítel -" pokynul směrem k Hundovu krku s výmluvnými stopami po obojku - "možná tě necháme jít. Pokud jsi zbabělec, který se chce přidat na stranu vítězů, možná tě zabijeme. Ale možná jsi něco jiného. Nebo někdo jiný. Pověz tedy, oč ti kráčí?"
Chci Godivu, pomyslel si Shef. Pohlédl do očí barbarského kněze, sebral veškerou upřímnost a řekl: "Jsi mistr kovář. Křesťané mi už nedovolí naučit se něco víc. Chci se stát tvým učněm. Tvým pomocníkem."

Muž v bílém zabručel a vrátil Shefovi jeho meč, jílcem napřed. "Můžeš sklonit sekyru, Kari," řekl muži, který stál za chlapci. "Je tu něco víc, než co vidí naše oči.
Vezmu tě k sobě jako pomocníka. A pokud i tvůj přítel něco dovede, smí se k nám připojit také. Posaďte se oba dva stranou a počkejte, až skončíme. Jmenuji se Thorvin, to znamená 'přítel Thora', boha kovářů. Jak říkají vám?"
Shef se zarděl hanbou a sklopil oči.
"Můj přítel se jmenuje Hund, což znamená 'pes'. A i já mám psí jméno. Můj otec - ne, nemám otce. A říkají mi Shef."
Poprvé od jejich setkání se Thorvin zatvářil překvapeně. "Bez otce?" mumlal. "A jmenuješ se Shef. Ale to není jen jméno pro psa. Opravdu nic nevíš."

o o o

Blížili se k táboru a Shef cítil, jak klesá na duchu. Nebál se o sebe, ale o Hunda. Thorvin jim oběma řekl, aby si sedli opodál a čekali, až skončí jejich podivné shromáždění. Nejdřív nějakou dobu mluvil, následovala jakási diskuse v tvrdé norštině, jíž Shef téměř rozuměl, potom šel obřadně z ruky do ruky vak s jakýmsi nápojem. Nakonec se muži shlukli v menší skupinky a tiše jako by přísahali na nějaký předmět: Thorvinovo kladivo, luk, meč, něco, co vypadalo jako vysušený koňský penis. Nikdo se ani nedotkl stříbrného oštěpu, až nakonec přišel Thorvin, rychlým trhnutím jej rozdělil na dvě části a zamotané v hadrech je strčil do pytle. O několik chvil později bylo zrušeno ohraničení z rudých bobulí, uhašen oheň, štíty a oštěpy rozebrány a muži se začali pomalu vytrácet, ve skupinkách po čtyřech nebo po pěti, obezřetně a do různých směrů.
"Jsme stoupenci Cesty," dostalo se po shromáždění mladíkům částečného vysvětlení od Thorvina jeho těžkopádnou angličtinou - "a ne všichni se chtějí ke svému přesvědčení otevřeně hlásit - ne v táboře Ragnarssonů. Mě uznávají."
Potáhl za přívěsek ve tvaru kladiva, který mu visel na hrudi. "Jsem totiž zručný řemeslník. I ty něco dovedeš, mladý budoucí kováři. Možná tě to ochrání.
Ale co tvůj přítel? Co umíš, mladíku?"
"Umím trhat zuby," odpověděl neočekávaně Hund.
Půl tuctu mužů, kteří ještě stále postávali kolem ohně, užasle zabručelo. "Tenn draga," řekl jeden z nich. "That er ithrott."
"Říká: 'Umět trhat zuby, to je výkon'," přeložil Thorvin. "Je to pravda?"
"Je to pravda," odpověděl Shef za svého přítele. "Říká, že na to není zapotřebí zvláštní síla. Záleží na pohybu zápěstí, a taky musí člověk vědět, jak zub roste. Umí taky léčit horečku."
"Tahat zuby, rovnat kosti, léčit horečku," řekl Thorvin. "Ženské a vojáci mají vždycky dost práce pro felčara. Mohl by jít k mému příteli Ingulfovi. Pokud se nám ho tam podaří dostat. Podívejte, vy dva, když se nám podaří dostat v táboře na naše území, - do mé kovárny a Ingulfovy boudy - budeme v bezpečí. Do té doby ale... " Potřásl hlavou. "Máme v táboře mnoho nepřátel. Taky pár přátel. Troufnete si to zkusit?"
Mlčky ho následovali. Bylo to však moudré?
Jak se k němu blížili, tábor budil čím dál větší respekt. Byl ohrazen vysokým hliněným valem, na jehož vnější straně byl příkop.
Val byl na každé straně aspoň furlong dlouhý. S tím tedy bylo práce, pomyslel si Shef. Hromada lopat hlíny. Znamená to, že se tu Vikingové chystají zůstat delší dobu, že jim to stojí za tolik práce? Anebo se jedná jen o jejich běžný postup? O rutinu?
Val byl korunován palisádou ze zašpičatělých kůlů. Furlong. Dvě sta a dvacet yardů. Čtyři strany - ne, terén Shefovi napověděl, že jednu stranu tábora musí lemovat řeka Stour. Dokonce na té straně spatřil špičaté přídě, temně se rýsující proti lenivě tekoucímu proudu. Na okamžik ho to zmátlo, ale potom si uvědomil, že Vikingové určitě vytáhli své lodě, svůj nejcennější majetek, nahoru na bahnitý břeh a zahákovali je k sobě. Tvořily tak jednu ze čtyř stěn ohrazení.
Velkého. Jak velkého? Tři strany. Třikrát dvě stě a dvacet yardů. Každý kůl v palisádě byl asi stopu široký. Tři stopy jsou jeden yard.
Shef se, jako už tolikrát předtím, snažil proniknout do tajů čísel. Tři krát tři krát dvě stě a dvacet. Musí existovat nějaká cesta, kterou se dá dojít k odpovědi, ale tentokrát Shef na žádnou zkratku nepřišel. Každopádně to byla hromada kůlů, a to pořádných, otesaných kmenů stromů, které tady na pláních bylo velmi těžké najít. Museli si je přivézt s sebou. V Shefově mysli se nejasně vynořila neznámá představa. Neuměl ji pojmenovat. Snad příprava, plánování. Promyslet si věci dřív, než nastanou. Žádný detail nebyl pro tyto muže natolik bezvýznamný, aby se jím nemuseli zabývat. Náhle si uvědomil, že pro tyto lidi není válka jen záležitostí ducha, slávy a proslovů a zděděných mečů. Byla to živnost, záležitost kůlů a lopat, přípravy a zisku.
Pomalu se blížili k hradbám a cestou potkávali stále víc mužů. Někteří jen tak lenošili, skupinka kolem ohně opékala slaninu, jiní vrhali oštěpem na cíl. Ve svých špinavých vlněných hadrech vypadají úplně jako angličtí vojáci, pomyslel si Shef. Přece jen zde však byl rozdíl. V každé skupině mužů, kterou Shef až dosud viděl, byl určitý počet raněných a neschopných boje; mužů, jejichž zlomené údy špatně srostly, zakrslých a znetvořených; některým zakalila oči bahenní horečka nebo starý úraz hlavy omezil jejich schopnost řeči. Tady nikdo takový nebyl. Ne že by byli všichni mohutné postavy, uvědomil si Shef překvapeně, ale všichni vypadali schopní, tvrdí, připravení na boj. Byli mezi nimi dorostenci, ale žádní kluci. Holohlaví a prošedivělí muži, ale žádní rozklepaní starci.
Taky měli koně. Pláň byla plná spoutaných, pasoucích se koní. Tahle armáda musí potřebovat hodně koní, přemýšlel Shef, a hodně pastvy pro ně. Tady se možná nabízí slabina Shef si uvědomil, že přemýšlí jako nepřítel, jako zvěd, zkoumající příležitost k útoku. Nebyl králem ani zemanem, ale ze zkušenosti věděl, že takové stádo se v noci prostě nedá uhlídat. Několik rodáků z místních blat by bez ohledu na počet stráží určitě proniklo až ke koním. Mohli by je odvázat,

splašit a odehnat. Mohli by třeba i ze zálohy přepadnout hlídky u koní Jak by se pak Vikingům chtělo na hlídku, kdyby se jich většina nevracela?
Blížili se teď ke vchodu do tábora a Shef zase začínal klesat na duchu. Nebyla tam žádná brána, což samo o sobě působilo zlověstně. Cesta vedla přímo vzhůru k asi deset yardů široké mezeře v hradbě. Jako by tím Vikingové chtěli říct: "Naše hradba chrání náš majetek a brání v útěku našim otrokům. Nepotřebujeme se však za ní schovávat. Pokud chcete bojovat, jen pojďte blíž. Zkuste proniknout přes naše stráže. Nechrání nás ty kůly, ale sekyry, které je otesaly."
U otvoru v hradbě postávalo nebo se rozvalovalo čtyřicet či padesát mužů. Vyvolávali pocit něčeho solidního a trvalého. Na rozdíl od těch za hradbami měli kroužkovou či koženou zbroj. Jedno o druhé se v trsech opírala kopí a štíty ležely připraveny po ruce. Tito vojáci byli schopni bojové pohotovosti v několika vteřinách, bez ohledu na to, odkud by nepřítel vyrazil. Prohlíželi si jejich skupinku - Shefa, Hunda, Thorvina a ostatní, celkem asi osm lidí - už pěkných pár minut, co se k nim blížili. Nechají je v klidu projít?
U vchodu se k nim přiblížil obrovský muž v kroužkové zbroji a zamyšleně na ně hleděl. Bylo jasné, že si je dobře vědom dvou nových příchozích. Po chvilce pokývl a pokynul palcem dovnitř. Když vcházeli do tábora, zavolal na ně několik slov.
"Co říká?" zašeptal Shef.
"Říká: 'Padá to na tvou vlastní hlavu.' Něco takového."
Šli beze slova dál.

o o o

V táboře panoval zmatek. Byl to však zmatek, podřízený jakémusi řádu, vládlo zde vědomí společného cíle.
Všude se hemžili vojáci - vařili, povídali si, hráli kostky nebo dřepěli nad šachovnicemi. Do všech směrů se táhly stany z plachtoviny, jejichž lana vytvářela beznadějnou změť. Prostranství před nimi, kudy vedla cesta, však bylo vyklizeno a nic tam nepřekáželo. Cesta, asi deset kroků široká, byla přímá a dokonce i louže na ní byly zasypány štěrkem a stopy po projíždějících vozech skoro nebyly na udusané zemi znatelné. Ti lidé na svém táboře tvrdě pracují, pomyslel si Shef.
Jejich hlouček postupoval kupředu. Asi po stovce yardů, když se podle Shefových výpočtů nacházeli skoro uprostřed tábora, se Thorvin zastavil a pokynul mladíkům, aby k němu přistoupili.
"Musím mluvit šeptem, protože všude číhá nebezpečí. Mnozí v tomto táboře mluví mnoha jazyky. Musíme překročit hlavní cestu, která vede od severu na jih. Napravo, směrem na jih, dole u řeky a lodí, se nacházejí stany samotných Ragnarssonů a jejich družiny. Žádný moudrý muž by tam sám od sebe nešel. Přejdeme přes tu cestu a budeme pokračovat až k mé kovárně, jež leží poblíž protější brány. Půjdeme pořád rovně, na cestu napravo se raději ani nedívejte. Tak jdeme. Seberte odvahu, už to není daleko."
Když přecházeli přes širokou cestu, Shef upřeně hleděl k zemi, ale litoval, že si nemůže dovolit třeba jen na vteřinku se rozhlédnout kolem. Přišel sem kvůli Godivě - ale kde může být? Odváží se Shef zeptat na jarla Sigvartha?
Zase se pomalu proplétali davem, až uviděli skoro přímo před sebou východní hradbu. U ní, trošku stranou od ostatních budov, stál nahrubo sbitý přístřešek, na straně k nim přivrácené otevřený. Uvnitř uviděli známé vybavení kovárny: kovadlinu, hliněnou výheň, měchy. Prostranství kovárny bylo ohraničeno nataženou přízí, na které zase visely jasně šarlatové trsy jeřabin.
"Tak jsme tady," řekl Thorvin a obrátil se k nim s výdechem úlevy. Jeho pohled však sklouzl za Shefa a z obličeje se mu náhle vytratila barva.
Shef se s pocitem odsouzence otočil. Před ním stál obrovský muž. Shef zjistil, že se na něj dívá zdola, a také si uvědomil, jak zřídka se mu to během posledních několika měsíců stávalo. Tento muž byl však pozoruhodný nejen kvůli své výšce.
Měl na sobě stejné široké kalhoty z doma tkané látky jako všichni ostatní, ale neměl košili ani kazajku. Místo toho byl jeho trup zavinut v jakousi širokou pokrývku se čtverci jasně žluté barvy. Tento kus oděvu byl sepnutý sponou na jeho rameni, a to tak, že jeho pravá paže byla nahá. Nad levým ramenem mu vykukoval jílec obrovského meče, jenž byl tak dlouhý, že připnutý k pasu by jej vláčel po zemi. V levé ruce svíral muž malý kulatý štít s držením uprostřed. Ze středu štítu vyčníval stopu dlouhý kovový hrot. Za zády stálo muži tucet dalších vojáků ve stejném úboru.
"Kdo to je?" zavrčel muž. "Kdo je pustil dovnitř?" Slova měla podivný přízvuk, ale Shef jim porozuměl.
"Vpustili je strážní u vchodu," odpověděl Thorvin. "Nikomu neuškodí."
"Ti dva jsou Angličané. Enzkir."
"Tábor je plný Angličanů."
"Aye. S řetězem na krku. Dej mi je a já dohlídnu na to, aby je spoutali."
Thorvin vykročil vpřed, mezi Shefa a Hunda. Jeho pět přátel se rozmístilo za ním, čelem proti tuctu polonahých mužů ve žlutých přehozech. Thorvin uchopil Shefa za rameno.
"Vzal jsem si toho mladíka do kovárny jako pomocníka."
Muž s ponurým obličejem, s dlouhými vousy se zašklebil. "Docela pěkný kluk. Možná máš pro něj využití. A tamten?" ukázal palcem na Hunda.
"Ten jde k Ingulfovi."
"Ještě tam není. A měl na krku obojek. Vezmu si ho, postarám se o to, aby tady neslídil."
Shef cítil, jak pomalu vykročil kupředu, žaludek stažený strachem. Věděl, že je zbytečné klást odpor. Byl jich tucet, všichni ozbrojení. Ve chvilce mu bude jeden z těch obřích mečů odsekávat údy z trupu nebo hlavu z krku. Nemohl jim však svého přítele jen tak vydat. Jeho ruka se pomalu blížila k jílci meče.
Dlouhán uskočil a ruka mu vystřelila k rameni. Než stačil Shef tasit, dlouhý meč vyletěl z pochvy. Všude kolem se

zablýskly zbraně, muži stáli připraveni vyrazit.
"Počkejte," ozval se náhle hlas. Mocný hlas.
Zatímco spolu Thorvin a bojovník ve žlutém přehozu hovořili, jejich skupinka se stala centrem pozornosti na několik yardů kolem. V kruhu kolem nich teď stálo šedesát nebo sedmdesát mužů, kteří je pozorovali a poslouchali. Z kruhu vystoupil největší muž, jakého kdy Shef spatřil, vyšší než Shef aspoň o hlavu a ramena, vyšší než muž v přehozu a taky mnohem silnější a těžší.
"Thorvine," řekl. "Muirtachu," pokývl směrem k muži v podivném úboru. "Co se tu děje?"
"Beru si tady toho raba."
"Ne." Thorvin rychle uchopil Hunda za rameno a strčil ho otvorem dovnitř do ohrazeného prostoru kovárny. Druhou rukou uchopil trs bobulí. "Je pod ochranou Thora."
Muirtach postoupil s vytaseným mečem o krok dopředu.
"Přestaň." Znovu se ozval ten silný hlas, tentokrát výhrůžně. "Na to nemáš právo, Muirtachu."
"Co je tobě do toho?"
Obr sáhl pomalu a neochotně za kazajku a vytáhl za řetízek stříbrné znamení. Kladivo.
Muirtach zaklel, zastrčil meč zpět do pochvy, plivl na zem. "Tak si ho vezmi. Ale ty, chlapče -" Pohlédl na Shefa. "Chystal ses proti mně pozvednout zbraň. Nebude to trvat dlouho a potkám tě samotného. A pak jsi mrtvý, hochu." Kývl na Thorvina. "A Thor pro mě nic neznamená. Není o nic víc než ten Kristus a ta coura jeho matka. Mě neobalamutíš tak jako tady toho."
Palcem ukázal na obra, otočil se a se vztyčenou hlavou kráčel po cestě pryč. Vykračoval si přitom jako někdo, kdo nechce přiznat utrpěnou porážku. Jeho společníci šli za ním.
Shef si uvědomil, že po celou dobu zadržoval dech, a opatrně, s předstíranou lehkostí, vydechl.
"Kdo to je?" zeptal se s pohledem upřeným na odcházející muže.
Thorvin mu neodpověděl anglicky, ale norsky. Mluvil pomalu a kladl důraz na ta mnohá slova, jež měly jazyky společná. "Jsou to Gaddgedlar. Irští křesťané, kteří opustili svého boha a svůj lid a přidali se k Vikingům. Ivar Ragnarsson má mezi nimi mnoho svých příznivců a doufá, že se s jejich pomocí stane králem Anglie i Irska. Předtím, než on a jeho bratr Sigurd začnou pomýšlet na svou rodnou zem, Dánsko, a na Norsko, které leží za ním."
"A tam se možná nikdy nedostanou," dodal mohutný muž, jenž je zachránil. Sklonil před Thorvinem hlavu v gestu vyjadřujícím respekt, dokonce snad i podřízenost, a od hlavy k patě si Shefa přeměřil. "To byla od tebe odvaha, mládenče. Ale urazil jsi mocného muže. Já taky, ale u mě to už bylo jen otázkou času. Thorvine, až mě zase budeš potřebovat, zavolej. Víš, že od té doby, co jsem jim přinesl do Braethraborgu tu zprávu, mě Ragnarssonové drží u sebe. Teď, když jsem musel ukázat své kladivo, nevím, jak dlouho tu ještě budu. V každém případě mám ale už dost těch Ivarových psů."
Odkráčel pryč.
"Kdo to byl?" chtěl vědět Shef.
"Veliký a slavný válečník z Halogalandu v Norsku. Říkají mu Viga-Brand. Brand Zabiják."
"A on je tvůj přítel?"
"Přítel Cesty. Thorův přítel. A proto přítel kovářů."
Nechápu, do čeho jsem se tu zapletl, uvažoval Shef. Ale nesmím zapomenout, proč jsem sem přišel. Jeho oči samy od sebe zabloudily od ohrazení, kde ještě pořád stál Hund, přímo k centru nebezpečí, jižní hradbě vikinské základny, ležení Ragnarssonů. Určitě je tam, pomyslel si náhle. Godiva.

Kapitola 6

Následovalo mnoho dní, během kterých Shef neměl čas ani pomyslet na pátrání po Godivě - vlastně ani na cokoliv jiného. Práce byla těžká. Thorvin vstával už za úsvitu a pracoval někdy až do noci. Tepal, koval, piloval, kalil. Zdálo se, že v tak velké armádě je nespočet mužů, jejichž sekyry se uvolnily z toporu, ze štítů vypadl nýtek, nebo se rozhodli, že jejich oštěp potřebuje nové ratiště. Někdy stála před kovárnou řada až dvaceti mužů, která se táhla od výhně ven až na cestu. Někdy se vyskytla i těžší a složitější práce. Několikrát jim do kovárny přinesli potrhanou a zakrvácenou drátěnou košili, kterou měli za úkol spravit, popustit, upravit na míru novému majiteli. Každý kroužek v košili se musel pracně připojit ke čtyřem dalším a každý z těch čtyř k novým čtyřem. "Drátěná košile se dobře nosí a člověk v ní má volné ruce," poznamenal Thorvin jednou, když se Shef konečně odvážil zareptat. "Ale neochrání člověka před opravdu silným úderem - a pro kováře je to pekelná práce."
Jak šel čas, Thorvin přenechával Shefovi víc a víc rutinních úkolů a sám se soustředil na obtížné nebo speciální práce. Zřídkakdy se však nacházel mimo kovárnu. Ačkoliv Shef věděl, že Thorvin mluví dobře anglicky, se svým učedníkem hovořil jen norsky a opakoval svá slova, kolikrát to bylo zapotřebí. Zpočátku někdy, když to bylo nutné, použil gest a grimas, dokud si nebyl jist, že Shef porozuměl. Také trval na tom, aby mu jeho učeň norsky odpovídal, byť by jen opakoval, co mu bylo řečeno. Oba jazyky si byly ve skutečnosti velmi blízké, jak slovní zásobou, tak i větnou skladbou. Za krátkou dobu pochytil Shef základy výslovnosti a začal norštinu brát jako jakousi bizarní odchylku nějakého anglického dialektu, jejž je nutné jen napodobit, ale není třeba se mu od základů učit. Potom se už s jazykem vypořádával snáz.
Rozhovory s Thorvinem byly také skvělým lékem na nudu a pocit marnosti. Shef se od něj a od mužů, čekajících v řadě, dověděl mnohé věci, o kterých nikdy předtím neslyšel. Zdálo se, že Vikingové jsou neobyčejně dobře informovaní o všem, co rozhodli nebo zamýšleli udělat jejich vůdci, a bez zábran o tom hovořili nebo to kritizovali. Jedna věc mu byla

brzy jasná - Velká armáda barbarů, obávaná celým křesťanským světem, nebyla v žádném případě jednotná. Její jádro tvořili Ragnarssonové a jejich věrní, to byla možná polovina celkového počtu. K tomuto jádru však bylo připojeno množství samostatných jednotek se zájmem o podíl na kořisti, od flotily dvaceti lodí jarla z Orknejí až po tlupy venkovanů z Jutska nebo Skaane. Mnozí z nich už začínali být netrpěliví. Tažení začalo dobře, říkali, vyloděním ve Východní Anglii a postavením pevnosti jako základny. Nikdy však nebývalo zvykem zůstat tak dlouho na jednom místě. Už dávno měli nasednout na koně, opatřit si průvodce a pak vyrazit ze základny ve Východní Anglii na hlavní cíl a nepřítele, království Northumbrie.
"Proč se armáda vlastně nevylodila rovnou v Northumbrii?" zeptal se jednou Shef, zatímco si utíral z čela pot a pokynem zval dál dalšího zákazníka. Podsaditý, holohlavý Viking se zubatou přílbou se nahlas, ale dobromyslně zachechtal. Opravdu náročná část tažení, vysvětloval, je příprava. Doplout proti proudu na stanoviště. Vytáhnout lodě na správném místě na břeh. Sehnat koně pro tisíce vojáků. Některé jednotky se objeví pozdě a vydají se po proudu nesprávné řeky. "Kdyby měli ti křesťani zdravý rozum, se kterým se narodili," prohlásil rozhodně a plivl na zem, "skoro pokaždé by nás vybrali jako ptáčata z hnízda dřív, než jsme se připravili k útoku."
"Ne když nám velí Hadí oko," poznamenal jiný muž. "To možná ne," souhlasil první Viking. "S Hadím okem možná ne. Ale nižší velitelé Pamatuješ si na Ulfketila v zemi Franků?"
Takže je lepší stát pevně na zemi předtím, než udeříš, shodli se. Dobré pravidlo. Tentokrát ale nebylo něco v pořádku. Už stáli na jednom místě moc dlouho. To způsobil ten král Edmund, shodla se většina zákazníků - totiž "Jatmund", jak to jméno vyslovovali. Všichni si kladli jedinou otázku: proč se choval tak hloupě? Bylo by snadné drancovat v jeho zemi tak dlouho, dokud by se nevzdal. Ale nechce se nám už dál drancovat Východní Anglii, stěžovali si zákazníci. Trvá to moc dlouho. Moc hubená kořist. Proč ten král k čertu prostě nezaplatí a rozumně se s nimi nedohodne? Už přece dostal varování.
Možná až příliš silné varování, myslel si Shef, když vzpomínal na přepadlou tvář Wulfgara v koňském žlabu a neurčitý podrážděný šum, který vycítili na polích a v lesích na své cestě. Když se zeptal, proč se Vikingové rozhodli vytáhnout právě na Northumbrii, největší, ale zdaleka ne nejbohatší anglické království, trvalo dlouho, než utichl smích, který otázka vyvolala. Když nakonec rozpletl nitě příběhu o Ragnarovi Lothbrokovi a králi Ellovi, o starém kňourovi a selátkách, která začnou vrčet, o Viga-Brandovi a jeho odvážném popichování samotných Ragnarssonů v Braethraborgu, Shefa zamrazilo. Vzpomněl si na podivná slova, jež slyšel vycházet z napuchlých modrých rtů v arcibiskupově hadí jámě, a na neblahou předtuchu, která ho tenkrát zachvátila.
Teď rozuměl touze po pomstě, zůstaly však jiné věci, které mu nešly na rozum.
"Proč jsi tenkrát řekl 'pekelná práce'?" zeptal se jednou Thorvina potom, co jednou večer uklidili nářadí, seděli a ohřívali na chladnoucí kovadlině korbel piva. "Ty věříš, že někde je místo, kde člověk dojde po smrti odplaty za své hříchy? Křesťané věří v peklo, ale ty přece nejsi křesťan."
"Proč si myslíš, že peklo - Hell - je křesťanské slovo?" opáčil Thorvin. "Co znamená slovo nebe?" Výjimečně použil anglický výraz, heofon.
"No, to je - obloha," odpověděl zmateně Shef.
"Taky křesťanský výraz pro místo posmrtné blaženosti - heaven. To slovo tu bylo už předtím, než přišli křesťané. Jen si je vypůjčili a dali mu nový význam. A to samé máš s peklem. Co znamená slovo hulda?" Tentokrát použil norské slovo.
"To znamená schovat, zakrýt něco. Jako anglicky helian."
"Tak. Hell znamená něco, co je skryté. Co je v podzemí. Prosté slovo, stejně jako heaven. Každý pak může těm slovům dát jakýkoli význam.
Ale zpět k tvé druhé otázce: Ano, věříme v místo posmrtného trestu za naše hříchy. Někteří z nás tam byli."
Thorvin chvíli tiše, zamyšleně seděl, jako by si nebyl jist, kolik toho ještě může prozradit. Když konečně prolomil ticho, bylo to napůl ve formě popěvku, pomalého a zvučného. Shefovi to připomnělo zpěv mnichů v klášteře v Ely, když jednou dávno zpívali vánoční vigilie.

"Tam velká síň stojí, kde nesvítí slunce,
na Pobřeží mrtvých, má severní brány.
Ze střechy kane jí jed,
pletence hadů zdi její tvoří.
Tam muži se svíjejí v žalu a strachu,
křivopřísežníci, vrahounští vlci,
ti, kteří lžou, když spát chtějí s ženou."

Thorvin potřásl hlavou. "Ano, věříme v odplatu za hříchy. Možná jenom máme s křesťany rozdílný názor na to, co je hřích a co ne."
"Kdo je to 'my'?"
"Je čas, abych ti to řekl. Několikrát mě už napadlo, že bys to měl vědět." V pablescích dohasínajícího ohně upíjeli své horké pivo, vonící po bylinkách, a tábor kolem nich se ukládal ke spánku. Thorvin, pohrávající si se svým amuletem, promluvil. "Takhle to bylo."
Začalo to už před mnoho generacemi, snad před sto a padesáti lety, vyprávěl Thorvin. Velký jarl Frísů - lidu z pobřeží Severního moře, naproti Anglii - byl pohan. Ale protože slýchal příběhy misionářů ze země Franků a z Anglie, a kvůli dobrým vztahům, panujícím mezi jeho lidem a nyní křesťanskou Anglií, rozhodl se přijmout křesťanskou víru.
Jak bylo zvykem, křest se měl odehrát veřejně pod širým nebem, ve velké nádrži, kterou misionáři zvlášť pro tento účel

vyrobili, aby všichni mohli být přítomni této velké události.
Potom, co se jarl Radbod ponoří do vody a přijme křest svatý, měli ho následovat velmoži z jeho dvora a potom celé hrabství, všichni Frísové. Hrabství a ne království, neboť Frísové byli příliš hrdí a nezávislí, než aby někomu přiznali královský titul.
Jarl tedy přistoupil k okraji nádrže, přes bílé křestní roucho oděn ve svůj šarlatový háv lemovaný hermelínem, a položil jednu nohu na první schůdek nádrže. Vlastně měl už jednu nohu ve vodě, prohlašoval Thorvin. Potom se však náhle otočil a otázal se vedoucího misionáře - Franka, jehož nazývali Wulfhramn nebo Wolfraven - jestli je pravda, že jakmile on, Radbod, přijme křest svatý, jeho předkové, kteří nyní dlejí v pekle spolu s ostatními zatracenci, budou propuštěni a bude jim dovoleno čekat u nebeského soudu na příchod svých potomků.
Ne, řekl Wolfraven, jsou to pohané, kteří nebyli nikdy pokřtěni a nikdy se jim nedostane spasení. Není spasení mimo církev svatou, řekl, a potvrdil to stejným prohlášením v latině: Nulla salvatio extra ecclesiam. A ještě dodal, aby nebylo mýlky, z pekla není vykoupení. De infernis nulla est redemptio.
Ale k mým předkům, namítal jarl Radbod, nikdo nepromlouval o křtu svatém. Neměli ani možnost jej odmítnout. Proč by měli navěky trpět za něco, o čem nic nevěděli?
Taková je vůle boží, prohlásil francký misionář, a možná i pokrčil rameny. Načež Radbod zase vystoupil z nádrže a slavnostně přísahal, že se nikdy nestane křesťanem. Kdybych si měl zvolit, prohlásil, budu raději žít v pekle se svými nevinnými předky, než abych šel do nebe se svatými a biskupy, kteří nemají pojem o tom, co je správné. A začal na svém panství s velikým pronásledováním křesťanů, čímž vzbudil veliký hněv franckého krále.
Thorvin se zhluboka napil a znovu se dotkl svého stříbrného přívěsku.
"Tak to tenkrát začalo," pokračoval. "Jarl Radbod byl předvídavý muž. Uvědomil si, že dokud budou jediní křesťané mít kněze, knihy a písmo, potom nakonec prosadí všechno, co řeknou. V tom je síla a zároveň i hřích křesťanů. Neuznají, že by kdokoliv mohl mít třeba jen nitku pravdy. Nikdy nebudou vyjednávat. Z ničeho nesleví. A tak aby je porazil, nebo aspoň udržel v mezích, Radbod rozhodl, že severské země musí mít své vlastní kněze a svůj vlastní příběh o pravdě. Tak vznikla Cesta."
"Cesta," napověděl Shef, když to vypadalo, že Thorvin nemíní pokračovat.
"A to jsme ti 'my'. Jsme kněží Cesty, poutníci. Už od těch dob, kdy učení Cesty poprvé dorazilo do zemí Severu, máme trojí povinnost. Jednou je kázat uctívání Asů a Vanů, starých bohů: Thora a Odina, Freye a Ulla, Tyra a Njörda a Heimdalla a Baldra. Ti, kteří vloží všechnu svou víru v tyto bohy, nosí amulet, jako je ten můj, se znamením toho boha, jehož nejvíc milují: Tyrův meč, Ullův luk, Heimdallův roh. Nebo Thorovo kladivo, jako nosím já. Ten znak nosí mnoho mužů.
Naším druhým úkolem je živit se nějakým řemeslem, jako já se živím kovářstvím. Nesmíme být jako křesťanští kněží, kteří nepracují a jen pobírají od pracujících desátky a příspěvky a obohacují sebe i své kláštery, až země úpí pod jejich vydíráním.
Ale náš třetí úkol je těžké vysvětlit. Musíme se starat o to, co se stane na tomto světě, ne až na tom příštím. Jak víš, křesťanští kněží věří, že tento svět je jen jakási zastávka na cestě k věčnosti a že úkolem každého z nás je nějak tímto světem projít s co nejčistší duší. Nevěří, že by mohl být jakkoliv důležitý. Nezajímá je. Nechtějí o něm už nic vědět.
Ale my, poutníci, věříme, že nakonec se všichni zúčastníme bitvy tak hrozné, že si to žádný člověk nedokáže představit. Ta bitva proběhne na tomto světě a je naším úkolem posílit naši stranu, stranu bohů a lidí, a připravit se na ten den.
Takže kromě toho, že to, co umíme, děláme co nejlépe, máme povinnost vylepšit nějak své řemeslo či umění o to, co jsme se naučili. Vždy musíme přemýšlet o tom, co můžeme udělat nějak jinak, novým způsobem. A nejváženější mezi námi jsou ti, kteří vymyslí zcela novou dovednost či umění, o nichž ještě nikdo předtím neslyšel. Já zdaleka nedosahuji úrovně takových mužů. Ale Seveřané se už od časů jarla Radboda naučili mnoha novým věcem.
Dokonce i na jihu už o nás slyšeli. I ve městech Maurů, v Córdobě a v Káhiře a až v zemi modrých lidí se povídá o Cestě a o tom, co se děje na severu mezi majus, 'vyznavači ohně', jak nám říkají. Posílají vyslance, aby nás pozorovali a učili se.
Křesťané k nám však nikoho nevysílají. Jsou tak sebevědomí ve své víře. Jen oni vědí, co je spása a co je hřích."
"Není to hřích, udělat z člověka heimnara?" zeptal se najednou Shef.
Thorvin prudce vzhlédl. "Tohle slovo jsem tě neučil. Ale zapomněl jsem - ty toho víš hodně víc o věcech, na které bych se tě nikdy neptal.
Ano, je hřích udělat z člověka heimnara, ať už se provinil čímkoliv. To je dílo Lokiho - boha, v jehož jménu pálíme na našem shromáždění oheň hned vedle oštěpu jeho otce Odina. Jen málo z nás však má na krku znak Odina a nikdo nenosí znamení Lokiho.
Udělat z člověka heimnara Ne. To vypadá jako práce Měkkýše, ať už to udělal on sám, nebo někdo jiný. Je víc způsobů, jak bojovat proti křesťanům, a způsob Ivara Ragnarssona je nerozumný. Nakonec nikdo nic nezíská. Ale - však už jsi poznal, že nemám Ivarovy námezdníky a nohsledy vůbec v lásce.
Tak. Jdeme spát." S těmito slovy si vlil Thorvin do hrdla zbytek piva a odebral se do spícího stanu. Shefovi nezbylo, než ho zamyšleně následovat.

o o o

Práce pro Thorvina neposkytla Shefovi vůbec možnost začít s pátráním. Hund téměř okamžitě odešel do poněkud vzdálené chaty ranhojiče Ingulfa, také kněze Cesty, jenž byl ale oddán Idunn Léčitelce. Potom se mladíci dlouho neviděli. Shef se zabýval rutinními úkoly kovářského učně. Snažil se o to víc, že byl vlastně uvězněn na území Thora, jež sestávalo ze samotné výhně, malého stanu poblíž a hluboké latríny. To vše bylo obehnáno šňůrou s navěšenými

bobulemi jeřábu, kterému Thorvin říkal rowan. "Nechoď za tu šňůru," řekl mu Thorvin. "Tady uvnitř se nacházíš pod ochranou Thora, který se pomstí tomu, kdo by tě zabil. Venku -" pokrčil rameny. "Muirtach by měl radost, kdyby tě potkal, jak se někde procházíš sám." Takže Shef zůstával v kovárně.
Ráno po tom, co dostal toto varování, za ním přišel Hund.
"Viděl jsem ji, dnes ráno," šeptal, když si sedal na bobek vedle Shefa. Shef byl zase jednou sám. Thorvin šel zjistit, kdy je na nich řada s pečením chleba ve společné peci, a Shefa tu zanechal mlít na ručním mlýnku obilí na mouku.
Shef vyskočil a rozsypal mouku i zrní všude po hliněné podlaze. "Koho? Myslíš - Godivu! Kde? Jak? Je "
"Posaď se, snažně tě prosím," Hund začal spěšně shrnovat rozsypanou směs. "Musíme vypadat nenápadně. Tady nás pořád někdo pozoruje. Poslouchej mě, prosím tě. Špatná zpráva je tato: je ženou Ivara Ragnarssona, toho, co mu říkají Měkkýš. Ale nic se jí nestalo, je naživu a v pořádku. Vím to, protože Ingulf se jako ranhojič dostane všude. Když poznal, co všechno dovedu, často mě teď bere s sebou. Před několika dny ho volali k Měkkýši. Nepustili mě dovnitř - kolem jejich stanů stojí několikanásobné stráže - ale zatímco jsem na něj venku čekal, viděl jsem ji projít kolem. Nemohl jsem se zmýlit. Nebyla ode mě ani pět yardů daleko, přestože ona sama mě neviděla."
"Jak vypadala?" zeptal se Shef, jehož zachvátila bolestná vzpomínka na matku a Trudu.
"Smála se. Vypadala - šťastně." Oba mladíci se na chvíli odmlčeli. Z toho, co oba zaslechli, jim představa kohokoliv, kdo by se cítil nebo vypadal šťastně v dosahu moci Ivara Ragnarssona, připadala nanejvýš zlověstná.
"Ale poslouchej, Shefe. Je ve strašném nebezpečí. Ničemu nerozumí - myslí si, že když se k ní Ivar chová dvorně a krásně k ní promlouvá a nezneužil ji hned jako děvku, že je v bezpečí. Ale s Ivarem je něco v nepořádku, s jeho tělem nebo snad s hlavou. Má své způsoby, jak se uvolnit. A Godiva se jednou může stát jedním z nich.
Musíš ji odtamtud dostat, Shefe, a to brzy. Nejdřív musíme zařídit, aby tě spatřila. Nemám tušení, co uděláme potom, ale jak bude jednou vědět, že jsi nablízku, třeba začne přemýšlet aspoň o tom, jak ti poslat zprávu. A slyšel jsem ještě něco. Všechny ženy, ženy všech Ragnarssonů a jejich nejvyšších náčelníků, vyjdou dnes ze stanů. Slyšel jsem, že si stěžovaly. Prý se už týdny nemohly umýt jinde než ve špinavé řece. Dnes odpoledne se chtějí jít vykoupat a vyprat si šaty. Půjdou k tůni asi míli odtud."
"Můžeme ji odtamtud dostat?"
"Na to ani nepomýšlej. V armádě jsou tisíce mužů a všichni touží po ženách. Na tu procházku půjde tolik spolehlivých stráží, že ty ženy mezi nimi ani nezahlédneš. To nejlepší, co můžeš udělat, je ujistit se, že ona spatří tebe. Vysvětlím ti, kam půjdou." Hund mu začal vykládat, jak vypadá okolní krajina, a aby dodal svým slovům důraz, doprovázel je gesty.
"Ale jak se dostanu odtud? Thorvin -"
"Na to už jsem taky myslel. Hned jak se vydají na cestu, přiběhnu sem a řeknu Thorvinovi, že můj mistr potřebuje, aby za ním zašel a nabrousil mu nějaké nástroje, kterými otevírá lidská břicha a hlavy. Ingulf dokáže úžasné věci," dodal Hund a obdivně kroutil hlavou. "Víc než všichni klášterní ranhojiči, o kterých jsem kdy slyšel.
Když to Thorvin uslyší, půjde se mnou. Ty pak musíš odtud rychle pryč, přelezeš val a předběhneš ženy a stráže, takže je pak náhodou potkáš na cestě."
Hund dobře předvídal Thorvinovu reakci. Když se k němu přitočil se svou žádostí, Thorvin okamžitě souhlasil. "Jdu s tebou," řekl, položil kladivo a začal se rozhlížet po brusce, obtahovacím brousku a leštícím kameni. Bez dalších řečí pak rychle odešel.
Potom však začaly věci jít špatně. V řadě stáli dva zákazníci, a žádný z nich se nenechal odbýt. Oba dobře věděli, že Shef ještě nikdy neopustil kovárnu. Když se jich zbavil, objevil se třetí, překypující novinkami, otázkami a touhou si pohovořit. Když konečně poprvé překročil jeřábinami ověnčené šňůry, uvědomil si Shef, že teď musí udělat to nejnebezpečnější, co se jenom dá udělat v tomto přeplněném táboře plném zvědavých očí a unuděných mozků: pospíchat.
Přesto spěchal. Bez jediného pohledu na překvapené tváře se propletl cestičkami plnými lidí, přeskočil lana několika opuštěných stanů, vyběhl na val, položil dlaně na vrchol jako muž vysoké palisády z ostrých kůlů a jedním mocným skokem ji překonal. Odkudsi zaslechl výkřik, který mu prozradil, že byl spatřen, ale žádný velký poprask se nestrhl. Koneckonců utíkal ven a ne dovnitř, a nikdo neměl důvod křičet "Zloděj!"
Teď stál venku na pláni, kde se stále pásli koně a cvičili vojáci. Asi míli daleko viděl stromy lemující tůni. Ženy k ní půjdou podél řeky, ale byla by sebevražda pokoušet se utíkat za nimi. Musel se nejdřív dostat tam a potom musel nevinně kráčet zpátky, anebo, ještě lépe, stát na místě, kudy budou procházet. Nemohl projít ani kolem brány, u které stály stráže a všímaly si všeho, co se děje. Shef se bez ohledu na nebezpečí rozběhl přes louku.
Za deset minut byl už u tůně a procházel se po blátivé stezce, která vedla kolem ní. Nikdo tam ještě nebyl. Teď už zbývalo jen vypadat jako voják armády, užívající si odpočinku. Jedním se ale lišil od ostatních - byl sám. Mimo tábor, dokonce i v něm, chodil Viking většinou s celou svou posádkou, nebo alespoň s druhem od vesla, který mu dělal společnost.
Neměl však na výběr. Jen kolem nich projít. Doufat, že Godiva má oči, aby ho zahlédla, a dost rozumu na to, aby mlčela. Uslyšel před sebou hlasy, ženský křik a smích promíchaný s hlasy mužů. Shef vyšel zpoza keře hlohu a uviděl ji přímo před sebou. Jejich oči se setkaly.
Ve stejném okamžiku spatřil všude kolem ní zářit šafránové plédy. Křečovitě se rozhlédl a hned spatřil Muirtacha, který byl ani ne pět yardů daleko a s triumfálním úsměvem na rtech se k němu rychle blížil. Než se mohl Shef pohnout, z obou stran jej uchopily silné paže. Ostatní vojáci se tlačili za svým vůdcem, dohled nad ženami byl na chvíli zapomenut.
"To je ten drzý vrabčák," prohlásil škodolibě Muirtach, palce zaháknuté za opaskem. "Ten, co mi ukazoval jílec svého meče. Přišel ses podívat na ženský, co? To tě bude něco stát. Tak, hoši, vemte ho kus stranou." S mrazivým zasvištěním vytrhl z pochvy svůj dlouhý meč. "Nechceme přece pošpinit dámy pohledem na krev."
"Budu se s tebou bít," řekl Shef.

"Tak to tedy nebudeš. Já, náčelník Gaddgedlarů, se mám postavit zběhovi, co mu sotva sundali z krku obojek?"
"Nikdy jsem neměl na krku obojek," zavrčel Shef. Cítil, jak mu tělem stoupá horko a odplavuje mrazivý strach a paniku. Tady měl jen jedinou mizivou šanci. Kdyby se mu podařilo přimět je, aby s ním jednali jako rovný s rovným, mohl by žít. Jinak z něj bude do minuty bezhlavá mrtvola v houští. "Můj původ je stejně tak dobrý jako tvůj. A dánsky mluvím mnohem líp než ty!"
"To je pravda," ozval se odněkud zpoza plédů chladný hlas. "Muirtachu, tví muži se na tebe dívají. Měli by hlídat ženy. Nebo je vás snad k tomu, abyste se vypořádali s tím hochem, zapotřebí všech naráz?"
Dav před Shefem se rozplynul a on zjistil, že hledí do očí toho, kdo promluvil. Téměř bílé oči. Jsou tak světlé, pomyslel si Shef, tak světlé jako led v míse - v míse z nejměkčího javorového dřeva, vyřezané tak tence, že byla skoro průhledná. Oči nemrkaly a čekaly, až Shef sklopí zrak. Jen s námahou se od nich odtrhl. Okamžitě pocítil strach a věděl, že smrt je velmi blízko.
"Něco proti němu máš, Muirtachu?"
"Ano, pane." I oči Ira hleděly do země.
"Tak se sním bij."
"Och, ale jak jsem předtím říkal "
"Dobrá - když nechceš, ať bojuje některý z tvých mužů. Vyber toho nejmladšího. Ať bojuje chlapec s chlapcem. Když tvůj muž zvítězí, dám mu toto." Ivar si stáhl z paže stříbrný náramek, vyhodil jej do vzduchu a opět si jej nasadil. "Ustupte a udělejte jim místo. Ženy ať se dívají taky. Žádná pravidla, žádná kapitulace," dodal a zuby mu zablýskly v chladném, zlověstném úsměvu. "Až na smrt."
O pár vteřin později Shef zjistil, že znovu hledí do očí Godivy, rozšířených hrůzou. Stála uvnitř kruhu o dvou řadách, v němž se ženský šat mísil s jasně žlutými plédy a tu a tam bylo možno spatřit i šarlatové pláště a zlaté náramky jarlů a skvělých válečníků, aristokracie vikinské armády. Shef mezi nimi zahlédl známou postavu, obrovskou figuru Branda-Zabijáka. Hnán náhlým impulsem k němu Shef přistoupil, zatímco na druhé straně kruhu připravovali vybraného vojáka jeho druhové na boj.
"Pane, půjč mi svůj amulet. Vrátím ti ho - pokud jen budu moci."
Válečník si klidně přetáhl řetízek přes hlavu a podal mu jej. "Zuj se, chlapče. Klouže to."
Shef uposlechl jeho rady. Začal schválně zhluboka a rychle dýchat. Účastnil se už mnoha zápasů a věděl, že to pomůže odstranit tu počáteční strnulost, tu nepřipravenost k boji, která vypadá jako strach. Sundal si i košili, navlékl si amulet, vytasil meč a odhodil pochvu i opasek stranou. Je to velký kruh, pomyslel si. Rychlost musí stačit.
Jeho protivník už vycházel ze své strany kruhu, bez plédu, tak jako Shef jen v kalhotách. V jedné ruce držel dlouhý meč Gaddgedlarů, užší než obvyklý obouruční meč, ale o stopu delší. Ve druhé ruce svíral stejný štít s bodcem jako jeho druhové. Na hlavě s copánky mu seděla přilba. Nevypadal o mnoho starší než Shef a v zápase beze zbraní by z něj Shef neměl strach. Ale měl ten dlouhý meč a štít, zbraň v každé ruce. Byl to válečník zocelený bojem, účastník mnoha šarvátek.
Odněkud zvenčí přiletěla do Shefova vědomí představa. Znovu uslyšel Thorvinův velebný zpěv. Sehnul se, zvedl ze země větvičku a vrhl ji přes protivníkovu hlavu jako oštěp. "Poroučím tě peklu," křikl. "Vydávám tě Pobřeží mrtvých."
Z davu se ozval vzrušený šum a povzbuzující výkřiky: "Bojuj, Flanne, nandej mu to, chlapče!"
"Propíchni ho štítem!"
Shefa nikdo nepovzbuzoval.
Ir vyrazil vpřed a rychle zaútočil. Předstíral útok na Shefovu tvář, který změnil na sek přes ruku, mířený na krk. Shef se skrčil, ustoupil napravo, uskočil před útokem bodcem štítu. Viking znovu vyrazil dopředu, sek nahoru, pak dolů. Shef znovu ucouvl, předstíral krok vpravo, skočil znovu nalevo. Na krátkou chvilku se ocitl po boku protivníka, kde mohl útočit na nekrytá levé rameno. Místo toho skočil zpět a rychle se přesunul zpátky do středu kruhu. Už věděl, co udělá, a cítil, že jeho tělo, lehounké jako pírko, reaguje naprosto přesně, nadnášené silou, jež mu plíce plnila k prasknutí a vháněla krev do žil. Na chvíli si vzpomněl na to, jak zlomil Sigvarthův meč, a na prudkou radost, která ho naplnila.
Ir Flann znovu zaútočil. Mával mečem rychleji a rychleji a snažil se zatlačit Shefa ke kraji kruhu. Byl rychlý. Byl však zvyklý čelit mužům, kteří proti němu stojí, vyměňují si s ním údery a čepelí či štítem zachytávají ty jeho. Nevěděl, jak jednat s protivníkem, který se člověku prostě snaží uhnout. Shef přeskočil široký sek v úrovni kolen a zpozoroval, že Ir už začíná ztěžka dýchat. Armáda Vikingů sestávala z námořníků a jezdců, silných v pažích a ramenou, kteří však chodili jen zřídka a ještě méně běhali.
Pokřik v pozadí začal znít rozhořčeně, jak diváci pochopili Shefovu taktiku. Možná že se shluknou blíž a zúží kruh
Flann právě zkoušel svůj oblíbený sek přes ruku dolů, už poněkud pomalejší a příliš snadno předvídatelný, Shef poprvé vyrazil dopředu a prudce úder vykryl, míře hrubím své široké zbraně na tenčí meče protivníka. Žádné prasknutí se bohužel neozvalo. Jak však Ir váhal, Shef pokračoval z krytu sekem na protivníkovu paži. Okamžitě vytryskl proud krve.
Shef byl už zase mimo dosah - odmítl dále využívat své výhody. Obloukem se přesunul k protivníkově pravici, změnil krok, když ten druhý zaútočil, a znovu se přesunul na jeho levou stranu. Viděl záblesk zděšení ve válečníkových očích. Po ruce, kterou Flann svíral meč, stékala teď krev, hodně krve. V několika minutách ho to oslabí, pokud boj rychle neukončí.
Po dobu následující stovky úderů srdce stáli oba poblíž středu kruhu. Flann teď zkoušel nejen sekat, ale i bodat štítem. Shef vykrýval údery, uskakoval a snažil se vyrazit meč ze zakrvácené ruky protivníka.
Náhle Shef vycítil, jak se z úderů protivníka vytrácí sebevědomí. Shef se zase začal pohybovat, skákal na neúnavných nohou, kroužil kolem svého protivníka, uhýbal vždy doleva, pokoušel se dostat za paži protivníka, svírající meč, nestaral se o energii, kterou na to vydává.

Flannův nádech zazněl téměř jako vzlyk. Prudce hodil štít na Shefův obličej a doplnil útok bodnutím směrem vzhůru. Ale Shef se přikrčil tak, že se klouby ruky, svírající meč, dotýkal země. Jeho kryt odvrátil úder daleko přes jeho levé rameno. Shef se vmžiku narovnal a vrazil svůj meč hluboko pod nahá, zpocená žebra. Jak se zasažený muž zachvěl a zavrávoral dozadu, Shef ho zápasnickým chvatem uchopil kolem krku a znovu napřáhl meč.
Slyšel, jak se nad jekotem davu vznáší Brandův hlas. "Dal jsi ho už Naströndu ," řval. "Musíš s ním skoncovat."
Shef pohlédl dolů na bledou, hrůzou zkroucenou, ještě však stále živou tvář v ohbí svého lokte a zmocnil se ho nával vzteku. Vší silou bodl a ucítil, jak se Flann zkroutil ve smrtelné křeči. Zvolna upustil mrtvé tělo, vytáhl meč z rány. Spatřil Muirtachovu tvář, bílou vzteky. Přistoupil k Ivarovi, který tam stál s Godivou po boku.
"Nanejvýš poučné," řekl Ivar. "Rád vidím, když někdo bojuje i hlavou, nejen mečem. Taky jsi mi zachránil stříbrný náramek. Stál jsi mě však muže. Jak mi to splatíš?"
"I já jsem muž, pane."
"Vstup tedy na mou loď. Bude z tebe dobrý veslař. Ale ne v oddílu Muirtacha. Přijď dnes večer do mého stanu a můj maršál ti určí místo."
Ivar se zamyšleně zahleděl dolů. "Na čepeli tvého meče je vrub. Neviděl jsem, že by jej způsobil Flann. Čí čepel to byla?"
Shef na okamžik zaváhal. S těmito muži bylo však moudré jednat odvážně a na rovinu. Nahlas, vyzývavě promluvil. "Byl to meč jarla Sigvartha!"
Ivarovi ztuhla tvář. "No dobrá," řekl, "takhle žádné hadry ani ženy nevypereme. Musíme jít." Otočil se a Godivu táhl za sebou, přestože ona na okamžik zoufale, upřeně hleděla na Shefa.
Shef po chvíli zjistil, že se před ním rýsuje mohutná postava Branda. Pomalu si sundal z krku amulet.
Brand ho potěžkal v dlani. "Řekl bych ti, nech si jej, chlapče, zasloužil sis jej. Pokud budeš ještě nějakou dobu žít, staneš se skvělým válečníkem. To pravím já, Brand, největší válečník v Halogalandu.
Něco mi však říká, že Thorovo kladivo pro tebe není tím správným znakem, přestože jsi kovářem. Já si myslím, že patříš Odinovi, nazývanému též Bileyg, Baleyg či Bölverkr."
"Bölverkr?" pravil Shef. "Jsem snad zlo konající, bale-worker?"
"Zatím ještě ne. Můžeš se však stát nástrojem někoho, kdo jím je. Neštěstí tě pronásleduje." Obrovský muž zavrtěl hlavou. "Dnes sis však vedl dobře, na začátečníka. Tvůj první muž, řekl bych, a já mluvím jako nějaká věštkyně. Podívej, odnesli jeho tělo, ale meč, štít a přílba tu zůstaly. Jsou tvé, tak velí zvyk."
Mluvil jako někdo, kdo ho chce zkoušet.
Shef pomalu zavrtěl hlavou. "Nemůžu mít zisk z někoho, koho jsem předal Naströndu, pobřeží mrtvých." Zvedl přílbu a hodil ji do bahnitého proudu řeky, mrštil štítem do křoví, šlápl na dlouhý tenký meč a jednou, dvakrát jej ohnul, nepotřebný jej pak nechal ležet na zemi.
"Hleďme," řekl Brand. "Tohle tě Thorvin nikdy neučil. Vidím v tom znamení Odina."

Kapitola 7

Když se Shef vrátil do kovárny a vykládal mu, co se přihodilo, Thorvin nedal najevo překvapení. Když mu Shef nakonec řekl, že se přidává k Ivarovu mužstvu, otráveně zabručel, ale pak řekl jen: "No, raději bys neměl vyrazit tak, jak jsi. Ostatní se ti budou smát - pak se rozzlobíš a uděláš nějakou hloupost."
Z hromady, která se válela vzadu v kovárně, vyhrabal nedávno opravené kopí a koží potažený štít. "S tímhle budeš aspoň slušně vypadat."
"To je tvoje?"
"Někdy si lidé dají něco opravit a už si pro to nepřijdou."
Shef přijal nabízené dary a nemotorně tam postával, stočenou přikrývku a pár svých věcí na zádech.
"Musím ti poděkovat za všechno, co jsi pro mě udělal."
"Udělal jsem to proto, že to dlužím Cestě. Aspoň jsem si to myslel, možná se mýlím. Ale nejsem blázen, chlapče. Vím, že se snažíš o něco, o čem nemám ponětí. Jen doufám, že tě to nepřivede do neštěstí. Snad se jednou naše cesty opět setkají."
Bez dalších slov se pak rozešli. Shef podruhé v životě překročil jeřabinovou šňůru, vymezující území kovárny, a poprvé se vydal uličkou mezi stany beze strachu, s hlavou vztyčenou, poprvé nemusel kolem vrhat kradmé pohledy. Nezamířil hned k ležení Ragnarssonů, ale ke stanu ranhojiče Ingulfa.
Jako obvykle kolem něj postávala skupinka mužů, kteří něco zaujatě pozorovali. Když k nim Shef přicházel, pomalu se rozešli, jako poslední šla dvojice mužů s nosítky, na nichž se rýsovala jakási zafačovaná postava. Hund, utíraje si ruce do jakési hadry, mu vyšel naproti.
"Co jsi dělal?" chtěl vědět Shef.
"Pomáhal Ingulfovi. Je to úžasné, co všechno dokáže. Ten chlapík se s někým pral, špatně spadl a hned měl zlomenou nohu. Co bys s tím doma udělal?"
Shef pokrčil rameny. "Zavázal to. Co jiného? Nakonec se mu to zahojí."
"Ale nikdy už by nechodil zpříma. Kosti by se spojily jen v těch místech, kde by se náhodou dotýkaly. Noha bude plná hrbolů a celá pokroucená, jako u Crubby, na kterého spadl kůň. To Ingulf nohu, před tím, než ji obváže, natáhne a prohmatá, aby se ujistil, že se zlomené konce dotýkají. Pak zaváže nohu mezi dvě laťky, aby noha zůstala rovná, když kosti srůstají. Ale ještě úžasnější věci dělá v případě, jako byl tento, když je zlomenina tak ošklivá, že kosti trčí z nohy ven. Když je to nutné, dokonce kosti odřízne a otevře nohu, aby mohl kost dát na správné místo! Nikdy bych si

nepomyslel, že někdo může takové lámání a řezání přežít. Ale Ingulf je tak rychlý - a přesně ví, co kdy udělat."
"Můžeš se to taky naučit?" zeptal se Shef, když viděl, jak normálně bledá tvář přítele zčervenala nadšením.
"Když budu mít dost možností to vyzkoušet a Ingulf mi poradí. A ještě něco! On zkoumá těla mrtvých, víš, aby zjistil, jak se kosti pojí dohromady. Co by asi na tohle řekl otec Andreas?"
"Takže bys chtěl zůstat s Ingulfem?"
Uprchlý otrok pomalu přikývl. Sáhl pod kazajku a vytáhl řetízek. Byl na něm malý přívěsek ve tvaru jablka.
"To mi dal Ingulf. Je to jablko Idunn Léčitelky. Jsem teď věřící, věřím v Ingulfa a v Cestu, i když snad ne v Idunn."
Hund pohlédl na krk svého přítele. "Tebe Thorvin nepřesvědčil. Nemáš na krku kladívko."
"Na chvilku jsem jedno měl." Shef příteli stručně vylíčil své dobrodružství. "Mám teď šanci osvobodit Godivu a utéct. Když budu dost dlouho vyčkávat, Bůh se snad nade mnou slituje."
"Bůh?"
"Nebo Thor. Nebo snad Odin. Začínám mít dojem, že v tom není žádný rozdíl. Snad se na mě některý z nich dívá."
"Můžu pro tebe něco udělat?"
"Ne." Shef uchopil přítele za paži. "Možná se už neuvidíme. Ale jestli jednou od Vikingů odejdeš, doufám, že pro tebe najdu místo. I kdyby to byla jen chata v bažinách."
Otočil se a zamířil k místu, kam se, když před mnoha dny poprvé vstupoval do tábora, netroufl ani podívat: ke stanům vikinských vůdců.
Území čtyř bratrů Ragnarssonů se táhlo od východní hradby k západní, celý furlong podél břehu řeky. V jeho středu se nacházel velký poradní stan - se stoly pro stovku mužů - a zdobné stany samotných bratří. Kolem každého z jejich stanů stály stany žen, služebnictva, největší důvěře se těšících osobních strážců. O něco dál stály v řadách bivaky vojáků, většinou tři nebo čtyři stany pro posádku jedné lodi, někdy obklopené menšími stany kapitánů, kormidelníků a význačných bojovníků. Družiníci bratří se většinou drželi pohromadě, ale stranou od vojáků.
Muži Hadího oka byli většinou Dánové. V armádě bylo veřejným tajemstvím, že se Sigurd chystá za čas vrátit do Dánska a dobýt zpět království na Sjaellandu a Skaane, jež jeho otec kdysi vlastnil, a potom se pokusit získat nadvládu nad Dánskem od Baltu až k Severnímu moři - království, jakému nikdo nevládl od dob krále Guthfritha, jenž bojoval s Karlem Velikým. Ubbi a Halvdan, muži bez zábran a bez nároků na jakýkoliv trůn, kterého nedosáhnou silou, brali rekruty odevšad: Švédy, Góty, Nory, muže z Gotlandu, Bornholmu a všech drobných ostrovů.
Ivarovi muži byli většinou z toho či jiného důvodu vyhnanci. Mnozí z nich byli bezpochyby vrazi, prchající před pomstou nebo nějakým zákonem. Jádro jeho následovníků však tvořila proměnlivá populace Severanů, kteří už po generace pronikali na Vnější ostrovy území Keltů - na Shetlandy a Orkneje a dál na Hebridy, a pevninu obývanou Skoty. Byli to muži zakalení roky šarvátek s Irskem a ostrovem Man, Strathclyde, Galloway a Cumbrií. Mezi sebou se chvástali - tyto nároky byly však rozhořčeně popírány, zejména Nory, kteří považovali Irsko za své území, o němž mají právo rozhodovat oni - že jednoho dne bude Ivar Ragnarsson vládnout ze svého hradu nad černým jezerem Dubh Linn celému Irsku a vyrazí pak v čele své vítězné flotily proti slabým královstvím křesťanského Západu. Ui Niallové do toho taky mají co mluvit, mumlali si mezi sebou Gaddgedlarové, když mluví irsky, k čemuž se hebridští a skotští Vikingové nikdy nesníží. Říkali to však raději potichu. Přes všechnu národní hrdost si byli dobře vědomi toho, že jejich lid jimi nanejvýš opovrhuje - odpadlíky od Krista, spojenci toho, jenž přinesl celému Irsku vraždění a oheň. Navíc tak učinili pro peníze a moc, nikoliv jen pro radost a slávu, jak bývalo zvykem Irů už od časů Finna a Cuchulainna a velkých válečníků z Ulsteru.
Do tohoto tábora, suchého jako troud, jenž čeká na jiskru, plného nedůtklivosti, rozdílů a očekávání záminky k hádce, Shef vcházel, zrovna když se kolem zapalovaly ohně na přípravu večerního jídla.
Byl přijat maršálem, jenž se ho zeptal na jméno, vyslechl jeho příběh, nesouhlasným pohledem přejel po jeho skrovném vybavení a nespokojeně zabručel. Vybral z tlačenice nějakého mladého muže a přikázal mu, ať ukáže Shefovi jeho stan, lůžko a veslo a seznámí ho s jeho povinnostmi. Muž - Shef přeslechl jeho jméno, ani mu na něm nezáleželo - mu řekl, že se postupně s ostatními vystřídá při plnění čtyř základních úkolů: stráž u lodí, u brány, u otroků a - bude-li třeba - u Ivarova stanu. Většinou chodila celá posádka.
"Myslel jsem, že Ivara stráží Gaddgedlarové," řekl Shef.
Mladík plivl na zem. "Když je v táboře. Když odjede, jedou s ním. Ale majetek a ženy zůstávají tady. Někdo je musí hlídat. Je pravda, že kdyby se Gaddgedlarové dostali od Ivara moc daleko, někdo by toho využil. Ketil Plochý Nos a jeho muži jsou na ně pěkně naštvaní a stejně tak Hluchý Thorvald. A hromada dalších."
"A to nám Ivar tak důvěřuje, že smíme hlídat jeho stan?"
Mladík na něj úkosem pohlédl. "A proč by neměl? Jedno ti povím, Enzkr, jestli pomýšlíš na Ivarův majetek, raději si ty myšlenky rovnou odsekni i s hlavou. Bude tě to míň bolet. Slyšel jsi už někdy o tom, co Ivar udělal irskému králi v Knowthu?"
Kráčeli táborem a mladý voják Shefovi podrobně popisoval, co udělal Ivar králům i níže postaveným mužům, kteří vzbudili jeho hněv. Shef si toho moc nevšímal a raději se se zájmem rozhlížel po táboře. Bylo jasné, že voják ho chce svými povídačkami zastrašit.
Lodě, uvažoval Shef, jsou slabou stránkou opevnění. Musí pro ně zůstat volný prostor, aby se daly vytáhnout na břeh, takže tam nemůže stát žádná hradba. Samotné lodě sice byly jakousi zábranou, ale zároveň představovaly nejcennější majetek Vikingů. Kdyby někdo pronikl hlídkami u lodí, mohl by si mezi plavidly pohrát se sekyrou a pochodní, a bylo by dost obtížné ho chytit.
Stráž u brány, to bylo něco jiného. Bylo by těžké zastihnout je nepřipravené. Jakýkoli boj by probíhal za vyrovnaných podmínek, kdy by vikinské sekyry a kopí s kovovými násadami měly hody. Každý, kdo by pronikl branou do tábora, by se musel probíjet jednou řadou vojska za druhou, ve změti stanů a lan.

Ohrady otroků Zabíraly prostor u východní hradby: ubohá řada kůlů přibitých do země a svázaných koženými řemeny. Uvnitř se tísnili lidé, chránění před deštěm jen primitivním přístřeškem z plachty. Na rukou i na nohou měli kovová pouta, spojená však, povšiml si Shef, jen koženými řemínky. Řetězy byly moc drahé. Byla ale pravda, že než by člověk ty řemínky překousal, všiml by si toho i ten nejtupější strážný. A trest za neposlušnost otroka byl krutý. Jak poznamenal Shefův průvodce, příliš poznamenaný otrok je stejně neprodejný, tak proč s ním rovnou neskončit rovnou pro výstrahu ostatním?
Jak tak hleděl do ohrady, Shef náhle spatřil známou blonďatou hlavu s kučerami slepenými špínou. Její majitel ležel na zemi, ponořen v beznaděj. Jeho nevlastní bratr, syn stejné matky. Alfgar. Část kořisti z Emnethu. Hlava se pohnula, jako by Alfgar ucítil jeho pohled, a Shef okamžitě sklopil zrak, stejně jako kdyby stopoval v mokřinách laň nebo divočáka.
"Zatím jste neprodali žádné otroky?"
"Je s tím moc práce, dostat je na moře, zvlášť když kolem pořád číhají Angličani. Tohle stádo patří Sigvarthovi." Mladík si znovu výmluvně uplivl. "Čeká, až mu někdo připraví cestu. A to nebude dlouho trvat."
"Připraví cestu?"
"Do dvou dnů vyrazí Ivar s půlkou armády do útoku. Chystá se napadnout toho králíka Jatmunda - vy říkáte Edmund - a vyprovokovat ho, nebo mu prostě zničit celou zemi. Bylo by to lepší provést bezbolestně, ale už jsme ztratili moc času. Říkám ti, že až ho Ivar dostane, to bude pro Jatmunda špatný den "
"Jdeme taky, nebo zůstanem tady?"
"Naše posádka tu zůstane." Mladík pohlédl napůl pobaveně, napůl rozzlobeně na Shefa. "Proč si myslíš, že ti to všechno vykládám? Budeme tu celou dobu hlídat. Tak bych si přál jít taky! Rád bych viděl, co tomu králi udělají, až ho chytnou. Už jsem ti říkal o králi z Knowthu. Já byl tam u Boyne, když Ivar vykrádal hrobky jejich mrtvých králů, a ten křesťanský kněz se nás pokoušel zastavit. A Ivar... "
To téma zaměstnávalo mladíka i jeho druhy také po celou dobu večeře, sestávající ze silného vývaru, nasoleného vepřového a zelí. Byl tam také sud piva, kterému někdo rozsekal víko, a všichni si hojně nabírali. Shef vypil podstatně víc, než si myslel, a události toho dne mu divoce kroužily hlavou. Jeho vědomí převracelo útržky toho, co zjistil, a snažilo se z toho sestavit nějaký základ plánu. Vyčerpaně se svalil na lůžko. Mladý Ir, který dnes vypustil duši v jeho náručí, byl už jenom minulostí, pouhou vybledlou vzpomínkou.
Potom se ho vysílení zcela zmocnilo a zavleklo ho do krajiny spánku, ba něčeho víc, než je spánek.

Přivřeným oknem vyhlížel z jakéhosi domu. Byla noc. Jasná měsíčná noc, tak jasná, že mračna uhánějící po obloze vrhala i v panujícím šeru matné stíny. A tam venku se něco zablesklo. Něco se tam zablesklo.
Vedle něj někdo stál a blábolil něco o tom, co by to mohlo být. Ale on žádná vysvětlení nepotřeboval - on věděl. Začal v něm sílit temný pocit zatracení. Proti tomu pocitu se však zvedla vlna hněvu. Rázně ty tlachy uťal.
"To není svítání," řekl Shef-který-nebyl-Shefem. "Ani letící drak, ani hořící štít této síně. Je to lesk tasených zbraní nepřátel, přicházejících přepadnout nás ve spánku. Neboť nyní se rozpoutá válka, válka, jež přinese všem jenom zkázu. Povstaňte tedy, mí válečníci, seberte odvahu, hlídejte vchody, bojujte udatně."
Ve snu cítil, jak vojáci za ním vstávají, chápou se štítů a připínají si opasky s meči.
Ale ve snu a přitom nejen ve snu, ne v tom sále, ani jako součást hrdinského eposu, jenž se před ním rozvíjel, uslyšel mocný hlas, příliš mocný na to, aby pocházel z hrdla člověka. Shef si uvědomil, že je to boží hlas. Nebyl to však hlas, jaký by člověk od boha očekával. Nebyl nijak důstojný ani úctyhodný. Zněl pobaveně a cynicky se pochechtával.
"Hola, ty půl-Dáne, jenž nejsi půl-Dán," řekl hlas. "Neposlouchej vojáky, neposlouchej udatné. Když se dostaneš do úzkých, nepovstávej k boji. Vrhni se k zemi."

Shef se s úlekem probudil, v nose štiplavý zápach kouře. Několik vteřin jen ležel, omámený únavou, a hlavou se mu honily jen útržky myšlenek: něco tu páchne, něco ostrého, jako dehet - jak tu může hořet dehet? Najednou se ocitl ve víru pohybu, někdo mu šlápl na břicho a úplně ho probudil. Všude kolem něj šmátrali vojáci po kalhotách, botách, zbraních. Ve stanu byla tma, jen na jedné stěně se odrážely odlesky ohně. Shef si náhle uvědomil, že v pozadí se ozývá neustávající hluk. Slyšel řev, praskání trámů a přes to všechno ohlušující kovové nárazy čepele na čepel a čepele na Štít. Hluk bitvy v plném proudu.
Muži ve stanu také křičeli, snažili se jeden přes druhého protlačit ven. Venku zněl pokřik, kdosi tam ječel něco anglicky, hlasy náhle zněly jen několik yardů od něj. Shef rázem pochopil, co se děje. Mocný hlas boha mu ještě stále zněl v uších. Vrhl se zpět na podlahu a snažil se doplazit ke středu místnosti, pryč od stěn. Mezitím se celá stěna stanu prohnula dovnitř a vydral se z ní hrot oštěpu. Mladík, který Shefa dnes provázel, se tím směrem napůl otočil, nohy pořád ještě zamotané do záhybů přikrývky. Oštěp mu pronikl přímo do hrudi. Shef zachytil padající tělo a přikryl se jím. Podruhé během dvanácti hodin cítil ten křečovitý záškub a poslední poskočení srdce.
V tom okamžiku se stan zhroutil a převalila se přes něj vlna mužů, kteří začali do uvězněné hromady vojáků zabodávat oštěpy. - Tělo v jeho náručí sebou znovu a znovu škubalo. Jen několik palců od jeho hlavy se ozvaly výkřiky strachu a bolesti, do hlíny se zabodl meč a škrábl Shefa do kolena. Pak byli najednou neznámí útočníci pryč, změť postav a hlasů se přesunula o kus dál a zvuk zbraní a vřískot se znovu ozvaly o deset yardů blíž ke středu tábora.
Shefovi bylo hned jasné, co se stalo. Anglický král přijal výzvu Vikingů, jeho muži v noci zaútočili na jejich tábor a nějakým zázrakem, souvisejícím zřejmě i s přehnaným sebevědomím Vikingů, se jim podařilo proniknout za opevnění. Snažili se dostat až k lodím a do ležení vůdců a přitom se pokoušeli pobít ve spánku tolik mužů, kolik dokážou. Angličané se hrnuli do tábora a mířili ke středu říčního břehu. Shef popadl své kalhoty, boty a opasek s mečem a propletl se mezi mrtvými těly svých dočasných druhů ven ze stanu. Rychle se oblékl a ozbrojil. Snažil se držet při zemi.

Na vzdálenost dvaceti yardů kolem něj se nikdo nenacházel. Mezi ním a hradbou ležely zbořené stany, do nichž byli zamotáni živí i mrtví Vikingové. Někteří z nich slabě volali o pomoc nebo se pokoušeli postavit. Angličtí útočníci se přehnali táborem, zuřivě sekajíce do všeho, co se hýbalo. Nechali za sebou jen málo živých.
Bylo jasné, že než se Vikingové vzpamatují, útočníci už budou hluboko v srdci pevnosti svých nepřátel a bitva už bude nadobro vyhraná či prohraná.
Podél celého říčního břehu se šířila záře a dým, občas oheň vybuchl v záplavě jisker, když se zmocnil plachty či nějakého čerstvě nadehtovaného kusu trupu. Proti záři plamenů se rýsovaly postavy poskakujících démonů, kteří vrhali oštěpy a máchali meči a sekyrami. Zpočátku, když se Angličané dostali k lodím, asi nenarazili na velký odpor. Vikingové, kteří to měli k lodím nejblíže, se však zajisté vrhli do boje za záchranu svých mořských ořů téměř okamžitě a se vší vervou. Co se teď dělo u stanů Ragnarssonů? Byla snad teď ta pravá chvíle? Shef uvažoval cílevědomě a klidně, nenechávaje ani nejmenší prostor pochybnostem. Měl by se právě teď pokusit o záchranu Godivy?
Ne. Bylo jasné, že na všech stranách zuří divoká bitva. Pokud Vikingové nápor odrazí, zůstane tím, čím je teď: otrokyní v lůžku Ivara. Pokud však útočníci zvítězí - a pokud bude v té chvíli on na správném místě
Rozběhl se. Neutíkal k bojišti, kde by další napůl ozbrojený voják našel jen rychlou smrt, ale na druhou stranu, ke stále temné a tiché palisádě. Byl to však klid jen zdánlivý. Shef si uvědomil, že boj probíhá nejen poblíž něj, ale i ve vzdálenějších oblastech tábora, všude uvnitř opevnění. Tmou svištěly šípy a přes palisádu létaly hořící kusy dřeva. Král Edmund poslal útočníky naráz ze všech stran. Každý Viking se vždy rozběhl k nejbližšímu bojišti. Než přijdou na to, kde je jich nejvíc zapotřebí, král Edmund tam už bude buď poražen, nebo zvítězí.
Shef se jako stín rozběhl k ohradě s otroky. Když se k ní blížil, vyloupla se před ním ze tmy postava se stehnem potřísněným zčernalou krví, která za sebou vláčela dlouhý meč. "Příteli," řekl ten muž, "pomoz mi, fraendi, zastav to krvácení -" Shef zespodu bodl, otočil mečem a vytáhl jej z rány.
První, pomyslel si a zvedl ze země Vikingův meč.
Stráže byly stále na svém místě, v sevřeném hloučku před vchodem do ohrady, odhodlané bránit se jakémukoli pokusu o průlom. Všude podél ohrady vykukovaly hlavy otroků, kteří se snažili zjistit, co se děje. Shef vysokým obloukem přehodil meč své oběti přes ohradu a plavným skokem jej následoval. Ozval se výkřik - stráže ho zpozorovaly - ale nikdo se nehýbal. Vojáci si nebyli jisti, zda se mají vydat za ním nebo dál hlídat vchod. Všude kolem něj se hemžily páchnoucí postavy a natahovaly se po něm. Shef začal prskat anglické kletby a odstrkoval je. Vikinským mečem přeřízl kožený řemen, spojující zápěstí jednoho muže, učinil to samé s pouty na nohou a vrazil mu meč do ruky.
"Začni je rozřezávat," zasyčel a hned se se svým vlastním mečem obrátil k jinému muži. Otroci brzy poznali, co se děje, napřahovali spoutané ruce a přidržovali řemeny u kotníků, aby se daly lépe přeříznout. Během necelých dvaceti vteřin bylo asi deset otroků volných.
Brána z trámů se rozletěla - stráže se konečně rozhodly, že se vydají dovnitř a chytí nezvaného hosta. Když do ohrady vstoupil první Viking, okamžitě ho uchopilo několik párů rukou a ve tváři mu přistála čísi pěst. Za okamžik na to už ležel bez meče a sekyry na zemi a údery dopadaly na jeho druhy, kteří se za ním tlačili ze světla do temné ohrady. Shef zuřivě přesekával řemínky, když náhle spatřil ruce svého nevlastního bratra Alfgara a jeho udivenou tvář, zkřivenou zlostí.
"Musíme osvobodit Godivu."
Alfgar přikývl.
"Pojď se mnou. Vy ostatní, u brány jsou zbraně, navzájem si pomozte z pout. Ti, co jsou ozbrojení a chtějí uštědřit pár ran pro Edmunda, přes zeď a za mnou."
Shefův hlas přešel v pokřik. Zasunul meč do pochvy, přistoupil ke zdi, zachytil se vrcholků kůlů a dalším mocným skokem se přenesl na druhou stranu. Alfgar byl u něj o chvilku později, ještě na něj působil šok z toho, že je volný. Za ním už běželo několik polonahých postav a přes zeď se hrnuly další. Někteří otroci rovnou mizeli v přátelské temnotě, jiní obrátili svou zlobu proti strážím, které měly stále plné ruce práce se zápasem u vchodu do ohrady. Shef běžel přes zbořené stany zpět, následován asi tuctem mužů.
Všude kolem se válely zbraně, jen je popadnout. Uložené na noc nebo tak, jak je upustili jejich umírající majitelé. Shef odhrnul stanový dílec, překulil se přes jakési tělo a zmocnil se kopí a štítu. Po dlouhý okamžik se zúženým dechem pozoroval své muže, jak se taky ozbrojují. Většinou rolníci, usoudil. Ale zoufalí a rozzuření tím, jak s nimi zacházeli v ohradě. Jeden z nich, ten se svalnatými pažemi a rameny, co jim stál v čele a upřeně na něho hleděl, měl držení těla jako válečník.
Shef ukázal před sebe, na bitvu, co ještě stále zuřila kolem nedotčených stanů velitelů vikinské armády. "Tam je král Edmund," řekl, "a snaží se zabít Ragnarssony. Když se mu to podaří, Vikingové se zhroutí, prchnou a nikdy se z toho nevzpamatují. Pokud ne, budou nás honit jako divou zvěř a žádná ves ani hrabství před nimi nebude v bezpečí. Máme dost sil a jsme ozbrojeni. Připojme se k našim a pomozme jim zvítězit."
Osvobození otroci se jako jeden vrhli k centru bitvy.
Alfgar vyčkával. "Ty jsi nepřišel s Edmundem, takhle polonahý a skoro beze zbraně. Jak víš, kde hledat Godivu?"
"Mlč a pojď se mnou." Shef vyrazil kupředu, proplétaje se tím zmatkem ke stanům Ivarových žen.

Kapitola 8

Edmund - Edwoldův syn, potomek Raedwalda Velikého, poslední z rodu Wuffingů a nyní z milosti Boží král Východních Anglů - teď zoufale a vztekle hleděl otvory ve své válečné masce.
Musí je porazit! Ještě jeden útok a chatrná obrana Vikingů se zhroutí, Ragnarssonové zhynou mečem a ohněm a zbytek Velké armády se v pochybách a zmatku obrátí na ústup. Ale pokud nepodlehnou. Pokud vydrží, a to král moc dobře

věděl, válkou ošlehaní Vikingové si velice brzy uvědomí, že hranice jejich území napadlo jen pár rozzuřených venkovanů s pochodněmi, a že centrum toho útoku je zde, zde a potom se všichni soustředí sem k řece, celá obrovská armáda, a budou to Angličané, kdo bude v pasti jako krysy na posledním nepožatém kousku louky. On, Edmund, nemá dědice. Veškerá budoucnost jeho dynastie a jeho království se scvrkla do této řinčící a řvoucí vřavy s asi stovkou mužů na každé straně. Vybraní vojáci Východních Angličanů se bili s tvrdým jádrem osobních stráží Ragnarssonů - jedni s každým nervem v těle napjatým ve snaze proniknout mezi stany Ragnarssonů, jež stály u řeky ve tvaru U, druzí sebevědomě rozkročení mezi kotevními lanky, snažící se překonat nepředstavitelný otřes vyvolaný útokem Angličanů a neustoupit, ještě pět minut.
A dařilo se jim to. Edmund sevřel zakrvácený jílec meče a naklonil, se jako by se chystal vyrazit do boje. Po obou jeho stranách se najednou objevily svalnaté stíny - kapitáni jeho tělesné stráže, rychle se přesunuli před něj a svými těly a štíty mu zastoupili cestu.
Nepustí ho do té vřavy. Od té chvíle, kdy přestalo vyvražďování spících vojáků a začal boj, stáli neustále před ním.
"Neměj obavy, pane," zamumlal Wigga. "Podívej se támhle na Tottu a naše chlapce. Však oni ty bastardy porazí."
Zatímco mluvil, před nimi divoce kypěla bitva. Nejdřív Angličané o pár kroků pronikli blokádou, když jakýsi Viking padl a Angličané se vrhli na jeho místo. Pak je však protivníci začali tlačit zpět, zpět. Nad přilbami a pozvednutými štíty zavířila válečná sekyra a ozvalo se praštění lipového dřeva, následované nárazem oceli na drátěnou košili. Ze zmítajícího se davu vypadla mrtvola vojáka s drátěnou košilí rozťatou od krku až po klíční kost. Edmund na okamžik spatřil obrovskou postavu, která točila sekyrou v jedné ruce nad hlavou jako honák volským bodcem a vyzývala Angličany, ať se jen na něj odváží zaútočit. O to se také zuřivě pokusili, a král už viděl jen vlnící se záda.
"Museli jsme jich už zabít dobrou tisícovku," podotkl Eddi, jenž stál po jeho druhém boku. Edmund věděl, že za chvilku jeden z nich řekne: "Je čas se odtud ztratit, pane," a odvedou ho pryč. Pokud se odtud dostanou. Větší část jeho armády, venkovští zemani a jejich vojáci, už pomalu ustupovali. Splnili svůj úkol: překonat hradby za králem a jeho vybranými vojáky, zmasakrovat spáče, přemoci stráže u lodí a zapálit tolik lodí, ležících na břehu, kolik dokáží. Nikdo však od nich nevyžadoval, aby stáli v první linii a bili se s nejlepšími válečníky Severu. Ani k tomu nebyli ochotni. Přepadnout někoho ve spánku a beze zbraně, to je jedna věc. Ale bojovat s někým, kdo je vzhůru a zuří, muž proti muži - to už je povinností lepších, než jsou oni.
Jediný průlom, modlil se Edmund. Všemocný věčný Bože, jen jeden průlom do toho čtverce a jsme tam a můžeme útočit ze všech stran. Válka skončí a pohané budou poraženi. Už žádní mrtví pasáčci v lukách a dětská tělíčka ve studních. Pokud se však udrží ještě minutu, dost dlouho na to, aby si sekáč nabrousil kosu. Pak to budeme my, kdo bude poražen, a mě čeká Wulfgarův úděl.
Vzpomínka na jeho zmučeného zemana mu naplnila srdce tak, že se mu zdálo, že jeho brnění praskne. Král odstrčil Wiggu stranou a s vytaseným mečem se vrhl kupředu, hledaje v mase těl skulinu, kam by mohl zaútočit. Zvolal z plného hrdla, až se starodávné hledí jeho přilby rozeznělo ozvěnou:
"Průlom, průlom! Poklad Raedwaldů, přísahám, tomu, kdo pronikne blokádou. A pět set zlatých tomu, kdo mi přinese Ivarovu hlavu!"

o o o

O dvacet kroků dál shromáždil Shef pod rouškou tmy svůj malý oddíl osvobozených zajatců. Většina lodí teď hořela jasným plamenem a vrhala na probíhající bitvu sinalé světlo. Všude kolem nich ležely stany Vikingů stržené Angličany, jejich obyvatelé byli mrtví nebo zranění. Jen na jednom místě stálo před nimi osm nebo devět obrovských stanů: sídlo Ragnarssonů, jejich velitelů, osobních stráží - a jejich žen. Kolem nich zuřil boj.
Shef se otočil k Alfgarovi a svalnatému zemanovi vedle něj, který stál o krok před malým hloučkem napůl ozbrojených, těžce oddychujících venkovanů.
"Musíme proniknout do těch stanů. Tam najdeme Ragnarssony." A Godivu, pomyslel si. To však mohlo zajímat jen Alfgara.
V záři ohňů se zuby svalnatého muže zableskly v neradostném úsměvu.
"Pohleďte," ukázal před sebe.
Vřava se na okamžik uklidnila a objevily se černé siluety dvou vojáků. Každé vyšlehnutí plamene je odhalilo v jinak zkrouceném postoji. Zavířily meče, každý sek byl odražen, ze všech stran pršely údery, každý v jiném úhlu, každý byl zachycen přesně načasovaným krytem. Bojovníci uhýbali a dupali, zvedali štíty, přeskakovali nízké seky, při každém úderu už zaujímali postavení na další, snažili se využít i úderů protivníka a získat drobnou výhodu, čekali na známku únavy či napětí, na zaváhání.
Zemanův hlas zněl téměř něžně. "Pohleďte na ně, na obou stranách. Jsou to královi válečníci a nejlepší piráti. Jsou to drengir, oceloví here-chempan. Jakou máme proti nim šanci? Já - no, možná bych jednoho z nich na půl minutky zabavil. Vy dva - to nevím. Ale tihle?" Palcem ukázal na venkovany, kteří stáli za nimi. "Nadělali by z nich prejt."
"Pryč odtud," řekl Alfgar příkře. Vesničané se začali vrtět a něco mumlat.
Zeman náhle uchopil Alfgara za paži a zaryl mu prsty do masa.
"Ne. Poslouchej, to je hlas krále. Volá na své věrné. Slyšme, co chce."
"Chce Ivarovu hlavu," zavrčel jeden chám.
Náhle všichni vyrazili kupředu, se zvednutými oštěpy, pevně svírajíce štíty, zeman mezi nimi.
Ví, že to není k ničemu, uvědomil si Shef - ale já vím o něčem, co bude!
Rychle jim zastoupil cestu, prudce mával rukama a gestikuloval. Jak ho pomalu začínali chápat, postupně skláněli zbraně a zamířili k nejbližší hořící lodi.

o o o

I Vikingové zaslechli přes třeskot oceli královu výzvu a porozuměli jí - mnozí z nich roky sdíleli lože s anglickými otrokyněmi, tak jako před nimi i jejich otcové.
"Král Jatmund žádá tvou hlavu," zakřičel jeden jarl.
"Já nechci Jatmundovu hlavu," křikl Ivar. "Musíte ho dostat živého."
"Co s ním hodláš udělat?"
"Něco nového. Něco poučného. Bude mít o čem přemýšlet."
Něco, co by naplnilo bojovníky novou odvahou. Angličané jsou blíž, než je člověku příjemné, zaznamenal Ivar, který přecházel z jedné strany na druhou, aby měl dobrý výhled na bojiště. Nikdy by si byl nepomyslel, že král tak malého království bude mít tolik kuráže, aby napadl Velkou armádu na její vlastní základně.
"Výborně," řekl potichu Gaddgedlarům, kteří čekali za bitevní linií jako jeho osobní záloha. "Už nemusíme čekat - neprojdou. Běžte tam mezi těmi stany. Až řeknu, tak vyrazíme. Projdeme přímo skrz ně a nebudeme se zdržovat bojem. Chci, abyste chytili toho králíka, Jatmunda. Vidíte ho? Támhle. Ten mužík s válečnou maskou."
Ivar se nadechl a chystal se přehlušit hřmot bitvy posměšným pokřikem. "Dvacet uncí, dvacet uncí zlata pro muže, který mi přivede anglického krále. Ale nezabíjejte ho. Musíte ho dostat živého."
Než však stačil promluvit, vycítil, jak kolem něj Muirtach a jeho Irové zalapali po dechu a ztuhli.
"Podívejte!"
"Letí na nás ohnivý kříž!"
"Mac na hoige slan."
"Matko boží, slituj se nad námi."
"Ve jménu Odina, co to je?"
Nad hlavami zápasících vojáků se k nim rychle blížil obrovský předmět ve tvaru kříže, obludný kříž sálající žárem. Řady Angličanů se rozestoupily, Brand Zabiják skočil vpřed s napřaženou sekyrou. Potom poskakující fúrie mrštily obrovskými trámy na bojiště a ty se zřítily k zemi.
Brand uskočil, zakopl o kotevní lanko a s rachotem upadl na zem. Odněkud přilétl ochromující úder a zasáhl Ivara do ramene. Gaddgedlarové se rozprchli do všech směrů, když vzplály voskované plátěné stěny stanů. K rámusu bitvy se připojil vřískot žen.
Zároveň s hořícím trámem se na bojišti objevil polonahý chám, na rukou dosud otrocké okovy, a s tváří zkřivenou zlomyslnou radostí se vrhl do rozprášených šiků svých podmanitelů. Na Ivarův obličej zaútočilo jeho kopí. Ivar úder bezmyšlenkovitě vykryl a odřízl hrot od ratiště a jeho rameno okamžitě důrazně zaprotestovalo. Otrok se nezastavil, jen otočil svou těžkopádnou zbraň a násadou praštil Ivara do hlavy.
Úder, země se zvedla a divoce zavířila, pád do hořícího vosku a kůže. Praštil mě nevolník, bylo poslední Ivarovou myšlenkou. Ale já jsem přece nejlepší válečník Severu!
Ze šlehajících plamenů vyskočily další postavy. To je ten kluk, pomyslel si Ivar, ten, který bojoval v souboji u jezírka. Ale já myslel, že je to můj člověk.
Na jeho varlatech přistála bosá noha a jeho tělo boj vzdalo.

o o o

Shef uháněl kolem stále ještě doutnajícího stěžně vikinské lodi. Cítil, jak mu spálené ruce, už plné puchýřů, otékají. Na to teď není čas. Hned jak jej chámové vytáhli z ohně, spolu se zemanem a Alfgarem popadli hořící trám se stále připojeným ráhnem, chytili jej za horní konec a běželi k bitevní linii. Zoufale se snažili držet jej zpříma až do té doby, kdy jej mohli vrhnout do řad válečníků. Ale ve chvíli, kdy trámem mrštili na bojiště, převalila se přes ně zběsilá vlna vesničanů. A věděl, že za ním se valí válečníci krále Edmunda, celí bez sebe vztekem, strachem a touhou zabíjet. Musel se co nejdřív dostat ke Godivě.
Přímo před ním uštědřoval nějaký vesničan užaslému Vikingovi zlomenou násadou oštěpu krupobití úderů. Pod jeho nohama se kdosi svíjel a sténal. Nějaký jiný rolník padl, zasažen bočním sekem. Zdálo se, že všude kolem poletují bezcílně žluté plédy Gaddgedlarů, jejich majitelé byli polomrtví hrůzou z hořícího kříže, jenž připlul, aby je ztrestal za jejich odpadlictví. A všude kolem se ozýval ženský křik.
Shef ihned uhnul nalevo a oběhl stan. Výkřiky se ozývaly hned zpoza jeho vyduté stěny. Vytasil meč, ohnul se a v úrovni kolen plachtu prořízl. Okamžitě ji v místě řezu popadl a vší silou škubl.
Z trhliny se jako proud vody z protrženého stavidla vyvalily kvílející ženy, oblečené i v košilích, viděl, že aspoň jedna je ještě nahá, tak jak se probudila. Godiva - kde je? Támhle, ta žena s rouškou na hlavě. Shef ji popadl za rameno, prudce otočil k sobě a strhl roušku. Po ramenou se rozletěla záplava světlých vlasů, kterým odlesky ohně dávaly bronzový nádech - a na Shefa se nenávistně upřel pár bledě modrých očí, zcela nepodobných těm šedým, co měla Godiva. Na obličeji mu přistála pěst a on se v šoku zapotácel, naplněn nemístnou bolestí: všude kolem něj hynou hrdinové a jeho právě praštila nějaká ženská do nosu!
Potom žena zmizela a Shef konečně spatřil známou postavu, jež necupitala tak jako ostatní ženy, ale uháněla dlouhými skoky jako mladá laň. Přímo do záhuby. Angličané byli teď všude v řadách Vikingů a útočili na ně zároveň zepředu i zezadu, rozhodnutí pobít pirátské vůdce a aristokraty, přestože jim zbývalo jen skrovných několik vteřin, než z hlavní části tábora dorazí posily a mstitelé. Unešení strachem a pocitem triumfu po dlouhé beznaději sekali po všem, co se hýbalo.

Shef byl ve chvíli u ní, chytil ji za boky a prudce ji strhl na zem, přesně v té chvíli, kdy jakýsi zuřivý válečník, který za sebou vycítil pohyb, švihl mečem v širokém oblouku a mocným sekem proťal vzduch ve výši pasu tam, kam Godiva mířila. Oba dva se chvilku kutáleli po zemi ve změti nohou, šatů a nehtů. Nad nimi zuřila nová vlna bitvy. Shef ji prostě popadl kolem pasu a hrubou silou ji dostrkal do stínu stanu, obývaného teď pouze mrtvými těly.
"Shefe!"
"Jsem to já." Dlaní jí zakryl ústa. "Poslouchej. Musíme pryč - teď hned, protože druhá možnost se už nenaskytne. Jdeme zpátky k místu, kudy jsem se dostal do stanu. Všichni jsou tam už mrtví. Pokud se nám podaří projít bojištěm, zamíříme támhle k řece. Rozumíš mi? Tak pojď."
V jedné ruce meč a ve druhé pevně svíraje Godivu, Shef se přikrčeně vykradl do noci. Očima hledal cestu mezi padesáti nezávislými souboji, jež zuřily všude kolem nich.

o o o

Bitva skončila, pomyslel si Edmund, a já jsem prohrál. Je pravda, že se mu nakonec podařilo proniknout nejvnitřnějším obranným kruhem Vikingů, díky hejnu chámů s tím polonahým mladíkem v čele, kteří náhle jako by vyrostli ze země. Během několika posledních minut jeho vojáci zmrzačili a popravili tolik válečníků, tvořících nejtvrdší jádro Velké armády, že se z toho armáda už nikdy úplně nevzpamatuje. V každém případě bude Vikingům při vzpomínce na tábor u řeky Stour naskakovat husí kůže. Neviděl však dosud mrtvého Ragnarssona. Na bojišti se neustále bily zády k sobě hloučky mužů, a Ragnarssonové museli být mezi nimi. Jen kdyby se mu podařilo toto místo udržet a všechny do jednoho zabít a porazit, může si být jist trvalým vítězstvím.
K tomu ale nedostane příležitost. Edmund cítil, jak jeho kypící horká krev chladne a zpomaluje a na místo vášně nastupuje chladná kalkulace. Povyk z hlavního tábora nad ležením Ragnarssonů u řeky zlověstně utichal. V dešti šípů, svištících z palisád, vystaveni falešným útokům a skupinkám hrdlořezů přibíhajících zezadu, nechali Vikingové Ragnarssony, ať si své problémy vyřeší sami. Nemohl ale ty staré veterány vodit za nos moc dlouho. Někdo vraždil jejich vůdce a oni nebudou dlouho stát stranou.
Edmund vycítil, že mimo dosah plamenů se shlukují vojáci. Vikingové jednali podle svých rozkazů. Kdosi se chystal vyrazit s tisíci muži na bojiště a rozdrtit je, tak jako beranidlo rozmáčkne lískový oříšek. Kolik mužů zbývalo jemu, těch, co se ještě drželi na nohou a ještě neutekli do noci? Snad padesát?
"Je čas jít, pane," zamumlal Wigga.
Edmund přisvědčil. Věděl, že nastala naprosto poslední možná chvíle k ústupu. Ústupová cesta byla pořád čistá a pořád měl kolem sebe hrstku válečníků, kteří se postarají o náhodné pronásledovatele, kteří by se mezi ním a východním valem mohli vyskytnout.
"Zpět," zavelel. "Zpět k místu, kudy jsme pronikli dovnitř. Poběžíme k hradbám. Ale zabijte všechny, co potkáte, i všechny na zemi. Vikingy i naše. Nenechávejte je Ivarovi - a přesvědčete se, že jsou opravdu mrtví!"

o o o

Ivar cítil, jak se mu vrací vědomí. Nestalo se tak ale naráz, bylo tu a přece nebylo. Musel je rychle popadnout a nepustit. Blížilo se k němu cosi strašného. Cítil dup, dup, dup těžkých kroků. Byl to draugr - obrovský, napuchlý, modrý jako tři dny stará mrtvola, silný jako deset mužů, jako ti, kteří přebývají v síních mocných, ale vracejí se zpět na zem, aby soužili své potomky. Nebo pomstili svou smrt.
Ivar si uvědomil, jak se jmenuje a kdo je. Ve stejném okamžiku věděl i to, kdo musí být ten draugr. Byl to irský král Maelguala, jehož zabil už před dlouhými lety. Ivar stále jasně viděl křečovitě staženou tvář, lesklou potem hněvu a bolesti, z jejíchž úst se však stále linul nepřetržitý proud kleteb, adresovaných Ivarovi, zatímco se kola pomalu otáčela a největší siláci armády se opírali o páky. Ohýbali ho přes kámen dozadu, stále víc a víc, až náhle -
V hlavě mu zaznělo prasknutí zlomené páteře a Ivar úplně procitl. Má něco na tváři - kůži, látku? To jej už zabalili do pláště v přípravě na pohřeb? Instinktivní pohyb vyvolal bolestivé bodnutí v pravém rameni, ale bolest zároveň rozehnala mlhu v jeho hlavě. Rychle se posadil, další nával bolesti, tentokrát v hlavě, ne napravo, ale nalevo, na opačné straně od místa, kam ho udeřili. Asi otřes mozku. Není to poprvé. Rychle na zem a zůstaň tam. Na to ale není čas. Už věděl, kde se nachází.
Ivar se potácivě vyškrábal na nohy a jeho úsilí se dostalo odměny v podobě okamžité vlny nevolnosti a závratě. Stále svíral v ruce meč a pokusil se jej zvednout. Neměl v pažích žádnou sílu. Sklonil čepel a těžce na meč nalehl. Cítil, jak se jeho špička noří do udusané hlíny. Hleděl na západ, kde mezi rozpáranými stany stále bojovaly trojice mužů ve snaze získat čas nebo zničit protivníka, a ucítil, jak ho ovanula temná křídla osudu.
Nebyl to draugr, ale král. Běžel přímo k němu, evidentně na ústupu - malá, širokoplecí postava ve válečné masce. Jatmund, ten anglický králík. Po jeho stranách a za ním běžel půltucet obrů, velkých jako Vikingové, jako Viga-Brand, zajisté králova tělesná stráž - duše a srdce královy armády, chempan, jak jim Angličané říkali. Jak se blížili, pečlivě, úsporně a profesionálně bodali do všech postav, které poblíž nich ležely na zemi. Dělali to dobře. Jednomu z nich by se postavil, kdyby nebyl zraněn a neschopen boje a jeho muži by potřebovali povzbudit. Jich je šest. A on skoro neudrží meč, natož aby jím vládl. Ivar se k nim nemotorně otočil, aby pak nikdo nemohl prohlásit, že Ivara Ragnarssona, největšího válečníka Severu, překvapili nepřipraveného a dokonce se pokoušel utéct. Když se pohnul, válečná maska se otočila přímo na něj.
Vydral se z ní výkřik poznání, namířila na něj králova paže. Všichni Angličané se k němu naráz s vytasenými meči rozběhli, tělesná stráž v marné snaze předběhnout svého krále.

Ve chvíli, kdy Edmund zaútočil, Shef, přebíhající po kraji bojiště z jednoho temného místa na druhé, spatřil prostor mezi dvěma stany, postrčil tím směrem Godivu a napjal svaly v přípravě na závěrečný úprk ke svobodě.
Náhle se mu bez varování vytrhla a vyrazila před ním. Uchopila za paži nějakého muže, zraněného bojovníka, a pomáhala mu vstát. Kriste Pane, byl to Ivar! Zraněný, odrovnaný, potácel se, když stál.
Shefovi se stáhly rty v úšklebku dravce, a on se jako leopard rozběhl vpřed - jeden skok, druhý, potom třetí - meč ve výši boků už připravený k mocnému bodnutí pod bradu, již nechránilo brnění.
Náhle mu Godiva visela na jílci meče. Zkusil ji odmrštit stranou, ale držela se pevně a druhou rukou mu bušila do nahé hrudi. Křičela.
"Za tebou, za tebou!"
Shef ji odstrčil a otočil se, spatřil, jak mu na krk seká špička meče. S břinknutím odrazil svým mečem útok a odklonil meč protivníka nahoru. Okamžitě následoval další úder. Skrčil se a uslyšel svist, jak mu meč švihl nad hlavou. V té chvíli si uvědomil, že je za ním Godiva a že se musí držet mezi ní a útočníky.
Pak ustupoval spletí kotevních lanek před půltuctem mužů, v čele s nízkou postavou ve fantasticky vymodelované a ozdobené válečné masce. Byl to král. Teď však nešlo o to, kdo to je nebo kolik má obránců, pro tuto jedinou chvíli tu byl jen otrok Shef, pes Shef a král Východních Anglů, kteří na sebe upřeně hleděli.
"Uhni z cesty," řekl Edmund a vyrazil vpřed. "Ty jsi ten Angličan, co přinesl hořící stěžeň a prorazil nepřátelské řady. Viděl jsem to. Za tebou stojí Ivar. Zabij ho nebo mě nech, ať ho zabiju já, a dostaneš odměnu, kterou jsem slíbil."
"Tu ženu," vypravil ze sebe Shef. Chtěl říct: "Chci jenom tu ženu." Na to však nebyl čas.
Pozdě. Jak se prostor mezi stany rozšířil, Edmundovi vojáci vycítili svou příležitost. Jeden z nich stál v okamžiku po boku svého krále a zaútočil na nechráněného mladíka před sebou zuřivým bodnutím. Bodnutí okamžitě přešlo v sek, a když voják minul, pokusil se o štulec štítem, který měl zlomit žebro či pohmoždit zápěstí. Shef uskočil, skrčil se a vyhýbal se úderům tak jako v souboji s Irem Flannem. Nepokoušel se údery vykrývat ani opětovat.
"Může ho mít," zařval.
Odrazil další výpad, skrčil se pod štít protivníka a obrovskou silou, již mu propůjčilo zoufalství, popadl zápěstí silné jako koňská spěnka a jako v nějaké vesnické rvačce si Wiggu, předního anglického válečníka, přehodil přes bok.
Najednou byl na zemi a kolem něj změť nohou. Všude se ozývaly výkřiky, údery a řinčení kovu. Tucet Vikingů s Viga-Brandem v čele se přiřítilo na ochranu svého vůdce. Teď to byl anglický král, kolem něhož se jeho muži shlukli a jeden po druhém umírali, zatímco Ivar neustále vykřikoval, ať Jatmunda ušetří, že chce toho králíka dostat živého.
Shef se bez ohledu na vřavu vyhrabal na nohy a uviděl Godivu, jak stojí pár yardů od okraje bojiště a zděšeně se rozhlíží. Uchopil ji za paži a tryskem ji vlekl k dohasínajícím troskám lodí a kalným vodám řeky Stour. Anglické království leželo za ním v troskách a jestli ho znovu zajmou piráti, čeká ho strašlivý osud. Ale Godiva byla v pořádku. Zachránil ji.
Přestože ona zachránila Ivara.

Kapitola 9

Hvězdy na východní obloze pomalu bledly, když se mladík s dívkou ostražitě plížili hlubokým lesem. Když se Shef ohlédl, spatřil, jak se vrcholky stromů, černě se rýsujících proti nebi, pohupují ve vánku, co vane vždy před úsvitem. Dole na zemi nic necítili. Když dvojice tu a tam přecházela přes palouček, vytvořený padlým dubem či jasanem, nohy jim smáčela rosa. Bude horký den, pomyslel si Shef, jeden z posledních tohoto dlouhého, rušného léta.
Už se nemohli dočkat rána. Oběma jim byla zima. Shef měl na sobě jen boty a vlněné kalhoty, které si ve spěchu natáhl, když začal anglický útok. Godiva byla jen v košili. Svlékla si dlouhé šaty před tím, než se u doutnajících lodí ponořili do řeky. Plavala jako ryba, jako vydra, a jako vydry se také pokusili dostat z dosahu tábora. Plavali pod vodou, dokud jim stačil dech, a soustředili se na to, aby nedělali hluk a vyvarovali se šplouchání a hlasitých nádechů. Sto pomalých temp a deset nádechů proti pomalému proudu, plnému vodních řas. Při každém nádechu se ostražitě rozhlédli, jestli snad na břehu neuvidí zvědavé oči. Potom opatrně naplnit plíce vzduchem, zatímco Shef unaveně pozoroval okraj palisády, kde jistě pořád stály hlídky. Ponořit se hluboko pod vodu a uplavat další dlouhý úsek, dokud nenastal čas znovu se vynořit. Plavali tím vydřím způsobem další čtvrt míle, dokud Shef neusoudil, že už snad bude bezpečné vyplížit se na břeh.
Když utíkali, necítil chlad, jen když se ponořil do vody, zabodly se mu na okamžik do těla a spálených rukou tisíce jehliček. Teď se však začínal neovladatelně třást, přicházelo to v obrovských náporech jako křeče. Věděl, že se za chvíli zhroutí. Brzy se bude muset uvolnit, lehnout si, uklidnit se. Smířit se s tím, co se událo během posledních čtyřiadvaceti hodin. Zabil člověka. Ne, dva lidi. Viděl krále - to se člověku, jako je on, jednou dvakrát za život poštěstí. Ale tentokrát taky král viděl jej, Shefa, a dokonce s ním mluvil! A stál tváří v tvář Ivarovi Měkkýši, největšímu bojovníku Severu.
Shef věděl, že kdyby nebylo Godivy, byl by Ivara zabil. Mohl se stát hrdinou celé Anglie, celého křesťanského světa. Ona ho však zastavila. A potom on zradil svého krále, zdržel ho, vlastně jej vydal do rukou barbarů. Kdyby se to někdo dověděl... Rychle zatlačil tu myšlenku do podvědomí. Podařilo se jim uniknout. Někdy se Godivy na Ivara zeptá.
Pomalu svítalo a Shef zahlédl slabě se rýsující cestičku. Byla zarostlá, už týdny po ní nikdo nešel. To bylo dobré znamení - naposled po ní někdo utíkal před vyloděním Vikingů. Na jejím konci by mohli něco najít: chatrč či přístřešek. Cokoliv, co tu mohli původní obyvatelé zanechat, mělo teď cenu své váhy ve stříbře.
Stromy pomalu řídly, něco se před nimi začalo rýsovat. Nebyla to bouda, jen přístřešek z větví, původně určený jako skladiště nářadí dřevařů, kteří v lese prořezávali mlází a sekali tyčky, jež všichni sedláci potřebovali na své ploty a košatiny, násady nářadí a výztuhu rákosových stěn svých chatrčí.

V přístřešku nikdo nebyl. Shef zavedl Godivu dovnitř. Otočil ji tváří k sobě, uchopil její ruce do svých a pohlédl jí do očí.
"Tady tohle," řekl, "nic není. Ale jednoho dne budeme mít opravdový vlastní dům, někde, kde budeme moci v klidu žít. Proto jsem tě přišel unést od Vikingů. Není bezpečné cestovat ve dne. Zkusíme si do večera trochu odpočinout."
Střecha z hrubých šindelů byla lemovaná okapem z kůry. Okap vedl do prasklého hliněného hrnce, jenž přetékal čistou dešťovou vodou: další důkaz, že tu už celé týdny nikdo nebyl. Přes větev uvnitř přístřešku byla přehozena stará, roztrhaná pokrývka. Oba se do ní ztuhlýma rukama zabalili, přitulili se k sobě a okamžitě upadli do vyčerpaného spánku.

o o o

Když škvírami mezi větvemi začaly pronikat ostré paprsky slunce, Shef se probudil. Potichu vstal, aby neprobudil spící dívku, a vylezl z přístřešku ven. Našel mezi větvemi schované křesadlo a ocílku. Mohou se odvážit rozdělat oheň? Raději ne. Mají dost vody, je jim teplo a stejně není co vařit. Až půjdou dál, vezmou si to, co tu našli, s sebou. Shef začal pomalu přemýšlet o budoucnosti. Kromě jeho kalhot mu teď nic nepatřilo, takže veškerý majetek, co shromáždí, je cenný.
Nebál se toho, že je někdo vyruší, dnes ne. Byli pořád v dosahu vikinských hlídek, které viděl tenkrát při své cestě do tábora, ale Vikingové teď mají jiné starosti. Všichni budou v táboře dělat přehled o mrtvých a zraněných, plánovat další postup a pravděpodobně bojovat mezi sebou navzájem o to, kdo se ujme velení. Přežil Sigurd Hadí oko? přemýšlel Shef. Pokud ano, i on bude mít potíže se znovuobnovením své autority u otřesené armády.
Co se týkalo Angličanů, Shef věděl, že když s Godivou vylezli z řeky a začali si razit cestu lesem, kolem nich se pohybovali i jiní lidé. Zběhové z armády krále Edmunda, kteří utekli nebo se aspoň rozhodli k ústupu ještě před vyvrcholením bitvy. Určitě se pustili ke svým domovům, co jim jen nohy stačily. Shef pochyboval o tom, že se v okruhu pěti mil od tábora Vikingů nachází jediný Angličan. Určitě si domysleli, že útok jejich pána selhal a že král padl. V to Shef doufal, když si vzpomněl na historky jeho pirátského průvodce o tom, jak je Ivar zvyklý nakládat s poraženými králi.
Ležel na slunci na cáru houně a cítil, jak se postupně uvolňuje. Ve stehně mu cukal sval. Čekal, až to přestane, a prohlížel si nalité puchýře na rukou.
"Mám ti je propíchnout?" Godiva klečela v košili vedle něj a držela dlouhý trn. Kývl.
Začala pracovat na jeho levé ruce a po chvíli ucítil, jak se mu po paži pomalu kutálejí slzy. Chytil ji pravou rukou za teplé rameno.
"Pověz mi," řekl. "Proč ses postavila mezi mě a Ivara? Jak to mezi vámi bylo?"
Sklopila oči, a zdálo se, že neví, co má říct.
"Víš, že mě mu dali? Sigvarth."
"Můj otec. To vím. Co se stalo potom?"
Se zrakem neustále sklopeným si upřeně prohlížela jeho dlaň plnou puchýřů.
"Bylo to na večírku, všichni se na mě dívali. Měla - měla jsem na sobě jenom tohle. Někteří z nich dělají svým ženám hrozné věci, jako Ubbi. Říkají, že se jich zmocní před svými muži, a když není spokojen, rovnou je svým mužům dá, všichni se mohou vystřídat. Víš, že jsem byla panna - jsem panna. Byla jsem moc vyděšená."
"Ty jsi pořád ještě panna."
Kývla. "Ivar na mě tehdy ani nepromluvil, ale v noci mě vzal k sobě do stanu a řekl mi - řekl mi, že není jako ostatní muži.
Není jako kleštěnec, rozumíš. Zplodil už děti, aspoň mi to říkal. Ale řekl mi, že kde jiní muži cítí žádost jen při pohledu na ženské tělo, on potřebuje - něco jiného."
"A víš, co jiného to může být?" zeptal se Shef ostře, jak si vzpomněl na Hundovy narážky.
Godiva zavrtěla hlavou. "To nevím. Nerozumím tomu. Ale říkal mi, že kdyby ostatní věděli o jeho nedostatku, vysmívali by se mu. Když byl mladší, ostatní mladíci mu říkali Měkkýš, protože nedokázal to, co oni. Ale, jak říkal, zabil mnoho posměváčků a zjistil, že mu to přináší rozkoš. Teď jsou všichni, kdo se mu smáli, mrtví, a jen jeho nejbližší tuší, jak to s ním vlastně je. Kdyby to někdo věděl, Sigvarth by se prý nikdy neodvážil tak veřejně mu darovat mne. Teď, říkal Ivar, mu muži říkají Měkkýš, poněvadž se ho bojí. Říkají, že se v noci proměňuje - ne ve vlka či medvěda jako jiní, kteří umí měnit podobu - ale v draka, obrovského hada, který se v noci plazí na lov své kořisti. Tohle si o něm ostatní teď myslí."
"A co si myslíš ty?" zeptal se Shef. "Pamatuješ, co udělal s tvým otcem? Je to tvůj otec a ne můj, ale i já jsem cítil při pohledu na něj lítost. A i když to Ivar neudělal sám, vydal k tomu rozkaz. Ušetřil tě snad znásilnění, ale kdoví, co pro tebe chystal? Říkáš, že má děti. Viděl někdy někdo ty matky?"
Godiva obrátila Shefovi ruku a začala propichovat puchýře, co měl na dlani.
"Nevím. Je zlý a krutý k mužům, ale to je proto, že se jich bojí. Má strach, protože jsou mužnější než on. Ale jak projevují svou mužnost? Tím, že činí násilí slabším a mají rozkoš z jejich bolesti. Snad byl Ivar seslán Bohem - jako odplata za hříchy mužů."
"Byla by sis přála, abych tě nechal s ním?" Shefův hlas ztvrdl.
Godiva upustila trn a pomalu se nad ním sklonila. Ucítil na své nahé hrudi její tvář, její ruce mu pomalu klouzaly po bocích. Když ji přitáhl k sobě, volná košile jí sklouzla z ramene. Shef zjistil, že hledí na nahé ňadro s dívčí růžovou bradavkou. Jediná žena, kterou takto předtím spatřil, byla služka Truda - tlustá, zažloutlá, s drsnou pokožkou.
Zhrublýma rukama začal nevýslovně něžně hladit jemnou kůži Godivy. Když o tom snívál - a to bývalo často, když ležel sám v opuštěné kovárně či rybářské boudě - stalo se to až za dlouhá léta, až si najdou domov, kde budou v bezpečí, až

si ji zaslouží. Ale teď, v lese na slunečné mýtince, bez požehnání kněze a souhlasu rodičů
"Jsi lepší muž než Ivar, Sigvarth a všichni muži, co jsem kdy potkala," vzlykala Godiva s tváří zabořenou do jeho ramene. "Věděla jsem, že pro mě přijdeš. Měla jsem jen strach, že tě proto zabijí." Začal jí vyhrnovat košili. Její nohy se pod ním pohnuly, jak se převrátila na záda.
"Měli jsme už být oba mrtví. Je to tak krásné, být živá, s tebou -"
"Není mezi námi krevní pouto, máme různé otce i matky -"
Vzal si ji, tam na paloučku prohřátém sluncem. Z podrostu je pozorovaly čísi oči. Kdosi závistivě vydechl.

o o o

O hodinu později ležel Shef na jemné trávě na místě, kam vrchními větvemi dubů pronikaly teď už pálící paprsky slunce. Byl nehybný a úplně uvolněný. Nespal. Nebo snad ano, ale jistá část jeho mozku zůstávala při vědomí. Uvědomoval si, že se Godiva někam vytratila. Přemýšlel o budoucnosti, o tom, kam půjdou. Do mokřin, pomyslel si a vzpomněl si na noc strávenou s královým zemanem Edrichem. Cítil paprsky slunce na své kůži a měkký trávník pod sebou, ale jako by jeho tělo bylo někde daleko od něj. To se mu už jednou stalo - v táboře Vikingů. Jeho vědomí se odpoutalo od lesní mýtiny a rozletělo se někam pryč od jeho těla, za hranice jeho srdce

Promluvil k němu hlas - hrubý, drsný, plný autority.
"Mocným mužům," pronesl, "jsi ukradl dívku."
Shef si uvědomil, že se ocitl někde jinde. Byl v kovárně. Všechno bylo důvěrně známé: syčení, které se ozvalo, když omotával horká držadla kleští mokrými hadry, napětí v zádových a ramenních svalech, když vytahoval z výhně rudý kus kovu, horní část kožené zástěry, která ho škrábala do hrudníku, automatické potřesení hlavou, když uhýbal před vyletujícími jiskrami. Nebyl ale v kovárně doma v Emnethu ani v Thorvinově kovárně, ohraničené šňůrami s rudými bobulemi. Cítil kolem sebe obrovský prostor, gigantickou síň tak vysokou, že nedohlédl na strop, viděl jen silné sloupy a pilíře stoupající vzhůru a ztrácející se v oblacích kouře.
Uchopil těžké kladivo a začal z beztvaré hmoty, sálající na jeho kovadlině, něco vykovávat. Co to mělo být, to nevěděl. Jeho ruce to však věděly, neboť se pohybovaly rychle a přesně, bez váhání posouvaly kleště, obracely kus kovu, bušily semhle a támhle. Nebyl to oštěp ani sekyra, radlice pluhu ani předradlička. Bylo to kolo, ale kolo s okrajem plným zubů, špičatých, jako v psí tlamě. Shef fascinovaně pozoroval, jak ta věc ožívá pod údery jeho kladiva. V hloubi duše věděl, že je to nemožné. Nikdo neumí přímo z výhně vyrobit takový tvar. A přece - věděl, jak by to mohlo jít udělat, když člověk vyrobí zuby zvlášť a potom je všechny připevní na připravené kolo. K čemu by to ale bylo dobré ? Snad kdyby měl člověk jedno takové kolo, co by se točilo jedním směrem, svisle, a druhé kolo rovnoběžně se zemí, co by se otáčelo na druhou stranu, tak potom, kdyby se zuby těch dvou kol do sebe zaklesly, první kolo by mohlo to druhé pohánět.
Ale zase: k čemu je dobré tohle ? Nějaký účel to asi musí mít. Souvisí to s nějakým předmětem, s obrovskou konstrukcí vysokou jako dva muži, jež stojí támhle v šeru u zdi, téměř mimo jeho zorné pole.
Jak se jeho smysly zostřily, Shef zjistil, že na něj hledí nějaké postavy, stejně obrovské jako síň, v níž se nacházel. Neviděl je moc jasně a netroufl si vzhlédnout od své práce déle než na chviličku, ale neomylně vycítil jejich přítomnost. Stály v hloučku a hleděly na něj, dokonce o něm hovořily. Byli to Thorvinovi bohové, bohové Cesty.
Nejblíže u něj stál mohutný obr, nesmírně zvětšený Viga-Brand, jemuž zpod krátkých rukávů kazajky vykukovaly mocné pletence svalů. To musí být Thor, pomyslel si Shef. Bůh se tvářil pohrdavě, nepřátelsky, trošku znepokojeně. Za ním stál ještě jeden bůh - pronikavé oči, ostře řezaná tvář, palce zaháknuté za stříbrný opasek. Pozoroval Shefa s jakýmsi skrytým uspokojením, jako by byl mladík koněm na prodej, plnokrevníkem, jehož pošetilý majitel prodává za směšnou cenu. Tento je na mé straně, říkal si Shef Nebo si snad myslí, že já jsem na jeho straně.
Za dvojicí bohů se shlukli ostatní: Největší z nich stál nejdále, bůh se špičatou bradou, opírající se o mohutný oštěp.
Shef si začal uvědomovat i jiné skutečnosti. Byl zmrzačený. Jak se pohyboval po kovárně, vláčel nehybné nohy po zemi a musel použít síly svých paží k tomu, aby se přemístil z jednoho místa na druhé. Kolem byly rozmístěny vysoké židle, hromady dřeva a lavice - zdánlivě náhodně, ale ve skutečnosti proto, jak si uvědomil, aby mu posloužily jako opora, když se přemísťoval z jednoho místa na druhé. Mohl se na nohou postavit a stát, jako muž, balancující na chůdách, ale nebyl v nich žádný zdroj síly, lýtkové svaly se ani nepohnuly. Od kolen nahoru mu stoupala tupá bolest.
A ještě někdo ho pozoroval, žádný mohutný bůh, ale drobná postava, dole mezi stíny zakouřené síně, jako mravenec anebo myš vykukující zpoza dřevěného obložení stěn. Byl to Thorvin! Vlastně ne, nebyl to Thorvin, ale menší a drobnější muž s protáhlým obličejem a ostře řezanou tváří, což bylo obojí ještě podtrženo jeho řídnoucími vlasy spadajícími z vysokého čela. Byl ale oblečen jako Thorvin, celý v bílém, s náhrdelníkem z jeřabin kolem krku. Měl i něco z Thorvinova výrazu, zamyšleného, plného napjatého zájmu, ale i tento muž se tvářil ustrašeně a obezřetně. Snažil se s ním promluvit.
"Kdo jsi, chlapče? Jsi snad poutníkem z říše lidí, co na chvíli zabloudil do Völundova sídla? Jak ses sem dostal a jaká šťastná náhoda tě zavedla na Cestu?"
Shef potřásl hlavou, předstíraje, že jen chrání své oči před deštěm jisker. Odhodil kolo do vědra s vodou a pustil se do jiné práce. Tři rychlé údery, otočit, další tři údery, něco žhavého letí vzduchem do studené vody a namísto toho se na kovadlině ocitá něco jiného. Co dělá, Shef nevěděl, ale naplňovalo ho to vzrušením a divokou netrpělivou radostí, jako muže, jenž bude brzy svobodný a skrývá před žalářníky svou tajnou radost.
Shef si uvědomil, že se k němu přibližuje jedna z obrovských postav - ten nejvyšší, ten s tím oštěpem. Myší muž to též uviděl a zmizel mezi stíny dole, takže byl už v šeru rozeznatelný jenom jako světlá skvrna.

Prst jako mohutný kmen jasanu se dotkl Shefa pod bradou a pozvedl mu hlavu vzhůru. Pohlédlo na něj obrovské oko z tváře jako čepel sekyry: rovný nos, vyčnívající brada, špičatá šedá bradka, vysedlé lícní kosti. Pohled do tváře Ivara byl proti tomuhle úlevou, protože ta byla alespoň pochopitelná, zpustošená pouze lidskými vášněmi, jako je závist, nenávist a krutost. Toto bylo něco jiného. Shef věděl, že by stačilo porozumět jediné myšlence, skrývající se za tou maskou, a každý člověk musel zešílet.
Tvář se však nezdála být nepřátelská, spíš zamyšlená, hloubavá.
"Máš před sebou ještě dalekou cestu, človíčku," řekla postava. "Začal jsi dobře. Modli se však, ať tě k sobě nepovolám příliš brzy."
"Proč bys mne měl k sobě volat, Vznešený?" řekl Shef, udivený svou troufalostí.
Tvář se usmála jako tající ledovec. "Neptej se," řekla postava. "Moudrý muž neslídí a nepokukuje kolem sebe jako dívka, co hledá milence. Divoký šedý vlk i teď hledí do dveří Asgardu."
Prst klesnul, mávnutí obrovské ruky, a vše se rozletělo v divokém víru, výheň, kovadlina i nástroje, lavice, vědra a kovář, jako když někdo smete z pokrývky skořápky ořechů. Shef cítil, jak ho nadnáší mocný proud vzduchu, jak víří pořád dokola, zástěra vlaje vzduchem, poslední, nač si vzpomínal, byl drobný obličej, hledící na něj ze stínů u podlahy síně.

V okamžení se ocitl zpět na trávě, pod otevřeným anglickým nebem na lesní mýtině. Slunce se už ale mezitím přesunulo o kus dál a on ležel ve stínu. Byla mu náhle zima a dostal strach.
Kde je Godiva? Na chvíli od něj odešla, ale potom -
Shef byl hned na nohou, už úplně probuzený, a očima hledal nepřítele. Z křoví se ozval hluk, šramot a zvuk boje a žena, snažící se vykřiknout, přestože jí někdo drží dlaní ústa a tiskne jí krk.
Jak se Shef vrhl k místu boje, z úkrytů za kmeny stromů se vyrojili muži a shlukli se kolem něj jako spáry osudu. V jejich čele stál Muirtach Gaddgedil, na tváři čerstvou podlitinu, v očích hořkou, klidnou, spokojenou zlobu.
"Skoro jsi nám upláchl, chlapče," řekl. "Měl jsi utíkat dál a ne se zastavovat, že si vyzkoušíš Ivarovu ženu. Ale holt horká hůlka si nedá poroučet. Však ona ti brzo vychladne."
Shef se vrhl ke křoví, zoufale se snažil dostat ke Godivě, ale několik párů rukou ho tvrdě uchopilo za ramena. Už se jí zmocnili? Jak je jen mohli najít? Nechali snad za sebou nějakou stopu?
Blábolivé hlasy Gaddgedlarů přehlušil posměšný smích. Shef jej dobře znal, poznal jej i v té chvíli, kdy se zuřivě bránil a vrhli se na něho všichni Vikingové. Byl to smích Angličana. Jeho nevlastního bratra. Alfgara.

Kapitola 10

Když ho Muirtach a jeho muži vlekli zpět za hradby tábora, Shef měl blízko ke zhroucení. Především byl strašně vyčerpán. Hluboko se do něj zakousl i šok z toho, že ho chytili. A když ho Vikingové vedli zpátky, nijak se s ním nemazlili. Když ho hnali lesem, ostražitě se přitom rozhlížejíce po Angličanech, kteří by ještě mohli číhat mezi stromy, nešetřili fackami a ranami. Když potom přišli na pastvinu, kde se jejich druhové snažili sehnat dohromady zbylé koně, v drsném triumfu znovu a znovu strhávali svého vězně na zem. Včera v noci byli škaredě vystrašení. Jedna trofej, se kterou se mohli pochlubit Ivarovi, nebyla nic moc. V záplavě únavy a hrůzy si Shef matně uvědomil, že jsou teď v rozpoložení, kdy jim každé malé uspokojení pomáhá vybít nahromaděný strach. Předtím však, než o tom mohl popřemýšlet podrobněji, hodili ho do ohrady a ztloukli do bezvědomí.
Přál si jen, aby se z něj nikdy nemusel probrat. Do ohrady ho dovlekli někdy dopoledne. Proležel v bezvědomí celý ten dlouhý, teplý, letní den. Když konečně rozlepil víčka slepená krví, bolelo ho celé tělo, ztuhlé a plné podlitin - závrať a ta strašlivá únava však zmizely. Byl však také na kost promrzlý, ústa vyschlá žízní, oslabený hladem - a k smrti vyděšený.
Za soumraku se začal rozhlížet kolem sebe a hledal nějakou příležitost k útěku. Žádná se nenabízela. Železné okovy kolem jeho kotníků byly připoutané k silným kolíkům. Ruce měl svázané před tělem. Časem by snad mohl kolíky vyviklat ze země nebo přehryzat pruhy surové kůže kolem zápěstí, jeho nejmenší pohyb však vyvolal zavrčení a kopnutí od strážného, jenž stál poblíž. Shef si uvědomil, že teď nemají na starost skoro žádné vězně. Ve zmatku nočního útoku se takřka všem otrokům nahromaděným za celou dobu tažení podařilo se osvobodit a uniknout, čímž Vikingy připravili o zisk z jejich prodeje. V prostoru ohrady ležela jen hrstka nových zajatců, spoutaných jako on.
To, co mu řekli, nepřineslo Shefovi žádnou úlevu. Patřili k několika málo přeživším mužům krále Edmunda, kteří se zúčastnili posledního pokusu zničit Ragnarssony a ochromit vedení vikinské armády. Všichni byli zranění, většinou těžce. Očekávali, že brzy zemřou, a krátili si čekání tichým hovorem. Většinou litovali toho, že se jim nepodařil čistý průlom hned v prvních minutách útoku. Na druhé straně, říkali, nemohli očekávat, že proniknou do srdce Velké armády bez toho, že by se setkali s odporem. Udělali dobrou práci: zapálili lodě, pobili mnoho členů jejich posádek. "Dosáhli jsme velké slávy," řekl jeden z nich. "Jako orlové se vznášíme nad těly zabitých. Nelitujme a nepřemýšlejme nad tím, zemřeme-li nyní nebo později."
"Já lituji jenom toho, že zajali krále," pronesl po chvíli ticha jeden z bojovníků. Mluvil obtížně a chrčel, protože měl probodenou plíci. Všichni vážně přikývli a jejich oči zabloudily do rohu ohrady.
Shef se zachvěl. Vůbec si teď nepřál setkat se se ztrápeným králem Edmundem. Jasně si vzpomínal na tu chvíli, kdy k němu král přistoupil a prosil ho - jeho, tuláka, nevolníka, dítě bez otce - aby mu ustoupil z cesty. Kdyby to byl udělal, Angličané by tu noc mohli považovat za vítězství. A on by teď nemusel čelit Ivarovu hněvu. Navzdory omámení slyšel Shef dobře narážky svých věznitelů na to, co s ním jejich vůdce udělá. Vzpomněl si na toho pošetilého mladíčka, jenž mu teprve včera večer ukazoval právě tuto ohradu, a na jeho příběhy o tom, jak Ivar nakládá s těmi, kdo vzbudí jeho

nelibost. A on, Shef, mu vzal ženu. Vzal ji pryč z tábora, vzal si ji tělesně, vzal si ji nenávratně. Co se s ní stalo, přemýšlel Shef netečně. Nevedli ji zpátky spolu s ním. Někdo ji někam odvedl. Teď se už ale o ni nemůže starat. Jeho vlastní osud teď pohlcuje všechny jeho myšlenky. Nad strachem ze smrti a hanbou z toho, ze zradil, se vznášela nepopsatelná hrůza z Ivara. Kdyby jen, celou noc kroužila jeho hlavou jediná myšlenka, kdyby tak teď mohl zemřít zimou. Nechtěl už spatřit východ slunce.

o o o

Kopanec těžkou botou do zad ho probral z jeho strnulosti do úsvitu nového dne. Shef se posadil. Všechny jeho myšlenky se soustředily na suchý, opuchlý jazyk v jeho ústech. Stráže kolem něj přeřezávaly pouta a odnášely mrtvá těla. Několika vojákům krále Edmunda se splnilo Shefovo noční přání. Ale před ním dřepěla drobná postavička ve špinavé kazajce plné skvrn, v sinalém obličeji stopy vyčerpání. Hund. V ruce držel misku vody. Po několik následujících minut nemyslel Shef na nic jiného, zatímco mu Hund pomalu, s mnoha mučivými přestávkami, dával doušek po doušku pít. Až když pocítil pod hrudní kostí požehnaný pocit plnosti a dovolil si ten přepych, poválet doušek vody v ústech a vyplivnout jej na trávu, uvědomil si Shef, že k němu Hund promlouvá. "Shefe, Shefe, poslouchej. Musíš mi něco říct. Kde je Godiva?"
"Nevím. Dostal jsem ji odtud pryč. Potom ji asi unesl někdo jiný. Ale měli mě dřív, než jsem stačil cokoliv udělat."
"Kdo myslíš, že ji unesl?"
Shef si vzpomněl na smích v houští a pocit, který potom zavrhl, že se v lese skrývají i další uprchlíci. "Alfgar. Vždycky byl dobrý stopař. Musel nás sledovat."
Shef se zase na chvíli zamyslel a snažil se rozptýlit letargii, způsobenou chladem a únavou. "Myslím, že se vydal zpět do tábora a přivedl k nám Muirtacha a jeho lidi. Nejspíš se domluvili. Oni dostali mě a on ji. Nebo ji snad prostě odvlekli, zatímco se Vikingové zabývali mnou. Nebylo jich dost na to, aby se je pokusili příliš daleko pronásledovat. Ne po té včerejší hrůze."
"Takže Ivar se o tebe zajímá víc než o ni. Ví však, že jsi ji unesl z tábora. To je zlé." Hund si ustaraně pohladil svou řídkou bradku. "Vzpomínej, Shefe. Viděl tě někdo, jak vlastníma rukama zabíjíš nějakého Vikinga?"
"Zabil jsem jen jednoho. Byla tam tma a nikdo mě neviděl. Nebyl to žádný hrdinský čin. Ale někdo mohl vidět, jak skáču do ohrady a osvobozuji vězně - osvobozuji Alfgara." Shef se hořce usmál. "A představ si, že jsem hořícím stěžněm prorazil obrannou linii Vikingů, když to všichni královi vojáci nedokázali." Shef otočil ruce dlaněmi vzhůru a pohlédl na polštářky bílé kůže s malými dírkami po trnu, kde měl předtím puchýře.
"Dobře. To však ještě pořád nemusí být důvod ke krevní mstě. Ingulf a já jsme včera a dnes prokázali mnohou službu a nejeden muž je nám zavázán. Mnoho velitelů by bez nás teď bylo mrtvých nebo nadosmrti zmrzačených. On dokonce dokáže sešít útroby a někdy to zraněný přežije, je-li dost silný na to, aby vydržel bolest, a není-li v jeho těle jed."
Shef pohlédl se zvýšeným zájmem na skvrny na přítelově hrubé kazajce.
"Vy se mi pokusíte získat odpuštění? Od Ivara?"
"Pokusíme."
"Ty a Ingulf? Co mu na mně záleží?"
Hund namočil do zbytku vody kousek tvrdého chleba a podal mu jej.
"To Thorvin. Říká, že to souvisí s Cestou. Říká, že tě musíme zachránit. Někdo s ním včera mluvil a on přiběhl rovnou k nám. Udělal jsi snad něco, o čem nevím?"
Shef sklesl ve svých poutech zpět na zem. "Hromadu věcí, Hunde. Ale jedno je mi jasné. Před Ivarem mě nic nezachrání. Vzal jsem mu ženu. Co jen může vykoupit takový čin?"
"Když je nouze nejvyšší, je vykoupení nejbližší." Hund z měchu, který měl s sebou, znovu naplnil misku, položil vedle ní na zem kus chleba a podal mu hrubou houni, kterou měl pověšenou přes ruku. "V táboře není moc jídla a polovinu pokrývek použili na rubáše. Nic lepšího jsem nesehnal, tak si to šetři. Pokud chceš platit výkupné - zjisti, co může dělat král."
Hund ukázal bradou do rohu ohrady, za místo, kde předtím seděli umírající válečníci, zavolal něco na stráže, zvedl se a odešel.
Král, pomyslel si Shef. Jaké výkupné si Ivar vezme za něj?

o o o

"Máme nějakou naději?" zašeptal Thorvin přes stůl.
Brand-Zabiják na něj pohlédl s mírným úžasem. "Jaká slova to slyším od kazatele Cesty? Naděje? Naděje jsou sliny, stékající po bradě vlka Fenriho, spoutaného v řetězech až do dne ragnaröku.
Pokud začneme cokoliv dělat jen proto, že budeme mít jakousi naději, neskončíme o nic líp než křesťané, pějící žalmy ke svému Bohu, protože si myslí, že si tím vyhandlují lepší posmrtný život. Zapomínáš se, Thorvine."
Brand se zájmem pohleděl na svou pravou ruku, nataženou na hrubém stole vedle Thorvinovy výhně. Čepel meče rozťala svaly mezi ukazovákem a prostředníkem skoro až k zápěstí. Nad ránou se skláněl ranhojič Ingulf a vyplachoval ji teplou vodou, z níž se linula slabá vůně jakýchsi bylin. Potom pomalu a opatrně rozevřel její okraje. Na okamžik z rány zasvítila kost, kterou okamžitě zalil proud krve.
"Bylo by to snazší, kdybys byl za mnou přišel hned a nečekal půldruhého dne," řekl ranhojič. "Mohl jsem ji ošetřit, dokud byla čerstvá. Teď se už začíná zatahovat, a tak ti musím dělat tohle. Mohl jsem zkusit štěstí a sešít ránu tak, jak byla. Ale nevíme, co bylo na čepeli, která tě sekla."

Brandovi stekl po skráni pramínek potu, ale jeho hlas zůstal klidný a zamyšlený. "Jen pokračuj, Ingulfe. Viděl jsem už zčernat příliš mnoho ran na to, abych něco riskoval. Tohle je jen bolest. Sněť znamená jistou smrt."
"Ale měl jsi přijít dřív."
"Půl dne jsem ležel v hromadě mrtvol, než si jakýsi chytřejší voják povšiml, že jsou všechny studené a já ne. A když jsem přišel k sobě a zjistil, že mám nejhorší poranění, co jsem kdy utržil, měl jsi plné ruce obtížnější práce. Poslyš, je to pravda, že jsi vytáhl Björovi střeva ven, zašil je a zase je zasunul zpátky?"
Ingulf přikývl a s náhlou rozhodností škubl kleštičkami za trčící úlomek kosti. "Prý si teď říká Ztýraný Björ, protože přísahá, že stál před branami samotného pekla."
Thorvin prudce vzdychl a posunul blíž k Brandově levici plný korbel. "Výborně, už jsi mě svými řečmi potrápil dost. Tak pověz, máme nějakou šanci?"
Brand nyní zbledl, ale promluvil stejným netečným tónem jako předtím. "Myslím, že ne. Znáš Ivara."
"Já vím," řekl Thorvin.
"Je pro něj těžké brát určité věci rozumně. Nemluvím o 'odpuštění' - nejsme křesťané, abychom se dokázali tak lehce přenést přes urážku nebo křivdu. Ale on nikoho ani nevyslechne, ani nebude přemýšlet o svých zájmech. Ten hoch mu vzal ženu. Ženu, se kterou Ivar - měl své plány. Kdyby ji ten blázen Muirtach přivedl zpátky, pak možná - ale myslím, že ani v tom případě ne. Protože s ním šla z vlastní vůle. To znamená, že ten chlapec dokáže něco, co Ivar nedokáže. Proto touží po krvi."
"Musí být nějaký způsob, jak ho přimět ke změně názoru, k tomu, aby přijal nějaké vyrovnání."
Ingulf teď sešíval ránu, zvedal jehlu vysoko nad své rámě, znovu a znovu bodal a tahal.
Thorvin položil ruku na stříbrné kladívko na své hrudi. "Přísahám, že to může být ta největší služba, kterou bychom ty nebo já prokázali Cestě, Brande. Ty víš, že jsou mezi námi takoví, co vládnou zrakem?"
"Slyšel jsem tě o tom mluvit," připustil Brand.
"Dokáží se přenést do království mocných, samotných bohů, a po návratu podávají zprávy o tom, co viděli. Někteří lidé si myslí, že jsou to jen vidění, jen jakési sny, vyvolané bujnou fantazií.
Oni však vidí všichni stejné věci. Nebo aspoň někdy. Častěji však jako by všichni viděli jeden obraz z různých úhlů, stejně jako můžeme slyšet mnoho různých popisů předvčerejší bitvy. Někteří budou tvrdit, že zvítězili Angličané, a někteří zase, že my, a přesto budou všichni mluvit pravdu a všichni byli ve stejnou dobu na stejném místě. Pokud se jejich tvrzení navzájem podporují, potom to musí být pravda."
Brand zamručel - možná nedůvěřivě, možná bolestí.
"Víme, že tam venku je jiný svět a že do něj lidé mohou proniknout. A právě včera se stalo cosi podivného. Přišel za mnou Farman. Farman je v této armádě knězem Freye, stejně jako jsem já knězem Thora nebo Ingulf Idunn. Zatímco mně se to nikdy nepoštěstilo, on byl v jinosvětě už mnohokrát. Říká - říká, že byl v samotné síni mocných, místě, kde se bohové scházejí, aby rozhodovali o záležitostech, týkajících se devíti světů. Stál na podlaze, drobná postavička jako myš vykukující zpod dřevěného obložení v našich síních. Účastnil se tajné porady bohů.
A tam viděl mého učedníka Shefa. Nemá o tom nejmenší pochybnosti. Viděl ho v kovárně, viděl ho ve svém vidění. Byl podivně oděn, jako lovci v našich lesích v Rogalandu anebo Halogalandu, a stál tak divně, jako někdo, kdo byl - zmrzačen. Ale tu tvář si prý nemohl splést. A samotný otec bohů i lidí s ním mluvil! Jestli si Shef pamatuje, co řekl...
Stává se to velmi zřídka," skončil Thorvin, "že jeden poutník vidí v jinosvětě druhého. Je vzácné, když si bohové všimnou poutníka, nebo s ním dokonce hovoří. A aby se stalo obojí najednou...
A je tu ještě jedna věc. Kdokoliv dal tomu chlapci jméno, nevěděl, co činí. Teď je to psí jméno. Ale nebylo tomu vždycky tak. Slyšel jsi někdy o Skioldovi?"
"Zakladatel dynastie Skioldungů, dánských králů. Těch, které by Ragnar a jeho synové vyhnali ze země, kdyby jen mohli."
"Angličané mu říkají Scyld Sceafing, Shield with the Sheaf - Štít se snopem, a koluje mezi nimi pošetilý příběh o tom, jak přeplul oceán na svém štítě a přidržoval se snopu, a proto potom dostal to jméno. Ale všichni vědí, že jméno Sceafing znamená anglicky the son of Sheaf - 'Shefův syn', a ne 'se snopem'. Kdo je pak Sheaf? Ať je to kdokoli, nejmocnější vladař ze všech ho poslal přes vlny a naučil ho všemu, co sám znal, aby učinil lidský život lepším a dokonalejším. Je to jméno, které nosí velké štěstí. Obzvlášť, když ho dostal jen díky náhodě a neznalosti. Shef je jen způsob, jak místní lidé vyslovují Sheaf.
Musíme toho mladíka zachránit před Ivarem Měkkýšem. I toho viděli někteří na druhé straně. Neměl ale tvar lidské bytosti."
"On není bytostí jedné kůže," souhlasil Brand.
"Je jedním z plemene Lokiho, seslaný přinést na tento svět zkázu. Musíme mu mého učedníka vyrvat. Jak to udělat? Pokud neustoupí tvému naléhání, Brande, ani mému, dá se uplatit? Je něco, po čem touží víc než po pomstě?"
"Nevím, jak mám brát tvé řeči o jiných světech a poutnících," řekl Brand. "Víš, že jsem stoupencem Cesty kvůli dovednostem, které učí, jako třeba tady Ingulfa, a protože nemám v lásce křesťany a šílence, jako je Ivar. Ten mládenec ale projevil velkou odvahu, když sem přišel pro děvče. Vím, že to vyžadovalo obrovskou kuráž. Vím to, neboť jsem jel do Braethraborgu vylákat Ragnarssony na tuto výpravu, jak mi přikázali tví druhové, Thorvine.
Proto mu nepřeji nic zlého. Nevím, po čem Ivar touží - kdo to ví? Mohu ti ale říct, co potřebuje. Ivar to snad ví také, přestože je šílený. Pokud ne, Hadí oko mu to už vysvětlí."
Pokračoval, a druzí dva muži poslouchali a přikyvovali.

o o o

Ti, kteří pro něj přišli, nebyli Ivarovi muži. Na to Shef přišel hned, jak se objevili. Již po prvních několika dnech v táboře Vikingů byl schopen rozeznat alespoň základní rozdíly mezi pohanskými hodnostmi. Tihle nebyli Gaddgedlarové, ani neměli ty tak jaksi nenorské nebo polonorské rysy Hebriďanů a Maňanů, jež Ivar verboval do armády v takovém počtu. Neměli dokonce ani ten nezodpovědný a ne zrovna poctivý výraz Ivarových norských následovníků - to byli převážně mladší synové a psanci, odtržení od své rodné komunity, bez domova a bez života mimo tábor. Muži, kteří teď přišli do ohrady, byli mohutných postav a zralého věku, měli prošedivělé vlasy. Měli stříbrné pásy, na krku a na pažích jim zářily zlaté kruhy, doklad let či desetiletí úspěchu. Když se jim hlídka pokusila zastoupit cestu a poslat je zpět, Shef neslyšel jejich odpověď. Mluvili tak tiše, jako by už nepovažovali za nutné křičet. Strážce něco křikl a ukázal na zničený tábor, jako by ukazoval přímo na Ivarovy spálené stany. Předtím však, než domluvil, ozvala se rána a zasténání. Vůdce těch mužů se krátce rozhlédl, jako by zjišťoval, zda může očekávat další odpor, strčil zpět do rukávu sáček s pískem a kráčel dál, bez toho, že by se uráčil dál rozhlížet.
Shef ve chvilce cítil, jak někdo řeže řemeny, kterými měl spoutané kotníky, a zvedá ho na nohy. Jeho srdce neovladatelně poskočilo. Znamená to smrt? Vlečou ho ven z ohrady někam na kousek volného prostoru, kde ho srazí na kolena a useknou mu hlavu? Na okamžik se divoce zakousl do rtu. Nepromluví ani nebude prosit o milost. Barbaři by jen dostali šanci vysmívat se Angličanům a tomu, jak umírají. V pochmurném tichu se potácel vpřed.
Bylo to jen pár yardů. Za bránu, podél ohrady, a potom zastavili před další bránou. Shef si uvědomil, že vůdce těch mužů mu upřeně hledí hluboko do očí, jako by se do netečné masky Shefova obličeje pokoušel propálit zvláštní poselství.
"Rozumíš norsky?"
Shef přikývl.
"Tak poslouchej. Pokud budeš mluvit - na tom nezáleží. Ale jestli promluví ten uvnitř, možná budeš žít. Možná. Nemáš nic zaručené. Ale tam uvnitř je něco, co pro tebe může znamenat život. Pro mne ještě víc. Ať už zemřeš nebo ne, možná budeš brzy potřebovat přítele. Přítele, který za tebe ztratí slovo u soudu, přítele na popravišti. Je mnoho způsobů, jak zemřít. Takže dobrá. Hoďte ho dovnitř. Dobře ho připoutejte."
Shef zjistil, že ho strkají do chatrče, stojící vedle ohrady pro otroky. Z tlustého kůlu, zaraženého do země, visel železný kruh. Od něj vedl řetěz, spojený s druhým kruhem. Ve chvilce mu nasadili na krk obojek a zajistili díry na jeho koncích zástrčkou z měkkého kovu. Několik úderů kladivem, rychlá kontrola a ještě jeden úder. Muži se otočili a s dupáním vyšli ven. Shef měl volné nohy, ale ruce měl stále svázané. Obojek s řetězem na jeho krku mu omezoval prostor na několik stop kolem kůlu.
Uvědomil si, že v chatrči je s ním zavřený ještě jeden muž. Viděl kůl, ze kterého také vedl řetěz, ztrácející se v pološeru. Pohled na postavu, jež tam bez hnutí ležela, ho z nějakého důvodu naplňoval pocitem neklidu, hanby a strachu.
"Pane," řekl pochybovačně. "Pane, ty jsi král?"
Postava se zavrtěla. "Jsem král Edmund, syn Edwolda a král Východních Anglů. Ale kdo jsi ty, jenž mluvíš jako muž z Norfolku? Nejsi jedním z mých vojáků. Přivedla tě jejich hlídka? Chytili tě v lesích? Otoč se, ať mohu pohledět na tvou tvář."
Shef se k němu přiblížil, co mu jen řetěz dovolil. Slunce, sklánějící se nyní k západu, mu otevřenými dveřmi chatrče ozářilo tvář. Se strachem čekal, co mu král řekne.
"Tak! Ty jsi ten, jenž stál mezi mnou a Ivarem. Poznávám tě. Neměl jsi zbroj ani zbraň, ale stál jsi před mým nejlepším vojákem Wiggou a po deset úderů srdce jsi ho zadržoval. Kdyby nebylo tebe, byly by to poslední údery života Měkkýše. Proč by jen Angličan chtěl chránit Ivara? Utekl jsi od svého pána? Byl jsi snad otrokem církve?"
"Mým pánem byl tvůj zeman Wulfgar," řekl Shef. "Když ti piráti přišli - víš, co mu udělali?"
Král přikývl. Jak se jeho zrak přizpůsoboval přítmí, Shef začal pomalu rozeznávat rysy jeho obličeje. Král se tvářil nelítostně, rozhodně.
"Unesli jeho dceru, mou - mou nevlastní sestru. Přišel jsem do tábora, abych se pokusil ji osvobodit. Nepokoušel jsem se chránit Ivara, ale tví muži by je zabili oba dva, nás všechny. Chtěl jsem jen, abys mě ji nechal odtáhnout stranou. Pak bych se byl k tobě připojil. Nejsem žádný Viking, sám jsem dva z nich zabil. A něco jsem pro tebe udělal, králi, když jsi to potřeboval -"
"To tedy máš pravdu. Chtěl jsem po někom, ať prolomí jejich kruh, a ty jsi to dokázal. Ty a banda venkovanů odněkud z nějaké díry, s pomocí trámu z hořící lodi. Kdyby na něco takového přišel Wigga, Totta nebo Eddi nebo kterýkoliv z nich, učinil bych toho muže nejbohatším člověkem v království. Co jsem za to vlastně slíbil?"
V nastalém tichu potřásl hlavou a potom znovu vzhlédl k Shefovi.
"Víš, co mi udělají? Staví v této chvíli oltář pro své pohanské bohy. Někdy zítra mě odtud vyvedou a položí mě na něj. Potom se Ivar pustí do práce. Zabíjení králů je jeho řemeslo. Jeden z vojáků, kteří mě hlídali, mi říkal, že byl při tom, když Ivar zabíjel Irského krále z Munsteru. Popisoval mi, jak tam stál, zatímco Ivarovi muži pořád víc a víc stáčeli lano až králi na krku vystoupily žíly a on proklínal Ivara ve jménu všech svatých. A potom se ozvalo prasknutí, jak se mu páteř přelomila přes kámen. Tohle si všichni dobře pamatují.
Ale na zítřek chystá Ivar něco jiného. Řekli mi, že měl ten úděl připravený pro muže, jenž zabil jeho otce, pro Ellu z Northumbrie. Potom se však rozhodl, že já si ho zasloužím stejně.
Vyvedou mě ven a položí mě na ten oltář, tváří dolů. Ivar položí do žlábku v mých zádech špičku meče. Potom - víš, jak tvá žebra tvoří hrudní koš a jak každé žebro zapadá na své místo v páteři? Ivar je jedno po druhém odsekne, od těch nejspodnějších až nahoru. Říkají, že mečem odsekne jen to první. Potom prý použije kladivo a dláto. Potom, co odsekne všechna žebra od páteře, nožem uvolní svaly a potom vnoří ruce do rány a vypáčí žebra ven.
V té chvíli zřejmě zemřu. Říkají, že umí udržet muže naživu až do tohoto okamžiku, pokud je opatrný a neseká moc hluboko. Když se člověku ale vypáčí žebra, praskne mu srdce. Potom mi vytáhnou zády ven plíce a stočí žebra tak, že

vypadají jako krkavčí nebo orlí křídla. Říká se tomu 'vysekat krvavého orla'.
Pořád musím myslet na to, jaké to bude, až mi poprvé položí špičku meče do důlku na zádech. Víš, mladíku, myslím, že pokud si udržím odvahu až do té chvíle, zbytek bude snazší. Ale dotyk chladné oceli na zádech před tím, než začne bolest
Nikdy bych si nepomyslel, že takhle skončím. Vždy jsem chránil svůj lid, dodržel všechny své sliby, prokazoval dobrodiní sirotkům.
Víš, sedláku, co pravil Kristus, když umíral na kříži?"
Kázání otce Andrease se většinou omezovala jen na zásluhy čistoty a cudnosti a na to, jak je důležité platit církvi včas a řádně desátky a jiné příspěvky. Shef mlčky zakroutil hlavou.
"Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?"
Král se na dlouhou chvíli odmlčel.
"Vím ale, proč to chce udělat. Koneckonců jsem taky král. Vím, co jeho mužům chybí. Těchto posledních několik měsíců bylo pro armádu špatnými časy. Mysleli si, že odtud snadno a rychle vyrazí na pochod na York. A to by taky bývali mohli - kdyby byli neudělali to, co provedli tvému otčímovi. Od té doby nezaznamenali žádný pokrok, chytili jenom několik otroků a museli bojovat o každý kus dobytka. A teď - ať každý tvrdí, co chce, je jich o hodně míň, než jich bylo předevčírem. Viděli své druhy podléhat zraněním, a mnoho jich ještě sedí a čeká, až podlehnou sněti, která se jim v ranách uhnízdila. Pokud nedostanou nějakou skvělou podívanou, začnou klesat na mysli. Loď za lodí začne pod rouškou tmy opouštět tábor.
Ivar potřebuje podívanou. Triumf. Popravu. Nebo... "
Shef si vzpomněl na to, co mu řekl muž, který ho strčil do chatrče.
"Nemluv příliš otevřeně, pane. Chtějí, abys promluvil. A já mám poslouchat."
Edmund se krátce a ostře zasmál, znělo to jako zaštěkání. Slunce už skoro zapadlo a snášel se dlouhý anglický soumrak.
"Pak tedy poslouchej. Slíbil jsem polovinu pokladu Raedwalda tomu, kdo prorazí linii Vikingů, a ty jsi to dokázal. Dám ti jej celý a ty můžeš uzavřít s někým svou soukromou smlouvu. Ten, jenž jim nabídne tohle, získá život a mnohem víc. Kdybych jim to prozradil, mohl bych se stát vikinským jarlem. Ale Wigga a ostatní raději zemřeli, než by promluvili. Není hodné krále, krále z rodu Wuffy, ze strachu se takto zaprodávat.
Ale ty, chlapče kdo ví? Třeba něco získáš.
Tak poslouchej a pamatuj si. Prozradím ti tajemství pokladu Wuffingů, které, přísahám při Bohu všemohoucím, může moudrého muže k pokladu dovést.
Poslouchej, co ti teď povím."
Králův hlas přešel do chraptivého mumlání a Shef napjatě poslouchal.

"Je vrbový brod, u dřevěné lávky,
kde králové spí, kýl pod nimi ční.
Hluboko leží, temný domov svůj stráží.
V rovině za sebou čtyři prsty tlačí
se z podzemí. Ten severní hrob,
tam leží Wuffa, potomek Wehhův,
na tajném pokladu. Kdo troufneš si, hledej."

Král klesl hlasem. "Má poslední noc, chlapče. Možná i tvá. Musíš přemýšlet o tom, jak se zítra zachráníš. Nemyslím ale, že anglická hádanka bude pro Vikingy snadným oříškem.
A pokud jsi opravdu jen chám, ani tobě nebude hádanka králů k ničemu."
Král už nepromluvil, přestože se ho Shef po chvíli zoufale a nesměle pokusil vzbudit. Po chvíli, jež se zdála být celou věčností, i Shef upadl do nepokojné dřímoty. Ve snu se mu neustále opakovala králova slova, znovu a znovu kroužila kolem něj a navzájem se proplétala jako draci vyřezaní na hořící přídi.

Kapitola 11

Vojáci Velké armády byli vskutku ustaraní a nejistí, to král Edmund dobře odhadl. Byli napadeni na své vlastní základně, a to jakousi malou zemičkou s králem, o němž až do té doby nikdo z nich ani neslyšel. - Celá záležitost pro ně sice skončila relativně dobře, ale všichni věděli, že Angličané téměř zvítězili. Mrtví byli pohřbeni, neopravitelné lodě vytaženy na břeh, ranění ošetřeni. Jednotliví velitelé se mezi sebou dohodli na prodeji nebo výměně lodí a členové posádky přecházeli z jednoho oddílu do druhého, aby se zajistila bojeschopnost všech oddílů. Ale válečníci, prostí vojáci, veslaři a přední bojovníci pořád ještě potřebovali nějak povzbudit. Potřebovali něco, co by jim dokázalo, že jejich vůdci neztrácejí sebejistotu. Nějaký rituál, jenž by potvrdil, že stále jsou tou Velkou armádou, postrachem křesťanů a neporazitelnými bojovníky Severu.
Už od časného rána se vojáci trousili na vyznačené prostranství mimo tábor, kde se mělo konat shromáždění. Tam mohli muži projevit svůj souhlas způsobem vapna takr - řinčením zbraní, čepelí meče o štít. Nebo, byť se to stávalo jenom zřídka, muži pod vedením neprozíravých velitelů mohli projevit svůj nesouhlas. Ještě časněji toho dne, už před úsvitem, se sešli vůdcové, osnovali plány a odhadovali rozmístění sil, názory a postoje, jež mohou zvrátit sympatie jejich nebezpečných a nepředvídatelných následovníků na tu či onu stranu.
Když pro něj přišli, byl Shef už připraven, alespoň fyzicky. Cítil, jak mu hlad prohlodává díru v útrobách a jak žízeň

znovu na troud vysušuje jeho jazyk a rty, ale byl vzhůru, bdělý a při plném vědomí. Věděl, že i Edmund je vzhůru, přestože to nedává znát. Shef si netroufl jej vyrušovat.
Muži Hadího oka byli stejně řízní a sebejistí jako včera. Ve chvilce jeden z nich svíral Shefův obojek v kleštích a vytahoval z něj závlačku. S cinknutím vypadla, muž mu strhl obojek a svalnaté paže ho tlačily ven do chladného šera časně podzimního jitra. U řeky se ještě držela mlha a v kapkách se srážela na kapradinové střeše chatrče. Shef na ty kapky chvilku hleděl a přemýšlel, jestli by je mohl slízat.
"Včera jste spolu mluvili. Co ti říkal?"
Shef zavrtěl hlavou a svázanýma rukama ukázal na koženou láhev, kterou měl muž u pasu. Muž mu ji beze slova podal. Byla plná piva - kalného, plného ječných slupek a očividně stočeného ze dna sudu. Shef pravidelnými hlty pil a pil a nakonec zvrátil hlavu a do otevřených úst si vyprázdnil i ty poslední kapky. Když dopil, otřel si ústa a s pocitem, že ho pivo nafouklo jako prázdný kožený měch, vrátil láhev zpátky majiteli. Piráti ho pozorovali a pobaveně bručeli.
"Chutná, co? Dobré pivo. I život je dobrý. Chceš obojího ještě trochu? Tak mluv. Řekni nám všechno, o čem jste mluvili."
Viking Dolgfinn s obvyklým soustředěním pozoroval Shefovu tvář, ani nemrkl. Spatřil pochyby, ne však strach. Spatřil i neústupnost a poznání. Ten mladík je ochoten se dohodnout, uvědomil si. Musí dostat správnou nabídku. Odvrátil se a pokývl, což byl předem dohodnutý signál. Z nedaleko stojící skupiny se oddělil mohutný muž se zlatým kruhem kolem krku a rukou spočívající na stříbrné hrušce meče a zamířil k nim. Shef ho okamžitě poznal. Byl to muž, se kterým bojoval v té šarvátce na silnici. Sigvarth, jarl z Malých ostrovů. Jeho otec.
Jak se blížil, ostatní o krok ustoupili a nechali je stát tváří v tvář. Několik vteřin se navzájem pozorovali, od hlavy k patě si jeden druhého prohlíželi, přičemž starší muž se soustředil na mladíkovu postavu, zatímco Shef svému otci upřeně hleděl do tváře. Dívá se na mě stejně jako já na něj, přemýšlel Shef. Stejně jako já hledá znaky, podle kterých by mohl rozeznat, že jsem jeho syn. On ví.
"Už jsme se jednou setkali," poznamenal Sigvarth. "Na cestě v mokřině. Muirtach mi řekl, že v táboře je mladý Angličan, který tvrdí, že se mnou bojoval. A teď mi taky řekli, že jsi můj syn. Ten ranhojičův pomocník, ten hoch, co přišel s tebou, to tvrdí. Je to pravda?"
Shef kývl.
"Dobrá. Jsi statný mladík a tenkrát jsi bojoval dobře. Podívej, synu-" Sigvarth k němu přistoupil, položil mu svalnatou ruku na biceps a jemně stiskl - "jsi na nesprávné straně. Vím, že tvá matka je Angličanka. To ale platí o dobré polovině mužů v armádě. Jsou to synové Angličanek, Irek, franckých žen, Finek nebo Laponek, abych byl přesný. Ale krev máš po otci. Vím také, že tě vychovali v Anglii - že tě vychoval ten blázen, kterého ses snažil zachránit. Ale co pro tebe kdy udělali? Pokud věděli, že jsi můj syn, řekl bych, žes to tam neměl lehké. Nemám pravdu?"
Zadíval se Shefovi do očí a poznal, že trefil hřebík na hlavičku.
"Možná si myslíš, že jsem tě prostě hodil přes palubu, máš pravdu, to jsem taky vlastně udělal. Ale vždyť já o tobě nevěděl, nevěděl jsem, jak vyrůstáš. Teď jsi ale tady a vidím, co z tebe vyrostlo. Řekl bych, že na tebe můžu být hrdý. I všichni tví příbuzní.
Takže, abych to zkrátil. Uznám tě za svého syna. Budeš mít stejná práva, jako kdyby ses byl narodil ve Falsteru. Odejdi od Angličanů. Zavrhni křesťanství. Zapomeň na svou matku.
A jako o svém synovi o tobě promluvím s Ivarem. A řekl bych, že Hadí oko mě podpoří. Jsi v pěkné kaši, ale můžeme tě z ní dostat."
Shef pohlížel svému otci přes rameno a přemýšlel. Dobře si pamatoval na koňský žlab a bití. Pamatoval si na kletbu svého otčíma a na to, jak ho obvinili ze zbabělosti. Pamatoval si na neschopnost a váhavost Angličanů a na zoufalství Edricha při nekonečném dohadování zemanů. Jak může kdokoliv zvítězit s takovými lidmi po svém boku? V čele skupiny, ve které Sigvarth předtím stál, zahlédl Shef přes otcovo rameno mladého muže, jenž na něj upřeně hleděl. Měl zbroj zdobenou ornamenty, bledou tvář, silné, vyčnívající zuby jako kůň. I on je Sigvarthův syn, pomyslel si Shef. Další nevlastní bratr. A vůbec se mu nelíbí, co se tu odehrává.
Shef si vzpomněl na Alfgarův smích v houští.
"Co mám udělat?" zeptal se.
"Pověz nám, co ti řekl král Jatmund. Nebo od něj zjisti, co potřebujeme vědět."
Shef v duchu vzdal díky za pivo, jež mu obnovilo vlhkost v ústech, zamířil a plivl otci na škorni.
"Zatímco ho tví muži drželi, odsekal jsi Wulfgarovi ruce a nohy. Mou matku jsi, potom, co ti porodila syna, nechal napospas svým mužům. Nejsi žádný drengr. Nejsi nic. Já proklínám tvou krev, jež proudí v mých žilách."
V okamžení mezi ně skočili vojáci Hadího oka, tlačili Sigvartha pryč a viseli mu na ruce, která sahala po meči. Příliš zuřivě se jim nebránil, zaznamenal Shef. I pak, co ho vojáci odvedli kus stranou, stále na svého syna hleděl s výrazem jakési zmařené touhy. Pořád si myslí, že jsme spolu ještě nedomluvili, pomyslel si Shef. Hlupák.
"Teď jsi to tedy spravil," poznamenal Dolgfinn, vyslanec Hadího oka, a táhl svého zajatce za sebou za pouta na jeho zápěstí. "No dobrá, zaveďte ho na shromaždiště. A vytáhněte ven i toho krále, a ještě předtím, než předstoupí před velkou radu, se pokuste zjistit, jestli se náhodou neumoudřil."
"To tedy rozhodně, ne," poznamenal jeden z jeho bojovníků. "Tihleti Angličané neumí bojovat, ale nemají dost rozumu ani na to, aby se vzdali. Ten teď patří Ivarovi, a před západem slunce bude Odinův."

o o o

Vikinská armáda se shromáždila vně východní hradby, nedaleko od místa, kde Shef ani ne před třemi dny přeskočil zeď, aby se mohl setkat s Godivou, a potom zabil Flanna Gaddgedila. Zástupy vojáků zaplnily tři strany obrovského

čtvercového prostranství. Čtvrtá strana čtverce, nejblíže k hradbám, byla vyhrazena pro jarly, vůdce oddílů, Ragnarssony a jejich družinu. Všude jinde se vojáci tísnili za svými kapitány a kormidelníky, rozmlouvali, pokřikovali na muže z jiných posádek a nikdo jim nebránil bez ostychu uštědřovat rady a vyjadřovat jejich názory. Svým způsobem panovala v táboře demokracie: Postavení a hierarchie byly stále důležité, obzvlášť když došlo na dělení kořisti. Každý voják měl ale právo vyjádřit svůj názor, pokud se ovšem odvážil riskovat, že snad vzbudí něčí nelibost.
Když si vojáci Hadího oka razili s Shefem cestu na prostranství, zdvihl se náhle obrovský řev a řinčení zbraní. Vikingové táhli nějakého dlouhána do rohu prostranství, kde stál špalek. Obličej toho muže se dal rozpoznat od ostatních až na třicet yardů. Zatímco ostatní měli obvyklé větrem ošlehané tváře mužů, kteří tráví většinu času venku, on byl smrtelně bledý. Bez nějakých formalit mu položili krk na špalek a jeden Viking mu odhrnul vlasy ze zátylku. Následovalo zablýsknutí meče, tupá rána a hlava se kutálela po zemi. Shef na to chvíli zíral. Viděl už v Emnethu pár mrtvých a během posledních několika dní ještě mnohem víc. Ale nikdy to nebylo za jasného dne a netrvalo to tak krátce. Když se jednou rozhodnou, je pozdě, usoudil. Musím být připraven hned, jak zařinčí zbraněmi.
"Co to bylo?" zeptal se a pokynul hlavou směrem k popravišti, kde hlavu právě házeli na hromadu ostatních.
"To byl jeden z anglických vojáků. Někteří naši lidé si myslí, že bojoval za svého pána dobře a věrně a že bychom měli přijmout výkupné. Ale Ragnarssonové říkají, že teď není doba na výkupné, ale na to, uštědřit Angličanům lekci. Tak a teď je řada na tobě."
Vojáci ho postrčili dopředu, takže stál deset stop před veliteli.
"Kdo přednese tento případ?" zahřměl jeden z vůdců hlasem, jenž by mohl úspěšně soutěžit s vichřicí na Severním moři. Hluk se pomalu zmírnil v šum hlasů. Z řad velitelů vystoupil Ivar Ragnarsson. Pravou paži měl upevněnou před tělem na závěsu. Zlomená klíční kost, pomyslel si Shef, když spatřil, v jakém úhlu paže visí. Proto nebyl schopen pozvednout zbraň proti vojákům krále Edmunda.
"Přednáším vám tento případ," řekl Ivar. "Tento muž není nepřítel, ale zrádce a věrolomník. Nebyl jedním z Jatmundových mužů, byl to můj voják. Přijal jsem ho do svého oddílu, ubytoval jsem ho a živil. Když přišli Angličané, nebojoval za mne. Vůbec se nepustil do boje. Zatímco probíhala bitva, vnikl do mého stanu a unesl z něho mou dívku. Odvedl ji pryč, a už jsem ji nedostal zpět. Je pro mne ztracená, ačkoliv mi ji jarl Sigvarth právoplatně před zraky všech daroval.
Žádám za tu dívku výkupné, a on je není schopen zaplatit. I kdyby toho snad schopen byl, přesto bych ho zabil, abych vyrovnal urážku, kterou mi tím uštědřil. To však není všechno - celá armáda ho musí žalovat pro zradu. Kdo se ke mně připojí?"
"Já se k tobě připojuji," zvolal jiný hlas. Patřil statnému, prošedivělému muži. Byl to Ubbi, nebo snad Halvdan? Každopádně další z bratří Ragnarssonů, ne však Sigurd, velitel, jenž stál opodál uprostřed řady mužů. "Připojuji se k tobě. Dostal šanci dokázat svou věrnost a odmítl ji. Přišel do našeho tábora jako zvěd, zloděj a únosce žen."
"Jaký trest žádáte?" ozval se znovu hlas herolda.
"Smrt je příliš mírným trestem," zvolal Ivar. "Žádám jeho oči za urážku, již mi způsobil. Žádám jeho varlata jako vyrovnání za tu ženu. Žádám jeho ruce za zradu, jíž se provinil na armádě. Pak si může ponechat svůj život."
Shef cítil, jak se ho zmocňuje třas. Zdálo se mu, že se jeho páteř změnila v kus ledu. Za okamžik, pomyslel si, se ozve řev a třeskot zbraní, a potom bude v několika vteřinách čelit špalku a nožům.
Ze zástupu mužů pomalu vystoupila vpřed mohutná postava - vousatý muž v kožené kazajce. Na ruce měl obrovský obvaz, kterým prosakovaly tmavé krvavé skvrny.
"Jsem Brand. Mnoho vojáků mě zná." Za ním se ozval souhlasný a pochvalný řev.
"Rád bych zde řekl dvě věci. Za prvé, Ivare, kde jsi vzal tu dívku? Pokud ji Sigvarth unesl a hoch si ji vzal zpět, co je na tom špatného? Měl jsi ho zabít, když se o to pokoušel. Protože jsi tak ale neučinil, teď je už moc pozdě na volání po pomstě.
A ještě jedno ti chci říct, Ivare. Já, Brand, největší válečník Halogalandu, jsem ti běžel na pomoc, když na tebe útočili vojáci krále Jatmunda. Po dvacet let jsem stál v přední linii. Nikdo nemůže říct, že jsem kdy ustoupil, když na nás letěly oštěpy. Zde toto zranění jsem utržil právě na tom bojišti, vedle tebe, když i ty jsi byl zraněn. Vyzývám tě, Ivare, nazvi mě lhářem, jestli se odvážíš. Když byl boj téměř u konce a anglický král byl na ústupu, zamířil se svými vojáky přímo k tobě. Byl jsi zraněn a nemohl jsi zdvihnout meč. Tví muži byli mrtví a já jsem se mohl bít jen levou rukou a nikdo z Vikingů při tobě nestál. Kdo jiný tě bránil s mečem v ruce než tento mladík? Zadržel jejich útok - až do chvíle, kdy jsem se tam dostal já s Arnketilem a jeho vojáky a zajali jsme krále. Pověz, Arnketile, jsem snad lhář?"
Ozval se hlas z jiné strany prostranství. "Je to tak, jak říkáš, Brande. Viděl jsem Ivara, viděl jsem Angličany a viděl jsem i toho chlapce. Myslel jsem si pak, že ho v té vřavě zabili, a litoval jsem ho. Bojoval statečně."
"Pak tedy, Ivare, tvůj nárok na vyrovnání za ženu padá. Obvinění ze zrady nemůže být pravdivé. Dlužíš mu život. Nevím, co to má co do činění s králem Jatmundem, ale prohlašuji tohle: Pokud je dobrým únoscem žen, vždy se pro něj najde místo v mém oddíle. Potřebujeme nové síly. A pokud si neumíš ohlídat své ženy, Ivare - co to má co dělat s armádou?"
Shef pozoroval, jak Ivar přikročil k Brandovi a upřeně na něj hleděl. Bledý jazyk mu kmital mezi rty jako hadovi. Z davu se ozvalo zamručení plné zájmu, neznělo však nepřátelsky. Válečníci armády měli rádi zábavu, a tato situace jim nějakou slibovala.
Brand se nepohnul, ale zastrčil si levici za široký pás. Když se k němu Ivar přiblížil na tři kroky, zvedl svou zavázanou ruku, aby ji všichni viděli.
"Až se tvá ruka uzdraví, budu si pamatovat, co jsi řekl, Brande," poznamenal Ivar.
"Až se tobě zacelí rameno, sám ti to připomenu."
Náhle se za nimi ozval hlas, chladný jako kámen - hlas Sigurda Ragnarssona, Hadího oka.

"Armáda má důležitější věci na práci než poslouchat chlapecké pošťuchování. Můj bratr si musí sám vyrovnat svůj nárok na vyrovnání za ukradenou ženu. Oplátkou za svůj život musí Ivar nechat chlapci jeho život a nesmí ho zmrzačit tak, že by to nepřežil. Mladík ale přišel do tábora jako jeden z nás. Když jsme byli napadeni, nechoval se jako čestný druh, ale myslel nejdřív na své vlastní zájmy. Pokud se má připojit k oddílu Branda Zabijáka, musí dostat lekci. Nebude to ruka, neboť pak by nemohl bojovat. Ani varle, neboť tohoto obvinění se žádný únos netýká. Armáda si vezme oko."
Shef uslyšel, jak se začíná zvedat souhlasný pokřik, a musel vyvinout obrovské úsilí, aby se mu podařilo stát zpříma.
"Ne obě oči. Jedno. Co na to říká armáda?"
Ozvala se bouře souhlasu. Řinkot zbraní. Nějaké ruce ho někam vlekly, ne ke špalku, ale do protilehlého rohu prostranství. Vojáci se před ním rozestupovali navzájem se odstrkujíce. Objevila se před ním pánev se žhavým uhlím. Thorvin šlapal měchy. Z lavice se zvedl Hund, tvář pohnutou a bledou.
"Drž," zamumlal anglicky, když mu vojáci podkopli nohy a zvrátili mu hlavu. Shef si uvědomil, že svalnaté paže, jež mu v ocelovém sevření drží hlavu, patří Thorvinovi. Zkoušel zápasit, vykřiknout, obvinit je ze zrady. Někdo mu nacpal do úst kus hadru, který mu oddělil jazyk od zubů. Doběla rozžhavená jehla byla blíž a blíž, něčí palec mu odhrnul oční víčko, zatímco se marně snažil vykřiknout, uhnout hlavou, pevně zavřít oči.
Neúprosný tlak. Rozžhavený bod, blížící se k jeho pravému oku. Bolest, agonie, záplava bílého ohně, šířící se z jeho pravého oka do všech koutů jeho mozku, krev a slzy, kanoucí mu po tváři. Skrze to všechno jen matně slyšel syčení železa, ochlazovaného ve vodní lázni.

Visel ve vzduchu. V oku měl zabodnutý hřeb a neustávající palčivá bolest ho nutila pořád natáčet hlavu a zatínat krční svaly. Bolest však neustupovala ani se nezmenšovala, zůstávala pořád stejná. Zdálo se však, že to ani moc nevadí. Bolest nijak neovlivnila jeho vědomí - dál jasně vnímal, přemýšlel a uvažoval, nijak neovlivněn vybuchujícími návaly bolesti.
Ani jeho druhé oko neutrpělo žádnou újmu. Zůstávalo po celou dobu otevřené, dokonce ani nemrkalo. Viděl jím z toho místa, kde se nacházel, široké panoráma. Byl kdesi vysoko, velmi vysoko. Viděl pod sebou hory, pláně, řeky a tu a tam na moři malé skupinky pestrých plachet - vikinských flotil. Po pláních byly roztroušeny obláčky prachu - obrovské pochodující armády evropských křesťanských králů a pohanských nomádů ze stepí, neustále se chystajících na válku. Věděl, že když určitým způsobem přimhouří oči - totiž oko - může si přiblížit všechno, na co se zaměří: odečítat ze rtů velitelů a jezdců, spatřit slova byzantského císaře či tatarského chána tak, jak se jim formují na rtech.
Zjistil, že v prostoru mezi ním a světem pod ním poletují ptáci - obrovští ptáci, kteří se vznášeli ve vzduchu bez pohybu křídel, bylo vidět jen jemné chvění rýdovacích per. Dva z nich prolétli těsně kolem něj a na chvilku na něj upřeli své jasné a inteligentní žluté oči. Měli leskle černé peří a hrozivé špinavé zobáky: krkavci. Krkavci, kteří přiletěli vyklovat oči oběšencům. Zíral na ně stejně nehybně jako oni na něj, a oni spěšně sklopili křídla a odletěli pryč.
Hřeb v oku. To jediné ho drží? Vypadá to tak. Pak ale musí být mrtvý, nikdo přece nemůže přežít hřeb, procházející mozkem a lebkou až do dřeva za hlavou. Cítil, jak v kůře, již měl za zády, proudí míza, cítil pravidelné pulsování šťáv vzhůru od kořenů nepředstavitelně hluboko pod ním až nahoru do větví, kam nikdy žádný člověk nevyšplhá.
Okem mu znovu projela palčivá bolest a on se zkroutil, ruce stále nehybně podél těla jako ruce viselce. Znovu se objevili krkavci - zvědaví, hladoví, vychytralí, zbabělí, napjatě čekající na známku slabosti. Snášeli se kolem něj, třepotali křídly, přilétali blíž a blíž a těžce mu dosedali na ramena. Věděl, že tentokrát se nemusí obávat jejich zobáků. Tiskli se k němu v pocitu ohrožení. Přicházel král.
Jeho postava se rychle blížila, stoupala z místa na zemi, odkud jen před chvílí odvrátil zrak. Byl na ni strašný pohled. Král byl nahý a po zraněných slabinách mu stékaly proudy krve. Ve tváři měl výraz nepopsatelného utrpení. Jeho záda mu vyčnívala za rameny v parodii na krkavčí křídla, hrudník měl propadlý a vkloubený dovnitř. Na bradavkách mu visely chuchvalce houbovité hmoty. V ruce svíral svou vlastní páteř.
Obě postavy tak chvíli visely a hleděly si do očí. Ta bytost mě poznává, pomyslel si viselec. Lituje mě, ale už odchází za devět světů, někam jinam do míst, kam se dostane jen málo lidí. Zčernalá ústa se pohnula.
"Pamatuj," řekla postava. "Pamatuj verše, co jsem tě naučil."

Bolest v oku se zdvojnásobila. Shef hlasitě vykřikl a zkroutil se ve snaze uniknout hřebu, jenž ho přibíjel na místo, uniknout poutům, jež ho držela na lůžku, jemným, něžným pažím, jimž nemohl uniknout. Otevřel oko a hleděl, ne z obrovského jasanu na panoráma devíti světů, ale do tváře Hunda. Hund s jehlou. Znovu vykřikl a pozvedl ruku ve snaze Hunda odehnat, a sevřel Hundovi paži se silou zrozenou ze zoufalství.
"No tak, no tak," pravil Hund. "Už je po všem. Nikdo ti už neublíží. Jsi teď carlem, válečníkem armády, členem oddílu Branda z Halogalandu, a minulost je zapomenuta."
"Ale já si musím vzpomenout," zakřičel Shef.
"Na co vzpomenout?"
Obě oči, to zdravé i prázdná oční jamka, se mu zalily slzami. "Nemůžu si vzpomenout," zašeptal. "Zapomněl jsem královo poselství."

BOJOVNÍK

Kapitola 1

Cesta vedla jižní částí velkého Yorského údolí. Dávno se zvedla z humberských mokřin a už desítky mil se táhla

odvodněnou planinou. Pro Velkou armádu to však byl přesto obtížný pochod. Osm tisíc mužů a stejně tolik koní, stovky přidružených řemeslníků, žen a otroků - všichni se trmáceli společně. Kudy prošli, tam se dokonce i velké dlážděné silnice, které postavili Římané, proměnily v rozbahněná koryta, v nichž si koně zacákali i břicha. Když armáda prošla po anglické stezce nebo honácké cestě, zůstal po ní jen močál.
Válečník Brand pozvedl svou stále ještě zavázanou ruku a muži z jeho oddílu, co jeli za ním - posádky tří lodí, sto dvacet a pět mužů - povolili otěže. Ti, kteří jeli na konci, poslední vojáci armády, se začali okamžitě ostražitě rozhlížet po mokré, šedavé krajině, ze které se už pomalu vytrácelo podzimní světlo.
Dvojice mužů, kteří oddíl vedli, upřeně pátrala zrakem po obzoru před nimi. Viděli silně zablácenou stezku, na čtyři sáhy širokou a sestupující v oblouku dolů, určitě k dalšímu potůčku. O několik stovek yardů dál viděli muži, jak se země zase zvedá a stezka se vine vzhůru mezi úbočími kopců. V dolině, podél toho potůčku, se však rozprostíral pás hustého lesa, kde se pod nápory větru houpaly hnědé listy obrovských dubů a kaštanů. Porost dosahoval až ke kraji stezky.
"Co tomu říkáš, mladý maršále?" zeptal se Brand a levicí si potahoval vous. "Možná svým jediným okem vidíš víc než jiní muži oběma."
"Jednu věc vidím i koutkem oka," odvětil Shef stejným tónem. "Z koňského trusu po stranách cesty se už přestalo kouřit. Hlavní část armády se od nás vzdaluje. Jsme moc pomalí. Lidé z Yorkshiru mají dost času na to, dostat se za ně a před nás."
"A jak by ses s tím vypořádal, mladý Ivarův odpůrce?"
"Nařídil bych všem sesednout z koní a přesunout se dolů po pravém okraji stezky. Napravo proto, že oni by naopak mohli předpokládat, že se budeme přemísťovat nalevo, se štíty proti stromům a podrostu. Dostaneme se k potůčku. Pak začneme troubit na rohy a vezmeme potůček útokem, jako by to byla mezera v nepřátelské hradbě. Pokud tam nikdo nebude, budeme vypadat směšně. Pokud se tam skrývají nepřátelé, kteří se nás chystají ze zálohy přepadnout, vypudíme je ven. Pokud se to ale chystáme udělat, jednejme rychle."
Brand rozhořčeně potřásl mohutnou hlavou. "Nejsi žádný hlupák, mladíku. Tvá odpověď je správná. Je to však odpověď následovníka tvého jednookého patrona, Odina nazývaného Zrádce válečníků, a ne odpověď carla Velké armády. Naším úkolem je sbírat opozdilce a dohlédnout na to, že nikdo z nich nepadne do rukou Angličanů. Hadí oko nerad vidí, když někdo každé ráno hází do tábora vikinské hlavy. Muži jsou pak neklidní. Chtějí si myslet, že každý z nich je důležitý a že každý z nich, kdo zemře, zemře z dobrého důvodu, ne jen jako oběť nějaké nehody. Kdybychom sešli z cesty, mohli bychom někoho minout, a pak by se jeho druhové o něj mohli dřív nebo později začít zajímat. Proto musíme riskovat a sejít dolů po cestě."
Shef přikývl, sundal si ze zad štít, protáhl ruku koženým popruhem a pevně sevřel držadlo. Za ním se ozvalo řinčení a chrastění, jak si sto a pětadvacet vojáků chystalo zbraně do bojové polohy a pobízelo koně. Shef už dobře věděl, že s ním Brand vede takové rozhovory proto, aby ho vycvičil, aby ho naučil přemýšlet jako vůdce. Necítil proto ani zlost ani zklamání, když byl jeho plán zamítnut.
Hluboko v duši však bojoval s myšlenkou, že ti moudří muži, ti velcí a zkušení válečníci - Brand, Měkkýš Ivar a dokonce ani nedostižný Hadí oko - nemají pravdu. Dělají to špatně. Pravda, s pomocí své špatné taktiky dobyli zatím každé království, do kterého se vypravili, nejen malé a bezvýznamné královstvíčko Východních Anglů. I přesto si on, Shef - bývalý nevolník, vrah dvou lidí a muž, jenž nestál v bitevní linii déle než po dobu deseti úderů srdce - přesto si byl jist, že rozumí velení lépe než oni.
Naučil se tomu snad ve svých podivných snech? Bylo to vědění, seslané mu otcem bohů z Valhaly, Odinem Vrtošivým, bohem viselců, Zrádcem válečníků, jak Brand neustále naznačoval?
Ať už je tomu jak chce, myslel si Shef, kdybych byl velitelem armády, šestkrát denně bych kázal zastavit a troubit na trubky, aby oddíly na křídlech a zadní hlídky věděly, kde se nacházíme. A nepohnul bych se vpřed ani o píď, dokud bych neuslyšel jejich odpověď.
Ještě lepší by bylo, kdyby všichni věděli, v jakou dobu se trubky ozvou. Jak by to ale šlo udělat, když budou všechny oddíly roztroušené po krajině? Jak poznají černí mnichové v klášterech, že je čas na bohoslužby? Shef se zakousl do toho problému a ani nevnímal, jak ho kůň nese dolů stezkou, přes kterou padají stíny stromů. - V poslední době se mu hlavou neustále honily podivné myšlenky a nápady, otázky, na něž moudrost jeho doby neznala odpověď. Shefa svrběly prsty po kladivu, toužil po práci v kovárně. Cítil, že by mohl řešení vytlouct z kovadliny, místo aby jen takto neklidně hloubal.
Na cestě před nimi se objevil nějaký muž. Když uslyšel koně, prudce se otočil za tím zvukem a tasil meč - a hned jej zas zastrčil do pochvy, když poznal vojáky své armády.
"Jsem Stuf," řekl muž. "Ze skupiny Humliho z Ribe."
Brand kývl. Jednalo se o malou, nepříliš dobře organizovanou skupinku mužů. Takový oddíl, kde voják zmizí z útvaru a nikdo se o něj nestará, dokud není pozdě.
"Zchroml mi kůň a já zůstal pozadu. Tak jsem se rozhodl nechat koně osudu a jít pěšky, jen se svým vakem."
Brand znovu kývl. "Máme několik koní navíc," řekl. "Můžeš jednoho z nich dostat. Bude tě stát marku stříbra."
Stuf otevřel ústa na protest a chystal se na obvyklé smlouvání, jež každý obchod s koňmi provází. Brand pokynul svým vojákům, aby pokračovali v cestě, a Stuf ústa zase rychle zavřel. Popadl otěže koně, kterého vedl Brand.
"Tvá cena je vysoká," řekl. "Teď však asi není čas se handrkovat. Číhají tu kolem Angličané. Cítím je ve vzduchu."
Ve chvíli, kdy pronesl ta slova, spatřil Shef koutkem oka nepatrný pohyb. Pohnula se větev stromu. Ne, to celý strom se snesl dolů v okázalém oblouku, a na vteřinu bylo jasně vidět, jak se napjala lana, uvázaná na jeho špici. Prostor nalevo od cesty prudce ožil.
Shef rychle pozvedl štít. Ozval se tupý náraz a palec od jeho ruky vyčnívala náhle z lipového dřeva špička šípu. Za ním se ozval jekot a výkřiky, splašení koně řáli a kopali. Už se vrhl z koně na zem a teď se krčil pod jeho krkem a schovával

se za něj. Jakoby v jednom záblesku si uvědomil na tucet věcí. Bylo to rychlejší, než jak to lze vysvětlit slovy.
Strom porazili až potom, co tudy prošla Velká armáda. Zadní voj byl ještě dál před nimi, než očekávali. Útok přijde zleva. Chtějí své protivníky zahnat do lesa napravo od stezky. Spadlý strom brání útěku vpřed. Postřelení koně a lidé způsobí zmatek, jenž vojákům zabrání v cestě zpět. Je zapotřebí udělat to, co nejméně očekávají!
Se štítem před sebou oběhl Shef svého koně a vrhl se přímo do příkrého srázu nalevo od stezky. Oštěp držel dole. Jeden skok, druhý, třetí - bez zastavení, aby se pod ním bahnitý svah neutrhl. Před sebou spatřil narychlo postavenou barikádu z větví, nad kterou vykukoval jakýsi Angličan a marně se snažil vylovit z toulce šíp. Shef vrazil oštěp v úrovni podbřišku do barikády a viděl, jak se tvář muže zkroutila bolestí. Otočit oštěpem v ráně a vytrhnout jej ven, natáhnout se a protáhnout muže jeho vlastní barikádou. Shef zarazil oštěp hrotem do země, přehoupl se přes tělo a změť větví, okamžitě se otočil a probodl další útočníky, nejdřív na jedné, pak na druhé straně.
Náhle si uvědomil, že je ochraptělý řevem. Kolem zněl povyk z desítek hrdel: dole na cestě slyšel Branda, jenž nebyl s poraněnou rukou bojeschopný, ale hnal vyplašené Vikingy nahoru do srázu a do průlomu, který vytvořil Shef. V jedné chvíli se kolem Shefa stahovalo na tucet mužů, které se on zoufale snažil svým mečem odehnat. V příštím okamžiku mu někdo vrazil loktem do zad, všude kolem něj se objevily postavy v brnění a Angličané se vydali na spěšný ústup, jenž se velice rychle změnil v divoký úprk.
Vesničané, uvědomil si Shef. Kožené kabátce, lovecké luky a kosy. Jsou zvyklí honit kance, a ne bojovat s lidmi. Kdyby byli Vikingové začali utíkat do lesa, jak se od nich očekávalo, ocitli by se v zabijáckém bludišti plném nastražených sítí a jam, kde by se jen bezmocně zmítali, dokud by je Angličané nepřišli dorazit. Naštěstí to však nejsou válečníci, uvyklí přímému střetu a otevřenému boji muže proti muži.
Očividně nemělo význam pokoušet se je pronásledovat v jejich vlastním lese. Vikingové se jen ještě jednou rozhlédli, pečlivě pobodali a posekali těch několik mužů, které se jim podařilo chytit, a ujistili se, že žádný z nich se nedožije toho, aby se ještě někde mohl zážitky toho dne vychloubat. Shef cítil, jak mu na rameno dopadá těžká ruka.
"Dobře jsi to udělal, chlapče. Když tě někdo napadne ze zálohy, nikdy nezůstávej stát. Útěk - nebo útok. Odkud ale tyto věci víš? Snad má Thorvin přece jen pravdu "
Brand sevřel přívěsek na své hrudi a znovu začal chrlit rozkazy. Hnal své muže pryč ze stezky a ke kmeni padlého stromu, nařídil sundat sedla a uzdy z mrtvých nebo zmrzačených koní a krátce zkontroloval deset či dvanáct zraněných.
"Na takovou vzdálenost," řekl, "mohou tyto krátké luky poslat šíp skrz brnění. Dál ale už ne, šíp nemá dost síly proniknout mezi žebra nebo do břicha. Luky a šípy ještě nikdy žádnou bitvu nevyhrály."
Jejich průvod se pomalu vinul po protějším svahu údolí potůčku, ven z lesa a vzhůru k posledním záblesků podzimního světla.
Na cestě před nimi cosi leželo. Jakési dva předměty. Jak se k nim blížili, uvědomil si Shef, že jsou to válečníci armády - dva opozdilci jako Stuf, odění do špinavých a sežmolených hadrů dlouholetých válečníků. V pohledu na ně však bylo něco zvláštního, něco hrůzně známého
Se stejným otřesem, jaký zažil v Emnethu, si Shef uvědomil, že muži jsou příliš malí. Měli paže uťaté pod lokty a nohy pod koleny. Zápach spáleniny prozrazoval, jak přežili takové strašné rány. Byli totiž stále naživu. Když se k nim blížili, jeden z nich zvedl hlavu a uviděl jejich otřesené a rozhořčené tváře.
"Bersi," zvolal. "A Skuli z Baldovy posádky. Fraendir, vinir, dělejte, co musíte udělat. Darujte nám smrt hodnou válečníků."
Brand seskočil z koně a levicí vytasil dýku. Byl ve tváři šedý. Něžně poklepal živého mrtvého svou zavázanou pravou rukou po tváři a jedním rychlým pohybem mu vbodl dýku pod ucho. Potom prokázal tutéž službu i druhému muži, jenž byl naštěstí v milosrdném bezvědomí.
"Odtáhněte je stranou z cesty," řekl, "a pokračujeme v cestě. Heimnarové," poznamenal k Shefovi. "To bych rád věděl, kdo je tohle naučil."
Shef neodpověděl. Daleko na obzoru ozařovala záplava posledních, téměř vodorovných paprsků slunce trhlinou mezi mraky žluté kamenné hradby, změť domků na kopečku před nimi a kouř, stoupající z tisíců komínů. Už ty hradby předtím viděl. Další okamžik poznání.
"Eoforwich," řekl.
"Yovrvik," marně zápasil Viking stojící po jeho boku s neznámými samohláskami a dvojhláskami.
"K čertu s těmi jmény," řekl nakonec Brand. "Prostě York."

o o o

Po setmění hledělo několik mužů na hradbách dolů na nespočetné ohně kuchařů Velké armády. Stáli na válcové baště na jihovýchodním rohu starého a impozantního římského opevnění, kdysi domova Šesté legie, které mělo vzbuzovat respekt celého severu Anglie. Za nimi se na tři sta a dvacet akrů velkém chráněném území tyčil klášter svatého Petra, kdysi nejvyhlášenější centrum vzdělanosti a studia v celém západním světě. Uvnitř opevnění se nacházelo i sídlo krále, domy asi stovky šlechtických rodin a stísněné ubikace jejich zemanů, společníků a najatých ochránců. A také kovárny, zbrojnice, koželužny - zdroje síly města. Zbytek města s dílnami, skladišti a přístavišti na řece Ouse se rozprostíral pod hradbami. To však bylo postradatelné. To, na čem záleželo, chránily hradby: zbytky staré legionářské pevnosti nebo druhé, podobně ohrazené území na druhém břehu řeky kolem kláštera Panny Marie - kdysi to byla římská colonia, kde se usadili vysloužilí legionáři a, jak bylo jejich zvykem, oddělili se vysokými zdmi od rozruchu venku a případných útoků domorodců.
Král Ella pochmurně zíral na nespočetné ohně. Po boku mu stál svalnatý kapitán jeho osobní stráže Cuthred a za ním postával, stále ve svém rudém a bílém hávu, yorský arcibiskup Wulfhere spolu s černě oděným jáhnem Erkenbertem.

"Příliš se nezdrželi," poznamenal Ella. "Říkal jsem si, že je snad zdrží humberské mokřiny, ale dostali se přes ně. Doufal jsem, že jim dojdou zásoby, ale zdá se, že všechno zvládli."
Mohl ještě dodat, že doufal v to, že je odradí zoufalý útok krále Edmunda a jeho lidí, o němž nyní kolovaly mnohé příběhy. Ta myšlenka mu však naplnila srdce chladným strachem. Ta vyprávění vždy končila popisem mučednické smrti krále. A Ella věděl - věděl to už od chvíle, kdy se Ragnarssonové objevili v Anglii - že totéž nebo něco horšího chystají i pro něho. Těch osm tisíc mužů utábořených dole kolem večerních ohňů si přišlo pro něj. Pokud se pokusí utéct, budou ho pronásledovat. Pokud se schová, nabídnou za něho odměnu. Wulfhere anebo dokonce i Cuthred mohli doufat, že porážku přežijí. Ella věděl, že musí armádu porazit, nebo zemřít.
"Ztratili mnoho vojáků!" prohlásil jáhen Erkenbert. "I naši sedláci jsou v poli a snaží se je zdržet, odříznout jejich zadní voj a zásobování. Museli už ztratit stovky vojáků, možná tisíce. Všechen náš lid povstal k obraně země."
"To je pravda," souhlasil Cuthred. "Víš však, čí je to zásluhou."
Všichni obrátili svou pozornost k podivnému zařízení, jež se nacházelo několik yardů od nich. Byla to jakási mělká bedna s držadly, aby ji bylo možné zvednout jako nosítka. Mezi jedním párem těchto držadel vedla osa s koly, takže se bedna dala tlačit jako trakař. V této konstrukci ležel trup muže. Teď byla bedna postavená a muž byl vztyčený a stejně jako ostatní pozoroval tábor vojska pod hradbami. Většinu jeho váhy držel široký popruh kolem hrudníku a v podpaždí. Jeho třísla spočívala na měkkém výstupku. Opíral se o ovázané pahýly kolen.
"Sloužím jako varování," zahřměl Wulfgar hlasem nepřirozeně hlubokým na zdánlivě tak malého muže. "A jednoho dne posloužím i jako nástroj pomsty - za tohle i vše ostatní, co mi barbaři udělali."
Ostatní neodpověděli. Dobře věděli, jak tento zmrzačený muž z Východní Anglie působí na lid, věděli o jeho téměř triumfální cestě před armádou, kterou vykonal z domova sem, se zastávkou v každé vesnici, aby všem sedlákům zvěstoval, co na ně a jejich ženy po příchodu Vikingů čeká.
"Ale bylo to k něčemu dobré?" otázal se hořce král Ella.
Cuthred se podmračeně zamyslel. "Příliš je to nezpomalilo. Moc vojáků taky neztratili. Přinutilo je to držet se pohromadě. Snad je to naopak dokonce stmelilo a posílilo. Pořád mají okolo osmi tisíc mužů."
"Jsme schopni nasadit do boje o dobrou polovinu víc mužů než oni," řekl arcijáhen Erkenbert. "My nejsme Východní Anglové. Jenom v Eoforwichi žije na dva tisíce mužů v branném věku. A nám dodává sílu Pán zástupů."
"Nemyslím si, že máme dost lidí," řekl Cuthred pomalu. "Dokonce ani když započítáme Pána zástupů. Zní to dobře, když se řekne tři na dva. Při boji na pláni je to ale vždycky jeden na jednoho. Máme stejně slavné válečníky jako oni, ale nemáme jich dost. Pokud proti nim vytáhneme do boje, porazí nás."
"Tak tedy s nimi nebudeme bojovat?"
"Zůstaneme zde. Budou sem muset přijít a pokusit se dostat přes hradby."
"Přijdeme o svůj majetek!" vykřikl poplašeně Erkenbert. "Pobijí dobytek, odvlečou mladé lidi, porazí stromy v sadech. Spálí úrodu. A co je ještě horší - nájem za majetek církve je splatný až na svátek svatého Michala, nikdo ještě nezaplatil. Sedláci mají peníze pořád ještě ve svých kapsách nebo zakopané v zemi. Jak se jim asi bude chtít platit, až uvidí své pozemky zničené a své pány zavřené za hradbami?"
Pozvedl ruce v teatrálním gestu. "Bude to katastrofa! Domy Páně v celé Northumbrii se zhroutí a Jeho služebníci budou hladovět!"
"Nebudou hladovět jen kvůli ztrátě nájemného za jeden rok," řekl Cuthred. "Kolik se vám podařilo dát stranou z toho loňského?"
"Je tu ještě jedna možnost," řekl Ella. "Už jsem to předtím navrhoval. Můžeme s nimi dojednat mír. Nabídnout jim dar - můžeme tomu třeba říkat odškodné za smrt jejich otce. Bude to muset být veliká částka, aby je nabídka upoutala. V Northumbrii však musí být aspoň deset domácností na jednoho vojáka armády. Rodiny vesničanů by se mohly vykoupit prostým vojákům. Domácnosti zemanů se mohou vykoupit jejich šlechticům. Někteří s tím nebudou souhlasit, ale pokud vyhlásíme nabídku veřejně, ostatní je mohou přesvědčit. Za to je požádáme o roční mír. A během toho roku - protože oni se vrátí - vycvičíme každého muže v branném věku v království tak, že se bude moci postavit nejen Měkkýši Ivarovi, ale i samotnému ďáblovi. Potom na ně vyrazíme v počtu tři proti dvěma, co říkáš, Cuthrede? Nebo, když nebude zbytí, i jeden proti jednomu."
Svalnatý kapitán pobaveně frkl. "To jsou odvážná slova, pane, a dobrý plán. Rád bych to tak provedl. Je v tom však háček." Zatáhl za tkanici váčku, který měl u pasu, a vysypal si jeho obsah do dlaně. "Podívej se na to. Pár dobrých stříbrných pencí, které jsem dostal za koně dole na jihu. Zbytek jsou jenom padělky mincí z tady arcibiskupovy mincovny - většinou olovo nebo měď. Nevím, kam se podělo všechno stříbro - měli jsme ho přece spousty. Během posledních dvaceti let je ho však na severu čím dál míň. U nás arcibiskupovy mince platí, ale na jihu je nikdo nevezme. Když s nimi chce člověk obchodovat, musí s sebou mít něco na výměnu. Můžeme si být zatraceně jistí, že tahle armáda ty peníze odmítne. A nemyslím, že by mělo význam nabízet jim obilí nebo plástve medu."
"Ale oni tu stojí před hradbami," řekl Ella. "Musíme mít něco, o co stojí. Církev musí mít zásoby zlata a stříbra. "
"Navrhuješ snad, aby církev vykoupila království svými poklady?" zalapal po dechu Erkenbert. "Místo toho, abychom povstali a postavili se jim v boji, jak nám káže naše křesťanská povinnost? To, o čem tu mluvíš, je svatokrádež, porušení nejsvětějších zákonů! Pokud chám odcizí kousek stříbra z nejposlednějšího božího příbytku, je mu za trest sedřena kůže a přibita na kostelní vrata. To, co tu teď navrhuješ, je tisíckrát horší!"
"Jen pomyšlením na něco takového vydáváš svou nesmrtelnou duši v ohrožení," rozohnil se arcibiskup.
Erkenbertův hlas zněl jako sykot zmije. "Proto jsme tě neučinili králem."
Oba však přehlušil Wulfgarův hlas. "A kromě toho zapomínáš, s kým máš tu čest. Tohle nejsou lidé. Jsou to zplozenci pekla - všichni do jednoho. Nemůžeme s nimi vyjednávat. Nemohou zůstat dlouhé měsíce tady před hradbami - musíme je zničit " Na bledých rtech se mu začínala objevovat pěna a on trošku pozvedl paži, jako by si ji chtěl setřít.

Zmrzačený úd však hned klesl zpět. "Králi, pane, ti barbaři nejsou lidé! Nemají duši."
Ještě před šesti měsíci, uvažoval Ella, bych byl stál v čele zástupu Northumbrianů a vedl je do boje. Všichni to ode mne očekávají. Pokud vydám jakýkoliv jiný rozkaz, hrozí mi nebezpečí, že mne prohlásí za zbabělce. A za zbabělce se nikdo nepostaví. Erkenbert mi teď vlastně řekl, že pokud odmítnu bojovat, dosadí na trůn zpět toho prosťáčka Osberta. Pořád se ještě skrývá někde na severu země. Ten by hned táhl do boje a nechal se rozdrtit jako nějaký ušlechtilý hlupák.
Ale Edmund nám ukázal, co se stane, když se s nimi člověk pustí do boje za vyrovnaných podmínek, dokonce i když má na své straně moment překvapení. Pokud vytáhneme do boje postaru, vím, že nás porazí. Vím, že nás porazí a já zemřu. Musím udělat něco jiného. Něco, co Erkenbert přijme. V žádném případě však nepřijme otevřené vyrovnání.
Když Ella s náhlou rozhodností promluvil, v jeho hlase zazněla celá váha jeho královského titulu.
"Budeme čelit obléhání a doufat, že je oslabí. Cuthrede, zkontroluj naši obranyschopnost a stav zásob. Všechny zbytečné žaludky pošli pryč. Pane arcibiskupe, ve vaší knihovně se prý nacházejí učené knihy Římanů, které pojednávají o válečných záležitostech, obzvláště o obraně pevností v případě obležení. Zjisti, prosím, zda nám ty knihy mohou pomoci zničit armádu Vikingů."
Otočil se a opustil hradbu. Cuthred a hrstka nižších šlechticů ho následovali, Wulfgara snesli v jeho nosítkách po kamenných schodech dva statní sluhové.
"Ten zeman z východu má pravdu," šeptal Erkenbert svému arcibiskupovi. "Musíme se těch lidí zbavit dřív, než nás připraví o nájemné a poblázní naše poddané. Dokonce i naši šlechtu. Dokážu si dost dobře představit takové, kteří by se rádi nechali zlákat myšlenkou, že se mohou obejít bez nás."
"Zkus se po tom podívat - Vegétius," odvětil Wulfhere. "Ta kniha se jmenuje De Re Militari. Nevěděl jsem, že je náš pán tak vzdělaný."

o o o

"Už je v té kovárně čtvrtý den," podotkl Brand. Stáli s Thorvinem, Hundem a jeho mistrem Ingulfem v malém hloučku několik yardů od žhavé výhně kovárny. Vikingové ji objevili, ještě plnou uhlíků, ve vísce Osbaldwich několik mil od Yorku. Shef se jí okamžitě zmocnil a naléhavě si vyžádal lidi, kov a palivo. Čtveřice ho nyní pozorovala skrze dokořán otevřená vrata.
"Čtyři dny," opakoval Brand. "Skoro vůbec nejí. Ani by nespal, kdyby jeho muži neprohlásili, že pokud už se on obejde bez spánku, oni spát musí, a nepřinutili ho omezit noční práci jen na několik hodin."
"Zdá se, že mu to ani moc neuškodilo," řekl Hund.
Opravdu, jeho přítel, jehož stále považoval za chlapce, za mladíka, se během posledního léta neuvěřitelně změnil. Nebyl sice mohutné postavy, rozhodně ne podle měřítek armády, plné obrů. Neměl však na těle ani unci zbytečného masa. Shef se navzdory poryvům větru pozdního října vysvlékl do půl těla. Jak se nyní pohyboval kolem výhně, do něčeho malého a drobného ťukal, obracel doruda rozžhavený kov v kleštích sem a tam a štěkavě pobízel pomocníka u měchů, svaly se mu vlnily, jako by ležely rovnou pod kůží, bez jakékoli mezivrstvy tuku. Rychlé trhnutí, zasyčení kovu ve vědru s vodou, vytáhnout z ohně další kousek. Pokaždé, když se pohnul, jednotlivé svaly po sobě hladce klouzaly. V rudém přísvitu ohně vypadal jako nějaká starověká bronzová socha.
Rozhodně ovšem nebyl tak krásný. Dokonce i ve slabém osvětlení vypadal jeho propadlý oční důlek jako rozkládající se kráter. Na zádech se mu jasně rýsovaly stopy po bičování z nevolnických dob. Jen málo vojáků v armádě by dobrovolně vystavilo lidským zrakům známky takové hanby.
"Jeho tělu to snad neuškodilo," navázal Thorvin. "Ale nechci nic tvrdit o jeho mysli. Víš, co se praví ve Völund-lay:

Seděl a nespal, jen bušil kladivem,
pořád jen konal zlé Nithada dílo.

Nevím, jaké vychytralé dílo se náš přítel pokouší vytlouci kladivem ze své mysli. Ani komu je ta práce určena. Doufám jen, že bude mít větší úspěch než Völund - že se mu nakonec podaří ukojit touhu ve svém srdci."
Ingulf změnil téma: "Co tady ty čtyři dny vyrábí?"
"Například tohle." Thorvin ukázal ostatním přílbu.
To, co držel Thorvin v ruce, se nepodobalo žádné přílbě, jakou kdy spatřili. Byla příliš velká, baňatá jako hlava nějakého obrovského brouka. Kolem dokola měla připojený pásek kovu, vpředu vybroušený jako břitva. Chránič nosu přecházel do mřížky, která se stáčela dozadu a poskytovala ochranu tvářím. Zátylek pokrýval rozšiřující se chránič z pevného kovu.
Ještě větším překvapením byl pohled dovnitř. Přílba byla opatřena koženou vložkou, připevněnou ke kovu řemínky. Po jejím nasazení padla vložka přesně na hlavu, která se však nedotýkala kovu. Pod bradou vedl široký pásek s přezkou, jenž držel přílbu pevně na hlavě.
"Něco takového jsem nikdy neviděl," divil se Brand. "Úder na hlavu nepoškodí lebku. Přesto si myslím, že je lepší nenechat se praštit."
Během jejich rozhovoru rámus v kovárně ustal a Shef ty drobné části už nějakou chvíli usilovně spojoval. Teď se k nim, zpocený a s úsměvem na rtech, blížil.
Brand pozvedl hlas. "Povídám, ty bezohledný rušiteli spánku válečníků, kdybys uměl uhnout úderu, nepotřeboval bys přílbu. A co to, u Thora, držíš v ruce?"
Shef se zase zašklebil a pozvedl podivnou zbraň. Držel ji ve vodorovné poloze a ve chvilce se mu ji podařilo vyvážit na hraně ruky, právě v místě, kde se dřevo pojilo s kovem.

"A jak tomu říkáš?" zeptal se udiveně Thorvin. "Štípací oštěp? Sekyra na násadě?"
"Je to snad bastard, co ho měla bradatice s radlicí?" navrhl Brand. "K čemu je to dobré?"
Shef uchopil Branda za stále ještě zavázanou pravici a jemně mu vyhrnul rukáv. Přirovnal své předloktí k tlapě svého přítele.
"Jak dobře umím ovládat meč?" zeptal se.
"Mizerně. Žádný výcvik. Trošku nadání."
"I kdybych podstoupil výcvik, mohl bych se někdy vyrovnat vojákovi, jako jsi ty? Nikdy. Pohleď na své předloktí - je dvakrát tak silné jako moje. Nebo snad dva a půlkrát? Nejsem žádný slaboch. Mám však jiné ruce než ty. Ty jsi přirozeně dobrý šermíř a ještě lepší bojovník se sekerou. Mácháš zbraní jako kluk, který seká proutkem hlavičky bodláčí. To já nedokážu. A tak pokud bych měl jednou čelit takovému válečníkovi, jako jsi ty A jednou k tomu dojde, to je jisté. Možná to bude Muirtach. Nebo možná ještě někdo horší."
Všech pět mužů tiše přikývlo.
"Takže musím svou nevýhodu nějak vyrovnat. Vidíte, s tímhle " Shef začal pomalu kroužit se svou zbraní. " mohu bodat. Mohu sekat dopředu Nebo změnit úchop a udeřit patkou. Jsem schopen vykrýt úder blížící se z jakéhokoliv směru. Mohu použít obě ruce - nepotřebuji štít. A co je na tom nejkrásnější - úder touto zbraní, dokonce i když ji držím já, se vyrovná ráně Branda, což málokdo přežije."
"Ale nemáš chráněné ruce," namítl Brand.
Shef pokynul Angličanovi u výhně a ten k němu nervózně přistoupil. Držel v rukou další dva kovové předměty. Shef je od něj vzal a nechal je kolovat.
Byly to rukavice: podšité kůží, jejich dlaně byly celé kožené. Do poloviny předloktí však sahaly dlouhé tvarované kovové pláty. Nejpodivnější však na nich byly drobné dílky, chránící hřbet ruky. Na každém prstu pět plátků kovu, každý plátek byl k tomu dalšímu připevněn drobnými nýtky. Větší plátky, také pohyblivé, chránily klouby a hřbety rukou. Shef si ty rukavice natáhl a pomalu zatínal a povaloval pěsti, chápal se násady své zbraně a zase ji pouštěl.
"Jsou jako šupiny draka Fafniho," řekl Thorvin.
"Fafniho bodli zespodu do břicha. Doufám, že mě bude obtížnější zabít." Shef se obrátil k výhni. "Ještě něco musím udělat. Tohle všechno bych nedokázal tady bez Halfiho. S kůží umí zázraky, i když u měchů je pomalý."
Pokynul Angličanovi, a ten před něj poklekl. Shef začal pilovat železný obojek. "Řeknete, že nemá význam, abych mu dával svobodu, že ho někdo okamžitě zase zotročí. Já ho ale v noci doprovodím za strážní ohně a jeho pán je uvězněný v Yorku. Se špetkou rozumu a štěstí může utéct daleko odtud, kde ho nikdo nechytí."
Zatímco Shef jemně snímal měkký kov z jeho krku, Angličan k němu vzhlédl. "Jste barbaři," řekl otrok, jenž tomu nerozuměl. "Kněz říkal, že jste nemilosrdní. Usekali jste našemu zemanovi ruce a nohy - viděl jsem ho! Jak to, že dáte otrokovi volnost, když křesťanští kněží ho drží v okovech?"
Shef mu pomohl na nohy. Odpověděl mu anglicky, ne norsky, jak předtím hovořil s přáteli. "Ten, kdo zmrzačil toho zemana, udělal špatnou věc. Nemyslím si nic o křesťanech ani o pohanech - jen to, že všude jsou dobří i špatní lidé. Mohu ti dát jen jednu radu. Když nebudeš vědět, komu důvěřovat, zkus se obrátit na někoho, kdo nosí tohle." Ukázal na všechny čtyři muže, kteří do té chvíle jen tiše stáli a poslouchali. Teď všichni beze slova pozvedli své stříbrné přívěsky. Brand a Thorvin kladívka, ranhojiči Hund a Ingulf Idunnina stříbrná jablíčka.
"Nebo něco podobného. Může to být Njördův člun, Thorovo kladivo, Freyův penis. Netvrdím, že ti určitě pomohou. Budou s tebou ale jednat jako s mužem, ne jako s koněm nebo dobytčetem."
"Ty ale žádný nenosíš," poznamenal Halfi.
"Já nevím, co bych měl nosit."
Hluk tábora se kolem nich začal měnit v rozruch, jak se kolem šířila zpráva. Vojáci zvedali hlasy a pokřikovali na sebe. Pozornost mužů u kovárny upoutal jeden z Brandových vojáků, jenž se k nim blížil se širokým úsměvem ve zcuchaném vousu.
"Vyrážíme!" křičel. "Jarlové, Ragnarssonové a Hadí oko se konečně přestali plížit okolo, dumat a škrábat se na zadku. Zítra vezmeme útokem hradby! Ať se jejich ženy a děvčata těší!"
Shef na něj temně, bez úsměvu pohlédl. "Mé děvče se jmenovalo Godiva," řekl. "To znamená 'boží dar'." Navlékl si rukavice a zamyšleně máchl svou halapartnou. "Téhle holce dám jméno 'Thralls-wreak' - 'Otrokova pomsta'. Jednou bude nástrojem odplaty za Godivu. I za všechna ostatní děvčata."

Kapitola 2

V šedavém ranním přísvitu začala armáda pronikat do úzkých, kolnami vroubených uliček předměstí Yorku. Všechny tři hlavní mosty přes řeku Ouse byly ovládány z hradeb staré colonie na jižním břehu řeky, to však nepředstavovalo pro zkušené vikinské loďaře a bojovníky žádný problém. Strhli pár domů a nějaký kostel, který byl postaven z trochu větších trámů, a postavili přes Ouse v blízkosti tábora široký most. Armáda překročila řeku a nyní proud vojáků jako příliv pomalu stoupal městem ke žlutým hradbám, jež chránily srdce města. Nikdo nepospíchal, nebylo slyšet řvaní ani rozkazy, jen osm tisíc mužů, s výjimkou těch, kteří zůstali na stráži tábora, se pomalu valilo ke svému cíli.
Jak tak postupovali úzkými uličkami, každou chvíli se malá skupinka mužů vrhla do nějakého domu, rozkopli dveře a rozrazili okenice. Shef strnule a nemotorně pootočil hlavu - nebyl ještě zvyklý na tíhu své přilby - a tázavě pohlédl na Branda, jenž klidně kráčel vedle něho a protahoval si zjizvenou ruku právě dnes zbavenou obvazů.
"Všude se najdou hlupáci," poznamenal Brand. "Uprchlíci z města říkají, že král už před několika dny nařídil město vyklidit. Muži se měli přesunout do pevnosti a všichni ostatní někam pryč do kopců. Vždycky se ale najde někdo, kdo

ví všechno nejlíp a myslí si, že jemu se nic stát nemůže."
Jako by tím měl být jeho slovům dodán důraz, někde před nimi vypukl rozruch. Ozval se křik a ženský vřískot, potom náhlá facka. Ze dveří rozpadající se chatrče se vyvalili čtyři šklebící se vojáci, kteří pevně svírali nějakou špinavou a rozcuchanou mladou ženu. Začali se u nich zastavovat a vtipkovat další vojáci.
"Oslabí tě to a nebudeš schopen boje, Tosti! Měl sis radši dát k snídani ještě jednu placku, ty dávají sílu!"
Jeden z mužů vyhrnul dívce šaty a přehodil jí je přes hlavu jako pytel, což jí spoutalo ruce a utlumilo její výkřiky. Dva další jí popadli za nahé nohy a hrubě jí je roztáhli. Nálada kolemjdoucích se změnila. Muži se zastavovali a dívali se.
"Až skončíš, tak bude volná, Skakule?"
Shef rukama v rukavicích pevně sevřel násadu "Pomsty otroka" a i on přistoupil ke zmítajícímu se a funícímu hloučku. Brand mu jemně položil na rameno svou obrovskou pracku.
"Nevšímej si jich, hochu. Pokud se strhne bitka, je jisté, že ji zabijí. To se tak snadným cílům vždy stává. Nech je být a možná ji nakonec pustí. Čeká na ně bitva, takže to nemůže trvat moc dlouho."
Shef od nich váhavě odvrátil zrak, neochotně pokračoval v chůzi a pokoušel se neposlouchat zvuky, které se za ním - a o něco později i všude kolem něj - ozývaly. To město, jak si uvědomil, bylo jako podzimní pole. Zdá se být prázdné, ale jak sekáči postupují a z pole už nakonec zbývá jen stále se zmenšující čtverec obilí, jeho obyvatelé začnou být vidět, jsou stále vystrašenější a nakonec zmateně pobíhají kolem, jak se snaží dostat pryč od hlasů a blýskajících se ostří.
Měli odejít hned, když dostali rozkaz, říkal si Shef. Král na to měl dohlédnout. Proč se na tomto světě nikdo nemůže chovat rozumně?
Budovy skončily a před nimi se rozprostíralo holé blátivé rumiště. O nějakých osmdesát yardů dál se tyčila žlutá kamenná hradba, dílo starých Římanů. Brand a jeho oddíl se vynořili z uličky a pohlédli na vrchol hradby, kde se hemžily a výsměšně pokřikovaly nějaké postavy. Ozvalo se zasvištění a do proutěné stěny blízkého domu se zabodl šíp. Další svist, ozvalo se zaklení a jeden z vojáků si rozzlobeně prohlížel šíp, trčící mu z boku. Brand natáhl ruku a vytrhl šíp, pohlédl na něj a zahodil ho.
"Jsi v pořádku, Arnthore?"
"Dostal se jen skrz tu kůži. O šest palců výš a odrazilo by se mi to od vesty."
"Nedostal se vůbec skrz," poznamenal Brand. "Nedívejte se na ty chlapíky. Občas takhle někdo dostane šíp do oka."
Shef se trmácel ulicí a snažil se ignorovat zvuky letících a zabodávajících se šípů, již se všude kolem ozývaly. "Už ses něčeho podobného účastnil?" zeptal se.
Brand se zastavil, nařídil zastavit i svému oddílu, otočil se čelem k hradbám a rychle si dřepl.
"Ani bych neřekl. Rozhodně ničeho v takovém měřítku. Ale dnes prostě jen budeme dělat to, co nám řeknou. Ragnarssonové říkají, že mají svůj plán, a pokud všichni zaberou tam, kde bude zapotřebí, tak město dobudou. Tak počkejme a uvidíme.
A to ti povídám, pokud tady někdo ví, co dělá, tak to jsou oni. Jejich otec totiž, starý Ragnar, zkoušel kdysi dobýt jedno město Franků - musí to být už aspoň dvacet let zpátky. Paříž mu říkají. Takže Ragnarssonové od té doby věnovali kamenným hradbám a velkým městům dost úvah. Ovšem tohle se nedá srovnávat s nějakou irskou tvrzičkou kdesi v Kilkenny nebo v Meathu. Zajímalo by mě, jak na to půjdou."
Shef se opřel o svou halapartnu a rozhlížel se kolem. Před ním se tyčila kamenná zeď, na jejímž vrcholu se nacházelo cimbuří. Po hradbách roztroušení lidé už neplýtvali šípy na masu armády, roztaženou proti nim až ke kraji planiny, očividně však byli připraveni střílet při jakémkoli náznaku dalšího postupu armády. Je to zajímavé, uvědomil si překvapený Shef, jak malé pole působnosti poskytuje obráncům dokonce i vysoká kamenná zeď. Lidé na vrcholku třicet stop vysoké hradby jsou nenapadnutelní, nedosažitelní. Stejně tak však lučištníci na hradbách nemohli prakticky nic udělat těm, co stáli dole a pozorovali je. Ve vzdálenosti padesát yardů od hradby hrozí útočníkovi nebezpečí poranění, na deset yardů je dost dobře možné, že ho zabijí. Člověk vzdálený od zdi osmdesát yardů však může klidně stát na otevřeném prostranství a v klidu se připravovat na útok.
Podíval se na hradbu pozorněji. Asi dvě stě yardů nalevo se nacházela okrouhlá, vystupující věž, z níž bylo možné střílet podél hradby, aspoň tak daleko, jak jim luky dovolí. Za zdí se terén svažoval k hnědé a bahnité řece Ouse a hned za ní na druhém břehu stála dřevěná palisáda, jež střežila část řeky příslušející ke colonii - Marystownu, jak místní tuto oblast nazývali. I na této palisádě stála řada mužů, kteří bedlivě pozorovali přípravy tak blízkých a přitom tak nedosažitelných Vikingů.
Armáda vyčkávala, vojáci seřazení do šesti a osmiřadů, čelem proti pět set yardů dlouhé přední části hradby. Další vojáci byli natlačení do ústí ulic a uliček. Bylo vidět, jak jim od úst stoupá pára. Matný kov a špinavou vlnu a kůži jen tu a tam zpestřoval jasnými barvami pomalovaný štít. Válečníci vypadali klidně a trpělivě, jako nádeníci čekající na svého pána.
Ze středu čekajících šiků najednou zazněl zvuk rohů, asi padesát či šedesát yardů po Shefově pravici. V tu chvíli si Shef uvědomil, že měl soustředit svou pozornost na bránu uprostřed hradby. Vybíhala z ní široká ulice, ve změti bahna a trosek domů sice už nepříliš výrazná, ale bylo patrné, že se jedná o hlavní cestu vedoucí na východ. Samotná brána byla nová, nebyla to práce Římanů, ale byla obdivuhodně bytelná. Její břevna tvořily kmeny prastarých dubů, stejně vysoké jako strážní věže po stranách brány. Její panty byly z toho nejpevnějšího železa, jaké dokázali angličtí kováři vyrobit.
Pořád však byla slabší než kámen. K bráně se teď zvolna blížili bratři Ragnarssonové. Shef se soustředil na toho nejvyššího, jenž vedle svých bratří vypadal téměř křehce. Ivar Měkkýš. Byl pro tu příležitost oděn v rozevlátý šarlatový plášť, pod dlouhou drátěnou košilí měl trávově zelené kalhoty a štít a přilbu měl natřené na stříbrno. Na chvíli se zastavil a zamával svým nejbližším přívržencům. Odpověděli nadšeným řevem. Znovu se ozvaly rohy, a Angličané na hradbách odpověděli deštěm šípů, jež zasvištěly, zabodly se do štítů, odrazily se od brnění.

Tentokrát zamával Hadí oko, a náhle se vrhly vpřed stovky vojáků, vybraných mužů Ragnarssonů. Ti v první řadě nesli štíty, ne obvyklé kulaté štíty pro boj muže proti muži, ale velké pavézy, schopné chránit tělo od krku až ke kotníkům. Běželi deštěm šípů o kus dopředu, vytvořili útvar ve tvaru písmene V, namířeného špičkou na bránu, a zastavili se. Druhou a třetí řadu tvořili lučištníci. I ti vyběhli spolu s první řadou dopředu a krčíce se za velkými štíty, začali střílet. Na obou stranách se objevili první padlí, muži, které šíp zasáhl do krku nebo do hlavy. Shef viděl i raněné, jak se krčí na zemi a zápasí se šípy, zabodnutými hluboko do drátěné košile a do masa. Ranění se už začali vytrácet z bojiště a řady lučištníků prořídly.
Jejich úkolem však bylo jen vyčistit vršek hradby.
Z ústí hlavní ulice se začala pomalu přesouvat k hradbám pýcha Ragnarssonů. Když Shef poprvé spatřil, jak se to vynořuje z řad vojáků, připomínalo mu to nějaké obrovské divoké prase. Nohy mužů, kteří to zevnitř tlačili, nebyly vidět. Celých dvacet stop délky té věci bylo obklopeno těžkými, překrývajícími se štíty a dalšími štíty byla zastřešena. Uvnitř se nacházelo dubové beranidlo, ve zvláštním rámu, zavěšené na železných řetězech. Padesát vybraných siláků ho tlačilo k bráně na osmi obrovských kárách. Zepředu vykukovala kovová hlavice. Beranidlo se s hřmotem valilo k bráně a vojáci v řadách, kolem nichž projížděl, propukali v jásot a bez ohledu na anglické šípy se k němu začali hrnout. Ragnarssonové stáli po obou stranách beranidla a snažili se zahnat vojáky zpět do útvaru. Shef pochmurně hleděl na vír šafránových plédů. Muirtach tam byl také a i on divoce mával a klel, meč zatím zastrčený do pochvy.
"Takže tohle je ten plán," řekl Brand. Stále ještě se nenamáhal vstát. "Beranidlo rozbije bránu a my prostě vejdeme dovnitř."
"Bude to fungovat?"
"To se právě snažíme zjistit - proto bojujeme tuhle bitvu."
Beranidlo bylo už pouhých dvacet yardů od brány, ve stejné rovině jako nejpřednější lučištníci. Muži, kteří ho tlačili, spatřili štěrbinou mezi těly svůj cíl a přešli do svižné chůze. Na hradbách se náhle objevil zástup mužů, které Vikingové okamžitě zahrnuli krupobitím šípů. Obránci odpověděli záplavou hořících šípů, již s duněním dopadaly na těžké klády beranidla.
"To není k ničemu," řekl Brand. "Snad někde jinde, ale v Anglii? Po žních? Kdepak! Tyhle klády bys musel nejmíň dva dny sušit v rozžhavené výhni, aby začaly aspoň doutnat."
Ohně syčely a uhasínaly. Beranidlo bylo už u brány, jeho rychlost se stále zvyšovala, až se s nárazem zastavilo. V následující chvíli se vojáci přemístili od tažných lan k držadlům na samotném dubovém kmenu. Celá konstrukce se posunula, jak táhli kládu, zavěšenou na železných řetězech, dozadu. Následovalo zhoupnutí, umocněné silou stovky paží a samotnou vahou mohutného kmene. Brána se otřásla.
Shef si uvědomil, že se všech začíná zmocňovat vzrušení z bitvy. I Brand byl teď na nohou a všichni se začínali tlačit blíž k hradbám. On sám se teď nacházel asi o deset yardů dál než předtím.
Z hradeb se neozvala žádná odpověď, odnikud se na ně nevyrojil déšť ohnivých šípů, toužící vybrat si svou daň. Pozornost obou stran byla teď upřena na bránu. Neohrabaný rám se znovu pohnul, jak muži táhli dubový kmen zpět. Další pohyb vpřed, náraz, jehož zvuk se nesl i přes řev tisíců vojáků, další zachvění mohutné brány. Co tam ti Angličané dělají? Ještě chvíli nechají toho kance řádit, a jejich brána bude brzy v troskách a armáda se začne valit dovnitř.
Na věžích u brány se navzdory vikinským šípům začaly objevovat hlavy obránců. Každý muž - musejí tam být silní muži - držel těžký kámen, který zvedl nad hlavu a pak jej vrhl dolů na překrývající se štíty. Ten cíl nemohl nikdo minout. Štíty praskaly a lámaly se. Byly však pevně přibity jeden k druhému a měly sklon. Kameny se po nich skulily a spadly na zem.
A ještě něco se dělo. Shef byl zase blíž k hradbám, právě za řadou vikinských lučištníků, a vojáci za ním vyráželi vpřed s otýpkami nalezených šípů. Co to tam vpředu je? Lana. Na obou věžích byla nějaká lana, mnoho lan, a obránci, stále z dostřelu šípů, za ně vší silou tahali. Shefovi přeběhl v zorném poli nějaký Ragnarsson - nejspíš Ubbi - a něco řval na vojáky, kteří se tlačili dopředu. Nařizoval jim vrhat přes cimbuří oštěpy tak, aby obloukem dopadly na obránce, táhnoucí lana. Několik mužů opravdu vyběhlo dopředu a hodilo oštěpem, ale nebylo jich mnoho. Stříleli naslepo a nebylo radno jen tak promrhat drahý oštěp. Lana se napjala.
Nad okrajem brány se objevil jakýsi zaoblený předmět, obrovský válec, pomalu se valící k okraji zdi. Byl to sloup - kamenný sloup z dob starých Římanů, na obou koncích uříznutý. Pokud ten spadne z výšky třiceti stop na beranidlo, žádný rám jej nezadrží.
Shef podal "Pomstu otroka" Brandovi a vyrážeje ze sebe neartikulovaný jekot, vyrazil dopředu. Muži obsluhující beranidlo nemohli zahlédnout, co se na ně na hradbách chystá, přestože ostatní to viděli. Nikdo však v tom spěchu nevěděl, co dělat. Když Shef ke konstrukci doběhl, u její zadní strany stálo několik vojáků a vybízelo muže, kteří ji obsluhovali, aby pustili držadla, chopili se lan a odtáhli celou věc do bezpečí. Jiní volali na Muirtacha a jeho muže, aby se k nim připojili a pomohli zařízení zachránit. Mezitím se opět vzchopili angličtí lučištníci a vzduch byl plný svištících šípů, tentokrát přinášejících mnoha vojákům smrt.
Shef kohosi odstrčil stranou, pak ještě někoho a zezadu se vnořil do konstrukce beranidla. Okamžitě ho zahltila potem čpící mlha ze sraženého dechu. Vyčerpáním tu lapalo po dechu padesát zmatených válečníků - někteří byli už u tažných lan, jiní se právě odvraceli od kmene.
"Ne," zařval Shef, co mu plíce stačily. "Zpátky k držadlům!"
Muži, vší silou už táhnoucí lana, na něj jen udiveně zírali.
"Nemusíte to celé odtáhnout, jenom zhoupněte dozadu tu kládu "
Čísi tlapa ho popadla za zátylek a postrčila ho dopředu, ostatní se tlačili kolem něj a kdosi mu strčil do ruky lano.
"Táhni, ty budižkničemu, nebo ti vyříznu játra!" zařval mu do ucha Muirtach.

Shef cítil, jak se rám otřásá, kolo za ním se začalo otáčet. Vložil do lana všechnu svou sílu - tři stopy snad postačí, možná i dvě - nemohou přece hodit tu obrovskou věc dál od brány
Zaduněla rána, až se otřásla zem, následoval další prudký úder do zad, Shef hlavou narazil na dřevo a najednou se odněkud ozval hrozný vřískot, jakoby ženský hlas, který ječel a ječel
Shef se vyhrabal na nohy a rozhlédl se. Vikingové byli příliš pomalí. Kamenný sloup, jenž nakonec stovka paží svrhla přes okraj opevnění, dopadl přímo na kovovou hlavici beranidla a zaryl jeho špičku do země. Jeho váha přervala řetězy a vytrhala skoby, na nichž byly připevněny. Sloup také zlomil přední část rámu a dopadl přes bedra jednoho člena posádky. Byl to ten muž -mohutný prošedivělý čtyřicátník - co tak hrozně řval. Jeho druhové vyděšeně a zahanbeně couvali, ignorujíce tři nebo čtyři ztichá těla zachycená letícím řetězem či rozdrcenými trámem. Aspoň že nikdo, s výjimkou toho jednoho řvoucího muže, nedělal žádný rámus. Za chvilku začnou žvanit jeden přes druhého, ale v tomto okamžiku, uvědomil si Shef, má šanci je přimět, aby jednali podle jeho vůle. Věděl naprosto přesně, co je zapotřebí udělat.
"Muirtachu, zastav ten řev." Muž s krutým temným obličejem na něj chvíli zíral a zdálo se, že nevnímá, potom ale vytáhl z pouzdra na lýtku dýku a vykročil vpřed.
"Vy ostatní. Odvalte ten rám zpátky. Ne moc daleko, tak šest stop. Zastavit. Tak a teď -" Stál u přední části rámu a odhadoval utrpěnou škodu. "Deset vojáků musí jít ven. Použijte zlomené trámy, násady kopí, cokoliv. Odvalte ten sloup co nejblíž k bráně. Má na šířku jen pár stop, a pokud se nám podaří dostat přední kola až k němu, dá se beranidlo zase rozhoupat.
Teď znovu upevníme řetězy. Potřebuji kladivo - dvě kladiva. Pomalu táhněte kmen za ty smyčky zpátky "
Čas letěl v horečném úsilí. Shef vnímal oči, co na něj udiveně hledí, stříbrnou helmu, jež se objevovala ve vchodu a zase mizela, Muirtacha, otírajícího si dýku. Ničemu z toho nevěnoval pozornost. Řetězy a podpěry, hřebíky a zlámané trámy mu v hlavě zářily jako svítící nákres a posouvaly se na místa, kde věděl, že mají být. Byl si naprosto jist tím, co je zapotřebí udělat.
Venku se nakrátko zvedl vzrušený řev, když se armáda náhle pokusila ztéct zdánlivě opuštěné hradby s pomocí narychlo sestavených žebříků. Angličané se okamžitě začali bránit a během chvilky útočníky z hradby zase svrhli.
Uvnitř v konstrukci byl slyšet jen namáhavý dech a mumlání: "To je ten jednooký kovář. Udělejte, co říká."
Hotovo. Shef se protlačil dozadu a vojákům pokynul, aby se vrátili ke svým lanům, a navedl rachotící rám dopředu, až se předními koly opíral o sloup. Roztříštěnou kovovou hlavici uřízli a zahodili, takže na rámech teď visel jenom holý dubový kmen. Vojáci znovu popadli držadla, počkali na rozkaz, všichni zároveň zhoupli kmen zpět a pak dopředu. Dub začal narážet na dub. Muži začali zpívat veslařský nápěv, dávali do pohybů celou svou sílu, bez přemýšlení a pobízení táhli a tlačili. Shef se zpod konstrukce vysoukal zpět na denní světlo.
Blátivé trosky kolem něj se mezitím změnily v bitevní pole. Všude na zemi se válela mrtvá těla vojáků, všude odcházeli nebo byli odnášeni do bezpečí ranění. Zem byla pokryta šípy, které vojáci sbírali a předávali lučištníkům pro opětovné použití. Napjaté tváře se obracely nejdřív k němu, potom k bráně.
Začínala praskat. Když do ní teď beranidlo udeřilo, celá se rozhýbala a jeden sloupek byl oproti druhému trochu posunutý. Muži uvnitř teď o kousek hýbali s rámem, aby mohli lépe udeřit. Padesát výdechů, možná sto, a brána povolí. Vyvalí se z ní největší válečníci Northumbrie, aby se svými meči s pozlacenými jílci čelili největším válečníkům Dánska a Viků a odpadlíkům od církve z Irska. Teď přicházela rozhodující chvíle bitvy.
Shef zjistil, že hledí do jen několik stop vzdálené tváře Ivara Měkkýše. Bledé oči, jež se na něj upíraly, byly plné nenávisti a podezření. Vzápětí však Ivar obrátil svou pozornost jiným směrem. I on věděl, že se blíží rozhodující okamžik bitvy. Otočil se a oběma rukama dal předem domluvené znamení. Z domů, stojících dole na břehu řeky Ouse, se vyvalila horda vojáků. Nesli dlouhé žebříky, ne jen tak narychlo stlučené jako při posledním útoku, ale pečlivě vyrobené předem a uschované. Nesli je odpočatí muži, kteří věděli, co dělají. Pokud budou nejlepší angličtí bojovníci u brány, Ivar pošle část svých vojáků na rohovou baštu, která bude nechráněná, protože nejlepší a nejstatečnější Angličané z ní seběhnou a poběží zúčastnit se hlavní bitvy u brány.
Angličané to mají spočteno, myslel si Shef. Jejich obrana je prolomena ve dvou místech. Teď armáda pronikne do města.
Proč jsem jim to jen udělal? Proč jsem pomohl Ivarovi a armádě - těm, kteří mě připravili o oko?
Na druhé straně skřípající brány se ozvalo divné duté brnknutí, jako když praskne struna na harfě, ale nepoměrně silnější, dobře slyšitelné i přes bitevní vřavu. Něco začalo stoupat do vzduchu, nějaké obrovské těleso, balvan, jaký neuzvedne ani deset mužů. To není možné, myslel si Shef. To není možné.
Balvan však stoupal výš a výš, až nakonec musel Shef zaklonit hlavu, aby na něj viděl. Na chvíli se zdálo, že kámen visí ve vzduchu.
Potom začal padat.
Dopadl přímo doprostřed rámu a rozmačkal štíty, rám i podpěry, jako by to byl dětský domeček z kůry. Beranidlo vylétlo do vzduchu a zatřepalo sebou jako leklá ryba. Zevnitř se ozvaly chraptivé výkřiky bolesti.
Vojáci z druhé skupiny už měli žebříky opřené o hradbu a škrábali se nahoru. Jeden žebřík jim Angličané odstrčili, ostatní stály pevně. O dvě stě metrů dál za řekou Ouse se náhle začalo něco dít na dřevěné palisádě Marystownu: několik lidí se tam sklánělo nad nějakým strojem.
Tentokrát to nebyl balvan. Ze stroje vyletěla jakási čára, která se zvedala nad řeku a potom zase obloukem klesala směrem k žebříkům. Bojovník na vrcholu jednoho z nich položil ruce na kamennou korunu hradby a právě se chystal ji přelézt. Střela ho naplno zasáhla do trupu.
Vrhlo jím to vpřed, jako by ho do zad praštil nějaký obr. Náraz byl tak silný, že se pod ním zlomil žebřík. Když žebřík padal a voják se s roztaženýma rukama otočil ve vzduchu, viděl Shef, že mu z páteře trčí obrovský šíp. Muž se složil,

jako by byl ze dvou částí, a pomalu dopadl na hromadu svých druhů, hemžících se dole.
Šíp. Nebyl to však šíp. Nikdo by jej nedokázal vystřelit na takovou vzdálenost, stejně jako nikdo nemohl hodit tím balvanem. Přece se to však stalo. Shef pomalu popošel dopředu a prohlížel si kámen, ležící mezi troskami beranidla, ignoruje žalostný zápas a volání o pomoc pod ním.
To udělal nějaký stroj. A jaký stroj! Někde v pevnosti, snad mezi černými mnichy, žije mistr, který zná věci, o jakých se jemu nikdy ani nesnilo. Musí to zjistit. Náhle věděl, proč pomohl armádě. Nemohl snést pohled na to, jak někdo s nějakým strojem nesprávně zachází. Teď však jsou stroje na obou stranách.
Brand ho popadl za rameno, vrazil mu do ruky "Pomstu otroka" a hnal ho pryč. Přitom na něj vztekle vrčel. " tady postávat jako hlupák, když se z brány každou chvilku vyřítí jejich vojáci!"
Shef si uvědomil, že zůstali na bojišti skoro poslední. Ostatní, stejně jako předtím vystoupili nahoru, se už zase stáhli z kopce zpět.
Útok Ragnarssonů na York ztroskotal.

o o o

Shef velice opatrně, se samým soustředěním vyplazenou špičkou jazyka, přiložil nabroušený nůž k vláknu. Vlákno prasklo. Závaží na jednom rameni dřevěného vahadla kleslo a druhá strana se vymrštila nahoru. Přes kovárnu přeletěl líným obloukem oblázek.
Shef se s povzdychem posadil. "Takhle to pracuje," řekl Thorvinovi. "Krátké rameno, těžké závaží. Dlouhé rameno, lehčí závaží. A je to."
"No to jsem rád, že jsi konečně spokojen," odvětil Thorvin. "Už dva dny si hraješ s kousky dřeva a provázkem a já zastávám všechnu práci. Teď mi snad už můžeš pomoci."
"To víš, že pomůžu, ale tohle je taky důležité. Je to nová vědomost, jakou mají stoupenci Cesty hledat."
"Důležité to je. Ale každodenní práce taky."
Thorvin se zajímal o Shefovy experimenty stejně nadšeně jako on, ale poté, kdy se při nich snažil nějak pomoci, zjistil, že spíš stojí vzrušené představivosti svého bývalého učedníka v cestě, a tak se zas vrátil k hromadě práce, kterou armáda v současné době od svých zbrojařů vyžadovala.
"Je to ale opravdu nová vědomost?" zeptal se Hund. "Ingulf umí dělat věci o jakých žádný Angličan nikdy předtím neslyšel. A učí se to pokusy a tím, že rozřezává těla mrtvých. Ty se taky učíš pokusy, ale zkoušíš přijít jen na to, co černí mniši už znají. A oni si nehrají s modely."
Shef přikývl. "Já vím. Plýtvám časem. Teď už vím, jak se to dá udělat, ale je mnoho jiných věcí, jimž nerozumím. Pokud bych měl tady opravdové závaží, jako jsou ty balvany, které střílejí, jaké závaží bych potom musel položit na to kratší rameno? Muselo by být o hodně těžší, než co dokáže uzvednout tucet mužů. A pokud by opravdu bylo tak těžké, jak by se mi podařilo dostat dolů to dlouhé rameno? Potřeboval bych nějaký rumpál. Ale už vím, co se to ozvalo za zvuk krátce před tím, než ten balvan vyletěl. Někdo přesekl napjaté lano a tím ten balvan vystřelil.
A jedna věc mě zaráží ještě víc. Vystřelili jen jeden balvan, a ten rozdrtil naše beranidlo. Pokud by nebyli trefili, brána by povolila a páni strojů by byli ztracení. Museli si být jistí, že zasáhnou cíl tím jediným úderem."
Náhlým pohybem smazal nákres, který si kreslil v prachu. "Je to ztráta času. Ty víš, jak to myslím, Thorvine. Musí být nějaké řemeslo, nějaké umění, které by člověku napovědělo, jak to udělat bez nových a nových pokusů. Když jsem poprvé spatřil ohrazení kolem vašeho tábora u řeky Stour, byl jsem hrozně překvapený. Jak vůdci vědí, kolik klád s sebou mají přivézt, aby tábor pojal všechny jejich muže? Teď už ale vím, jak to dělají dokonce i Ragnarrsoni. Označí klacík za každou loď, deset zářezů na klacík, a potom rozdělí klacíky do hromádek, jedna hromádka na každou ze tří či čtyř hradeb nebo tolika, kolik jich tábor má mít. A když už žádný klacík nezbude, seberou hromádky a klacíky spočítají. A to jsou počty největších vůdců a kapitánů světa. Hromádka klacíků. Ale to, co mají tady ve městě, je vědění Římanů, kteří uměli psát čísla tak snadno, jak psali písmena. Kdybych se tak naučil psát v římských číslicích, to bych potom postavil stroj!"
Thorvin položil kleště a zamyšleně se zahleděl na stříbrné kladívko, které měl na hrudi.
"Neměl by sis myslet, že Římané znali odpověď na všechny otázky," poznamenal. "Kdyby tomu tak bylo, ještě dnes by z Yorku vládli celé Anglii. A porazili je koneckonců jen křesťané."
Shef netrpělivě vyskočil. "Aha! Jak tedy vysvětlíš ten druhý stroj ? Ten, co vystřelil ten velký šíp. Pořád o tom přemýšlím, ale na nic nemůžu přijít. Není možné sestrojit tak velký luk. Dřevo by se zlámalo. Čím se ale dá střílet kromě luku?"
"Ty potřebuješ nějakého uprchlíka z města," navrhl Hund, "nebo z Marystownu. Někoho, kdo viděl ty stroje při práci."
"Třeba se někdo objeví," řekl Thorvin.
Všichni se odmlčeli. Nastalé ticho rušily jen údery Thorvinova kladiva a supění měchů, jak Shef zlostně rozdmychával výheň. Uprchlíci byli předmětem hovoru, jemuž bylo lépe se vyhnout. Po neúspěšném útoku na York obrátili Ragnarssonové svůj hněv proti okolí Yorku - bezbranné krajině, neboť všichni místní ozbrojení muži, zemani a velcí válečníci byli i s králem Ellou zavřeni ve zdech města. "Když nemůžeme dobýt město," vykřikl Ivar, "zničíme celý kraj."
A Vikingové dostáli jeho slovu.
"Dělá se mi z toho špatně," svěřil se Brand Shefovi po posledním nájezdu na už dokonale zpustošenou krajinu.
"Nemysli si, že jsem snad nějaký smrkáč nebo křesťan. Chci zbohatnout a je jen málo věcí, které bych pro peníze neudělal. V tom, co děláme, ale nejsou žádné peníze. To, co dělají Ragnarssonové a Gaddgedlarové a všechna ta lůza, není pro mě ani zábava. Není to žádná radost projíždět vesnicí, kterou jsme navštívili. Vím, jsou to jen křesťané, a snad si to pro své podlézání Bohu Kristu a jejich kněžím zaslouží.

Ale to pořád nestačí. Sbíráme otroky po stovkách, zboží dobré kvality. Kde je ale prodat? Dole na jihu? Pokud se o to chce člověk pokusit, musí mít silnou flotilu a obě oči otevřené. Nejsme tam dole zrovna oblíbení - i z toho viním Ragnara a tu jeho smečku. Zkusit to v Irsku? To je dlouhá cesta, a dlouho trvá, než člověk uvidí své peníze. A kromě otroků tu nic není. Předtím, než jsme přijeli, Církev přemístila zlato a stříbro z kostelů v okolí do Yorku. A peníze zemanů nebo jejich poddaných, to nestojí za řeč. Hrozná bída. Je to divné, každý vidí, že je tato zem bohatá. Kam se všechno jejich stříbro podělo? Takhle nikdy nezbohatneme. Někdy už začínám litovat, že jsem Ragnarssonům tu zprávu do Braethraborgu přinesl, bez ohledu na to, co říkají kněží Cesty. Získal jsem za to zatím dost málo."
Ale Brand přesto vyjel se svými muži znovu a zkusil se vydat přes celý kraj do svatyně v Strenshallu, doufaje, že tam najde hromadu zlata nebo stříbra. Shef ho požádal o dovolení výpravy se neúčastnit, bylo mu už špatně z pohledů a zvuků, které nabízel kraj křížem krážem pročesaný Ragnarssony a jejich lidmi, z nichž každý toužil ukázat ostatním svou zběhlost v dobývání tajemství a informací a ukrytých pokladů ze sedláků a nevolníků, kteří neoplývali informacemi a rozhodně ne nějakými poklady, jichž by se mohli ve prospěch Vikingů vzdát. Brand zachmuřeně váhal.
"Jsme všichni příslušníci armády," řekl. "Co se společně rozhodne, toho se musíme všichni účastnit, přestože se to některým z nás nemusí zamlouvat. Pokud se někomu něco nelíbí, může o tom na shromáždění přesvědčit ostatní. Nelíbí se mi, když si myslíš, že si můžeš z armády vzít jen něco a to ostatní nechat být, mladíku. Jsi teď carlem, a ti dělají to, co je nejlepší i pro ty druhé. Proto máme všichni poradní hlas."
"Když prasklo beranidlo, udělal jsem to, co bylo nejlepší."

Brand pochybovačně odfrkl a zabrumlal: "K tomu tě vedly tvé osobní důvody." Nechal ale Shefa s Thorvinem a hromadou práce v kovárně, v hlídaném táboře, odkud vojáci armády neustále sledovali York, vždy připravení na protiútok z pevnosti. Shef si začal okamžitě hrát s modely a vymýšlet obrovské luky, praky a různá odpalovací zařízení. Alespoň jeden problém se mu zatím podařilo vyřešit, přestože ne v praxi.
Před kovárnou se ozval dusot nohou a vyčerpaný zrychlený dech. Tři lidé v kovárně se jako jeden muž otočili k širokému, otevřenému vchodu. Několik stop za ním zarazil Thorvin do země tyčky a mezi nimi natáhl přízi, na níž visely trsy jeřabin, ohraničující jeho území, posvátné místo. Jedné z těch tyčí se přidržovala těžce oddychující postava, oděná v hrubé pytlovině. Kovový obojek kolem krku toho muže nenechával nikoho na pochybách o jeho postavení. Jeho oči zoufale přeskakovaly z jednoho z mužů v kovárně na druhého, potom se rozjasnily, když konečně zahlédl kladívko na Thorvinově svalnaté šíji.
"Útočiště," zalapal po dechu, "poskytněte mi útočiště." Mluvil anglicky, ale pro slovo "útočiště" použil latinského výrazu.
"Co je to 'sanctuarium'?" chtěl vědět Thorvin.
"Bezpečí. Chce se vydat pod tvou ochranu. Mezi křesťany může člověk na útěku někdy dosáhnout dveří kostela a je potom až do soudního procesu pod ochranou biskupa."
Thorvin pomalu zavrtěl hlavou. Už viděl blížící se pronásledovatele - půl tuctu mužů, podle vzhledu by to mohli být Hebriďané, nejzanícenější lovci otroků. Už spatřili svou kořist a přestali tak spěchat.
"Nemáme takový zvyk," řekl Thorvin.
Když viděl Thorvinovo gesto a ucítil za sebou přítomnost svých pronásledovatelů, otrok zavyl strachy a jen se pevněji přitiskl ke křehké tyči. Shef si vzpomněl na chvíli, kdy i on kráčel k Thorvinovi na jeho ohraničené území a nevěděl, jde-li vstříc své smrti nebo ne. On se ale mohl nazvat kovářem, příslušníkem cechu. Tento muž vypadal jen jako pomocná síla, bez zvláštních schopností či vědomostí.
"Pojď sem, ty tam," řekl vůdce Hebriďanů, praštil shrbenou postavu za ucho a začal muži odtrhávat prsty od tyče.
"Kolik za něj chceš?" impulzivně vyhrkl Shef. "Koupím ho od tebe."
Následoval výbuch řehotu. "Na co ho chceš, Jednooký? Hledáš chlapečka? Měl by ses raději poohlídnout dole v ohradě!"
"Řekl jsem, že ho koupím. Podívejte, mám peníze." Shef se otočil k "Pomstě otroka", zabodnuté do země u vchodu do kovárny. Měl na ní pověšený váček s několika mincemi, jež mu Brand přidělil jako jeho podíl na dosud mizerném výsledku plundrování.
"To tedy ne. Chceš-li otroka, přijď dolů k ohradám. Kdykoliv ti někoho prodám. Tady toho musím dostat zpátky a udělat z něj odstrašující příklad. Nějak moc těch tam dole si myslí, že když utekli od jednoho pána, můžou to zkusit i s dalším. Musím jim ukázat, že se to nevyplácí."
Otrok zřejmě zachytil něco z jejich rozhovoru, neboť znovu zavyl, tentokrát ještě zoufaleji. Když ho jeho pronásledovatelé popadli za ruce a za nohy a začali ho odtahovat od tyče, opatrně, aby ji nepoškodili, bránil se a tloukl kolem sebe. "Ty přívěsky," křičel. "Říkali, že u takových lidí budu v bezpečí."
"Nemůžeme ti pomoci," řekl mu Shef anglicky. "Měl jsi zůstat u svého anglického pána."
"Mí páni byli černí mniši. Víš, jak jednají s otroky. A můj pán byl z nich nejhorší - jáhen Erkenbert, co vyrábí stroje "
Rozzlobený Hebriďan ztratil s bránícím se mužem trpělivost, hmátl po sáčku s pískem a udeřil. Minul ale a namísto hlavy zasáhl mužovu čelist. Ozvalo se ostré prasknutí, čelist se vyvalila dopředu a z koutku úst začala muži crčet krev.
"Erenert. Je o ďáel, yrái ďáelké roe "
Shef si rychle natáhl rukavice a chystal se vytrhnout ze země svou halapartnu. Skupina zápasících mužů o něco ucouvla.
"Počkejte," řekl Shef. "Ten muž má velkou cenu. Už ho nebijte." Deset slov, pomyslel si, mohlo by stačit pouhých deset slov. Potom budu znát princip obrovského luku.
Otrokovi, bojujícímu teď s posedlostí týrané lasičky, se podařilo uvolnit nohu a vykopl. Nějaký Hebriďan zafuněl a s klením se předklonil.

"Tak to stačí," vyštěkl vůdce skupiny. Než k němu Shef stačil přiskočit s naléhavou prosbou, vytrhl si od pasu dýku, přiskočil k muži a bodl. Otrok, stále v sevření ostatních mužů, se prohnul do oblouku a zkroutil se v křeči. Potom se zhroutil.
"Ty hlupáku!" zařval Shef. "Zabil jsi muže od strojů!"
Hebriďan se k němu otočil, tvář zkřivenou vzteky. Začal něco říkat, ale Shef ho rukou ve své obrněné rukavici praštil plnou silou do obličeje. Muž se zapotácel a spadl na záda. Rozhostilo se naprosté ticho.
Hebriďan se pomalu vyškrábal na nohy, vyplivl si do dlaně jeden zub, pak druhý. Pohlédl na své druhy a pokrčil rameny. Ti pustili tělo mrtvého otroka, otočili se a všichni spolu kráčeli zpět do svého tábora.
"No teď jsi to vyvedl, hochu," řekl Thorvin.
"Jak to myslíš?"
"Teď se může stát jen jediná věc."
"A co?"
"Holmgang."

Kapitola 3

Shef ležel na slamníku poblíž doutnající výhně a neklidně se ve spánku převaloval. Thorvin ho přinutil sníst těžkou večeři, což by měl po dlouhých dnech stále se menšících táborových přídělů, závisejících výhradně na tom, co si který oddíl najde, vděčně přivítat. Žitný chléb a hovězí pečené mu ale ležely v žaludku jako kámen. Ještě víc ho však tlačily těžké myšlenky. Vysvětlili mu pravidla holmgangu, který se značně odlišoval od improvizovaného souboje, v němž už před měsíci zabil Ira Flanna. Bylo mu jasné, že je v hrozné nevýhodě. Nemohl z toho ale nijak vycouvat. O zítřejším souboji věděla celá armáda a všichni se na takové vytržení z nudy posledních dní těšili. Byl v pasti.
Navíc musel neustále myslet na ty stroje. Jak je jen postavili? Jak se dají postavit lepší? Jak prorazit hradby Yorku? Pomalu upadal do hlubokého spánku.

Stál na nějaké rozlehlé planině. Před ním se tyčily obrovské hradby, tak obrovské, že hradby Yorku nebo jakékoliv opevnění postavené kdy smrtelníkem byly proti nim směšně maličké. Vysoko nad ním byly postavy, které už předtím viděl ve svých snech, svých "viděních", jak je nazval Thorvin - mohutné postavy s ostrými rysy, které se tvářily přísně a vážně. Nyní se však v jejich tvářích odrážel poplašený a ustaraný výraz. V popředí viděl Shef další postavu, pohybující se směrem k hradbě. Byl to ještě větší obr než bohové, tak velký, že se tyčil dokonce i nad hradbu, na níž stáli bohové. Neměl však normální lidské proporce. Měl pahýlovité nohy, tlusté paže a opuchlé břicho, v ústech mu trčelo jen pár zubů. Vypadal jako nějaký obludný klaun, jako idiot, jako zdeformované děti, co se někdy rodily v Emnethu, a pokud otec Andreas rychle nezakročil, hned i tiše našly místo posledního odpočinku v emnethském močále. Obr pobízel mohutného koně, zase ještě většího, než byl on, který táhl vůz a na něm kus skály velký jako hora. Shef si uvědomil, že kámen má zaplnit místo v hradbě. Hradba ještě nebyla hotová, zbývala jen ta jedna mezera. Slunce v tomto podivném světě se zvolna sklánělo k obzoru a on náhle věděl, že pokud bude hradba dostavěna před západem slunce, stane se něco děsivého, nějaké nenapravitelné neštěstí. Proto byli bohové tak poplašení a proto obr poháněl svého koně výkřiky plnými škodolibosti a napjatého očekávání.
Zezadu se ozvalo zaržání. Další kůň, tentokrát normálnějších rozměrů. Byla to kaštanová klisna s rozevlátou hřívou kolem očí. Znovu zaržála a plaše se odvrátila, jako by netušila, jaký účinek mělo její volání. Hřebec ale slyšel. Zvedl hlavu a otřásl se v postroji. Jeho úd se začal vysouvat.
Obr zařval, několikrát koně udeřil do hlavy a pokoušel se mu zakrýt oči. Nozdry koně se zachvěly a on zlostně zařehtal, teď už mnohem blíž se ozvalo další povzbudivé zaržání klisny a koketní zadupání kopýtky. Hřebec couvl a silnými kopyty švihl po obrovi a po postraňcích. Kára se převrhla a kámen se z ní svalil, obr poskakoval vzteky. Hřebec byl volný. Vrhl se dychtivě po klisně v touze pohroužit svůj ztopořený dlouhý úd do její pochvy. Ona však byla velmi plachá a uhýbala, vyzývala ho k honičce a bleskově odskočila stranou. Koně chvíli klusali v kruhu a náhle tryskem vyrazili pryč, kůň klisnu pomalu dohánět, ale za okamžik byli oba dva mimo dohled. Za nimi v komické pantomimě, prokládané kletbami, poskakoval obr. Slunce zapadlo. Jedna z postav na hradbách pomalu popošla o několik kroků dopředu a s pochmurným výrazem si navlékla kovové rukavice.
Za to bude muset někdo zaplatit, pomyslel si Shef.
Znovu se ocitl na nějaké pláni a hleděl na hradbami obehnané město. I toto opevnění bylo nesmírně mohutné, hradby byly daleko vyšší než kolem Yorku, ale tentokrát se aspoň jednalo o něco v lidském měřítku. Také tam opravdu byli lidé - tisíce drobných postaviček, hemžících se sem a tam, uvnitř hradeb i před nimi. Lidé před hradbami tlačili jakousi gigantickou sochu - nebyl to divoký kanec, kterého připomínalo beranidlo Ragnarssonů, ale obrovský kůň. Dřevěný kůň. Jaký to má význam? ptal se sám sebe Shef. To přece nikoho neoklame.
Obránce to taky neoklamalo. Z hradby se na koně i muže, kteří ho tlačili, snášela záplava šípů a kamení. Zarážely se do dřevěné konstrukce a zasáhly mnohé z těch, co koně vlekli, na místa padlých a raněných však nastupovaly stovky nových mužů. Kůň dorazil k hradbě a jeho hlava se ocitla uvnitř města. Shef věděl, že to, co se nyní stane, bude vyvrcholením něčeho, co probíhalo už dlouhá léta, pohltilo tisíce životů a tisíce dalších ještě spolyká. Něco mu také říkalo, že to, co se tady teď děje, bude fascinovat příslušníky mnoha příštích generací - ale málokdo to kdy pochopí, takže si o té události každý raději vymyslí svůj vlastní příběh.
Tu se ozval hlas, který už Shef předtím ve své mysli několikrát slyšel. Hlas, který ho varoval před noční bitvou u řeky Stour. Zněl z něj ten známý tón pobaveného zaujetí.

"Podívej se na to," řekl hlas. "Jen se na to podívej."
Koňská tlama se otevřela a jazyk vyklouzl ven a opřel se o korunu hradby. Z tlamy

Thorvin se ho pokoušel probudit a vytrvale mu lomcoval ramenem. Shef se posadil, v duchu stále tápaje po významu svého snu.
"Je čas vstávat," oznámil mu Thorvin. "Čeká tě těžký den, chlapče. Já jen doufám, že se dožiješ jeho konce."

o o o

Arcijáhen Erkenbert seděl ve své věžní komnatě vysoko nad velkým sálem kláštera a právě si přitáhl svícen blíž. Hořely v něm tři svíce, které tentokrát nebyly z páchnoucího loje, ale z nejlepšího včelího vosku, takže vydávaly velice jasné světlo. S uspokojením na ně pohlédl a vytáhl z kalamáře brk. Práce, na kterou se právě chystal, byla pracná, obtížná, a její výsledky mohou navíc být velmi neradostné.
Na stole před ním ležela změť popsaných útržků pergamenu, přeškrtaných a zase přepsaných. Erkenbert uchopil brk a nový, čistý kus pergamenu. Na něj napsal:
De parochia quae dicitur Schirlam desunt nummi XLVIII
De parochia quae dicitur Fulford desunt nummi XXXVI
De parochia quae dicitur Haddinatunus desunt nummi LIX

Seznam se táhl dál a dál. Nakonec záznamy o nezaplaceném nájemném klášteru podtrhl, zhluboka se nadechl a začal s duchamornou robotou sčítání čísel. "Octo et sex," mumlal si pro sebe, "quattuordecim. Et novo, sunt viginta tres. Et septem." Aby si ulehčil práci, začal si na malý útržek dělat čárky, a když jich bylo deset, všechny je přeškrtl. Jak se jeho prst posouval po seznamu dolů, začal také tenkou čárkou oddělovat XL a VIII, L a IX, aby si byl jist, které kousky sčítat a které má zatím nechat na pokoji. Nakonec dokončil své první sčítání, rozhodným písmem napsal na pergamen CDXLIX a začal se prokousávat sčítáním číslic, které předtím vynechal. "Quaranta et triginta sunt septuaginta. Et quinquaginta. Centum et viginta." Novic, jenž před chvilkou nevtíravě nahlédl do místnosti, aby se ujistil, že arcijáhen nic nepotřebuje, se vrátil ke svým druhům s výrazem posvátné úcty.
"Říká čísla, jaká jsem ještě nikdy v životě neslyšel," oznamoval.
"Je to úžasný člověk," řekl jeden z černých mnichů. "Dej Bůh, aby to černé umění nepřineslo nějaké neštěstí."
"Duo milia quattuor centa nonaginta," prohlásil Erkenbert a napsal to na pergamen: MMCDXC. Dvě čísla teď ležela vedle sebe: MMCDXC a CDXLIX. Po další chvíli škrtání a zatrhávání čárek dostal řešení: MMCMXXXIX. Teď teprve začala opravdová dřina. To číslo představovalo dlužnou částku za jedno čtvrtletí. Kolik to bude dělat za celý rok, pokud na ně padne ten boží trest a vikinská metla bude dopadat na záda trpícího božího lidu tak dlouho? Dokonce i mnozí arithmetici by zvolili snadnější cestu a stejné číslo by čtyřikrát sečetli. Erkenbert se však cítil povznesen nad takové úskoky. Usilovně se pohroužil do složité procedury nejobtížnější ďábelské dovednosti: násobení římských čísel.
Když bylo vše hotovo, seděl a zíral na výsledek. Za celý svůj život se ještě nesetkal s takovou sumou. Pomalu, třesoucími se prsty zamáčkl svíce a všiml si, že oknem místnosti už proniká šedé ranní světlo. Po ranní pobožnosti bude muset vyhledat arcibiskupa.
Částka byla příliš obrovská. Takové ztráty neunesou.

o o o

Daleko od Yorku, sto padesát mil na jih, dosáhl tentýž šedavý přísvit do očí mladé ženy, zakutané hluboko v hromadě prachových podušek a vlněných houní vysoko navršených na ochranu proti chladu. Zavrtěla se a otočila. Její ruka se dotkla teplého, nahého stehna muže, jenž spal vedle ní. S odporem ucukla, jako by nahmatala tlustou šupinatou zmiji. Je napůl mým bratrem, pomyslela si potisící. Synem mého vlastního otce. Žijeme ve smrtelném hříchu. Jak jim to ale mám říct? Nemohu se svěřit ani knězi, jenž nás oddal. Alfgar mu řekl, že jsme tělesně zhřešili na útěku před Vikingy, a teď se modlí za Boží odpuštění a požehnání našeho svazku. Všichni si myslí, že je svatý. A králové, králové Mercie a Wessexu, poslouchají všechno, co říká o vikinském ohrožení, o tom, co udělali jeho otci a jak on sám bojoval ve vikinském táboře za mé vysvobození. Ostatní si myslí, že je hrdina, a říkají, že ho udělají rádcem, dají mu hrabství a přivezou jeho ubohého ztýraného otce zpět domů z Yorku, kde pořád ještě vyzývá k boji proti pohanům.
Co se ale stane, až nás otec spolu spatří? Kdyby jen byl Shef naživu
Jakmile jí blesklo hlavou jeho jméno, začaly Godivě, tak jako každé ráno, kanout zpod víček na polštář slzy.

o o o

Shef kráčel bahnitou cestou podél řad chatrčí, které si Vikingové postavili na ochranu před zimním počasím. Na rameni nesl halapartnu a na rukou měl své rukavice, ale přilba zůstala v Thorvinově kovárně. Při holmgangu není povoleno nosit brnění a přilbu, řekli mu. Souboj je záležitostí cti, ve které nejde o takové bídné osobní zájmy, jako je přežití či zabití nepřítele.
Což ovšem neznamenalo, že člověka nezabijí.
Navíc byl holmgang soubojem ve čtyřech. Dva hlavní účastníci střídavě útočili jeden na druhého. Každý z nich byl však chráněn svým sekundantem, štítonošem, jenž nesl jeho štít a odvracel údery. Život bojovníka tak v podstatě

závisel na schopnostech sekundanta.
Shef žádného neměl. Brand a jeho oddíl se ještě nevrátili. Thorvin se zběsile tahal za vousy a v pocitu marnosti zuřivě mlátil kladivem do země, ale jako kněz Cesty se nemohl souboje zúčastnit. Totéž platilo pro Ingulfa, Hundova mistra. Jediný člověk, kterého mohl Shef požádat, byl tedy Hund, a hned, jak si to Shef uvědomil, bylo mu jasné, že jakmile si Hund uvědomí situaci, bezpochyby se nabídne. Okamžitě však svému příteli řekl, že na to nesmí ani pomyslet. I když vyloučil všechny ostatní ohledy, byl si jist, že v kritické chvíli, až bude dopadat čepel meče, Hund by se zrovna roztržitě zahleděl na nějakou volavku nebo čolka v mokřině a pravděpodobně by je tím oba odsoudil k smrti.
"Zvládnu to sám," řekl kněžím Cesty z armády, kteří se u něj k jeho překvapení všichni sešli, aby mu přispěli aspoň radou.
"Proto jsme se za tebe nepřimlouvali u Hadího oka a nezachránili tě před Ivarovou pomstou," pravil ostře Farman, kněz boha Freye, známý svými cestami do jiných světů.
"Kdo si může být jist cestami osudu?" řekl Shef a kněží ztichli.
Když teď kráčel k místu konání holmgangu, nebyl to samotný souboj, co ho znepokojovalo. Měl obavy, že ho rozhodčí nenechají bojovat samotného. Pokud mu to nedovolí, bude podruhé v životě vydán na milost a nemilost vapna takr, kolektivnímu soudu armády. Při pomyšlení na řev a řinčení zbraní se mu vnitřnosti smrskly na ledový uzel.
Branou v opevnění vyšel ven z tábora zamířil na udusanou louku u řeky, kde se armáda shromáždila. Jak se blížil k místu zápasu, rostl kolem něj šum vzrušeného hovoru a dav se před ním rozestupoval. V jeho středu byl vyznačen z vrbových prutů kruh jen deset stop v průměru.
"Holmgang má podle pravidel probíhat na ostrůvku uprostřed řeky," řekl mu Thorvin, "ale když to není možné, vyznačí se místo něj symbolický kruh. V holmgangu není prostor na nějaké manévry. Účastníci souboje stojí a buší do sebe, dokud jeden z nich nezemře. Nebo už nemůže dál bojovat, vykoupí se ze zápasu, odhodí zbraň či překročí hranici vyznačeného území." Poslední dvě možnosti však vydávaly dotyčného na milost a nemilost jeho protivníkovi, jenž mohl požadovat jeho smrt nebo zmrzačení. Pokud bojovník projevil zbabělost, bylo jisté, že sudí budou jedno z toho či obojí požadovat.
Shef viděl, že jeho protivníci už stojí u kruhu. Hebriďan, jemuž vyrazil zuby a o němž už věděl, že se jmenuje Magnus. Držel obnažený meč, vyleštěný tak, že se v šedém ranním světle na čepeli blýskaly a mihotaly hadí ornamenty. Vedle něj stál jeho sekundant: vysoký, zjizvený, mohutně vyhlížející muž středního věku. V rukou svíral veliký štít z pomalovaného dřeva, s kovovým okrajem a puklicí. Shef na ně krátce pohlédl a začal se rozhlížet po rozhodčích.
Na okamžik se mu zastavilo srdce - ve skupince čtyř mužů okamžitě neomylně rozeznal postavu Měkkýše. Opět měl na sobě zelený a šarlatový oděv, byl však bez stříbrné přilbice. Bledé oči pod neviditelnými řasami a obočím hleděly přímo do jeho očí. Tentokrát z nich však místo nenávisti hleděla sebedůvěra, pobavení, a pohrdání, když si Ivar povšiml Shefova záchvěvu strachu a okamžitého pokusu o jeho potlačení.
Ivar zívl, protáhl se a odvrátil se. "Vzdávám se svého práva soudit tento zápas," řekl. "Tenhle zahnojený kohout a já spolu máme jiné účty. Nedopřeji mu možnost prohlásit, že jsem využil výhody nespravedlivě ho soudit. Ponechávám jeho smrt Magnusovi."
Z nejbližší skupiny diváků se ozval souhlasný šum a bylo slyšet, jak tu zprávu předávají dál. Shef si znovu uvědomil, jak je každá záležitost v armádě předmětem veřejného mínění. Vždycky bylo lepší mít je na své straně.
Po odstoupení Ivara zůstali tři sudí, všichni očividně vyšší válečníci, dobře ozbrojení, jimž se na hrdlech, pažích a opascích blýskalo stříbro, prokazující jejich status. Prostřední z nich, zjistil Shef, byl Halvdan Ragnarsson, nejstarší z bratří, muž s pověstí dravého válečníka, jenž bojoval, i když to nebylo nutné - ne tak moudrý jako jeho bratr Sigurd ani tak strašlivý jako jeho bratr Ivar, ale muž, který neodpustí nedostatek bojovnosti.
"Kde máš sekundanta?" otázal se zachmuřený Halvdan.
"Žádného nepotřebuji," odvětil Shef.
"Musíš mít sekundanta. Nemůžeš se účastnit holmgangu bez štítu nebo štítonoše. Pokud se nemůžeš ničím z toho prokázat, je to, jako by ses svému protivníku vzdal. Co s ním hodláš učinit, Magnusi?"
"Já žádného nepotřebuji!" Tentokrát Shef vykřikl, postoupil o krok vpřed a udeřil patkou halapartny do země. "Mám štít." Pozvedl levé předloktí, na němž měl hranatý, stopu dlouhý štít, celý z kovu a pevně připoutaný k zápěstí a k lokti. "Nebojuji s mečem a velkým štítem, ale s tímhle a tímhle. Jsem Angličan, ne Dán!"
Z publika se po jeho slovech ozvalo zamručení, v němž bylo možné zaslechnout stopu pobavení. Shef věděl, že armáda miluje drama. Snad pozmění pravidla, budou-li mít pocit, že je na co vsadit. Pokud muž projeví dostatek odvahy, dav podpoří i malý klam.
"Nemůžeme přijmout tvůj návrh," řekl Halvdan ostatním dvěma sudím. "Co si myslíte vy?"
Vzadu vznikl nějaký rozruch, někdo si razil cestu davem k Shefovi a před sudí. Další mohutná a silná postava, blýskající se stříbrem. Zamračení Hebriďané stáli opodál. Shef s leknutím poznal svého otce Sigvartha. Sigvarth na svého syna jenom krátce pohlédl a obrátil se k sudím. Rozhodil ruce v prohnaně smířlivém gestu.
"Já si přeji dělat tomuto muži sekundanta."
"Požádal tě o to?"
"Ne."
"Jaký máš tedy zájem na tomto souboji?"
"Jsem jeho otec."
Z davu se ozvalo další zamručení, tentokrát bylo jasně cítit stoupající vzrušení. Život v zimním táboře byl chladný a nudný. Tohle byla ta nejlepší zábava od nepodařeného útoku na York. Válečníci byli jako děti - rozhodně netoužili po tom, aby představení skončilo moc brzy. Začali se tlačit blíž, aby lépe slyšeli, a to, co zaslechli, předávali dál dozadu. Jejich přítomnost měla vliv na rozhodování sudích: museli soudit spravedlivě, ale také odhadnout náladu davu.

Začali spolu tiše rokovat a Sigvarth se mezitím rychle otočil k Shefovi. Přistoupil k němu, o palec nebo dva se sehnul, aby mu mohl pohlédnout do očí, a prosebným tónem promluvil.
"Podívej, hochu, už jednou jsi mě odmítl, když jsi byl v kaši. Musím přiznat, že to vyžadovalo pěknou odvahu. Podívej se, kam tě to přivedlo. Stálo tě to oko. Neudělej znovu něco takového. Lituji toho, co se stalo tvé matce. Kdybych byl věděl, že má takového syna, tak to neudělám. Slyšel jsem od mnoha lidí, co jsi dokázal při obléhání s tím beranidlem - armáda je toho plná. Jsem na tebe pyšný.
Tak mě nech držet ten štít. Už jsem to dělal. Jsem lepší než Magnus, i lepší než jeho druh Kolbein. Se mnou jako štítonošem k tobě žádný úder nepronikne. A ty - už jsi toho hebridského hlupáka jednou praštil, že se motal jako pes. Udělej to znovu! My dva s tím párem rychle skoncujem!"
Pevně sevřel synovo rameno. Z očí mu zářily city, směs pýchy, studu a ještě něčeho - Shef usoudil, že to musí být touha po slávě. Nikdo nemohl být po dvacet let úspěšným válečníkem, jarlem, vůdcem bez touhy stát v čele, cítit upřené pohledy davu, čirým násilím porazit osud. Shefa náhle zaplavil pocit klidu a vyrovnanosti, dokonce mu náhle bylo jasné i jak otce odmítnout a přece nedopustit, aby ztratil tvář. Už věděl, že jeho nejhorší obava se nevyplní. Sudí ho nechají bojovat samotného. Každé jiné rozhodnutí by vzbudilo příliš velké rozčarování.
Shef se vymanil z otcova téměř objetí.
"Děkuji jarlu Sigvarthovi za jeho nabídku držet v holmgangu můj štít. Stojí však mezi námi krev - on ví, čí krev to je. Věřím, že by mne v této záležitosti oddaně podpořil, a jeho pomoc znamená pro mladého muže, jako jsem já, opravdu mnoho. Přijetím jeho nabídky bych ale neprojevil drengskapr."
Shef použil výraz pro válečnictví, pro čest - slovo, jež znamenalo, že je člověk povznesen nad nicotnosti, že mu vůbec nezáleží na osobních výhodách. To slovo byla výzva. Pokud válečník poukázal na drengskapr, jeho protivníka by velmi zahanbilo zůstat za ním pozadu.
"Znovu říkám: mám štít i zbraň. Pokud je to méně, než bych snad měl mít, tím lépe pro Magnuse. Já pravím, že je to víc. Pokud se mýlím, budeme tedy bojovat proto, aby se to prokázalo."
Halvdan Ragnarsson pohlédl na své dva spolusudí, zaznamenal jejich souhlasné přikývnutí a připojil svoje vlastní. Oba Hebriďané okamžitě vstoupili do vyznačeného kruhu a zaujali postavení bok po boku. Věděli, že sebemenší zaváhání nebo další dohadování by nevypadalo v očích armády dobře. Shef se postavil proti nim. Viděl, že oba nižší sudí zaujali místa po stranách bojiště, zatímco Halvdan stanul uprostřed a opakoval pravidla zápasu. Shef koutkem oka spatřil, že Sigvarth stále stojí kus před ostatními, a nyní se k němu připojil ten mladík s koňskými zuby, jehož už předtím viděl. Hjörvarth Jarlsson, pomyslil si nezúčastněně, můj nevlastní bratr. Hned za nimi stála skupinka mužů s Thorvinem uprostřed. Přestože se snažil soustředit na Halvdanův výklad, zaznamenal, že všem na hrudi okázale visí stříbrné přívěsky. Thorvin aspoň shromáždil skupinu lidí, kteří mohli na veřejnosti projevit své mínění, pokud by to mohlo přinést nějaký výsledek.
" účastníci souboje se musí v úderech střídat. Pokud se jeden z vás pokusí udeřit dvakrát, dokonce i když tím protivníka skolí, je v holmgangu poražen a je vydán soudu rozhodčích. A ten nebude mírný! Tak začněte. Ty, Magnusi, máš jako ukřivděná strana nárok na první úder."
Halvdan obezřetně, s vytaseným mečem, jímž hodlal odvrátit případný nedovolený úder, vystoupil z kruhu. Shef se ocitl v hrobovém tichu, tváří v tvář svým dvěma protivníkům.
Sklonil halapartnu trochu dopředu a namířil bodec na Magnusovu tvář, svíraje násadu levicí hned pod masivní složitou čepelí. Pravou rukou držel násadu dole u svého pravého boku, připraven blokovat nebo odrazit ratištěm útok z jakéhokoliv směru. Magnus se zamračil, když si uvědomil, že teď musí někam vykročit a naznačí tím směr útoku. Ukročil kousek dopředu a napravo, až k dělicí čáře, vyryté Halvdanem, a oddělující bojující strany od sebe. Jeho meč se mihl vzduchem, byl to úder přímo dopředu, mířící na hlavu - nejzákladnější možný výpad. Chce s tím rychle skoncovat, pomyslel si Shef. Úder byl nemilosrdný a rychlý jako blesk. Shef vymrštil levici a zachytil útok středem svého maličkého kovového štítu.
Ozvalo se zařinčení a soupeři od sebe odskočili. Rána zanechala ve štítu rýhu a na jeho okraji se objevil zub. Co to udělalo s ostřím meče, na to Shef jako kovář nechtěl ani pomyslet.
Magnus byl teď zpět na své straně bojiště a předstupoval před něj Kolbein se štítem, připraven ho krýt. Shef oběma rukama pozvedl halapartnu nad své pravé rameno, přiskočil k dělicí čáře a bez ohledu na štít bodl špicí na Magnusovo srdce. Trojúhelníkový bodec projel lipovým dřevem jako máslem, ale Kolbein ho zároveň zvedl, takže špice projela kolem Magnusovy tváře. Shef trhl zbraní zpět, pootočil jí a znovu trhl. Ozvalo se zapraštění dřeva a zbraň byla volná. V jasně modrém štítu teď byla zející rána a Kolbein s Magnusem si vyměnili ustaraný pohled.
Magnus se opět chystal k úderu. Už věděl, že nesmí útočit na stranu, kde má Shef štít. Zaútočil ze strany, ale zase na hlavu. Pořád si myslel, že bojovník bez pořádného meče a štítu musí být v nevýhodě. Shef beze změny úchopu švihl zbraní o osmnáct palců stranou a zachytil dopadající meč ne sekerou, ale na palec tlustým železným bodcem.
Meč vyletěl Magnusovi z rukou a přistál pěkný kus za dělicí čarou na Shefově půli. Oči všech se obrátily k sudím. Shef o krok ustoupil, ještě o jeden, a upřeně se zahleděl na oblohu. Ozval se šum, když si diváci uvědomili, co se děje, a souhlasné mručení. Mručení sílilo, jak si vojáci, napjatě sledující souboj, začali uvědomovat, jaké možnosti Shefova zbraň poskytuje a jakým problémům musí oba Hebriďané čelit. Magnus s kamennou tváří přestoupil dělicí čáru a zvedl svůj meč. Zaváhal, ale potom mu mečem krátce zasalutoval a vrátil se na svou stranu bojiště.
Tentokrát švihl Shef svou zbraní přes levé rameno a udeřil jako když dřevorubec kácí strom. Levičkou sjel při seku po násadě dolů a vložil do úderu všechnu svou sílu a veškerou váhu sedmi stop kovu za blyštivou půlyardovou čepelí. Kolbein rychle a rozhodně přiskočil na obranu svého partnera a podařilo se mu zvednout štít poměrně vysoko nad hlavu. Čepel sekery projela jeho okrajem a dál, odpor kovového okraje ji jen lehce vychýlil z dráhy, proťala dvě stopy lipového dřeva a se zaduněním se zaryla do země. Shef ji znovu vyprostil a postavil se do střehu.

Kolbein hleděl na půlštít, jenž mu stále visel na předloktí, a něco říkal Magnusovi. Halvdan Ragnarsson k nim klidně přistoupil, sebral uťatý kus dřeva a odhodil ho stranou.
"Štíty je možné vyměnit jen po dohodě obou zúčastněných stran," prohlásil.
Magnus znovu vyrazil kupředu, v očích teď měl něco podobného zoufalství, a bez varování ošklivě švihl mečem kousek nad kolena. Šermíř by ten sek přeskočil - každopádně by se o to pokusil, sek šel právě o kousek výš, než kam se dalo očekávat, že šermíř ještě doskočí. Shef lehce pohnul pravicí a zastavil úder kovem vyztuženou násadou své zbraně. Magnus se ani nestačil skrýt za štítem svého partnera, když k němu Shef přiskočil, a tentokrát švihl halapartnou zdola nahoru, bodcem napřed. Ozvala se rána, jak se bodec setkal se zbytky štítu, Shef ucítil odpor - tentokrát to nebylo jenom dřevo, a Kolbein najednou zíral na stopu dlouhý bodec, který projel štítem i jeho předloktím a rozdrtil loketní a pažní kost.
Shef s kamennou tváří uchopil halapartnu poblíž ostří, pevně ji sevřel a trhl zpět. Kolbein se zapotácel, přešlápl dělicí čáru a hned se zase vzchopil, tvář bílou šokem a bolestí. Když došlápl na Shefovu část bojiště, ozval se jek ze stovek hrdel a vzápětí bouře výkřiků.
"Konec souboje, překročil čáru!"
"Zasáhl štítonoše!"
"Mířil na útočníka. Když tam štítonoš strčí ruku "
"První krev pro kováře, kdo uzavře sázku?"
"Zastavte boj, zastavte boj," zvolal Thorvin. Přehlušil ho však ještě silnější hlas Sigvartha. "Ať bojují až do konce! Jsou to válečníci a ne baby, co fňukají při každém škrábnutí."
Shef pohlédl stranou na Halvdana, jenž s vážným, ale fascinovaným pohledem odmávl pokračování boje.
Kolbein se celý klepal a začal ohmatávat řemeny zbytečného štítu. Bylo jasné, že ho už dlouho neudrží. I Magnus zbledl. Každý úder halapartny ho posouval blíž k smrti. Teď byl úplně bez ochrany. Nemohl však uniknout, nebylo možné vzdát se nebo utéci.
S bílými rty a zoufalou rozhodností vykročil vpřed, pozvedl meč a sekl přímo dolů. Byl to úder, jakému se každý šermíř v boji automaticky vyhnul, v holmgangu ale musel protivník zůstat na místě.
Shef poprvé v tomto souboji pootočil zbraní a plnou silou sek odrazil ostřím sekery. Halapartna narazila na klesající čepel meče v její polovině, srazila ji stranou a vychýlila Magnuse z rovnováhy. Když se Hebriďan vzpamatoval, nevěřícně pohlédl na svou zbraň. Meč se nezlomil, ale byl do půlky naseknutý a ohnutý.
"Meče," odrecitoval Halvdan, "je možné vyměnit jen po dohodě obou zúčastněných stran."
Magnusovi se tvář propadla beznadějí. Pokoušel se vzchopit a přijmout smrtelný úder, jenž za okamžik přiletí, zpříma jako muž. Kolbein se dobelhal před něj a pokoušel se druhou rukou pozvednout zraněnou paži se zbytkem štítu.
Shef si prohlédl ostří halapartny a přejel palcem po vroubku, který tam právě vytvořil. Bude to chtít trochu si pohrát s pilníkem, poznamenal si v duchu. Nazval tu zbraň "Pomsta otroka". Bojoval proto, že ten muž otroka zavraždil. Teď nastal čas pomsty, za toho otroka a bezpochyby i za mnoho dalších.
On ale tenkrát toho Hebriďana neudeřil proto, že toho otroka zabil, ale proto, že on, Shef, toho otroka chtěl. Chtěl zjistit něco o strojích, které ten otrok vyráběl. Tím, že teď Magnuse zabije, ty vědomosti nevrátí. Kromě toho teď už věděl víc.
Shef v naprostém tichu o krok ustoupil, zabodl halapartnu bodcem do země, odepjal si štít a odhodil jej. Otočil se k Halvdanovi a hlasitě zvolal, aby ho jistě slyšela celá armáda: "Vzdávám tento boj a vydávám se do rukou sudím. Lituji toho, že jsem v hněvu udeřil Magnuse Ragnaldssona a vyrazil mu dva přední zuby. Pokud mě uvolní z holmgangu, nabízím mu vyrovnání za to zranění i za zranění, jež jsem právě způsobil jeho partneru Kolbeinovi, a žádám ho do budoucnosti o přátelství a podporu."
Povzdechy zklamání se mísily se souhlasnými výkřiky. Vojáci v davu začali ječet a strkat se, jak zastánci obou postojů vyjadřovali svůj názor. Halvdan a druzí dva rozhodčí se shlukli k poradě a po chvíli zavolali k diskuzi i oba Hebriďany. Potom se dohodli a dav pomalu utichal a připravoval se na schválení výsledného rozhodnutí. Shef stál beze strachu, nemyslel na to, jak takhle naposledy stál a očekával rozhodnutí Ragnarssona. Věděl, že odhadl náladu davu správně a že se sudí proti davu neodváží vystoupit.
"Je názorem všech tří sudí, že tento holmgang probíhal čestně a podle pravidel a nepošpinil pověst žádné ze zúčastněných stran, a že ty, Shefe " Halvdan měl trošku problém s výslovností anglického jména. " Skjefe, syne Sigvartha, jsi měl právo vzdát boj a vydat se sudím, přestože jsi mohl útočit." Halvdan se rozhlédl a zopakoval svá poslední slova. "Přestože jsi mohl útočit. A jelikož Magnus Ragnaldsson je také ochoten přijmout naše rozhodnutí, pokládáme tedy tento boj pro obě strany beztrestně za ukončený."
Vystoupil Hebriďan Magnus. "Prohlašuji, že přijímám nabídku Skjefa Sigvarthssona na vyrovnání za zranění způsobená mně a Kolbeinu Kolbrandssonovi a oceňujeme je na půl marky stříbra pro každého z nás " Z davu zaznělo hvízdání a troubení na výraz údivu s tím, jak nízkou cenu stanovili příslovečně lakotní ostrované. " Pod jednou podmínkou:
Že totiž pro nás Skjef Sigvarthsson ve své kovárně vyrobí podobné zbraně, jako je ta, co sám vlastní, v ceně půl marky stříbra za kus. S tímto mu nabízíme své přátelství a plnou podporu."
Magnus s úsměvem přikročil k Shefovi a stiskl mu ruce. I Kolbein k němu vrávoravě přikročil. V kruhu už byl i Hund a svíral Kolbeinovu zakrvácenou a opuchlou paži a nesouhlasně mlaskal při pohledu na jeho neuvěřitelně špinavý rukáv. Za zády bojovníků nakukoval i Sigvarth a pokoušel se něco říct. Vřavu náhle jako ostří nože proťal ledový hlas.
"No dobrá, domluvili jste se na tomhle i na támhletom. Pokud jste ale počítali s tím, že skončíte boj, jakmile padne první kapka krve, měli jste si to vyřídit někde u záchodů a neplýtvat časem celé armády.
Řekni mi ale, ty zahnojený kohoutku -" Měkkýšův hlas teď dopadal do hrobového ticha, jak Ivar s planoucíma očima, vykročil vpřed. "Jak si myslíš, že získáš mé přátelství a podporu? Co? Protože i mezi námi stojí krev. Co mi nabídneš

jako vyrovnání?"
Shef se otočil, zesílil hlas a znovu si jej dovolil zvýraznit tím slabě vyzývavým a pohrdlivým tónem, aby celá armáda věděla, že se někdo postavil Ivarovi na odpor.
"Mohu ti dát něco, Ivare Ragnarssone, co jsem se pro tebe už jednou pokusil získat, ale o čem víme, že ty sám to nezískáš. Ne, nemyslím tím ženské sukně " Ivar, ani na okamžik nespouštěje oči ze Shefovy tváře, se zakymácel, a Shef v té chvíli věděl, že ho Ivar už nikdy nenechá na pokoji, nikdy mu to nezapomene, dokud jeden z nich nebude mrtvý.
"Ne. Dej mi pět set mužů a já ti dám něco, o co se můžeme dělit všichni. Dám ti stroje silnější než ty křesťanské. Lepší zbraně než ta, se kterou jsem teď bojoval. A až tohle budu mít, dám ti ještě něco.
Dám ti York!"
Poslední slova vykřikl a armáda řvala s ním a souhlasně řinčela zbraněmi.
"Chvástat se umí pěkně," odvětil Ivar a mračil se po Sigvarthovi, Hebriďanech, Thorvinovi a ostatních stoupencích Cesty, shluklých v ochranném kruhu kolem Shefa. "Pokud se to ale chlapci nepovede, bude svých řečí hořce litovat."

Kapitola 4

V anglické zimě je těžké říct, kdy přichází úsvit, pomyslel si Shef. Mraky se táhnou až k zemi a zemi bičuje déšť se sněhem, a slunce, kdekoli se skrývá, musí svými paprsky prorazit vrstvy a vrstvy mračen, než se jeho světlo dostane k zemi. A on potřeboval pro své muže světlo, potřeboval je na to, aby viděl na Angličany. Než se rozjasní, mohou jen čekat.
Protáhl si bolavé tělo pod vrstvou potem prosáklé vlny, jež byla jeho halenou, a vrstvou tvrzené kůže - ještě stále jedinou zbrojí, jakou si dosud byl schopen opatřit. Po hodinách vysilující práce, kdy jenom lapali po dechu a šeptali, se mu propocená halena lepila na tělo a nepříjemně mrazila. Nejraději by ze sebe všechno shodil a pláštěm se do sucha utřel. Muži v temnotě za ním se musejí cítit stejně.
Každý z nich teď však musel myslet jen na jediný úkol, jedinou povinnost, kterou s ním Shef do úmoru nacvičoval. Jediný Shef měl ucelenou představu o tom, co se bude dít, o tom, jak do sebe všechny části zapadají. Jen on si uvědomoval ty stovky věcí, co se mohou přihodit, stovky možných selhání. Shef se nebál smrti ani zmrzačení, bolesti, hanby ani potupy - obvyklých válečných hrůz, jež však rychle utlumí akce, vzrušení a válečný běs. Obával se nepředvídatelného, neočekávaného, zlomeného paprsku kola, kluzkého listí, neznámého stroje.
Zkušený pirátský jarl by dávno usoudil, že Shef už zkazil, co se dalo. Jeho muži stáli na svých místech, byli však ztuhlí zimou, unavení a nejistí, co se bude dít.
Toto však bude bitva podle nového vzoru. Tentokrát nezáleží na tom, jak se muži cítí nebo jak dobře jsou schopni bojovat. Pokud všichni udělají, co se od nich vyžaduje, není třeba dělat něco dobře nebo ještě lépe. Prostě je zapotřebí to jen udělat. Tahle bitva se bude podobat orání pole nebo dobývání pařezů. Žádná sláva, žádné hrdinské činy.
Shefovy oči zachytily záblesk ohně. Ano. A o kus dál z různých míst další záblesky a rostoucí plameny. Teď rozeznával obrysy budov, ze kterých se začal valit kouř, unášený větrem. Plameny ozářily zeď a bránu, na kterou před dvěma týdny útočilo beranidlo Ragnarssonů. Po celé délce východní hradby zapalovali vojáci stavení. Všude se převalovala oblaka kouře, kterými probíhali vojáci se zvednutými žebříky - náhlý útok, mračno šípů, ryk válečných rohů, a už se dopředu hrnuli další muži na místa prvních útočníků, kteří se stahovali. Hluk, plameny a útočníci byli zcela neškodní.
Angličtí vůdci si za chvíli uvědomí, že se jedná o falešný poplach a obrátí svou pozornost jinam. Shef si však dobře pamatoval, jak pomalí a zmatení byli tenkrát emnethští jezdci. U Angličanů jen málo záleželo na tom, co si myslí jejich velitelé. Shef doufal, že než vůdci své vojáky přesvědčí, aby nevěřili tomu, co vidí na vlastní oči, bude mít bitvu vyhranou.
Plameny a dým. Poplašné troubení rohů na cimbuří, chabé náznaky aktivity na hradbě před ním. Je čas začít.
Shef se otočil doprava a lehce švihaje halapartnou, vykročil podél dlouhé řady domů nad severní hradbou. Musí napočítat čtyři sta dvojitých kroků. Když dosáhl čtyřiceti, spatřil obrovské hranaté těleso prvního stroje a jeho obsluhu, jak se kolem něj tísní v ústí uličky, kam jej v noci s takovou námahou tiše dotlačili. Pokynul jim a násadou své halapartny poklepal na rameno předákovi - panu Egilovi ze Skaane. Egil vážně přikývl, začal přešlapovat na místě a lopotně si přitom polohlasem počítal, kolikrát se jeho nohy dotknou země.
Přimět je k tomuhle bylo vůbec nejobtížnější částí celého výcviku. Neslučovalo se to totiž se ctí válečníka. Tak se žádný drengir nechová - jeho vojáci se mu mohou smát. A vůbec, jak může někdo dokázat napočítat tolik kroků? Shef dal Egilovi pět bílých oblázků, vždy jeden na stovku kroků a jeden černý na posledních šedesát. Až ujde Egil na místě pět set šedesát kroků, vyrazí - pokud se do svých počtů nezamotá, pokud se mu vojáci nebudou smát. Do té doby Shef dorazí až na konec řady, otočí se a zamíří ke svému stanovišti uprostřed linie. Věřil, že se Egilovi jeho vojáci smát nebudou. Deset mužů, které na počítání vybral, byli všichni proslulí válečníci a všichni se těšili velké vážnosti.
To je také důležitý úkol velitele při tomto novém způsobu válčení, uvažoval Shef za chůze. Musí umět vybrat správné muže, tak jako tesař vybírá na okenní rám správné kusy dřeva. Napočítal osmdesát, uviděl druhý válečný stroj, poklepal na rameno Holému Skulimu, počkal, až uchopí oblázky a začne počítat, a vydal se dál. A potom musí velitel stejně jako tesař skloubit jednotlivé části plánu dohromady.
Musel existovat nějaký snadnější způsob, říkal si, zatímco míjel třetí a čtvrtý stroj. Pro Římany s jejich čísly by to byla hračka. Věděl ale, že žádná výheň není tak žhavá, aby z ní dokázal vytlouct toto umění.
Další tři stroje v řadě ovládali muži z Brandova oddílu. Za nimi byli Hebriďané, na půl tuctu z nich svíralo nové halapartny.
Bylo s podivem, kolik se mu přihlásilo dobrovolníků. Po holmgangu požádal Sigurda Hadí oko o pět set mužů. Nakonec

jich potřeboval přes dva tisíce, nejen jako obsluhu strojů a oddíly, sloužící k odvrácení pozornosti, ale především dělníky, kteří sháněli dřevo a tesali díly strojů, hledali nebo vyráběli masivní hřeby, které potřeboval, a vytlačili velké konstrukce vzhůru po blátivém svahu koryta řeky Foss. Ty, kteří mu pomáhali, mu neposkytl Sigurd, Ivar, ani ostatní Ragnarssonové, kteří se po několika dnech nezúčastněně stáhli do ústraní. Byli to muži z malých posádek, bez závazků, stojící na okraji armády. Vysoké procento z nich mělo na krku stříbrné přívěsky Cesty.
Shef si s rozpaky všiml, že Thorvinova a Brandova víra v jeho schopnosti se začíná přenášet i na další vojáky. Lidé si o něm začínali povídat.
Pokud bude všechno pokračovat podle plánu, brzy budou mít další příběh.
Když napočítal čtyři sta a dvanáct, došel k poslednímu stroji, otočil se na patě a už rychlejším krokem vyrazil zpět.
Světlo pořád sílilo, hluk u východní hradby právě dosahoval vrcholu a šerým ránem se pořád valily sloupy kouře.
Najednou mu začala hlavou poletovat anglická říkanka z dob jeho dětství.

Je vrbový brod u dřevěné lávky
kde králové spí, kýl pod nimi ční

Ne, tak to není! Má to být "K nebi stoupl prach a na zem padla rosa, noc halí kraj v temný háv," - tak zní ta říkanka co tedy bylo to druhé?
Zapotácel se a náhle se zlomil jako zasažen křečí. Hlavou se mu mihlo něco strašného, právě teď, když nemá čas se tím zabývat. S úsilím se sebral. Uviděl Branda, jak se k němu s ustaranou tváří blíží.
"Zapomněl jsem své počty."
"To nevadí. Na čtyřicet stop už dohlédneme. Vyrazíme, až vyrazí Gummi. Ale něco ti chci říct "
Brand se sklonil a zamumlal mu do ucha: "Přišel sem někdo ze zadních linií. Říká, že Ragnarssonové tam nejsou. Nejdou za námi."
"Tak to zvládneme sami. Ale říkám: ať jsou to Ragnarssonové nebo kdokoli jiný - ten, kdo s námi nejde, nemá nárok na podíl z kořisti!"
"Už vyrážejí!"
Shef zaujal místo u svého stroje, v uklidňující vůni pilin. Vlezl dovnitř do konstrukce, pověsil halapartnu za čepel na zahnutý hřeb, který tam v noci sám přibil, stoupl si na své určené místo u poslední příčky a celou svou vahou zatlačil.
Stroj se začal se skřípěním pomalu valit k čekajícím hradbám.

o o o

Anglickým hlídkám to připadalo jako valící se domy. Ne však nízké domky z větví, oplácané hlínou. Spíš to vypadalo, jako by z řídké mlhy vystupovaly blížící se panské domy, kostelní věže, zvonice. Už celé týdny se na všechno, co jejich oči spatřily, dívali shora. Teď se k nim náhle cosi valilo v úrovni jejich očí. Byla to beranidla? Skryté žebříky? Zástěny, skrývající nějaký jiný ďábelský vynález? Ze stovek luků vyletěly stovky šípů. Bez účinku. Všem bylo jasné, že takovým konstrukcím nemohou šípy z krátkých luků uškodit.
Měli však i lepší zbraně. Velitel severní brány vztekle zahnal svého bledého podřízeného, odvedence nějakého drobného zemana, zpět na jeho místo na hradbách, zavolal si jednoho z otroků, kteří vyřizovali vzkazy, a začal chrlit rozkazy.
"Běž na východní věž! Řekni lidem u strojů, aby začali střílet. A ty! Pojď sem! Stejný rozkaz, západní věž. Ty tam! Zpátky na nádvoří a řekni lidem u vrhače kamenů, že se k severní hradbě blíží nějaké stroje. Řekni stroje! Dobře si to pamatuj! Ať už se odtamtud blíží cokoliv, nejedná se o žádný planý poplach. No tak rychle, pohyb!"
Jak se otroci rozběhli za svými úkoly, obrátil pozornost ke svému oddílu, vojákům mimo službu, kteří se hnali po žebřících nahoru na hradbu, i k těm, kteří už povykovali nahoře a vzrušeně ukazovali na valící se konstrukce.
"Co to děláte?" zařval na ně. "Jen se podívejte dolů! Ty věci se nemůžou dostat až ke zdi. A až se dovalí blíž, zbraně mnichů je zničí!"
Kdyby ještě byli v pevnosti římští vojáci, uvědomil si Shef, před hradbami by se nacházel hluboký příkop, který by museli útočníci před ztečí překročit. Po dlouhých stoletích byl však příkop zanedbaný a zanesený odpadky, takže na jeho místě byl spíš pahorek pět stop na výšku a stejně tolik na šířku, zarostlý trávou. Ten, kdo na něj vyběhl, byl stále ještě na tucet stop pod vyspravovaným cimbuřím. Obráncům se proto nezdálo, že by pro ně pahorek představoval nějaké nebezpečí. A vlastně se stal spíše další překážkou nic netušícímu nepříteli.
Když se útočná věž přiblížila skoro až k hradbám, muž v čele spustil pokřik a ti, kteří věž tlačili, přešli až skoro do klusu. Stroj se hrnul vpřed, ale když se kola setkala s odporem pahorku, s otřesem se zastavil. Zezadu se okamžitě vyhrnul tucet mužů, polovina z nich s těžkými hranatými štíty na obranu proti dešti šípů. Ostatní nesli krumpáče a lopaty. Bez řečí začali hned kopat před předními koly žlábek a jako jezevci divoce odhazovali hlínu.
Shef se propletl mezi zpocenými tahouny uvnitř konstrukce a škvírou mezi čelními prkny vyhlédl dopředu. Váha, to byl ten největší problém. Věž tvořil v podstatě jen hranatý rám, osm stop široký, dvanáct dlouhý a třicet stop vysoký, a pod ním šest kol. Konstrukce byla nestabilní a dala se těžko ovládat, a spodní patro obou bočních stěn bylo vyrobeno z těch nejsilnějších trámů, jaké jen našli v největších domech a kostelech celé Northumbrie. Byla to obrana proti anglickým vrhačům oštěpů. Někde pak ale museli váhu ušetřit, a Shef se rozhodl ošidit přední část. Dřevo tu mělo jen sílu jednoho štítu. Jak vyhlížel ven, zabodávaly se do konstrukce šípy a jejich hroty trčely ze dřeva dovnitř. Jen o několik palců dál horečně pracovali kopáči a pokoušeli se získat dvě stopy navíc.
Shef se otočil a chtěl vydat rozkaz tahounům, když tu se za ním ozval křik z několika hrdel, následovaný obrovskou

ranou. Shef se s bušícím srdcem otočil. Obrovský šíp? Jeden z těch balvanů? Ne, tak hrozné to nebylo. Nějaký svalnatý Angličan na hradbách jen vrhl dolů alespoň padesátilibrový kámen. Narazil do přední stěny a rozštípal pár prken. To příliš nevadilo. Na zemi však někdo ležel, Eystein, zkroucenou nohu přímo pod levým předním kolem, a zíral na stroj, tyčící se nad ním.
"Zastavte!" Tahouni, kteří právě napínali svaly k finálnímu zátahu, jenž by navalil kolo přímo na Eysteinovu zraněnou nohu, se zarazili.
"Počkejte. Odtáhni ho, Stubbi. Výborně. Kopáči, zpátky dovnitř. Tak, hoši, a teď pořádně zaberte. Jedem - a je tam! Teď zatluč ty kůly, Brande, ať nám nesjede zpátky. Spusťte žebříky. Lučištníci, na horní plošinu. Útočný oddíl - za mnou!"
Jeden pár žebříků dostal těžce ozbrojené a obrněné muže výš o dvanáct stop. Všichni teď těžce funěli námahou, ale začínalo se jich zmocňovat bitevní vzrušení. Další žebříky, dalších dvanáct stop. Něčí ruka podala Shefovi jeho halapartnu, na kterou v tom zmatku úplně zapomněl. Popadl ji a hleděl na muže, tlačící se na horní plošinu. Jsou v rovině s hradbou?
Jsou! Už pod sebou viděl cimbuří, nesahalo mu výš než po kolena. Na hradbě stál Angličan a střílel. Šíp proletěl škvírou v prknech a řítil se dál, až se jeho dřík ve škvíře zachytil a šíp se zastavil, jen palec před jeho zdravým okem.
Shef šíp vytrhl a zahodil. Muži byli připraveni a čekali na signál k útoku.
Shef přiložil ostří halapartny k lanu a řízl.
Okamžitě začal klesat padací můstek, nejdřív pomalu, ale potom jeho přední okraj, zatížený vaky s pískem, dopadal jako obrovské kladivo. Ozvalo se zadunění, do vzduchu se zvedl oblak písku, když se jeden vak protrhl, a nad Shefem se ozvalo drnčení tětiv, jak se jeho lučištníci snažili vyčistit cimbuří.
Pak se ozvalo mocné zamručení, jak Brand vyrazil na můstek a s napřaženou sekyrou se po něm přehnal. Shef se vrhl za ním, když tu ho náhle zezadu sevřely něčí paže. Zjistil, že přes rameno zírá na lodního kuchaře Ulfa, po Brandovi největšího obra ve třech posádkách.
"Brand prohlásil, že ty nikam nejdeš. Řekl, že tě mám pár minut držet v bezpečí."
Kolem se hrnul jeden voják za druhým, nejdřív vybraná útočná skupina a potom zbytek vojáků z Brandova oddílu. Vybíhali po žebřících nahoru a bez zastavení se vrhali po můstku na hradby. Nakonec šli kopáči. Shef slyšel řinčení zbraní, jekot a bitevní vřavu a marně se zmítal v Ulfově sevření, nohy kus nad zemí.
Když se po můstku začali hrnout cizí vojáci z jiných oddílů, Ulf ho konečně pustil. Shef se vrhl na můstek, vyrazil na otevřené prostranství a konečně viděl, jak jeho plán funguje.
Holé prostranství mezi hradbou a vnějším městem, zalité šedavým ranním světlem, bylo plné gigantických trupů jakoby obrovských zvířat, jež se sem připlazila zemřít. Támhle tomu muselo na terénní nerovnosti, snad ve staré žumpě, upadnout kolo nebo se mu zlámala náprava. Zdá se, že tomu hned vedle, konstrukci Hebriďanů, se s úspěchem podařilo dostat až ke zdi. Můstek mezi věží a cimbuřím byl ještě stále na místě, a zrovna po něm přebíhala další skupina vojáků. Támhle je další, ten měl smůlu. Když přesekli lano, okraj můstku spadl jen stopu před cimbuřím. Zplihle z věže visel jako obrovský jazyk ve tváři bez očí. U paty zdi pod ním ležela nehybná těla.
Shef ustoupil z můstku, aby nechal projít další vlnu útočníků, a pak začal počítat. Tři věže se nedostaly k hradbám, dvěma se nepodařilo překlenout prostor mezi hradbou a věží. To znamená asi pět úspěšných průlomů. To stačí. Být však pomalejší, byli by ztratili víc, uvažoval Shef. Nebo pokud by všichni nebyli vyrazili zároveň.
Pro tohle musí existovat nějaké pravidlo. Jak by se to dalo vyjádřit? Třeba norsky: "Höggva ekki hyggiask." Udeř a nepřemýšlej o tom. Jeden silný úder a ne řetěz slabších. Kdyby to vysvětlil Brandovi, určitě by souhlasil s tím, že je to dobrá zásada.
Vzhlédl k nebi a náhle to spatřil - svou noční můru, už týdny se mu ten pohled vkrádal do snů: K nebi letěl s nadlidskou lehkostí obrovský balvan, stále stoupal, i když mu zdravý rozum pozorovatele přikazoval zastavit, potom konečně dosáhl vrcholu. Pak začal klesat. Ne na Shefa. Na věž.
Shef se přikrčil hrůzou - ne v touze zachránit si svou vlastní kůži, ale v očekávání příšerné rány, která za chvíli přijde, praskotu a lomozu, jak se všechny ty trámy a kola a násady, nad kterými se tak zapotil, začnou rozpadat. Viking, jenž stál na můstku, se také přikrčil a přikryl se zbytečným štítem.
Ozvalo se zadunění a zem pod nimi se otřásla. Shef nevěřícně zíral na balvan, zaražený do země dobrých dvacet stop stranou od jeho věže. Vypadal, jako by tam ležel už ode dne stvoření. Minuli cíl, o celé yardy. To by si byl nikdy nepomyslel.
Muže před ním, svalnatou postavu ve zbroji, něco odhodilo stranou.
Krev ve vzduchu, zadrnčení jako nejnižší struna obří harfy, střela, která přiletěla tak rychle, že byla neviditelná, a projela válečníkovým tělem skrz naskrz.
Stroj na vrhání balvanů a taky stroj na vrhání šípů. Shef přikročil k okraji hradby a podíval se na probodené tělo, ležící mu u nohou. No dobrá, tak tedy přešli do protiútoku. Jeden stroj jim ale selhal a oba nasadili do akce příliš pozdě. Přesto se jich musí zmocnit.
"Pojďte a nestůjte tam jako panenky, co právě uviděly býka!" zamával Shef zlostně na vojáky, natlačené u vstupu do věže. "Bude jim trvat hodinu, než ty stroje zase natočí. Pojďte za mnou a zařídíme, že už nedostanou šanci střílet."
Otočil se a klusem se vydal po ochoze, Ulf jako nějaká obrovská chůva o krok za ním.

o o o

Našli Branda před právě otevřenou branou, na otevřeném prostranství posetém známými bitevními troskami: rozťaté štíty, ohnuté a zlámané zbraně, mrtvá těla, a kupodivu také opuštěná bota, kterou majitel nějak ztratil. Brand těžce oddychoval a vysával si odřeninu na paži nad okrajem rukavice, ale jinak byl nezraněn. Bránou se dovnitř pořád hrnuli

vojáci a velitelé je podle nějakého předem dohodnutého plánu řadili a dávali jim rozkazy. Všechno se dělo v horečném spěchu. Brand k sobě zavolal dva ze svých starších válečníků a vydal jim stručné rozkazy.
"Sumarrfugle, vezmi šest mužů, obejdi mrtvoly tady na tom prostranství, ober Angličany a všechno naházej na hromadu tady k tomuhle domu. Zbroj, zbraně, řetězy, šperky, měšce. Nezapomeň zkontrolovat podpaždí. Thorsteine, vezmi dalších šest a udělej totéž podél hradeb. Nedejte si odříznout cestu a zbytečně neriskujte. Přineste všechno sem a naházejte to na hromadu společně se Sumarrfuglem. Až budete hotoví, postarejte se o naše mrtvé a zraněné. Tak, a teď - Thorvine!"
Kněz Thorvin se objevil v bráně, za sebou naloženého soumara.
"Máš své nářadí? Zůstaneš tady, dokud nezajistíme klášter. Potom pro tebe pošlu a můžeš rozbít výheň a začít tavit kořist.
Kořist!" Brandovi zasvítily oči. "Už vidím tu farmu v Halogalandu. Co farmu, usedlost! Sídlo! No dobrá, jdeme na to."
Otočil se na patě, když tu k němu přiskočil Shef a chytil ho za loket.
"Brande, dej mi dvacet mužů."
"Na co je chceš?"
"Musím dostat ten střílecí stroj nahoře v rohové věži, a potom i ten vrhací."
Válečník se otočil a přejel očima po zmatku kolem. Popadl svými ocelovými prsty Shefa za rameno a jemně je stiskl.
"Ty blázne. Ty cucáku. Dnes jsi dokázal velké věci. Ale pamatuj - muži bojují proto, aby pak shrábli peníze. Peníze!"
Použil norského výrazu fe, jenž znamenal majetek v jakékoli formě - peníze jako takové, ale i drahé kovy, zboží a živý inventář. "Takže pro dnešek zapomeň na své stroje, kováříčku, a pojďme se všichni napakovat!"
"Ale když budeme mít -"
Shef cítil, jak ocelové sevření prstů na jeho rameni sílí.
"Už jsem řekl. A pamatuj si, pořád jsi jenom carl armády, tak jako my všichni ostatní. Spolu se účastníme boje i všeho ostatního. A, u zářících prsů panny Gerdy, spolu teď budeme i rabovat. Zařaď se do oddílu!"
O chvíli později už zástup pěti set mužů dusal ulicí vnitřního města ke klášteru. Shef, na chvostu průvodu, pohlédl na obrněná záda před sebou, sevřel halapartnu a naposledy se toužebně poohlédl za skupinkami těch, co tam zůstávali.
"Tak pojď," pobízel ho Ulf. "Neboj se, Brand tam nechal u kořisti dost strážců. V Armádě se všichni dělí rovným dílem, to přece každý ví. Jsou tam jen proto, aby odrazili opozdilé Angličany."
Zástup přešel skoro do klusu a začal se formovat do známého útvaru ve tvaru klínu, na který si Shef dobře pamatoval ze svého prvního boje. Dvakrát se setkali s odporem - narazili v úzkých uličkách na narychlo postavené barikády, zoufalé northumbrijské pány, vrhající se proti nim jen s mečem a štítem, zatímco poddaní po nich z horních pater domů metali oštěpy a kameny. Vikingové vždy vyrazili do protiútoku, nahrnuli se do domů, vyháželi lučištníky a oštěpníky z oken a zbourali vnitřní zdi, čímž odřízli křídla a týl anglické obrany. Jednali bez rozkazů a bez váhání, s hrozivou smrtící naléhavostí. Pokaždé, když se zástup na chvilku zastavil, snažil se Shef využít své šance proniknout víc dopředu a dohnat širokoplecého Branda. Musím je nechat dobýt ten klášter, uvědomil si. Až však bude kořist, vzácné památky staré mnohá staletí, v jejich rukou, pak mu snad Brand dá pár mužů na zajištění strojů. Shef se však musí dostat k vůdcům hlavně proto, aby zachránil životy zajatců - učených mužů, kteří uměli pracovat s čísly.
Vikingové opět přešli do klusu, Brand byl teď jen několik řad před ním. Zatáčka v úzké uličce, muži u vnitřní strany o zlomek zpomalili, aby s nimi jejich druhové na vnější straně stačili držet krok - a budova kláštera se jako dílo nějakého obra tyčila nad nimi, ani ne šedesát yardů daleko, obklopená svými pozemky a zasazená do shluku nižších budov.
I tady byli Northumbrijští, kteří přišli v posledním zoufalém záchvěvu a s božím domem za zády bránit svůj majetek.
Vikingové znovu zastavili a pozvedli své štíty. Shef, stále se deroucí dopředu, náhle zjistil, že se nachází vedle Branda a přímo na krk mu jako meteorit dopadá široký northumbrijský meč.
Bez přemýšlení ránu odrazil, uslyšel známé břinknutí lámající se čepele, bodl špicí své halapartny, otočil ostřím v ráně a trhnutím odhodil nepřítelův štít. Se zády proti zádům Branda slepě vší silou sekl. Vnímal volný prostor bezprostředně kolem sebe a kruh nepřátel všude okolo. Znovu sekl, až čepel jeho sekery zasvištěla vzduchem, změnil úchop a sekl zpět po nepřátelích, kteří se pokoušeli podlézt jeho zbraň a dostat se mu na tělo. Minul jednou a potom znovu, ale během té kratičké chvilky se Vikingové stačili znovu zformovat. Do šiku nepřátel se zarazil jejich klín, z něhož na všechny strany sekaly ježící se meče. Brand stál v čele, oháněje se svou sekyrou s přesností tesaře.
Jejich zástup se jako vlna převalil přes anglické obránce a zadupal je do země. Shef zjistil, že ho dav tlačí dopředu na otevřené prostranství ke klášteru. V uších mu zněly triumfální výkřiky.
Oslněn neočekávaným záblekem slunce, náhle před sebou spatřil - šafránové plédy! Nevěřícně hleděl na známou postavu šklebícího se Muirtacha, zarážejícího do země zaostřenou tyč. Stála tam celá řada takových bodců, svázaných dohromady podobně jako jeřabinová hradba, která strážila Thorvinovu kovárnu. Jásavé volání nejistě utichlo.
"Dobrý závod, hoši. Tady jste ale na zakázaném území. Nikdo nepřekročí ten provaz, slyšíte?"
Když k němu Brand přikročil, Muirtach rychle o pár kroků ucouvl a rozhodil ruce v předstíraném smířlivém gestu. "Ale no tak se uklidněte, hoši. Všichni dostanou svůj podíl, za to vám ručím. Všechny tyhle domluvy šly ale mimo vás. Dostali byste svůj podíl, i kdyby váš útok nevyšel."
"Přišli zezadu," vykřikl Shef. "Vůbec za námi dnes ráno nešli. Zatímco jsme útočili ze severu, probili se západní branou!"
"Probili? Nesmysl!" zavrčel někdo vztekle. "Pustili je dovnitř. Podívejte!"
Ze dveří kláštera vyšel jako vždy klidný a vyrovnaný Ivar v šarlatové a zelené. Po boku mu kráčela postava v hábitu, který Shef naposledy viděl před rokem při Ragnarově popravě: muž v rudém a bílém plášti, s podivným vysokým kloboukem na hlavě a se zlatem vykládanou berlou ze slonoviny v ruce. Když spatřil dav před sebou, automaticky zvedl ruku v žehnajícím gestu. Byl to sám arcibiskup metropolitní provincie Eoforwiche, Wulfhere Eboracensis.

"Uzavřeli jsme dohodu," řekl Ivar. "Mniši nám nabídli vstup do města pod podmínkou, že samotný klášter zůstane nedotčen. Dal jsem jim na to své slovo. Můžeme mít všechno ostatní: město, okolní kraj, králův majetek, všechno. Ne však klášter nebo majetek církve. A Kristovi služebníci se stanou našimi přáteli a ukážou nám, jak tento kraj dokonale vyždímat."
"Ty jsi ale jen jarlem armády," zařval Brand. "Nemáš právo uzavírat na vlastní pěst nějaké dohody a nás z toho vynechat."
Ivar teatrálně pohnul ramenem, v obličeji přehnané bolestné grimasy.
"Vidím, že tvá ruka je už zdravá, Brande. Až budu i já v pořádku, budeme si muset promluvit o několika záležitostech. Ale teď se drž své strany provazu! A drž své muže pod kontrolou, nebo budou litovat!
I kluky," dodal s pohledem na Shefa.
Zpoza klášterní budovy se začaly hrnout stovky mužů - stoupenci Ragnarssonů. Byli po zuby ozbrojení, odpočatí a sebevědomí a chladně si měřili své vyčerpané druhy. Z davu vystoupil Hadí oko se svými zbývajícími dvěma bratry po boku - Halvdan se tvářil ponuře, Ubbi tentokrát zahanbeně. Když promluvil, měl pohled upřený k zemi.
"Odvedli jste dobrou práci. Je mi líto, že vás tady čekalo takové překvapení. Všechno se vysvětlí na řádném shromáždění. Co ale říká Ivar, je pravda. Nechoďte za ten provaz. Držte se od kláštera dál. Jinak se můžete obohatit, jak jenom budete chtít."
"K tomu nemáme moc příležitostí!" ozval se z davu anonymní hlas. "Kolik zlata Kristovi kněží nechali jiným?"
Hadí oko neodpověděl. Jeho bratr Ivar se otočil a pokynul komusi vzadu. Za Ragnarssony se k nebi vztyčila žerď a jeho vojáci ji zabodli do udusané země před klášterní budovou. Trhnutí provazem, a na žerdi se rozvinul a lehce se vlnil ve vlhkém vánku věhlasný Krkavčí prapor, osobní znak bratří, s křídly vítězoslavně roztaženými.
Ještě před okamžikem jednotná skupina, jež překonala hradby a probila se městem, ztratila soudržnost a začala se rozpadat na menší skupinky a jednotlivce, kteří jen zklamaně brumlali a začínali počítat své ztráty.
"No dobrá, dostali klášter," mumlal si Shef pro sebe. "Ale já pořád ještě můžu dostat ty stroje.
Brande," zvolal. "Brande! Teď mi už dáš těch dvacet mužů?"

Kapitola 5

V bledém slunečním světle seděla v bezlistém mlází za hradbami Yorku skupina mužů. Prostor, v němž se nacházeli, byl ohraničený přízí, na níž se pohupovaly šarlatové trsy jeřabin, uvázanou k oštěpům zaraženým do země. Jednalo se o shromáždění kněží, kněží Asgardské cesty, kteří byli členy armády Ragnarssonů: kněz Thora Thorvin a kněz Idunn Ingulf, ale i ostatní - navigátor Vestmund, jenž vyráběl hvězdnou mapu, kněz Njörda, boha moře, kronikář bitev Geirulf, kněz Tyra, tlumočník Skaldfinn, kněz Heimdalla. Nejváženější ze všech byl kněz Freye Farman, cestovatel po jiných světech, jenž ostatním vykládal svá vidění.
Uprostřed jejich kruhu byl zaražen Odinův stříbrný oštěp a vedle něj planul posvátný Lokiho oheň. Žádný z kněžích v armádě se však neodvážil převzít obrovskou zodpovědnost Odinova oštěpu. Nikdo se také nikdy nestal knězem Lokiho - přestože jeho existenci si všichni dobře uvědomovali.
Uvnitř ohraničeného kruhu, ale stranou od ostatních a mlčky, seděli dva laici, válečník Brand a Ingulfův učedník Hund. Měli poskytnout svědectví, a pokud by o to byli požádáni, i radu.
Promluvil Farman, rozhlížeje se po kruhu tváří. "Nastal čas zvážit naše postavení."
Tichá souhlasná přikývnutí. Tito muži zbytečně nemluvili.
"Všichni víme, že historie světa, heimsins kringla neboli kruh země, není předurčena. Mnozí z nás však mají už dlouhá léta vizi světa, jakým se zřejmě musí stát.
Světa, kde panuje bůh Kristus. Kde budou po tisíc let a ještě déle lidé podřízeni jen jemu a jeho kněžím. Potom, na konci toho tisíce let, přijde oheň a hladomor. A během celého toho tisíciletí bude probíhat boj o to, aby lidé zůstali takoví, jací jsou, zapomněli na tento svět a mysleli jen na ten příští. Jako by ragnarök - bitva bohů, lidí a obrů - byl už předem rozhodnut a lidé si byli jisti vítězstvím." Když se rozhlédl po kruhu ostatních, jeho tvář byla přísná a nehybná jako kámen.
"Právě proti tomuto světu jsme povstali a této budoucnosti chceme zamezit. Pamatujete si, že jsem v Londýně náhodou slyšel o smrti Ragnara Chlupatých kalhot. Ve spánku jsem si pak uvědomil, že se jedná o jeden z těch okamžiků, kdy je možné změnit historii světa. Proto jsem povolal Branda -" pokynul rukou směrem k mohutné postavě, jež dřepěla o několik stop opodál - "aby tu zprávu doručil Ragnarovým synům a zvolil takový způsob, aby nemohli tu výzvu odmítnout. Jen málokterý muž by takový úkol přežil. Brand to však dokázal a splnil své poslání jako svou povinnost k nám, ve jménu toho, jenž přijde ze Severu, aby, jak věříme, uvedl svět na pravou cestu."
Muži v kruhu se s úctou dotkli svých přívěsků.
Farman pokračoval. "Došel jsem k tomu názoru, že synové Ragnara, když napadnou křesťanské království Anglii, snad mohou zlomit jejich moc a stát se silným nástrojem Cesty. Byl jsem blázen, když jsem si myslel, že umím uhodnout záměry bohů a že zlo Ragnarssonů snad může zplodit dobro. Nejsou to křesťané, ale to, co dělají, dává křesťanům sílu. Mučení. Násilí. Proměňování lidí v heimnary."
Přerušil ho Hundův mistr Ingulf. "Ivar je jeden z Lokiho plemene, seslaný na zem, aby ji sužoval. Byl spatřen tam na druhé straně - a neměl lidskou podobu. Nikdy nemůže být nástrojem dobra."
"Jak nyní vidíme," odvětil Farman. "Neboť nejenom že nezlomil moc Církve Boha Krista, ale dokonce s ní uzavřel spojenectví. Sleduje tím své vlastní cíle, a jen ten blázen arcibiskup mu věří. V této chvíli jsou však oba silnější."
"A my jsme chudší!" zamručel Brand, jenž se nechal unést za hranice uctivého chování.

"Je však Ivar bohatší?" zeptal se Vestmund. "Nemůžu pochopit, co Ivar a jeho bratři tímhle spojenectvím získali. Kromě vstupu do Yorku."
"To vám mohu objasnit," řekl Thorvin. "Dost jsem se touto otázkou zabýval. Všichni víme, jak špatné jsou jejich peníze. Málo stříbra, hodně olova a mědi. Kam se všechno stříbro podělo? I Angličané se tomu už diví. Já vám to řeknu - má je církev.
Nemáme ani vzdálenou představu - a ani Ivar to nemůže vědět - o tom, jak bohatá je církev v Northumbrii. Jsou tu už déle než dvě staletí a celou tu dobu přijímali dary - stříbro, zlato a půdu. A z půdy ždímají další stříbro, a z té, kterou nevlastní, ještě víc. Za pokropení dítěte vodou, posvěcení jeho manželství a nakonec jeho pochování do vysvěcené půdy a odnětí hrozby věčného utrpení - ne za hříchy, které spáchalo, nýbrž za to, že nedokázalo zaplatit poplatky."
"Co ale s tím stříbrem dělají?" chtěl vědět Farman.
"Vyrábějí pro svého boha ozdoby. Všechen kov leží v klášteře, tak zbytečný, jako když byl ještě v zemi. Stříbrné a zlaté kalichy, obrovské kříže a jejich podstavce, oltářní nádoby a schránky na těla jejich svatých - v tohle se všechny ty peníze přeměňují. Čím bohatší je církev, tím chudší je jejich měna." Znechuceně potřásl hlavou.
"Církev se ničeho z toho nevzdá a Ivar neví, jaké bohatství má v rukou. Kněží mu řekli, že shromáždí všechny peníze v království a roztaví je. Zbaví je obyčejných kovů a nechají mu jen stříbro. A potom mu vyrobí novou měnu. Mince Ivara Vítězného, krále Yorku. A Dublinu.
Ragnarssonové nemusí být nutně bohatší. Budou však o dost mocnější."
"A Brand, Barnův syn, bude chudobnější!" zavrčel rozzuřený hlas.
"Takže se nám vlastně podařilo," shrnul to Skaldfinn, "dát Ragnarssony a Kristovy kněze dohromady. Co si teď myslíš o svých snech, Farmane? A co o historii světa a jeho budoucnosti?"
"O jednom jsem tenkrát nesnil," odvětil Farman. "Ale později se v mých snech objevil. Jedná se o toho mladíka Skjefa."
"Jmenuje se Shef," vložil se do debaty Hund.
Farman přikývl na souhlas. "Jen na to pomyslete. Postavil se na odpor Ivarovi. Vítězně vyšel z holmgangu. Překonal hradby Yorku. A před několika měsíci se objevil na Thorvinově shromáždění a řekl, že přichází ze Severu."
"Myslel tím jen, že přichází ze severní části království, z Norfolku," protestoval Hund.
"Co tím myslel, je jedna věc, ale jaké jsou záměry bohů, je něco jiného," řekl Farman. "Také nezapomínejte: viděl jsem ho na druhé straně. V samotném sídle bohů.
A ještě jedna věc je podivná. Kdo je jeho otec? Jarl Sigvarth si myslí, že on. Jediným důkazem je však jen slovo jeho matky. Napadá mne, že snad je ten chlapec počátkem velkých změn, středem kruhu, přestože by to nikdo nehádal. Proto musím jeho přátelům a těm, kdo ho znají, položit jednu otázku:
Je ten chlapec šílený?"
Oči všech se pomalu upřely na Ingulfa. Ten pozvedl obočí.
"Šílený? To není výraz ranhojiče. Ale když jste se mě tak zeptali, odpovím vám. Ano, ovšemže je ten hoch šílený. Když uvážíme... "
Hund našel svého přítele tam, kde věděl, že ho najde - mezi zbytky ohořelého dřeva a kovu na severovýchodní věži, obklopeného hloučkem zainteresovaných nositelů přívěsků. Proklouzl mezi nimi jako úhoř.
"Už jsi to vymyslel?" zeptal se.
Shef vzhlédl. "Myslím, že už znám odpověď. U každého stroje stál mnich, jehož úkolem bylo jej zničit, aby se nikomu nedostal do rukou. Začali s tím, ale potom utekli zpět do kláštera. Lidé, které nám nechali napospas, neměli žádný zvláštní zájem na tom, aby stroje opravdu beze zbytku shořely. Zajali jsme tohoto otroka," ukázal na Angličana s železným kruhem na krku, jenž stál uprostřed kruhu Vikingů. "Řekl mi, jak se s tím zacházelo. Nepokoušel jsem se ten stroj znovu postavit, ale už tomu rozumím."
Ukázal na hromadu zuhelnatělých trámů a kovových součástek.
"Tohle je stroj, který vystřeluje ty velké šípy.
Podívej, ta dřevěná část není pružná, pružný je provaz. Zkroucený provaz. Otáčí se touhle nápravou, provaz se zkroutí a působí pořád větší silou na obě ramena luku a na tětivu. Potom se tětiva ve správný okamžik uvolní, a "
"Vžum!" řekl jeden z Vikingů. "A kde byl staroch Tonni."
Ozval se smích. Shef ukázal na ozubená kola na rámu. "Vidíš tu rez? Je to staré jako sám svět. Nevím, před jak dlouhou dobou odtud odešli Římané, ani jestli tyhle věci od té doby ležely v nějaké zbrojnici. Ti mniši je však každopádně nevyrobili. Umějí je jen používat."
"A co ten vrhač balvanů?"
"Ten se jim podařilo spálit líp. Jak jsou ale poskládané, jsem věděl už před tím, než jsme překonali hradby. Mniši to měli všechno zapsané v knize, a měli i zbytky jednoho starého stroje, říká ten otrok. Už jenom kvůli tomu stroji je mi líto, že všechno spálili. Ale hlavně bych rád viděl tu knihu, ve které je návod, jak stroje stavět. Tu a ještě knihu o číslech!"
"Erkenbert rozumí číslům," pravil náhle otrok, jenž porozuměl norskému slovu se Shefovou stále ještě mírně anglickou výslovností. "Je to arithmeticus."
Několik Vikingů se poplašeně dotklo přívěsků, u nichž hledali ochranu. Shef se zasmál.
"Arithmeticus nearithmeticus, já umím postavit lepší stroj než on. Hromadu strojů. Ten nevolník říká, že jednou slyšel, jak mnich z kláštera říká o Římanech, že dnešní křesťané jsou jako trpaslíci na ramenou obrů. Já bych řekl, že můžou se svými knihami, starými stroji a hradbami z dávných dob jezdit na obrech. Zůstanou však trpaslíky. A my, my jsme -"
"Neříkej to," vpadl mu do řeči jeden z Vikingů. "Nevyslovuj slovo, které přináší neštěstí, Skjefe Sighvarthssone. My nejsme obři, a obři - iötnar - jsou nepřáteli bohů i lidí. To snad víš. Copak jsi je nespatřil?"
Shef pomalu přikývl. Vzpomněl si na svůj sen o nedokončené zdi a gigantickém, neohrabaném jezdci. Přítomní muži si vyměnili pohledy a znovu se otřásli.

Shef odhodil kovovou součástku, kterou držel v ruce, na zem. "Pusť toho otroka, Steinulfe, jako odměnu za to, co nám řekl. Ukaž mu, jak se rychle dostane co nejdál odtud, aby se náhodou nedostal do rukou Ragnarssonů. Umíme si teď i bez něj vyrobit vlastní stroje."
"Máme na to dost času?" zeptal se někdo.
"Potřebujeme jen dřevo. A trochu práce v kovárně. Do shromáždění armády pořád ještě zbývají dva dny."
"Je to nová vědomost," dodal jeden z posluchačů. "Thorvin by nám řekl, ať se o to pokusíme."
"Sejdeme se ráno tady," prohlásil rozhodně Shef.
Když se rozcházeli, jeden Viking prohodil: "Pro krále Ellu to budou dlouhé dva dny. To byla od toho křesťanského arcibiskupa ničemnost, vydat ho Ivarovi. Ivar s ním má své plány."
Shef chvíli hleděl na jejich vzdalující se záda a potom se otočil ke svému příteli.
"Co to neseš?"
"Lék od Ingulfa. Pro tebe."
"Nepotřebuji žádné léky. Na co to je?"
Hund zaváhal. "Říká, že to uvolní tvé vědomí. A - a vrátí ti to paměť."
"Co je v nepořádku s mou pamětí?"
"Shefe, Ingulf a Thorvin říkají - říkají, že jsi zapomněl dokonce i na to, že jsme tě oslepili na jedno oko. Že ti Thorvin držel hlavu a Ingulf nažhavil jehlu a já já jsem ji držel ve správné poloze. Udělali jsme to proto, aby ses nedostal do rukou nějakému Ivarovu řezníkovi. Ale oni říkají, že to není přirozené, že o tom nikdy nemluvíš. Věří, že jsi na to zapomněl. I na Godivu, kvůli které jsi do tábora přišel."
Shef na drobného ranhojiče se stříbrným jablíčkem na krku chvíli vážně hleděl.
"Můžeš jim vyřídit, že jsem na nic z toho nikdy ani na okamžik nezapomněl.
Ale přesto," natáhl ruku, "si tvůj lék vezmu."

o o o

"Vzal si ten lék," řekl Ingulf.
"Shef je jako ten ptáček z pověsti," pravil Thorvin, "kterou si křesťané vyprávějí o tom, jak se Angličané ze severu Anglie stali křesťany. Říkají, že když král Edwin svolal shromáždění, na kterém se mělo rozhodnout o tom, zda on a jeho poddaní opustí víru svých otců a přijmou novou, jeden kněz Ásů řekl, že tak mohou beze všeho učinit, protože uctívání starých bohů mu nepřineslo žádný užitek. Potom však povstal jiný rádce a řekl, a toto je pravdivější příběh, že jemu svět připadá jako králova síň za zimního večera - uvnitř vyhřátá a plná světla, ale venku je tma a mráz, a svět, který nikdo nevidí. 'A do té síně,' řekl ten radní, 'vletí ptáček, chvíli pobude ve světle a teple a potom zase odletí do chladu a tmy. Jestli nám Bůh Kristus může povědět víc o tom, co se děje před narozením a po smrti,' řekl rádce, 'měli bychom se snažit zjistit o jeho učení víc.'"
"To je dobrý příběh a je v něm i něco pravdy," řekl Ingulf. "Vím, proč si myslíš, že by Shef mohl být jako ten ptáček."
"Mohl - nebo by mohl být něčím jiným. Farman říká, že když ho spatřil ve svém snu, v Asgardu, Shef stál na místě Völunda, kováře bohů. Ty ten příběh neznáš, Hunde. Völund byl zajat a zotročen zlým králem Nidhadem, a přesekali mu šlachy pod koleny, aby mohl pracovat, ale nemohl se pokusit o útěk. Völund však přilákal královy syny do své kovárny, zabil je, vyrobil z jejich očí spony a z jejich zubů náhrdelníky a dal je jejich otci, svému pánu. Vlákal do své kovárny i jeho dceru, omámil ji pivem a znásilnil ji."
"Proč to dělal, když byl stále jeho zajatcem?" nechápal Hund. "Když byl tak zmrzačený, že nemohl utéct?"
"Byl to mistr kovář," řekl Thorvin. "Když se králova dcera probrala, běžela za otcem a všechno mu řekla. Král šel do kovárny a chystal se zahubit svého otroka strašnou smrtí. Völund si však mezitím připjal křídla, která si vyrobil ve své kovárně, a uletěl, vysmívaje se těm, kteří si o něm mysleli, že je zchromlý."
"Proč je tedy Shef jako Völund?"
"Vidí nahoru i dolů, tam, kam ostatní lidé nedohlédnou. Je to velký dar, ale mám obavy, že je to dar od Odina. Odina Praotce, Odina Bölverka, Odina Zlo konajícího. Tvůj lék mu přinese snění, Ingulfe. Co ale v těch snech uvidí?"

o o o

Shefovo odplouvající vědomí se zabývalo chutí. Lék, který mu Ingulf poslal, chutnal po medu, což byla po hořkých lektvarech, které s Hundem obvykle míchali, příjemná změna. Pod tou sladkostí se však skrývala ještě jiná příchuť. Plíseň? Nebo snad nějaké houby? Nebyl si jist, ale pod medovou maskou bylo něco suchého a hnijícího. Hned jak nápoj vypil, věděl, že bude muset něco přetrpět.
A přece jeho sen začínal sladce, jako sny, jaké snil už mnohokrát před tím, než začalo jeho trápení, dokonce před tím, než se dověděl, že ho čeká úděl otroka.

Plaval v močále. Jak ale plaval dál a dál, síla jeho temp se neustále zvětšovala, takže se zdálo, že břeh za ním letí pryč a on plave rychleji, než dokáže běžet kůň. Náhle ho jeho tempa vynesla z vody a on stoupal do vzduchu a už dál neplaval, ale nejdřív šplhal a potom, jak ho strach pomalu opouštěl, zase klouzal vpřed a jako pták stoupal vzduchem výš a výš. Krajina pod ním byla zelená a zalitá sluncem, všude rašilo z pupenů jarní listí a louky stoupaly výš a výš a přecházely ve sluncem zalitou pahorkatinu. Najednou se setmělo. Přímo před ním se tyčil nezměrný sloup temnoty. Už se s ním jednou setkal, tenkrát byl ale uvnitř toho sloupu nebo na něm a díval se ven. Nechtěl už znovu spatřit to, co tenkrát. Krále, krále Edmunda se smutnou a zmučenou tváří a vlastní páteří v rukou. Pokud do sloupu vletí opatrně a

nebude se moc rozhlížet kolem sebe, snad ho tentokrát neuvidí.
Putující duše se pomalu a obezřetně přiblížila k ohromnému kmeni temného stromu. Visela na něm, jak předem věděl, že uvidí, přibitá postava s hřebem trčícím z oka. Váhavě se na ni zadíval - byla to snad jeho vlastní tvář?
Ne, byl to někdo jiný. Zdravé oko měl zavřené a zdálo se, že se o Shefa vůbec nezajímá.
U hlavy té postavy se vznášeli dva černí ptáci s černými zobáky: havrani. Pohlédli na něj bystrýma očima a zvědavě naklonili hlavy. Letky na křídlech se jim mírně pohybovaly, jak se havrani ve vzduchu bez námahy drželi napořád stejném místě. Ta postava byl Odin, nebo také Woden, a havrani byli jeho neodluční společníci.
Jak se jen jmenovali? Shef věděl, že je to důležité. Někde už ta jména slyšel. Norsky to bylo - ano, Hugin a Munin. Anglicky by to bylo Hyge a Myne. Hugin-Hyge. To znamenalo "myšlenka". Od tohoto havrana nic nechtěl. Jako by cítil, že ho Shef propustil, jeden z havranů se ve spirále spustil dolů a usadil se na rameni svého pána.
Munin-Myne. To znamenalo "paměť". Kvůli tomuto havranovi přiletěl. Bude však muset za svou paměť zaplatit. Už věděl, že má mezi bohy přítele a ochránce. Nebyl to však Odin, ať už si Brand a ostatní myslí cokoliv. Proto bude muset platit. A věděl už i to, jakou cenu si havran žádá. Hlavou mu opět prolétl útržek anglické básně. Hovořil o viselci houpajícím se na šibenici, který nebyl schopen zvednout ruku, zatímco černí havrani přilétali blíž a blíž.
Pro jeho oči. Jeho oko. Pták byl najednou u něj, tak blízko, že mu zakryl celé zorné pole, černý zobák jenom palec od jeho oka. Ne toho zdravého. Toho, které už dávno ztratil. Ale toto byla vzpomínka zdob, kdy je ještě měl. Měl ruce dole, nemohl jimi pohnout. Držel ho Thorvin. Ne, tentokrát s nimi může hýbat. Musí to však vydržet. Vydrží to.
Pták si uvědomil, že se Shef nebude bránit. S triumfálním skřekem se na něj vrhl a jako hřeb mu zabodl svůj zobák okem hluboko do mozku. Projela jím žhavá bílá bolest a v jeho vědomí se objevila slova krále odsouzeného k záhubě.

Je vrbový brod, u dřevěné lávky,
kde králové spí, kýl pod nimi ční.
Hluboko leží, temný domov svůj stráží.
V rovině za sebou čtyři prsty tlačí
se z podzemí. Ten severní hrob,
tam leží Wuffa, potomek Wehhův,
na tajném pokladu. Kdo troufneš si, hledej.

Vykonal svou povinnost. Pták ho propustil. Shef se začal podél kmene řítit dolů a bezvládně se otáčel ve vzduchu, ruce pořád ještě pevně zaklesnuté do sebe. Země byla ještě desítky mil daleko, má spoustu času promyslet si, co bude dělat. Ruce nepotřebuje. Mohl se prostě otočit ve vzduchu, jakým směrem se mu zachtělo, a obracet se, až znovu mířil ven do slunce, a postupně se jeho let zmírnil, až ve spirálách kroužil k místu, kam patřil, k místu, kde leželo na slámě jeho tělo.
Bylo zvláštní vidět odtud zemi, všechny lidi a armády a kupce, putující sem a tam. Mnozí z nich zuřivě pobízeli koně, ale přesto se nedostali ven zpod jeho obrovských, dvacetimílových obletů. Viděl pod sebou mokřiny a moře, viděl obrovské hroby, mohyly dmoucí se pod zeleným trávníkem. Musí si to zapamatovat a ve správný čas si na to vzpomenout. Teď však měl jen jedinou povinnost, a tu splní okamžitě, jak se jeho duch vrátí na své místo, do těla, jež vidí pod sebou ležet na slamníku, do těla, do něhož právě vstupuje.

Shef se s trhnutím probudil. "Nesmím to zapomenout, ale neumím psát," vyděšeně ze sebe vyrazil.
"Já umím," ozval se klidně Thorvin, který seděl šest stop od něj na ohněm matně ozářené stolici.
"Ty umíš psát? Jako křesťané?"
"Umím psát jako křesťané, ale umím psát i jako Nor nebo kněz Cesty. Umím psát runovým písmem. Co chceš, abych napsal?"
"Hlavně to napiš rychle," řekl Shef. "Vykoupil jsem to od Munina bolestí."
Thorvin se sklopenýma očima uchopil tabulku z bukového dřeva a nůž a připravil se k rytí.

"Je vrbový brod, u dřevěné lávky,
kde králové spí, kýl pod nimi ční"

"Je to práce, psát anglicky v runách!" mumlal Thorvin. Říkal si to ale jen pro sebe.

o o o

Armáda se shromáždila - ve špatném rozpoložení a s nedůvěrou, tři týdny před dnem, kdy křesťané slaví narození svého Boha - na volném prostranství za východní městskou hradbou. Sedm tisíc mužů zabere velký prostor, obzvlášť když jsou v plné zbroji a obalení tlustými vrstvami oděvu na ochranu proti dorážejícímu větru a občasnému dešti se sněhem. Protože však dal Shef tenkrát na té straně spálit všechny zbývající budovy, bylo tam nyní dost prostoru pro všechny. Vojáci se rozmístili do půlkruhu, který sahal od jednoho konce hradby k druhému.
Uprostřed půlkruhu stáli Ragnarssonové a jejich stoupenci, za nimi vlál Krkavčí prapor. O několik kroků opodál, obklopen šafránovými plédy, čekal černovlasý král Ella. Bývalý král. Tvář měl bílou, tak bílou, zaznamenal Shef ze svého místa třicet yardů od něj, jako bílek uvařeného vejce.
Ella byl odsouzen k strašné smrti. Armáda o tom ještě nerozhodla, ale bylo to jisté jako sám osud. Za okamžik Ella uslyší řinčení zbraní, jímž armáda vyjádří svůj souhlas. A potom se na něj vrhnou, tak jako předtím na Shefa, tak jako na krále Edmunda, krále Maelgualu a všechny ty ostatní irské králíčky, na nichž si Ivar ostřil zuby a vybrušoval techniku.

Ella neměl naději. To on hodil Ragnara do orm-gardu. I Brand, ba dokonce i Thorvin uznávali, že Ragnarovi synové mají právo svého otce pomstít. Víc než jen právo, je to jejich povinností. Armáda kriticky dohlédne na to, aby ten úkol splnili dobře a tak, jak je hodné válečníka.
Armáda se tu však shromáždila také proto, aby soudila své vůdce. Nejen Ella tu dnes stál na tenkém ledě. Ani Ivar Ragnarsson, dokonce ani Sigurd Hadí oko si tentokrát nemohli být absolutně jisti tím, že odtud odejdou se zdravou kůží nebo s neposkvrněnou pověstí. Ve vzduchu viselo napětí.
Když slunce vystoupilo k poledni (pokud se vůbec dalo říct, že v anglické zimě taková denní doba vůbec existuje), Sigurd zahájil shromáždění.
"Jsme Velká armáda," zvolal, "a sešli jsme se tu proto, abychom si promluvili o tom, co se stalo a co budeme dělat dál. Něco se vám chystám říct. Slyšel jsem však, že někteří vojáci v armádě nesouhlasí s tím, jak bylo toto město dobyto. Chtěl by snad někdo z nich v této chvíli otevřeně promluvit na shromáždění?"
Z kruhu vystoupil nějaký muž, došel na otevřené prostranství a otočil se tak, aby ho slyšeli jak Ragnarssonové, tak i ostatní vojáci. Byl to Holý Skuli, který řídil druhou věž, ale polámal ji dřív, než se mohli jeho vojáci dostat na hradby.
"Je to dohodnuté," zamumlal Brand. "Zaplatili mu za to, aby mluvil, ale ne moc tvrdě."
"Jsem nespokojený," zvolal Skuli. "Vedl jsem své mužstvo na zteč proti hradbám tohoto města. Ztratil jsem na tucet mužů, včetně svého švagra, dobrého muže. Podařilo se nám však na hradby proniknout a probojovali jsme se až ke klášteru. Potom nám ale zabránili zmocnit se toho kláštera, ačkoliv to bylo naším právem. A zjistili jsme, že naši vojáci padli v boji zbytečně, protože město už bylo dobyto. Nebyla nám poskytnuta kořist ani jiné vyrovnání. Proč jsi nás nechal útočit na hradbu, Sigurde, když jsi věděl, že to není nutné?"
Ozvalo se souhlasné volání a několik hvizdů ze strany vojáků Ragnarssonů. Teď vystoupil Sigurd a mávnutím dav utišil.
"Děkuji Skulimu za to, co nám tady teď řekl, a připouštím, že právo je na jeho straně. Rád bych vám ale řekl dvě věci. Za prvé, nevěděl jsem, že útok na hradbu je zbytečný. Neměli jsme jistotu, že se dostaneme dovnitř. Kněží se nás mohli pokusit oklamat. Anebo kdyby se o tom dozvěděl král, mohl k otevřené bráně poslat své vlastní muže. Kdybychom o našem úmyslu řekli celé armádě, nějaký otrok by tu zprávu mohl poslat do města. Proto jsme si to nechali pro sebe.
Druhá věc, kterou vám chci říct, je toto: Nevěřil jsem tomu, že Skuli a jeho lidé překonají hradby. Nevěřil jsem dokonce ani tomu, že k nim vůbec dorazí. Tyhle stroje, ty věže - něco takového jsme ještě v životě neviděli. Myslel jsem si, že se jedná jenom o nějakou hračku a že to všechno skončí jen několika zásahy šípem a zbytečnou námahou. Kdybych to byl tenkrát věděl, řekl bych Skulimu, aby neriskoval život a neposílal své vojáky na smrt. Mýlil jsem se a lituji toho."
Skuli důstojně pokýval hlavou a vrátil se na své místo.
"To nestačí!" zaječel hlas z davu. "A co vyrovnání? Náhrada za naše ztráty!"
"Kolik jste od těch mnichů dostali?" ozval se další hlas. "A proč se o to rovným dílem nedělíme?"
Sigurd znovu zvedl ruku. "Tak tohle už vypadá, že někdo promluvil k věci. Ptám se vás, vojáci Velké armády: Proč jsme se sem vydali?"
Mávaje sekyrou, z davu vystoupil Brand. Jak zařval, zátylek mu zrudl námahou. "Peníze!!"
Ale i jeho hromový hlas zanikl v burácení davu: "Peníze! Majetek! Zlato a stříbro! Daně!"
Když začal rámus pomalu utichat, vykřikl Sigurd. Drží shromáždění pevně v rukou, uvědomil si Shef. Všechno postupuje podle plánu a dokonce i Brand jim hraje do noty.
"A k čemu ty peníze chcete?" zvolal Sigurd. Ozvalo se pochybovačné mumlání, zmatené výkřiky, desítky různých odpovědí - pár oplzlostí.
Hadí oko bez ohledu na reakci davu pokračoval. "Já vám to povím. Chcete si doma koupit kus půdy a pár lidí, kteří vám ji obdělají, abyste už v životě nemuseli sáhnout na pluh. Povím vám jen jedno: Na to, aby se vám váš sen splnil, tady peníze nenajdete. Tady žádné dobré peníze nejsou." S posměšným výrazem hodil na zem hrst mincí. Vojáci hned poznali bezcenné padělky s příměsí mědi a olova, kterých tu už objevili takovou spoustu.
"To však neznamená, že je nemůžeme získat! Jenom to chvíli potrvá."
"Co potrvá, Sigurde? Než si dobře schováš svou kořist?"
Hadí oko přikročil k davu o něco blíž a jeho podivné bíle orámované oči pátraly v davu po muži, jenž ho obvinil. Rukou spočinul na jílci meče.
"Vím, že se jedná o otevřené shromáždění," zvolal, "kde může každý svobodně vyjádřit svůj názor. Pokud však někdo hodlá obvinit mě nebo mé bratry z toho, že nejednáme jako válečníci, pak ho vyzývám k tomu, aby po shromáždění přišel složit za svá slova účty!
Dobře poslouchejte, co vám teď povím. Je pravda, že církev nám dala výkupné. A ti z vás, kdo překročili hradby, získali zase majetek zabitých vojáků a z domů obyvatel města. Všichni jsme měli zisk z toho, co se nacházelo mimo klášter."
"Ale všechno zlato je v klášteře!" To se zase ozval stále ještě rozzuřený Brand, o kus vpředu před ostatními, takže si ho nikdo nemohl splést.
Sigurd se na něj chladně podíval, ale nenechal se zarazit. "Říkám vám, všichni budeme těžit z toho, co jsme dostali - výkupné, kořist, všechno - a rozdělí se to mezi všechny oddíly, jak bylo v armádě vždycky zvykem.
A potom určíme tomuto kraji a království další poplatky, které budou splatné před koncem zimy. Zaplatí nám těmi špatnými penězi, to je jisté. Ale my ten kov vezmeme, stříbro z něj vytavíme a z toho si vyrobíme své vlastní mince. A ty potom rozdělíme rovným dílem mezi celou armádu.
A ještě něco - na výrobu nových peněz potřebujeme mincovnu." Ozval se šum, jak si vojáci v davu opakovali neznámé slovo. "Potřebujeme muže, kteří peníze vyrobí, a nástroje, jichž je k tomu zapotřebí. A ty najdeme v klášteře. Udělají to křesťanští mniši. Předtím jsem vám to neřekl, ale říkám to teď.
Musíme kněží přimět, aby pracovali pro nás."

Tentokrát trval halas armády dlouho a mnozí vojáci vystoupili do popředí a snažili se v tom zmatku něco říci. Shef si uvědomil, že Hadí oko dosáhl svého, a jeho slova měla na muže, unavené nevýnosným pustošením, určitý vliv. Z davu se však stále ještě zvedaly hlasy odporu - hlasy stoupenců Cesty, těch, kteří prostě neměli křesťany v lásce a nedůvěřovali jim, a těch, kteří se ještě stále nechtěli smířit se ztrátou klášterního pokladu.
A jejich odpor neslábl. Násilí na shromáždění bylo něco téměř neslýchaného, neboť pokuty a tresty za ně byly nesmírně vysoké.
Dav byl však plně vyzbrojen, vojáci měli dokonce i brnění, štíty a přilby, a všichni byli připraveni kdykoliv vyrazit do boje. Vždycky hrozilo, že vypuknou nějaké nepokoje. Hadí oko bude muset rychle zakročit, pomyslel si Shef, a znovu ovládnout situaci. Právě v té chvíli se ozval Egil ze Skaane, velitel, jemuž se podařilo dopravit svou věž k hradbám, a strhl na sebe pozornost armády divokým výpadem proti proradnosti křesťanů.
"A ještě jedna věc," křičel. "Víme, že křesťané ještě nikdy nedodrželi nám dané slovo, protože si myslí, že jen stoupenci jejich boha mají právo na posmrtný život. Ale já vám povím o ještě větším nebezpečí. Oni přimějí i ostatní, aby zapomněli na slovo, které dali, a začali si myslet, že muž může jednou říct něco a nazítří něco jiného, potom přijít za knězem, poprosit o odpuštění a smazat minulost, jako žena stírá děcku hovno ze zadku. A tohle říkám vám! Vám, synové Ragnara!"
Otočil se tváří v tvář skupině bratří a vyzývavě k nim přikročil. Odvážný muž, pomyslel si Shef, a rozhněvaný. Egil si odhrnul plášť, aby bylo možné spatřit Heimdallův roh, třpytící se na jeho hrudi.
"Jak dobře si pamatujete na svého otce, jenž našel smrt v orm-gardu přímo tady, v tomto městě? Jak dobře si pamatujete na sliby, jež jste složili v síni v Roskilde, když jste spolu stáli na špalku a přísahali Bragimu? Zapomněli jste snad, co se ve světě, v nějž věříme, stane křivopřísežníkům?"
Z davu ho podpořil čísi hlas. Byl to Thorvin, uvědomil si Shef, jenž svým dunivým hlasem vážně recitoval posvátné verše.

"Tam muži se svíjejí v žalu a strachu,
křivopřísežníci, vrahounští vlci.
Nidhögg jim z nahých těl vysává krev, vlci je rvou. Snad přeješ si víc?"
"Křivopřísežníci!" zakřičel Egil. Otočil se a odkráčel zpět na své místo, ukazuje Ragnarssonům záda. Vypadali spokojeně, skoro jako by se jim ulevilo. Věděli, že to někdo nakonec řekne.
"Byli jsme vyzváni," poprvé promluvil Halvdan Ragnarsson. "Nuže, odpovězme tedy. Dobře víme, co jsme tenkrát řekli v naší síni v Roskilde, a bylo to toto: Já přísahal, že v pomstě za našeho otce zaútočím na Anglii" začali jednohlasně volat všichni čtyři bratři.
"A to jsem učinil. A Sigurd přísahal, že"
"si podrobím všechny krále Anglie a zmocním se jejich země."
"Dva jsem porazil a ostatní je budou následovat."
Souhlasné výkřiky stoupenců Ragnarssonů.
"A Ivar přísahal, že"
"strašlivou odplatou potrestám ty černé vrány, Kristovy kněží, kteří první přišli s myšlenkou na orm-gard."
Následovalo mrtvé ticho. Všichni čekali, až Ivar promluví.
"A to jsem ještě neudělal. Toto ale ještě není ukončeno, nikoli zapomenuto. Pamatujte: mám černé vrány v hrsti. Záleží jen na mně, kdy stisknu pěst."
Stále hrobové ticho. Ivar pokračoval. "Ale Ubbi, můj bratr, přísahal, že"
Bratři se opět jednohlasně ozvali. "zmocním se krále Elly a on v odplatu za Ragnarovu smrt v mukách zhyne mou rukou."
"A to také učiníme," zvolal Ivar. "A tak budou dva z našich slibů splněny a dva z nás budou před Bragim, bohem přísah, volní. Potom splníme zbývající dva sliby."
"Přiveďte vězně."
Muirtach a jeho banda ho okamžitě vyvlekli dopředu. Shef si uvědomil, že Ragnarssoni počítají s tím, že tohle změní náladu davu. Vzpomněl si na mladíka, který mu v táboře u řeky Stour ukazoval ohrady pro otroky a vyprávěl mu o Ivarově krutosti. Vždy se najdou tací, na které to udělá dojem. Nebylo nicméně jasné, zda se jim to podařilo teď.
Vyvlekli Ellu o hodný kus dopředu a začali do země zatloukat mohutný kůl. Král byl ještě bledší než předtím, a jeho černé vlasy a vous to ještě víc zdůrazňovaly. Neměl roubík a měl otevřená ústa, nevycházel z nich však žádný zvuk. Po stranách krku mu tekla krev.
"Ivar mu přeřízl hlasivky," ozval se náhle Brand. "Dělá se to při porážce prasatům, aby nekvičela. K čemu je to žhavé uhlí?"
Gaddgedlarové právě, ruce zabalené v hadrech, přinášeli koš plný žhavého uhlí, z něhož zlověstně trčela do ruda rozžhavená železa. Dav se zavlnil a zašuměl, někteří se drali dopředu, aby měli lepší výhled, jiní očividně vycítili, že se někdo snaží odlákat pozornost od důležitých otázek, ale nebyli si jisti, jak tomu zamezit.
Muirtach náhle strhl z odsouzence plášť, takže král stál před nimi nahý, neměl dokonce ani bederní roušku. Ozvalo se něco smíchu, pár posměšků, několik výkřiků nesouhlasu. Uchopili jej čtyři Gaddgedlarové a roztáhli mu ruce a nohy. Přistoupil k němu Ivar, v ruce blýskající se nůž. Sklonil se k Ellovu podbřišku, mezi krále a Shefův vyděšený pohled, ani ne dvanáct yardů od nich. Mohutná křeč a zmítající se údy, nemilosrdně svírané čtyřmi odpadlíky od církve.
Ivar od krále odstoupil, v ruce jakousi šedomodrou a slizkou smyčku.
"Otevřel mu břicho a vytáhl mu vnitřnosti," poznamenal Brand.
Ivar přistoupil ke kůlu, přičemž jemně, avšak bez slitování, vytahoval z útrob rozmotávající se střeva a přitom s

náznakem úsměvu pozoroval zoufalství a agonii, jež se zrcadlily v králově tváři. Došel ke kůlu, vytáhl kladivo a přibil volný konec střeva na kůl.
"A teď," zvolal, "bude král Ella pochodovat kolem kůlu, dokud si nevyrve z útrob srdce a nezemře. Tak pojď, Angličane. Čím rychleji poběžíš, tím dřív to budeš mít za sebou. Ale několik koleček ti to potrvá. Řekl bych, že bys měl ujít tak deset yardů. Žádám od tebe tak mnoho? Tak ho popožeň, Muirtachu."
Jeho nohsled přiskočil s rozžhaveným železem, které přitiskl odsouzenci k hýždi. Král sebou křečovitě škubl, tvář mu prudce zešedla a začal se pomalu šourat vpřed.
To je ta nejhorší smrt, co může člověka potkat, myslel si Shef. Tak ponižující, beze stopy úcty. Můžeš jenom udělat, co po tobě nepřátelé chtějí, a ještě se proto nechat urážet. Dobře víš, že musíš dojít až na konec, a přece nejsi schopen to udělat rychle. A vzadu žhavá železa, takže si ani nemůžeš zvolit své tempo. Dokonce nemůžeš ani vykřiknout. A po celou tu dobu se ti z útrob vytahují střeva.
Mlčky podal svou halapartnu Brandovi a vyklouzl ze strkajícího se davu zvědavců ven. Pozorovatelé se tísnili i na ochozu věže, kde nechal své pomocníky, aby hlídali nově postavený stroj. Uvědomili si, co po nich Shef chce, a vmžiku mu hodili lano. Vyškrábal se vzhůru na věž, do známého čistého pachu čerstvě nařezaného dřeva a kovu zrovna vytaženého z výhně.
"Už se kolem toho kůlu otočil třikrát," řekl jeden z Vikingů na věži, muž s Freyovým přívěskem. "Takovou smrt si nikdo nezaslouží."
Umístit šíp a pootočit strojem - právě den předtím je napadlo umístit rám na pár bytelných kol. Nastavit hrot do průzoru, tři sta yardů - bude zapotřebí mířit o trochu výš.
Shef namířil hrot na ránu v podbřišku krále, jenž se právě počtvrté belhal proti zdi, poháněn doruda rozžhavenými železy. Shef pomalu stiskl spoušť.
Zadunění, stoupající a klesající dráha střely, která proletěla rovnou středem Ellovy hrudi a jeho ztýraným srdcem, a dopadla o kus dál na zem, skoro mezi Muirtachovy nohy. Když král padal, stržen sílou úderu, Shef spatřil, jak se jeho tvář změnila. Uvolnila se a rozhostil se v ní mír.
Dav se pomalu rozvlnil a tváře všech se začaly zvolna obracet k věži, z níž přiletěla ta střela. Ivar se naklonil nad královo tělo, ale potom se narovnal a i on se se zaťatými pěstmi otočil tím směrem.
Shef popadl jednu z nových halaparten a kráčel po hradbě směrem k davu, pomalu, aby ho každý poznal. Na okraji půlkruhu vojáků se zastavil a vyšvihl se na cimbuří.
"Jsem pouhý carl," zvolal, "a ne jarl. Ale musím říct armádě tři věci:
Za prvé, synové Ragnara splnili tuto část slibu Bragimu proto, že neměli odvahu splnit ten zbytek.
Za druhé, ať říká Hadí oko co chce, když se zadními vrátky, které mu přidržoval kněz, vkradl do Yorku, nemyslel při tom na armádu, ale jen na sebe a své bratry. Neměl vůbec v úmyslu bojovat, tak jako neměl v úmyslu dělit se o cokoliv s ostatními."
Zazněly zlostné výkřiky a Gaddgedlarové se vrhli k bráně do města a schodům, jež vedly nahoru k Shefovi. Obklopili je jiní muži, kteří se je pokusili zadržet. Shef ještě víc zvýšil hlas a překřičel tu vřavu.
"A za třetí: Jednat s mužem a válečníkem tak, jak naložili s králem Ellou není drengskapr. Tohleto já nazývám nithingsverk."
Dílo nithinga, člověka beze cti, jemuž byla odňata občanská práva, člověka horšího než zločinec. Být před armádou nazván nithingem, byla ta největší potupa, jakou mohl carl - nebo jarl - zažít. Pokud s tím názorem armáda souhlasila. Někteří vojáci řvali na souhlas. Shef pod sebou viděl Branda s napřaženou sekyrou a chystajícího se k útoku a za ním jeho vojáky, jak štíty odrážejí stoupence Ragnarssonů. Z druhého konce půlkruhu se k němu přesouval proud dalších mužů, v čele s Egilem, vyznavačem Heimdalla. A kdo se to pohybuje támhle? Sigvarth, který právě se zrudlou tváří řve odpověď na nějakou urážku. A Holý Skuli - váhavě stojí nad Ellovým mrtvým tělem, zatímco Ubbi na něj něco křičí.
Celá armáda se pohnula. Rozdělila. Po necelé stovce úderů srdce tam stály dvě skupiny mužů, které se od sebe stále dál odtahovaly. V čele vzdálenější skupiny stáli Ragnarssonové, v čele té bližší Brand, Thorvin a hrstka dalších.
"Jsou to stoupenci Cesty proti těm ostatním," zamumlal vyznavač Freye za Shefovými zády. "A pár tvých přátel. Jsme v menšině tak jeden proti dvěma, řekl bych."
"Rozdělil jsi armádu," řekl jeden Hebriďan z Magnusova oddílu. "To je velký čin, ale neuvážený."
"Stroj byl natažený," odvětil Shef. "Stačilo jenom stisknout spoušť."

Kapitola 6

Když se armáda vzdalovala od zdí Yorku, z nehybné oblohy se začaly snášet vločky sněhu. Nešlo o Velkou armádu - ta už nebude nikdy existovat. Byli to bývalí členové té kdysi Velké armády, kteří se nyní odmítali podrobit velení Ragnarssonů a nemohli už s nimi dál zůstat ve spolku - asi dvacet krát sto a dvacet mužů, podle římských počtů tak dva tisíce čtyři sta mužů. S sebou vedli stádo koní, mezků a padesát dřevěných vozů tažených volky, jež se skřípěním vezly těžký náklad: bronz a železo, kovářské nástroje a brusné kotouče, spolu s truhlicemi špatných peněz a hrstkou dobrého stříbra - podílu na kořisti. Také raněné, kteří nebyli schopni jít ani se udržet na koni.
Zbytek armády je pozoroval z hradeb, jak odcházejí. Někteří mladší a bouřlivější členové chvíli povykovali a vysmívali se jim, dokonce za svými bývalými kamarády poslali k zemi pár šípů. Mlčení pochodujícího zástupu i jejich vlastních vůdců na hradbách však jejich nadšení brzy uhasilo. Přitáhli si pláště úzeji k tělu a zahleděli se na oblohu, nízký horizont, mrazem ojíněnou trávu na svazích kolem města. Pocítili vděčnost za své ubikace, zásobu dřeva na oheň, utěsněná okna a zdi, jimiž netáhlo dovnitř.

"Než přijde zítřejší svítání, bude sněžit ještě víc," mumlal Brand na svém místě na konci zástupu, odkud hrozilo až do té doby, než se dostanou z dosahu Ragnarssonů, největší nebezpečí.
"Jste přece Norové," odvětil Shef. "Myslel jsem si, že vám sníh nevadí."
"To taky nevadí, pokud pořád mrzne," řekl Brand. "Ale když nasněží a pak přijde obleva, a tak je to v této zemi pořád, povlečeme se blátem. To vyčerpává lidi i zvířata a vozy to zpomaluje ještě víc. A k pochodu za takovýchto podmínek je potřeba pořádně se najíst. Víš, jak krátce to trvá páru volů, než sežerou tolik píce, co sami váží? Teď se ale musíme dostat od těch za námi co nejdál. Nedá se odhadnout, co udělají."
"Kam vlastně míříme?" chtěl vědět Shef.
"To já nevím. Kdo je teď vůbec vůdcem armády? Všichni ostatní si myslí, že ty."
Shef zděšeně zmlkl.

o o o

Když poslední, do plášťů zachumlané postavy ze zadního voje zmizely z dohledu mezi ruinami budov vnějšího Yorku, Ragnarssonové se na hradbách na sebe zahleděli.
"Dobře, že jsme se jich zbavili," řekl Ubbi. "Míň hladových krků, míň podílů z kořisti. K čemu nám vlastně těch pár stovek Poutníků bylo? Měkké ruce a slabé žaludky."
"Viga-Branda by se nikdo neodvážil nazvat měkkoručkou," namítl Halvdan. Od holmgangu se jen nepříliš ochotně připojoval k útokům svých bratrů na Shefa a jeho příznivce. "A taky to nebyli všechno Poutníci."
"Nezáleží na tom, kdo to je," řekl Sigurd. "Teď jsou to nepřátelé. To je všechno, co o komkoliv z nich potřebujeme vědět. Zatím si ale ještě nemůžeme dovolit s nimi bojovat. Musíme si pohlídat..."
Trhl vztyčeným palcem směrem k malému hloučku na hradbě jen pár yardů od nich: stál tam arcibiskup Wulfhere se skupinkou černých mnichů, mezi nimi i vychrtlý a pobledlý Erkenbert, nyní mincmistr.
Ivar se náhle zasmál. Jeho bratři na něj znepokojeně pohlédli.
"Není třeba s nimi bojovat," prohlásil Ivar. "Jejich záhuba kráčí s nimi. Aspoň s některými z nich."

o o o

I Wulfhere se mračil na odcházející zástup. "Alespoň někteří z těch krvelačných vlků jsou pryč," řekl. "Kdyby byli odešli už dřív, nebyli bychom museli s tím zbytkem vyjednávat. Ale hlavně že jsou za branou." Mluvil latinsky, aby bylo jisté, že nic z toho, co řekne, nedolétne do nepřátelských uší.
"Musíme, v těchto dnech sváru, projevit moudrost hada," odvětil Erkenbert stejným jazykem, "a úskočnost holubice. Ale oba naši nepřátelé, za branou i ve zdech města, ještě mohou být poraženi."
"Rozumím, když mluvíš o těch ve městě. Je jich nyní méně a je možné znovu proti nim bojovat. Ne my v Northumbrii. Ale jižní králové - Burgred z Mercie, Ethelred z Wessexu. Proto jsme poslali na jih toho zmrzačeného zemana z Východní Anglie, zavěšeného mezi dvěma koni. Ukáže králům na jihu pravou tvář Vikingů a pozvedne jejich ospalého ducha k boji.
Jaký plán ale, Erkenberte, máš připravený pro ty, kteří teď odcházejí? Co můžeme uprostřed zimy dělat?"
Drobný jáhen se usmál. "Ti, kdo pochodují v zimě, potřebují jídlo, a nájezdníci ze Severu jsou zvyklí všechno si prostě vzít. Každé sousto, co nyní poddaným ukradnou, bude však v předjaří chybět jejich dětem. Dokonce i nevolníky vyburcuje takový podnět k boji.
Postaral jsem se už o to, aby je zpráva o jejich příchodu předběhla."

o o o

Útoky začaly, když se sporé světlo krátkého zimního dne začalo vytrácet z oblohy. Ze začátku šlo jen o drobné šarvátky: Zpoza stromu vyskočil nějaký chám, mrštil po nich kamenem či vystřelil šíp a zmizel, ani se nepodíval, zda zasáhl cíl. Pak se jich k nim přiblížil malý hlouček. Vikingové, kteří měli luky, si je za pochodu sňali z ramen a opatrně, aby si moc nenamočili tětivy, opětovali střelbu. Ostatní se prostě skrčili za štíty, odráželi střely nepřátel a výsměšně je vyzývali, ať se objeví a postaví se jim jako muži. Potom jeden rozzlobený Viking vrhl kopím po postavě v mlází, která se zdála být příliš blízko, minul a s kletbou na rtech pro kopí odběhl. Na chvíli ho zakryla smršť sněhových vloček. Když se viditelnost zlepšila, voják nebyl k nalezení. Jeho druhové s obtížemi zastavili se skloněnými hlavami se úmorně vpřed vlekoucí zástup a s pochmurnou předtuchou se ho vydali ve skupině o síle třiceti mužů hledat. Když se konečně s jeho už odstrojeným a zmrzačeným tělem potácivě vynořili z lesa, zase je z šera dohasínajícího dne za nimi zasypal déšť šípů.
Jejich zástup byl teď rozptýlen téměř po míli dlouhém úseku cesty. Kapitáni a kormidelníci muže s nadávkami tlačili do kratšího a širšího útvaru s lučištníky po stranách a vozy s nákladem uprostřed. "Nemůžou vás zranit," křičel opětovně Brand. "Mají jenom lovecké luky. Zařvěte na ně a zařinčete štíty a oni si nadělají do kalhot a utečou. Když někdo dostane zásah do nohy, naložte ho na koně s nákladem. Když budete muset, tak shoďte z vozu něco toho harampádí. Ale hněte sebou dopředu!"
Angličané brzy přišli na to, co všechno jim mohou provádět. Jejich nepřátelé byli ověšení zbraněmi, tlustě navlečení a zabalení do plášťů. Neznali kraj, zatímco místní obyvatelé tu znali každý kámen, strom, keř a pěšinku. Mohli se vysvléct jen do kazajky a punčoch, na lehkých nohách doběhnout k zástupu, bodnout či seknout a být pryč dřív, než se ruka protivníka vymotala z rukávu. Žádný Viking by je nikdy nepronásledoval do hlubin lesa dál než jen pár stop.

Po nějaké době jakýsi venkovský vůdce zorganizoval stále rostoucí oddíl mužů. Čtyřicet či padesát venkovanů zaútočilo na západní křídlo zástupu, pobili těch pár mužů, které tam našli, palicemi a srpy a začali tahat jejich těla do lesa, tak jako vlci odtahují mršiny. Vikingové se rozzuřili a se vztyčenými sekyrami a štíty je začali pronásledovat. Když se jim nikoho nepodařilo chytit a začali se trousit zpátky, spatřili stojící vozy, před nimi podříznuté volky. Plachty vozů byly strhané a náklad zraněných už armádu netížil. Sníh pomalu zasypával krvavé stopy.
Brand, jenž se proplétal davem sem a tam jako nějaký ledový troll, se obrátil na Shefa. "Myslí si už, že nás dostali," zavrčel. "Avšak až se rozední, dám jim za tohle takovou lekci, že se z toho nevzpamatují, i kdyby to mělo být to poslední, co v životě udělám."
Shef na něj chvíli hleděl a mrkáním se snažil vytřepat si z očí sníh.
"Ne," řekl. "Pořád přemýšlíš jako karl, voják armády. Armáda už není. Musíme přestat myslet jako karlové a místo toho začít uvažovat tak, jak říkáš, že přemýšlím já - jako následovníci Odina, bojového velitele."
"Jak tedy zní tvé příkazy, mužíčku? Člověčku, jenž ještě v životě nestál v bitevní linii?"
"Svolej všechny kapitány, všechny, co jsou v doslechu." Shef začal rychle kreslit do sněhu náčrt.
"Tadyhle jsme předtím, než začalo tak sněžit, procházeli Eskrickem. Musíme být necelou míli daleko od Riccallu."
Kývnutí, porozumění. Kraj kolem Yorku byl všem dobře znám z loupežných výprav.
"Chci stovku vybraných mužů, mladíků, kteří mají rychlé nohy a nejsou ještě příliš unavení. Vyrazí dopředu a napadnou Riccall. Ať se zmocní nějakých zajatců - budeme je potřebovat - a vyženou ostatní pryč. Tam strávíme noc. Není to nic moc, na padesát chalup a hlínou oplácaný kostel. Může nás tam ale přespat hodně, pokud se namačkáme k sobě.
A dalších sto a dvacet mužů se bude ve čtyřech malých oddílech pohybovat po křídlech. Angličané si nedovolí nás napadnout, pokud budou vědět, že je někdo může odříznout. Bez plášťů se vojáci právě dost zahřejí klusem. Všichni ostatní ať jen pokračují v cestě a starají se o vozy. Jakmile se dostaneme do Riccallu, použijeme vozy na zahrazení prostor mezi chatrčemi. Zvířata a my budeme uvnitř kruhu. Rozděláme ohně a vztyčíme stany. Tak vyber vojáky, Brande, a uveď všechno do pohybu."

o o o

O dvě rušné hodiny později seděl Shef u stolu v panském domě v Riccallu a upřeně hleděl na postaršího prošedivělého Angličana, jenž seděl proti němu. Dům byl plný Vikingů, kteří jenom tak postávali nebo dřepěli všude kolem, a šla z nich pára, jak jim nahromaděné tělesné teplo začínalo vysoušet promočené oděvy na zádech. Jak měli nařízeno, ničeho, co se děje kolem nich, si nevšímali.
Na hrubě otesaném stole mezi dvěma muži stál kožený džbánek s pivem. Shef se zhluboka napil a pozorně se zahleděl na muže naproti - ještě stále se zdál být k smrti vyděšený. Kolem krku měl železný kruh.
Shef k němu přistrčil džbánek. "Viděl jsi, jak jsem z něho sám pil, takže víš, že tam není jed. Napij se. Kdybych ti chtěl ublížit, mohl bych si vybrat snadnější způsob."
Otrok vytřeštil oči, když uslyšel plynnou angličtinu. Popadl džbánek a zhluboka se napil.
"Kdo je váš pán, jemuž platíte nájemné?"
Muž dopil džbánek a až potom promluvil. "Hodně půdy vlastnil pán Ednoth z družiny krále Elly. Padl ve válce. Zbytek patří černým mnichům."
"Zaplatili jste teď na svatého Michala nájemné? Pokud ne, pevně doufám, že jste si peníze schovali. Mniši neplatiče tvrdě trestají."
Při zmínce o mniších a jejich pomstě se muži ve tváři mihl záblesk strachu.
"Máš na krku obojek, a tak musíš dobře vědět, co dělají mniši s uprchlými otroky. Ukaž mu svůj krk, Hunde."
Hund si beze slova sňal z krku řetízek s Idunniným jablkem a podal jej Shefovi. Potom si odhrnul z krku kazajku a ukázal svou šíji plnou jizev a mozolů, svědectví o dlouhých letech nošení kovového kruhu.
"Byli tady nějací uprchlíci? Muži, kteří mluvili o tomhle." Shef zahoupal přívěskem, visícím mu v ruce, a vrátil ho Hundovi. "Nebo o podobných." Ukázal na Thorvina, Vestmunda, Farmana a ostatní kněží, kteří seděli poblíž. Když uviděli jeho gesto, také mlčky ukázali svá znamení.
"Pokud ano, tak ti snad řekli, že těmto lidem můžeš věřit."
Otrok sklopil zrak a zachvěl se. "Já jsem dobrým křesťanem. Já nerozumím nějakým pohanským záležitostem."
"Mluvím o důvěře - ne o pohanech a křesťanech."
"Vy Vikingové prodáváte lidi do otroctví, nepouštíte je na svobodu."
Shef se předklonil a dotkl se jeho obojku. "Tohle ti nedali na krk Vikingové. A kromě toho, já jsem Angličan. Nepoznáš to z toho, jak mluvím? Teď mě pozorně poslouchej. Nechám tě teď jít. Chci, abys řekl těm venku, aby na nás přestali útočit, protože nejsme jejich nepřátelé - ti jsou stále ještě v Yorku. Pokud nás tví druhové nechají projít, nikomu nic neuděláme. Potom pověz svým přátelům o tomto praporu."
Shef ukázal na druhou stranu zakouřené místnosti, plné sražené páry, na hlouček markytánek, které vstaly z podlahy a rozvinuly velký prapor, který zrovna horlivě šily. Na pozadí z rudého hedvábí, které bylo v jednom z vozů s kořistí, bylo přišité bílé dvouhlavé kovářské kladivo z bílého plátna, obroubené stříbrnou nití.
"Ta druhá armáda, kterou jsme opustili, pochoduje pod černým krkavcem, ptákem mrchožroutem. Já pravím, že křesťanský znak je symbolem smrti a utrpení. Náš znak je symbolem práce a tvoření. Řekni jim to. Podám ti teď důkaz o tom, co pro tebe kladivo může učinit. Sundáme ti obojek."
Otrok se začal celý třást strachy. "To ne, až se černí mniši vrátí."
"Zemřeš jejich rukou strašnou smrtí. Pamatuj si to a řekni to ostatním. My, pohané, ti nabízíme svobodu. Strach z

křesťanů tě však drží v otroctví. Teď jdi."
"O jednu věc tě však musím požádat, ač při tom umírám strachy. Tví muži nám vyprazdňují komory a berou nám zásoby na zimu. Pokud nás připravíte o jídlo, tak než přijde jaro, naše žaludky budou prázdné a děti budou umírat hlady."
Shef vzdychl. Tohle bude hořký doušek. "Brande, zaplať tomu muži něco. A zaplať mu dobrým stříbrem, ne tím arcibiskupovým smetím."
"Já mám jemu platit! On by měl zaplatit mně! Co bude s odškodněním za muže, o které jsme přišli? A odkdy armáda platí za zásoby?"
"Armáda už není. A on ti nedluží žádné odškodné. Bez povolení jsme vstoupili na jeho půdu. Zaplať mu. Dávám ti své slovo, že tím neztratíš, ale získáš."
Brand si potichu něco vztekle bručel, ale odvázal od pasu měšec a začal odpočítávat šest wessexských pencí.
Otrok nevěřil svým očím, zíral na mince, jako by takové peníze v životě neviděl - a možná že opravdu ne.
"Všechno jim to řeknu," skoro zakřičel. "I o tom praporu."
"Pokud to uděláš a vrátíš se dnes večer zpátky sem, zaplatím ti šest dalších. Jen pro tebe, nemusíš se s nikým dělit."
Otrok vyšel s doprovodem, který ho měl provést za strážní ohně, ven z místnosti. Brand, Thorvin a ostatní se na Shefa pochybovačně zadívali.
"Už nikdy neuvidíš ani ty peníze, ani otroka," prohlásil Brand.
"Necháme se překvapit. Teď potřebujeme sto a dvacet mužů na našich nejlepších koních a s dobrou večeří v žaludku, připravených vyrazit, jakmile se ten otrok vrátí."
Brand pootevřel okenici a vyhlédl do noci na vířící vločky sněhu. "K čemu to?" zavrčel.
"Musím získat tvých dvanáct pencí zpátky. A dostal jsem ještě jeden nápad." Pomalu, se soustředěně svraštělým obočím, začal Shef špičkou nože vyrývat do stolu před sebou jakýsi nákres.

o o o

Černí mniši z kláštera svatého Jana v Beverley nebyli, na rozdíl od opatství svatého Petra v Yorku, chráněni hradbami legionářské pevnosti. Namísto toho mohli jejich nájemci a lidé z plání východně od Yorkshirské pahorkatiny snadno postavit do boje dva tisíce statných válečníků, které by krylo ještě mnohem víc oštěpníků a lučištníků. Během podzimních nájezdů Vikingů na kraj kolem Yorku se cítili naprosto v bezpečí před jakoukoliv hrozbou kromě přesunu větší části Velké armády, o kterém věděli, že musí přijít. Sakristán už před měsíci někam zmizel i se všemi nejcennějšími relikviemi kláštera a vrátil se až za několik dní se zprávou jen pro samotného opata. Polovina jejich bojové síly byla v neustálé pohotovosti, zatímco ostatní se rozptýlili po državách kláštera a dohlíželi na úrodu a přípravu na zimu. Dnes večer se cítili v bezpečí. Jejich zvědové jim nahlásili, že se Velká armáda rozdělila, a část se dokonce vzdaluje směrem na jih.
Anglická noc uprostřed zimy je však šestnáct hodin dlouhá a odhodlaní jezdci mají víc než dost času na překonání čtyřiceti mil. Prvních pár mil je vedl po křivolakých, blátivých polních cestách průvodce, když pak běželi nebo klusali na koních po lepších cestách v pahorkatině, nabrali větší rychlost. Trochu času ztratili objížděním všech vesnic po cestě. Tida, ten otrok, je vedl dobře, a opustil je, až když zahlédli proti blednoucímu jitřnímu nebi věž samotného kláštera v Beverley. Z ubikací stráží se zrovna vyhrnuly ospalé otrokyně rozdělat oheň a namlít na ručním mlýnku mouku na ranní kaši. Jakmile spatřily Vikingy, s výskotem a kvílením utíkaly vytáhnout nevěřící vojáky z houní. Ti jim začali nadávat do bláznů a vznikl nepopsatelný zmatek - typická reakce Angličanů na jakékoliv překvapení.
Shef otevřel velkou dřevěnou bránu kláštera a vstoupil dovnitř, jeho společníci se tlačili za ním.
Zevnitř se ozýval antifonický zpěv sboru mnichů, kteří stáli naproti sobě po stranách hlavní lodi a sladce pěli hymnus, jenž vyzýval k narození dítěte-Krista. V chrámu se nenacházeli žádní jiní věřící, přestože vrata byla pro ně otevřená. Mniši pěli chvalozpěvy každý den bez ohledu na to, zda se k nim někdo připojil, či ne. Za zimního úsvitu ani žádné věřící neočekávali.
Otřesený opat ze svého křesla na kůru s hrůzou hleděl na to, jak uličkou mezi lavicemi kráčejí k oltáři Vikingové - zavinutí do promáčených plášťů, se zbraněmi stále ještě skrytými, kromě halapartny, kterou si Shef nesl na rameni. Tváří v tvář majestátu církve, v níž od narození vyrůstal a již uctíval, opustily Shefa na chvíli důvtip a odvaha. Odkašlal si v nejistotě, jak začít.
Gudmund, který stál za ním, kapitán nákladní lodi z Kattegatu na švédském pobřeží, však žádnými podobnými skrupulemi netrpěl. Vždy si přál zúčastnit se přepadení opravdu prvotřídního kostela nebo opatství a nehodlal si to nechat zkazit nějakým začátečníkem, jemuž povolí nervy. Zdvořile svého mladého vůdce zvedl ze země a postavil ho o kus stranou, popadl nejbližšího mnicha za kutnu a hodil ho do uličky, vytáhl zpod pláště sekyru a s mocným zaduněním ji zarazil do zábradlí před oltářem.
"Skočte na ty vrány," zařval, "prohledejte je a strčte je támhle do kouta. Tofi, seber svícny. Frani, pober všechny tyhle talířky. Snoku a Uggi, vy jste muší váha, koukněte se tam na tu sochu" ukázal na obrovský krucifix vysoko nad oltářem, ze kterého na ně shlížel Kristus očima plnýma utrpení. "Vyšplhejte se nahoru a podívejte se, jestli se tomu dá sundat koruna - odsud vypadá ryzí. Vy ostatní, všechno tady přeházejte a protřepte, popadněte všechno, co se blýská. Chci to tu vyklidit dřív, než si ti bastardi venku obují boty. Tak, a co ty?" Gudmund se přiblížil k opatovi, krčícímu se na svém trůně.
Shef se protlačil mezi ně. "Otče," začal, zase anglicky. Známý jazyk způsobil, že opat, k smrti vyděšený, ale zároveň i uražený, po něm vrhl baziliščí pohled. Shef na okamžik zaváhal - a pak si vzpomněl na vnitřní stranu klášterních vrat, pobitou, tak jako mnohé kostelní brány, pruhy kůže. Lidské kůže, stažené ze živého těla jako trest za svatokrádež, vztažení ruky na majetek církve. Jeho srdce se zatvrdilo.

"Za chvíli tu budou tvé stráže. Pokud chceš zůstat naživu, budeš je muset zadržet."
"Ne!"
"Potom tedy zemřeš." Špička halapartny se přitiskla k opatovu hrdlu.
"Na jak dlouho?" Opat se třesoucíma se rukama dotýkal halapartny, neschopen ruce stáhnout.
"Ne moc dlouho. Potom nás můžete pronásledovat a získat své ukradené cennosti zpátky. Tak udělej, co ti říkám."
Za ním se ozval pustošivý rámus a Gudmund přivlekl nějakého mnicha. "Myslím, že tohle je sakristán. Říká, že pokladnice je prázdná."
"To je pravda," přiznal opat. "Všechno jsme ukryli už před několika měsíci."
"Co je skryto, může se zas objevit," řekl Gudmund. "Začnu s tím nejmladším, jen aby viděli, že to myslíme vážně. Jeden dva mrtví, a pokladník promluví."
"Tak to tedy neuděláš," rozkázal mu Shef. "Vezmeme je s sebou. Stoupenci Cesty nebudou nikoho mučit. Bohové Ásové to zakazují. Myslím, že jsme získali pěkný náklad. Teď je vyveď ven, kde je mohou spatřit stráže. Máme před sebou dlouhou cestu."
Shef si v sílícím světle povšiml čehosi, co viselo na zdi: rozvinutý svitek pergamenu s obrazem, jenž mu nic neříkal.
"Co to je?" zeptal se opata.
"To nemá pro vás žádnou cenu. Není to pozlacené ani postříbřené. Je to mappamundi. Mapa světa."
Zatímco hnali opata a sbor mnichů ven ukázat je neuspořádané bitevní linii Angličanů, kteří konečně vstali z postele, Shef strhl mapu ze zdi, svinul a strčil si ji hluboko za kazajku.
"Nedostaneme se zpátky," mumlal Gudmund, svíraje pytel, ve kterém to cinkalo.
"Nejedeme zpět," odvětil Shef. "Počkej a uvidíš."

Kapitola 7

Burgred, král Mercie, jednoho ze dvou velkých království Anglie, jež ještě nebyla dobyta Vikingy, se zastavil před vchodem do svých soukromých komnat, propustil celý dav průvodců a služebníků, shodil svůj plášť z kuních kožešin, nechal si stáhnout promáčené škorně a obout trepky z měkké, jemně vydělané kůže a přichystal se vychutnat si následující chvíle. Na jeho rozkaz na něj čekali ten mladík a jeho otec a také princ Alfréd, jenž přijel jako zástupce svého bratra Ethelreda, krále Wessexu - druhého přežívajícího velkého království Anglie.
Chystali se k jednání o osudu království Východní Anglie. Jeho král byl mrtev a neměl následníka, lidé byli nejistí a s podkopanou morálkou. Burgred však věděl, že pokud pošle do Východní Anglie své vojsko a pokusí se ji násilím připojit k Mercii, tamní obyvatelé se mohou dost dobře postavit na odpor, a tak jako tolikrát předtím se Angličané pustí do boje proti svému vlastnímu národu. Pokud jim však pošle jejich vlastního člověka, uvažoval král - šlechtice, který ovšem bude dlužit naprosto všechno, co má, včetně armády, kterou s sebou přivede, jemu, králi Burgredovi - to by snad mohli překousnout.
Obzvlášť když má ten tak vznešený a vděčný mladý muž tak užitečného otce. Otce, jenž, takříkajíc - Burgred si dovolil ponurý úsměv - nosí svou protivikinskou pověřovací listinu neustále s sebou. Vždyť kdo by nepovstal na výzvu takové postavy? Vlastně takového trupu. Burgred vzdal v duchu díky za den, kdy ho pár koní, mezi nimiž se houpala jeho nosítka, přinesl z Yorku.
A ta mladá kráska. Jak to bylo dojemné! Mladík s vlasy sčesanými z čela poklekl u nohou svého otce ještě před tím, než ho sundali z nosítek, a snažně ho prosil, ať mu odpustí sňatek bez otcova souhlasu. Vždyť po tom, co ti mladí lidé prožili, si zasloužili odpustit víc než jen tohle, ale ne, mladý Alfgar je ztělesněním úcty a slušného chování. Tento duch jednou učiní z Anglie největší ze všech národů. Mravnost, přemítal Burgred: gedafenlicnis.
Ve skutečnosti ovšem Alfgar, klečící u nohou svého otce, mumlal: "Oženil jsem se s Godivou, otče. Vím, že je napůl mou sestrou, ale neopovažuj se o tom cokoliv říct, nebo prohlásím, že jsi zešílel. A potom se ti může stát nějaká nehoda. Lidé bez rukou se snadno mohou udusit. A nezapomeň, že jsme oba tvými dětmi. Pokud se to podaří, tví vnukové mohou ještě být princi. Nebo i něčím lepším."
Potom, co překonal počáteční otřes, se Wulfgarovi začala ta zpráva zamlouvat. Pravda, spáchali incest, "soulož se sourozencem", jak říkali Angličané. Ale komu by taková drobnost mohla vadit? Což nespáchala jeho vlastní žena smilstvo s pohanským Vikingem? Proti tomu nikdo nezakročil! Kdyby měli Alfgar a Godiva dítě počaté v incestu, tak jako Sigemund a jeho sestra v legendách, nemůže to být o nic horší než ten tulácký parchant, jehož on, blázen Wulfgar, vychoval.
Když král Mercie vstoupil do komnaty, všichni muži povstali a uklonili se. Jediná přítomná žena, ta kráska z Východní Anglie se zářivýma očima a smutnou tváří, také povstala a vyjádřila mu úctu tou novou franckou poklonou. Dva nosiči - před tím se tiše dohadovali, co by měli správně udělat - pozvedli Wulfgarovu vyčalouněnou skříň do vertikální polohy a zase ji opřeli o zeď. Na pokyn krále všichni opět zaujali svá místa: všichni kromě krále a heimnara seděli na nízkých stolicích. Wulfgara také vysadili na křeslo s vysokými opěrkami. Na stolici se nedokázal udržet.
"Mám zprávy z Eoforwiche," začal král. "Novější než ty, které jsi přinesl ty," pokynul směrem k Wulfgarovi, "a lepší zprávy. Situace však vyžaduje mé rozhodnutí."
"Zdá se, že po kapitulaci kláštera v Yorku a krále Elly -"
"Raději řekni," vpadl mu do řeči mladý princ z Wessexu, "hanebné zradě, spáchané na králi Ellovi těmi, jež vzal pod svou ochranu."
Burgred se zamračil. Ten mladík, řekl si v duchu, neoplývá zrovna příliš úctou ke králům, a už vůbec si neváží starších církve.

"Poté, co král Ella kapituloval, zahynul bohužel bídnou a strašlivou smrtí rukou pohanských Ragnarssonů, obzvlášť toho, co mu říkají Měkkýš. Jak se stalo i tvému pánovi, urozenému Edmundovi," dodal a znovu pokývl směrem k Wulfgarovi.
"Zdá se však, že to mezi pohany vyvolalo sváry. Dokonce se povídá, že byla poprava ukončena jakýmsi strojem. Vůbec se zdá, že všechny zprávy z Eoforwiche jsou plné nějakých strojů.
Pro nás je však důležité to, že se v armádě objevily rozpory. Vikinská armáda se potom totiž rozdělila."
Ozval se překvapený a potěšený šum.
"Část jich pak opustila Eoforwich a teď se přesouvají na jih. Jedná se o menší část armády, ale pořád o úctyhodné síle. Kam, musím se sám sebe ptát, mají namířeno? Odpověď podle mě zní: Zpět do Východní Anglie, odkud přišli."
"Zpátky k lodím," vyhrkl Alfgar.
"Je to možné. Takže: Nemyslím si, že by se jim obyvatelé Východní Anglie znovu postavili na odpor. Ztratili krále a příliš mnoho vůdců, pánů a vojáků v bitvě u řeky Stour, odkud ses, mladý muži, tak statečně probojoval sem. Na druhé straně však, jak mi všichni stále tvrdíte," Burgred se sarkasticky podíval na Alfréda, "musíme proti Vikingům bojovat. Proto mám v úmyslu vyslat do Východní Anglie vůdce se silným oddílem mých vojáků, kteří ho podpoří až do té doby, než svolá své vlastní muže.
Tebe, mladý Alfgare, synu Wulfgara. Jsi synem toho národa. Tvůj otec býval jedním z družiníků krále Edmunda. Členové tvého rodu ztratili víc, víc trpěli a mnohem víc se odvážili než ostatní. Postavíš království zase na nohy.
Až na to, že už to nebude království."
Burgred upřeně pohlédl na mladého prince, Alfréda z Wessexu: je světlovlasý a modrooký jako Alfgar, skutečný princ z královského rodu. Má však v povaze něco podivného, jakousi svéhlavost. Chytrý pohled. Oba věděli, že tu je kámen úrazu. Burgred z Mercie nemohl na Východní Anglii uplatňovat o nic větší právo než Ethelred z Wessexu. A ten z nich, kdo toto prázdné místo vyplní, jasně získá mnohem větší moc.
"Jaký budu mít tedy titul?" otázal se opatrně Alfgar.
"Alderman. Pán North-folku a South-folku."
"To jsou dva kraje," namítl Alfréd. "Jeden člověk nemůže spravovat dva kraje zároveň."
"Nové časy přinášejí nové věci," odvětil Burgred. "Ale to, co říkáš, je pravda. Časem, Alfgare, můžeš získat nový titul. Můžeš se stát tím, komu kněží říkají subregulus. Můžeš být mým místokrálem. Pověz, slibuješ věrnost Mercii? Věrnost Marce?"
Alfgar před ním beze slova poklekl a vsunul králi sepjaté dlaně mezi kolena na znamení podřízenosti. Král mu poklepal na rameno a pozvedl jej.
"Při vhodné příležitosti to provedeme formálněji. Jenom jsem chtěl vědět, jestli jsme se všichni dohodli." Otočil se k Alfrédovi. "A ano, ovšem, princi, vím, že ty nesouhlasíš. Ale vyřiď svému králi a bratrovi, že nyní je stav věcí takovýto. Ať zůstane na svém břehu Temže a já zůstanu na svém. Území na sever od Temže a na jih od Humberu však patří mně. Celé."
Burgred nechal tu větu chvíli viset ve vzduchu, potom se rozhodl přerušit nastalé ticho. "Slyšel jsem jednu podivnou zprávu. Velkou armádu vždy vedli Ragnarssonové, teď ale zůstali všichni v Eoforwichi. Ti, kteří se od armády odtrhli, prý nemají žádné nebo skoro žádné vůdce. Říká se ale, že jeden z jejich vůdců, snad dokonce hlavní velitel, je Angličan. Podle řeči pochází právě z Východní Anglie, říkal ten posel. Mohl mi ale podat zprávu jen o tom, jak ho nazývají Vikingové, a jejich angličtina je tak hrozná, že se mi nepodařilo přijít na to, jaké jméno by to mohlo být. Říkají mu Skjef Sigvarthsson. Jak by tohle mohlo znít anglicky? Nebo aspoň východoanglickým nářečím?"
"Shef!" To promluvila ta tichá žena, nebo spíš vydechla. Z jejích očí, zářivých a průzračných, vyšlehl plamen života. Její manžel na ni hleděl, jako by měřil, kam na její záda dopadne rákoska, zatímco její tchán vypoulil oči a zrudl.
"Říkal jsi mi, myslím, že jsi viděl jeho mrtvolu," osopil se vztekle na svého syna.
"Ještě ji uvidím," mumlal Alfgar. "Jen mi dejte ty vojáky."

o o o

Skoro dvě stovky mil na sever od Burgredovy komnaty se Shef znovu otočil v sedle, aby se ujistil, že zadní voj drží krok. Bylo důležité, aby se všichni drželi pohromadě a na doslech. Shef věděl, že za nimi dusá po bahnité cestě čtyřikrát víc vojáků, než má jeho oddíl, kteří neútočí jen proto, že Shef drží svých třicet rukojmí, mnichů z klášterního sboru a jejich opata Saxwulfa. Bylo také nutné dokonce i po vyčerpávající noční jízdě udržovat svižné tempo, aby předběhli zprávy o jejich příjezdu a zabránili jakýmkoliv přípravám a překvapením na uvítanou.
Ucítili vůni moře, a zanedlouho, když vyjeli po mírném úbočí, se jim před očima jako nezaměnitelný orientační bod objevil samotný mys Flamborough. Shef začal křikem a máváním pobízet přední voj.
Gudmund se propadl o yard či dva zpátky, v ruce stále svíraje otěže opatova koně. Shef ho k sobě gestem ruky přivolal. "Drž se u mě - a drž u mě i opata."
Hlasitým pokřikem pobídl svého valacha, a připojil se k celé kavalkádě, sto dvaceti nájezdníkům a třiceti rukojmím, kteří jako bouře vyrazili po dlouhém svahu dolů k sešlým chatrčím Bridlingtonu.
Tam okamžitě propukla panika. Ženy běhaly sem a tam, v náručí děti s promrzlýma nožkama, zabalené do roztrhaných hader. Muži popadali oštěpy a zase je zahazovali, někteří z nich se utíkali skrýt dolů na pláž a ke člunům, vytaženým na špinavý zasněžený písek. Shef se s koněm zatočil dokola a strčil opata, okamžitě v jeho černé kutně rozpoznatelného, před sebe jako trofej.
"Mír," vykřikl. "Mír, chci mluvit s Ordlafem."
Ordlaf tam už stál, starosta Bridlingtonu, muž, jenž - přestože mu za to nikdy nikdo nepřiznal zásluhy - zajal Ragnara.

Teď předstoupil o krok před ostatní a s úžasem hleděl na Vikingy a na mnichy, nepříliš ochotný převzít zodpovědnost mluvčího.
"Ukaž jim opata," řekl Shef úsečně Gudmundovi. "A zajisti, ať se ostatní drží stranou."
Ukázal na starostu Ordlafa. "My dva jsme se už jednou setkali. Tenkrát, když jsi chytil do sítě Ragnara."
Seskočil z koně a zabodl halapartnu bodcem hluboko do písčité půdy. Položil starostovi ruku na rameno a odvedl ho kousek dál, mimo doslech zlostně se tvářícího opata, a něco mu naléhavě říkal.
"To nepůjde," řekl o minutu později Ordlaf. "To není možné provést."
"Proč ne? Je sice příliv a zima, ale vítr vane od západu."
"Jihozápadu, o čárku na západ," automaticky ho opravil Ordlaf.
"Můžeš při něm plout kolem pobřeží dolů na jih. K mysu Spurn. Pětadvacet mil, víc to není. Budeme tam před setměním. Země bude pořád na dohled. Nechci po tobě, abys přeplul moře. Když se změní počasí, můžeme spustit kotvu a přečkat to."
"Jak se dostaneme ke Spurnu, vjedeme mu přímo do spárů."
Shef trhl palcem směrem ke svým mužům. "Budeš mít nejlepší veslaře světa. Jen vydáš rozkazy a sám budeš stát u kormidla jako pán."
"Inu, ale co když se vrátím a opat pošle své lidi, aby nás vyhubili ohněm a mečem?"
"Udělal jsi to, abys mu zachránil život."
"Pochybuji, že mi bude zrovna vděčný."
"Nemusíš při návratu spěchat. Budeš mít dost času ukrýt, co ti zaplatíme. Stříbro z kláštera. Tvoje stříbro. Tvoje mnohaleté nájemné. Schovej je a roztav. Nikdy je nevystopují."
"Ale jakou mám jistotu, že mě prostě nepodříznete? I s mými lidmi?"
"Žádnou - ale nemáš moc na výběr. Tak se rozhodni."
Starosta ještě chvilku váhal. Vzpomněl si na Merlu, bratrance své ženy, kterého ten opat, co teď stál za ním, nechal jako dlužníka uvrhnout do otroctví. Pomyslel na jeho ženu a děti, kteří žijí z milodarů.
"V pořádku. Ale ať to vypadá, jako že mě nutíš."
Shef vybuchl předstíraným hněvem, udeřil starostu do hlavy, vytrhl z pochvy dýku. Starosta se otočil a začal řvát rozkazy na skupinku mužů o několik yardů opodál. Ti začali pomalu tlačit vytažené rybářské čluny k vodě, vztyčovat stěžně, vynášet z přístřešků plachty. Vikingové se v těsném hloučku natlačili k vodě, kam nahnali také své zajatce. Asi o padesát yardů dál vyrazilo kupředu pět set anglických jezdců, připravených raději střílet, než se jenom dívat, jak Vikingové své zajatce odvážejí. Když viděli, jak se nad tonzurami mnichů začínají blýskat zbraně - na okamžik se zarazili.
"Zadrž je," vyštěkl Shef na opata. "Pustím polovinu tvých mužů, hned jak se nalodíme. Ty a ti ostatní poplují s námi ve člunu."
"Předpokládám, že sis povšiml, že tím pádem ztratíme koně," pravil chmurně Gudmund.
"V první řadě jste je ukradli. Můžete nakrást další."

o o o

"No a tak jsme vpluli do ústí Humberu právě za soumraku a strávili noc na pobřeží, když jsme se předtím ujistili, že nás nikdo nesleduje. Ráno jsme se pustili proti proudu sem za ostatními. S kořistí."
"Kolik toho je?" zajímalo Branda, sedícího mezi ostatními účastníky této improvizované porady.
"Zvážil jsem to," řekl Thorvin. "Oltářní nádoby, svícny, ty krabičky, ve kterých křesťané mají kůstky z prstů svatých, skříňka na svaté oplatky, ty věci, v nichž se pálí bylinky, nějaké peníze - hromada peněz. Myslel jsem si, že mnichové nesmí mít osobní majetek, ale Gudmund říká, že když s nimi člověk pořádně zatřásl, všem zacinkal u pasu měšec. I potom, co jsme zaplatili rybářům, nám zbylo na dvaadevadesát liber stříbra.
Ještě lepší je to se zlatem. Koruna, kterou jste sundali ze sochy Krista, byla z ryzího zlata a pořádně těžká. Stejně tak i nějaké misky. To je dalších čtrnáct liber. A když uvážíme, že hodnota zlata převyšuje stříbro osm ku jedné, dává zlato osm kamenů stříbra. To je na sto liber, ke kterým můžeme přičíst těch devadesát dva."
"Celkem dvě stě liber," pravil Brand přemýšlivě. "Budeme to muset rozdělit mezi posádky a nechat kapitány, ať provedou své vlastní dělení."
"Ne," řekl Shef.
"To říkáš v poslední době nějak často," řekl Brand.
"To proto, že vím, co musíme udělat, a ostatní to nevědí. Ty peníze se nebudou dělit. Je to válečná pokladna armády. Proto jsme pro ně jeli. Pokud je teď rozdělíme, každý z nás bude o trošku bohatší. Já je ale chci použít na to, aby se všichni stali o hodně bohatšími."
"Když to říkáš takhle," ozval se Thorvin, "Myslím, že to armáda přijme. Ty jsi ty peníze získal, máš tedy právo říct, co by se s nimi podle tebe mělo udělat. Jak se z nás všech ale stanou velcí boháči?"
Shef si sáhl za kazajku a vytáhl mappamundi, kterou strhl z klášterní zdi. "Podívejte se na tohle," řekl. Tucet hlav se sklonilo nad velkým pruhem pergamenu a všichni více či méně rozpačitě hleděli na podivná, inkoustem naškrábaná znamení.
"Umíte číst to písmo?" zeptal se Shef.
"Tady uprostřed," řekl Heimdallův kněz Skaldfinn, "jak je ten malý obrázek, je napsáno 'Hierusalem'. To je svaté město křesťanů."
"Samé lži, jako obvykle," podotkl Thorvin. "Ten černý okraj má být Oceán, velké moře, jež obklopuje Midgard, náš svět. Chtějí tím říct, že jejich svaté město je středem všeho - to od nich může člověk přesně čekat."

"Podívejte se na ty okraje," zahřměl Brandův hlas. "Uvidíme, co nám to řekne o místech, která známe. Pokud si i o nich budou vymýšlet, pak můžeme říct, že jsou to opravdu samé lži, jak tvrdí Thorvin."
"'Dacia et Gothis'," četl Skaldfinn. "'Gótsko'. To musí být země Gótů, na jih od Švédska. Pokud tím nemyslí Gotland. Gotland je ale ostrov a tohle je zaznačeno jako pevnina. Vedle toho - vedle toho mají 'Bulgaria'."
Všichni vybuchli v smích. "Bulhaři jsou nepřátelé byzantského císaře v Miklagardu," řekl Brand. "Trvá to dva měsíce, než cestovatel dorazí od Gótů k Bulharům."
"Na druhé straně Gótska mají 'Slesvic'. No, alespoň tohle je celkem jasné. Dánský Šlesvik přece všichni známe. Ještě něco je tu napsané - 'Hic abundant leones'. To znamená 'Tady žije spousta lvů'."
Další výbuch smíchu. "Byl jsem ve Šlesviku na trhu aspoň tucetkrát," řekl Brand, "a potkal jsem lidi, kteří mluvili o lvech. Jsou to prý obrovské kočky a žijí v horkých krajích na jih od Sarklandu. Ve Šlesviku se ale nikdy neobjevil ani jediný lev, natož spousty! Zbytečně jsi na tuhle - jak tomu říkáš? - tuhle mappamundi plýtval časem. Jsou to jenom nesmysly, jako vše, co křesťané pokládají za moudrost."
Shef dál jezdil prstem po nápisech a mumlal si písmena, kterým ho otec Andreas s částečným úspěchem naučil.
"Tady je něco anglicky," řekl. "Jiným písmem než ten zbytek. Je tam napsáno 'Suth-Bryttas', to znamená 'jižní Britové'."
"Tím myslí Bretony," řekl Brand. "Žijí na velkém poloostrově na druhé straně Anglického moře."
"Takže to není až tak úplně špatně. Člověk v mapě může najít pravdu - pokud ji tam dá."
"Pořád nevidím, jak nám tohle přinese bohatství," namítl Brand. "Jak jsi před chvílí řekl."
"Tohle ne," Shef pruh pergamenu smotal a odhodil jej stranou. "Ale ten nápad by mohl. My potřebujeme vědět důležitější věci. Pamatujete? Kdybychom tenkrát v té vánici nevěděli, kde leží Riccall, vesničané by nás nakonec odřízli a pobili. Když jsem vyrazil do Beverley, znal jsem správný směr, ale bez průvodce, který znal místní cesty, bych do kláštera nikdy nedojel. A Bridlington a muže, kteří nám na svých lodích pomohli uniknout z pasti, jsem našel jen díky tomu, že už jsem po té cestě jednou jel.
Chápete, co tím myslím? Máme hromadu znalostí, ale všechno závisí na lidech. Nikdo však neví všechno, co potřebujeme vědět. Mapa by měla být zásobníkem vědomostí mnoha lidí. Kdybychom takovou měli, našli bychom cestu i do míst, kde jsme ještě v životě nebyli. Mohli bychom určit směr, odhadnout vzdálenosti."
"Takže vyrobíme mapu vědomostí," pravil rozhodně Brand. "Teď mi řekni, jak zbohatnout."
"Máme ještě jednu cennou věc," řekl Shef, "a tu jsem nevzal křesťanům. Thorvin vám to potvrdí. Sám jsem ji koupil. Od Munina, Odinova havrana. Vykoupil jsem ji svou bolestí. Ukaž jim to, Thorvine."
Thorvin sáhl za blůzu a vytáhl tenkou obdélníkovou tabulku. Byly na ní řádky drobných run, každá z nich vyrytá nožem a potom obtažená červenou barvou.
"Je to hádanka. Ten, kdo ji uhádne, najde poklad Raedwalda, krále Východních Anglů. Tohle Ivar vloni na podzim hledal. Tajemství však zemřelo s králem Edmundem."
"Královský poklad," řekl Brand. "No dobrá, to už by za něco stálo. Ale nejdřív musíme vyluštit tu hádanku."
"K tomu nám právě může dopomoci mapa," pravil Shef pevně. "Pokud na ni sepíšeme všechno, co víme, nakonec dostaneme správný počet kousků, z nichž poskládáme řešení. Pokud to ale všechno nezapíšeme, než se dostaneme k poslednímu kousku, zapomeneme ten první.
A ještě něco mě napadlo." Shef zápasil s představou ve své hlavě, prchavým zábleskem vzpomínky na to, jak hledí odkudsi dolů - dolů na zem, tak, jak ji ve skutečnosti žádný člověk nikdy nemůže spatřit. "Je to dokonce i v téhle mapě. Je nakreslená, jako bychom se dívali na svět shora. Vidíme jej, jak se pod námi celý rozprostírá. Jako by to viděl orel. Tak může člověk lehce najít vše, co potřebuje."
Zadumané ticho prolomil kapitán Gudmund. "Ale předtím, než něco uvidíme nebo najdeme, musíme se rozhodnout, kam teď vyrazíme."
"A jedna věc je dokonce ještě důležitější než tohle," řekl Brand. "Musíme rozhodnout, kdo tuto armádu povede a podle jakého zákona budou vojáci žít. Když jsme byli vojáky Velké armády, žili jsme podle hermanna lög svých předků - starobylého zákona bojovníků. Ivar Měkkýš jej však porušil a já nijak netoužím znovu se k němu vracet. Vím, že ne všichni v této armádě nosí přívěsek." Významně pohlédl na Shefa a Gudmunda, kteří také seděli ve skupině kolem stolu. "Ale jsem toho názoru, že bychom se měli dohodnout na úplně novém zákoně. Nazval bych jej vegmanna lög, Zákon stoupenců Cesty. K tomu je však prvním krokem otevřené shromáždění armády, která rozhodne, komu dá do rukou zákonodárnou moc."
Zatímco na tom ostatní pracovali, Shefova mysl se, tak jako už častokrát před tím, zatoulala od bouřlivé debaty, jež okamžitě vypukla, někam úplně jinam. Věděl přesně, co teď armáda musí podniknout. Odsunout se z Northumbrie a dostat se z dosahu Ragnarssonů, a tak rychle, jak jenom to bude možné, přejít přes území Burgreda, mocného krále Marky. Usadit se na území nikoho ve Východní Anglii a vybírat od obyvatelstva dávky výměnou za ochranu. Ochranu před králi, ochranu před opaty a biskupy. Zakrátko dosáhnou poplatky takové výše, že dokonce i Brand bude spokojen.
A on bude mezitím pracovat na mapě. A na hádance. A hlavně, tohle je ze všeho nejdůležitější, pokud má armáda Cesty bránit svá území před ostatními dravci, bude jí muset dát nové zbraně. Nové stroje.
Právě si začal v duchu kreslit obrysy nového katapultu, když tu upoutal zbytek jeho pozornosti čísi hlas, vášnivě obhajující místo v radě pro všechny dědičné jarly.
To by znamenalo i místo pro Sigvartha, jeho otce, jehož oddíl se k zástupu, opouštějícímu York, přidal málem až na poslední chvíli. Shef by si přál, aby byl Sigvarth raději zůstal v Yorku. I se svým synem Hjörvarthem s koňskými zuby. No, třeba se ani nebudou muset setkat. Možná armáda zákon o jarlech nepřijme.
Shef se vrátil k úvahám, jak by se dala nahradit pomalá a nemotorná protiváha. Prsty ho svrběly po kladivu.

Kapitola 8

O čtyři týdny později mohl Shef své nepokojné ruce konečně zaměstnat. Stál za provizorním táborem, ve kterém armáda Poutníků čekala na jaro, na své katapultové střelnici. Stroj, za kterým stál, by ovšem Římané stěží poznali.
"Stáhnout rameno," křičel na svůj osmičlenný tým.
Dlouhé rameno se se skřípěním sneslo k jeho nedočkavým rukám. V kožené smyčce visící na dvou hácích, jednom přidělaném napevno a jednom volně zavěšeném, se houpal desetilibrový kámen.
"Napněte lana." Osm svalnatých Vikingů na druhém konci ramena katapultu se celou vahou pověsilo na tažná lana a sbírali síly k trhnutí. Shef ucítil, jak se rameno - jednalo se o stěžeň vikinské lodě, odříznutý hned kousek nad palubou - mezi jejich a jeho vahou ohýbá a cítil, jak ho to zvedá z promočené země.
"Teď!" Vikingové zabrali jako jeden muž, každý z nich vložil do tahu celou svou váhu a sílu svých svalnatých zad. Pohybovali se v nádherném souladu, jako kdyby vztyčovali ráhno lodi ve vzdouvajících se vlnách Atlantiku. Krátké rameno šlo prudce dolů. Dlouhé rameno vystřelilo nahoru. Smyčka, jež sebou náhle strašnou odstředivou silou švihla kolem konce ramene, dosáhla bodu, kdy se volný hák vyhákl z kovového kruhu a smyčka se uvolnila.
Kámen vystřelil vzhůru ke kalné obloze. Dlouhý okamžik to vypadalo, že se na vrcholu své křivky zastavil, potom začal jeho dlouhý pád, až nakonec s cáknutím skončil v bažinaté půdě na dvě stě padesát kroků od katapultu. Asi desítka otrhaných mužů už chvátala k místu, kam kámen dopadl, a žárlivě soutěžili o to, kdo se ho zmocní a přiběhne s ním zpět.
"Stáhnout rameno!" řval Shef z plna hrdla. Jeho mužstvo mu však, jako obvykle, nevěnovalo sebemenší pozornost. Hvízdali, jásali a plácali se navzájem po zádech, dívali se, jak je kámen daleko.
"Jestli jsme to natáhli o palec, dělá to furlong," povykoval Steinulf, Brandův kormidelník.
"Stáhnout rameno! Tohle je zkouška rychlosti!" zařval znovu Shef. Jeho oddíl si začal zvolna uvědomovat jeho existenci. Jeden z nich, kuchař Ulf, se pomalu přišoural k Shefovi a něžně mu poklepal na rameno. "Ať jde zkouška rychlosti do řiti," pravil vlídně. "Když budeme muset střílet rychle, tak budeme. Teď je čas k večeři."
Jeho kamarádi kývli hlavou na souhlas, a začali sbírat své kabáty, rozvěšené po šibenici podobném rámu katapultu.
"Dobrá zábava, tohle střílení," řekl Hebriďan Kolbein, pohrávaje si se svým novým, na hrudi okázale vyloženým přívěskem - Freyovým falem. "Zítra přijdeme znovu. Teď se jdeme najíst."
Shef je pozoroval, jak se trousí zpět k palisádě, skupině stanů a nahrubo zastřešených chatrčí, zimnímu táboru armády Poutníků. V srdci mu hlodala zloba a pocit marnosti.
Nápad sestrojit tento nový katapult dostal poprvé při tom, když pozoroval, jak Ordlafovi rybáři napínají ráhna na svých stěžních. Obrovský vrhač balvanů, jenž patřil mnichům v Yorku, stroj, který před třemi měsíci zničil beranidlo Ragnarssonů, byl poháněn protiváhou. Samotná protiváha byla vyzdvižena do vzduchu pomocí rumpálu. Protiváha však ve skutečnosti pouze shromažďovala sílu, kterou muži museli vložit do otáčení rumpálu.
Proč tedy tu sílu shromažďovat? ptal se sám sebe Shef. Proč prostě jen nepřipojit ke krátkému ramenu několik lan a rovnou ho nestáhnout dolů? K vrhání malých kamenů, jako byly tyto, které muži ještě přitesali do nepravidelného tvaru koule, se nový stroj, "cukovrh", jak jej Vikingové nazvali, hodil znamenitě.
Dráha kamene byla dokonale rovná a cíl se dal zaměřit s tolerancí několika stop. Účinky střely, již stroj vypálil, byly doslova drtivé. Zasažený kámen se rozsypal na prášek a štítem střela projela jako papírem. Jak se pomalu učili zvyšovat výkonnost zbraně, její dostřel se plynule zvyšoval až na současnou osminu míle. A Shef si byl jist, že kdyby jen jeho muži dělali to, co jim řekne, byli by schopni vystřelit desetkrát, než by člověk napočítal do sta.
Jeho oddíl však neměl o katapultu jako o zbrani žádný pojem. Pro ně to byla jen hračka. Snad bude jednou užitečná při útoku na nějakou palisádu nebo hradbu, teď však byla především jen vítaným zpestřením fádního zimního života v táboře na blatech, kde bylo dokonce i tradiční vikinské povyražení, jako je drancování okolí při výpravách za penězi a děvčaty, přísně zakázáno.
Tyto vrhače je ale možné použít proti čemukoliv, uvažoval Shef. Lodím. Armádám. Jak by asi taková přední bitevní linie obstála proti dešti kamení od lidí daleko mimo dostřel luku, přičemž každý zásah najisto zabije, nebo zmrzačí?
Uvědomil si, že na něj vzrušeně hledí shluk zubících se tváří. Otroci. Uprchlíci z North-folku nebo ze zemí krále Marky, které do tohoto tábora v bažinaté pohraniční nížině mezi řekami Nene a Welland přilákaly neuvěřitelné zvěsti o tom, že jim tu sundají obojky. Za různé služby dostanou i najíst. Taky o tom, i když tomu ještě nemohli uvěřit, že až jejich noví páni odejdou, už je nikdo nezotročí.
Každá z otrhaných postav svírala jeden z desetiliberních kamenů, které během včerejška a dneška přitesávali Thorvinovými nejstaršími a nejhoršími dláty do tvaru koule.
"Výborně," řekl jim Shef. "Vytáhněte kolíky, rozeberte stroj, ukliďte trámy a zabalte je do plachtoviny."
Muži chvíli nejistě přešlapovali a pokukovali jeden po druhém. Jeden z nich, jehož ostatní postrčili dopředu, nakonec váhavě, s očima upřenýma k zemi, promluvil.
"Tak jsme si říkali, pane, když jsi z Emnethu, že... A mluvíš jako my a vůbec... A tak..."
"No tak ven s tím."
"Jsme si říkali, když jsi vlastně jeden z nás, tak jestli bys nás nenechal si vystřelit."
"My víme, jak se to dělá!" přispěchal mu výkřikem na pomoc jeden z jeho druhů. "Dívali jsme se na vás. Nemáme páru jako oni, ale umíme táhnout."
Shef hleděl na jejich vzrušené tváře. Na jejich šlachovité, podvyživené postavy. Proč ne? pomyslel si. Vždycky si myslel, že je k této práci zapotřebí především hrubá síla a váha. Ještě důležitější však byla koordinace. Třeba bude dvanáct Angličanů muší váhy stejně dobrými střelci jako osm těžkých a mohutných Vikingů. Nikdy to nebude platit o mečích nebo o sekyrách. Tihle bývalí otroci však aspoň udělají, co se jim řekne.

"Dobře," řekl. "Vystřelíme pětkrát cvičně. Potom vyzkoušíme, kolik jich dokážete dostat do vzduchu, než napočítám padesát."
Propuštěnci začali jásat a poskakovat a hned se hrnuli k provazům.
"Počkejte. Tohle bude zkouška rychlosti. Takže, za prvé si naskládejte kameny na dosah, abyste pro ně nemuseli nikam běhat. Teď mě pozorně poslouchejte..."

o o o

O hodinu později, když propustil svůj nový oddíl a přikázal jim rozebrat a uložit katapult, jemuž teď říkali "náš stroj", Shef se zamyšleně vydal k boudě Hunda a Ingulfa, kde leželi nemocní a ranění. Hund právě vycházel ven a utíral si do kusu hadru zakrvavené ruce.
"Jak jim je?" chtěl vědět Shef. Mluvil o obětech jeho dalšího stroje, torzního katapultu, neboli "točovrhu", jak jej Vikingové nazvali, vrhači střel, který přinesl milosrdenství smrti králi Ellovi.
"Přežijí to. Jeden z nich ztratil tři prsty. Mohla to být i ruka nebo taky celá paže. Druhý má většinu žeber zaraženou dovnitř. Ingulf ho musel otevřít, aby mu vytáhl úlomek žebra z plíce. Ale hojí se to dobře. Právě jsem mu čichal ke stehům a není tam ani stopa po rozkladu. To už jsou během čtyř dní dva muži, které to zařízení škaredě poranilo. Co s ním je?"
"Stroj je v pořádku. To ti Norové. Jsou to silní chlapi a jsou na to pyšní. Otáčejí kolem, až to už dál nejde, a potom se jeden z nich opře o páku celou svou vahou, jen aby ze stroje vyždímal ještě jednu otáčku navíc. Rameno luku praskne a někoho zraní."
"Takže v nepořádku není stroj, ale vojáci, kteří ho obsluhují?"
"Přesně tak. Potřebuji muže, kteří odpočítají tolik a tolik otáček a udělají přesně, co se jim řekne."
"Takových v tomto táboře moc nenajdeš."
Shef na svého přítele chvíli hleděl. "Rozhodně ne moc těch, co mluví norsky." V hlavě mu začal klíčit další nápad.
Na kraj kolem padl zimní soumrak. Vezme si svíci a bude pokračovat v práci na nové mappě - mapě Anglie, jaká skutečně byla.
"K jídlu asi zbyla jen ovesná kaše, že?"
Hund mu beze slova podal jeho misku.

o o o

Sigvarth se s výrazem, jenž prozrazoval náznak nejistoty, rozhlížel kolem sebe. Kněží Cesty opět seděli v posvátném kruhu mezi trsy jeřabin, kolem ohně a Odinova stříbrného oštěpu.
I z tohoto shromáždění byli laici vyloučeni. V temné chatrči se střechou z plachtoviny sedělo jen šest bíle oděných kněží a jarl Sigvarth z Malých ostrovů.
"Je načase dobrat se jasného vysvětlení celé záležitosti, Sigvarthe," řekl kněz Farman. "Ptám se tě proto, nakolik si jsi jist tím, že je ten chlapec Shef tvůj syn?"
"On sám to říká," odpověděl Sigvarth. "Všichni si to myslí. A i jeho matka to tvrdí - a ona by to snad měla vědět. To se ví, že když mi potom utekla, mohla ještě provádět cokoliv - holka, co si poprvé vyrazila z domu. Mohla si užívat." Ve vousech se mu zablýskly žluté zuby. "Ale to si o ní nemyslím. Byla to dáma."
"Myslím, že tu hlavní část příběhu znám," řekl Farman. "Unesl jsi ji od manžela. Jednomu však nerozumím - utekla ti, aspoň se to říká. To jsi na své zajatce většinou tak neopatrný? Jak se jí mohlo podařit uprchnout? A jak se dostala zpět k manželovi?"
Sigvarth si zamyšleně mnul čelist. "Už je to dvacet let zpátky. Bylo to ale zvláštní. Dost dobře si na to vzpomínám. Takhle to bylo: Připlouvali jsme z výpravy dolů na jih. Žádná sláva. Když jsme připluli k Anglii, rozhodl jsem se jen tak zkusit štěstí a podívat se do zálivu Wash, jestli tam náhodou něco nenajdeme. No jako obvykle. Vylodili jsme se, a jako vždy se to tam hemžilo Angličany. Tak jsme vtrhli do té vesničky, Emnethu, a chytili jsme, koho jsme jen uviděli. No a mezi nima byla paní toho zemana - už jsem zapomněl, jak se jmenovala.
Na ni jsem ale nezapomněl. Byla dobrá a já si ji nechal pro sebe. Bylo mi tenkrát třicet a jí mohlo být tak dvacet. To bývá často dobrá kombinace. Už měla dítě, a tu svou svatyňku jaksepatří vyzkoušenou. Ale měl jsem dojem, že si s manželem moc radosti neužila. Nejdřív se zuřivě bránila, ale na to jsem byl zvyklý - musejí to dělat, aby si o nich nikdo nemyslel, že jsou coury. Když ale poznala, že nemá na výběr, tak jsem koukal, jak se do toho pustila. Měla takový svůj trik - bylo jejím zvykem, že když přišla její chvíle, tak se prohnula, že se i se mnou úplně zvedla ze země."
Thorvin nesouhlasně zabručel. Farman, jednou rukou svírající vysušený koňský penis, jenž byl znakem jeho úřadu, stejně tak jako pro Thorvina kladivo, ho gestem umlčel.
"Na lodi si ale člověk moc zábavy neužije. Takže po tom, co jsme se dostali kolem pobřeží kousek na sever, začal jsem vyhlížet místo na zastávku. Dopřejeme si trošku strandhögg, říkal jsem si. Zapálíme ohně a zahřejeme se, upečeme na rožni něco hovězího, vyvalíme pár sudů piva a dopřejeme si na jeden večer zábavu. Ať se hoši trošku rozveselí a vydají se na plavbu přes oceán v dobré náladě. Nebudeme ale nic zbytečně riskovat, dokonce ani v Anglii ne.
Tak jsem vybral místečko. Kus pláže, chráněný zezadu pěknými vysokými útesy. Průrvou mezi nimi přitékal na pláž potůček. Postavil jsem k té rokli tucet mužů, abych se ujistil, že žádná z holek neuteče. Na obě strany pláže jsem na útesy postavil vojáky s rohy, aby nám dali znamení, kdyby se snad shora blížil nějaký záchranný oddíl. A kvůli těm útesům jsem jim tam přivázal ke kůlu provaz. Kdyby nás někdo překvapil, měli za úkol zatroubit, skupina v rokli by běžela zpět k lodím a oni by se po laně spustili dolů na pláž. Měli jsme lodě, byly tři, přivázané přídí k pláži a zádí ke

kotvě dost daleko v moři. Stačilo by jen naskákat do lodí, uvolnit lana na přídi, přitáhnout se za záďové lano do moře a vztyčit plachty. Ale důležité je teď to, že na tu pláž by neproklouzla ani myš - byla zavřená jako jeptiška."
"No, to musíš nejlíp vědět ty sám," řekl Thorvin.
Sigvarthovy zuby se opět zablýskly. "Neznám nic lepšího, pokud se z toho ovšem nevyklube biskup."
"Ale ona zmizela," napověděl Farman.
"Přesně tak. Dobře jsme se bavili. Dělal jsem to s ní na písku, dvakrát. Setmělo se. Nemyslete si, že jsem ji snad někomu půjčoval, ale chlapi měli tucet holek a o ty se dělili, a já jsem dostal chuť se přidat. To víte, bylo mi tenkrát třicet," zasmál se Sigvarth. "Tak jsem přitáhl svůj člun, šaty jsem nechal na pláži a i s ní jsem do něj skočil. Potom jsem nás po laně na zádi přitáhl tak třicet yardů na moře a připoutal. Nechal jsem ji tam, skočil jsem do moře a plaval zpátky ke břehu. Měli tam takovou pěknou macatou blondýnu. Dělala při tom pěkný rámus.
Ale chvíli nato - v jedné ruce jsem zrovna držel pečené žebírko a v druhé džbánek piva - spustili chlapi povyk. Jen kousek tam, kam už nedosáhlo světlo z našich ohňů, ležel na písku nějaký obrovský stín. Velryba, co uvízla na pláži, mysleli jsme si, ale když jsme tam přiběhli, začalo to supět a šlo to po tom, kdo byl nejblíž. To se ví, že rychle zacouval, a běželi jsme si pro zbraně. Myslel jsem si, že by to mohl být hrossvhale. Někde tomu říkají whaleross - mrož.
No a právě v té chvíli se ozval křik z jednoho toho útesu. Ten kluk, co byl nahoře, Stig se jmenoval, volal o pomoc. Netroubil na roh, rozumějte, ale potřeboval pomoc. Znělo to, jako by tam s něčím zápasil. Tak jsem po tom laně vyšplhal nahoru, abych se na to podíval."
"A co tam bylo?"
"Když jsem se tam konečně dostal, tak už nic. Ale říkal, a skoro při tom brečel, že ho napadl skoffin."
"Skoffin?" řekl Vigleik. "Co to je?"
Skaldfinn se zasmál. "Musíš víc naslouchat babským povídačkám, Vigleiku. Skoffin je protikladem skuggabaldura. Jeden z nich je mládě lišáka a kočky, ten druhý kocoura a lišky."
"Takže," chystal se Sigvarth k závěru svého vyprávění, "v té chvíli už byli všichni neklidní. Takže jsem tam Stiga nechal, řekl jsem mu, ať neblázní, sjel jsem po laně zpátky dolů a řekl jsem všem, ať se nalodí zpět na palubu.
Ale když jsme přitáhli loď ke břehu, ta ženská byla pryč. Prohledali jsme celou pláž. Podal jsem si ty, co hlídali rokli - přísahali mi, že se nepohnuli ani o píď a nikdo roklí neproklouzl. Vyšplhal jsem se na oba útesy. Nikdo nic neviděl. Nakonec mě to všechno tak rozzuřilo, že jsem Stiga kvůli tomu jeho kňourání shodil z útesu. Zlámal si vaz a zabil se. Musel jsem pak za něj doma zaplatit odškodnění. Ale tu ženu jsem pak už nespatřil - až vloni. A tenkrát jsem měl moc naspěch, než abych se jí vyptával, jak to vlastně tehdy bylo."
"Aye. Víme, co tě tak zaneprázdnilo," řekl Thorvin. "Záležitosti Měkkýše."
"Jsi snad křesťan, abys kvůli tomu tak kňučel, nebo co?"
"Takže to znamená," řekl Farman, "že mohla v tom zmatku uplavat. Ty jsi taky doplaval na břeh."
"Musela by plavat oblečená, protože její šaty byly taky pryč. A nejen ke břehu. Musela by v temném moři plavat až daleko kolem útesů. Protože na pláži nebyla, to je jistá věc."
"Whaleross. Skoffin. Žena, která zmizí a vrátí se s dítětem," dumal Farman. "To všechno se dá nějak vysvětlit. Lze to však vysvětlit mnoha způsoby."
"Vy si myslíte, že ten kluk není můj syn," řekl Sigvarth vyzývavým tónem. "Myslíte si, že je synem jednoho z těch vašich bohů. Tak já vám něco povím: Neuctívám žádné bohy kromě Rán, bohyně, jež žije v hlubinách a k níž se dostanou utopení námořníci. A ten jinosvět, co o něm pořád mluvíte, a ty vidiny, kterými se vychloubáte - to všechno je jenom následek přemíry pití a zkaženého jídla, a blábolení jednoho nakazí ostatní, takže se nakonec všichni musí pochlubit svým vlastním zjevením, aby nezůstal pozadu za ostatními. Nedává to ani za mák víc smyslu než skoffin. Je to můj syn. Vypadá jako já. Chová se jako já jsem se choval, když jsem byl v jeho věku."
"Chová se jako muž," odsekl Thorvin. "Zatímco ty se chováš jako hovado. Já ti ale říkám, že i přesto, že jsi tak prožil už mnoho let, beztrestně a bez lítosti, tvůj osud tě stejně nemine. Čeká to na tebe i na ostatní, jako jsi ty. Jak pravil náš básník, když se vrátil z Helu:

Mnohé jsem slyšel sténat bolestí,
žalostně kráčet po cestách Helu.
Kanula krev po těch ničemných tvářích,
odplata za bolest nevinných žen."

Sigvarth povstal, levici na jílci meče. "To já vám řeknu jinou básničku. Napsal to vloni Měkkýšův básník o smrti Ragnara:

Jak dobré je chrabře se ohánět mečem,
když vojáci střetnou se v divokém boji.
Necouvej z bitvy. Jen válečník smělý,
jen drengr pak ve válce získá své ženy.

Tohle je poezie válečníků. Těch, kteří vědí, jak žít a jak zemřít. Takoví najdou místo v síních Odina bez ohledu na to, kolik žen kvůli nim ronilo slzy. To jsou básně Vikingů, a ne nějakých cucáků."
Do nastalého ticha klidně prohlásil Farman: "Děkujeme ti za tvůj příběh, Sigvarthe. Máme na paměti, že jsi jarl a jeden z rady starších. Ty nezapomeň, že teď žiješ podle zákona Cesty, bez ohledu na tvé přesvědčení či víru."
Odhrnul provazy a nechal Sigvartha vyjít z chatrče. Když byl pryč, kněží se začali potichu radit.

o o o

Shef-jenž-nebyl-Shefem věděl, že temnotou, jež ho obklopovala, neprorazil paprsek světla už přes dvě stovky let. Zdi kamenné komnaty a zem kolem ní jen na chvíli zasvětélkovaly mihotavým světem rozkladu a osvětlily tichý zápas červů, požírajících těla, oči a játra, maso a morek těch, kteří zde spočívali. Teď však už byli červi pryč a z mrtvých zbyly jen bílé kosti, tvrdé a netečné, tak jako brus pod jeho bezmasýma rukama. Byl to už jenom majetek, bez života, tak nevývratně jeho jako truhlice a skříňky okolo jeho nohou a pod jeho trůnem, stejně tak jako trůn - masivní dřevěné křeslo s vysokým opěradlem, na něž se navěky usadil už před sedmi generacemi. I trůn pod svým majitelem pod zemí shnil, a tělo i křeslo do sebe vrostly. Postava však stále nehybně seděla, zírajíc prázdnými očními důlky do hlíny před sebou a dál.
On, postava na trůně, si pamatoval, jak ho sem umístili. Jeho muži vykopali obrovský příkop, vevalili do něj na kládách jeho loď a na záď, ke kormidelnímu veslu, umístili podle jeho rozkazu jeho trůn. Posadil se na něj, na jednu opěrku křesla položil svůj kamenný brousek s vytesanými divokými tvářemi a svůj dlouhý meč na druhou. Pokynul mužům, ať pokračují. Nejdřív přivedli jeho válečného oře, postavili ho před něj a na místě ho porazili. Následovali čtyři jeho nejlepší lovečtí psi, kterým probodli srdce. Pozorně všechno sledoval, aby se ujistil, že jsou všechna zvířata opravdu mrtvá. Netoužil po tom, sdílet svou věčnou hrobku s uvězněným masožravcem. Potom přinesli jeho sokoly a všem zakroutili krkem. Potom ženy, dvojici krásek, jež vzlykaly a křičely, navzdory makovému vývaru, který je přinutili vypít. Jeho muži je rychle zardousili.
Pak přinesli jeho truhlice, každou přivlekla dvojice siláků, vzdychajících pod tou vahou. Na všechno pozorně dohlížel a staral se, aby vše proběhlo bez odporu a bez prodlení. Kdyby se toho odvážili, určitě by jeho poklady vykopali. Neodváží se však. Rok teď bude mohyla zářit namodralým světlem rozkladu uvnitř. Muž s pochodní zažehne vatru, živenou ze země unikajícími výpary. Začnou se vykládat strašidelné příběhy, až se nakonec všichni budou bát a hrozit mohyly Starého Kara. Přestože to je hrob, patří Karovi.
Když byly truhlice naloženy, muži začali přikrývat podpalubí lodi s nákladem mrtvol bedněním. Jiní zase skládali kolem něj a za něj kamení, až kamenný val dosáhl vršku hedvábného baldachýnu. Přes něj pak naskládali silné trámy, které překryli olověnou deskou. Volný prostor mezi ním a kamením utěsnili nadehtovanou plachtou. Dřevo časem shnije a lodní prostor zapadá hlínou, kosti mrtvých žen a zvířat se smíchají. On tu však bude stále sedět a hledět do dáli. Je pohřbili mrtvé. On mrtvý není a nebude.
Když bylo všechno hotovo, jeden z těch mužů stanul před jeho trůnem: Koll řečený Lakomý, Karův syn. "Hotovo, otče," řekl, ve tváři výraz strachu smíšený s nenávistí.
Kar na něj pohlédl nemrkajícíma očima a přikývl. Nepopřeje synovi štěstí, ani mu nedá sbohem. Kdyby v něm kolovala černá krev jeho předků, připojil by se ke svému otci a dal by přednost věčnému dlení se svými poklady před ponižujícím podrobením se novému králi, jenž se sem tlačil z jihu, a životu beze cti jako pouhý místokrál.
Šest důvěryhodných válečníků začalo vraždit otroky, kteří na mohyle pracovali, a vyplňovat jejich těly prostor kolem lodi. Potom se oni i jeho syn vyškrábali ven. O několik chvil později začaly hroudy uvolněné hlíny z okrajů příkopu padat na palubu, kterou rychle zakryly. Hlína zahrnula bednění, plachtovinu i olověný plát. Pozoroval ji, jak mu pomalu stoupá do úrovně kolen a hrudníku. Nehybně seděl i v té chvíli, kdy se hlína začala sypat až do jeho kamenné komnaty a pokryla mu ruku, svírající brousek.
V hrobce byl ještě stále slabý náznak světla. Začala se na něj sypat další hlína, světlo se úplně vytratilo a nastala neproniknutelná tma.
Kar se na trůně konečně spokojeně opřel a spokojeně vydechl úlevou. Konečně bylo všechno tak, jak má být. A navěky to tak zůstane. Všechno je jeho.
Napadlo ho, jestli tady dole zemře. Co by jej ale mohlo zabít? Nezáleželo na tom. Živý nebo mrtvý, už navěky zůstane stejný. Kamenný muž, haugbui. Ten, jenž dlí v mohyle.

Shef se s trhnutím probudil. Pod hrubými přikrývkami byl celý promočený potem. Neochotně je odhrnul, se zamručením slezl z lůžka a postavil se na mokrou podlahu z udusané hlíny. Ledový vzduch mu skoro vyrazil dech. Rychle si natáhl konopnou košili a šmátral po těžké vlněné kazajce a kalhotách.
Thorvin říká, že mi tyto vize sesílají bohové jako vodítko. Co mi však chtějí naznačit? V tomto snu nebyl žádný stroj. Závěs z plachtoviny, který tvořil dveře, se odhrnul a do chatrče se všoural propuštěnec Padda. Venku, v pozdním lednovém úsvitu, bylo možno spatřit jenom hustou mlhu, zvedající se z vodou promáčené země. Dnes ráno zůstanou vojáci dlouho zakutaní do houní.
Jména mužů ze snu: Kar a Koll. Ta jména nezněla anglicky. Ani norsky. Norové se však vyžívali ve zkracování jmen. Gudmundovi říkali jeho kamarádi Gummi, z Thormotha se stal Tommi. I Angličané to vlastně někdy dělali. Ta jména v hádance krále Edmunda: "Wuffa, potomek Wehhův."
"Jaké je celé tvé jméno, Paddo?" zeptal se.
"Paldriht, pane. Už od té doby, kdy umřela máma, mi tak nikdo neřekl."
"A z jakého jména by mohla pocházet zkratka Wuffa?"
"To nevím, snad Wulfstan? Může to být cokoliv. Znal jsem jednou jednoho, kdo se jmenoval Wiglaf. Vznešené jméno. Tomu říkali Wuffa."
Shef se zamyslel, zatímco Padda začal opatrně rozfoukávat oharky včerejšího ohně.
Wuffa, potomek Wehhův. Wulfstan nebo Wiglaf, syn - snad Weohstana nebo Weohwarda. Taková jména neznal. Musí se dozvědět víc.

Zatímco se Padda zabýval dřevem a vodou, svými pánvemi a věčnou kaší, Shef vytáhl z obalu z navoskovaného plátna pergamen mappamundi, rozvinul jej na svém kreslicím stole a zatížil mu rohy. Už dávno se nezabýval lícovou stranou, kde byla mapa křesťanů. Začal před časem na její druhou stranu kreslit jinou mapu. Mapu Anglie, do níž zanášel všechny skutečnosti, které shromáždil. Nejdřív si dělal na březovou kůru nákresy - hrubé obrysy, jména, vzdálenosti. Teprve když si ověřil správnost svých informací, zanesl je na pergamen. Mapa přesto rostla každým dnem, podrobné a přesné okolí Norfolku a blat, kromě Yorku pochybné a útržkovité údaje o Northumbrii, a až na Londýn na Temži a mlhavou zmínku o Wessexu úplně bílá místa na jihu.
Padda objevil mezi propuštěnci muže ze Suffolku, který měl dnes ráno Shefovi odměnou za snídani říct všechno, co o tamním kraji ví.
"Zavolej ho," řekl Shef, a když muž vstoupil, už rozvinoval nový svitek březové kůry a zkoušel hrot svého rydla. "Chci, abys mi řekl všechno, co víš o místech ve svém kraji. Začni řekami. Už vím, že tam teče Yare a Waverly."
"Á," řekl muž zamyšleně. "No, tak pod tím máme Alde, co ústí na pobřeží v Aldeburghu. Potom je Deben, ústí na pobřeží deset mil na jih od Aldeburghu ve Woodbridgi, jak tam prý poblíž leží mrtví králové. Kdysi jsme měli v Suffolku své vlastní krále, rozumíš, předtím, než přišli křesťané..."
O několik minut později vtrhl Shef do kovárny, kde se Thorvin zrovna připravoval na další den strávený výrobou ozubených kol na točovrhy.
"Svolej armádní radu," vyžadoval po něm Shef.
"Proč?"
"Myslím, že vím, jak může Brand zbohatnout."

Kapitola 9

O týden později, hodinu po svítání, vyrazila výprava pod podmračenou oblohu. Rada Poutníků odmítla opustit zimní tábořiště a vyrazit v plné síle. Měli na břehu Wellandu vytažené lodě, které bylo zapotřebí hlídat. Tábor po zbývající týdny zimy poskytoval ochranu a teplo a byl i zásobárnou pracně nashromážděného jídla. A konečně se nedalo popřít, že mnozí členové rady nebyli příliš ochotní sdílet Shefovo vášnivé přesvědčení, že jeho mapa skrývá utajené bohatství mnoha generací.
Bylo však jasné, že je zapotřebí, aby se výpravy zúčastnilo víc než jen pár posádek. Království Východních Anglů už nebylo královstvím a jeho nejchrabřejší válečníci a nejmocnější šlechtici byli mrtví. Stále však bylo pravděpodobné, že pokud je Vikingové vyprovokují, povstanou proti nim. Bylo pravděpodobné, že menší skupinu Vikingů by brzy obklíčili a zmasakrovali. Brand na shromáždění bručel, že jakkoliv bláznivá se mu tato výprava zdá, v žádném případě netouží po tom, aby mu někdo zpestřoval ráno tím, že nahází do tábora hlavy jeho druhů. Nakonec dostal Shef povolení požádat o dobrovolníky. V tom nudném zimním období neměl s jejich náborem žádnou práci.
Na koních vyjelo na tisíc Vikingů, osmkrát sto a dvacet mužů a ještě čtyřicet. Jedna posádka jela za druhou, jak bylo jejich zvykem. Stovky nákladních koní, které vedli angličtí nevolníci, nesly stany a houně, jídlo a pivo. Ve středu zástupu však bylo něco nového. Průvod vozů, plných provazů a trámů, kol a pák - všechny trámy byly pečlivě označeny, aby se z nich později daly bez problémů znovu sestavit stroje. - Měli s sebou tucet "kamenometů" a osm "točovrhů". Byly to všechny stroje, které byli Shef s Thorvinem schopni během těch několika týdnů na základně sestavit. Shef si byl jist, že pokud by je nechal v táboře, rychle by se na ně zapomnělo a lidé by je rozebrali a použili jako topivo. Na to už do nich vložili příliš mnoho práce.
Kolem vozů se motal chumel nevolníků, místních uprchlých otroků. Posádka každého stroje kráčela vedle svého vozu a své zbraně a každé posádce velel jeden z původního tuctu Shefových střelců. Vikingům se tohle moc nelíbilo. Pravda, každá armáda potřebuje pár zajatců, kteří vykopou latríny, zapálí oheň a postarají se o koně. Ale skupina o takové síle? A všichni ujídají ze společné mísy. A snad si časem začnou myslet, že by se nakonec mohli stát svobodnými muži? Dokonce ani stoupenci Cesty nikdy nepovažovali muže, kteří nemluvili norsky, za rovnoprávné. Shef se jim to koneckonců ani neodvážil navrhnout.
Jasně Paddovi i kapitánům ostatních strojů nakázal, ať raději řeknou svým mužům, že si nemají moc vyskakovat. "Když po vás někdo bude chtít, ať mu pomelete obilí nebo postavíte stan, bez řečí to udělejte. Jinak jim raději jděte z očí." Přesto však chtěl, aby se jeho rekruti mohli cítit odlišně. Být hrdí na rychlost a zručnost, s jakou přiskakovali ke strojům, tahali za páky nebo točili koly.
Aby se nějak odlišili od ostatních, všichni, co obsluhovali katapulty, měli přes své hadry přehozen zvláštní kabátec ušitý z hrubé šedivé pytloviny. Na zádech i hrudi bylo pečlivě přišito dvojhlavé kladivo z bílého plátna. Každý střelec měl také pás nebo aspoň provaz kolem pasu a všichni, kteří si to mohli dovolit, byli ozbrojeni noži.
Snad to bude fungovat, přemýšlel Shef, když pozoroval zástup valící se se skřípáním vpřed, Vikingové vpředu a vzadu, uprostřed propuštěnci se svými kabátci. Každopádně bylo jisté, že jsou při obsluze katapultu mnohem lepší než Vikingové, jež už úplně nahradili. A dokonce i v takovém sychravém a mrazivém zimním ránu vypadali vesele.
Oblohu proťal podivný zvuk. Cwicca, uprchlík, který se k nim připojil jenom před několika dny a utekl z chrámu svatého Guthlaca v Crowlandu, si s sebou nesl i své vzácné dudy. Nyní se, s nadmutými lícemi a prsty vesele kmitajícími po kostěné píšťale, hrdě postavil v čelo zástupu. Jeho kamarádům se okamžitě zvedla nálada a zrychlili krok, někteří z nich si začali spolu pohvizdovat nápěv.
Nějaký Viking z předního voje otočil svého koně a se zuby vyceněnými vzteky se zamračeně vrhl k dudákovi. Shef viděl, že je to Hjörvarth, Sigvarthův syn. Sigvarth na poradě okamžitě nabídl, že se výpravy zúčastní i se všemi svými posádkami. Byl rychlejší než nerozhodný Thorvin, Hebriďané anebo stále ještě váhající Brand. Příliš rychlý na to, aby

ho mohl Shef odmítnout. Nyní si Hjörvarth se zlověstným výrazem a napůl vytaseným mečem razil cestu zástupem zpět k dudákovi. Hudba rozladěně zakvílela a zmlkla.
Shef se dostal mezi ně, seskočil ze svého koně a podal otěže Paddovi.
"Chůze člověka zahřeje," řekl, pohled upřený vzhůru na rozzuřenou Hjörvarthovu tvář. "A muzika pomáhá ukrajovat míle. Nechej ho hrát."
Hjörvarth chvíli váhal, ale potom přitáhl koni otěže a otočil ho. "Jak je libo," prohlásil. "Ale válečníkům přísluší tóny harfy. Jen hornung poslouchá dudy."
Hornung, gadderling, myslel si Shef. Tolik výrazů pro bastarda. A přece je muži ženám dál a dál dělají. Možná má teď nějakého už i Godiva.
"Hraj dál," křikl na dudáka. "Zahraj dupák. Zahraj pro Thunora, Wodenova syna, a k čertu s mnichy."
Dudák začal hrát, tentokrát víc nahlas, rychlou trhavou melodii, provázenou vyzývavým hvízdáním z několika hrdel. Vozy se za trpělivými volky valily dál a dál.

o o o

"Jsi si opravdu jist, že král Burgred má v úmyslu zmocnit se Východních Anglů?" zeptal se král Ethelred. Jeho otázka skončila záchvatem kašle - ostrého a vysokého, jenž pokračoval i potom, co se zdálo, že přestal.
Princ Alfréd, Ethelredův mladší bratr, na něho starostlivě pohlédl. Také s neochotnou vypočítavosti. Alfrédův otec, Ethelwulf - král Wessexu a pokořitel Vikingů u Oakky - měl čtyři silné syny: Ethelstana, Ethelbalda, Ethelberta a Ethelreda. Když se mu narodil pátý, zdálo se být natolik nepravděpodobné, že by se snad kdy mohl ujmout vlády, že král nepovažoval za nutné dávat mu královskou značku rodu pánů z Wessexu, jméno Ethel. Pojmenovali ho tedy Alfréd, po příbuzném ze strany královny.
Teď byli však král a tři jeho silní synové mrtví. Nezahynuli v bitvě, ale přesto je zabili Vikingové. Po dlouhá léta pochodovali za každého počasí v čele svých vojsk, spali ve vlhkých pláštích, pili vodu z potůčků, již protékaly tábory vojáků, kterým nezáleželo na tom, kam vyhazují odpadky nebo si ulevují. Zemřeli na křeče v útrobách, na choroby plic. I Ethelred onemocněl zhoubným kašlem. Jak dlouho to ještě potrvá, myslel si Alfréd, než se stane posledním princem královského rodu z Wessexu? Do té doby, pomyslel si, musím sloužit.
"Naprosto jist," odvětil. "Řekl to úplně otevřeně. Když jsem odcházel, už svolával své vojáky. Přece to však nedělá příliš okatě. Má místokrále, Východního Angla. Tím snáze přiměje lid, aby přijal jeho vládu. Obzvlášť, když má ten totem. Toho muže bez údů, jak jsem ti o něm vykládal."
"Záleží na tom?" Ethelred si unaveně otíral hleny potřísněné rty.
"Východní Anglové mají dvacet tisíc lánů. Když je Burgred připojí ke svému království, bude silnější než my a daleko silnější než Northumbrie. Kdyby se mu dalo důvěřovat, že bude bojovat jen proti pohanům. Ale je dost možné, že dá přednost daleko snadnější kořisti. Může prohlásit, že je jeho povinností sjednotit všechna království Anglů. Včetně našeho."
"Takže?"
"Musíme vznést své nároky. Podívej, Essex je už náš. No a hranice mezi Essexem a Suffolkem běží."
Oba muži, král a princ, začali pomalu vytyčovat území, které si hodlali nárokovat, a pravděpodobnou hranici. Neměli žádnou představu o území, o kterém mluvili, věděli jen, že tahle řeka je na sever od támhleté a tohle město leží v tom či onom kraji. Debata byla úmorná a vysála z Ethelreda značnou část jeho skomírajících sil.

o o o

"Je to jistá věc, že se rozdělili?" řekl ostře Ivar Ragnarsson.
Posel přikývl. "Skoro polovina jich vyrazila na jih. V táboře zůstalo snad dvanáctkrát sto a dvacet mužů."
"Ale v táboře nebyly žádné rozpory?"
"Kdepak. V táboře se říká, že mají nějaký návod na to, jak získat poklad krále Jatmunda - toho, co jsi z něj udělal krvavého orla."
"Nesmysl," zavrčel Ivar.
"Slyšel jsi, co získali tím nájezdem na Beverley?" zeptal se ho Halvdan Ragnarsson. "Sto liber stříbra a stejně tolik zlata. To je víc, než jsme kdekoliv získali my. Ten kluk má dobré nápady. Měl ses s ním po holmgangu smířit, je to lepší spojenec než nepřítel."
Ivar pohlédl na svého bratra a obličej mu zbělel v jednom z jeho známých záchvatů zlosti. Halvdan jeho pohled poklidně opětoval. Ragnarssonové spolu nikdy nebojovali, v tom spočívalo tajemství jejich síly, a to bylo jasné i šílenému Ivarovi. Vybije si svůj hněv jinak na někom jiném - další tajemství Ragnarssonů. Ale na to už byli zvyklí.
"Nyní je však nepřítelem," řekl rozhodně Sigurd. "Musíme se rozhodnout, je-li v současné době naším nepřítelem číslo jedna. A pokud ano... Můžeš jít, posle."
Bratři dali v malé komnatě, hned vedle chladné hodovní síně krále Elly, hlavy dohromady a začali hovořit o číslech, dávkách, vzdálenostech a možnostech.

o o o

"Moudrost hada, lstivost holubice," pravil s uspokojením arcijáhen Erkenbert. "Naši nepřátelé už začínají pracovat na tom, jak jedni druhé zahubí, a vítěz nakonec zničí sám sebe."

"Na mou věru," souhlasil Wulfhere. "Pohané dělají veliký rozruch a posouvají hranice království. Bůh však promluví svým mocným hlasem a země se rozestoupí."
Snažili se přehlušit cinkání razidel, jak každý laický bratr v klášterní mincovně vždy umístil kus stříbra do razidla, pevně do něj uhodil kladívkem a vyrazil plastický vzor nejdříve do jedné strany budoucí mince, potom jej přehodil do druhé matrice a znovu uhodil. Na jedné straně mince byl krkavec Ragnarssonů s rozepjatými křídly. Na druhé straně nápis S. P. M. - Sancti Petri Moneta. Po mincovně se šourali otroci se železnými obojky, vlekoucí náklad dřevěného uhlí, káry s olověným odpadem, mědí, škvárou. Jenom klášterní mniši - spolumajitelé klášterního pokladu - se dostali ke stříbru. A každý z nich, kdo jen na okamžik pomyslel na své vlastní obohacení, musel zároveň pomyslet na zákon svatého Benedikta a na biskupovo trestní právo, jež v něm bylo zakotveno. Už dlouho nebyl v kapitule žádný mnich zbičován k smrti nebo zaživa zazděn. Takové případy však byly známy.
"Jsou v božích rukou," uzavřel rozhovor arcibiskup. "Boží hněv zajisté dopadne na ty, kdo se odvážili položit ruku na majetek svatého Jana v Beverley."
"Boží ruka se však zjevuje prostřednictvím rukou jiných," řekl Erkenbert. "A ty musíme požádat o pomoc."
"Krále Marky a Wessexu?"
"Mocnější, než jsou oni."
Wulfhere na něj pohlédl, překvapeně, pochybovačně, nakonec s porozuměním. Erkenbert kývl.
"Napsal jsem dopis, čeká jen na tvou pečeť. Do Říma."
Wulfhereho tvář osvítila radost, snad představa rozkoší Svatého Města, o nichž pronikla zpráva dokonce až sem.
"Jedná se o životně důležitou záležitost," oznámil. "Já sám ten dopis do Říma osobně doručím."

o o o

Shef zadumaně hleděl na rub své mappy, mapy Anglie. Až teprve když byl uprostřed svého díla, odhalil, že vzdálenosti by měly být zanášeny v určitém měřítku. Teď bylo příliš pozdě na to, aby měřítko začal důsledně držet - nesourodě se na ní už vydouval obrovský Suffolk, zabírající celou čtvrtinu pergamenu. Na jednom jeho okraji byly drobné údaje o všem, co se Shefovi podařilo shromáždit o severním břehu Debenu.
Sedí to, pomyslel si. Především se tam nachází město Wood-bridge, Dřevěný Most. Ten název se nachází v prvním verši básně a musí jít o město, protože jinak by to nedávalo smysl: všechny mosty jsou přece dřevěné. Ještě důležitější však je, co ten nevolník říká o bezejmenném místě o kus dál po proudu od mostu a brodu. Tam mají být mohyly, místo posledního odpočinku králů. Jakých králů? Otrok neznal žádná jména, ale zeman z Helminghamu, co nám prodal medovinu, mi vyjmenoval předky Velkého Raedwalda, a mezi nimi byl i Wiglaf a jeho otec Weohstan: Wuffa, potomek Wehhův.
Pokud si to ten otrok dobře pamatuje, jsou tam celkem čtyři mohyly, seřazené zhruba od jihu k severu. Ta nejsevernější má být místem, kde je uložen poklad.
Proč ji ještě nikdo nevyraboval? Pokud král Edmund věděl, že se jedná o místo, kde jsou ukryty poklady jeho říše, proč ji nikdo nehlídal?
Snad ji přece jen někdo hlídal. Nebyli to však lidé - to si aspoň myslel ten otrok. Když si uvědomil, co má Shef na mysli, už z něj nedostal ani slovo. Potom se ztratil. Raději riskoval, že ho znovu zajmou, než aby se účastnil vykrádání hrobů.
Shef začal přemýšlet o praktických záležitostech. O kopáčích a strážích. O lopatách, bednách a lanech na vytažení hlíny z hlubiny na povrch. Světla - neměl ani přinejmenším v úmyslu kopat ve dne a za účasti zvědavců z celého okresu.
"Pověz mi, Thorvine," zeptal se svého přítele. "Co myslíš, že v té mohyle najdeme? Kromě zlata, ovšem."
"Loď," odvětil stručně Thorvin.
"Dál než míli od břehu?"
"Podívej se na svou mapu. Mohli ji v tom místě vynést do svahu. Mohyly mají tvar lodi. A ten zeman nám řekl, že Wiglaf byl mořský král, z pobřeží Švédska - pokud ovšem zeman mluvil pravdu. V mé vlasti se dokonce i bohatí farmáři dávají pohřbít vsedě ve svém člunu. Říkají, že tak mohou doplout přes moře až k Odainsakr - Pobřeží nesmrtelných - kde se setkají se svými předky a bohy Ásy. Netvrdím, že nemají pravdu."
"To brzy zjistíme." Shef se krátce zahleděl na zapadající slunce a otevřeným vchodem do stanu pohlédl na své vybrané mužstvo - padesát vikinských strážných a dvacítku kopáčů - kteří se tiše chystali na večer. Vyrazí až po setmění.
Shef vstal a chystal se pustit do svých vlastních příprav, když ho Thorvin náhle popadl za paži. "Neber to moc na lehkou váhu, mladíku. Já nevěřím, že existuje draugar nebo hangbui, živí mrtví nebo draci, kteří vznikli z páteří mrtvol. Přesto si však uvědom, že se chystáš vyloupit něčí hrob. O tom se vypráví mnoho příběhů, a všechny jsou o tom samém. Mrtví se nakonec svého majetku vzdají, ale jen po dlouhém boji. A musíš je něčím vyplatit. Měl by sis s sebou vzít nějakého kněze. Nebo Branda."
Shef zavrtěl hlavou. Už se o tom předtím bavili. Shef se vymlouval, poukazoval na své důvody. Hluboko v srdci však cítil, že má na poklad právo, jež mu přiznal umírající král. Zvolna vyšel do snášejícího se soumraku.

o o o

O mnoho hodin později uslyšel Shef náraz krumpáče na dřevo. Narovnal se z podřepu u ústí jámy. Všechno až dosud probíhalo bez mimořádných událostí. Místo našli podle mapy bez problémů. Nikoho cestou nepotkali. Kde však začít kopat? Stráže i kopáči se stáhli do mlčícího hloučku a čekali na rozkazy. Shef dal zapálit pochodně, aby zjistil, zda byl někde narušen půdní kryt. Ve chvíli, kdy s praskotem vzplanul první chuchvalec pryskyřice, vyrazil od země k nebi namodralý plamen. Shef okamžitě ztratil polovinu kopáčů, kteří prostě jako blesk vystřelili do tmy. Eskorta Vikingů se

držela o něco lépe, vojáci se jen stáhli do těsného hloučku a tasili zbraně, jako by každou vteřinou očekávali útok pomstychtivých mrtvých. Dokonce i Lakomý Gudmund, zuřivý lovec pokladů, nakonec ztratil nervy. "Trochu se rozestoupíme," usoudil. "Ať se k tomu místo nikdo moc nepřibližuje." Od toho okamžiku už Shef žádného Vikinga ani nezahlédl. Věděl, že stojí v malých skupinkách zády k sobě někde tam ve tmě. Shef zůstal sám jen s deseti anglickými propuštěnci, jimž drkotaly zuby hrůzou. Postrádaje vědomosti nebo jakýhokoliv plán, prostě je svolal na vršek mohyly a přikázal jim kopat tak blízko ke středu, jak jen dokázal odhadnout.
Nakonec tedy na něco narazili. "Je to nějaká truhla?" zvolal s nadějí do šachty.
Jedinou odpovědí bylo zuřivé tahání za provazy, jež vedly dolů do osm stop hluboké díry. "Chtějí vylézt nahoru," zamumlal jeden z poblíž stojících mužů.
"Tak je vytáhněte."
Kopáči, pocákaní bahnem, se jeden po druhém vynořovali na povrch. Shef sebral zbytek své trpělivosti a čekal na jejich hlášení.
"Není to žádná truhlice, pane, ale loď. Dno lodi. Museli ji tam zakopat vzhůru nohama."
"Tak se do ní vlámejte."
Zavrtění hlavou. Jeden z bývalých otroků mu beze slova podal svůj krumpáč, druhý slabě zářící pochodeň. Shef si obojí vzal. Uvědomil si, že již nemá cenu shánět další dobrovolníky. Zarazil halapartnu ostřím hluboko do země, uchopil provaz, vyzkoušel jeho ukotvení a rozhlédl se po postavách, jež ho obklopovaly. Byly z nich vidět jen ve tmě se lesknoucí oči.
"Zůstaňte u lana." Kývli na souhlas. Nemotorně se spustil do temné jámy, v jedné ruce krumpáč a pochodeň.
Když se dostal na dno jámy, zjistil, že stojí na mírně se svažující dřevěné desce, očividně části lodi poblíž kýlu. V mihotavém světle pochodně přejel po dřevěném povrchu dlaní. Prkna se překrývala, a Shef cítil, že byla silně napuštěna dehtem. Jak dlouho asi mohla v této suché, písčité půdě vydržet? Pozvedl krumpáč a zarazil jej do dřeva, potom znovu, ještě silněji. Uslyšel zvuk tříštícího se dřeva.
Ovanula ho vlna zapáchajícího vzduchu. Jeho pochodeň s náhlou silou vzplanula. Shora se ozval poplašený hluk a zvuky utíkajících nohou. Nebyl to však pach rozkladu, spíše něco podobného zápachu chléva na konci zimy. Bušil krumpáčem dál a dál a rozšiřoval díru. Uvědomil si, že pod vrstvou dřeva se nachází prázdný prostor, nikoliv hlína. Těm, kteří hrobku budovali, se doopravdy podařilo vytvořit uzavřenou komnatu mrtvých, poklad nebyl jenom zaházen hlínou, kterou by musel lopatu po lopatě pečlivě prosívat.
Shef protáhl konec lana vzniklým otvorem a s pochodní v ruce se vsoukal dovnitř.
Došlápl na křupající kosti. Lidské kosti. Rozhlédl se kolem sebe a pocítil záchvěv lítosti. Žebra, jež právě přelámal, nepatřila pánovi hrobky. Byla to ženská žebra. Uviděl, jak se hned pod lebkou zatřpytila spona z jejího pláště. Ležela však tváří dolů, jedna ze dvou žen, jež byly nataženy na podlaze pohřební komnaty. Všiml si, že obě ženské kostry mají páteře přeražené velkými mlýnskými kameny, které na ně někdo musel hodit. Měly svázané ruce - někdo je tak spustil dolů do hrobky, přerazil jim záda a nechali je tu zemřít. Mlýnské kameny naznačovaly, čím ženy byly a proč se nyní nacházely tady: byly kuchyňskými otrokyněmi pána hrobky a měly mu věčně mlít obilí a připravovat kaši.
Tam, kde se nacházejí otroci, bude i pán. Shef pozvedl pochodeň a otočil se k přídi lodi.
Tam seděl na vysokém trůnu král. Zíral přes kostry koní a psů a žen do věčnosti. Ze scvrklé kůže mu vystupovaly zuby. Na holé lebce stále ležela zlatá obroučka. Shef přistoupil blíž a snažil se ze zpola zachované tváře vyčíst tajemství majestátu. Pamatoval si na touhu Starého Kara všechno si zachovat, raději i po smrti udržet všechno ve svém vlastnictví, než o to zaživa přijít. Jedna králova ruka spočívala na kamenném brusu, znamení krále-válečníka, jenž žil jen nabroušenými zbraněmi. Shefova pochodeň náhle zhasla.
Shef strnul a naskočila mu husí kůže. Z prostoru před ním se ozvalo zaskřípění, někdo se tam pohnul. Starý král se zvedal ze svého trůnu, aby zúčtoval s vetřelcem, jenž mu přišel ukrást jeho poklad. Shef se v duchu připravil na dotek kostnatých prstů a odporných zubů ve vysušené kožené tváři.
Otočil se a začal ustupovat, čtyři, pět, šest kroků, až se dostal, jak doufal, na místo, kam před chvílí sestoupil. Je tam snad tma o poznání slabší? Proč se třese jako nějaký otrok? Už vícekrát čelil smrti, postaví se jí i tady v temnotách.
"Nemáš už na to zlato právo," řekl do tmy a razil si cestu zpět k trůnu. "Daroval mi ho syn dětí tvých dětí. Za určitým účelem."
Ohmatával zem, až se jeho prsty dotkly pochodně, potom se shrbil a usilovně se zabýval křesadlem a ocílkou, jež vytáhl z kapsy, ve snaze zažehnout oheň.
"Každopádně bys měl být rád, ty starý kostlivče, že aspoň dáváš svůj poklad Angličanovi. Jsou i horší než já, kteří by jej taky rádi dostali."
Pochodeň znovu vzplanula, Shef ji opřel o jakýsi prohnilý trám, přistoupil k trůnu s jeho přísným majitelem, opatrně mrtvého objal a zvedl z trůnu. Doufal při tom, že zbytky masa, kůže a oděvu udrží kosti pohromadě. Otočil se a položil mumii na zem tváří ke kostrám otrokyň.
"No, teď si tu vy tři už musíte vybojovat své bitvy sami."
Sňal z hlavy mumie zlatou obroučku a sám si ji nasadil na hlavu. Otočil se zpět k trůnu a popadl kamenný brus, jenž předtím ležel pod pravicí krále, a zamyšleně si jím poklepal na dlaň.
"Ale něco ti za tvé poklady přece jen dám," dodal. "A to je pomsta za tvého potomka. Pomstím se Měkkýšovi."
Při těchto slovech něco v temnotě za ním opravdu zašustilo. Shef sebou poprvé otřeseně trhnul. Slyšel snad Měkkýš své jméno a přišel? Byl snad Shef v hrobce uvězněn s nějakým obrovským hadem?
S vypětím sil se ovládl a s vysoko zdviženou pochodní přistoupil ke zdroji zvuku. Způsobil jej provaz, po kterém se spustil. Někdo ho uřízl a hodil dolů.
Uslyšel shora nejasné namáhavé oddychování. Tak jako v jeho snu o Starém Karoví se začala otvorem sypat dolů

hlína.

o o o

Potřeboval veškerou sílu své vůle na to, aby si tu myšlenku vyhnal z hlavy. Není to žádná noční můra, na kterou lidský důvtip nestačí! Bude tomu říkat třeba záhada, do které se nyní pustí a zkusí ji vyřešit.
Tam nahoře je nepřítel. Padda a jeho lidé se možná vyděsili a utekli, ale nikdy by neuřízli provaz, ani by se mne nesnažili zasypat hlínou. Ani Gudmund. Takže zatímco jsem byl tady dole, někdo je odehnal, snad Angličané, kteří přišli mohylu svého krále bránit. Nezdá se ale, že by se jim chtělo sestupovat za mnou dolů. Tak nebo tak, tímhle otvorem se ven nikdy nedostanu.
Vede ale odtud ještě jiná cesta? Král Edmund mluvil o této hrobce jako o pokladu Raedwalda, ale jedná se o Wuffovu mohylu. Mohl snad král a jeho předkové mohylu používat jako úkryt pro své bohatství? Pokud tomu tak skutečně je, mohla by existovat nějaká cesta, jak do úkrytu přidávat - nebo z něj vybírat. Povrch mohyly byl ale pevný a udusaný.
Vede snad cesta jinudy? Pokud ano, bude ústit poblíž zlata. A zlato se bude nacházet co nejblíže svému strážci.
Shef překročil hromady kostí, přikročil k trůnu a odsunul ho stranou. Za ním se objevily masivní dřevěné truhlice s koženými držadly. Držadla nebyla skoro vůbec zpuchřelá, přesvědčil se dotykem Shef. Za nimi byl v místech, kde se příď lodi zakřivovala a mířila dolů, v prknech úhledně vyřezaný čtvercový otvor, ne širší než ramena dospělého muže.
Je tady tunel! Pocítil nepopsatelnou úlevu, jako by mu z ramen spadla obrovská tíha. Je to možné. Někdo zvenčí jím může prolézt, otevřít truhlici, zavřít truhlici, udělat, co je zapotřebí. Dokonce se ani nemusí dívat na starého krále, který tu sedí.
Musí se pokusit prolézt tím tunelem. Shef si narazil zlatý kroužek hlouběji do čela a pevněji sevřel už skoro dohořelou pochodeň. Měl by si vzít s sebou krumpáč nebo brus? Mohl bych se snad v případě potřeby vykopat. Už jsem ale krále vzal kamenné žezlo. Nemám právo je zase odložit.
S pochodní v jedné ruce a brusem v druhé se přikrčil a vsoukal se do tmy před sebou.
Jak se palec po palci posouval kupředu, tunel se zužoval. Shef se musel drát nejdřív jedním ramenem dopředu a pak druhým. Pochodeň dohořela a popálila mu ruku. Uhasil její doutnající zbytek o stěnu tunelu a lezl dál. Úporně se snažil neuvěřit tomu, že se kolem něj stěny tunelu svírají. Po čele mu do očí stékal pot, nebyl však s to uvolnit si ruku a setřít jej. Nemohl už ani zpět - strop tunelu byl už příliš nízko na to, aby se nadzvedl v bocích a vycouval.
Náhle rukou, kterou měl nataženou před sebou, hrábl do prázdna. Posunul se o kousek dál a ocitl se hlavou a rameny nad volným prostorem. Opatrně tápal rukou v prostoru před sebou. Dvě stopy před ním byla pevná zem, prudce se svažující dolů. Stavitelé toho tunelu to v žádném případě nechtěli nikomu příliš usnadnit, pomyslel si.
Já však vím, co tam určitě najdu. Vím, že to není past, ale východ. Musím se spustit dolů a proplazit se tou zatáčkou. Asi stopu či dvě budu rýt obličejem v hlíně, ale umím zadržovat dech dost dlouho.
Pokud se mýlím, udusím se s tváří v zemi. Nejhorší by bylo, kdybych se začal divoce zmítat. To neudělám. Pokud se tím místem neprotáhnu, zavrtám se tváří do hlíny a zemřu.
Shef se přeplazil přes okraj a začal se hlavou napřed zasouvat do díry. Na okamžik ho přestaly poslouchat svaly nohou, které zůstaly křečovitě zaháknuté za okraj jámy. Potom se konečně protlačil dolů, sklouzl asi o stopu či dvě a zarazil se. Zůstal viset hlavou dolů, uvízlý v černém tunelu.
Hlavně žádnou paniku, žádné přízraky. Musím o tom přemýšlet jako o hádance. Tohle v žádném případě nemůže být slepá ulička.
Thorvin říká, že člověk s sebou nevláčí užitečnější břemeno, než je jeho rozum.
Shef šmátral rukama kolem sebe. Otvor. Za krkem. Jako had do něj vklouzl a ocitl se zase na rovné podlaze s dalším otvorem, tentokrát u stropu. Protáhl se jím a poprvé po době, která se mu zdála dlouhá jako věčnost, se postavil. Nahmatal dřevěný žebřík.
Nejistě se po něm vyšplhal a narazil hlavou na padací dveře. Ale dvířka, zbudovaná k přístupu zvenčí, se zevnitř možná příliš snadno neotevřou, uvědomil si. Třeba je na nich navršená stopa hlíny.
Vytáhl od pasu králův brus, zapřel se o stěnu šachty a ostrou hranou udeřil do dvířek. Dřevo zapraskalo a naštíplo se. Bušil do něj dál a dál. Když dokázal prostrčit otvorem ruku, šla mu práce rychleji. Do tunelu se začala sypat písčitá půda, rychleji a rychleji, jak se otvor zvětšoval, a nad hlavou se mu objevila bledá jitřní obloha.
Shef se vyčerpaně vysoukal z tunelu a zjistil, že se nachází v hustém hlohovém houští ani ne sto kroků od mohyly, do níž tak dávno vkročil. Na vrcholu mohyly stála skupina postav, zírajících dolů. Nebude se skrývat ani před nimi utíkat. Napřímil se, narovnal si na hlavě zlatý kroužek, pevně sevřel brus a tiše se k nim vydal.
Jak napůl očekával, byl to jeho nevlastní bratr Hjörvarth. Někdo ho v jitřním světle spatřil, uskočil a zděšeně vykřikl. Hlouček mužů se od něj ustrašeně odtáhl a v jejich středu se objevil u napůl zasypané jámy Hjörvarth. Shef překročil tělo jednoho ze svých anglických kopáčů, od ramene k hrudi rozťaté vikinským mečem. Uvědomil si, že Gudmund a jeho lidé postávají o padesát yardů dál s vytasenými zbraněmi, ale nejistí, zda mají zasáhnout.
"Ale ale, bratře," řekl. "Zdá se, že jsi zatoužil vzít si víc, než činí tvůj podíl. Nebo snad slouží někomu, kdo tu teď není?"
Tvář před ním ztuhla. Hjörvarth tasil meč, kryl se svým štítem a řítil se ze svahu mohyly dolů.
"Nejsi synem mého otce," syčel a rozmáchl se mečem.
Shef kryl úder těžkým brusem. "Kámen tupí nůžky," prohlásil, když uslyšel známý zvuk lámané oceli. "A kámen drtí lebky." Rozmáchl se a cítil zapraskání, jak se jedna z divokých kamenných tváří zabořila Hjörvarthovi do spánku.
Viking se zapotácel, padl na koleno a na okamžik se opřel o svůj zlomený meč. Shef ustoupil stranou, odměřil si úder a vložil do něj všechnu svou sílu. Další zapraskání kosti a jeho bratr se překotil dopředu. Z uší a úst mu kanula krev. Shef

zvolna otřel z žezla šedavou hmotu a rozhlédl se kolem po strnulých mužích z Hjörvarthova oddílu. "Rodinná záležitost," oznámil. "To se nikoho z vás netýká."

Kapitola 10

Projednávání jeho stížnosti v armádní radě neprobíhalo tak, jak si Sigvarth původně představoval. Měl bílou a napjatou tvář a nespokojeně zíral přes poradní stůl.
"Zabil mého syna - a za to požaduji vyrovnání."
Brand ho pohybem své tlapy umlčel. "Nejdřív vyslechneme Gudmunda. Pokračuj."
"Mí lidé byli rozmístěni ve tmě kolem mohyly. Najednou se na nás vrhli Hjörvarthovi muži. Slyšeli jsme jejich hlasy a věděli jsme, že to nejsou Angličané. Nevěděli jsme, co dělat. Ty, kdo se jim postavili na odpor, odstrčili stranou. Nikdo z mých lidí nepřišel o život. Pak se Hjörvarth pokusil zabít svého bratra Skjefa - nejdřív se ho snažil zasypat v té mohyle, pak na něj zaútočil s mečem v ruce. Všichni jsme to viděli. Skjef byl ozbrojen jen kamennou holí."
"Zabil Paddu a pět mých kopáčů," řekl Shef. Rada ho nebrala na vědomí.
Jemně, ale rozhodně se ozval Brand. "Nevidím tu žádný nárok na vyrovnání, Sigvarthe. Dokonce ani za život syna. Pokusil se zabít druha z armády, jenž byl pod ochranou Zákona Cesty. Pokud by byl uspěl, byli bychom ho oběsili. Také se pokoušel zaživa pohřbít svého bratra v mohyle. Pomysli na to, co bychom ztratili, kdyby se mu to podařilo!"
Užasle a nevěřícně zavrtěl hlavou.
Přinejmenším dvě stě liber zlata. Většinou zpracovaného tak, že jeho umělecká hodnota vysoce převyšovala cenu surového kovu. Mísy s vytepanými výjevy z římských dob. Velké nákrčníky z bílého zlata z království Irů. Mince s hlavami neznámých římských vladařů. Díla umělců z Córdoby a Miklagardu, Říma a Germánie. A navíc ještě pytle stříbra, natlačené do ústí tunelu, kam je králové vkladatelé po celé generace přidávali. Zkrátka a dobře, všichni říkali, že toho je tolik, že každého vojáka v celé armádě Poutníků učiní jeho podíl nadosmrti bohatým. Pokud by vůbec žili tak dlouho, aby to stačili utratit. S úsvitem zmizela všechna tajemství.
Sigvarth s neměnným výrazem potřásl hlavou. "Byli to bratři," zamumlal. "Synové jednoho otce."
"Už proto tu nemůže být ani řeč o pomstě," řekl Brand. "Nesmíš mstít život jednoho syna na druhém, Sigvarthe. Přísahej." Krátce se odmlčel. "Je to sudba Norn. Nevím, snad je to špatná sudba. Smrtelníci však nemají právo ji odvracet."
Tentokrát Sigvarth přikývl. "Aye. Norny tomu tak chtěly. Budu tedy přísahat, Brande. Hjörvarth bude odpočívat nepomstěn. Pro mne."
"Dobře. Protože vám všem povídám," rozhlédl se Brand okolo stolu, "že se vším tím bohatstvím v rukou začínám být nervózní jako panna na orgiích. Celý kraj bzučí jako úl, plný příběhů o tom, co jsme objevili. Shefovi propuštěnci mluví s vesničany a otroky. Zprávy létají oběma směry. Doslechli se, že sem míří nová armáda. Anglické vojsko z Marky, které přichází obnovit království. Můžeme si být jistí, že o nás už vědí. Pokud mají jen špetku rozumu, už teď se nám snaží odříznout cestu k lodím, nebo, pokud budeme rychlejší, nás tam budou pronásledovat.
Chci, aby byl před slunce západem tábor stržen a všichni na pochodu. Půjdeme celou noc a celý den, nezastavíme se před zítřejším západem slunce. Řekněte kapitánům, ať dají nakrmit zvířata a svolají své oddíly."
Když se rada rozešla a Shef se vydal ke svým vozům, Brand ho uchopil za rameno.
"Ty ne," řekl. "Kdybych měl kus leštěného kovu, ukáže ti, jak vypadáš. Víš, jak vypadáš? Máš na spáncích bílé vlasy. O tvé vozy se postará Gudmund. Ty pojedeš na jednom z nich, přikrytý svým i mým pláštěm." Podal mu láhev. "Vypij to. Schovával jsem to pro tebe. Říkej tomu Odinův dar pro muže, jenž objevil největší poklad od té doby, kdy Gunnar ukryl zlato Niflungů." Shef ucítil vůni zkvašeného medu: Odinova medovina.
Brand chvilku shlížel na jeho bledou a strhanou tvář - místo jednoho oka jen svraštělý oční důlek, nad křečovitě staženými svaly ostře vystupující lícní kosti. Jakoupak cenu si asi vyžádal draugr z mohyly za svůj poklad? uvažoval.
Znovu Shefa poplácal po rameni a odběhl pryč, halasně se sháněje po Steinulfovi a jeho kapitánech.
Během pochodu ležel Shef vzadu ve voze, ukolébán obsahem láhve a houpavým pohybem vozu do dřímoty. Ležel zaklíněn mezi dvěma bednami se zlatem a břevnem katapultu. Každý vůz s pokladem byl obklopen tuctem mužů z Brandova oddílu, nyní jmenovanou zvláštní eskortou. Kolem nich se hemžili Shefovi propuštěnci, kteří obsluhovali katapulty, pobízení zvěstmi, že i oni snad mohou z pokladu dostat svůj malý podíl, poprvé v životě sevřít v hrsti peníze.
V čele, v týle a na křídlech průvodu jely silné oddíly Vikingů, připravených bránit průvod před případným přepadením ze zálohy či pronásledováním. Brand se neustále přesouval sem a tam po celé délce průvodu, měnil koně, jakmile začal oř podklesávat pod jeho vahou, a bez přestání pobízel průvod vodopádem kleteb k většímu chvatu.
Ať se chvíli stará někdo jiný, pomyslel si Shef. Vzápětí upadl do hluboké dřímoty.

Jel přes pláň. Nejen jel - pobízel koně k zuřivému trysku. Kůň zasténal, jak mu Shef znovu zabořil ostruhy do zkrvavených žeber, na chvíli se vzepřel proti udidlu, byl zkrocen a uháněl dál. Shef se nadzvedl ve třmenech a ohlédl se. Z vrcholku nízkého kopce spatřil, jak se za ním řítí horda jezdců, v čele s vůdcem na mohutném bělouši. To je Adils, švédský král.
A kým byl on, ten jezdec ? Vědomí Shefa nedokázalo určit, čí tělo právě obývá. Byl však pozoruhodně vysoký, tak vysoký, že dokonce i když seděl na tak velkém koni, dotýkal se nohama země. Dlouhán měl společníky, zaznamenalo Shefovo vědomí. I ti byli podivní. Nejblíže k němu jel člověk tak mohutný, až se zdálo, že má pod koženým kabátcem na ramenou vahadlo, jaké používají dojičky na nošení věder. Také tvář měl nezvykle širokou, s krátkým tupým nosem a výrazem zvířecí zchytralosti. I jeho kůň byl unaven a jen s námahou udržoval vysokou rychlost pod takovým

břemenem. Vedle tohoto člověka jel neobyčejně přitažlivý muž - vysoký, světlovlasý, s řasami jako mají dívky. S vysokým jezdcem a jeho společníky se řítilo stejnou vražednou rychlostí asi devět nebo deset dalších jezdců.
"Dohoní nás!" křikl mohutný muž. Vytrhl si od pasu krátkou sekyru a nadšeně jí zamával.
"Ještě ne, Bödvare," řekl dlouhán. Zastavil koně, vytáhl ze sedlové brašny měšec, zalovil v něm a vytáhl hrst zlata. Rozhodil je po zemi, zatočil se s koněm dokola a znovu vyrazil. O několik minut později, když zase dorazil na vrcholek kopce a otočil se, spatřil, jak se pronásledovatelé zastavili, rozptýlili se na skupinky mužů, jejichž koně do sebe navzájem naráželi a přetlačovali se, zatímco jejich majitelé horečně šátrali po zemi. Jen bělouš se se svým jezdcem oddělil od skupinky a pokračoval v pronásledování. Když si to ostatní jezdci uvědomili, někteří z nich skočili na koně a vyrazili za ním.
Ještě dvakrát opakoval dlouhán svůj trik se zlatem a pokaždé se zbavil několika pronásledovatelů. Jeho útěk však už neměl význam, unavení koně se sotva vlekli. Nečekala ho však už dlouhá cesta, bezpečí bylo na dosah ruky - přestože to, jak bezpečí vypadá, Shef-jezdec nevěděl. Je to loď? Hranice? Na tom nezáleželo. Stačilo se tam jen dostat.
Bödvarův kůň najednou padl, s chuchvalcem krvavé pěny u nozder se svalil na zem. Mohutný muž hbitě vyskočil, pevně sevřel sekyru a dychtivě se postavil tváří v tvář nepřátelům, kteří se teď nacházeli sotva stovku yardů od nich a rychle se k nim blížili. Stále jich bylo příliš mnoho, a král jel v čele - Adils, král Švédů, na svém bělouši Hrafnovi.
"Odlákej je, Hjalti," řekl dlouhán. Naposled sáhl do měšce - jeho prsty však už nahmataly jen vzduch. Až na jednu věc - prsten Sviagris. Dokonce i teď, když mu smrt dýchala na záda a bezpečí bylo tak blízko, vysoký muž zaváhal. Potom prsten s úsilím vytáhl z měšce a mrštil jím dozadu na blátivou cestu k Adilsovi. Zároveň seskočil z koně a z posledních sil uháněl k přístavu bezpečí za horským hřebenem.
Na hřebenu se otočil. Adils dojel až k prstenu. Zpomalil koně a snažil se navléct prsten na špici svého oštěpu, aby mohl bez zastávky pokračovat. Nepovedlo se. Král otočil koně, čímž způsobil zmatek v řadách za ním, a pokusil se znovu. Znovu neúspěšně.
Adils si nerozhodným pohledem plným nenávisti změřil svého nepřítele, jenž mu unikal, a znovu se zahleděl na prsten, zvolna mizející v bahně. Náhle seskočil z koně a vrhl se po šperku. Připravil se tím o příležitost je dopadnout.
Vysoký muž se krákavě zasmál a běžel za svými druhy. Když se k němu mohutný Bödvar otočil s nevyslovenou otázkou v očích, triumfálně vykřikl: "Právě jsem přinutil nejmocnějšího Švéda hrabat se v hlíně jako svině!"

Shef se ve voze prudce posadil, na rtech slovo svinbeygt. Zjistil, že hledí do tváře Thorvinovi.
"Shrbený jako svině, že? To říkal král Hrolf na pláni Fyrisvellir. Rád vidím, že sis už odpočinul. Myslím ale, že přišel čas, abys vykročil po svých, tak jako všichni ostatní."
Pomohl Shefovi vyškrábat se z vozu a seskočil za ním. Šeptem promluvil: "Pronásleduje nás armáda. A v každé vesnici se toho tví otroci dovídají víc. Říkají, že za námi jdou tři tisíce vojáků, armáda Marky. Vyrazili z Ipswiche ve stejnou dobu jako my z Wood-bridge, a už vědí o našem zlatě. Brand poslal do tábora v Crowlandu předvoj a vzkázal jim, ať na nás čekají připravení k boji - na hranici. Pokud se nám k nim podaří dostat, jsme v bezpečí. Dvacetkrát sto a dvacet Vikingů, pětadvacetkrát tolik sto a dvacet Angličanů. Začnou ale zmatkovat a jako obvykle se neshodnou. Pokud nás ale dostihnou před hranicí, to už bude jiná.
Koluje o nich také podivná zvěst - říká se, že tu armádu vede heimnar. Heimnar a jeho syn."
Shef cítil, jak ho zezadu popadla za krk ledová ruka. Zepředu se ozvala salva rozkazů, vozy začaly zastavovat u kraje cesty a muži shazovali ze zad vaky.
"Brand každé dvě hodiny nařídí zastavit, dá napojit zvířata a nakrmit mužstvo," vysvětlil mu Thorvin. "Říká, že i když člověk spěchá, ušetří tím čas."
Valí se za námi armáda, pomyslel si Shef. A my spěcháme do bezpečí. To jsem přece viděl v tom snu. Měl jsem se poučit zkušeností s prstenem, prstenem Sviagrisem.
Kdo mi však poslal to znamení? Některý z bohů, ne však Thor ani Odin. Thor stojí proti mně a Odin všechno jen pozoruje. Kolik je vůbec bohů? Kdybych se tak mohl zeptat Thorvina. Nemyslím si však, že můj ochránce - ten, který mi ve snu posílá varování - že má rád přílišnou zvědavost.
Jak se Shef prodíral davem dopředu, uviděl na kraji cesty Sigvartha, vyčerpaně sesunutého na skládacím sedátku z plachtoviny, které mu tam jeho muži postavili. Když Shef procházel kolem něj, oči jeho otce ho sledovaly.

o o o

Blížilo se svítání, když Shefovo unavené oko spatřilo v únorovém šeru napravo od jejich trasy siluetu kláštera v Ely. Už dávno ho vyrabovala Velká armáda, ale kostelní věž pořád ještě stála.
"Jsme už v bezpečí?" zeptal se Thorvina.
"Zdá se, že otroci si to myslí. Podívej se, jak se veselí. Ale proč? Na hranici je to ještě den cesty a vojáci z Marky nás dohánějí."
"To kvůli bažinám za Ely," rozpomněl se Shef. "Touhle roční dobou vede cesta na hranici mnoho mil po náspu, navršeném v mokřinách. Pokud by to bylo nutné, můžeme se otočit a zatarasit cestu jen barikádou s několika vojáky. Nikdo kolem nich neprojde. Rozhodně nikdo, kdo nepochází z tohoto kraje."
Zástupem se začalo šířit zvláštní ticho, ticho v místech, kterými prošel Brand. Náhle se objevil před Shefem a Thorvinem, plášť ztmavlý bahnem, tvář bledou a otřesenou.
"Stát!" zařval. "Zastavit, všichni. Vodu, píci, jídlo. Povolte podpínky." Mnohem tišším hlasem potom zamumlal: "Špatné zprávy. Někdo na nás vpředu čeká. Nedávejte to znát."
Shef a Thorvin na sebe navzájem pohlédli. Beze slova vyrazili za Brandem.

Na okraji cesty, už zaboření nohama do bažin, stál tucet mužů, vůdcové Vikingů. V jejich středu stál mlčky, pravou ruku jako vždy na jílci meče, jarl Sigvarth.
"Je to Ivar," prohlásil bez okolků Brand. "Včera večer zaútočil na náš hlavní tábor v Crowlandu. Pár lidí zabil a další rozprášil po kraji. Je jisté, že nějací naši lidé upadli do zajetí. Do této chvíle určitě promluvili. Už určitě ví, kde se máme setkat. Ví také o našem zlatě.
Musíme počítat s tím, že nám už jde naproti. Takže se k nám teď blíží od severu on a od jihu Angličané, kteří už musí být jen pár mil za námi."
"Kolik vojáků?" zeptal se Gudmund.
"Říkají - ti, kterým se podařilo uprchnout a jeli nám to oznámit - že asi dva tisíce. Rozhodně to není celá yorská armáda. Dokonce ani ostatní Ragnarssonové tu nejsou. Jen Ivar a jeho tlupa."
"Být tak v plné síle, porazíme je," řekl Gudmund. "Je to jen banda darebáků. Gaddgedlarové. Lidské trosky." Odplivl si.
"Nejsme ale v plné síle."
"Brzo ale budeme," vedl dál svou Gudmund. "Jestli Ivar ví o tom zlatě, vsadím se, že všichni ostatní v táboře o něm věděli před ním. Když se objevil, byli nejspíš namol ožrali, jak tu novinu slavili. Hned jak se proberou, ti, kterým se podařilo zdrhnout, vyrazí rovnou na schůzku u hranice. Tam se s nima setkáme a budeme zase v plné síle, nebo aspoň zatraceně skoro v plné síle. Potom dáme té Ivarově bandě co proto. Můžeš si nechat Ivara pro sebe, Brande. Máš s ním, pokud se nemýlím, ještě nějaké vyřizování."
Brand se zašklebil. Shef si uvědomil, jak těžké je vystrašit tyto muže. Ten, kdo je chtěl porazit, je musel jednoho po druhém pozabíjet. Bohužel se v této chvíli zdálo, že právě to se stane.
"Co Angličané za námi?" zeptal se.
Brand se probral ze svého snu o souboji muže proti muži a zamyslel se.
"S těmi by měl být mnohem menší problém. Zatím jsme je vždycky porazili. Ale jestli nás napadnou zezadu, zatímco budeme mít plné ruce práce s Ivarem. Potřebujeme čas. Čas k vyzvednutí zbytku armády u hranice. Čas na to, udělat z Ivara sekanou."
Shef si znovu vzpomněl na svůj sen. Musíme jim předhodit něco, po čem touží, uvědomil si. Ne poklad. To by Brand nikdy nedopustil.
Stále měl za pasem kamenný brus starého krále z mohyly. Teď je vytáhl a hleděl na vousaté korunované tváře, vytesané na obou jeho koncích. Divoké tváře, vědomé si své moci. Králové musí dokázat věci, které ostatní smrtelníci nedokáží. I vůdci. I jarlové. Řekli mu, že za ten poklad musí zaplatit. Možná toto je ta cena. Když vzhlédl, spatřil, jak Sigvarth vytřeštěnýma očima zírá na zbraň, kterou jeho synovi vyrazil mozek z hlavy.
"Ten násep," chraptivě ze sebe vyrazil Shef. "Pár mužů ho může proti Angličanům držet dost dlouho."
"Mohli by," souhlasil Brand. "Ale bude jim muset velet někdo z nás. Vůdce. Někdo, kdo je zvyklý samostatně rozhodovat. Někdo, kdo se bude moct na své vojáky spolehnout. Snad na sto a dvacet mužů."
Na dlouhou chvíli zavládlo ticho. Kdokoliv zůstane vzadu, jako by už byl mrtvý. Žádat tohle znamenalo hodně, dokonce i po Vikingovi.
Sigvarth chladně hleděl na Shefa a čekal, až promluví. Ticho však první prolomil Brand.
"Je tu mezi námi člověk, který má k dispozici úplnou posádku. Člověk, jenž vytvořil heimnara, kterého teď Angličané nesou ve svém čele."
"Mluvíš o mně, Brande? Žádáš ode mne, abych řídil své kroky i kroky svých mužů na cestě do pekla?"
"Ano, Sigvarthe. O tobě mluvím."
Sigvarth se chystal něco říct, pak se však otočil a pohlédl na Shefa. "Dobrá, udělám to. Cítím, že můj úděl je už vytesán v runách. Řekl jsi, že smrt mého syna byla vůlí Norn. Myslím, že i na této cestě tkají Norny náš osud. A nejen ony."
Pozvedl zrak a jeho pohled se setkal s pohledem syna.

o o o

Předvoj armády Marky, který se hnal nocí za prchajícím nepřítelem, padl do Sigvarthovy pasti hodinu po soumraku. Během dvaceti úderů srdce proběhla jatka, ve kterých Angličané, po desítkách namačkaní těsně vedle sebe na úzké cestě v bažinách, ztratili na padesát skvělých válečníků. Zbylí vojáci - unavení, mokří, hladoví a rozzuření na své vůdce - se zmateně dali na ústup a dokonce se ani nevrátili pro těla a zbraně svých druhů. Celou další hodinu poslouchali Sigvarthovi vojáci, připravení na další vlnu útoku, křik a nadávky Angličanů. Potom zaslechli, jak pomalu ustupují.
Angličané nebyli vystrašení, jen nejistí. Přemýšleli, zda je možné blokádu obejít. Čekali na rozkazy. Zříkali se zodpovědnosti. Toužili po spánku, třeba jen na zemi, zabalení do promočeného pláště, předtím, než budou znovu muset riskovat své drahocenné životy tváří v tvář neznámému.
To je dvanáct hodin k dobru, pomyslel si Sigvarth a nařídil i svým mužům odpočinek. Ne však pro mne. Já to mohu stejně tak dobře všechno nezúčastněně pozorovat. Po smrti svého syna už nezamhouřím oka. Po smrti jednoho svého syna. Zajímalo by mne, zda je ten druhý mým synem. Pokud je tomu tak, je zhoubou svého otce.
Za svítání se Angličané vrátili, v síle tří tisíc mužů, aby si za světla prohlédli, co je brzdí v postupu.
Vikingové se zakopali do bažin po obou stranách cesty. - V hloubce jedné stopy narazili na vodu. Ve dvou stopách a hloub už bylo jenom bahno. Namísto obvyklých zákopů vyrobili deset stop široký vodní příkop. Na své straně potom zarazili do země kusy trámů z vozu, jejž jim tam Shef nechal, které šly ulámat. Byla to chatrná překážka, jakou mohlo ve chvilce překonat pár vesničanů. Pokud by za ní nestáli vojáci.
Na cestě byl prostor jen pro deset mužů vedle sebe. Jen pro pět s tasenými zbraněmi. Vojáci Marky, kteří se obezřetně, krytí štíty, přibližovali, náhle zjistili, že se nacházejí po stehna v ledové vodě ještě před tím, než se vůbec dostali na

dosah nepřátelských mečů. Kožené škorně jim v bahně podkluzovaly. Jak postupovali vpřed, vítal je upřený pohled svalnatých vousáčů s napřaženými sekyrami. Udeřit na ně? Člověk se musel nejdřív vyškrábat po bahnitém svahu, než se mohl napřáhnout k úderu. A než se to člověku podařilo, bojovníci si mohli mezitím vybrat, kam udeří oni.
Je tedy nutné rozbít dřevěnou barikádu. Když však člověk jen na okamžik spustil pohled z obránce nad ní, hned zasvištěla sekyra a od ramene odlétla paže či od krku hlava.
Mercijští vojáci se bázlivě a pomalu jako krabi posouvali kupředu, povzbuzováni zezadu výkřiky těch, kteří se do akce zatím nezapojili.
Jak se krátký zimní den pomalu táhl, bitva nabírala obrátky. Cwichelm, kapitán mercijských vojáků, pověřený svým králem přispět radou a pomocí novému aldermanovi, ztratil s váhavými výpady svých mužů trpělivost, stáhl je zpět a poslal do první linie dvacítku lučištníků s neomezenou zásobou šípů. "Miřte na úroveň hlavy," nařídil jim. "Nevadí, pokud minete cíl. Jen je držte při zemi."
Další muži za jejich zády házeli oštěpy přímo přes hlavy spolubojovníků. Cwichelm poslal své nejlepší šermíře - pobídl je přitom zmínkou o jejich válečnické hrdosti - pomalu, beze spěchu se probíjet kupředu. Měli za úkol trošku Vikingy unavit a potom si vyměnit místo s další řadou. Tisícovka mužů se mezitím vracela několik mil zpět, kde nasekali křoví, přinesli je zpátky a tak dlouho je házeli bojovníkům pod nohy a nechali je po něm dusat, až časem vytvořilo jakýsi pevný podklad.
Alfgar, jenž boj sledoval z bezpečné vzdálenosti dvaceti kroků, se mrzutě tahal za vousy.
"Kolik vojáků na to potřebuješ?" ptal se naříkavým tónem. "Vždyť je to jenom mělká jáma a kus plotu. Jeden pořádný výpad a máme je. Nevadí, když přijdeme o pár mužů."
Kapitán na svého dočasného pána cynicky pohlédl. "Tak to zkus říct těm pár mužům," poznamenal. "Nebo bys to snad chtěl sám vyzkoušet? Vyber si třeba toho obra uprostřed. Toho, co se tak chechtá, s těmi žlutými zuby."
Alfgar v tlumeném světle přes ledovou vodní plochu a zápasící muže jen beze slova zíral na Sigvartha, jak se pohybuje ze strany na stranu a odráží údery mečem. Alfgar si musel strčit třesoucí se ruku za opasek.
"Přineste sem mého otce," zamumlal svým společníkům. "Je tady něco, co by měl vidět."

o o o

"Angličani sem nesou rakev," informoval Sigvartha jeden z jeho vojáků v první linii. "Řekl bych ale, že už jich snad potřebují víc než jen jednu."
Sigvarth mlčky hleděl na vyčalouněnou bednu, kterou teď její nosiči drželi téměř svisle, a na jejího obyvatele, zavěšeného v ní na popruzích kolem hrudi a pasu. Jeho oči se nad vodou setkaly s očima muže, jehož zmrzačil. Pohled trval jen okamžik. Náhle zvrátil hlavu nazad v divokém výbuchu smíchu, pozvedl štít, zamával sekyrou a něco norsky vykřikl.

o o o

"Co říká?" zamumlal Alfgar.
"Volá na tvého otce," překládal Cwichelm. "Poznává prý tu sekyru? Nemyslí si, že na něco zapomněla? Ať si stáhne kalhoty, a on udělá, co bude v jeho silách, aby to napravil."
Wulfgar pohnul ústy. Jeho syn se sklonil a naslouchal jeho chraptivému šepotu.
"Říká, že dá celé své jmění muži, jenž mu ho vydá živého."
Cwichelm se sarkasticky ušklíbl. "To se snáz řekne, než udělá. O těchhle ďáblech platí jedno: Člověk je někdy může porazit. Nikdy to však není snadné. Nikdy."
Z oblohy nad nimi zazněl pronikavý hvizd, který se rychle blížil.

o o o

"Sklopit rameno!" štěkl velitel katapultu číslo jedna. Dvacet propuštěných otroků začalo přechytávat lana - pravá ruka, levá a zase pravá. Ochraptělým pokřikem si přitom udávali rytmus. "Ráz - dva - tři!" Smyčka vklouzla veliteli do dlaní. Zároveň se vymrštil ze své polohy na kolenou nabíječ, hodil do smyčky desetiliberní kámen, okamžitě skočil zpět na své místo a už se natahoval po dalším.
"Napnout lana!" Hřbety střelců se ohnuly, dřevěné rameno se napjalo a velitel cítil, jak je vytahován na špičky.
"Teď!" současný výdech, švihnutí smyčky a kámen letí do vzduchu. Za letu se točil a otesané plošky vydávaly zlověstný hvizd. Ve stejné chvíli uslyšeli střelci povel velitele vedlejšího katapultu.
"Spustit rameno!"
Balisty byly zvláštní tím, že vydávaly největší sílu na maximální vzdálenost. Vrhaly své střely do výše. Čím výš kámen vyletěl, tím větší silou potom udeřil. Dvě skupiny propuštěnců, které nechal Shef s jejich vozem a stroji vzadu, proto umístily své kamenomety v pečlivě odměřené vzdálenosti dvou set yardů za Sigvarthovou barikádou. Jejich střely dopadnou ještě o dalších pětadvacet stop dál.
Úzká cesta byla pro stroje ideálním terčem. Vrhaly naprosto rovně a střely se nikdy nevychýlily z dráhy na žádnou stranu o víc než jen pár stop. Angličtí propuštěnci se zdokonalili v nacvičeném postupu nabíjení a střelby, kdy každý dělal pokaždé všechno naprosto stejně a tak rychle, jak to jen bylo možné. Tři minuty stříleli. Pak chvíli stáli a těžce oddychovali.
Kamenné koule se snesly do mercijských řad jako smrtící déšť. První z nich dopadla přímo na hlavu nehybně stojícího

statného vojáka a zarazila mu lebku skoro až na úroveň ramen. Druhá narazila na automaticky pozvednutý štít, roztříštila paži pod ním, odrazila se a ještě roztříštila pár žeber. Třetí našla svůj cíl v čichsi zádech a rozdrtila nešťastníkovi páteř. Během několika vteřin byla cesta plná zpanikařených vojáků, snažících se uniknout z dosahu nepochopitelné a neviditelné smrti. Kamení dál dopadalo na změť těl, podle síly vrhu vždy o několik yardů dopředu či vzad, vždy však neomylně na cestu. Jen ti, kteří se natlačili do příkopu nejblíže k Vikingům, zůstávali v bezpečí.
Ke konci těch tří minut viděli vojáci, kteří vedli útok, za sebou jen chaos a zmar. Ti, kteří uprchli zpět, teď viděli, že v určité vzdálenosti jsou v bezpečí.
Cwichelm zamával na svém místě v čele zástupu mečem a vyzval Sigvartha: "Pojď sem! Vylez ze svého příkopu a postav se nám s mečem jako muž, ne jako kluk, co hází kamením!"
Sigvarth znovu odhalil v úšklebku žluté zuby. "Pojď a dostaň mě," prohlásil svou lámanou angličtinou. "Ty takový hrdina! Kolik vás k tomu potřebuješ?"
O pár hodin víc k dobru, pomyslel si. Jak dlouho může trvat, než dostane Angličan rozum?
Ne až tak moc dlouho, uvědomil si, jak se krátký únorový den plný deště a sněhu chýlil ke konci. Příkop a déšť kamení je vyvedly z míry, ne však nadlouho. Pomalu, pomaličku, ale zároveň zas ne dost pomalu, se z otřesu vzpamatovávali a uvědomovali si, co měli udělat hned na začátku.
Což bylo všechno - a všechno naráz. Frontální útok, jenž měl Sigvartha zaměstnat. Šípy a oštěpy svištící nad hlavou, sloužící k rozptýlení pozornosti. Křoví pod nohama bojovníků, které časem vytvoří pevný podklad. Vojáci, blížící se v řídkých řadách, vždy ve střehu, kteří snadněji uhýbali letícímu kamení než v hustém chumlu. Malé skupinky ostatních, brodících se bažinou a snažících se o obchvat a roztříštění vikinských sil. Čluny, plující za jeho týl a hrozící odříznout mu ústupovou cestu. Sigvarthovi vojáci se nyní stále častěji ohlíželi dozadu. Jeden silný výpad ze strany Angličanů bez ohledu na oběti a opravdu prorazí jejich obrannou linii.
Náhle Sigvartha zatahal za rukáv nějaký otrok ze Shefovy skupiny střelců a snažil se mu lámanou norštinou něco vysvětlit.
"Ústup," řekl. "Už není kamení. Pán Shef nařídil střílet všechny kameny, potom jít. Přesekat provazy, stroje do bažin. Jít hned teď!"
Sigvarth kývl a pozoroval, jak jeho drobný propuštěnec peláší z dohledu. Nastal pro něj čas myslet na svou čest. Na svůj osud, jenž musí být naplněn. Vykročil k bojové linii a poklepal svým mužům na ramena. "Běžte," řekl jim. "Vyskočte na koně a uhánějte pryč. Jeďte rovnou k hranici a nechytí vás."
Vestlithi, jeho kormidelník, zaváhal. "A kde je tvůj kůň, jarle? I ty musíš rychle odtud."
"Já tu mám ještě něco na práci. Jeď, Vestlithi. Tohle je můj osud, ne tvůj."
V uších ještě ozvěnu cákajících nohou, Sigvarth vykročil vstříc pěti největším válečníkům Marky, kteří podezíravě vykročili vpřed, po dlouhém dni plném masakru nedůvěřiví vůči takové příležitosti.
"Tak pojďte!" pobízel je Sigvarth. "Jenom já a vy!"
Vtom prostřednímu z nich ujela noha a Sigvarth vyrazil nečekanou rychlostí vpřed, sekl, vykryl úder, probodl mečem jeho vous, znovu uskočil a předstíral útok hned na tu, hned na jinou stranu, zatímco se kolem něj rozzuření Angličané stahovali blíž a blíž.

"Tak pojďte!" zařval znovu, a začal vykřikovat slova Ragnarovy písně smrti, již složil Ivarův skald.

My sekáme mečem. Šedesátkrát a jednou
jsem bojoval v čele, když nepřítel útočil.
Však nikdy jsem nepotkal - mlád ač jsem začal
pancíře ničit - sobě rovného v bitvě.
Mne bohové milují. Já neželím smrti.

Nad vřavou boje jednoho proti celé armádě se mocně nesl Wulfgarův dunivý hlas.
"Zajměte ho živého! Znehybněte ho svými štíty! Chci ho živého!"
Musím to podstoupit, přemýšlel Sigvarth, zatímco se divoce točil dokola a hlava nehlava sekal mečem. Nezískal jsem zatím pro syna dost času. Mohu mu však dopřát ještě jednu noc.
Bude to pro mne dlouhá noc.

Kapitola 11

Shef a Brand, stojící bok po boku, pozorovali, jak se k nim po travnaté rovině zvolna blíží bitevní linie o šířce dvou set mužů. Nad blížící se řadou vojáků vlály bitevní korouhve, osobní prapory jarlů a významných válečníků. Krkavčí prapor mezi nimi nebyl, ten vlál jen se svolením všech čtyř bratrů. Nad střední zálohou však poryvy větru třepotaly jiným dlouhým plamencem: Svinutým hadem samotného Ivara Ragnarssona. Shef měl dojem, že dokonce i na takovou velkou vzdálenost zachytil záblesk stříbrné přilby, zákmit šarlatového pláště.
"Dnes to budou jatka. Naše síly jsou příliš vyrovnané," mumlal Brand. "Dokonce i strana, jež zvítězí, utrpí těžké ztráty. Tohle když si člověk uvědomí, tak to chce odvahu, vydat se do přední linie. Ivar v ní bohužel není. Doufal jsem, že ho tam uvidím - mohl bych se s ním sám utkat. Jedinou naší možností, jak zvítězit bez zbytečných ztrát, zůstává zabít vůdce a vzít ostatním odvahu."
"Jakou snadnou možnost mají oni?"

"Myslím, že nevalnou. Naši hoši ty peníze viděli. Tamti o nich jen slyšeli."
"Pořád si ale myslíš, že nás porazí?"
Brand mu povzbudivě poklepal na rameno. "Takové věci si hrdinové nikdy nemyslí. Vždycky ale musí někdo prohrát. A oni mají početní převahu."
"Nepočítáš mé propuštěnce."
"Nikdy jsem nezažil, že by otroci vyhráli nějakou bitvu."
"Počkej a uvidíš."
Shef se rozběhl z místa, kde stál s Brandem, o několik kroků zpět, za prapor s kladivem, do zadních řad jejich středu - linie Poutníků. Byli seskupeni přesně ve stejném útvaru jako Ivarovy síly, jejich vojsko mělo však pouhých pět řad a slabší zálohy. Shef seřadil své pojízdné torzní katapulty - vrhače šípů - do jedné souvislé linie, chráněné jen jednou řadou štítonošů. O notný kus dál vzadu stály všechny balisty - vrhače kamenů - kromě dvou, které nechal za nimi na obranu Sigvartha. Posádky kamenometů byly připraveny ke střelbě, všichni střelci svírali svá lana a čekali na rozkaz. Teď však měly nastoupit katapulty. Shef se s pomocí své halapartny vyšvihl na prostřední vůz z devíti, které tam zanechal, stále naložené, se zapřaženými potahy. Jediným pohledem přehlédl řadu svých mužů a ujistil se, že střelci čekají na jeho rozkazy.
"Uvolnit palebné pole!"
Vikingové, maskující řadu katapultů, se přesunuli stranou. Lana byla napnutá a nabíječ stál poblíž s náručí střel. Stroje byly namířené a připravené ke střelbě. Pomalu se blížící řada vojáků byla cílem, jejž nebylo možné minout. Přes pláň k nim dolehl chraptivý zpěv Ivarovy armády. "Ver dik," opakovali znovu a znovu. "Ver dik, her ek kom." - "Měj se na pozoru, už se blížím."
Shef sklonil čepel své halapartny a zavelel: "Pal!"
Ze zbraní vylétly ze začátku mírně stoupající a potom zase klesající černé čáry a zabodly se do postupujících řad vojáků.
Muži u pák už znovu zuřivě natahovali mechanismus, když střely našly svůj cíl. Shef počkal, dokud nebyly všechny zbraně znovu nabity a poslední ruka nebyla vztyčena na znamení, že jsou všichni připraveni.
"Pal!"
Další zadrnčení, zakmitnutí, zasvištění. Z armády Poutníků se ozval vzrušený šum. A něco se dělo i v řadách Ragnarssona. Jejich pravidelný krok zakolísal a zpěv ustal. Teď přešli do klusu, aby se k nim dostali dřív, než je střely bez varování propíchnou jak rožně pečená prasata. Půlmílový běh v plné zbroji je hezky unaví. Střelci odvedli pěkný kus práce.
Příliš dlouho už ale střílet nebudou. Shef spočítal, že než útočníci dorazí k jejich přední linii, vystřelí katapulty nanejvýš dvakrát. Zabijí pár vojáků a ostatní ještě trošku zneklidní.
Když sebou stroje na svých kolech naposledy trhly, přikázal je Shef stáhnout do týla.
Jejich osádky popadly tažná lana a s triumfálními výkřiky vlekly stroje zpět k vozům.
"Ticho! Připojte se k vrhačům."
V několika vteřinách už bývalí otroci nabíjeli a zaměřovali další stroje. To by Vikingové nikdy neudělali, pomyslel si Shef. Museli by se nejdřív všem pochlubit tím, jaké hrdinské činy vykonali. Pozvedl halapartnu, a k nebi vystřelilo zároveň deset kamenů.
Střelci znovu nabíjeli, tak rychle, jak jen mohli, a podle pokynů kapitánů zaměřovali neohrabané rámy. Z nebe se s hvízdáním snášel déšť balvanů, už ne v salvách, ale podle toho, jak rychle se kterému mužstvu dařilo opakovat střelbu. Otřesená a uštvaná Ivarova útočná řada se rozpadla ve zmateném útoku. Kameny už létaly příliš vysoko a dopadaly za útočící vojáky. Shef si však s uspokojením všiml dlouhého pásu rozdrcených těl a zmítajících se zraněných, jenž se za armádou táhl jako hadí stopa.
Obě válčící strany na sebe s řevem a řinčením kovu narazily, okamžitě se stáhly a znovu zaútočily, jak se projevila hybná síla Ivarovy armády, na okamžik byla zadržena a znovu se vrátila. Během několika vteřin se z útvarů stala řada jednotlivých soubojů, kdy si muži navzájem sekali meči a sekyrami do štítů a pokoušeli se tomu druhému strhnout paži, bodnout do nechráněného místa, rozdrtit obličej nebo žebra puklicí štítu.
Bíle odění kněží Cesty, shromáždění za svými muži okolo posvátného oštěpu Odina, boha válečníků, začali hlubokým hlasem sborově zpívat jakýsi chorál.
Shef nejistě potěžkával halapartnu. Už udělal to, co měl v plánu. Má se teď vrhnout na bojiště? Jako jeden muž ze čtyř tisíc?
Ne. Ještě má možnost znovu své stroje využít. S křikem a posunky se rozběhl ke střelcům, shromážděným kolem vrhačů kamení. Pomalu začínali chápat, co se jim snaží vysvětlit, rozběhli se zpět k vrhačům střel a začali je tlačit na čekající vozy.
"Kolem jejich bočních linií - za mnou! Jsou zvyklí na čelní útok. Snadno se jim dostaneme do týla."
Když se se skřípajícími vozy tak bolestivě pomalu přesouvali kolem zadních a bočních linií Poutníků, Shef viděl, jak se za nimi všichni otáčejí, a četl jim z očí nevyslovenou otázku. Utíkají snad z bitvy? Ve vozech s volským spřežením? Některé z nich poznával. Támhle vzadu stojí v hloučku Magnus, Kolbein a ostatní Hebriďané. Brand je postavil do zálohy se slovy, že v těsném chumlu se jim s jejich zbraněmi bude špatně zacházet.
"Magnusi! Dej mi ke každému vozu šest mužů jako obranu na krátkou vzdálenost."
"Když to udělám, nezůstane tu nikdo v záloze."
"Když to uděláš, žádné zálohy nebude zapotřebí."
Halapartníci obklopili vozy a Shef je vedl v širokém oblouku kolem bočních linií obou armád, nejdřív Poutníků a potom i překvapených oddílů Ragnarssona. V zápalu bitvy však představovaly vozy pro vojáky jen nevítané rozptýlení.

Nakonec se střelci dostali až notný kus za zadní boční voj Ivarovy armády.
"Stát. Otočit vozy doleva. Zaklínit kola. Nevykládat stroje. Budeme střílet z vozů."
"Teď. Spusťte plachty." Halapartníci vytrhli zajišťovací kolíky a nechali plachty sklouznout přes postranice vozů. Objevily se nabité a natažené zbraně.
Shef se pozorně rozhlížel po scéně, jež se před ním rozprostírala. Obě bojové linie do sebe byly v délce asi dvě stě yardů pevně zaklesnuty a nejevily známky toho, že by jedna strana překonávala druhou. Ivar však poblíž středu své útočné linie shromáždil dvacet řad hluboký shluk vojáků, kteří se neustále hrnuli vpřed a pokoušeli se o průlom pouhou svou vahou. Nad touto centrální masou vojska vlála Ivarova korouhev. To byl ten správný cíl - nikoliv přední linie, kde Shef mohl lehce zranit vlastní muže.
"Miřte na střed. Na Svinutého hada. Pal!"
Katapulty poskočily pod zpětným nárazem a smýkly sebou na tvrdých prknech vozů. Střelci po nich skočili a táhli je zpět na místo, naviječi lan se snažili zasadit navijáky zpátky tam, kam patřily.
Kolem Ivarovy hadí korouhve zavládl chaos. V hemžícím se chumlu vojáků zahlédl Shef na okamžik dvojici těl, nabodnutých na dlouhém ratišti střely jako křepelky na rožni. Jiný muž se zoufale pokoušel zbavit hrotu, zabodnutého v paži. Tváře všech se otáčely k nim, a nejen tváře. Shef spatřil i pozvednuté štíty, jak si vojáci uvědomili, že útok přichází odjinud, a otočili se proti němu. Hadí zástava stále vlála ve větru a její majitel byl chráněn zástupem mužů, kteří stáli předtím za ním. Stroje byly znovu nabité a Shef vykřikl povel.
"Pal!"
Tentokrát se zástava za nadšeného řevu Poutníků skácela. Kdosi ji znovu uchopil a vzdorně vztyčil, ale Ivarovi vojáci o pět krvavých yardů ustoupili, snažíce se udržet na nohou, zatímco se potáceli po mokré hlíně a tělech svých mrtvých druhů. Část Ivarovy armády se však rozběhla k vozům.
"Změnit cíl?" zařval jeden kapitán a ukázal na muže, hrnoucí se k nim.
"Ne! Miřte pořád na Hada. Pal!"
Do davu vojáků se sneslo další krupobití střel a zástava se znovu položila. Nebyl čas na to zkoumat, zdali se znovu vztyčí nebo zdali se Brandovi teď podaří jejich práci dokončit. Střelci zuřivě navíjeli lana, ale už nedostanou příležitost k dalšímu výstřelu.
Shef se rukou ve své obrněné rukavici chopil "Pomsty otroka" a přilby, kterou na sobě v bitvě ještě nikdy neměl.
"Halapartníci na vozy," nařídil. "Jen je odrážejte. Střelci, popadněte páky a krumpáče."
"A co my, pane?" Za vozy se stále tísnilo na padesát neozbrojených propuštěnců, na vestách vyšitá bílá kladiva.
"Máme utíkat?"
"Schovejte se pod vozy. Braňte se svými noži."
O chvíli později k nim dorazila vlna Ivarových vojáků, změť zamračených mužů a kmitajících čepelí. Shef pocítil, jak mu padá kámen ze srdce. Už nebylo třeba přemýšlet za ostatní. Už nebyl zodpovědný za nic než za sebe. Bitvu teď vyhrají, nebo prohrají jiní. On teď musel jen švihat svou halapartnou, jako by se oháněl kladivem v kovárně. Odrážet rány a sekat, napřáhnout a udeřit.
Na rovném terénu, tváří v tvář, by se Ivarovi vojáci přes Shefovu menšinu jen napůl ozbrojených mužů ve chvilce převalili jak příbojová vlna. Neměli však žádné zkušenosti s bojem proti mužům na selských vozech. Jejich nepřátelé byli o pár stop výš než oni a chránění dubovými postranicemi. Halapartny, které jim Shef vyrobil, poskytovaly Magnusovi a jeho Hebriďanům o pár stop delší dosah. Vikingové, snažící se uhýbat před halapartnami a zároveň vyskočit na vozy, byli snadným cílem pro páky a krumpáče anglických propuštěnců. A zpoza ochranných kol vozů útočily nože, svírané vyhublýma rukama Angličanů, na jejich stehna a slabiny.
Po několika neúspěšných výpadech se Vikingové stáhli. Několik duševně vyrovnanějších vojáků začalo štěkat rozkazy. Vikingové odřízli od vozů spřežení, popadli oje a chystali se odvalit vozy z propuštěnců pod nimi. Řada mužů napřáhla oštěpy a připravila se na jednotný výpad proti odkrytým halapartníkům.
Shef náhle zjistil, že hledí přímo do očí Muirtachovi. Obr se hnal rozestupujícími se řadami svých vojáků vpřed jako mohutný vlk. Neměl zbroj, jen pléd šafránové barvy, jenž mu odhaloval pravou paži a část trupu. Odhodil štít a v obou rukou svíral jen ostrý dlouhý meč Gaddgedlarů.
"Tak pojď hochu, jen ty a já," řekl. "Dostanu tvůj skalp a vytřu si s ním řiť."
Shef odpověděl tím, že trhl západkou a skopl postranici vozu dolů.
Muirtach zaútočil ještě předtím, než se stačil narovnat - pohyboval se rychleji než kdokoliv, koho kdy Shef viděl. Jen reflex ho strhl dozadu a Shef narazil na ozubené kolo stroje za ním. Muirtach však už byl na voze, hrot meče namířený k výpadu. Shef znovu uskočil a vrazil při tom do Magnuse, neschopen sklonit halapartnu natolik, aby mohl zaútočit či blokovat úder.
Muirtach se už napřahoval ke smrtícímu úderu. Cwiccův letící sochor však jeho ránu odvrátil a navedl ji na napjaté lano nataženého katapultu.
Ozvalo se hluboké zadrnčení a rána, jako když velryba plácne ocasem do hladiny.
"Ježíšikriste!" hlesl Muirtach s pohledem upřeným dolů.
Odjištěné rameno katapultu se vymrštilo o šest palců vpřed, což byla veškerá vzdálenost, jakou mohlo urazit. Vydalo ze sebe přitom veškerou nashromážděnou energii, jež byla schopna vymrštit střelu na vzdálenost jedné míle. Polovina Muirtachova nahého hrudníku byla jakoby nějakým obřím kladivem vražena dovnitř. Z úst se mu vyvalila krev. Ir o krok ustoupil, sesul se na zem, zády opřený o stěnu vozu.
"Slyším, že ses zase obrátil na křesťanskou víru," řekl Shef sarkasticky. "Takže si určitě pamatuješ rčení 'oko za oko'."
Otočil halapartnu a zabodl ji Muirtachovi okem hluboko do mozku.
Během těch několika okamžiků se situace prudce změnila. Když Shef vzhlédl, spatřil před sebou jen záda. Ivarovi vojáci

se odvraceli, házeli své zbraně na zem a odepínali si opasky. "Bratři," křičeli, "druhové, kamarádi!" Jeden z nich dokonce rozhalil kazajku a vytáhl stříbrný přívěsek. Snad to byl nějaký Poutník, jenž se rozhodl raději zůstat v Yorku se svým otcem nebo velitelem. Za nimi se k vozům valil klín po zuby ozbrojených Poutníků v čele s mohutným Brandem. V prostoru před tímto klínem se nacházeli jen muži na útěku, těžce se vlekoucí zranění anebo skupinky vojáků s rukama nad hlavou. Ivarova armáda se rozpadla. Přeživší se mohli spasit jen útěkem v těžké zbroji nebo doufat v okamžitou milost nepřítele.
Shef unaveně sklonil "Pomstu otroka". Jak pomalu šplhal dolů z vozu, zachytil okem nějaký pohyb. Byli to dva koně, jeden z nich s jezdcem v šarlatovém plášti a trávově zelených kalhotách.
Ivar Ragnarsson na okamžik ze sedla zíral přes bitevní pole na Shefa, stojícího na voze. Potom byli on i jeho společník pryč, jenom ve vzduchu stále vířily hroudy, které odletovaly od koňských kopyt.
K vozu přistoupil Brand a stiskl Shefovi ruku.
"Pěkně jsi mě vyděsil, už jsem myslel, že utíkáš. Ne z bitvy, ale do ní. Dobrá práce, chlapče."
"Nechval dne před večerem. Za námi je pořád ještě jedna armáda," řekl Shef. "A Sigvarth. Vojáci z Mercie nám měli být v patách už za úsvitu. Zadržel je o dvanáct hodin déle, než bych byl věřil, že dokáže."
"Možná ale přesto ne dost dlouho," prohodil Kolozubý Magnus ze svého místa na voze. Natáhl ruku a ukázal na obzor. Paprsky zimního slunce, jež proniklo trhlinou v mracích, se v dálce odrážely na hrotech oštěpů rozvinutých šiků blížící se armády.
"Potřebujeme čas," řekl Shefovi stroze Brand. "Běž a promluv s nimi, vyjednávej, zdrž je."
Neměl na výběr. Spolu s Thorvinem a Gudmundem vyrazil k blížící se přední linii mercijské armády, jež se od té, kterou před chvílí porazili, lišila - navenek - jen třemi obrovskými kříži, již se nad ní tyčily.
Za nimi se armáda Poutníků usilovně snažila znovu zformovat. Asi třetina mužů byla neschopná boje - byli mrtví nebo vážně zranění. Dokonce i chůze schopní zranění teď vyvíjeli horečnou činnost - zbavovali vojáky, kteří se vzdali, zbraní a zbroje, za nadšené asistence Shefových propuštěnců pátrali na bojišti po čemkoliv cenném nebo užitečném, odváděli zraněné nepřátele k lodím, jež byly stále zakotveny a stráženy na pobřeží zálivu Wash, a odnášeli raněné, kteří přežili péči lovců cenností a zbraní, pryč z bojiště a k ranhojičům.
Jejich "armádu" tvořila v této chvíli pouhá přední linie. Řada nejschopnějších mužů, postavených do čela, aby na nepřítele trošku udělali dojem. Za nimi stály řady zajatců s volně spoutanýma rukama, kterým bylo řečeno, že si mohou zasloužit své životy tím, že tam budou stát a předstírat, že jsou částí armády Poutníků. Na půl míle za nimi kopali propuštěnci a vojáci chvatně zákop s obranným valem, přesouvali stroje - sháněli koně a připravovali vozy na brzký ústup. Armáda Poutníků nebyla zdaleka připravena k boji. Muže neopustila odvaha, zatím ještě ne. Po tom, co přežili vyhrocenou bitvu proti silnějšímu nepříteli, však tradice vyžadovala přestávku na oslavu a oddych. Chtít po nich, aby okamžitě totéž zopakovali, znamenalo vyžadovat příliš mnoho.
Po dobu několika příštích minut, uvažoval Shef, nám hrozí velké nebezpečí. K jejich malé skupince se blížilo několik lidí: vpředu kráčel hlouček tří mužů, mezi nimi kněz. Dva další za nimi tlačili podivnou vztyčenou bednu na kolech. Ta věc uvnitř, uvědomil si o pár vteřin nato, může být jen můj otčím Wulfgar.
Obě skupinky se zastavily asi na deset kroků od sebe a zkoumavě se navzájem prohlížely. Shef první prolomil hluboké, nenávistné ticho.
"Inu, Alfgare," řekl svému nevlastnímu bratrovi, "vidím, že ses ve světě povznesl. Doufám, že to naši matku těší."
"Naše matka se nikdy nevzpamatovala z toho, co udělal tvůj otec. Ten, jenž býval tvým otcem. Než zemřel, hodně nám toho o tobě pověděl. Měl na to hromadu času."
"Takže jsi ho zajal? Nebo jsi jen stál opodál, tak jako tenkrát u řeky Stour?"
Alfgar vykročil vpřed, ruku na jílci meče. Muž vedle něj, ten, jenž nebyl knězem, ho rychle zadržel.
"Jsem Cwichelm, velitel armády Burgreda, krále Marky," promluvil. "A mám pověření předat vládu nad kraji Norfolk a Suffolk jejich novému aldermanovi a podřídit je svému králi. A kdopak jsi ty?"
Shef mu pomalu, vědom si horečných příprav, probíhajících právě za ním, představil sebe i své společníky a nechal druhou stranu učinit totéž. Popřel nepřátelské záměry své armády. Naznačil možnost vyrovnání za utrpěné škody.
"Hraješ si se mnou na schovávanou, mladíku," přerušil ho Cwichelm. "Kdybyste měli dost síly bojovat, tak by sis tady s námi tak nevykládal. Takže ti teď povím, co uděláš, pokud se chceš dožít zítřejšího jitra. Za prvé víme o pokladu, který jste sebrali z mohyly u Woodbridge. Chci ho celý, pro svého krále. Pochází z jeho území."
"Za druhé," vmísil se do hovoru kněz v černé kutně, upřeně hledící na Thorvina, "jsou mezi vámi křesťané, kteří se zřekli víry a zradili své pány. Musíte nám je vydat a budou potrestáni."
"Včetně tebe," dodal Alfgar. "Cokoliv se už stane s ostatními, já i můj otec dohlédneme na to, abys nám nevyklouzl. Vlastníma rukama ti nasadím obojek. A považuj se za šťastného, že s tebou nenaložíme tak, jako s tvým otcem."
Shef se ani nenamáhal překládat to Gudmundovi.
"Co jste udělali mému otci?"
Wulfgar, jenž až do té chvíle nepromluvil, se teď vypjal ve své bedně. Shef si pamatoval na jejich poslední setkání, na jeho nažloutlou tvář, zbrázděnou bolestí. Teď byl Wulfgarův obličej brunátný a jeho rty rudě vystupovaly z prokvetlých vousů.
"Udělal jsem mu to, co udělal on mně," prohlásil. "Jen o něco zručněji. Nejdřív jsme mu usekali prsty na rukou, potom na nohou. Uši, rty. Oči mu zůstaly, aby se mohl pokochat pohledem na to, co jsme mu udělali, i jazyk, aby mohl křičet. Potom zápěstí a kotníky. Lokty a kolena. A uronil stěží žejdlík krve. Ořezával jsem ho jako klučík píšťalku. Nakonec nezbylo nic než jádro.
Tumáš, hochu. Památka na tatíčka."
Kývl a sluha hodil po Shefovi kožený vak. Shef rozvázal tkanici, pohlédl dovnitř a hodil vak Cwichelmovi k nohám.

"Vybíráš si špatné kamarády, válečníku," poznamenal.
"Musíme jít," řekl Gudmund.
Obě strany pomalu, čelem k sobě, couvaly a až v bezpečné vzdálenosti se všichni otočili a vydali se ke svým šikům. Vzápětí Shef uslyšel mercijské rohy, bojový řev a řinčení zbraní, jak anglická armáda vyrazila do útoku.
Vojáci v přední linii armády Poutníků se, podle rozkazu, okamžitě obrátili a rozběhli se pryč. Byla to první fáze dlouhého, plánovaného ústupu.

o o o

O několik hodin později, když zimní soumrak pomalu přecházel v temnotu, Brand zamumlal suchými rty k Shefovi:
"Myslím, že jsme to dokázali."
"Pro dnešek možná," souhlasil Shef. "Ráno však vůbec nevidím nadějně."
Brand pokrčil medvědími rameny a vydal rozkaz zastavit, zažehnout ohně a ohřát vodu, uvařit jídlo.
Po celý následující den Poutníci ustupovali, chránili Shefovy stroje, střídali, když Mercijští vyrazili do útoku, a brzdili je, ve spěchu nakládali vozy a soumary, a postupně, po oddílech, se přemísťovali o kus dál. Mercijští je pronásledovali jako lovci, toužící dostihnout zdivočelého psa. Stahovali se blíž a blíž, ustupovali před výpady a pak se znovu vraceli. Přinejmenším třikrát se obě armády dostaly do potyčky muže proti muži, pokaždé ve chvíli, kdy Poutníci narazili na nějakou překážku, kterou mohli bránit: příkop, který vykopali, násep podél okraje mokřiny, mělké bahnité koryto řeky Nene. Každá z těch zastávek znamenala alespoň půlhodinový souboj, kdy Mercijští pokaždé mrzutě ustoupili, neschopní prorazit nepřátelskou linii, čímž se opětovně vystavili záplavě kamenů a šípů.
Jak Poutníkům stoupá odvaha, bojují čím dál lépe, uvažoval Shef. Problém je však v tom, že i Mercijští se rychle učí. Zpočátku panikařili při prvním hvizdu, při prvním pohledu na katapult v bitevní linii. Váhali nad každým příkopem v bahnité půdě. Sigvarth jim musel tam v bažinách udělit tvrdou lekci.
Jak se však den zvolna chýlil ke konci, začali si uvědomovat skutečný stav armády Poutníků a byli stále smělejší. Shef, v rukou nedojedenou misku ovesné kaše, klesl na své sedlo a okamžitě usnul.
Když se probudil, ztuhlý, provlhlý a promrzlý, zvuk rohů právě oznamoval úsvit. Všude kolem něj se muži škrábali na nohy a pili vodu nebo poslední ušetřené zbytky piva či medoviny. Pomalu se šourali k primitivní barikádě, kterou vztyčili před vesnicí, již Brand označil za jejich noční útulek.
V sílícím světle nového dne spatřili scénu, jež by vyděsila i toho nejchrabřejšího válečníka. Vojáci armády, se kterou den předtím bojovali, byli stejně jako jejich vlastní čím dál otrhanější a promoklejší, se štíty zamatlanými blátem a špinaví až za ušima. Jejich počet se díky neustávajícímu proudu mrtvých, zraněných a zběhů pořád zmenšoval, takže byl už stěží poloviční.
Ta armáda zmizela. Na jejím místě, přímo před Poutníky, stála jedna řada vojáků za druhou, s vyzývavě dujícími rohy. Vojáci byli čerství, jako by ještě neušli ani míli. Jejich čerstvě natřené štíty se leskly a zbraně se ve svitu vycházejícího slunce rudě třpytily. I nad těmito šiky se tyčily kříže, ale prapory - prapory byly jiné. Hned vedle křížů vlála zástava se zlatým drakem.
Z přední linie se k nim klusem vydal jezdec na bílém koni s jasně šarlatovým sedlem a čabrakou, s odvráceným štítem na znamení příměří.
"Chce vyjednávat," řekl Shef.
Poutníci beze slova odsunuli převrácený vůz, zpoza něhož vykročili jejich vůdci: Brand, Shef, Thorvin a Farman, Gudmund a Steinulf. Mlčky se vydali za jezdcem ke stolu, který se tam nepochopitelně mezi stojícími vojáky nacházel. K jedné straně zasedli s kamennými tvářemi Cwichelm a Alfgar. Wulfgar se ve své vztyčené bedně nacházel kousek za nimi. Herold ukázal šesti Poutníkům jejich místa na druhém konci stolu.
Mezi oběma skupinami seděl jediný muž - světlovlasý a modrooký mladík se zlatou obroučkou na hlavě, jako měl starý král v mohyle. Má zvláštní upřený pohled, pomyslel si Shef. Jak si sedal, jejich pohledy se setkaly. Mladý muž se usmál.
"Jsem wessexský princ Alfréd, bratr krále Ethelreda," řekl. "Vyrozuměl jsem, že král Burgred z Marky, společník mého bratra, jmenoval aldermana pro kraje, jež dříve patřily králi Východních Anglů." Krátce se odmlčel. "Něco takového nelze připustit." Alfgar a Cwichelm po něm mlčky střelili kyselými pohledy. Už to od něj určitě předtím slyšeli.
"Zároveň nemohu dopustit, aby se v kterémkoli anglickém kraji utábořila armáda Vikingů ze Severu a loupila a vraždila, jak je vaším zvykem. To vás raději všechny zničím."
Další odmlka. "Nejsem si však jist, co si mám o vás myslet. Slyšel jsem, že jste včera vybojovali vítěznou bitvu proti vojsku Ivara Ragnarssona. S ním nikdy neuzavřu mír, neboť zabil Edmunda, společníka mého bratra. Kdo zabil krále Ellu?"
"Já," řekl Shef. "Ale kdyby mohl, byl by mi poděkoval. Řekl jsem Ivarovi, že to, co králi udělal, byl nitnihgsverk."
"V tom se spolu tedy shodujeme. Má otázka zní: Můžeme spolu uzavřít mír? Nebo musíme bojovat?"
"Položil jsi tu otázku i svým kněžím?" zeptal se svou opatrnou, pomalou angličtinou Thorvin.
Mladík se usmál. "Můj bratr a já jsme zjistili, že kdykoliv se jich člověk zeptá na cokoliv, vždycky chtějí peníze. A rozhodně nám ani v nejmenším nepomohou udržet na uzdě Ivara a jemu podobné. Přesto jsem však křesťanem. Držím se víry svých předků. Doufám, že jednou i vy, severští válečníci, přijmete křest svatý a podrobíte se našim zákonům. Nejsem však knězem."
"Jsou mezi námi i křesťané," řekl Shef. "Někteří z nás jsou Angličané."
"Jsou právoplatnými příslušníky vaší armády, kteří sdílejí s ostatními stejná práva?"
Brand, Gudmund a Steinulf pochopili smysl otázky a pohlédli na sebe.

"Pokud máš na mysli, že musejí být, pak tedy jsou," řekl Shef.
"Jste tedy Angličané a Norové. Křesťané i pohané."
"Ne pohané," řekl Thorvin. "Poutníci."
"Dokážete však žít mezi sebou v míru. Snad byste se měli stát pro nás všechny vzorem. Poslouchejte, všichni. Můžeme vypracovat dohodu: podíly a daně, práva a povinnosti, zákony o výkupném a propouštění otroků. Všechny podrobnosti. Základem je však toto:
Dám vám Norfolk, v němž budete moci žít podle vašich vlastních zákonů. Musíte však vládnout poctivě. Nevpustit do kraje vetřelce. A ten, jenž se stane aldermanem, musí přísahat na mé svaté ostatky a na vaše posvátné předměty, že vždy zůstane věrným spojencem krále Ethelreda a jeho bratra. Pokud se tak stane, kdo bude vaším aldermanem?"
Brandova zjizvená ruka se dotkla Shefova ramene. "On to musí být, králův bratře. Mluví dvěma jazyky. Žije ve dvou světech. Hleď, nenosí na hrudi znamení Cesty. Je pokřtěný. Je však naším přítelem. Jeho vyber."
"Je to zběh!" vykřikl náhle Alfgar. "A nevolník. Má na zádech stopy biče!"
"A stopy mučení ve tváři," dodal Alfréd. "Snad se postará o to, aby bylo obojího v Anglii méně. Uklidni se však, mladý muži. Nepošlu tě zpět ke králi Burgredovi s prázdnýma rukama."
Pokynul rukou a odněkud zezadu se ozvalo šustění sukní. Přivedli skupinku žen.
"Našel jsem tuto zbloudilou společnost ve stopách vaší armády, tak jsem je vzal s sebou, než se jim přihodí něco nemilého. Řekli mi, že je mezi nimi i tvá žena, mladý velmoži. Odveď ji s sebou zpět ke králi Burgredovi a buď mi vděčný."
Jeho žena, pomyslel si Shef, hledící hluboko do šedých očí Godivy. Byla ještě krásnější než kdy předtím. Co si o něm jen může myslet, o špinavci, pokrytém blátem, páchnoucím potem a horšími věcmi, s prázdným svraštělým očním důlkem?
Náhle ji měl, vzlykající, v náručí. Pevně ji jednou rukou sevřel a rozhlédl se. Alfgar byl hned na nohou a divoce se snažil dostat ze sevření dvou strážných, Wulfgar cosi řval ze své bedny a Alfréd zmateně vstával ze svého křesla.
Když rozruch utichl, Shef promluvil. "Je má."
"Je to má žena," vykřikl Alfgar.
Je to i jeho nevlastní sestra, řekl si Shef. Pokud to řeknu, Církev zasáhne a vezmou mu ji. To by ale byl první krok k tomu, aby církevní právo začalo formovat mne i zákon Cesty. Zemi Cesty.
Tohle je ta cena, již starý draugr požaduje za své zlato. Naposledy to bylo oko. Tentokrát je to srdce.
Nehybně stál, zatímco od něj stráže Godivu odtrhávaly a táhly ji zpět k incestu - k jejímu manželovi - a k rákosce, nasáklé krví.
Od krále a vůdce se někdy požadují oběti, jaké není možné žádat po obyčejném člověku.
"Pokud jsi ochoten vrátit tuto ženu jako znak dobré vůle," prohlásil jasně Alfréd, "připojím Suffolk k državám mého bratra, ale tebe, Shefe Sigvarthssone, prohlásím aldermanem Norfolku. Co mi na to odpovíš?"
"Neříkej alderman," vmísil se do řeči Brand. "Použij náš výraz. Řekni, že bude naším jarlem."

PANOVNÍK

Kapitola 1

Shef seděl na nízké třínožce a před ním stál dav prosebníků. Měl na sobě pořád jen prosté vlněné kalhoty a konopnou kazajku bez jakýchkoli odznaků své hodnosti. V ohybu levého lokte však měl položen kamenný brus - žezlo z mohyly starého krále. Shef naslouchal svědkům pře a čas od času přejel palcem po vytesaných vousatých obličejích.
"... a tak jsme ten případ přednesli králi Edmundovi v Norwichi. Soudil nás ve své soukromé komnatě - zrovna se vrátil z lovu a myl si ruce, ať na mě Bůh sešle hromy a blesky, jestli lžu - a rozhodl, že ten pozemek náleží po dobu příštích deseti let mně a až pak jej musím vrátit."
Mluvčí, statný zeman středního věku, jemuž léta dobrého bydla pěkně vycpala břich, omotaný zlatem vykládaným pásem, se ve své tirádě na okamžik váhavě zarazil, nejistý, zdali mu jeho zmínka o Bohu na soudním dvoře Poutníků neuškodí.
"Můžeš to doložit něčí svědectvím?" chtěl vědět Shef.
Leofwin, jak se ten zeman jmenoval, se směšnou nabubřelostí nadul tváře. Očividně nebyl zvyklý na to, aby mu někdo kladl otázky či mu dokonce odporoval.
"Ovšemže ano. V komnatě se tenkrát nacházelo mnoho dalších lidí. Wulfhun a Wihthelm. A králův zeman Edrich. Edricha ovšem zabili pohané, padl v té velké bitvě, stejně jako Wulfhun. A Wihthelm zemřel na plicní chorobu. Ale přesto je to tak, jak říkám!" dokončil Leofwin vzdorně svou řeč a rozhlédl se kolem sebe po ostatních přítomných: strážích, služebnictvu, svém žalobci a ostatních, kteří čekali, až přijde na řadu jejich případ.
Shef na okamžik zavřel oko a hlavou mu prolétla vzpomínka na ten dávný večer plný klidu a míru, který s Edrichem strávil v mokřinách. Takhle tedy zeman skončil. Dalo se to koneckonců předpokládat.
Znovu oko otevřel a pohlédl na Leofwinova odpůrce. "Proč," pravil měkce, "proč se ti zdá rozhodnutí krále Edmunda v této při nespravedlivé? Či snad tvrzení tohoto muže o rozhodnutí krále popíráš?"
Žalobce, také muž středního věku, s podobnou vizáží jako jeho odpůrce, viditelně pobledl, když na něm spočinul jarlův pronikavý pohled. Celý Norfolk věděl, že tento muž začínal jako nevolník v Emnethu. Že byl posledním člověkem, který hovořil s umučeným králem. Že se stal - Bůh ví jak - vůdcem pohanů. Získal Raedwaldův poklad. Porazil v bitvě samotného Měkkýše Ivara. A nějak si získal i přízeň a podporu Wessexu. Kdo by dokázal tohle vysvětlit? Ať už měl

psí jméno nebo ne, tomuto podivnému muži se člověk neodvážil zalhat.
"Ne," řekl druhý zeman. "Nepopírám, že král tak vskutku rozhodl, a i já jsem s tím rozhodnutím tenkrát souhlasil. Rozumělo se však při tom, že po deseti letech správy předá Leofwin pozemek mému vnukovi, jehož otce také zabili pohané. Chci říct - lidé ze Severu. Ve stejném stavu, v jakém jej přebíral! Ale ten člověk od té doby -" opatrnost v jeho hlase vystřídalo pobouření - "Leofwin ten pozemek jen ničí! Vykácel tam stromy a žádné nové nesází, nechal zpustnout hráze a odvodňovací příkopy a z orné půdy jsou teď pastviny a luka. Až ten pronájem vyprší, nebude pozemek mít žádnou cenu!"
"Žádnou?"
Žalobce zaváhal. "Ne takovou, jako předtím, pane."
Někde venku zazněl zvon, ohlašující pro ten den konec jednání. V tomto sporu však bylo nutné rozhodnout. Byl to složitý případ, spojený s dluhy a neplněním závazků, jež se táhly po mnoho generací zpět, a všichni zúčastnění byli navzájem spřízněni, jak u tohoto soudu vyplynulo z dlouhých a úmorných výkladů. Žádný ze zúčastněných nebyl nijak zvlášť vysoce postaveným či důležitým mužem ani nějakým osobním přítelem krále Edmunda. Proto taky mohli oba dva poklidně trávit život na svých statcích, zatímco lepší muži, jako byl Edrich, byli povoláni k obraně krále a na smrt.
Byli však členy vážených anglických rodů, žijících v Norfolku už po mnohé generace. Lidé, jejichž přízeň bylo důležité si získat. Skutečnost, že přišli na dvůr nového jarla se žádostí o rozsouzení jejich sporu, byla dobrým znamením.
"Slyšte mé rozhodnutí," prohlásil Shef. "Pozemek zůstane až do konce dohodnuté doby pronájmu v rukou Leofwina."
Leofwinův ruměný obličej se triumfálně rozzářil.
"Ten však každoročně odevzdá do rukou mého lynnského zemana, jehož jméno je -"
"Bald," řekl muž v černé kutně, stojící po Shefově pravici za písařským stolem.
"Bald, zprávu o svém hospodaření. Pokud Bald na konci těch deseti let usoudí, že zisky z pozemku jsou nepřiměřeně vysoké, Leofwin z nich buď vyplatí žalobcově vnukovi poměrnou částku, nebo mu zaplatí náhradu za sníženou hodnotu pozemku během jeho správy. Výši částky určí Bald. Zde přítomný žalobce rozhodne, zda bude Leofwin platit část zisku nebo náhradu ztráty."
Jeden obličej pohasl, druhý se rozzářil. Vzápětí se oba muži zachmuřili a začali v duchu zneklidněně počítat. Výborně, pomyslel si Shef. Ani jeden z nich není bez výhrad spokojen. To znamená, že budou respektovat mé rozhodnutí.
Povstal. "Zvon už ohlásil pro dnešek konec slyšení." Ozvaly se protesty a lidé z čekajícího zástupu se začali tlačit dopředu.
"Zítra začnou jednání znovu. Máte své hůlky se zářezy? Ukažte je ráno u dveří, všechny případy se budou projednávat v určeném pořadí," nesl se nad hlukem Shefův hlas.
"A všichni si uvědomte jedno! Soudní dvůr Cesty není křesťanský ani pohanský, neslouží jen Poutníkům nebo Angličanům. Pohleďte - nemám žádný přívěsek. A tady otec Bonifác -" Shef ukázal na písaře v černé kutně - "přestože je knězem, nenosí na krku kříž. Právo zde nezávisí na víře. To si pamatujte a řekněte to ostatním. Teď jděte. Slyšení je u konce."
Vrata v zadní části sálu se otevřela a dveřníci začali pobízet zklamané čekatele ven do záplavy jarního slunce. Pořadatel s bílým znakem ve tvaru dvouhlavého kladiva, úhledně přišitým na své šedé kazajce, se ujal účastníků posledního sporu a přivedl je k otci Bonifácovi, jenž ve dvou kopiích vyhotovil zápis jarlova rozhodnutí. Obě kopie byly potvrzeny svědky, jedna z nich zůstávala v jarlově skriptoriu a druhá byla pečlivě roztržena napůl. Každá ze soudících se stran dostala jednu polovinu, což zajišťovalo dokument proti padělání v případě budoucího dalšího soudu na jiném soudním dvoře.
Zadním vchodem do sálu vkročil mohutný muž, o hlavu převyšující i největší dlouhány v sále. Měl na sobě zbroj, nebyl však ozbrojen. Shef měl pocit, jako by do jeho bezútěšných a osamělých dní u soudního dvora zazářilo slunce.
"Brande! Ty ses vrátil! Přišel jsi zrovna ve vhodnou chvíli, teď jsme skončili, takže se ti můžu věnovat."
Shefovu ruku sevřela tlapa zvící tupláku, a on viděl, jak vousáč opětuje jeho zářivý úsměv.
"Ne až tak úplně, pane. Jsem tu už dobré dvě hodiny. Tvé stráže mě nechtěly pustit dovnitř, a jak mi tam všichni ti halapartníci mávali zbraněmi kolem uší a nikdo z nich neuměl ani slovo norsky, tak jsem nějak neměl odvahu se dohadovat."
"Ha! Měli - ale ne. Podle mého příkazu nesmí jednání nikdo přerušit, s výjimkou zprávy o propuknutí války. Jednali správně. Ale já se omlouvám, že mě nenapadlo udělat pro tebe výjimku. Byl bych tě rád viděl u soudu a poslechl si pak, co si o tom myslíš."
"To ti můžu říct." Brand ukázal palcem za sebe ke dveřím. "Jejich velitel je jedním z tvých střelců a poznal mě, přestože já ho neznám. Přinesl mi džbánek piva - výborného piva, abych po plavbě spláchl z jazyka sůl, a řekl mi, že můžu poslouchat za pootevřenými dveřmi."
"A jaké ti to připadalo?" Shef uchopil Branda za loket a vedl ho vyprázdněnou soudní síní zpět na nádvoří. "Co si myslíš o jarlově sněmu?"
"Musím říct, že to na mě udělalo ohromný dojem. Když si vzpomenu, jak to tu vypadalo před čtyřmi měsíci - všude bláto, vojáci, rozložení na zemi, protože pro ně nebylo dost postelí, nikde poblíž žádná kuchyně ani nic, co by se v ní dalo uvařit. A teď? Stráže a komoří. Pekárny a pivovary. Tesaři spravují okenice a na vše, co se nehýbe, se vrhají čety natěračů. Muži, co se tě vyptají na jméno a na to, co tu pohledáváš. A když jim to řekneš, napíšou si to!"
Pak se však Brand zachmuřil a ztlumil svůj mocný hlas do šepotu, na který očividně nebyl zvyklý. "Shefe - pane Shefe, měl bych říct - ale co tu dělají všechny ty černé kutny? A proč, u Thora, poslouchá jarl a velitel armády, jak se nějací dva tupohlavci hádají o odvodňovací příkopy? Měl bys raději stát u nějakého katapultu, nebo třeba i ve své staré kovárně."

Shef se zasmál a přejel pohledem po masivní stříbrné sponě na přítelově plášti, jeho naditém měšci a zdobném opasku z pospojovaných stříbrných mincí.
"Pověz mi, Brande, jak bylo doma? Koupil sis všechno to, o čem jsi tenkrát sníval?"
Do Brandovy tváře se vkradl lišácký výraz hokynáře. "Nějaké peníze jsem výhodně uložil. Ceny v Halogalandu jsou vysoké a lidi jsou tam chamtiví. Přesto si ale myslím, že až jednou pověsím sekyru na hřebík, snad se tam pro mě přece najde nějaký maličký statek, na kterém v klidu strávím stáří."
Shef se znovu zasmál. "Za ten svůj podíl z našeho pokladu, v dobrém stříbře, sis musel koupit nejmíň půl kraje, co ti tam teď příbuzní spravují."
Tentokrát se i Brand vesele zašklebil. "No, musím říct, že jsem si celkem polepšil. Víc než kdykoliv předtím."
"Dobrá, tak já ti povím o těch kutnách. Nikdo z nás si předtím neuvědomil, jaký majetek se v rukou místních lidí nachází. Je to bohatství celého kraje, bohatá Anglie se nedá srovnat s kamenitým chudobným Norskem, z něhož pocházíš. Představ si desítky tisíc lidí, kteří všichni orají pole, pasou ovce a zpracovávají jejich vlnu, pěstují včely a těží dřevo, taví kovy a chovají koně. Na více než tisíci čtverečních mílích. To je snad tisíc tisíců akrů. A z každého toho akru putují nějaké peníze ke mně, k jarlovi, i kdyby to byla třeba jen válečná daň či mýtné.
Někdo zaplatil vším, co měl. Převedl jsem do svého držení veškerou půdu Církve. Něco z toho jsem dal propuštěncům, kteří bojovali v našich řadách, dvacet akrů na hlavu. Pro ně je to velké bohatství, ale ve srovnání s celkem je to kapka v moři. Hodně půdy jsem pronajal místním zámožným sedlákům - dostali dobrou sazbu, ale já dostal hotové peníze. Ti by určitě neradi viděli, jak se sem Církev vrací. A velké pozemky jsem si ponechal. Časem z nich poplynou velké peníze, za které se dají najmout nádeníci a vojáci.
To všechno ale nešlo provést bez černých kuten, jak jim říkáš.
Nikdo si nemůže udržet přehled o všech těch pozemcích, zboží a půjčkách. Thorvin umí psát naším písmem, ale tady to umí jen málokdo. A najednou se tu ocitla spousta učených mužů bez majetku a příjmů. Někteří z nich teď pro mě pracují."
"No dobře, ale můžeš jim důvěřovat, Shefe?"
"Ti, kteří mě nenávidí a nikdy mně, tobě ani ostatním Poutníkům neodpustí, odešli ke králi Burgredovi nebo za arcibiskupem Wulfherem a chystají tam proti mně válku."
"Měl jsi je dát rovnou všechny popravit."
Shef potěžkal své kamenné žezlo. "Křesťané tvrdí, že krev mučedníků je semenem církve. Věřím jim, a proto z nich žádné mučedníky nedělám. Zařídil jsem ale, aby si ti, kteří odešli, dobře zapamatovali jména těch, co zde zůstali. Těm, kteří pro mě pracují, církev nikdy neodpustí. Jejich osud, stejně jako osud místních bohatých zemanů, závisí na mně."
Přiblížili se k nízké budově, jež byla součástí opevnění kolem jarlova burgu. Otevřenými okny se do ní linula záplava slunečních paprsků. Shef ukázal dovnitř na řady psacích stolků a skupiny mužů, kteří se tiše radili a pilně popisovali kusy pergamenu. Na zdi uviděl Brand viset velkou novou mappu - bez zbytečných ornamentů, zato plnou podrobností.
"Do zimy budu mít záznam o každé pídi půdy v Norfolku a na zdi obraz celého kraje. Do příštího léta nikdo nezaplatí za půdu ani penny bez mého vědomí. Jedná se o tak velké bohatství, o jakém se dokonce ani církvi nikdy ani nesnilo. S tím se budou dát dělat věci, na něž dosud nikdo nepomyslel."
"Pokud bude stříbro dobré," pronesl Brand pochybovačně.
"Je lepší než nahoře na Severu. Dost jsem o tom přemýšlel. V celé zemi, ve všech královstvích Anglie dohromady, je jenom tolik a tolik stříbra. A vždycky je za ně stejně tolik práce, půdy na prodej či zboží. No a čím víc stříbra zavře církev do svých pokladnic, smění je za zlato nebo z něj vyrobí cenné předměty, jež nejsou v oběhu, tím méně stříbra zbývá totiž: tím těžší je získat to méně, co zbývá."
Shef se odmlčel, neschopný vysvětlit svůj myšlenkový pochod norsky ani anglicky.
"Chci tím říct, že církev severnímu království vzala příliš mnoho, a nic mu za to nedala. Proto byly jejich mince tak špatné. Král Edmund nebyl na církev tak mírný, a proto jsou místní peníze lepší. A za nějakou dobu budou nejlepší v Anglii.
A nejen peníze, Brande." Mladý muž pohlédl na svého mohutného přítele a oko mu zářilo nadšením. "Chci udělat z tohoto kraje, z Norfolku, nejlepší a nejšťastnější zemi celého Severního světa. Místo, kde může každý prožít svůj život od dětských střevíčků až po šediny stáří v bezpečí. Kde budeme žít jako lidé, a ne jako zvířata, bojující o přežití. Kde budou lidé jeden druhému pomáhat.
Protože jsem přišel ještě na jednu věc, Brande, poučil mě bridlingtonský starosta Ordlaf a otroci, kteří vyrobili mou mappu a pomohli vyřešit hádanku krále Edmunda. Je to něco, co by měl znát každý stoupenec Cesty. Co je pro Poutníka, vyznavače Asgardské cesty, nejvzácnější?"
"Nové vědomosti," řekl Brand a automaticky se dotkl svého stříbrného kladívka.
"Nové vědomosti jsou dobré. Ne každý však dokáže přijít na něco nového. Stejně tak důležité jsou ale staré vědomosti, které zatím nikdo nedokázal nově využít. Od té doby, co jsem se stal jarlem, to vnímám stále silněji. Vždycky se najde někdo, kdo zná odpověď na tvou otázku, lék na tvou bolest. Většinou ale člověka nenapadne se právě jeho zeptat. Nebo jí. Může to být otrok nebo chudý horník. Stará žena, rybář nebo kněz.
Až budu mít stejně jako stříbro a pozemky zapsány i všechny vědomosti v kraji, pak teprve světu něco ukážem!"
Brand, jenž nyní stál po Shefově slepé straně, pohlédl na šlachy, které mladíkovi vystupovaly na krku, a na jeho zastřiženou bradku, již se šedinami.
Potřebuje nějakou krásnou aktivní ženu, která by ho trošku zaměstnala, pomyslel si. Ale dokonce ani já, Brand, jeden z největších válečníků Severu, bych se neodvážil nějakou mu koupit.

o o o

Toho večera, když se kouř z komínů začal mísit se šedým soumrakem, shromáždili se za svými jeřabinovými šňůrami kněží Cesty. Seděli na zarostlém dvoře jedné chalupy hned za jarlovou palisádou, v příjemné vůni jabloňové mízy a zeleně. Nad nimi se nesl usilovný zpěv kosů a drozdů.
"Netuší nic o pravém cíli tvé cesty do zámoří?" zeptal se Thorvin.
Brand zavrtěl hlavou. "Nic neví."
"Ale předal jsi mu zprávy?"
"Zprávy jsem předal i dostal. Zpráva o tom, co se tu děje, už putuje ke všem kněžím Cesty na celém Severu, a ti dají vědět svým věřícím. Poslal jsem zprávu do Birka a Kaupangu, do Skiringssalu i ke Trondům."
"Takže můžeme očekávat posily," řekl Geirulf, Tyrův kněz.
"Když naši přivezli domů takové peníze a všichni skaldové na Severu nezpívají o ničem jiném, dal bych za to krk, že každý Poutník, co někde sežene loď, už zvedá plachty a hrne se sem hledat práci. A i každý kněz, co se může doma uvolnit. Mnohé lidi tyto události určitě pobídnou k tomu, aby si přívěsky navlékli. Někteří z nich budou lháři. Nevěřící. S těmi si ale poradíme. Mám však ještě jednu, důležitější zprávu."
Brand se odmlčel a rozhlédl se po kruhu napjatých tváří kolem sebe.
"Když jsem přijel domů, setkal jsem se v Kaupangu s knězem Vigleikem."
"S Vigleikem, co mívá vidění?" zeptal se ostře Farman.
"Přesně tak. Svolal konkláve kněží z Norska a z jižního Švédska. Řekl jim - a mně - že je silně znepokojen."
"Kvůli čemu?"
"Kvůli mnoha věcem. Stejně jako my si je jistý, že středem všech těch událostí je ten chlapec Shef. Dokonce uvažuje i o tom, že by snad mohl vskutku být, jak hoch sám prohlásil při vašem prvním setkání, Thorvine, tím, který přichází ze Severu."
Brand se rozhlédl kolem stolu a setkal se s upřenými pohledy ostatních. "Avšak pokud je tomu skutečně tak, pak ten příběh vůbec neodpovídá našim představám. Tohle neočekávali ani ti nejmoudřejší z nás. Především, jak řekl Vigleik, ten hoch ani není Nor. Má anglickou matku."
Pokrčení rameny. "Kdo nemá?" namítl Vestmund. "Anglickou nebo irskou. Moje babička byla Laponka."
"Vyrostl v křesťanské víře. Byl pokřtěn."
Tentokrát se ozvalo pobavené bručení. "Všichni jsme viděli jizvy na jeho zádech," řekl Thorvin. "Nenávidí křesťany stejně jako my. Vlastně dokonce ani to ne. Myslí si o nich, že jsou to obyčejní hlupáci."
"No dobrá. Ale v tomhle je kámen úrazu - nenosí znamení Cesty. Nevěří v nás. Má vidění, jak ti aspoň, Thorvine, říkal, ale nevěří, že se jedná o návštěvy jiných světů. Není věřícím."
Tentokrát všichni jen mlčky pohlédli na Thorvina. Thorův kněz se zatahal za vousy.
"Není však ani nevěřícím. Pokud bychom na něj uhodili, řekl by nám, že muž, nosící znamení pohanského boha, jak naše bohy vidí křesťané, nemůže vládnout křesťanům, dokonce ani po tak krátkou dobu, než co by se ti křesťané své víry vzdali. Řekl by nám, že nošení přívěsku není záležitostí víry, byla by to prostě stejná chyba jako začít kout železo, které ještě není žhavé. A neví, jaký přívěsek mu náleží."
"Já to vím," řekl Brand. "Poznal jsem to a říkal jsem to už vloni, když zabil svého prvního muže."
"Já si to také myslím," souhlasil Thorvin. "Měl by nosit Odinův oštěp, znamení Boha viselců, zrádce válečníků. Jenom takový člověk může poslat na smrt vlastního otce. On by ale namítl, kdyby tady teď seděl, že to bylo to jediné, co se dalo za dané situace dělat."
"Mluvil Vigleik jen o možnostech?" zeptal se náhle Farman. "Nebo dostal nějakou konkrétní zprávu? Napověděli mu snad něco bohové?"
Brand tiše vytáhl ze záňadří svazek destiček zabalený v tulení kůži a podal jej ostatním. Do dřeva byly vyryty runy, zvýrazněné inkoustem. Thorvin je začal pozorně zkoumat a Geirulf a Skaldfinn se mu nakláněli přes rameno. Jak četli, tváře všech tří mužů potemněly.
"Vigleik něco spatřil," začal rozvláčně Thorvin. "Znáš, Brande, příběh o mlýnských kamenech krále Frodiho?"
Brand zavrtěl hlavou.
"Před třemi sty lety panoval v Dánsku král jménem Frodi. Říká se, že měl dva kouzelné mlýnské kameny, které nemlely obilí, ale zlato, mír a štěstí. My věříme, že mlely nové vědomosti. Otáčely jimi dvě otrokyně, obryně Fenja a Menja. Frodi však tolik toužil po nepřerušeném míru a blahobytu pro svůj lid, že jakkoliv snažně prosily obryně o chvilku oddechu, žádný odpočinek jim nikdy nedopřál."
Thorvinův hluboký hlas přešel ve znělý zpěv:

"Král Frodi pravil: Ne, nesmíte zdřímnout si
déle, než kukačce trvá zakukat
nebo než poslíček popěvek krátký,
když vydá se na cestu, zazpívat stačí.

Otrokyně se nakonec velice rozhněvaly, rozpomněly se na krev obrů, jež jim kolovala v žilách, a namísto zlata, míru a štěstí začaly mlít oheň, krev a válečníky. A v noci napadli Frodiho nepřátelé, kteří zničili krále i jeho království, a kouzelné kameny byly navěky ztraceny.
To viděl Vigleik ve svém snu. Chce nám říct, že člověk může zajít příliš daleko dokonce i při získávání nových vědomostí, pokud na to svět není ještě připraven. Je zapotřebí kout železo, dokud je žhavé. Avšak není dobré tahat měchy příliš dlouho a příliš urputně."

Následovalo dlouhé mlčení. Potom zdráhavě promluvil Brand. "No, asi bych vám měl říct, co mi jarl, co mi Skjef Sigvarthsson řekl dnes ráno o svých plánech. Potom musíte sami rozhodnout, nakolik to odpovídá Vigleikovým viděním."

o o o

O několik dní později Brand stál a hleděl na velký kámen, zapuštěný na louce poblíž místa, kde se blátivá cesta z Ely stáčela do pohraničních luk.
Byla do něj vytesaná zvlněná stuha run s okraji dosud ostrými od dláta. Shef se jich lehce dotkl konečky prstů. "Sám jsem to složil. Jsou to verše ve vašem jazyce, jak mě učil Geirulf. Je tam napsáno:

On špatný ved život, však pro dobro zemřel
a dluhy jsou splaceny smrtí.

A nahoře jeho jméno: Jarl Sigvarth."
Brand pochybovačně zabručel. Nikdy neměl Sigvartha v lásce. A přesto ten muž přijal smrt svého syna dobře. A nebylo pochyb o tom, že svou mučednickou smrtí zachránil svého druhého syna a celou armádu Poutníků.
"No dobrá," řekl nakonec. "Má tedy svůj bautasteinn. Jak praví staré rčení: 'Jen málo kamenů by stálo při cestách, kdyby nebylo synů.' Ale tady přece nezemřel?"
"To ne," řekl Shef. "Zabili ho tam na blatech. Vypadá to, že Wulfgar, můj otčím, ani nedokázal počkat do doby, až se dostanou na pevnou zem." Ústa se mu zkřivila a Shef plivl do trávy. "Jenže kdybychom jej postavili tam, ztratil by se v bažinách a do šesti týdnů by o něm nikdo nevěděl.
Ale přivedl jsem tě sem, abych ti ukázal ještě něco."
Ušklíbl se, otočil a ukázal na téměř nepostřehnutelně se zvedající terénní vlnu, táhnoucí se k hranici. Odkudsi se ozvalo kvílení, jako by současně podřezávali na tucet čuníků. Brand prudce zvedl sekeru ze země a začal ostražitě pátrat po blížícím se nepříteli.
Do jejich zorného pole začal po cestě z údolí pochodovat čtyřstup dudáků s nafouknutými tvářemi. Když se Brand trošku vzpamatoval ze šoku, rozeznal v první řadě známou tvář Cwiccy, bývalého otroka z kláštera svatého Guthlaca v Crowlandu.
"Všichni hrají stejnou melodii," přehlušil svým řevem ten rámus. "To byl tvůj nápad?"
Shef zavrtěl hlavou a palcem ukázal na dudáky. "Jejich. Je to nápěv, který sami složili. Jmenuje se to Vykostění Měkkýše."
Brand nevěřícně zavrtěl hlavou. Angličtí otroci si dělají legraci z největšího válečníka Severu. Nikdy by ho nenapadlo.
Za dudáky, jichž bylo asi dvacet, se vynořil delší zástup halapartníků, kteří měli všichni na hlavách zářivé přilby s ostrými okraji, kožené kabátce s našitými kovovými chrániči a na levém předloktí malé kulaté štíty. To asi musejí být taky Angličané, uvažoval Brand, když pochodovali kolem něho. Jak to však mohl poznat? Převážně díky jejich výšce. Byli mnohem drobnější než Seveřané - málokdo z nich měřil víc než pět a půl stopy. A přece se mu mnoho Angličanů mohutností i silou vyrovnalo, přece viděl vojáky krále Edmunda, když proti němu bojovali svůj poslední boj. Tihle vojáci byli nejen Angličané, ale chudí Angličané. Žádní zemani či cvičení válečníci, ale nevolníci nebo snad dokonce otroci! Otroci se zbraněmi a ve zbroji.
Brand jen skepticky a nevěřícně hleděl. Po celý život zakoušel váhu zbroje a úsilí, které člověk musí vyvinout na pozvednutí sekyry či meče. Válečník v plné zbroji vláčí - a nejen vláčí, ale ovládá - dobrých čtyřicet či padesát liber kovu. Jak dlouho to může člověk vydržet? Protože ten, jehož paže v boji dříve umdlí, je mrtvý muž. V Brandově řeči byl výraz "statný muž" velkou poklonou. Znal také sedmnáct výrazů pro "drobný člověk", a všechny měly urážlivý význam.
Pozoroval to procesí skrčků o síle dvou set mužů. Všiml si, že všichni drží své halapartny stejně, vztyčené a opřené o pravé rameno. Vojáci, pochodující v tak těsném zástupu, si nemohli dovolit ten přepych a dát najevo nezávislost svého ducha tím, že by každý držel svou zbraň tak, jak by ho napadlo.
Překvapeně pozoroval, jak se za halapartníky objevila koňská spřežení. Nebyli to unavení volci, kteří tenkrát táhli Shefovy katapulty kolem křídla Ivarovy armády. Prvních deset párů koní táhlo vozy, na kterých Brand poznal na trámy rozebrané kamenomety, balisty, které vrhaly kameny. U každého vozu kráčela jeho posádka, tucet mužů ve stejných šedých vestách s našitým znakem bílého kladiva, jako měli dudáci a halapartníci. V každé posádce spatřil známou tvář. Shefovi veteráni ze zimního tažení se se svými podíly vrátili domů, dohlédli na to, aby jim někdo spravoval jejich půdu, a vrátili se ke svému pánu a živiteli. Každý z nich byl nyní kapitánem jednoho týmu střelců, sestaveného z propuštěných otroků církve.
Dalších deset párů koní táhlo zase něco nového. Zařízení na širokých kolech, dlouhý trám na každém připevněný se zvedal tak vysoko, že druhý konec připomínal zobající slepici. Vrhače šípů, torzní katapulty, které vrhaly velké střely. Ty nebyly rozebrané, ale připravené k akci. Jen velkými koly se lišily od stroje, který zabil krále Ellu. Byly to katapulty, které srazily Ivarovu Hadí korouhev. Posádku každého stroje tvořilo zase dvanáct mužů, kteří pochodovali po stranách vozů se skloněnými navíjecími pákami a svazky střel na ramenou.
Když kolem něj procházeli, uvědomil si Brand, že melodie dudáků se změnila, ale neslábne. Pět set mužů, kteří kolem něj prošli, se mezitím otočilo a všichni se řadili za jejich zády.
Průvod však nekončil a až teď se konečně začalo blížit něco jako pořádná armáda, tucty a tucty mužů, kteří nepochodovali v útvaru, ale shrbeně se vlekli na koních a valili se dopředu jako šedá záplava. Zbroj, široké meče,

přílby a známé tváře. Brand začal radostně mávat na Gudmunda - stále známého pod přezdívkou Lakomý Gudmund - který se blížil v čele celého svého oddílu. Další muži z davu začali mávat jemu a na rozdíl od Angličanů volat na pozdrav: Magnus Kolozubý a jeho přítel Kolbein, v rukou svírající halapartny, tak jako celý jejich oddíl. Vestlithi, který býval kormidelníkem jarla Sigvartha, a tucty dalších, které znal jako Poutníky.
"Někteří z nich, stejně jako ty, odjeli utratit svůj podíl," řekl Shef Brandovi do ucha. "Jiní si peníze ponechali nebo je poslali domů a zůstali tady. Mnozí z nich si tu koupili půdu. Brání teď svou vlastní zemi."
Dudáci naráz přestali hrát a Brand si uvědomil, že je obklopen obrovským kruhem mužů. Nevěřícně hleděl kolem sebe, počítal a přemýšlel.
"Desetkrát sto a dvacet?" hlesl nakonec. "Napůl Angličané, napůl Norové?"
Shef kývl. "Co si o tom myslíš?"
Brand jen zavrtěl hlavou. "Ty koně, co táhnou vozy," řekl. "Jsou dvakrát rychlejší než volská spřežení. Ale nevěděl jsem, že je Angličané umějí správně zapřáhnout. Viděl jsem už, jak to zkoušeli a zapřahovali je jako volky, tak, aby tlačili na vodorovné břevno. To jim zabrzdí přívod vzduchu a oni nedokážou využít svou sílu. Kde ses to naučil?"
"Už jsem ti to říkal," odpověděl Shef. "Vždycky se najde někdo, kdo něčemu rozumí líp než ty. Tohle mi poradil jeden z tvých mužů, člen tvé vlastní posádky - Gauti, ten, co trošku kulhá. Když jsem se poprvé pokoušel ty koně zapřáhnout, přišel ke mně a řekl mi, jakou dělám hloupost. Potom mi ukázal, jak se to dělá u vás v Halogalandu, kde zapřahujete do pluhu vždycky jenom koně. Není to nic nového - stará zkušenost. Stará zkušenost, o níž však všichni nevědí. Ale jak naložit katapulty, na to jsme už potom přišli sami."
"No dobrá, dobrá," řekl Brand. "Ale katapulty nekatapulty, koně nekoně, řekni mi, prosím tě, jedno: Kolik těch tvých Angličanů se dokáže v první linii postavit cvičeným válečníkům? Kteří jsou o polovinu větší a dvakrát silnější? Nemůžeš udělat z kuchtíků frontové bojovníky. Měls raději naverbovat některé z těch vykrmených zemanů, co jsem viděl u soudu. Nebo jejich syny."
Shef kývl prstem a dva halapartníci předvedli zajatce. Byl to Nor - vousatý a i přes větrem ošlehané tváře viditelně pobledlý, o hlavu vyšší než jeho dva strážní. Levé zápěstí si nemotorně přidržoval pravou rukou jako někdo, kdo má zlomenou klíční kost. Jeho tvář byla Brandovi povědomá - kdysi se s ním setkal u jakéhosi táborového ohně, když byla ještě vikinská armáda jednotná.
"Jeho tři posádky zkoušely před čtrnácti dny štěstí na našem území poblíž Yare," pravil Shef. "Pověz mu, jak se vám vedlo," pobídl zajatce.
Muž napůl prosebně pohlédl na Branda. "Zbabělci," zavrčel. "Vůbec se nám čestně nepostavili. Napadli nás, když jsme odjížděli hned z první vesnice. Na tucet mých lidí proklály ty jejich šípy dřív, než jsme si vůbec stihli uvědomit, odkud se berou. Když jsme se pokusili stroje napadnout, odráželi nás těmi dlouhými sekerami. A potom jim zezadu přišly posily. Když se s námi vypořádali, odtáhli mě s sebou - zlomil jsem si ruku, takže jsem nemohl udržet štít - podívat se na to, jak útočí na lodě, co jsme nechali na břehu. Jednu se jim podařilo potopit tím padajícím kamením. Dvě jim unikly."
Zašklebil se "Jmenuji se Snaekolf z Raumariki. Nevěděl jsem, že jste vy Poutníci Angličany tolik naučili, jinak bychom se nájezdům na tento kraj vyhnuli. Přimluvíš se za mě?"
Shef zavrtěl hlavou dřív, než stačil Brand odpovědět. "Jeho muži ve vsi řádili jako zvířata," řekl. "Tohle nestrpíme. Nechal jsem ho, ať ti poví svoje, a to taky udělal. Pověste ho na první strom."
Zatímco halapartníci ztichlého Vikinga odváděli, ozval se za nimi zvuk kopyt. Shef se tím směrem klidně, beze spěchu otočil. Po blátivé stezce k nim klusal nějaký jezdec. Dojel k nim, seskočil z koně, krátce se uklonil a promluvil. Vojáci armády Poutníků, Angličané i Norové, nastražili uši.
"Zpráva z tvého burgu, pane. Včera dorazil posel z Winchestru. Král Ethelred ze Západního Saska zemřel na zhoubný kašel. Očekává se, že vládu nad zemí převezme jeho bratr, tvůj přítel princ Alfréd."
"To je dobrá zpráva," řekl Brand zamyšleně. "Mocný přítel se člověku vždycky hodí."
"Řekl jsi 'očekává se'?" zeptal se Shef. "Kdo by mu v tom mohl zabránit? Je posledním potomkem královského rodu."

Kapitola 2

Mladý muž vyhlížel z úzkého kamenného okna. Za sebou slyšel v povzdálí slabý zpěv mnichů Starého kláštera, kteří sloužili další z mnoha mší, za které zaplatil, mší za duši jeho zemřelého bratra, krále Ethelreda. Široká ulice před ním, která se táhla Winchestrem od východu na západ, kypěla horečnou činností. Byla plná obchodníků, stánků a zákazníků. Mezi nimi se proplétaly vozy naložené dřívím. Na obou stranách ulice se činily tři pracovní čety, které kopaly základy, zapouštěly do země trámy a pobíjely dřevěné kostry domů prkny. Kdyby zvedl zrak, uviděl by, jak na kraji města mnohem víc dělníků zesiluje ještě na rozkaz jeho bratra opevnění, přiváží kůly a buduje ochozy pro obránce. Ze všech stran se ozýval hluk kladiv a pil.
Mladého muže - prince Alfréda, zaplavil silný pocit uspokojení. Hleděl na Winchester, své město. Už po staletí bylo sídlem jeho rodu, tak dlouho, jak dlouho byli na tomto ostrově Angličané, a vlastně ještě déle, neboť jeho rodokmen sahal až ke starým Římanům a Britům. I tento klášter mu patřil. Jeho prapraprapraděd král Cenwalh daroval před dvěma sty lety církvi pozemek, na němž stál, jakož i půdu, z níž klášteru plynul zdroj příjmů. Byl zde pohřben nejen jeho bratr Ethelred, ale i jeho otec Ethelwulf, jeho ostatní bratři a více strýců a prastrýců, než by člověk dokázal spočítat. Žili, zemřeli a jejich těla se vrátila do země. Byla to však pořád stejná země. Ač byl posledním potomkem rodu, mladý princ se necítil osamělý.
Posílen tím pohledem se otočil, připraven čelit pronikavému hlasu, který za ním skřípal tak, že přehlušil všechno ostatní. Hlas biskupa z Winchestru, biskupa Daniela.

"Co jsi to říkal?" domáhal se princ odpovědi. "Pokud se stanu králem? Já jsem král. Jsem poslední z rodu Cerdiků, jejichž rod sahá zpátky až k Wodenovi. Witenagemot, rada starších, mě jednohlasně zvolila. Přední válečníci mě zvedli na své štíty. Já jsem král."
Biskup se tvrdohlavě zamračil. "Co to tady vykládáš o Wodenovi, tom pohanském bohu? To není pro křesťanského krále žádné oprávnění. A co dělají witan - co dělají vojáci - to nemá v očích Hospodina žádný význam. Nemůžeš se stát králem, dokud nebudeš pomazán svatým olejem, tak jako Saul nebo David. Jen já a ostatní biskupové v království o tom můžeme rozhodnout. A rovnou ti říkám, že to neuděláme. Ne, dokud nám nedokážeš, že jsi dobrým králem křesťanské země. Na důkaz toho musíš přerušit své spojenectví s hanobiteli církve. Odřekni svou ochranu tomu, jemuž říkají Sheaf. Vyhlas válku těm pohanům, vyznavačům Cesty!"
Alfréd vzdychl a pomalu přešel na druhý konec místnosti. Zlehka přejel rukou po tmavé skvrně na zdi, stopě po požáru. "Otče," řekl trpělivě. "Také jsi tu byl před dvěma lety, když tenkrát pohané přepadli toto město. Do základů je vypálili, sebrali ze samotného kláštera všechny dary od mých předků a všechny obyvatele města a mnichy, které pochytali, odvezli na své trhy pro otroky."
To byli praví pohané. Dokonce se nejednalo ani o Velkou armádu, armádu synů Ragnara, Sigurda Hadího oka a Měkkýše Ivara. Byla to jen tlupa nájezdníků.
"Tak jsme bezmocní. Nebo jsme byli. Já však zajistím -" princ náhle vyzývavě zvýšil hlas - "že se záhuba branám Winchestru už navždy vyhne, takže mí předkové budou moci ve svých hrobech klidně spát. K tomu potřebuji sílu. A oporu. Pohané nepohané, Poutníci nás nenapadnou a budou s námi ve spojenectví. Nejsou to naši nepřátelé. Dobrý křesťanský král se stará o svůj lid, a to právě dělám. Proč mě tedy nevysvětíte?"
"Dobrý křesťanský král," pravil pomalu a opatrně biskup, "dobrý křesťanský král dbá hlavně a především o církev. Pohané snad spálili střechu tohoto kláštera. Nepřipravili jej ale navždy o jeho půdu a příjmy. Žádný pohan, dokonce ani Měkkýš Ivar, dosud nezabavil veškerou církevní půdu pro své vlastní účely a nerozdal ji otrokům a nádeníkům."
Biskup má pravdu, uvědomil si Alfréd. Tlupy nájezdníků nebo i samotná Velká armáda mohou vpadnout do chrámů a klášterů a sebrat všechny vzácnosti, poklady a ostatky svatých. Biskup Daniel toho bude hořce litovat a dá umučit každého zbloudilého Vikinga, který se mu dostane do rukou. Nebude to však pro něj záležitostí života a smrti. Církev si opraví střechy a znovu zvýší stav dobytka na svých pastvinách, vychová nové farníky a dokonce může vykoupit zpět své knihy a ostatky svatých. Drancování se dalo přežít.
Zabavit však půdu, jež byla zdrojem dlouhodobých příjmů, půdu, kterou církvi po mnoho století odkazovali umírající dárcové, to bylo opravdu nebezpečné. A právě tohle udělal tenhle nový alderman, vlastně ne, jarl Poutníků. Tohle biskupa Daniela opravdu vystrašilo. Daniel se bál o církev. Ale on sám, uvědomil si najednou Alfréd, se bojí o Winchester. Ať už se dá cokoli přestavět či vykoupit, ať už se jedná o dlouhodobé nebo krátkodobé hledisko - nikdy už nechce vidět město spálené a vydrancované. Církev není tak důležitá jako Winchester.
"Nepotřebuji váš svatý olej," prohlásil rázně. "Mohu vládnout i bez vás. Radní a velmoži, zemani, konšelé a vojáci se za mě postaví, ať už mi požehnáte nebo ne."
Biskup chvíli nemrkajícíma očima hleděl na rozhodnou mladíkovu tvář a potom s chladným vztekem zavrtěl hlavou. "To nedokážeš. Písaři, kněží, ti, kteří sepisují tvá královská nařízení a vedou záznamy o tvých nájmech, se za tebe nepostaví. Udělají to, co jim nařídím já. V celém království, jehož králem se nazýváš, není nikdo, kdo by uměl číst a psát a nebyl knězem. Vždyť dokonce ani ty sám neumíš číst, ač se tě tvá svatá a pobožná matka tolik snažila tomu umění naučit!"
Líce mladému princi zrudly zlostí a hanbou, když si vzpomněl na den, kdy oklamal svou matku. Přikázal jednomu knězi, aby mu znovu a znovu předčítal jednu z jejích oblíbených básní, až se ji princ naučil zpaměti. Potom se před matku postavil s otevřenou knihou, recitoval a přitom předstíral, že čte. Kam se ta kniha jen poděla? Nejspíš si ji vzal nějaký mnich. Asi z ní básně seškrabal, aby na pergamen mohl napsat nějaký svatý text.
Biskupův hlas skřípal dál. "Potřebuješ mě, mladý muži. A nejen kvůli moci mých podřízených, moci, kterou ti propůjčuji. Ale také proto, že i já mám spojence a i já mám své nadřízené. Nejsi v Anglii jediným křesťanským králem. Zbožný Burgred z Mercie, ten zná své povinnosti. I ten mladý muž, jehož jsi připravil o Norfolk, alderman Alfgar, a jeho ctihodný otec Wulfgar, jehož pohané zmrzačili, si jsou vědomi svých povinností. Pověz mi, myslíš, že by žádný z tvých zemanů a velmožů žádného z nich nepodpořil? Jako krále?"
"Wessexští zemani budou sloužit jen muži z Wessexu."
"I když jim někdo nařídí něco jiného? Pokud dostanou rozkaz - z Říma?"
Jméno zůstalo viset ve vzduchu. Alfréd spolkl pohrdavou odpověď, jež mu visela na rtech, a odmlčel se. Za jeho života se Wessex už jednou postavil Římu na odpor - když se jeho bratr Ethelbald navzdory zákazu církve oženil s vdovou po svém otci. Přišel rozkaz z Říma a Ethelbald obdržel varování. Brzy nato - z neznámých příčin - zemřel a nevěstu vrátili jejímu otci, králi Franků. Církev ani nedovolila, aby byl Ethelbald pohřben ve Winchesteru.
Biskup se usmál, poznal, že jeho slova zasáhla cíl.
"Sám vidíš, pane, že nemáš na výběr. A na tom, co uděláš, stejně nezáleží. Je to jen zkouška tvé věrnosti. Ten muž, jemuž jsi projevil svou podporu - ten syn pohanského jarla Sheaf, Angličan, jehož vychovali jako křesťana a on se pak k víře obrátil zády, odpadlík od církve, horší než pohan, horší než samotný Měkkýš Ivar - tomu už nezbývá víc než pár týdnů života. Stahují se kolem něj nepřátelé. Věř mi! Mé uši slyší zprávy, které ty neslyšíš.
Okamžitě s ním přeruš veškeré svazky. Prokaž matce církvi svou poslušnost."
Biskup se spokojeně opřel o opěradlo svého nového vyřezávaného křesla, jistý si svou mocí a toužící ještě zdůraznit svou nadvládu, jež potrvá tak dlouho, jak dlouho bude před ním stojící mladík žít.
"Přestože jsi snad stále králem," pravil, "nyní se nacházíš v našem klášteře. Dovolujeme ti odejít. Jdi, a neprodleně vyplň mé rozkazy."
Princi náhle zazněla v hlavě ta báseň, kterou se před lety naučil pro svou matku. Byly to moudré rady válečníkům,

báseň z ještě předkřesťanských dob.
Na lež odpověz lží, zněly ty verše, a nenechej nepřítele, toho, kdo se ti vysmívá, uhodnout tvé myšlenky. Nebude nic tušit, až dopadne tvůj hněv. Dobrá rada, pomyslel si Alfréd. Možná že mi ji seslala matka.
"Uposlechnu tvých pokynů," řekl, pokorně se zvedaje. "A musím tě pokorně poprosit o odpuštění omylů svého mládí, zatímco zároveň ti děkuji za tvé moudré vedení."
Slaboch! pomyslel si biskup.
Tak on slyší zprávy, které já neslyším? přemítal král.

o o o

Každý, kdo ho znal - i mnozí, kteří ho neznali - okamžitě vyčetl z tváře Ivara Ragnarssona porážku, pocit hanby a stopy po potupném útěku uprostřed zimy. Stále z ní hleděly ty strašlivé oči, oči pod zmrzlými řasami, jež nikdy nemrkaly. Bylo v nich však něco, co se tam dosud ještě neobjevilo: jakási nepřítomnost a odtažitost. Ivar se pohyboval jako neustále zamyšlený člověk, pomalu a nepřítomně, skoro s námahou, už bez pružného půvabu, jímž se kdysi odlišoval od ostatních.
Když to na útěku potřeboval, byl dostatečně mrštný. Dlouhá cesta z pole u Norfolku přes celou Anglii na základnu jeho bratrů v Yorku nebyla snadná. Angličané, kteří se při pochodu armády do boje vytratili z dohledu, tentokrát, když uviděli cválat zpět jen dva vyčerpané muže, vyráželi ze všech cest a postranních pěšin. Ivara doprovázel jeho věrný podkoní Hamal. Přinejmenším šestkrát byla dvojice ze zálohy přepadena rozhněvanými rolníky, místními zemany a pohraničními strážemi krále Burgreda.
Ivar se se všemi pohrdlivě vypořádal. Ještě než vyjeli z Norfolku, uťal hlavy nějakým dvěma venkovanům, kteří tlačili káru, svlékl jim kožené vesty a tlusté kabátce a beze slova je Hamalovi podal. Než dorazili do Yorku, bylo těch zabití nespočetně.
Ani tři cvičení vojáci se mu neubrání, referoval potom Hamal užaslým, zvědavým posluchačům. Chce dokázat, že je pořád největším válečníkem Severu.
To mu dá ještě práci, mumlali jeho posluchači, vojáci armády, kteří svobodně vyjadřovali svůj názor, jak bylo jejich právem. Odejde s dvacetkrát sto a dvaceti muži a vrátí se s jedním. Někdo mu dokázal, že není neporazitelný.
Na tohle nemohl Ivar nikdy zapomenout. Jeho bratři, kteří ho nyní ve svých komnatách napájeli horkou medovinou, si toho všimli. Uvědomili si také, že jejich bratrovi, na nějž si člověk musel vždycky dávat pozor, už v situacích, které vyžadují rozvahu, nelze věřit. Nenarušilo to jejich rodinnou soudržnost - tu nikdy nic nenaruší - ale kdykoli teď spolu rozmlouvali, byli tři a jeden, zatímco kdysi bývali čtyři.
Všimli si té změny hned první noc. Jejich pohledy se tiše setkaly a oni tiše udělali to, co už párkrát předtím. Utajili to před svými vojáky a i oni sami si to odmítali připustit. Vybrali mladou otrokyni, zabalili ji do plachty, svázali ji a dali jí roubík a hodili ji uprostřed noci do Ivarova pokoje, kde, jak věděli, ležel, byl vzhůru a čekal.
Ráno přišli znovu a v dřevěné truhle, kterou už k tomuto účelu předtím použili, odnesli to, co zbylo. Věděli, že se u Ivara zase nějakou dobu nebudou projevovat známky šílenství ani neupadne do záchvatu zuřivosti. Přesto však každý soudný člověk cítil v jeho přítomnosti jen strach.
"Už přichází," zvolal mnich, jenž hlídkoval u vrat velké dílny, kde se teď obyvatelé yorského kláštera dřeli na své nové spojence, kteří se změnili v pány. V kovárně se činili otroci, jejichž úsilí zdvojnásoboval dozorčí s bičem. Bylo známo, že Ivar by zabil každého, koho by našel nečinně stát. Muž v šarlatovém plášti a stříbrné přílbě vkročil do dveří a rozhlížel se kolem sebe. Arcijáhen Erkenbert, jediný muž v místnosti, jehož chování se nezměnilo, mu vykročil vstříc.
Ivar ukázal palcem na dělníky. "Je všechno hotové? Připravené?" Mluvil směsí angličtiny a norštiny, jíž se té zimy armáda a místní představitelé církve naučili.
"Dost obojího na to, abychom je mohli vyzkoušet."
"Vrhače šípů i kamení?"
"Pohleď."
Erkenbert tleskl. Mniši okamžitě začali štěkat rozkazy a otroci začali točit a tahat za části různých strojů, jež zde byly seřazeny.
Ivar je s nehybnou tváří pozoroval. Potom, co jeho bratři odnesli z jeho stanu velkou bednu, ležel den a noc bez pohnutí, tvář zastřenou pláštěm. Poté, jak věděl každý voják v armádě, se postavil, přistoupil ke vchodu do stanu a zařval do nebe: "Sigvarthsson mě neporazil! Byly to ty stroje!"
Od té chvíle, po tom, co k sobě dal povolat Erkenberta a ostatní yorské učence a sdělil jim svá přání, ruch v dílně neutichal.
Před dílnu vyvlekli otroci vrhač šípů, stejný jako ten, který zmařil první útok armády na York, a přímo na území kláštera se s ním teď učili zacházet. Jejich střelnicí bylo čtvrt míle otevřeného prostoru, končící vnější hradbou. Otroci na ni pověsili obrovský slaměný terč. Další z nich zuřivě otáčeli novým rumpálem.
"To stačí!" Sám Erkenbert přistoupil ke stroji, zkontroloval uložení střely, upřeným pohledem upoutal Ivarovu pozornost a podal mu řemínek připevněný ke kovové zástrčce.
Ivar za něj škubl. Zástrčka vyskočila a odrazila se od jeho přílby, vzduchem prolétla stoupající a potom klesající čára a ozvalo se mohutné zadunění. Než mohlo oko postřehnout jeho pohyb, šíp už vibroval hluboko zaražený do slaměného štítu.
Ivar pustil řemínek a otočil se. "Teď ten druhý."
Otroci přivlekli divnou konstrukci. Stejně jako katapult, i tento stroj spočíval na dřevěném rámu z mohutných trámů. Ozubená kola nebyla tentokrát nahoře, ale po stranách. Obě byla připojena k jednomu rumpálu a napínala lano, jehož

větve pevně omotávaly dřevěnou tyč. Na konci tyče visela smyčka, jež se téměř dotýkala země. Jak otroci otáčeli koly, tyč se napínala, až pojistná zástrčka vibrovala.
"Tohle je vrhač kamenů," oznámil Erkenbert.
"To ale není ten, co mi zlomil ruku?"
Jáhen se samolibě usmál. "Ne. To byl obrovský stroj, co vrhal balvany. K jeho obsluze však bylo zapotřebí mnoha lidí a mohl vystřelit jen jednou. Tenhle vrhá menší kameny. Ještě nikdo od dob Římanů takový stroj nevyrobil. Avšak já, pokorný boží služebník Erkenbert, jsem pozorně pročítal Vegétia. A postavil jsem tento stroj. Nazval jsem jej onager. To ve tvé řeči znamená 'divoký osel'."
Jeden z otroků vložil do smyčky desetiliberní kámen a mávl na Erkenberta.
Jáhen Ivarovi znovu podal táhlo. "Vytáhni zástrčku," řekl.
Ivar trhl řemínkem. Obrovská tyč rychleji než dech vystřelila vzhůru a zarazila se o hadrami obalený trám, až sebou celý těžký rám trhl a poskočil. Smyčka zavířila vzduchem mnohem rychleji než u vrhačů, jež sestrojil Shef. Kámen prolétl nádvořím kláštera jako blesk, ne po zakřivené dráze, ale rovně. Slaměný terč vylétl do vzduchu a zase klesl, zavěšen na svých smyčkách. Otroci zajásali.
Ivar se otočil k Erkenbertovi. "To není ono," prohlásil. "Ty stroje, které chrlily na mou armádu smrtící déšť střel, střílely vysoko do vzduchu." Zvedl oblázek a demonstroval svá slova. "Nestřílely takhle." Mrštil druhým oblázkem po vrabci, zobajícím na nádvoří.
"Vyrobil jsi špatný stroj."
"To je vyloučené," řekl Erkenbert. "Je velký stroj proti obléhání a potom tenhle malý pro boj na otevřeném prostranství. Nic jiného Vegétius nepopisuje."
"Potom ti bastardi Poutníci vyrobili něco úplně nového. Něco, o čem ta tvá - tvá kniha nemluví."
Erkenbert nepřesvědčen pokrčil rameny. Kdo by se staral o to, co říká nějaký pirát? Neumí ani číst, natož překládat díla z latiny.
"A jak rychle to střílí?" chtěl vědět Ivar, hledící na to, jak se otroci znovu mořící s pákami. "Povídám, že jsem viděl, jak vrhač kamení mrštil druhou střelu dřív, než ta první dopadla na zem. Tenhle je moc pomalý."
"Ale střílí silně. Nikdo se mu nemůže postavit."
Ivar se zamyšleně zahleděl na slaměný štít. Náhle se otočil na patě a začal řvát norské rozkazy. Hamal a hrstka jeho společníků přiskočili ke stroji, odstrčili od něj otroky a otočili těžkopádný, na doraz natažený stroj na druhou stranu.
"Ne," křikl Erkenbert a dral se dopředu. Ivar mu ovinul paži kolem hrdla a svalnatou rukou mu zavřel ústa.
Ivarovi muži ještě o stopu pootočili strojem a podle rozkazu svého velitele s ním o kousek couvli. Jednou rukou stále bez námahy svíraje ochablého jáhena, uchopil Ivar druhou rukou táhlo a potřetí za něj škubl.
Obrovská klášterní brána, tvořená dvěma vrstvami dubových trámů, jež byly křížem přes sebe sbity velkými hřeby, vybuchla v oblaku úlomků dřeva. Štěpiny se v pomalých obloucích snášely po celém nádvoří. Zevnitř se ozval sbor kvílivých hlasů a z brány se vyhrnuli hrůzou ječící mniši.
Všichni se zájmem hleděli na velkou díru, kterou balvan vyrazil.
"Vidíš," řekl Erkenbert. "Tohle je pravý vrhač kamení. Je tak silný, že se mu nikdo nedokáže postavit."
Ivar se otočil a pohrdlivě na drobného mnicha pohlédl. "To není ten pravý stroj. Je ještě jiný, o kterém nic nevíš. Ale silný tenhle stroj je. Uděláš mi jich hodně."

o o o

Za úzkým mořem a za zemí Franků, o tisíc mil dál v románské zemi, za branami kláštera většího než ve Winchesteru, ba dokonce i než v Yorku, vládlo hluboké ticho. Papežové už od dob svého velkého předchůdce zakusili mnohá protivenství a zažili nejeden neúspěch. Některé z nich potkal osud mučedníků, někteří museli uprchnout, aby zachránili holý život. Ani ne před třiceti lety se saracénští piráti ocitli až před samými branami Říma a vyplenili baziliku svatého Petra, jež se tenkrát nacházela vně hradeb.
To už se nesmí znovu stát. Ten, jenž byl nyní roven apoštolům, následovník svatého Petra a držitel klíčů od bran ráje, věnoval svou energii především udržení moci. Ctnosti jsou skvělá věc: pokora, čistota a chudoba. Bez síly však žádná z nich dlouho nepřežije. Bylo jeho povinností vůči pokorným, čistým a chudým udržet se u moci. V honbě za ní už sesadil mnohé mocné z jejich trůnů -on, Mikuláš, římský papež, služebník služebníků Božích.
Muž s ostře řezanou sokolí tváří pomalu pohladil svou kočku, zatímco jeho tajemníci a doprovod mlčky a napjatě seděli kolem něj. Před chvílí z místnosti odešel ten bláznivý arcibiskup z jednoho anglického města - zřejmě se jmenuje Eboracum, přestože s jeho barbarskou výslovností člověk nikdy neví. Vyprovodili ho odtud uctivě a s poklonami a jako průvodce mu byl přidělen kardinál, jenž měl za úkol prokázat mu veškerou úctu a nějak ho po dobu jeho pobytu zabavit. Ten arcibiskup jim vykládal samé nesmysly - prý nová víra, podrývající autoritu církve, u severských barbarů se snad začíná rozvíjet intelekt. Povídačky!
Souhlasilo to však s dalšími zprávami, které z Anglie přišly: loupení církevního majetku, zabavování půdy. Existuje pro to výraz - vyvlastnění. Takové jednání ohrožovalo samotné základy moci církve. Pokud se o tomhle rozšíří zpráva, může se najít hromada horlivých následovníků a napodobitelů, dokonce i v říšských zemích. Snad dokonce i v Itálii! Je nutné okamžitě proti tomu něco podniknout.
Papež se však v této chvíli potýkal i s jinými problémy, které pro něj byly mnohem důležitější než nějaké šarvátky mezi anglickými a norskými barbary, kteří se perou o půdu a stříbro v zemi, kam se on nikdy nedostane. Hlavní otázkou bylo teď rozdělení říše, velké říše, již založil král Franků Karel Veliký, přímo v této katedrále na Vánoce léta Páně 800 korunovaný císař. Už po dvacet let byla říše v troskách, a nepřátelé, kteří na ni doráželi, stále sebevědomější. Nejdřív

proti sobě začali bojovat vnukové Karla Velikého, až nakonec dosáhli příměří a rozdělení říše. Jednomu z nich připadlo Německo, druhému Francie, třetímu dlouhý, nepřístupný pruh země od Itálie k Rýnu. A teď byl i tento třetí vnuk mrtev a jeho třetina říše byla znovu rozdělena mezi tři muže, takže samotný císař, nejstarší syn nejstaršího syna, vládl pouhé devítině toho, čemu kdysi vládl jeho děd. A co si o tom myslel ten císař, Ludvík II.? Vůbec se o to nestaral. Dokonce už nebyl ani schopen zatlačit zpět saracénské nájezdníky. A jeho bratr Lothar? Ten se staral jen o to, jak se rozvést se svou neplodnou ženou a pojmout za choť svou plodnou milenku, což ostatně on, Mikuláš, nikdy nedovolí.
Lothar, Ludvík, Karel. Saracéni a Severané. Půda, moc, vyvlastnění. Papež hladil svou kočku a uvažoval. Něco mu říkalo, že právě tady, v nedůležité a vzdálené rozmíšce, o níž ho připlul informovat ten hlupák arcibiskup, který utekl od svých povinností, se může skrývat klíč ke všem problémům.
Či snad byl ten pocit záchvěvem strachu? Předtuchou, že ten malý temný obláček na obzoru bude růst a růst?
Papež si suše odkašlal. Znělo to jako zavrzání cikády. Jeho první tajemník okamžitě namočil brk do inkoustu.
"'Našim služebníkům, Karlovi Holému, králi Franků. Ludvíkovi, králi německé říše. Ludvíkovi, císaři Svaté říše římské. Lotharovi, králi Lotrinska. Karlovi, králi Provence' - znáš jejich tituly, Theofane. Všem těmto křesťanským králům napiš toto:
'Věz, můj drahý, že my, papež Mikuláš, se chceme postarat o větší bezpečí i blahobyt našeho křesťanského lidu. Proto ti nařizujeme, s poukazem na naši velkou budoucí přízeň a lásku, spolupráci s tvými bratry a příbuznými křesťanskými králi říše v této záležitosti '" Papež pomalu rozvíjel své plány. Plány společné akce. Sjednocení. Odvrácení občanské války a zhroucení říše. Záchrany církve a zničení nepřátel, dokonce snad - pokud mluvil arcibiskup Wulfhere pravdu - i jejích rivalů.
"' a je naším přáním,'" nesl se dál jeho skřípavý hlas, "'že na znamení služby matce církvi bude mít každý voják, jenž se připojí k této požehnané a posvěcené výpravě, na svrchním oděvu přes zbroj znak kříže.' Patřičně dopisy zakonči, Theofane. Zítra je podepíšu a zapečetím. Vyber vhodné posly."
Starý muž se zvedl z křesla, a beze spěchu, s kočkou pod paží, se odebral z přijímací síně do svých soukromých komnat.
"To je dobrý detail, to s tím křížem," poznamenal jeden z tajemníků, zatímco papežovým purpurovým inkoustem horlivě vyráběl kopii dopisu.
"To je. Napadlo ho to určitě tehdy, když nám Angličan vykládal o těch pohanech, jak mají na zádech jako výsměch kříži vyšito bílé kladivo."
"Co na ně doopravdy zapůsobí," promluvil nejstarší tajemník, zatímco sypal písek na dopis, "je ta zmínka o blahobytu. Naznačuje jim tím, že když udělají, co jim řekne, můžou vyplenit celou Anglii, jak se jim zlíbí. Nebo Británii - či jak se to tam vlastně jmenuje."

o o o

"Alfréd chce misionáře?" zeptal se Shef nedůvěřivě.
"Přesně tak to řekl. Missionarii." Thorvin ve svém vzrušení prozradil, že, jak ho Shef už nějakou dobu podezíral, přes svůj odpor ke křesťanskému učení zná něco z latiny, jejich posvátného jazyka. "To je slovo, kterým se dlouho nazývali muži, co je posílali k nám, aby nás obrátili na víru ve svého boha. Ještě nikdy jsem neslyšel o tom, že by nás nějaký křesťanský král požádal o muže, kteří by měli obrátit jeho lid na víru v naše bohy."
"A to po nás teď Alfréd chce?"
Shef pociťoval pochybnosti. Uvědomoval si, že se dal Thorvin přes všechnu svou víru v klid a sebeovládání unést myšlenkou na to, jak se může on a jeho druhové Poutníci proslavit.
Něco to ale znamená, tím si byl Shef jist. Něco jiného, než jak to na první pohled vypadá. Ten princ Alfréd, se kterým tenkrát mluvil, se nikterak nezajímal o nějaké pohanské bohy, a pokud to mohl posoudit, hluboce věřil ve svého Krista. Pokud nyní žádal o misionáře, kteří by ve Wessexu šířili zvěst o Cestě, měl pro to nějaké hlubší důvody. Byl si jist, že se jedná o útok proti církvi. Alfréd mohl věřit v křesťanského Boha a současně nenávidět církev, kterou ustanovili Jeho následovníci. Co si ale Alfréd myslí, že tím získá? A jak se k tomu postaví církev?
"Musíme se s přáteli a kněžími ještě poradit, kteří z nás se té mise zúčastní."
"Ne," řekl Shef.
"Zas to jeho oblíbené slovo," komentoval to Brand ze svého křesla.
"Neposílej nikoho ze svých druhů. Neposílej Nory. Jsou tu Angličané, kteří už dobře vědí, o co se jedná. Dej jim přívěsky. Pověz jim, co mají říkat. Pošli je do Wessexu. Mluví lépe anglicky a lidé jim budou víc věřit."
Shef při své řeči hladil tváře, vytesané na kamenném žezle.
Brand si toho všiml už několikrát předtím - Shef to dělával, když lhal. Měl bych to říct Thorvinovi? uvažoval. Nebo mám promluvit s Shefem, takže bude příště, až to bude potřebovat, lhát méně nápadně?
Thorvin vstal ze židle a začal se vzrušeně procházet po místnosti. "Křesťané zpívají jednu svatou píseň," řekl. "Nazývá se nunc dimittis, píseň, v níž se praví 'Pane, již můžeš nechat svého služebníka zemřít, neboť on ví, že splnil svůj úkol'. I já jsem připraven ji zpívat. Už po víc století, než dokážu spočítat, se ta jejich církev šíří a šíří nejdřív v jižních zemích a teď i na Severu. Myslí si, že nás všechny ovládnou. Ještě nikdy v životě jsem neslyšel o tom, že by se církev vzdala toho, co jednou získala."
"Však se ještě ničeho nevzdali," řekl Shef. "Král nás žádá o misionáře. Neříká, že je někdo vyslyší, že se jeho lid jen tak obrátí na naši víru."
"Mají svou Bibli, ale my máme naše vidění," vykřikl Thorvin. "Uvidíme, co z toho je silnější!"
Z křesla v koutě se ozval Brandův bas. "Jarl má pravdu, Thorvine. Zadej ten úkol anglickým propuštěncům."
"Neznají staré legendy," protestoval Thorvin. "Co oni tak vědí o Thorovi nebo Njördovi nebo o legendách o Freyovi a

Lokim? Neznají posvátné příběhy ani jejich skrytý význam."
"Nemusejí je znát," odvětil Brand. "Posíláme je tam proto, aby mluvili o penězích."

Kapitola 3

Tak jako každého nedělního rána, i toho krásného dne se vesničané ze Suttonu v berkshirském kraji v království Wessex shromáždili, jak jim bylo nařízeno, před sídlem svého pána Hereswitha, zemana zesnulého krále Ethelreda. Nyní, šeptalo se, byl zemanem krále Alfréda. Nebo snad je Alfréd stále princem? Však jim to oznámí. Oči všech přítomných bloudily po sousedech a lidé se navzájem počítali, všímali si, kdo je přítomen, a jestli se snad někdo odvážil pohrdnout rozkazem Hereswitha, že se všichni musejí sejít a vydat se do tři míle vzdáleného kostela, kde jim budou kázat Boží zákon, jenž stojí za zákony lidí.
Po chvíli se všichni obraceli jedním směrem. Na malém prostranství před pánovým domem z mohutných klád stáli neznámí muži. Na první pohled ani nevypadali jako cizinci, ničím se nelišili od těch čtyřiceti či padesáti místních mužů - sedláků, otroků a dětí sedláků. Byli drobné postavy a oblečení v hrubých vlněných halenách. Jejich šestičlenná skupinka jen mlčky postávala opodál. Žádného z nich však v Suttonu ještě nikdy nikdo nespatřil, což nemělo v srdci anglického venkova, nepřivyklého pocestným, obdoby. Každý z nich se opíral o dlouhou dřevěnou hůl, pobitou železnými pásy, která vypadala jako topor válečné sekyry, avšak byla dvakrát tak dlouhá.
Vesničané se od nich automaticky odtáhli. Nevěděli, co tyhle novoty znamenají, ale dlouhé roky je naučily, že to, co je nové, bývá také nebezpečné - dokud to nespatří a neschválí či neodmítne jejich pán. Dveře stavení se otevřely a Hereswith vyšel ven, následován svou ženou a hejnem synů a dcer. Jakmile spatřil sklopené oči svých poddaných, vyprázdněný prostor a cizince, ruka mu automaticky sjela k jílci meče.
"Proč jdete do kostela?" zvolal náhle jeden z cizinců. Jeho hlas vyplašil holuby, kteří se vznesli z prašného dvora k nebi. "Je tak krásný den. Proč se raději nevyhříváte na slunci? Nebo nepracujete na polích, pokud je toho zapotřebí? Proč se chystáte vléct tři míle do Draytonu a zase zpátky? A ještě tam poslouchat, jak vám někdo přikazuje platit desátky?"
"Kdo, k čertu, jste?" zavrčel Hereswith a vykročil k nim.
Cizinec se napřímil a nahlas vykřikl, aby to všichni slyšeli. Vesničané si všimli, že má divný přízvuk. Je Angličan, o tom není pochyb. Ale ne odtud z Berkshire. Možná není ani z Wessexu?
"Jsme muži krále Alfréda. Máme královo povolení a rozkaz zde promluvit. Čí lidé jste vy? Snad biskupovi?"
"Alfrédovi lidé - no tak to zatraceně nejste!" zabručel Hereswith a vytasil meč. "Vždyť je jasné, že jste cizinci!"
Muži zůstali nehybně stát na svých místech.
"Máš pravdu, že jsme cizinci. Přišli jsme však s dovolením krále Alfréda, nabídnout vám dar. Přinášíme vám svobodu - máte možnost vymanit se z moci církve i z otroctví."
"Tak to tedy ne! Nikdo mi tu nebude bez mého dovolení osvobozovat otroky!" zaujal Hereswith konečně pevné stanovisko. Rozmáchl se vodorovně mečem a chystal se srazit nejbližšímu cizinci hlavu.
Cizinec okamžitě uskočil a pozvedl svou podivnou okovanou hůl. Meč narazil na kov a vyletěl Hereswithovi z necvičených rukou. Zeman se přikrčil a zatápal prsty po jílci. Očima přejížděl z jednoho cizince na druhého.
"Jen klid, pane," řekl ten muž. "Nepřišli jsme ti způsobit žádnou škodu. Pokud nás vyslechneš, povíme ti, proč nás sem tvůj král povolal a jak je to možné, že jsme zároveň cizinci i jeho lidmi."
Nic z toho, co řekl, však Hereswitha nepřesvědčilo o tom, že by ho měl vyslechnout nebo s ním jednat. S mečem opět pevně v ruce se napřímil a vyrazil sekem ve výši kolen. Cizinec úder opět bez námahy zablokoval svou holí. Když se zeman napřahoval k dalšímu úderu, muž udělal krok dopředu, položil mu hůl šikmo přes hrudník a zatlačil ho zpět.
"No tak pomozte mi, chlapi," zařval zeman na hlouček svých ztichlých poddaných a vyrazil k dalšímu útoku, tentokrát připravený k bodnutí na břicho svého protivníka.
"Tak to už stačí," ozval se další z mužů, kteří stáli proti němu, a vrazil mu hůl mezi nohy. Zeman o ni zakopl a zřítil se na zem. Když se znovu škrábal na nohy, první z mužů vytáhl z rukávu krátký, zplihlý váleček z plachtoviny: otrokářská "tišítko". Udeřil zemana do spánku, shrbil se a přichystal se k dalšímu úderu. Když Hereswith spadl na obličej a zůstal bez pohnutí ležet, kývl, zastrčil si váček zpátky do rukávu a pokynul zemanově ženě, ať jde a postará se o svého muže.
"A teď," otočil se cizinec k fascinovanému a stále nehybnému publiku, "nám dovolte říct, kdo jsme a čím jsme byli předtím.
Jsme Poutníci z Norfolku. Ale vloni touto dobou jsme ještě byli otroky církve. Otroky velkého kláštera v Ely. Neseme vám zprávu o tom, jak jsme získali svobodu."
Otroci v davu, snad tucet z padesáti přítomných mužů a stejně tolik žen, si vyměnili vystrašené pohledy.
"A místním svobodným občanům," pokračoval Sibba, bývalý otrok kláštera v Ely a potom střelec z armády Poutníků, veterán vítězné bitvy nad samotným Ivarem Měkkýšem, "svobodným občanům chceme vyprávět o tom, jak jsme získali svou vlastní půdu. Dvacet akrů na hlavu," dodal. "Nezatížených žádnou daní, kromě služby, jíž jsme povinováni našemu pánovi, jarlu Shefovi. A služby, kterou dobrovolně - říkám dobrovolně - nabízíme Cestě. Dvacet akrů. Bez daní. Stojí zde snad někdo, kdo se může pochlubit něčím takovým?"
Tentokrát na sebe navzájem pohlédli svobodní občané v davu a ozval se šum zájmu. Zatímco Hereswitha odtáhli v bezvědomí zpět do domu, jeho nájemci se shlukli blíž kolem nově příchozích, nevšímajíce si meče, jenž zůstal bez povšimnutí ležet v prachu.
"Kolik vás stojí vaše víra v Krista?" začal Sibba. "Kolik jen je to peněz? Poslouchejte a já vám povím "

o o o

"Jsou všude," hlásil biskupův správce. "V kraji je jich plno - jsou jako blechy v psím kožichu."
Biskup Daniel se nad jeho málo důstojnými slovy zamračil, ale pak se rozhodl držet jazyk za zuby. Potřeboval jeho zprávy.
"Tak, jak povídám," pokračoval správce. "Všichni jsou z Norfolku a všichni tvrdí, že jsou propuštěnými otroky. Dává to smysl. Když to spočítáš, Ctihodnosti, jen na našich pozemcích ve Winchesteru a v klášterech a přilehlých hrabstvích máme na tisíc otroků. Ten muž, co ses o něm zmínil, ten nový jarl, jak mu pohané říkají - klidně sem mohl poslat z Norfolku na tři tisíce otroků, aby šířili ty jeho zprávy."
"Musíme je pochytat," vyrazil ze sebe Daniel, "a vykořenit ten plevel jako koukol mezi obilím."
"To nebude tak snadné. Slyšel jsem, že je otroci odmítají vydat, a stejně tak i sedláci. Páni se k nim nedokážou dostat. A když se jim to podaří, oni se brání. Vždycky cestují přinejmenším ve dvojicích. Někdy chodí i ve skupinách po tuctu či po dvaceti - s takovou bandou je v malé vesnici těžké pořízení. A kromě toho "
"Co ještě kromě toho?"
Správce opatrně volil slova. "Ti přivandrovalci tvrdí - může to ovšem být lež - že přicházejí na výzvu krále Alfréda "
"Prince Alfréda! Nikdy nebyl korunován!"
"Omlouvám se, pane. Prince Alfréda. Ale dokonce i někteří zemani by zřejmě do rukou církve neochotně vydávali muže, povolané králem. Tvrdí - tvrdí, že je to záležitost velkých pánů a že oni se do toho nemíní vměšovat." A mnozí se stejně staví proti církvi a na stranu prince, posledního z rodu Cerdiků, pomyslel si správce. Ale byl příliš chytrý, než aby to říkal nahlas.
Ten lhář a podvodník, myslel si biskup. Ani ne před měsícem seděl přímo tady v této komnatě, klopil oči jako nějaká stydlivá panna, omlouval se a ponížen žádal o radu. Ale jakmile vyšel z místnosti, hned zavolal na pomoc nevěřící! A teď se ukrývá neznámo kde, jen čas od času se objeví zpráva o tom, že se zjevil v té či oné části Wessexu, a vyzývá své zemany ke svržení církve. Jak dlouho vydrží víra bez půdy a peněz, jež ji podporují? A jak dlouho to s takovou potrvá, než se přímo před branami tohoto kláštera objeví nějaký posel nebo rovnou armáda s příkazem, ať se biskup vzdá svých práv a svých nájmů?
"Takže," řekl si Daniel napůl pro sebe, "to vypadá, že si s tím sami ve Wessexu neporadíme. Musíme požádat o pomoc zvenčí.
A vskutku se už blíží mocná síla, která vyhubí toto zlo, takže se už nikdy nevzchopí.
Nemohu si však dovolit prodlení. Je mou křesťanskou povinností jednat." A taky, dodal v duchu pro sebe, mou povinností vůči sobě samému. Biskup, co jen sedí a nic nedělá - jak by se to asi líbilo Svatému otci v Římě? Jak by asi rozhodl, až přijde čas určit, kdo bude hlavou církve v Anglii?
"Ne," pokračoval biskup. "Hnízdem, odkud přichází všechno zlo, je Norfolk. Inu, co Norfolk zavinil, musí Norfolk zase napravit. Jsou mezi námi tací, kteří si jsou ještě dobře vědomi svých křesťanských povinností."
"V Norfolku, pane?" zeptal se pochybovačně správce.
"Ne. V exilu. Ten mrzák Wulfgar a jeho syn. Jednoho z nich připravili Vikingové o údy. Toho druhého o celé hrabství. A je tady i král Burgred z Mercie. Myslel jsem si, že mi nic není do toho, kdo bude vládnout Východní Anglii, Mercii či Wessexu, ale mýlil jsem se. Bude lepší, když království mučedníka Edmunda připadne zbožnému Burgredovi, než aby se jej měl zmocnit Alfréd. Alfréd Nevděčník.
Pošli pro mé tajemníky. Hned těm třem napíšu, i mým bratřím v Lichfieldu a Worchesteru. Co církev ztratila, církev zase získá zpět."
"Myslíš, že přijedou, pane?" zeptal se správce. "Nebudou mít strach napadnout Wessex?"
"Za Wessex teď mluvím já. A ve hře jsou ještě mocnější síly než Wessex nebo Mercie. Burgredovi a těm ostatním jen nabízím, že se mohou hned od začátku přidat na stranu vítězů. A potrestat nestoudnost pohanů a otroků. Musíme z nich udělat odstrašující příklad."
Biskup křečovitě zaťal pěsti. "Ne, nevykořením tu shnilotinu jako plevel. Vypálím ji jako sněť."

o o o

Tmavou místností, kde spalo na tucet misionářů, zabalených do houní, se rozlehl šepot: "Sibbo, myslím, že se venku něco děje."
Sibba se nehlučně připojil ke svému druhovi u malého nezaskleného okýnka. Venku v měsíčním svitu se tiše rozkládala vesnice Stanford-in-the-Vale, vzdálená deset mil a stejně tolik kázání od Suttonu. Vítr před sebou hnal mračna, která vrhala stíny na nízké proutěné domky, oplácané hlínou, i na zemanovo dřevěné stavení, v němž teď misionáři přebývali.
"Co jsi zahlídl?"
"Něco se tam blýsklo."
"Někdo zapomněl uhasit oheň?"
"To myslím, že ne."
Sibba se šel beze slova podívat do pokojíku se vstupem z hlavní síně domu. Tam by měl se svou ženou a dětmi spát zeman Elfstan, muž, jenž přísahal věrnost králi Alfrédovi. Za okamžik byl Sibba zpět.
"Všichni tam jsou, slyšel jsem jejich dech."
"Takže oni to nejsou. To ale neznamená, že jsem nic neviděl. Podívej, už zas!"
Venku se z jednoho temného místa na druhý přesunul nějaký stín, blíž ke stavení. V měsíčním světle se něco zalesklo. Byl to záblesk kovu.

Sibba se otočil ke stále ještě spícím mužům. "Vstávejte, hoši. Poberte si věci."
"Zkusíme utíkat?" zeptal se muž, jenž byl na hlídce.
Sibba zavrtěl hlavou. "Musejí vědět, kolik nás tu je. Nezaútočili by, kdyby neměli jistotu, že nás zvládnou. Venku by s náma měli snadnější práci, takhle nás musí odsud vyšťourat. Zkusíme jim přitom vylámat zuby."
Muži za ním se škrábali na nohy, natahovali si spodky a připínali pásy. Jeden z nich rozbalil ranec a začal z něj vytahovat podivné kusy kovu. Ostatní se před ním řadili, v rukou své dlouhé poutnické hole, které veřejně nosili.
"Jděte tvrdě po nich," zabručel muž s rancem, zatímco se snažil nasadit čepel halapartny na speciálně upravený vršek hole.
"Musíme jednat rychle," řekl Sibba. "Berti, vem si dva muže ke dveřím, jednoho na každou stranu. Wilfi, ty máš druhé dveře. Ostatní zůstaňte u mě, uvidíme, kde nás bude zapotřebí."
Pohyb a řinčení kovu probudilo zemana Elfstana, který s tázavým pohledem vkročil do místnosti.
"Někdo je venku," řekl Sibba. "Nemá přátelské úmysly."
"Já s tím nemám nic do činění."
"To přece víme. Podívej, pane, tebe určitě nechají jít. Když půjdeš hned teď."
Zeman váhal. Zavolal svou ženu a děti, které se mezitím spěšně oblékaly, a potichu s nimi chvíli rozmlouval.
"Můžu otevřít dveře?"
Sibba se rozhlédl. Jeho muži byli připravení, zbraně v obranné pozici. "Můžeš."
Zeman zvedl těžkou závoru, jež blokovala dvojitý hlavní vchod do domu, a otevřel obě křídla. Když se tak stalo, ozval se zvenku hlasitý výdech, téměř vzdech. Čekalo tam mnoho mužů, připravených k útoku. Teď jim bylo jasné, že byli spatřeni.
"Má žena a děti - vycházejí z domu!" zakřičel Elfstan. Děti rychle vyběhly ze dveří a za nimi utíkala zemanova žena. Když uběhla několik stop, otočila se a zoufalými gesty ho povolávala. Její muž zavrtěl hlavou.
"Jsou to mí hosté," řekl. Zvedl hlas, aby ho slyšeli i skrytí útočníci. "Mí hosté a hosté krále Alfréda. Nevím, kdo jsou ti zločinci tam venku, ale až je královi muži dopadnou, budou viset."
"Wessex nemá krále," vykřikl kdosi z těch venku. "A my jsme služebníci krále Burgreda a církve. Ti, jež nazýváš tvými hosty, jsou lotři a kacíři. Uprchlí otroci! Přišli jsme jim nasadit obojky a ocejchovat je."
Měsíční světlo náhle ozářilo tmavé postavy, vystupující ze stínu budov a plotů a stahující se k zemanovu stavení. Ani na okamžik nezaváhali. Bylo by bývalo snazší překvapit protivníka ve spánku, ale řekli jim, že se stejně jedná jen o propuštěné otroky, nejnižší z nejnižších. Muže, jež nikdo neučil zacházet s mečem, nikdo je od dětství necvičil v boji. Kteří nikdy nepocítili, jak se do dřeva jejich štítu zakusuje čepel. K temným dveřím vedoucím do síně se seběhlo na tucet mercijských vojáků. Za nimi, když se už přestalo jednat o utajené přepadení, se ozvalo troubení rohů, vyzývající k útoku.
Vrata domu byla široká šest stop našíř, tolik jako roztažené paže dospělého muže. Mohli jimi projít jen dva ozbrojenci vedle sebe. Dvojice vojáků se zdviženými štíty a rozzářenými tvářemi se jimi také okamžitě vhrnula dovnitř.
Žádný z nich nestačil zaregistrovat smrtící úder. Jak se v šeru rozhlíželi po svých protivnících, na které se chystali zaútočit svými meči, z obou stran po nich náhle ťaly halapartny, ve výši stehen - pod štíty a drátěné košile. Čepel halapartny, se sekerou na jedné straně a bodcem na druhé, byly dvakrát těžší než meč. Jedna prosekla útočníkovi nohu a zajela mu hluboko do stehna. Druhá sjela po kosti nahoru, hluboko do pánve. Zatímco jeden voják ležel na zemi v tratolišti krve a zbývaly mu už je n vteřiny života, druhý ze bezmocně zmítal a s hroznými skřeky se pokoušel vytrhnout velký kus kovu, zaseknutý hluboko do kosti.
Přes ně se už hrnuli další. Setkali se s hroty oštěpů, jež snadno pronikly dřevem štítů i kovovými kroužky drátěné košile a zahnaly zmatené klubko sténajících vojáků s probodnutými útrobami o několik kroků zpět. Čepele, míhající se v obloucích o poloměru šest stop, teď začaly obrněnce porážet jako dobytek na jatkách. Několik vteřin se však zdálo, že jen množství a váha vojáků v prvním náporu obranou Poutníků prorazí.
Tváří v tvář neznámé smrti jim však povolily nervy a mercijští vojáci ustoupili, nemotorně se snažíce odvléct s sebou své mrtvé a zraněné.
"Tak to bychom pro začátek měli," zamumlal jeden Poutník.
"Oni se vrátí," řekl Sibba.
Mercijští ozbrojenci se vrátili ještě čtyřikrát, stále vyčerpanější, pokoušejíce se, když si uvědomili taktiku obránců a povahu zbraní, vyhnout se úderu a vrhnout se vpřed dřív, než se halapartníci stačí svými těžkopádnými zbraněmi znovu rozmáchnout. Norfolčané zase využívali svého počtu, toho, že mohli ke každému vchodu postavit dva muže, kteří útočili z obou stran. Obě strany už měly své mrtvé a zraněné.
"Pokoušejí se probít dovnitř zdí," zamumlal Elfstan Sibbovi, jenž byl stále ještě na nohou. - Obloha začínala pozvolna blednout.
"Dveře nebo zeď, v tom není žádný rozdíl," odvětil Sibba. "Tak i tak se musí pokusit dostat dovnitř. Dokud nás bude tolik, abychom mohli bránit všechny vstupní otvory."

o o o

Venku mezitím bledý muž rozzuřeně zíral na zakrváceného a vyčerpaného člověka před sebou. S útočníky přijel i Alfgar, jenž chtěl být svědkem zničení skupiny Poutníků. Průběh akce ho zatím vůbec nepotěšil.
"Nemůžete se dostat dovnitř?" řval vztekle. "Postavit se hrstce otroků?"
"Ta hrstka otroků nás už připravila o hromadu dobrých vojáků. Máme osm mrtvých a tucet zraněných, všechny vážně. Udělám to, co jsme měli udělat hned."

Velitel se otočil ke svým mužům a pár jich poslal k nepoškozenému štítu stavení. Vojáci nesli otepi roští, které naskládali u zdi. Ocílka udeřila na křesadlo a na suché větévky a slámu dopadl déšť jisker. Za okamžik vyšlehly plameny.
"Ale já chci zajatce," protestoval Alfgar.
"Pokud se nám podaří je dostat " pokrčil mercijský kapitán rameny. "Teď se musejí každopádně oni vydat k nám."

o o o

Když se do síně plné průvanu začal valit dým, Sibba a Elfstan na sebe jen beze slova pohlédli. V sílícím úsvitu už bylo možné rozeznat jejich tváře.
"Kdyby ses jim teď vzdal, třeba by tě ještě vzali do zajetí," řekl Sibba. "Mohli by tě předat tvému králi. Kdo ví, když jsi zeman?"
"O tom silně pochybuji."
"Co budeme dělat?"
"To, co se vždycky dělá v takových případech. Počkáme tady, dokud se budeme moci nadechnout. Až bude kouř nejhustší, vyrazíme všichni ven a budeme doufat, že se jednomu či dvěma z nás podaří ve zmatku uniknout."
Dým rychle houstl a v místnosti se objevily rudé záblesky plamenů, zakusujících se do stěn. Elfstan se pokusil odtáhnout jednoho zraněného z dosahu kouře, ale Sibba jej pohybem ruky zadržel.
"Udušení kouřem je lehká smrt," řekl. "Lepší než cítit, jak ti plameny olizují kůži."
Jak jejich výdrž postupně slábla, jeden halapartník za druhým vybíhali ven, snažíce se běžet pár yardů po větru, chráněni kouřovou clonou. Jejich protivníci jim vesele nadbíhali a s vytaseným mečem či napřaženou dýkou se po nich vrhali, toužíce pomstít se za dlouhou a krušnou noc. Poslední běžel nešťastník Sibba. Když vyběhl ven, dva vojáci, kteří už věděli, jakou cestou jejich kořist poběží, natáhli přes cestu lano. Než stačil Sibba vstát nebo vytasit svůj krátký nůž, ležel na břiše, do zad se mu zarývalo čísi koleno a svalnaté ruce svíraly jeho zápěstí.
Elfstan, poslední muž, jenž zůstal v teď už pouhé kostře svého domu, pomalu vyšel ven. Neutíkal po větru jako ostatní, ale se zdviženým štítem a taseným mečem dlouhými kroky vystoupil z dýmu. Vojáci zaváhali. Toto přece je muž jako oni. Z bezpečné vzdálenosti pozorovali, jak jejich pán čelí smrti, Elfstanovi nájemci a nevolníci.
Elfstan chraptivě vyzval vojáky k boji, a pokynul nejbližšímu, ať k němu přistoupí. Jeden z nich se oddělil z hloučku a zaútočil. Sekl několikrát mečem, vyrazil dopředu štítem. Elfstan údery s lehkostí zkušeného šermíře odvracel, navracel rány štítem, kroužil kolem protivníka a pokoušel se odhalit slabinu v pohybu zápěstí nebo technice. Šermířský souboj, ten ponurý tanec, jenž je od dětství cílem panské výchovy a výcviku, se táhl minutu za minutou. Potom voják vycítil, že wesexský zeman začíná být vyčerpán. Když paže se štítem proti němu klesla, naznačil nízký sek, jenž náhle změnil v krátké bodnutí. Čepel se zabodla pod ucho. Když padal k zemi, Elfstan naposledy máchl mečem. Jeho protivník se zapotácel, nevěřícně pohlédl na krev, tryskající mu ze stehenní tepny, a také se zhroutil, pokoušeje se oběma rukama zastavit krvácení.
Z davu vesničanů se ozval šum. Elfstan byl přísný pán, mnozí otroci pocítili úder jeho pěsti a mnozí svobodní občané moc jeho peněz. Byl však jejich sousedem a bojoval proti vpádu nepřítele do jejich vesnice.
"Dobrá smrt," řekl kapitán vojáků profesionálním tónem. "Prohrál, ale možná vzal svého muže s sebou."
Alfgar jen znechuceně zabručel. Za ním tlačili sluhové k domu pojízdnou bednu s jeho otcem. Mezerami v řídké palisádě kolem vesnice bylo vidět, jak se blíží další část průvodu, vůz plný černých mnichů. Mezi nimi se paprsky vycházejícího slunce zatřpytily na pozlacené berle biskupa.
"No, aspoň pár zajatců máme," řekl.

o o o

"Dva?" nevěřícně opakoval biskup Daniel. "Devět jste jich zabili a jen dva zajali?"
Nikdo se nenamáhal mu znovu odpovídat.
"Musíme toho co nejlépe využít," řekl Wulfgar. "Co s nimi chceš provést? 'Odstrašující příklad', říkal jsi."
Oba propuštěnci stáli před nimi a každého z nich drželi dva vojáci. Daniel k nim přikročil, natáhl ruku, popadl řemínek, který měl jeden z nich kolem krku, a se škubnutím jej přetrhl. Pohlédl na přívěsek ve své ruce a udělal totéž i s druhým vězněm. Thorovo stříbrné kladivo a Tyrův meč. Strčil si je do kapsáře. Pro arcibiskupa, pomyslel si. Vlastně ne. Ceolnoth je příliš velký slaboch, stejně jako ten nerozhodný Wulfhere z Yorku.
Přívěsky jsou pro papeže Mikuláše. S těmihle kousky stříbra v ruce si třeba uvědomí, že církev v Anglii si už nemůže déle dovolit mít v čele takové slabochy.
"Přísahal jsem, že tu sněť vypálím," prohlásil, "a to taky učiním."
O hodinu později stál Wilfi z Ely připoutaný ke kůlu, s nohama pevně svázanýma, aby nekopal. Chrastí se hned vzňalo jasným plamenem, který mu začal olizovat vlněné kalhoty. Wilfi se začal svíjet v poutech, a navzdory svému úsilí statečně snášet muka, začal vyrážet bolestné steny. Vojáci z Mercie na něj se zájmem hleděli, zvědaví na to, jak dokáže takový otrok snášet bolest. Vesničané hleděli spíš ustrašeně. Spatřili už mnoho poprav, ale ani ten nejhorší zločinec, vraždící ze zálohy, nemusel nikdy čelit ničemu horšímu, než je oprátka. Pomalu někoho týrat k smrti bylo v Anglii nezákonné. Nebylo to ovšem proti zákonům církve.
"Dýchej kouř!" zakřičel náhle Sibba. "Dýchej kouř!"
I přes závoj bolesti ho Wilfi zaslechl, sklonil hlavu a zhluboka vdechoval dým. Zatímco jeho mučitelé váhali, zda k němu přistoupit, začal se v poutech hroutit dopředu. Když upadal do bezvědomí, na okamžik se vzchopil a pohlédl

vzhůru.
"Tyre," zvolal. "Tyre, pomoz mi!" Jakoby v odpověď na jeho volání se kolem něj zvedl hustý sloup dýmu. Když se dým rozptýlil, odsouzenec už jen nehybně visel. Diváci mezi sebou tiše rozmlouvali.
"To tedy moc velký příklad nebyl," poznamenal Wulfgar. "Počkej, ukáži ti, jak na to."
Když vlekli Sibbu k druhému kůlu, vydal Wulfgar rozkaz a muži se rozběhli do nejbližšího domu. Za okamžik se vynořili a kutáleli pivní sud, jaký se našel i v tom nejubožejším domku. Na Wulfgarův pokyn vyrazili dno, sud obrátili a vyrazili také víko, čímž vytvořili krátký válec. Majitel sudu mlčky přihlížel, jak se jeho zásoba piva na léto vsakuje do hlíny.
"Přemýšlel jsem o tom," řekl Wulfgar. "Co jiného jsem mohl dělat? Potřebuješ tah. Jako v krbovém komíně."
Začali připoutávat bledého a strnule hledícího Sibbu ke kůlu vedle hranice, na níž zemřel jeho přítel. Když kolem něj skládali otepi roští, přistoupil k hranici Daniel.
"Zřekni se svých pohanských bohů," pravil. "Navrať se ke Kristu. Já sám ti dám rozhřešení a před upálením tě milostivě probodneme."
Sibba jen zavrtěl hlavou.
"Odpadlíku!" vykřikl biskup. "To, co za chvíli pocítíš, bude jen začátek věčných plamenů pekelných. Pamatujte!" otočil se k zástupu vesničanů a zahrozil jim sevřenou pěstí. "Vy všichni budete navěky trpět jeho bolestí. Všichni lidé by tak trpěli, kdyby nebylo Krista. Krista a církve svaté, jež stráží klíče od nebeské i pekelné brány!"
Na Wulfgarův příkaz přivalili sud bez dna a navlékli jej kolem kůlu a odsouzence, vykřesali oheň a rozfoukali plameny. Proud vzduchu vtáhl ohnivé jazyky do sudu, plameny vystřelily vzhůru a divoce olízly tělo i tvář muže, připoutaného ke kůlu. Po krátké chvíli začal odsouzenec vřískat bolestí. Vřeštěl pořád dál a pořád silněji. Na tváři zmrzačeného muže, jenž popravu pozoroval ze své měkce vystlané bedny, se pomalu objevil spokojený úsměv.
"Něco říká," vyhrkl najednou Daniel. "Něco říká, chce odvolat. Uhaste ten oheň! Dejte to roští pryč!"
Vojáci hráběmi odhrabali hořící roští. Opatrně přistoupili ke kůlu a rukama, obalenýma do hader, odstranili doutnající sud.
Objevila se zuhelnatělá postava, ve zčernalém obličeji se mezi ožehlými rty zableskly bílé zuby. Plameny svraštily Sibbovy oční bulvy, a když lapal po dechu, vnikl mu oheň hluboko do plic. Stále však byl při vědomí.
Pozvedl tvář k blížícímu se biskupovi - i přes svou slepotu si uvědomil, že je zase na otevřeném prostranství.
"Odvolej," zakřičel Daniel tak, aby to všichni slyšeli. "Dej mi znamení, jakékoliv znamení, a já tě požehnám křížem a bez bolesti pošlu tvou duši k soudnému dni."
Sklonil se pod svou mitrou k odsouzenci, aby zachytil slova, která snad mohla vyjít ze spálených plic.
Sibba dvakrát zakašlal a vyplivl zuhelnatělou tkáň ze svého hrdla biskupovi do tváře.
Daniel uskočil, s odporem si otřel černé hleny okrajem vyšívaného roucha. Zmocnil se ho neovladatelný třas.
"Zpět!" vydechl. "Dejte to zpátky. Vraťte ten sud. Zapalte znovu ten oheň. A tentokrát," zařval, "si může vzývat své pohanské bohy, dokud ho nevezme ďábel!"
Ale Sibba už nekřičel. Zatímco Daniel běsnil a Wulfgar se šklebil jeho zmatku, zatímco vojáci pomalu přikrývali těla hořícím dřívím, aby si ušetřili kopání hrobu, z davu se tiše vytratili dva muži. Nikdo kromě sousedů je nespatřil, a sousedé nic neřekli. Jeden z nich byl syn Elfstanovy sestry. Druhý viděl, jak mu v bitvě, které nerozuměl a o kterou se nezajímal, zničili domov. Řeči, které se šířily po celém kraji, jim napověděly, kam se mají se svou zprávou vydat.

Kapitola 4

V Shefově tváři se nepohnul ani sval, když na něj vyčerpaný posel, sotva se po dlouhé jízdě držící na nohou, vychrlil své zprávy: mercijská armáda je ve Wessexu. Král Alfréd zmizel neznámo kam. Kdekoliv se objevili vyslanci Cesty, byli nemilosrdně pronásledováni. Církev uvalila na krále Alfréda a všechny jeho spojence klatbu - byli zbaveni všech práv a nikdo jim nesměl poskytnout pomoc ani přístřeší.
A všude planuly hranice - nebo tam, kde nebyl přítomen strašlivý živý -mrtvý Wulfgar, stály podle rozkazu biskupa z Winchesteru kříže. Posel pokračoval dlouhými seznamy jmen: druhové, veteráni z bitvy proti Ivarovi, členové střeleckých oddílů. Seznam se táhl dál a dál a Thorvin jen šokované sténal, jak jím otřásla i smrt těch, kteří nebyli z jeho národa, nemluvili jeho jazykem a jen po několik krátkých týdnů s ním sdíleli jeho víru. Shef dál nehybně seděl na svém nízkém sedátku a znovu a znovu palcem hladil kruté tváře vytesané do kamenného žezla.
On to věděl, dovtípil se náhle Brand, který si vzpomněl na to, jak Shef rozhodně zavrhl Thorvinovu nabídku, že se vydá šířit víru sám. On věděl, že se stane tohle nebo něco podobného. To znamená, že poslal svůj vlastní lid, Angličany, muže, jež on sám pozvedl z prachu, tam, kde je, jak dobře věděl, čekala mučednická smrt. Vždyť totéž udělal i svému otci! Musím si být jistý, naprosto jistý, že tím odhadujícím pohledem nikdy nepohlédne na mě. Kdybych už předtím nevěděl, že je to Odinův syn, teď bych to zajisté poznal.
A přece - pokud by to neudělal, byl bych nyní truchlil pro Thorvina a ne pro hrstku sedláků.
Posel zmlkl, konečně zbaven svého břemene hrůzných zpráv. Shef ho jedním slovem propustil a poslal ho najíst a odpočinout si. Potom se obrátil ke členům rady, sedícím kolem něj ve sluncem zalité horní síni. Byli tu Thorvin a Brand, Farman a bývalý křesťanský kněz Bonifác se svým věčně připraveným brkem a pergamenem.
"Všichni jste to slyšeli," řekl. "Co musíme teď udělat?"
"Je snad ještě zapotřebí o tom jednat?" zeptal se Thorvin. "Náš spojenec nás zavolal. Teď ho církev připravila o jeho práva. Musíme mu okamžitě vyrazit na pomoc."
"A nejen to," ozval se Farman. "Pokud se kdy naskytla příležitost k trvalým změnám, je to dnes. Máme tu rozdělené království. Jeho právoplatný král, ač je sám křesťanem, stojí na naší straně. Kolikrát už křesťané šířili svou víru tak, že

obrátili krále a přiměli ho obrátit i jeho lid? Stojí při nás nejen otroci, ale i propuštěnci a polovina zemanů. Právě teď máme možnost zastavit křesťanskou lavinu. Nejen v Norfolku, ale ve velkém království."
Shef tvrdohlavě stiskl rty. "Co říkáš ty, Brande?"
Brand pokrčil mohutnými rameny. "Musíme pomstít své přátele. Nejsme žádní křesťané - aha, omlouvám se, otče. My ostatní však nejsme žádní křesťané, abychom odpouštěli svým nepřátelům. Já jsem pro útok."
"Já jsem však jarlem. Já musím učinit konečné rozhodnutí."
Všichni přítomní pomalu přikývli.
"Já si myslím, že když jsme tam poslali naše misionáře, píchli jsme do vosího hnízda. A teď nás ty vosy pobodaly. Měli jsme to předvídat."
Ty jsi to věděl, řekl mu v duchu Brand.
"A já jsem píchl do druhého, když jsem zabavil církevní půdu. Za to mě vosy ještě nepobodaly, ale dlouho to, myslím, nepotrvá. Čekám to každým dnem. Předvídám to. Já tvrdím: počkejme si na své nepřátele, než udeříme. Vím, že se zakrátko objeví tady u nás."
"To máme nechat naše druhy odpočívat bez odvety?" zavrčel Brand.
"Ztratíme svoji šanci na království, království Poutníků," zabědoval Farman.
"A co tvůj spojenec Alfréd?" chtěl vědět Thorvin.
Shef je pomalu přesvědčil. Trpělivě opakoval své argumenty. Znovu a znovu vyvracel jejich námitky. Nakonec je přesvědčil, aby týden vyčkali na další zprávy.
"Já jenom doufám," řekl nakonec Brand, "že z tebe dobré bydlo neudělalo slabocha. Vlastně z nás všech. Měl bys trávit víc času s armádou a ne s tupohlavci u svého soudu."
To je aspoň dobrá rada, pomyslel si Shef. Aby uklidnil rozvášněné city, obrátil se na otce Boniface, který se jediný porady neúčastnil, jen čekal na to, až ho vyzvou k zápisu závěrů shromáždění nebo rozkazů.
"Otče, pošli, prosím, pro víno, ano? Vyschlo nám v hrdlech. A můžeme aspoň připít na památku našich mrtvých kamarádů něčím lepším, než je pivo."
V půli cesty ke dveřím se však kněz, stále ještě tvrdohlavě lpící na své černé kutně, zastavil.
"Víno už došlo, pane. Sklepníci říkali, že čekají na zásilku od Rýna, ale loď nepřiplula. Už po čtyři týdny nepřiplula z jihu ani jedna loď, dokonce ani do Londýna. Dám místo toho narazit sud nejlepší medoviny. Asi vane špatný vítr."
Brand mlčky vstal, přistoupil k oknu a zahleděl se na mračna na obzoru. Co to má znamenat, pomyslel si. V tomhle počasí bych mohl plout od ústí Rýna až k Yare v máminých rozbitých neckách. A on říká, že je špatný vítr! Něco tu nesedí, ale s počasím to nemá nic společného.

o o o

Ten den se za svítání vykulili z postelí nešťastní kapitáni a mužstva stovky zkonfiskovaných obchodních lodí - jednostěžných kog s oblým dnem i větších, anglických, franckých a fríských lodí - a zahleděli se na oblohu, jež se klenula nad přístavem Dunkerque. Už to tak dělali déle než měsíc - snažili se odhadnout, zda mají příznivé podmínky pro plavbu a jestli se jejich páni uráčí vydat rozkaz k vyplutí.
Spatřili, jak se z východu line světlo, které již začalo překonávat husté lesy a osady Evropy, řeku a také mýtnou bránu, hrad a násep. Na celém světadílu ozářily první sluneční paprsky pochodující vojáky, shluky zásobovacích vozů a podkoní, vedoucí náhradní koně.
Když se sluneční paprsky přehouply až ke kanálu La Manche (tenkrát ještě stále Franckému moři), ozářily nejvyšší banderol na kamenném donjonu, který se nacházel uvnitř dřevěné tvrze, jež strážila přístav Dunkerque. Když to spatřil velitel stráží, pokynul trubači. Ten si naslinil rty, našpulil ústa a vyzývavě zatroubil na kovovou trubku. Ze všech okolních hradeb následovala okamžitá odpověď ostatních stráží a vojáci v pevnosti se začali hrabat ven z postelí. A venku, v táboře, v přístavu a všude v koňských ohradách, jež se táhly ven do polí kolem města, se probudili vojáci, zkontrolovali svou výstroj a okamžitě je napadlo totéž, co námořníky, uvězněné v přístavu. Rozhoupají se dnes jejich páni k něčemu? Vydá král Karel se svými jezdci a jezdci, jež mu poslali jeho bohabojní bratři a synovci - kteří se báli především papeže - rozkaz ke krátké zámořské cestě do Anglie?
V přístavu mezitím kapitáni pohlédli na své korouhvičky a pečlivě zhodnotili východní i západní obzor. Velitel kogy Dieu Aide, kogy, jež neměla nést jen krále, ale i arcibiskupa z Yorku a samotného papežského legáta, šťouchl loktem do svého prvního důstojníka a palcem ukázal na vlajku, nehybně vlající na stěžni v jednom směru. Oba věděli, že za čtyři hodiny nastane příliv. Proud bude v té chvíli a ještě po nějakou dobu příznivý. Bude vát i dobrý, stálý vítr.
Dokáží se suchozemci včas shromáždit a nalodit? Nikdo z nich se o tom nenamáhal uvažovat. Co se stane, to se stane. Ale jestli král Franků Karel, zvaný Holý, jestli chce opravdu uposlechnout rozkazu papeže, svého duchovního pána, spojit staré državy svého děda Karla Velikého a dobýt bohatství Anglie, potom se mu stěží naskytnou lepší podmínky k vyplutí, než má dnes.
Jak tak pozorovali vlající prapor, uslyšeli na půl míle od donjonu další troubení. Tohle už nebyl budíček, ale něco jiného. A potom zaslechli, jak k nim jihozápadní vítr nese jásot. Vojáci právě vyslechli královský rozkaz. Kapitán Dieu Aide bez zbytečných slov pokynul palcem na nákladní jeřáby, závěsy z plachtoviny a poklopy, vedoucí do podpalubí. Otevřete ty poklopy. Vysuňte jeřáby přes palubu. Potřebujeme je na koně. Válečné koně, francké válečné oře.
Ten samý vítr se to ráno opřel do přídí čtyřiceti dračích lodí, plujících od Humberské úžiny podél východního pobřeží Anglie. Vítr vál téměř proti nim a znemožnil jim vztyčit plachty. Ivar Ragnarsson, stojící na přídi první lodi, toho však nedbal. Jeho veslaři udržovali rovnoměrné tempo, kterým byli v případě potřeby schopni veslovat až osm hodin denně. Když táhli vesla vodou, sborově si při tom mručeli. Vycvičeni dlouholetou praxí, veslovali snadno a trhaně si přitom

povídali, vždy jedno či dvě slova, zatímco tlačili veslo dopředu a zase je namáčeli do vody.
Jen posádky prvních šesti lodí měly práci navíc. Každá z těch lodí vezla půldruhé tuny nadváhy, pečlivě uložené za stěžněm v podobě Erkenbertových onagerů. Bylo jich tolik, kolik jich jen byli ve všech yorských kovárnách schopni během několika málo týdnů, které jim Ivar dopřál, vyrobit. Ivar zuřil, když zjistil, jak jsou stroje těžké, a požadoval, aby jejich hmotnost nějak snížili. To není možné, odpověděl černý arcijáhen. Přesně takto jsou popsány ve Vegétiově knize. Nejpřesvědčivějším argumentem však byla skutečnost, že se pár lehčích modelů roztříštilo po několika výstřelech na kousky. Způsobilo to "kopnutí divokého osla", jenž dal strojům jejich jméno, když pohyblivé rameno narazilo na příčné břevno. Kdyby tam to břevno nebylo, vržená střela by postrádala svou ohromující rychlost a sílu dopadu. Lehčí břevna, jakkoli vypolstrovaná, se lámala.
Hlasitý zvuk dávení za ním vytrhl Ivara ze zamyšlení. Každý onager obsluhoval tucet otroků z kláštera. V čele všech oddílů, proti své vůli vytržen ze studia a četby knih z klášterní knihovny, stál sám Erkenbert. Jeden z těch nemotorů teď podlehl neustálému vzdouvání Severního moře a na straně lodi krmil ryby. Samozřejmě že si vybral nesprávnou stranu, takže vítr zanesl skrovný obsah jeho žaludku zpět na palubu, a ten postříkal nejbližší veslaře a vyvolal vlnu kleteb a rozzuřených výkřiků a narušil dlouhý, pravidelný rytmus vesel.
Když Ivar s rukou na rukojeti své dýky přistoupil ke zdroji rozruchu, zakročil rychle koňák Hamal, muž, jenž Ivarovi pomohl uprchnout ze ztracené bitvy na pomezí. Popadl otroka za límec a vlepil mu pořádnou facku. Pak ještě jednu, zatímco nebožáka vlekl napříč lodí na závětrnou stranu, kde si otrok mohl zvracet, co hrdlo ráčilo.
"Večer z něj stáhneme kůži," prohodil Hamal. Ivar na něj na okamžik bez mrknutí jen zíral. Dobře věděl, co Hamal dělá. Rozhodl se však ponechat to bez povšimnutí a vrátil se ke svým úvahám.
Hamal zachytil pohled jednoho z veslařů a zahrál mu, jak si vyčerpaně otírá z čela pot. Ivar teď zabíjel v průměru jednoho člověka denně, většinou klášterní otroky. Při takovém množství nebudou mít brzy nikoho, kdo by jim natáčel stroje, až se setkají s nepřítelem. A navíc si člověk nemohl být jist, koho si Ivar vybere jako další oběť. Někdy však, když člověk projevil dostatečnou krutost, bylo možné ho od jeho záměru odvrátit.
Thore, dej, ať se utkáme s nepřítelem již brzy, modlil se Hamal. Jediné, co může Ivara nadobro uklidnit, je hlava a varlata jeho přemožitele - Skjefa Sigvarthssona. Jinak za chvíli pozabíjí všechny kolem sebe. Proto ho tentokrát bratři poslali samotného. Se mnou, abych mu dělal chůvu, a Sigurdova pěstouna, aby podával hlášení.
Pokud se s nepřítelem brzy nestřetneme, uvažoval Hamal, dezertuji hned, jak se mi naskytne možnost. Ivar mi dluží svůj život, ale je příliš šílený, než aby se dalo spoléhat na to, že se mi za to odvděčí. Pokud však zvládne vybít si svůj hněv správným směrem, něco mi říká, že to můžeme dotáhnout ještě daleko. V místních jižních královstvích na nás čeká štěstí a bohatství. Doba už uzrála a možná nám to všechno spadne do klína.

o o o

"Je to prevít," prohlásil Oswi, kdysi otrok v klášteře svatého Aetheltrytha v Ely a nyní kapitán skupiny střelců norfolské armády Poutníků. Odpovědí mu bylo souhlasné pokývnutí všech jeho mužů, kteří dál zamyšleně hleděli na svou milovanou, avšak poměrně obávanou zbraň. Byl to jeden z torzních katapultů, vrhačů šípů s ozubenými koly. Všichni muži do jednoho do něj byli beznadějně zamilovaní. Už před několika týdny mu dali i jméno: "Mrtvá rovina". Vyleštily jeho dřevěné části do vysokého lesku. Přesto se jej však báli.
"Člověk může počítat otáčky rumpálu," řekl Oswi, "takže se to nepřepíná."
"A já vždycky přiložím ucho rovnou k provazu a poslouchám," prohlásil jeden z jeho druhů, "dokud neslyším, že se naladil jako struna harfy."
"Ale jednou se stejně poláme, když to nikdo nebude čekat. To se tak vždycky stává. A dá si pár z nás k snídani."
Všichni muži v hloučku pochmurně kývli hlavou.
"Potřebujeme silnější trámy na ta ramena," řekl Oswi. "V tom to vězí."
"Což takhle omotat je lanem?"
"Kdepak, to by nepomohlo."
"U nás ve vsi jsem kdysi pomáhal v kovárně," osmělil se jeden nováček. "Kdyby se to dřevo třeba pobilo kovem "
"To by nešlo, ramena musí trošku pružit," prohlásil rozhodně Oswi. "Železo by jim v tom zabránilo."
"To záleží na kovu. Když člověk železo pořádně zahřeje a správně ho zpracuje kladivem, stane se z něho něco, čemu můj pán říkal ocel. Tahle ocel se ale trošku ohýbá - není měkká jako špatné železo, ale tak jako pruží. No a kdybychom dřevo vyztužili pruhy z téhle oceli, tak by se ohýbala spolu s tím dřevem, a kdyby dřevo prasklo, tak by to udržela pohromadě."
Následovala chvíle zamyšleného ticha.
"Co by na tohle řekl jarl?"
"To je pravda, co by řekl jarl?" ozval se jim za zády hlas. Shef, jemuž vrtala v hlavě Brandova slova a tak se procházel táborem, si všiml skupiny soustředěných mužů a tiše k nim přistoupil.
Všichni poplašeně ztichli. Skupina se okamžitě přeskupila tak, že osamělý nováček zůstal v jejím středu tváří v tvář nepředvídatelnému.
"Ehm, tady Udd dostal takový nápad," řekl Oswi, také se rychle zbavuje odpovědnosti.
"No tak ven s tím."
Nový rekrut začal nejdřív váhavě, ale potom s rostoucí sebedůvěrou stále plynněji popisovat proces výroby uhlíkové oceli. Shef ho beze slova pozoroval. Byl to na pohled bezvýznamný človíček, dokonce i menší než ostatní propuštěnci, shrbený a krátkozraký. Každý Brandův Viking by ho okamžitě prohlásil neschopným vojenské služby, ba snad ani kopat latríny by ho nenechali. Něco však věděl. Byly to nové vědomosti? Nebo to snad byly staré vědomosti, něco, co

znalo mnoho kovářů, ale nebyli prostě schopni předat tu vědomost nikomu jinému než učedníkovi?
"Tak ty tvrdíš, že se ta ocel ohýbá," chtěl vědět Shef. "A zase se znovu vrací do původního tvaru? A není jako můj meč -" vytáhl z pochvy svůj výborný baltský meč, který mu daroval Brand, stejně jako jeho vlastnoručně vyrobená a dávno ztracená zbraň ukutý z pásů měkkého železa a tvrdé oceli - "ale je z jednoho kusu? A celé to pruží?"
Drobný mužík Udd rozhodně kývl.
"Dobrá." Shef se na okamžik zamyslel. "Oswi, řekni veliteli tábora, že celý váš oddíl je zproštěn služby. Udde, zítra ráno se ohlásíš v Thorvinově kovárně s tolika pomocníky, kolik jich budeš potřebovat, a začnete vyrábět ty ocelové pásy. Připojte první dva na 'Mrtvou rovinu' a vyzkoušejte je. Pokud to bude fungovat, přidejte je i k ostatním strojům.
A Udde, až to bude hotové, chci si tento kov prohlédnout. Vyrobte mi zvlášť několik pásů."
Shef odcházel, zrovna když začínali trubači ohlašovat čas k uhašení ohňů a nástupu nočních stráží. Konečně něco nového, uvažoval. Něco, co můžu vyzkoušet. Něco, co zoufale potřebujeme. Protože navzdory obnovenému sebevědomí Thorvina a jeho ostatních přátel bylo Shefovi jasné, že pokud budou jen opakovat, co už jednou předvedli, nepřítel je rozdrtí. Každý úder vyvolá protiúder. A nepřítel číhá všude - na jihu i na severu, v církvi i mezi pohany. Biskup Daniel. Ivar. Wulfgar a Alfgar. Král Burgred. Podruhé nebudou jen tak postávat a čekat, až je někdo sestřelí.
Nevěděl, co se v nejbližších dnech přihodí, ale věděl, že to bude něco nečekaného. Bylo nanejvýš důležité mít v zásobě nepředvídatelnou odpověď.

o o o

Tentokrát přišel sen, či vidění, téměř jako úleva. Shef cítil, jak se kolem něj stahují potíže. A věděl, že z nich nezná cestu ven. Pokud to snad nějaká vyšší autorita věděla, ochotně by přivítal radu a pomoc. Přestože mu Thorvin stále nabízel stříbrný přívěsek ve tvaru oštěpu, Shef si nemyslel, že jeho ochráncem je Odin v masce Bölverka, zlo konajícího. Kdo mu ale pomůže? Vědět to, přiznal si Shef, hned bych si přívěsek s jeho znamením nasadil.

Ve snu zjistil, že náhle hledí dolů. Z nějaké nesmírné výšky pozoroval něco, co bylo, jak si uvědomil, když se konečně trošku rozkoukal, obrovská šachovnice. Porůznu na ní ležely kameny, hra byla už rozehraná. Hráči byli ty obrovské postavy, které už předtím několikrát spatřil, mocní bohové Asgardu, jak říkal Thorvin. Hráli na své posvátné hrací desce šach se stříbrnými a zlatými kameny.
Hráčů bylo víc než jen dva. Postavy kolem šachovnice byly tak obrovské, že je Shef nedokázal pojmout do svého zorného pole všechny najednou, stejně jako není možné zároveň spatřit všechny vrcholy horského hřebene. Jednoho hráče ale viděl. Nebyl to onen brunátný muž s postavou jako Thorvin, kterého už předtím spatřil a o němž věděl, že je to Thor, ani Odin s ostře řezanými rysy a hlasem jako lámající se ledovec. Tento bůh byl drobnější a zdál se být chytřejší než ostatní. Jedno oko měl posunuté. Táhl kamenem a tvář se mu prudce rozzářila škodolibou radostí. Byl to snad lstivý Loki, jehož oheň nechyběl v žádném posvátném kruhu, ale jehož stoupenci se k němu veřejně nehlásili?
To ne, uvědomil si Shef. Tento bůh je snad lstivý, ale nevypadá jako Loki. Jako Ivar. Když na něj chvíli hleděl, Shef poznal, že i tohoto boha už předtím viděl. Byl to bůh, jenž si Shefa prohlížel jako koně na prodej. A jak se tvářil - tohle byl určitě i ten, jenž ho pobaveným hlasem dvakrát varoval. To je můj ochránce, věděl náhle Shef. Neznám ale takového boha. Jaké je asi povahy a čemu vládne? Jaké je jeho znamení?
Desku, na níž bohové hráli, netvořila obyčejná hrací pole. Shef zjistil, že je to vlastně mappa. Ne mappamundi, ale obrovská mapa Anglie. Natáhl krk ve snaze lépe vidět. Byl si jist, že bohové vědí, kde se nacházejí jeho nepřátelé a jaké mají plány. V té chvíli ale taky zjistil, že se jako nějaká myška v královské síni krčí na krbové římse. A třebaže ze svého místa dobře viděl, stejně jako taková myš ničemu nerozuměl. Postavy posouvaly po hracím poli kameny a hromovým hlasem se smály. Nic z toho mu nedávalo žádný smysl. Přesto však věděl, že se tady nachází z nějakého určitého důvodu, proto, aby si něčeho povšiml a porozuměl.
Obrovská tvář se náhle pozvedla a šibalské oči pohlédly přímo na Shefa. Ten zůstal omráčeně stát, nevěda, zda se přikrčit nebo se raději vůbec nehýbat. Bůh o něm však věděl. Zatímco se ostatní bohové soustředili na hru, pozvedl jednu z figurek a ukázal ji Shefovi. Shef si uvědomil, že musí tuto figuru získat.
Co to je za kámen? Nakonec to rozeznal - královna! Královna s tváří.. .
Neznámý bůh od něj odvrátil pohled a mávl rukou, jako když ho propouští. Jakoby hnán prudkou vichřicí, začal Shef vířit vzduchem a snášel se k táboru, zpět do houní na své lůžko. Ve chvíli, kdy dopadl, uvědomil si, čí tvář měla šachová královna.

S trhnutím se probudil a prudce se na lůžku posadil. Godiva, opakoval si pomalu a s bušícím srdcem. Tohle vidění mi určitě přinesla jen má touha. Vždyť jak by mohla nějaká dívka ovlivnit pohyby nepřátelských armád?
Za dveřmi jeho ložnice se ozval nějaký ruch, bylo slyšet dupot koňských kopyt, protestující výkřiky dveřníků a zvuk těžkých kročejů. Někdo v těžkých botách se blížil ke dveřím. Dřív, než k nim dorazil, Shef si stačil natáhnout halenu a otevřít dveře.
Objevila se před ním známá tvář - mladý Alfréd, stále se zlatým kroužkem na hlavě a stále tak čerstvý a plný energie. V očích měl však stín, který tam předtím nebyl.
"Dal jsem ti tohle hrabství," řekl bez úvodu. "Teď však nevím, zda jsem jej neměl dát raději tomu druhému, tvému nepříteli. Alfgarovi a jeho zmrzačenému otci. Oni se teď totiž spojili s těmi zrádci, mými biskupy, a s králem Burgredem a vyštvali mě z mého království."
Ve tváři se mu objevila náhlá únava a poraženecký výraz. "Přicházím jako prosebník. Vyhnali mě z Wessexu, neměl jsem

vůbec čas svolat své věrné. Armáda Mercie je mi v patách. Tenkrát jsem tě zachránil. Zachráníš nyní ty mě?"
Shef zrovna hledal správná slova, když tu uslyšel další zvuky běžících nohou, blížících se ze tmy kolem kruhu pochodní, jenž ozařoval Alfréda. Byl to posel, příliš rozrušený, než aby si vzpomněl na to, co vyžaduje protokol. Jakmile spatřil Shefa, vychrlil na něj svou zprávu. "Signální ohně, pane! Na moři je nějaká flotila. Nejmíň čtyřicet lodí. Stráže tvrdí, že to že to může být jen Ivar!"
Shef pozoroval, výraz zděšení ve tváři krále Alfréda a nějaká chladná část jeho vědomí dospěla k závěru. Z jedné strany se blíží Alfgar, z druhé Ivar. Co mají ti dva společného? Jednomu jsem vzal ženu a ten druhý zase vzal tutéž ženu mně. Teď si mohu být aspoň jist, že to byl vskutku sen seslaný tím bohem, ať už je to kdokoliv. Godiva je klíčem. Někdo mi říká, že jí mám využít.

Kapitola 5

Když se Shef stal jarlem, hned během prvních několika dní svého panování si uvědomil, že žádná zpráva není tak dobrá či tak špatná, jak se na první poslech zdá. Ukázalo se, že ani teď tomu není jinak. Signální ohně jim vlastně pomohly uvědomit si blížící se nebezpečí, a dost jim toho napověděly i o směru, jímž flotila plula, a počtu lodí. O vzdálenosti plavidel jim bohužel nic neřekly. Řetěz světýlek začínal u pobřeží daleko na severu, zřejmě někde v Lincolnshire. Mohlo to znamenat jen to, že Ivar - pokud to byl Ivar - vyplul z Humberské úžiny, jak okamžitě poznamenal Brand, přímo proti větru. Mohlo to trvat tři dny, ne-li déle, než se k nim lodě dostanou.
A pokud se týkalo krále Burgreda, doprovázeného Alfgarem a Wulfgarem, Alfréd si byl jist, že mu nejde o nic menšího než, na naléhání biskupů, úplně zničit zemi Poutníků a podrobit si celou Anglii jižně od Humberské úžiny. Alfréd byl ale mladík, který jel tryskem a jehož doprovod tvořil jen jeden osobní strážce. Burgred byl proslulý svým nádherně zařízeným táborem a počtem volských spřežení a vozů na jejich přepravu. Vzdálenost čtyřiceti mil pro něj představovala čtyřdenní pochod.
Shef mohl od těchto nepřátel očekávat těžký úder. Nikoli však náhlý.
Ne že by v tom byl nějaký rozdíl. Jak se Shef zabýval okamžitými následky nově vzniklé situace, myslel jen na to, o čem věděl, že to musí udělat - a na koho se může s důvěrou obrátit se žádostí o pomoc. Na tu druhou otázku byla jen jedna odpověď. Hned, jak se zbavil členů své rady tím, že jim rozdal různé úkoly, vyklouzl z bran burgu, zahnal pryč svého nešťastného osobního strážce, jenž se jej snažil doprovázet, a pokud možno nepozorovaně se začal proplétat těsnými uličkami podhradí.
Jak Shef předpokládal, Hund měl ve své chatrči plné ruce práce. Ošetřoval nějakou ženu, jejíž poplašený výraz po spatření jarla napovídal, že to je nevěstka nebo pokoutní vědma. Hund s ní však dál jednal jako s dámou. Až když odešla, posadil se, jako vždy beze slova, ke svému příteli.
"Už jsme Godivu jednou zachránili," řekl Shef. "Teď to udělám znova. Potřebuji tvou pomoc - nemohu se s tím svěřit nikomu jinému. Pomůžeš mi?"
Hund kývl. Váhal však. "Víš, že ti pomohu kdykoliv, Shefe. Musím se však zeptat: proč zrovna teď? Mohl ses o to pokusit kdykoliv během posledních několika měsíců, kdy jsi měl mnohem menší starosti."
Shef chladně uvažoval, kolik si toho může dovolit prozradit. On sám už věděl, k čemu ji potřebuje: jako návnadu. Nic nemohlo Alfgara rozzuřit víc než vědomí, že mu ji Shef unesl. Pokud to bude vypadat jako urážka ze strany Poutníků, budou do záležitosti vtaženi i Alfgarovi spojenci. Chtěl, aby se za Godivou vrhli jako za velkou rybou. Přímo na Ivarův háček. A návnada může přilákat dokonce i Ivara. Když si vzpomene na ženu, kterou ztratil, a muže, jenž ho o ni připravil
Tohle se však neodvážil říct dokonce ani Hundovi, příteli z dětských let. Hund byl i přítelem Godivy.
Shef dovolil, aby se mu do tváře vkradlo něco ustaranosti a zmatku. "Já vím," řekl. "Měl jsem to udělat už dávno. Ale teď mám o ni najednou strach."
Hund upřeně pohlédl svému příteli do očí. "V pořádku," řekl. "Věřím, že máš pro to, co děláš, dobrý důvod. Takže jak to provedeme?"
"Vyrazím za soumraku. Sejdeme se na místě, kde jsme střílívali z katapultů. Chci, abys do večera vybral půltucet mužů. Ale poslouchej - nesmí to být Norové. Chci jen Angličany. Všichni to musejí být propuštěnci a taky tak vypadat. Jako ty." Drobní a podvyživení, myslel tím Shef. "Na koních a se zásobami na týden. Ale oblečení v hadrech, ne v šatech, co jsme jim dali."
"A ještě jedna věc, Hunde. Taky proto potřebuji právě tvou pomoc. S tím jedním okem mě každý hned pozná -" jediným, co jsi mi nechal, nedodal už Shef nahlas. "Když jsme šli do tábora Ragnarssonů, nevadilo to. Pokud mám teď ale jít do tábora svého otce a nevlastního bratra, potřebuji přestrojení. Napadlo mě "
Shef vyklopil svůj plán a Hund pozorně poslouchal a tu a tam něco změnil nebo vylepšil. Nakonec malý ranhojič pomalu zastrčil stříbrný Idunnin přívěsek za kazajku, kterou urovnal, aby nic nebylo vidět.
"Může se to podařit," prohlásil nakonec. "Pokud budou bohové stát při nás. Pomyslel jsi už ale na to, co se začne dít tady v táboře, až se ráno všichni probudí a zjistí, že tu nejsi?"
Budou si myslet, že jsem dezertoval, uvědomil si Shef. Nechám jim tu vzkaz, aby si mysleli, že mi jde o ženu. A přece to nebude pravda.
Pocítil tíhu kamenného žezla starého krále, jež měl zastrčené za opaskem. To je zvláštní, myslel si, když jsem šel tenkrát do Ivarova tábora, mou jedinou myšlenkou tehdy bylo zachránit Godivu, vzít ji s sebou někam pryč, kde bychom mohli šťastně žít. Teď se chystám provést totéž co tenkrát. Ale tentokrát - tentokrát to pro ni nedělám. Nedělám to dokonce ani pro sebe. Dělám to proto, že se to musí stát. To je ten důvod. A ona i já jsme jen části té odpovědi.

Jsme jako malá ozubená kola, která navíjejí lana, která napínají rameno katapultu. Nemohou říct, že se už nechtějí otáčet, a nemůžeme to říct ani my.

Přemýšlel o podivném příběhu Frodiho a jeho mlýnských kamenů, který mu vyprávěl Thorvin, o obryních a králi, jenž jim nedopřál odpočinek. Já bych jím ho rád dopřál, řekl si Shef, i ostatním, kteří jsou zajatí v tomto válečném mlýně. Nevím však, jak je osvobodit. Ani jak osvobodit sebe.
Když jsem byl nevolníkem, byl jsem svobodný, pomyslel si.

o o o

Godiva vyšla ze vchodu pro ženy v zadní části obrovského stanu ve válečném táboře krále Burgreda a vydala se podél dlouhé řady v této chvíli opuštěných stolů. Kdyby se jí někdo chtěl vyptávat na účel její cesty, měla výmluvu - šla ke královu sládkovi se vzkazem, ať narazí další sudy, a měla Alfgarův rozkaz, že musí dohlédnout na to, jak bude úkol splněn. Ve skutečnosti se však potřebovala dostat aspoň na chvíli pryč z dusivé atmosféry ženských prostor, kde se jí zdálo, že jí srdce musí každou chvíli puknout strachem a žalem.
Po někdejší krásce už nezůstalo ani stopy. Věděla, že si ostatní ženy vykládají o tom, co se jí přihodilo, a mají z pádu bývalé favoritky zlomyslnou radost. Neznaly však jeho příčinu. Všichni určitě věděli, že ji Alfgar bije, týden po týdnu s rostoucím vztekem a zuřivostí, šlehá jí nahá záda březovými větvemi, až jí prýští krev a košile se jí každé ráno lepí na záda. Takové věci se neutají. Dokonce i v bytelných komnatách Tamworthu, Burgredova hradu v jeho hlavním městě, pronikl přes trámy a panely stěn a dveří nějaký hluk. A ve stanech, kde král a jeho dvůr trávili léto, dlouhé měsíce tažení
Přestože však slyšeli a přestože věděli, nikdo jí nepomohl. Muži ráno po výprasku skrývali úsměv a ženy k ní tiše a soucitně promlouvaly. Všichni však byli toho názoru, že tak to prostě na světě chodí, a nanejvýš zvědavě přemítali o tom, v čem asi svého muže zklamala.
Nikdo z nich - s výjimkou Wulfgara, jemuž na tom ale už dávno přestalo záležet - netušil nic o tíze zoufalství a hrůzy, jež ji zavalily pokaždé, když pomyslela na hřích, který ona i Alfgar páchají, kdykoliv spolu souloží, hřích krvesmilstva, jenž musí zajisté navěky poznamenat jejich tělo i duši. A už vůbec nikdo netušil, že je i vražednicí. Dvakrát tu zimu cítila, jak v ní roste život, byť - díky Bohu - nikdy nepocítila, jak se v ní začíná hýbat. Potom by možná už nenašla sílu vytratit se do lesů, najít stvoly bažanky, jež zhasíná nový život, vypít hořký odvar a zabít dítě hanby ve svém lůně.
Dokonce ani toto však nebylo pravou příčinou uvadání její tváře, předčasně se objevujících vrásek a shrbené a šoupavé chůze jako u staré ženy. Byla to vzpomínka na rozkoš, kterou si chránila. To horké ráno v lesích, listí nad hlavou, teplá pleť a divoké tělo v jejím náručí. Pocit úlevy a svobody.
Trvalo to jen hodinu a ta vzpomínka zastínila celý zbytek jejího mládí. Jak vypadal, když ho pak znovu uviděla Jediné oko, ve tváři zavilý výraz a vzhled člověka, jenž přemáhá krutou bolest. Ten okamžik, kdy ji dal zpět Alfgarovi.
Godiva sklopila zrak ještě níž a napůl utíkala přes volné prostranství před stanem, nyní zaplněné osobními strážemi krále Burgreda a jeho dvořany a asi stovkou důstojníků a poslů mercijské armády, která teď na králův rozkaz lhostejně táhla na Norfolk. Sukněmi se otřela o skupinku lenivě postávajících mužů, kteří poslouchali slepého potulného pěvce a jeho průvodce. Mlhavě a bezděčně si uvědomila, že poslouchají příběh o drakobijci Sigemundovi. Už ten příběh kdysi slyšela v hodovní síni svého otce.
Shef ji pozoroval, jak prochází kolem něj, a podivná ledová ruka mu sevřela srdce. Je tady, v táboře se svým manželem - to je dobré. Nepoznala ho, třebaže prošla ani ne šest stop od něj - výborně. Bylo však špatné vidět, jak nemocně a křehce vypadá. A ještě horší bylo, že se jí jeho srdce nerozlétlo vstříc, jak se až dosud stávalo pokaždé od chvíle, kdy si uvědomil, že se z ní stala žena. Něco nebylo v pořádku. Ne s jeho okem. Chyběl mu kus srdce.
Shef dozpíval baladu a násilím od sebe ty myšlenky odehnal. Jeho pomocník Hund se mezitím rychle protlačil do davu s prosebně otevřeným vakem. Vojáci v hloučku strkali drobného človíčka, pohybujícího se davem, od jednoho k druhému, ale poměrně dobromyslně. V pytli se ocitlo něco chleba, hrudka tvrdého sýra, půlka jablka - co u sebe vojáci zrovna měli. Tohle nebyl samozřejmě žádný způsob, jak si něco vydělat. Rozumný pěvec by počkal do večera, po večeři by se přiblížil k pánům a požádal by o dovolení bavit vznešenou společnost. Potom by měli šanci na pořádné jídlo, nocleh a snad i nějaké peníze či vak se snídaní.
Jejich neschopnost se však přesně hodila k jejich přestrojení. Shef dobře věděl, že by nikdy nedokázal úspěšně předstírat, že je profesionálním pěvcem. Vsadil místo toho na roli nějaké nešťastné oběti války, jichž byla celá Anglie plná. Mladší syn, zmrzačený ve válce, vyhnaný svým pánem a opuštěný rodinou jako zbytečný příživník, jenž se teď snaží odvrátit smrt hladem tím, že zpívá o svých vzpomínkách na časy slávy. Hund mu na těle zručně vytvořil příběh, který mohl z pohledu na něj kdokoli okamžitě vyčíst. Nejdřív mu pečlivě namaloval přes celou tvář obrovskou jizvu, památku na sek mečem či sekerou přes oči. Pak falešnou jizvu zavázal špinavými hadry nějakého armádního ranhojiče a nechal vykukovat jenom její okraje, naznačující, co se skrývá pod obvazem. Potom dal Shefovi obě nohy do dlah a pevně je obvázal, takže Shef nemohl ohnout nohy v kolenou. Nakonec Hund jako rafinovaný mučitel připevnil svému příteli k zádům kovový plát, čímž mu zamezil v jakémkoliv svobodném pohybu.
"Tvůj kryt šel nízko," řekl mu, "a nějaký Viking tě sekl do tváře. Když jsi tváří napřed padal, dostal jsi tupou stranou sekery nebo válečného kladiva ránu do zad, která ti roztříštila páteř. Teď se můžeš jen belhat za pomoci berlí a táhnout nehybné nohy za sebou. To je tvůj příběh."
Nikdo se ho však na nic nevyptával. Zkušený voják se nemusel na nic ptát. A dalším důvodem, proč nechali mercijští vojáci mrzáka a jeho drobného průvodce na pokoji, byl strach. Každý válečník věděl, že takový osud může jednoho dne potkat i jeho. Králové a páni si snad drželi u dvora a živili pár mrzáků a přestárlých lidí na znak své štědrosti nebo z

pocitu povinnosti k rodině. Projevy vděčnosti nebo péče o nepotřebné byly však pro zemi ve válečném stavu příliš nákladnými vymoženostmi.
Kruh posluchačů se rozešel za jinými zájmy. Hund vyprázdnil vak, podal polovinu almužny Shefovi a oba se do jídla se skloněnými hlavami pustili. Jejich hlad byl nepředstíraný. Už druhý den se pomalu propracovávali do středu Burgredova tábora, za kterým se každý den vlekli deset mil, Shef jel na ukradeném oslu, živili se tím, co kde dostali anebo pobrali, a v noci spali oblečení v chladné rose.
"Viděl jsi ji," zamumlal Shef.
"Až půjde zpátky, dám jí znamení," odvětil Hund. Žádný z nich už nepromluvil. Oba věděli, že se blíží kritická chvíle.
Nakonec už Godiva nemohla svou pochůzku dál protahovat. Věděla, že v ženských komnatách už začíná stařena, kterou pověřil Alfgar tím, aby ji hlídala, být netrpělivá. Pokud pojme nějaké podezření Alfgar ženě řekl, že když si ta děvka jeho manželka najde milence, prodá ji na trhu otroků v Bristolu, kde kupovali levné maso náčelníci z Walesu.
Začala si zaplněným dvorem razit cestu zpět. Ten zpěvák a jeho společník tam pořád byli. Chudáci. Slepý mrzák a podvyživený hoch Ty by dokonce ani Velšané nekoupili. Jak dlouho budou ještě naživu? Možná až do zimy V tom případě mne snad i přežijí.
Zpěvák si na ochranu před drobným deštěm, jenž rychle měnil prach na zemi v bláto, zvedl hrubou hnědou kápi. Nebo snad na ochranu před krutými pohledy kolemjdoucích, neboť skryl v dlaních i svou tvář. Když procházela kolem nich, ten hoch se naklonil a upustil jí něco k nohám. Instinktivně se pro to shýbla.
Bylo to zlato. Zlatá harfička, drobná dětská brož. Přestože však byl šperk tak malý, peníze za něj by uživily dva muže celý rok. Jak může mít potulný žebrák u sebe něco takového? K harfičce bylo nití přivázáno ještě něco -
Byl to snop, sheaf. Jen pár obilných klasů, svázaných nitkou, ale ten tvar byl neomylný. Avšak pokud harfa znamená zpěváka, ten snop
Prudce se ke slepci obrátila. Ten odstranil dlaně i s obvazem ze své tváře. Jeho jediné oko hledělo hluboko do jejích očí. Potom Shef pomalu, vážně zamrkal, znovu ukryl obličej v dlaních a přitom potichu, ale zřetelně pronesl tři slova.
"Latríny. O půlnoci."
"Ale jsou tam stráže," řekla Godiva. "A Alfgar "
Hund k ní ve vztažených rukou přiblížil svůj vak, jako v žádosti o almužnu. Když se jeho ruce dotkly jejích, vsunul jí do dlaně malou lahvičku.
"Nalij mu to do piva," zašeptal. "Každý, kdo to vypije, usne."
Godiva se od něj odtáhla. Hund klesl zpět, jako by se setkal s odmítnutím, a zpěvák skryl v zoufalém gestu tvář znovu do dlaní. Godiva spatřila, jak se k ní jen několik yardů opodál belhá stará Polga a už otevírá ústa, z nichž se za okamžik vyhrne proud výčitek. Godiva se odvrátila od dvojice žebráků a potlačila při tom nutkání začít poskakovat, nutkání rozběhnout se ke stařeně a obejmout ji, jako by byla znovu mladou dívkou, již v životě nepotkala žádná starost ani strach. Rozdrásaná kůže na zadní straně stehen se jí však okamžitě zachytila o vlněný šat a zpomalila její chůzi do křečovitého šourání.

o o o

Shef neočekával, že by mohl jen chvilku před únosem usnout, spánek ho však nemilosrdně přemohl. Až příliš prudce na to, aby byl přirozený, obával se Shef. Už když usínal, slyšel něčí hlas. Nebyl to ten pobavený hlas jeho neznámého patrona, ale mrazivý hlas Odinův, hlas boha války a zrádce válečníků, boha, jenž přijímal oběti, nabízené Pobřeží mrtvých.

"Buď opatrný, človíčku," řekl ten hlas. "Máte volnou ruku a můžete jednat, ty i tvůj otec. Nikdy mi však nezapomeň zaplatit, co mi náleží. Ukážu ti, co se stane těm, kteří zapomenou."
Shef se ve svém snu ocitl na okraji světelného kruhu. Stál ve tmě, ale hleděl do světla. V kruhu světla hrál někdo na harfu a zpíval. Zpíval nějakému muži, šedovlasému starci s krutým, odmítavým obličejem, stejným jako tváře na kamenném brusu. Harfeník zpíval tomuto muži. Zpíval ale, jak Shef věděl, pro ženu, která seděla u nohou svého otce. Zpíval baladu o lásce, baladu z jižních krajů o ženě, jež slyšela v sadu píseň slavíka a zahynula nešťastnou láskou ke svému milenci. Tvář starého krále se spokojeně uvolnila a oči se mu zavřely ve vzpomínkách na mládí a na to, jak si namlouval svou nyní už mrtvou ženu. Když to pěvec spatřil, bez toho, že by mu uklouzla jediná falešná nota, položil k nohám ženy runakefli - hůlku s vyrytými runami. Byl to vzkaz od jejího milence. Shef věděl, že on sám je tím milencem, a jmenuje se Heoden. Harfeníkem byl nedostižný pěvec Heorrenda, vyslaný svým pánem, aby dívku Hild odloudil jejímu žárlivému otci, nelítostnému Hagenovi.
Další scéna se odehrávala jinde a jindy. Tentokrát proti sobě u divokého pobřeží stály dvě armády. V rozbouřeném moři se ve vlnách převalovaly hnědé chaluhy. Z řad jedné armády někdo vykročil a blížil se k řadám nepřítele. Shef věděl, že je to Heoden a že přichází nabídnout odškodné za unesenou nevěstu. Neudělal by to ale, kdyby jej Hagenovi muži nedostihli. Ukazoval na vaky zlata a vzácných šperků. Promluvil však ten druhý muž, ten stařec. Shef věděl, že král nabídku odmítá, neboť tasil svůj meč Dainslaf který vykovali trpaslíci a který nebylo možné vrátit do pochvy, dokud nezmařil lidský život. Starý muž říkal, že po takové urážce se nespokojíš ničím menším než s Heodenovým životem.
Následoval pocit chvatu a nejasného tlaku. Musí vidět tu poslední scénu. Tma a potom svit měsíce, pronikající mezerami v letících mračnech. Bojiště je poseto mrtvými vojáky s rozbitými štíty a probodnutým srdcem. Heoden a Hagena leží spolu ve smrtelném objetí - každý z nich byl záhubou toho druhého. Někdo se tam však pohybuje, jeden člověk je ještě stále naživu. Je to Hild, ta žena, jež teď ztratila jak milovaného muže-únosce, tak i svého otce. Procházela po bitevním poli mezi hromadami mrtvých a zpívala galdorleoth, starou píseň, kterou ji naučila její finská chůva. Tu se

začali mrtví hýbat a vstávali. Hleděli v měsíčním světle jeden na druhého. Potom pozvedli zbraně a znovu se pustili do boje. Zatímco Hild spustila zoufalý křik, její milenec a otec si jí nevšímali, znovu se začali bít a sekat do roztříštěných štítů. A tak to bude na pobřeží Hoy na vzdálených Orknejích pokračovat až do soudného dne, věděl Shef. Byl totiž právě svědkem Věčné bitvy.

Tlak vzrůstal a Shef se s úlekem probudil. Zjistil, že to mu Hund tiskne palec za levé ucho a snaží se ho tak tiše probudit. Kolem nich panovalo hluboké ticho noci, přerušované jenom pokašláváním stovek převalujících se spáčů v okolních přístřešcích a stanech, vojáků krále Burgreda. Už utichlo i hodovní veselí ve velkém stanu. Pohledem na měsíc Shef zjistil, že minula půlnoc. Právě čas vyrazit.
Šestice jeho propuštěnců, vedených dudákem Cwiccou z Crowlandu, také tiše vstala ze svých míst a všichni se přesunuli k vozíku, který stál o několik yardů opodál. Chopili se držadel a vyrazili. Okamžitě se ozvalo vrzání nenamazaných kol a rozhořčené výkřiky probuzených spáčů v nejbližším okolí. Skupina propuštěnců si nevšímala hluku a tvrdošíjně táhla vozík dál. Shef, už zbavený dlah a obvazů, ale stále se ještě vlekoucí o berlích, se táhl asi třicet kroků za nimi. Hund je chvilku pozoroval a pak se tiše vytratil k okraji tábora a čekajícím koním.
Rozvrzané káře, pomalu se blížící k velkému stanu, zastoupily cestu Burgredovy stráže. Shef uslyšel tázavé zavrčení a ratiště oštěpu, jak naráží na rameno nějakého nešťastníka. Protestující kvílení a nářek. Zeman přistoupil blíž, aby zjistil, oč kráčí. Když zachytil puch, vycházející z vozíku, rychle uskočil zpět, začal se dávit a mávat si rukou před obličejem. Shef v té chvíli upustil hole a protáhl se za jeho zády do spleti stanových lan. Ze skrytu ve stínu stěny stanu slyšel, jak zeman skupině znovu přikazuje se vrátit a jak se před ním shrbený Cwicca tvrdohlavě drží své litanie. "Vybrat to právě teď, říkali. Pan komoří říkal, že tady nikdo nebude vybírat splašky přes den, to teda né. A prý že běda jestli uvidí, jak tu nějaký kopáči latrín obtěžujou dámy. Né, pane, nám se do toho taky ani za mák nechce, a radši bysme byli v postelích, pane, ale my to musíme udělat, jak to ráno nebude hotový, naše záda to odnesou, a komoří říkal, že ze mě osobně stáhne kůži."
Kvílení otroků bylo dokonale autentické. Zatímco mluvil, Cwicca pomalu tlačil káru dál a snažil se, aby puch dvaceti věder řádně uleželé lidské stolice dobře pronikl do zemanových nozder. Zeman to nakonec vzdal a spěšně se vzdálil, rukou si neustále ovívaje obličej.
O tomhle by se básníkům jen těžko psaly balady, pomyslel si Shef. V básních se ještě nikdy nenašlo místo pro takového Cwiccu a jemu podobné, a přesto by plán bez nich nikdy nemohl vyjít. Otroci a propuštěnci se lišili od vojáků, mluvili i chodili jinak. Nikdo by nikdy nepochyboval o tom, že Cwicca je otrok, plnící svůj úkol. Vždyť jak by mohl být nepřátelský voják tak podvyživený?
Skupina otroků dojela ke vchodu do ženských záchodů, které se nacházely u zadní části velkého čtvrtakrového stanu. Před vchodem stála trvale stráž, jeden z Burgredových spolehlivých mužů, šest stop vysoký a v plné zbroji, od přilby až po okované boty. Shef ho ze svého místa ve stínu napjatě pozoroval. Věděl, že teď přijde kritický okamžik. Cwicca blokoval se svým vozíkem výhled, jak jen mohl, ale v okolní tmě se přesto mohly skrývat všímavé oči.
Shefovi muži se kolem strážného shlukli v úzkém kruhu, ponížení, ale rozhodní, a hovořice jeden přes druhého, začali ho prosebně tahat za rukáv. Popadli rukáv, popadli paži a stáhli strážného dolů, zatímco mu jeden kostnatou rukou přiškrtil hrdlo. Chvilkové vzepětí, přidušené zachraptění. Potom výtrysk černého proudu krve, jak Cwicca v měsíčním světle proťal čepelí nože, ostrou jako břitva, žílu, tepnu i průdušnici a jediným silným pohybem tak rozřízl hrdlo vojáka až k obratlům.
Jak bezvládné tělo strážného padalo k zemi, uchopilo je šest párů paží a zvedlo je přes okraj vozíku. Shef byl několika skoky u nich a vmžiku se zmocnil přilby, kopí a štítu. V další vteřině stál v plném měsíčním světle na stráži a netrpělivě pobízel otroky i s károu dovnitř. Nyní by náhodnému pozorovateli nepřišlo už nic divné: vysoký ozbrojenec pouští na latríny skupinu vychrtlých kopáčů. Cwiccovi muži otevřeli vchod na latríny a natlačili se se svými vědry a lopatami dovnitř. Shef ještě chvilku stál v plném měsíčním světle a potom poodešel do stínu vchodu, jako by se chtěl přesvědčit, jak otroci konají svou práci.
O vteřinu později byl uvnitř a svíral Godivu v náručí. Neměla na sobě nic než noční košili.
"Nemohla jsem se dostat ke svým šatům," zašeptala. "Vždycky je na noc zamyká. A Alfgar - Alfgar to vypil. Ale Wulfgar spí s námi a nic dnes nepil, protože je půst. Viděl mě odcházet. Když se nevrátím, může spustit křik."
Výborně, navzdory teplu ve své náruči chladně uvažoval Shef. To, co jsem se stejně chystal udělat, teď bude vypadat přirozeně. O to méně jí budu muset vysvětlovat. Třeba se ani nikdy nedozví, že jsem vlastně nepřijel pro ni.
Za ním se činili Cwicca a jeho lidé, stále budící dojem dělníků, kteří se snaží tiše, ale bez skrývání udělat svou práci.
"Jdeme do ložnice," zašeptal Shef. "Dáma mi ukáže cestu. Když uslyšíte rozruch, utíkejte."
Když vykročili neosvětleným prostorem mezi malými jednotlivými ložnicemi Burgredových nejbližších dvořanů - Godiva se pohybovala s jistotou člověka, jenž se tou cestou už ubíral stokrát - uslyšel Shef za sebou Cwiccův hlas.
"No dobrá, když už jsme tady, tak to můžem stejně tak dobře udělat. Několik kbelíků hoven navíc - dyť co to je?"
Godiva se zastavila před spuštěnou chlopní z plachtoviny, ukázala prstem a téměř neslyšně promluvila. "Wulfgar leží nalevo. Často spává v našem pokoji, abych ho mohla v noci obracet. Je ve své bedně."
Nemám roubík, uvědomil si Shef. Nečekal jsem, že bude vzhůru. Tiše uchopil okraj Godiviny košile a začal ji z ní svlékat. Nejdřív se s automatickým studem pokoušela jeho ruku zadržet, ale potom se podvolila a nechala ho vysvléknout ji donaha. Poprvé tohle dělám, pomyslel si Shef. Nikdy jsem si nepředstavoval, že při tom nebudu cítit žádnou rozkoš. Ale pokud vejde nahá, Wulfgar bude zmatený. Třeba tím získám chvilku navíc.
Jemně ji před sebou postrčil dovnitř a náhle ucítil, jak sebou škubla. Jeho prsty nahmataly strupy zaschlé krve, kterou tak dobře znal. Zachvátil ho hněv, hněval se na Alfgara, ale i sám na sebe. Proč za ty dlouhé měsíce ani jednou nepomyslel na to, co jí museli dělat?

Měsíční světlo, pronikající plachtou, ozářilo nahou Godivu, jak kráčí přes místnost k loži, na němž spal její omámený manžel. Z krátké bedny nalevo se ozvalo překvapené a rozhněvané zamručení. Shef stál ve vteřině nad Wulfgarem a hleděl do otčímova obličeje. Uviděl v jeho očích záblesk poznání a hrůzou se otvírající ústa. Pevně Wulfgarovi nacpal zakrvácenou košili mezi zuby.
Chvilka odporu, trup se začal zuřivě kroutit jako nějaký obrovský uvězněný had. Přestože Wulfgar neměl ruce ani nohy, zoufale se vší silou svých zádových a břišních svalů snažil překulit přes okraj bedny na podlahu. Shef věděl, že by tím nadělal příliš mnoho hluku, a privilegované páry, spící v malých ložnicích kolem něj, by se také probudily, a třeba by se rozhodly zakročit.
Třeba ne, kdo ví. Dokonce i urozené páry se naučily neslyšet zvuky lásky, vycházející z okolních stanů. Ani zvuky trestů. Když si Shef vzpomněl na Godivina i svá vlastní záda, musel přemoci vlnu odporu. Kopnutí kolenem do břicha. Zatlačit roubík hluboko do úst. Stočit okraje košile za krkem a uvázat na dvojitý uzel. Najednou stála Godiva vedle něj a podávala mu provazy, kterými Alfgarovi muži připevňovali jeho truhly a ostatní majetek na nákladní muly. Rychle omotali lana kolem bedny - nesnažili se Wulfgara svázat, jen mu zabránit vyškrábat se ven a vyplazit se po podlaze ze stanu. Když byli hotovi, Shef pokynem poslal Godivu k druhému konci bedny. Opatrně ji zvedli z podstavce a položili na podlahu. Teď už ji nebude moci převrátit a ztropit hluk.
Když ten krátký boj skončil, Shef přešel přes místnost k velké posteli a pohlédl na Alfgara, jenž tam v záplavě měsíčního světla spal svým omámeným spánkem. Z dokořán otevřených úst mu vycházelo pravidelné chrápání. Shef si uvědomil, že je to pořád hezký muž. Těch dvanáct měsíců a déle měl Godivu ve své moci. Shef necítil touhu podřezat mu hrdlo. Potřeboval Alfgara. Byl součástí jeho plánu. Přesto však Jen malé gesto. Gesto, které ten plán jen vylepší.
Přistoupila k němu Godiva v rouchu a plášti, jež vytáhla z krabice, kam je Alfgar zamkl. V napřažené ruce držela malé šicí nůžky a ve tváři měla výraz tichého odhodlání. Shef ji tiše zadržel a stlačil jí ruku dolů. Dotkl se jejích zad a tázavě na ni pohlédl.
Ukázala do rohu. Tam stála, otep čerstvých březových větví, dosud nezkrvavených. Musel se je chystat použít později. Shef narovnal Alfgara na loži, zkřížil mu ruce na hrudi a umístil mezi ně ten svazek větví.
Potom znovu přistoupil na místo, kde ležel ve svitu měsíce Wulfgar. Vypoulenýma očima na něj zíral, ve tváři nečitelný výraz:
hrůza? nevíra? mohly to snad být výčitky svědomí? Z hlubin paměti se Shefovi vynořila vzpomínka - všichni tři, Shef, Godiva a Alfgar, něco vzrušeně hráli, snad tu hru se stonky jitrocele, kdy každý střídavě šlehal svým stonkem do stonků ostatních, dokud něčí květ neuletěl. A Wulfgar na ně hleděl a smál se, pak se k nim na chvíli přidal. Nebyla to jeho vina, že byl teď heimnarem. A přijal Shefovu matku zpět, nezapudil ji, přestože na to měl právo.
A pozoroval svého syna, jak jeho dceru umrskal napůl k smrti. Pomalu, tak, aby Wulfgar dobře viděl každý jeho pohyb, vytáhl Shef z kapsy půjčený stříbrný přívěsek, dýchl na něj a pečlivě jej vyleštil. Položil jej Wulfgarovi na hruď. Thorovo kladivo.
Potom oba tiše vyklouzli z místnosti a zamířili tmou zpět k latrínám, vedení tlumeným škrábáním a řinčením. Náhle si Shef uvědomil, že dosud nepomyslel na jeden problém. Vznešená, jemně vychovaná dáma. Mohou ji odtud dostat jen jedním způsobem. Cwicca a jeho parta mohou klidně odpochodovat, chránění svým očividně odporným úkolem a svými drobnými postavami a způsobem chůze, nepochybnými znaky svého otrockého původu. On se mohl chopit štítu a oštěpu, kráčet s nimi, přitom si ještě v případě potřeby hlasitě stěžovat na to, jaká je to hanba, že on, urozený válečník, musí doprovázet káru s výkaly, aby se ujistil, že ti daremní otroci nic neukradnou nebo neprovedou jinou nepřístojnost. Ale Godiva! Zrovna ona musí vlézt do toho vozíku. Ve svém rouše. Do vozíku s mrtvolou a dvaceti vědry lidských výkalů.
Otočil se k ní, připraven vysvětlovat, promluvit o tom, jak je to nutné, omlouvat se, slibovat jasnou budoucnost. Nenechala ho ani promluvit a sama první vykročila.
"Oddělej to víko," přikázala úsečně Cwiccovi. Položila ruku na zasviněný okraj vozíku a skočila do jeho temných, odporně páchnoucích útrob. "Tak jeďte," ozval se z hlubin její hlas. "Ve srovnání s dvorem krále Burgreda je tohle jarní vánek."
Kola vozíku pomalu zaskřípala a skupina se vydala přes nádvoří. Shef kráčel se skloněným oštěpem v čele.

Kapitola 6

Shef hleděl na řadu lidí, již zase hleděli na něj - nesouhlasně a nepřátelsky.
"Dal sis načas," řekl Alfréd.
"Doufám, že to stálo za to," řekl Brand a přitom nedůvěřivě hleděl na vyhublou a ošumělou Godivu, která ve vypůjčených šatech ženy nějakého nevolníka seděla na koníkovi za Shefem.
"Tak se velitel armády nechová," řekl Thorvin. "Opustit armádu, ze dvou stran ohroženou, a odjet si za nějakým soukromým účelem. Já vím, žes k nám přišel především proto, abys zachránil to děvče, ale odjet zrovna teď To nemohla počkat?"
"Čekala už příliš dlouho," odvětil stručně Shef. Sklouzl dolů z koně a mírně se zašklebil bolestí, jež se mu ozvala ve stehnech. Měl za sebou další celý den a noc jízdy, přestože ho mohla hřát útěcha, že i když je Burgred pevně odhodlán k boji a pobízí ho zuřivost Wulfgara i kněží, musí být stále přinejmenším dva dny cesty za nimi.
Shef se otočil k Cwiccovi a jeho přátelům. "Vraťte se zpět na svá místa v táboře," řekl jim, "a pamatujte si, že jsme spolu dokázali velký čin. Časem uvidíte, že to znamená víc, než se zdá. Jednou se vám za to nezapomenu všem odměnit."
Když muži i s Hundem odklusali, otočil se zpět ke svým rádcům. "Takže teď," řekl, "víme, kde se Burgred právě nalézá.

Dva dny cesty zpět a blíží se k nám nejvyšší rychlostí, jakou je schopen. Můžeme očekávat, že dorazí na naše hranice zítra v noci.
Kde je ale Ivar?"
"Špatné zprávy," řekl stručně Brand. "Před dvěma dny přistála jeho flotila o síle čtyřiceti lodí u ústí řeky Ousy. Ousy v Norfolku, samozřejmě, ne Ousy v Yorkshire. Okamžitě zaútočili na Lynn poblíž ústí. Město se mu pokoušelo vzdorovat. Během několika minut prorazil Ivar jejich palisádou a srovnal město se zemí. Nepřežil vůbec nikdo, aby nám řekl, jak to Ivar udělal, ale právě to se bezpochyby stalo."
"Ústí řeky Ousy," mumlal Shef. "Dvacet mil odtud. A zhruba stejně tak daleko je Burgred."
Otec Bonifác nečekal na rozkaz a vytasil se s velkou mapou Norfolku a okolních krajů, kterou nechal Shef vyrobit a která visela na zdi v jeho síni. Shef se nad ní rozkročil a začal bloudit pohledem z místa na místo a uvažovat.
"Nejdřív musíme " začal.
"Především," přerušil ho Brand, "si musíme promluvit o tom, zda jsi ještě hoden naší důvěry jako náš jarl."
Shef na něj dlouhou chvíli mlčky hleděl, jedno oko proti dvěma. Byl to Brand, kdo oči nakonec sklopil.
"No dobrá, dobrá," zabrumlal. "Na něco se bezpochyby chystáš, a jednou se snad uvolíš a dáš nám vědět, na co."
"A mezitím," vpadl do toho Alfréd, "když už ses tolik obtěžoval s tím, abys sem dámu přivezl, mohl bys snad projevit aspoň špetku zdvořilosti a zamyslet se nad tím, co s ní teď hodláš udělat, a ne ji tu takhle nechat stát před stany."
Shef znovu pohlédl z jedné nevlídné tváře na druhou a nakonec se zahleděl na Godivu, jíž začaly oči znovu přetékat slzami.
Ale na tohle teď není čas! vykřikla část jeho vědomí. Pořád lidi přesvědčovat. Uklidňovat je. Předstírat, že jsou důležití. Jsou to jen kolečka stroje, stejně jako já! Ale kdyby je to taky napadlo, mohli by se odmítnout otáčet.
"Omlouvám se," řekl nakonec. "Godivo, odpusť mi, prosím. Byl jsem si tak jistý, že jsme v bezpečí, že se má mysl hned obrátila k jiným věcem. Dovol mi, abych ti představil své přátele "

o o o

Dračí lodě křižovaly mělkým, bahnitým tokem Velké Ousy, jež tvořila západní hranici země Poutníků, kterou připluly zničit. Plulo jich čtyřicet v jediném zástupu a stěžně se svinutými plachtami signalizovaly v rovinaté krajině jejich postup. Některé posádky si při plavbě zelenou letní krajinou prozpěvovaly veslařské písně, ale s tím se Ivarovi muži nenamáhali. I bez zpěvu písní nebo muže, jenž by udával takt, dokázali udržet pravidelný rytmus. A kromě toho tam, kde se nacházel Ivar Ragnarsson, se v krátké době nashromáždilo tolik tísně a napětí, že dokonce ani starým veteránům, kteří se chvástali, a sami tomu i věřili, že se nikoho nebojí, nebylo vůbec do zpěvu.
Nedaleko před nimi spatřili lidé u kormidla - veslaři v záloze a vyděšení otroci, kteří obsluhovali Ivarovy stroje na prvních šesti lodích - dřevěný most. Nebyla to nějaká důležitá součást města, jen místo, kde se s řekou křížila jakási cesta. Rozhodně nebylo možné, aby most někdo využil k přepadení lodí ze zálohy. Pirátští veteráni však nebyli nadarmo veterány. Jejich základní zásadou bylo, v žádném případě se zbytečně nevystavovat jakémukoli riziku. Dokonce i Ivar, jakkoli mu nezáleželo na vlastním bezpečí, se staral o své muže tak, jak to očekávali. Když se lodě přiblížily k mostu asi na čtvrt míle, skvostná postava na přídi v šarlatovém plášti a zelených kalhotách se otočila a drsně vykřikla.
Veslaři přestali zabírat, vytáhli vesla a s otočenými listy je znovu ponořili do vody. První loď se pomalu zastavila a zbytek flotily se natěsnal za ni. Ivar dal pokyn dvěma oddílům jezdců, jednomu na každém břehu, kteří byli v rovinatých lukách kolem města snadno rozeznatelní. Jezdci pobídli koně a vydali se most prozkoumat. Za nimi začaly posádky lodí s lehkostí, danou dlouholetou praxí, sklápět stěžně.
Jezdci nenarazili na žádný odpor a nikoho poblíž neviděli. Když se však průzkumníci z obou břehů blížili po mostě k sobě, viděli, že tu někdo byl. Uprostřed mostu, na místě, kde bylo jasné, že ji každý uvidí, ležela nějaká bedna.
Kapitán zvědů Dolgfinn se na ni bez valného nadšení zahleděl. Vůbec se mu nelíbila. Někdo ji zde zanechal za nějakým účelem. Někdo, kdo zatraceně dobře věděl, jak se taková vikinská flotila blíží k mostu. V takových bedýnkách se většinou nacházel nějaký vzkaz nebo urážka. Nejspíš je uvnitř něčí hlava. A nebylo pochyb, že je dáreček určen pro Ivara. Tuto skutečnost ještě potvrzovala primitivní malůvka na víku bedny, znázorňující vysokou figuru v šarlatovém plášti, zelených kalhotách a stříbrné přilbě. O sebe se Dolgfinn ani tak neobával - byl pěstounem Sigurda Ragnarssona, pověřený samotným Hadím okem, aby na svého šíleného příbuzného dohlédl, a pokud Ivarovi vůbec na něčem trošku záleželo, byl to právě názor jeho staršího bratra. Zároveň však Dolgfinn nijak zvlášť netoužil po tom, stát se svědkem scény, která bezpochyby za malou chvíli vypukne. A někdo si to škaredě odnese, to bylo jisté. Dolgfinn si vzpomněl na den, kdy se před mnoha měsíci Viga-Brand odvážil provokovat Ragnarssony svou zprávou o smrti jejich otce. To je dobrá historka, pomyslel si. Potom se však už věci nevyvíjely zrovna dobře. Předvídal snad Brand, ač tak prostý muž, už tenkrát, kam to všechno povede? A pokud ano, co to znamená?
Dolgfinn takové myšlenky rázně zahnal. Může to být past, ale pokud je tomu opravdu tak, nemá na výběr a musí se o tom přesvědčit. Zvedl bednu - takže v ní nakonec není hlava, je příliš lehká - a nesl ji dolů k řece, kde stála přiražená ke břehu první dračí loď. Přeskočil z břehu přes veslo na veslařské sedadlo a kráčel dál na příď k Ivarovi, jenž tam stál vedle svého tunu a půl těžkého stroje. Dolgfinn mlčky položil krabici na zem, ukázal na obrázek na víku, vytrhl od pasu dýku a jílcem napřed ji nabídl Ivarovi, aby sám mohl vypáčit přibité víko.
Anglický král by pokynul některému sloužícímu, aby tento podřadný úkol provedl za něj. Pirátští náčelníci se však takovou důstojností nevyznačovali. Čtyři krátká trhnutí, a hřeby byly venku. Ivar pohlédl bledýma očima na Dolgfinna a do tváře se mu vkradl úsměv čisté rozkoše a očekávání. Ivar dobře věděl, že teď přijde nějaká provokace nebo urážka. Potěšilo ho, že má něco, za co se bude moci pomstít.

"No tak se podívejme, co nám Poutníci posílají," řekl.
Strhl z bedýnky víko a sáhl dovnitř.
"Kapoun. Tak to je první urážka." Vytáhl mrtvého ptáka ven a pohladil ho po peří. "Vykastrovaný kohout. Tak by mě zajímalo, koho tím myslí."
Ivar chvilku mlčel, dokud nebylo jasné, že k tomu ani Dolgfinn ani nikdo jiný nemá co dodat, a potom znovu ponořil ruku do krabice.
"Druhá urážka. Nějaká sláma. Obilné klasy."
"To nejsou klasy," řekl Dolgfinn. "To je snop. Musím ti říkat, čí je to znamení? To jméno se před několika týdny objevovalo na tvých rtech často."
Ivar kývl. "Díky za laskavou připomínku. Slyšel jsi už, Dolgfinne, to staré přísloví? 'Otrok se mstí okamžitě, zbabělec nikdy.'" Nikdy bych o tobě neprohlásil ani si nepomyslel, že jsi zbabělec, říkal si v duchu Dolgfinn. Nahlas však neřekl nic. Znělo by to až příliš jako omluva. A pokud se chce Ivar urazit, tak to stejně udělá.
"Znám i jiné staré přísloví, Ivare Ragnarssone," řekl místo toho. "'Z krvavého pytle se často vysype špatná zpráva.' Podívejme se až na dno toho pytle."
Ivar znovu sáhl dovnitř a vytáhl třetí a poslední předmět. Tentokrát byl jeho zmatený pohled nepředstíraný. Byl to úhoř, hadí ryba z bažin.
"Co to je?" Ticho.
"Může mi to někdo vysvětlit?" Odpovědí mu bylo stále jen kroucení hlavou okolostojících Vikingů. Jeden z otroků z Yorku se však mírně zavrtěl. Ivarovým očím nic neuniklo.
"Nabízím dar podle vlastního výběru každému, kdo mi prozradí, jaký má tohle význam."
Otrok si uvědomil, že všichni teď hledí na něj, a pochybovačně se napřímil.
"Říkáš dar podle vlastního výběru, pane?"
Ivar kývl.
"Té rybě se anglicky říká eel, pane. Myslím, že by to mohlo znamenat Ely, místo o kus dál po řece, Eel-island, Úhoří ostrov. Je to jen několik mil před námi. Třeba to znamená, že se tam s tebou ten, ten Sheaf setká."
"Sheaf? Má to snad znamenat, že já jsem ten kapoun?" zajímalo Ivara.
Otrok naprázdno polkl. "Nabízel jsi dar, pane, tomu, kdo promluví. Rád bych teď o něj požádal. Vybral jsem si svobodu."
"Můžeš jít," řekl Ivar a ustoupil mu z cesty. Otrok znovu polkl a rozhlédl se po kruhu netečných vousatých obličejů. Pomalu a bázlivě vykročil, potom směleji, když zjistil, že se ho nikdo nepokouší zadržet. Přiskočil ke kraji lodi a jako blesk se přehoupl na břeh. Poskakuje jako obrovská žába, zamířil okamžitě k nejbližšímu podrostu.
"Osm, devět, deset," počítal si polohlasem Ivar, v ruce oštěp se stříbrnou hlavicí. Rozpřáhl se a ukročil o dva kroky stranou. Oštěp se otrokovi zabodl do zad přesně mezi lopatky a srazil ho dopředu.
"Ještě někdo jiný by mě chtěl nazvat kapounem?" otázal se Ivar davu.
Někdo jiný to už udělal, pomyslel si Dolgfinn.
Později toho večera, když už byly lodi opatrně zakotveny na noc dvě míle severně od místa předpokládaného střetu, seděli někteří z Ivarových nejstarších kapitánů u ohně daleko od jeho stanu a opatrně, velmi tiše spolu rozmlouvali.
"Říkají mu Měkkýš," řekl jeden z nich, "protože si nedokáže vzít ženu."
"Dokáže," řekl jiný. "Má přece syny a dcery."
"Jen pokud před tím dělá podivné a hrozné věci. Málokterá žena to přežije. Říká se, že "
"Ne," vpadl do toho třetí muž. "Mlč. Já ti řeknu, proč je Měkkýš. Je jako vítr, který vane odevšad. Možná právě teď nad námi stojí."
"Nikdo z vás nemá pravdu," řekl Dolgfinn. "Nejsem Poutník, ale mám mezi nimi přátele. Měl jsem mezi nimi přátele. Řekli mi tohle, a já tomu věřím. Ivar je opravdu Beinnlauss. Neznamená to však Boneless, Měkkýš." Dolgfinn pozvedl hovězí žebro a pohybem ruky zvýraznil, který ze dvou významů norského slova má na mysli. "Znamená to 'Beznohý'." Poklepal si kostí na stehno.
"Ale vždyť on má nohy," namítl jeden z přítomných.
"Na tomto světě ano. Ale Poutníci, kteří ho spatřili v jinosvětě, tvrdí, že tam se Ivar plazí po břiše v podobě obrovského hada, draka. Není mužem jedné tváře. A proto je k jeho záhubě zapotřebí víc než ostrá ocel."

o o o

Shef pokusně ohnul dvě stopy dlouhý a dva palce široký pás kovu, který mu přinesl drobný propuštěnec Udd. Vystoupily mu přitom svaly na pažích: svaly dost mohutné na to, aby jen svou silou dokázaly ohnout měkký obojek otroka. Uhlíková ocel povolila o palec, pak ještě o jeden. Když tlak povolil, znovu se narovnala.
"Na katapultech to funguje výborně," hlásil Oswi, jenž ho spolu se skupinou střelců zvědavě pozoroval.
"Rád bych věděl, zda by se to dalo použít i na jiné věci," řekl Shef. "Třeba na luk?" Znovu pás ohnul, tentokrát přes koleno, a snažil se vložit do tahu veškerou váhu svého těla. Kov mu ale vzdoroval, odmítal se ohnout o víc než jen pár palců. Na luk je to příliš silné. Nebo spíš na lidské paže? Bylo toho ale víc, na co lidské paže nestačily. Katapulty. Těžká závaží. Lodní ráhna. Shef znovu potěžkal pás kovu. Někde v něm se skrývalo řešení té hádanky: odpověď složená z nových vědomostí, jež hledali stoupenci Cesty, a starých vědomostí, které neustále nacházel on sám. Teď ale zřejmě nebyl čas na to, aby řešil zrovna tuhle záhadu.
"Kolik jsi jich vyrobil, Udde?"
"Asi tak dvacítku? Chci říct - potom, co jsme upravili všechny katapulty."

"Zůstaň ještě zítra v kovárně. Udělej další. Vezmi si na to tolik lidí a tolik železa, kolik jen budeš potřebovat. Chci jich mít stovku, dvě stovky - kolik jich jen zvládneš vyrobit."
"To znamená, že zmeškáme tu bitvu?" vykřikl zoufale Oswi. "Ani jednou si nevystřelíme ze starušky 'Mrtvé roviny'?"
"No dobrá. Udd si vybere jednoho člověka z každého mužstva a ostatní se mohou zúčastnit bitvy."
Pokud nějaká vypukne, pomyslel si Shef. To však nemám v plánu. My se každopádně bojovat nechystáme. Pokud je Anglie opravdu šachovnicí bohů a my jsme hracími kameny, potom, pokud chci vyhrát, musím z hracího pole některé kameny odstranit. Bez ohledu na to, co si o tom pomyslí ostatní.

o o o

V časné ranní mlze se armáda krále Burgreda, armáda Marky, čítající na tři tisíce vojáků a stejně tolik otroků, honáků, poháněčů mezků a markytánek, připravovala na další pochod. Ujali se toho úkolu typicky anglickým způsobem: pomalu, nemotorně a neschopně, avšak s o to silnějším radostným očekáváním. Zemani se trousili na latríny nebo si ulevovali na jakémkoliv volném prostranství. Otroci, kteří to neudělali už předešlého večera, začali mlít obilí na věčnou ranní kaši. Rozhořely se ohně a zabublaly hrnce, hlasy Burgredových strážných přecházely zvolna do chrapotu, jak se ti dobří muži snažili vnutit věrným, ale zmateným poddaným královu vůli. Ať se ti bastardi nažerou, vyprázdní, ale vyrazí, jak neustále opakoval maršál Cwichelm. Dnes totiž pronikneme na území nepřítele. Překročíme Ousu a přesuneme se k Ely. Bitva pak může nastat každým okamžikem.
Poháněni královým vztekem nad pohanou vlastního stanu, neustálým pobízením kněží a téměř nesrozumitelnými zuřivými výlevy strašlivého heimnara Wulfgara, strhli vojáci Marky pomalu stany a nasadili si brnění.

o o o

Na dračích lodích panovalo poněkud jiné ovzduší. Pokyn lodní hlídky, stručný rozkaz kapitána, a během několika minut byli vojáci na břehu, oblečení, obutí, ozbrojení a připravení bojovat. Přicválali dva jezdci ze stanovišť předsunutých hlídek o půl míle dál a hlásili hluk směrem na západ a vyslání zvědů. Další rozkaz, tentokrát Ivarův, a polovina každé posádky si začala připravovat jídlo, zatímco ostatní muži stáli pořád v útvaru. Kolem všech tunu vážících strojů na prvních šesti lodích se začali rojit vykladači, přivazovat na stroje lana a sestavovat kladkostroje. Až dostanou rozkaz, rychle katapulty vytáhnou na zesílená ráhna a přehoupnou je na čekající vozy. Zatím však ještě ne. "Čekej do poslední chvíle a pak rychle vyraz do útoku," bylo heslem pirátů.
Z tábora Poutníků, skrytého o čtyři míle dál v hustém bukovém háji, se neozval ani zvuk a nerozžehlo se ani světýlko. Shef, Brand, Thorvin a všichni velitelé strávili předešlý den tím, že chodili po táboře a znovu a znovu to zdůrazňovali svým vojákům, nejváženějším Vikingům stejně jako nejhloupějším otrokům. Ráno tu nebudou žádné ohně. Žádný hluk a nikdo se tu nebude toulat po táboře. Zůstaňte pěkně v postelích, dokud vás nezavoláme. Odpočiňte si. Snídaně se bude podávat po jednotlivých oddílech. Potom se seřadíte do útvarů. Nikdo se nesmí vydat ven z lesa.
Shef, poslušen svých vlastních rozkazů, ležel po probuzení ve stanu a naslouchal tlumeným zvukům probouzející se armády. Dnes nastal kritický den, pomyslel si. Není to poslední kritický den, ale možná je poslední, který může naplánovat a ovlivnit. Proto je nesmírně důležité, aby den probíhal podle plánu a poskytl mu dobrý začátek a zásobu sil, které bude později potřebovat.
Na lůžku vedle něj ležela Godiva. Byli spolu už čtvrtý den, a on si ji ještě nevzal, ba téměř se jí ani nedotkl. A bylo by to tak snadné Jeho úd při vzpomínce na to, jak to tenkrát udělal, ztvrdl. Ani ona by se nebránila. Nejen, že to očekávala, Shef věděl, že přemýšlí o tom, proč to dosud neudělal. Je snad taky takový jako Měkkýš? Nebo není tak mužný jako Alfgar? Shef si představoval, jak by asi vykřikla, kdyby do ní pronikl.
Kdo jí mohl vyčítat pláč? Ještě stále sebou škubala bolestí pokaždé, když se pohnula. Stejně jako jemu, i jí zůstanou na zádech věčné jizvy.
Pořád však měla obě oči. Nikdy nečelila Ivarově zlobě, nikdy nebyla vydána na milost a nemilost soudu vapna takr. Když pomyslel na Ivara, Shefův ztopořený penis se začal scvrkávat a myšlenky na její teplou pleť a jemný odpor se vytratily jako katapultem vymrštěná střela.
Do jeho vědomí proniklo místo toho něco jiného, něco chladného, krutého a prozíravého. Nezáleží na dnešku ani na smýšlení jeho mužů. Jen na konci. Shef se natáhl a uvolnil, dokonale si uvědomoval celé své tělo. Začal přemýšlet o tom, co všechno by se toho dne mohlo ještě přihodit.
Hund, rozhodl se nakonec. Je čas znovu ho požádat o pomoc.

o o o

Když slunce rozpustilo ranní mlhu, Ivar uviděl ze svého místa u hlídek na hřebenu známý chaos pochodující anglické armády. Známý chaos. Anglická armáda.
"To nejsou oni," řekl za ním stojící Dolgfinn. "To nejsou Poutníci ani Skjef Sigvarthsson. Podívej na všechny ty křesťanské krámy - kříže a černé kutny. Slyšíš je, jak zpívají? To je ta jejich ranní massa, nebo jak tomu říkají. Takže Sigvarthssonova výzva byla jen lež, nebo "
"Nebo se tady někde schovává ještě jedna armáda a čeká na to, až bude moci dorazit vítěze," dokončil za něj Ivar jeho větu. Na tváři s napjatým a bolestivým výrazem se mu už zase objevil ten škleb, vypadal jako liška, ožďibující maso, nastražené ve vlčí pasti.
"Vrátíme se k lodím?"

"To asi ne," řekl Ivar. "Řeka je moc úzká na to, abychom v ní naráz a rychle otočili čtyřicet lodí. A když poplujeme dál, nemáme jistotu, že nenasednou na koně a nedohoní nás. A v tom případě by mohli zaútočit na jednu naši loď po druhé. To by zvládli dokonce i Angličané.
Kdepak. Když jsme spolu s bratry skládali v Braethraborgu slib Bragimu, přísahali jsme, že pomstíme otcovu smrt tím, že napadneme Anglii a podrobíme si všechna její království. Dvě jsme už dobyli a dnes nastal den dobýt třetí."
"A Sigvarthsson?" chtěl vědět Dolgfinn.
Škleb se ještě rozšířil, takže byl Ivarovi vidět skoro celý chrup. "I ten dostane svou šanci. Budeme se muset postarat o to, aby jí nevyužil. Teď jdi dolů k lodím a dej rozkaz vyložit stroje. Ale ne na tomto břehu. Na tom vzdálenějším, rozumíš? A ať je dopraví ještě o sto kroků dál. A přes všechny ať napnou plachty, jako by to byly stany. Až se Angličané přiblíží na dohled, chci, aby to vypadalo, že vojáci ty stany právě strhávají. Ale po anglicku, rozumíš - jako byste byli nějaké staré panímámy, co si právě porovnávají vnoučata. Ať to udělají otroci."
Dolgfinn se zasmál. "Během posledních měsíců jsi je naučil pracovat líp, Ivare."
Z Ivarovy tváře se během zlomku vteřiny vytratilo všechno veselí a z očí mu zmizela všechna barva. "Tak je přecvič," řekl. "Stroje na tamten břeh. Mužstvo na tuhle." Otočil se zpět a znovu chvíli pozoroval armádu, blížící se k nim v útvaru o šesti řadách s vlajícími prapory a s velkými kříži vztyčenými na zvláštních vozech vzadu. "A pošli mi sem Hamala. Povede dnes oddíl jezdců. Mám pro něj zvláštní rozkazy."

o o o

Shef vyhlížel ze své pozorovatelny za velkým rozkvetlým keřem hlohu a sledoval rozvíjející se bitvu. Za ním a kolem něj byla rozložena armáda Poutníků, dodaleka roztroušená a ve skrytu lesa nebo mlází. Mohutné vrhače kamenů nebyly ještě na svých stanovištích a vrhače šípů, tažené páry koní, byly umístěny daleko vzadu v týle. Angličtí dudáci a vikinští trubači čelili hrozbě, že pokud vydají jediný tón, dostane se jim všemožných potup a trýznění a navíc přijdou o svůj týdenní příděl piva. Shef si byl jist, že nepřítel jeho armádu neodhalí. A teď, když to vypadalo, že bitva vypukne každým okamžikem, obě strany by už měly odvolat své případné zvědy zpět. Zatím šlo všechno dobře.
Přesto tu však bylo jedno překvapení - Ivarovy stroje. Shef pozoroval, jak je skládají z lodí, a neušlo mu, jak se přitom stěžně lodí kývají. Ať se už jedná o cokoliv, jsou to velmi těžké věci, mnohem těžší než jeho stroje. Podařilo se snad Ivarovi právě s jejich pomocí dobýt město Lynn? A vykládali je na nesprávný břeh. Jsou tam možná v bezpečí před útokem nepřátel, ale v případě, že se bojiště přesune jinam, nebude možné je přemístit. Shef ani nespatřil, jak jsou ty stroje sestaveny. Jak asi ovlivní jeho bitevní plán?
A hlavně, jak asi ovlivní jeho plán v té bitvě nebojovat?

o o o

Maršál Cwichelm, veterán mnoha bitev, by byl armádu okamžitě zastavil, jakmile mu jeho předsunuté hlídky podaly zprávu o dračích lodích na řece před ním. Nepočítal s tím, že se utká s vikinskou flotilou. Cokoliv neočekávaného bylo zapotřebí nejdřív důkladně prozkoumat - zejména pokud byli ve hře Poutníci, na jejichž mnohou past si stále pamatoval z doby, kdy se svým oddílem bojoval v mokřině, kde zahynul Sigvarth.
Nikdo mu ale neumožnil činit jakákoli rozhodnutí. Pro jeho krále znamenali Vikingové i Poutníci jedno a to samé: nepřátele, podrývající samotné základy mravopočestnosti. Pro Wulfgara a biskupy to byli všechno pohané. Dračí lodě roztažené v řadě? Tím lépe! Zničme je, než se stačí shluknout do těsnějšího útvaru. "A pokud to snad nejsou Poutníci," dodal vyzývavě Alfgar, "o to míň s nimi bude práce, ne? Aspoň nebudou mít ty stroje, kterých se tak bojíš."
S palčivým pocitem urážky a s vědomím, že necvičeni zemani, kteří tvořili převážnou část armády krále Burgreda, nezvládnou žádné složité manévry, hnal Cwichelm své vojáky po svahu, který se zvedal od koryta řeky, rychlým cvalem nahoru. On a jeho pobočníci jeli v čele, vyráželi ze sebe válečný pokřik a mávali mečem na ostatní, aby je následovali.
Když před sebou angličtí vojáci spatřili nenáviděné dračí lodě a před každou z nich její posádku shluknutou ve tvaru klínu, začali jásat a zdvihlo se v nich bojové nadšení. Zatím je to dobré, hlavně nesmí ztratit odvahu, pomyslel si Cwichelm, zatímco se propadal dozadu, až se před ním první řada zavřela. Nebo se unavit ještě předtím, než bitva vůbec začne. Cwichelm si pevně opřel štít o rameno - nenamáhal se držet jej v bojové pozici. Vážil totiž celý kámen, to je čtrnáct anglických liber, a zbytek jeho brnění a výzbroje znamenal ještě tři kameny navíc. Nebyla to příliš velká tíha - když se s tím člověk nepokoušel utíkat nebo dokonce rozhánět na bojišti. Očima, zalepenýma potem, jenž mu stékal z čela, nejasně spatřil muže, jak se na druhém břehu potýkají s plachtovinou. To se tak často nestává, nachytat Vikingy, jak zaspali, pomyslel si. Obvykle jsme to my, kdo vstává poslední.
První salva z Erkenbertových onagerů prorazila v anglické útočné linii šest otvorů a hladce pronikla všemi jejich šesti řadami. Střela, určená velitelům ve středu útvaru, snadno rozeznatelných v jejich zlatě, drahém kamení a šarlatových vafnrocích, šla poněkud nahoru a letěla v úrovni hlavy. Cwichelm nespatřil ani neucítil úder, který mu svou silou zaklonil hlavu tak, až páteř praskla, skosil ještě zástup mužů za ním a zaryl se do země jen kousek od vozu, na kterém právě biskup Daniel prozpěvoval povzbudivý žalm. Ve zlomku vteřiny byli Cwichelm i armáda bez hlavy.
Většina anglických vojáků v přílbách s hledím, značně omezujícím výhled, si vůbec neuvědomila, co se děje nalevo či napravo od nich. Vnímali jen nepřítele před sebou, tak lákavě seskupeného do izolovaných útvarů, každá posádka o síle asi čtyřiceti mužů před svou lodí a pět nebo deset yardů vzdálená od vedlejších skupin. Angličané se na ně vrhli jako řvoucí vlna a pustili se do nich svými oštěpy a meči, divoce sekajíce do dřevěných štítů ve snaze zasáhnout hlavu či nohy. Odpočatí a posílení Ivarovi vojáci, kteří byli v menšině, vložili všechny své síly do toho, aby je jen na pět

minut zadrželi, jak si to přál jejich velitel.
Katapulty znovu a znovu po pečlivě vyměřené dráze vrhaly své nezadržitelné střely.

o o o

"Už se něco děje," zamumlal Brand.
Shef neodpověděl. Už po několik minut se zoufale snažil svým jediným okem zahlédnout co nejvíc z těch strojů, které působily v řadách Burgredovy armády takovou spoušť. Potom se zaměřil jen na jeden z nich a pečlivě mezi jednotlivými výstřely počítal údery svého srdce. Teď už měl přibližnou představu o tom, co jsou ty stroje zač. Dlouhé přestávky mezi výstřely a ničivé účinky, kdy každý výstřel smete celý zástup vojáků, napovídaly, že to musí být torzní katapulty. Shef toho na mílovou vzdálenost mnoho neviděl, ale z jejich vysokého a hranatého tvaru bylo zřejmé, že nefungují na principu ohebného ramene. A jejich obrovská hmotnost, kterou mu prozradil způsob, jak je vojáci vykládali z lodí, znamenala, že musejí být velice mohutné, aby snesly nějaký obrovský zpětný náraz. Přesně tak. Pár pokusů, trošku blíže je prozkoumat, a ...
Teď byl ale čas přemýšlet o současné situaci. Shef se soustředil na probíhající bitvu. Něco se děje, říká Brand. A není těžké uhodnout co. Po několika salvách začali angličtí vojáci ustupovat z míst, kam dopadaly kameny nejhustěji, ke stranám. Uvědomili si, že budou v bezpečí, pokud se mezi nimi a stroji budou nacházet jejich nepřátelé. Jak se však tlačili do stran, překáželi přitom válečníkům, kteří se v těch místech snažili proniknout hradbou Ivarových mužů. Většina těchto vojáků, oslepená hledím přilby a tížená zbrojí, neměla ani ponětí, co se kolem nich děje. Uvědomovali si jen, že něco není v pořádku. Někteří z nich začali o pár kroků ustupovat a hledajíce si prostor ke zdvižení hledí, odstrkovali od sebe své druhy, kteří je měli krýt a namísto toho je tlačili dopředu. Kdyby byli Ivarovi muži soustředění ve větším útvaru, mohli by té chvíle využít k průlomu. Nebylo tomu však tak. Oni sami byli shluknutí v malých skupinkách, kterým hrozilo, že jakmile opustí své lodě a říční břeh, jenž jim poskytoval ochranu, nepřítel, jenž je v přesile, je okamžitě pohltí. Bitva byla vyrovnaná.
Brand znovu zamručel a tentokrát zaryl Shefovi prsty hluboko do paže. Někdo u Ivarových strojů vydal rozkaz změnit cíl a za pomoci kopanců a ran si vynucoval jeho splnění. Když vyrazili angličtí pěšáci kupředu, nemotorné vozy s vlajícími zástavami králů a velmožů a gigantickými kříži biskupů a opatů zůstaly odkryté. Teď už jich bylo o jeden méně a na zem se pomalu snášely úlomky dřeva. Přímý zásah. A támhle taky - celé volské spřežení kleslo na kolena a z vozu se odkutálelo kolo. Z armády Poutníků, skrývající se za Shefem a jeho skupinou, se zvedla vlna vzrušených výdechů, které by se byly proměnily v jásot, kdyby nebylo kopanců a šeptem chrlených nadávek velitelů. Kříž ještě chvíli stál a potom se nesmiřitelně překlopil a zřítil na zem.
Něco hluboko v Shefově vědomí zacvakalo jako roztočené ozubené kolo. Ve stoupajícím nadšení z bitvy, nikým nepozorován, si zamyšleně lokl z čutory s dobrým pivem, kterou držel celou dobu v ruce. V láhvi však byl i obsah malého koženého sáčku, který mu dal ráno Hund. Zhluboka se napil a přitom se snažil potlačit dávivý reflex, který se ozval okamžitě, jak ucítil odpornou příchuť zkaženého, hnijícího masa. "Jak to děláte, když je zapotřebí, aby se někdo vyzvracel a vyčistil si žaludek?" zeptal se včera Hunda. "Tak v tomhle se opravdu vyznáme," odpověděl Hund s pochmurnou pýchou. Nyní, když mu lektvar zaplavoval žaludek, Shef naprosto nepochyboval o pravdivosti jeho slov. Vypil čutoru až do poslední kapky, aby zničil stopy, a potom se postavil. Zbývá mi asi minuta, možná dvě, pomyslel si. Musím teď na sebe upoutat pozornost.
"Proč vyjíždějí ti jezdci?" zeptal se. "To se chtějí pokusit o průlom?"
"Útočná jízda, jakou mají Frankové?" promluvil nejistě Brand. "O tom jsem už slyšel. Ale že by Angličané "
"Ne, to ne," vpadl do toho Alfréd, který taky vyskočil na nohy a skoro tancoval netrpělivostí. "To je Burgredův jízdní oddíl. Podívejte se na ty blázny! Usoudili, že bitva je prohraná, tak teď vyrážejí na záchranu svého pána. Ale jakmile ten nasedne na koně Pane Bože, on to dokázal!"
Daleko na druhé straně bojiště se z chumlu těl vyloupla hlava se zlatou obroučkou - král nasedal na koně. Chviličku se zdálo, že vzdoruje a mečem ukazuje kupředu. Kdosi se ale zmocnil uzdy jeho koně, a potom se začal shluk jezdců nejprve krokem a potom cvalem vzdalovat z bitevního pole. Vzápětí na to začali z toho místa bojiště ustupovat také ostatní vojáci a vydali se za svým pánem. Nejdřív nenápadně, jeden po druhém, ale potom čím dál tím svižněji a chvatněji. Když to zpozorovali ostatní, začali se k nim urychleně přidávat. Armáda Marky, stále neporažená, jejíž vojáci zatím většinou nepocítili strach, se začala stahovat zpět k zadním liniím. Zároveň se na ně snesla další vlna kamení. Ústup se změnil v úprk.
Armáda Poutníků byla teď na nohou a oči všech se s očekáváním upíraly do středu anglické armády. Teď je ta pravá chvíle, pomyslel si Shef. Vyrazit, když jsou teď obě armády zaneprázdněné, zmocnit se těch strojů dřív, než stačí změnit zaměření, nahrnout se do lodí a napadnout Ivara ze stran a z týla
"Dej mi pár jezdců," prosil zoufale Alfréd. "Burgred je zatracený blázen, ale je manželem mé sestry. Musím ho zachránit. Zbavíme ho titulu, pošleme ho k papeži "
To tedy ano, pomyslel si Shef. A na šachovnici nám tak pořád zůstává jeden kámen. A Ivar - dokonce i pokud ho porazíme, Ivar nám zase unikne, na lodi nebo na koni, tak jako minule. A to je další kámen. My ale potřebujeme hrací pole vyčistit. Nakonec musí zůstat jen jediný kámen. Chci ty mlýnské kameny zastavit.
Naštěstí ucítil, zrovna když se chystal přikročit k Alfrédovi, jak se mu v útrobách zvedá něco odporného a ústa se mu plní těmi hroznými studenými slinami, jaké zažil jen jednou předtím, když jedné kruté zimy snědl jakousi mršinu. Nelítostně nával potlačil. Dívejte se, jen se na mě podívejte.
Otočil se a pohlédl na své muže, kteří se začínali s planoucíma očima a zuřivě vyceněnými zuby vynořovat z mlází.
"Vpřed!" zařval, zvedl ze země svou halapartnu a máchl jí směrem k řece. "Vojáci armády Poutníků "

Zvratky mu vystříkly z úst tak prudce, že odshora až dolů potřísnily Alfrédův smaltovaný štít. Mladý král nechápavě zalapal po dechu. Shef se zlomil v pase. Už nic nepředstíral. Halapartna mu vypadla z ruky a křečemi se zkroutil tak, že se už nedokázal udržet na nohou.
Zatímco se válel po zemi ve svých zvratcích, jeho vojáci jen nechápavě stáli a s hrůzou na něj zírali. Alfréd právě zdvihl ruku, jak se zrovna chystal volat své společníky a žádat o koně, zase ji zvolna spustil, otočil se a vytřeštil oči na postavu, svíjející se před ním. Ze svého místa v týle k nim přibíhal už i Thorvin. Řadami vojáků se šířil pochybovačný šum. Jak tedy zní rozkazy? Vyrážíme do boje? Sigvarthsson se složil? Kdo tedy teď velí? Jsou to Vikingové? Máme poslechnout nějakého piráta? Máme poslouchat Angličana? Wessexkého krále?
Shef bezvládně ležel v trávě a lapal po dechu před dalším návalem křečí, když uslyšel Branda, jenž na něj shlížel s kamenným nesouhlasným výrazem.
"Staré přísloví praví," říkal Brand, "že když zeslábne vojevůdce, otřese to celou armádou. Jak čekáš, že bude vypadat armáda, jejíž vůdce ze sebe chrlí vnitřnosti?"
Očekávám, že všichni zůstanou na svých místech a počkají, až bude vůdci líp, pomyslel si Shef. Ach, prosím, Thore. Nebo Bože. Nebo kdokoliv. Jen to pro mě udělej.

o o o

Ivar hleděl bledýma očima na bitevní pole a hledal past, o níž věděl, že tam musí být. U jeho nohou - bojoval v čele posádky své lodi - leželi tři bojovníci Marky, kteří postupně všichni zadoufali ve slávu, již si v celém křesťanském světě vysloužil zabitím Ivara, nejkrutějšího z pirátů Severu. Jeden po druhém zjistili, že jeho štíhlá vysoká postava je v rozporu s nesmírnou silou jeho paží a trupu, zatímco jeho příslovečná hadí rychlost je s jeho postavou zcela v souladu. Jednomu z nich, válečníkovi se zbrojí i trupem proseknutým od klíční kosti až po žebra, uklouzlo proti jeho vůli při čekání na smrt zasténání. Ivarův meč se pohnul rychle jako hadí jazyk a probodl mu ohryzek i páteř. Ivar teď netoužil po zábavě, potřeboval ticho, aby se mohl soustředit na své úvahy.
V lesích nikdo není, ani po stranách, ani za ním. Pokud ta past během chvilky nesklapne, bude pak pozdě. Už teď bylo skoro pozdě. Okolo Ivara začala armáda bez jeho rozkazu provádět jeden z mnoha nacvičených armádních drilů: zajištění bojiště po bitvě. Silnou stránkou vikinských armád bylo to, že velitelé nemuseli plýtvat energií na rutinní záležitosti. Namísto toho mohli vojevůdci pozorovat situaci a plánovat další postup. Takže nyní procházely bojištěm dvojice vojáků, z nichž jeden dorážel zraněné a druhý ho přitom kryl. Dvakrát i třikrát se pokaždé ujistili, že Angličan bezvědomí a bezmoc jen nepředstírá a nechystá se právě vzít s sebou na onen svět svého posledního nepřítele. Za nimi postupovali se svými vaky sběrači kořisti. Nebrali mrtvým všechno, na to bude čas později, jen cenné a viditelné věci. Na lodích se mezitím ranhojiči starali o zraněné Vikingy.
Zároveň však všichni napjatě očekávali případný další rozkaz svého velitele. Všichni věděli, že okamžik vítězství je okamžikem, kdy se schopnému člověku nabízejí mnohé výhody. Konali svůj úkol s divokým spěchem.
Ne, usoudil Ivar, ta past nesklapne. Určitě ji připravili, tím si byl jist. Nejspíš ji však nedokázali natáhnout. Nebo cestou uvízli někde v bažinách.
Vykročil vpřed, narazil svou přilbu na oštěp a zamával jí ve vzduchu. Z úkrytu půl míle od křídla anglické armády u břehu řeky okamžitě vyrazila skupina jezdců. Nohy se jim jen míhaly, jak zuřivě pobízeli koně, a jejich zbroj a zbraně se třpytily v paprscích ranního slunce. Angličtí vojáci, stále se ještě stahující z bojiště, zaječeli a rozběhli se ještě rychleji. Hlupáci, pomyslel si Ivar. Pořád je jich proti Hamalovi šest na jednoho. Pokud by vytrvali na svých místech a seřadili se do pořádné formace, vyřídili by ho dřív, než bychom mu stačili přispěchat na pomoc. A pokud bychom se tam rozběhli a rozházeli vlastní řady, ještě by mohli tu bitvu vyhrát. Dojem, kterým působí jezdec v brnění na pěšáka, však nutí člověka utíkat a ani se při tom dokonce neohlédnout.
Hamal a jeho oddíl - tři sta mužů na všech koních, které byla Ivarova armáda schopna osedlat - měli jiný cíl než prchající pěšáky. Teď byl čas zničit nepřátelské velitele a zajistit, aby se království už nikdy nevzpamatovalo. Ivar s uspokojením zaznamenal, že skupina padesáti mužů na nejrychlejších koních vyrazila bez prodlení za korunovanou postavou, mizící se svým doprovodem za obzorem. Další jezdci zamířili za opožděnými vozy s korouhvemi, pracně se pokoušejícími dostat do bezpečí. Hlavní skupina se tryskem vydala podél hřebene a očividně mířila do nepřátelského tábora, který tam někde musí být, mimo dohled, ale jen několik set yardů za hřebenem.
Je čas přidat se k nim. Čas na kořist, na zábavu. Ivar cítil, jak se mu vzrušením úží hrdlo. Zmařili mu jeho plány s králem Ellou, ne však s Edmundem. Nepodaří se jim to ani s Burgredem. Rád zabíjel krále. A pak - pak se najde nějaká z holek, snad i nějaká dáma, ale každopádně nějaké měkké a bledé stvoření, které nebude nikdo postrádat. A v tom rozruchu, plném násilí a drancování, si nikdo ničeho ani nevšimne. Nebude to ta dívka, kterou mu Sigvarthsson ukradl. Ale najde se nějaká jiná. Prozatím.
Ivar se otočil, opatrně překročil vnitřnosti, řinoucí se z útrob rozpáraného muže u jeho nohou, nasadil si přilbu a zamával štítem. Kořist byla zajištěna a vojáci, opět v útvaru a čekající na jeho rozkazy, vyrazili krátký, chraptivý pokřik a vydali se za ním nahoru na kopec, přes mrtvá těla mužů, které dnes zabili a které zmasakrovaly stroje. Za pochodu rozpustili klínové formace a utvořili jedinou, čtyři sta yardů širokou řadu. Za nimi stály určené straže lodí a pozorovaly je, jak odcházejí.
Ze svého úkrytu v lesích o míli výš proti proudu je pozorovali i vojáci armády Poutníků - zmatení, zklamaní, kteří se již začínali nad nehybným tělem svého vůdce hašteřit.

Kapitola 7

"Už si nemůžeme dovolit dál čekat," řekl Thorvin. "Musíme to vyřídit jednou provždy, a to hned."
"Armáda je rozdělená," namítl Tyrův kněz Geirulf. "Když vojáci uvidí, jak odjíždíš, poklesnou na duchu ještě víc."
Thorvin jeho námitku odbyl netrpělivým mávnutím ruky. Prostor kolem nich byl ohraničen přízí se zavěšenými posvátnými trsy jeřabin. Ze země trčel Odinův oštěp a vedle něj plál posvátný Lokiho oheň. Všechno bylo stejné jako při předešlých shromážděních, tentokrát však byli přítomni pouze kněží Cesty. Chystali se mluvit o věcech, které nebyly určeny pro uši laiků.
"Tohle si namlouváme už dost dlouho," odvětil Thorvin. "Vždycky se najde něco důležitějšího než tato zásadní otázka. Měli jsme tu záhadu vyřešit už dávno, hned když nás poprvé napadlo, že ten chlapec Shef snad vskutku může být, jak sám řekl, tím, kdo přichází ze Severu. Ptali jsme se na to jeho přítele a ptali jsme se i jarla Sigvartha - který věřil tomu, že je jeho otcem. Když nám ani jeden z nich nebyl schopen dát jasnou odpověď, začali jsme se zabývat jinými věcmi. Teď si musíme být jistí. Když odmítal nosit přívěsek, říkal jsem si: 'Ještě je čas.' Když opustil armádu a jel pro svou ženu, mysleli jsme si: 'Je to ještě chlapec.' Teď ale předstírá, že je vůdcem armády, a ponechá ji ve zmatku. Co udělá příště? Musíme to vědět. Je to Odinův syn? A pokud ano, čím nám bude? Odinem Praotcem, otcem bohů i lidí? Nebo Odinem zlo konajícím, Bohem viselců, zrádcem válečníků, jenž využívá hrdiny jen pro vlastní účely?
Ne nadarmo nemá Odin v naší armádě žádné kněze, a i mezi všemi Poutníky je jich jen málo. Pokud je tohoto původu, musíme to vědět. Ale možná je jiného původu. Na světě jsou i jiní bohové než Praotec."
Thorvin se významně zahleděl do praskajícího ohně po své levici. "Tak mě nechejte udělat, co se mělo udělat už dávno. Pojedu se zeptat jeho matky. Víme, ze které vesnice pochází. Není to ani dvacet mil odsud. Jestli ji tam ještě najdu, zeptám se jí na to - a pokud bude její odpověď zlá, musíme ho zavrhnout, než nás potkají ještě daleko horší věci. Vzpomeňte si na Vigleikovo varování!" Následovalo dlouhé mlčení. Nakonec přerušil ticho Freyův kněz Farman.
"Pamatuji na Vigleikovo varování, Thorvine. A i já se obávám Odinovy zrady. Přesto vás však vyzývám, abyste vzali v úvahu, že Odin a jeho vyznavači jsou snad takoví, jací jsou, za nějakým účelem. Snad mají držet na uzdě horší síly."
I on se zamyšleně zahleděl do Lokiho ohně. "Jak víš, spatřil jsem tvého bývalého učedníka v jinosvětě, kde stál na místě kováře Völunda. Viděl jsem v tom světě také jiné věci. A pravím, že nedaleko odtud se nachází ten, jenž je ztělesněním mnohem horšího zla - jeden z plemene samotného Fenriho, vnuk Lokiho. Člověk, který je spatří v jinosvětě, si ty dva, Odina a Lokiho, už nikdy nesplete, nikdy si o jednom z nich nepomyslí, že je to snad ten druhý."
"No dobře," odpověděl Thorvin. "Já tebe však, Farmane, vyzývám, abys vzal v úvahu toto: Pokud nastane na tomto světě válka lidí, bohů a obrů, s Odinem na jedné straně a Lokim na druhé - víš, jak často se dokonce i mezi lidmi začíná v průběhu války jedna strana podobat druhé!"
Všichni postupně souhlasně přikývli, nakonec i Geirulf a Farman.
"Je rozhodnuto," řekl Farman. "Jeď do Emnethu. Vyhledej matku toho chlapce a zeptej se jí, čí syn to je."
Ranhojič Ingulf, Idunnin kněz, poprvé promluvil.
"Prokaž dobrý skutek, Thorvine, který i nám může přinést dobro. Až pojedeš, vezmi s sebou i tu anglickou dívku Godivu. Už si svým způsobem nějak uvědomila, jak se věci mají. Ví, že ji nezachránil z lásky. Že ji chtěl jen využít jako návnadu. Taková vědomost nikomu neprospěje."

o o o

Shef si nejasně uvědomoval - nejdřív otupen drásavou křečí a pak ochromující slabostí - jak se vůdci různých skupin v jeho armádě přou. V jednom okamžiku se Alfréd chystal tasit na Branda meč, což skončilo tím, že potupně odletěl stranou, jako by obrovský pes odehnal tlapou obtížné štěně. Nejasně si pamatoval, jak Thorvin cosi vášnivě prosazuje, nějakou výpravu či co. Větší část toho dne si však vůbec neuvědomoval, jen nějaké ruce, co ho zvedaly, pokusy přimět ho, aby se napil, a ruce, které ho přidržovaly při nových a nových záchvatech zvracení. Někdy to byly ruce Ingulfa, jindy Godivy. Nikdy Hundovy. Zlomkem vědomí, co Shefovi zbýval, usoudil, že se Hund patrně obával toho, že by příliš utrpěl jeho ranhojičský odstup, kdyby viděl příliš zblízka, co způsobil. Když se teď blížil soumrak, cítil se zotavený, unavený a připravený spát - aby se mohl ráno probudit připraven k akci.
Nejdřív ale musí přijít spánek. Měl hnilobně mrtvolnou příchuť Hundova lektvaru.

Stál ve tmě v nějaké rokli, v kamenné soutěsce. Pomalu lezl dopředu. Neviděl dál než jen pár stop před sebe, osvětlených posledním bledým světlem z oblohy, viditelné mnoho yardů nad hlavou jen jako klikatá šedivá čára, ohraničená temnými okraji rokle. Postupoval kupředu tryznivě pomalu a opatrně. Nesmí klopýtnout ani uvolnit nějaký kámen. Jinak ho něco okamžitě uslyší a napadne. Něco, proti čemu se žádný člověk neubrání.
Držel v ruce meč, který se ve světle hvězd slabě třpytil. Ten meč byl něčím zvláštní: měl svou vlastní vůli, silnou a divokou. Zabil už svého tvůrce a pána a rád by to udělal znovu, přestože nyní byl jeho pánem on. Škubal sebou v jeho ruce a čas od času slabě cinkl, jako by narazil na kámen. Zřejmě však věděl o nutnosti utajení této cesty, neboť ten zvuk byl pro kohokoliv či cokoliv kromě něj naprosto neslyšný. Cinkání také přehlušovalo zurčení vody na dně rokle.
Meč toužil zabíjet a byl ochoten zůstat zticha a počkat, až přijde jeho příležitost.
Jak se nořil do snu stále hlouběji, začal si Shef jako už častokrát předtím uvědomovat, kým je. Tentokrát byl jakýmsi neuvěřitelně silným mužem s mohutnými boky a rameny a zápěstími tak silnými, že se boulila kolem zlatých náramků, jež nosil. Jejich váha by slabšímu muži stahovala ruce k bokům, ale on si je ani neuvědomoval.
Ten muž, kterým byl, pociťoval smrtelný strach. Dýchal krátce a přerývaně, ne proto, jak šplhal, ale hrůzou. V žaludku cítil prázdnotu a chlad. Muž je tím vyděšenější, uvědomil si Shef, že nic podobného nikdy předtím nepocítil. Nerozuměl tomu pocitu a nedokázal ho pojmenovat. Sužovalo ho to, ale nijak to neovlivnilo jeho chování, protože tento muž

nevěděl, že je možné přerušit výpravu, pro niž se už jednou rozhodl. Ještě nikdy to neudělal a co bude živ to ani neudělá. Teď šplhal podél potůčku, opatrně držel vytasený meč před sebou, a chystal se dosáhnout pozice, pro kterou se rozhodl, a udělat to, kvůli čemu přišel, přestože se v něm divoce zmítalo srdce při myšlence na to, čemu bude muset čelit.
Nebo čemu čelit nedokáže. Dokonce i tento muž, Sigurd Sigmundsson, jehož jméno se bude vyslovovat až do konce časů, věděl, že nedokáže pohlédnout na to, co měl zabít.
Přišel na místo, kde byla stěna rokle na jedné straně narušená a spadala k vodě ve změti štěrku a úlomků kamení, jako by je zválcovala nějaká obrovská kovová bytost, která se chtěla dostat k vodě. Když k tomu místu hrdina dorazil, zastavila ho vlna odporného smradu, tak silného, že by se dal krájet. Páchlo to po mrtvolách jako dva týdny staré bojiště v plném letním slunci - ale taky jako saze, spálenina a ještě něco, co dráždilo chřípí tak, že se člověku zdálo, že stačí vykřesat jiskru, a ten puch sám o sobě vzplane.
Byl to pach hada. Draka. Ničitele úsvitu, chrliče jedu, nahého ztělesnění zla, jež se plazilo po břiše. Beznohého.
Sotva hrdina našel mezi kameny dost velkou škvíru a vlezl dovnitř, uvědomil si, že přišel právě včas. Drak totiž nebyl beznohý, jen se tak zdál těm, kdo ho spatřili, jak se k nim z dálky plazí. Hrdina slyšel ve skále temné dunění, jak se drak krok za krokem blížil, a mezi tím neustálé klouzání břicha, jež se vleklo po zemi. Břicha pokrytého kůží, pokud pověsti nelhaly. Hrdina doufal, že jsou pravdivé.
Zkusil si lehnout na záda, pak zaváhal a rychle změnil polohu. Teď ležel na boku, čelem ve směru, odkud se musí drak přiblížit. Opíral se o levý loket, pravý loket spustil a meč držel před tělem. Nad stezkou mu byly vidět jen oči a vršek hlavy. Bude vypadat jako další kámen, říkal si. Pravdou však bylo, že dokonce ani tento hrdina nedokázal nehybně ležet a jen poslouchat a čekat, až se hrozivý tvor zčistajasna objeví nad ním. Musel vidět.
A taky ji hned spatřil, siluetu obrovské hlavy, která se rýsovala proti šedé obloze jako nějaký skalní převis. Ale v pohybu. Její kostěný hřeben a lebeční kosti se otáčely jako nějaký kovový válečný stroj. Za hlavou se vleklo neforemné bachraté tělo. Hra světel a stínů odhalila ve světle hvězd jednu nohu, zaťatou do kamene, a hrdina na ni jen otřeseně, téměř ochromeně zíral. Na všechny strany trčely jako chapadla mořské hvězdice čtyři paráty. Byly silné jako lidské stehno, drsné a plné bradavic jako hřbet ropuchy a kanul z nich sliz. Stačí jen dotek jednoho z nich a člověk zahyne hrůzou, pomyslel si. Jen taktak posbíral poslední zbytky sebevlády a nepřikrčil se strachy. I nejjemnější pohyb byl teď smrtelně nebezpečný. Jeho jedinou nadějí bylo zůstat kamenem.
Spatří ho? Nemůže ho nespatřit. Obluda se blížila dlouhými, pomalými kroky přímo k němu. Jedna přední noha byla teď jen asi deset yardů před ním, pak se k ní přidala druhá, která stanula na kameni přímo u kraje jeho štěrbiny. Musím draka nechat přejít přímo nad sebou, pomyslel si hrdina posledními zbytky zdravého rozumu, dostat se hlavou až k řece, ze které se chce napít. A až uslyším chlemtání a zvuk vody, hrnoucí se do břicha, které budu mít přímo nad sebou, musím zaútočit.
Zatímco si to neustále opakoval, hlava nestvůry se zvedla, takže se nyní nacházela přímo nad ním, a hrdina spatřil něco, o čem doposud ještě žádný člověk nemluvil. Dračí oči. Byly bílé, bílé jako oči stařeny trpící zákalem, ale vyzařovalo z nich světlo - bledé vnitřní světlo.
Hrdina si v té chvíli uvědomil, že právě toho se bál nejvíc. Ne toho, že ho Měkkýš, had bez kostí, zabije. To by pro něj na tomhle strašném místě bylo skoro úlevou. Bál se toho, že ho spatří. Že se zastaví. A že, před tím, než s ním začne hrát svou dlouhou a strašnou hru, promluví.
Drak se uprostřed pohybu zastavil. A potom na něj pohlédl.

Shef zavřeštěl, trhl sebou a spadl z lůžka, kam ho uložili na noc. Vyděšeně se rozhlédl kolem sebe a spatřil tři páry vyplašených a překvapených očí, v nichž se zároveň odrážela úleva. Jeden z přítomných, Ingulf, na něj náhle vědoucně pohlédl.
"Viděl jsi něco?" zeptal se.
Shef si prohrábl potem promáčené vlasy. "Ivara. Měkkýše. Tak, jak vypadá tam na druhé straně."

o o o

Vojáci, sedící kolem Ivara, ho jen koutkem oka pozorovali. Byli příliš hrdí na to, aby dali najevo neklid či snad dokonce úzkost, byli si však dobře vědomi toho, že může každou chvíli vybuchnout a vylít si zlost na komkoliv z přítomných, dokonce i na jednom ze svých nejvěrnějších druhů či vyslanců svých bratří. Seděl ve vyřezávaném křesle, jež bylo původně součástí vybavení krále Burgreda, v ruce roh s pivem, nabraným z velkého sudu, co stál před ním. V levé ruce si pohupoval zlatou čelenkou z hlavy krále Burgreda. Hlava samotná trčela nabodnutá na kůlu poblíž hradby vikinského tábora. Tak proto měl Ivar pochmurnou náladu. Zase mu někdo zkřížil plány.
"Omlouvám se za to," řekl mu Hamal. "Zkoušeli jsme ho dostat živého, jak jsi přikázal, zachytit ho mezi naše štíty. Bojoval jako černý medvěd, nejdřív na koni, a potom i na zemi. I tak jsme ho skoro dostali, ale zakopl a upadl na meč."
"Čí meč?" tiše se zeptal Ivar.
"Můj," zalhal Hamal. Kdyby byl prozradil mladíka, který Burgreda opravdu zabil, Ivar by si byl vybil vztek a zklamání na něm. Hamal měl pořád jakousi šanci na přežití. Nijak zvlášť velkou, navzdory svým dlouholetým věrným službám. Ivar na něj však jen krátce pohlédl, bezvýrazně poznamenal, že je lhář a ne moc dobrý, a dál se záležitostí nezabýval.
Všichni věděli, že si Ivar brzy najde nějakou jinou záminku k výbuchu. Zatímco Dolgfinn pokračoval v líčení jejich slavného vítězství - počet zajatců, kořist z bitevního pole i z tábora, zlato, stříbro, ženy a zásoby - v duchu se modlil, aby se objevil někdo z jeho mužů. "Běžte," řekl jim, "a všude hledejte jako o život. Ženy nechejte na pokoji, budete jich mít dnes v noci ještě dost a dost, ale ve jménu starocha Chlupatých kalhot, najděte Ragnarssonovi nějakou zábavu.

Jinak to budeme my, koho zítra pověsí do průvanu."
Ivar pohledem zalétl Dolgfinnovi přes rameno, a ten se odvážil také tam sklouznout zrakem. Takže Greppi a jeho hoši něco našli. Ale co to, u Hel, bohyně mrtvých, může být?
Byla to bedna, bedna na kolech, kterou bylo možné vztyčit a valit před sebou jako postavenou rakev. Totiž - na rakev to bylo moc krátké. A přece v tom leželo nějaké tělo. Tucet šklebících se Vikingů přitlačil bednu do místnosti a vztyčil ji naproti Ivarovi. Muž bez údů v bedně na ně hleděl a olizoval si rty.
Ivar vstal, poprvé za ten večer odložil zlatou čelenku a postavil se před Wulfgara.
"No," poznamenal nakonec, "docela dobrá práce. Ale ne moje. Aspoň ta tvář se mi nevybavuje. Kdo ti to udělal, heimnare?"
Mrzák s bledou tváří a rudými rty na něj bez odpovědi hleděl. Jeden z Vikingů k bedně přistoupil s připraveným nožem a čekal na rozkaz řezat nebo dlabat, ale Ivarova ruka ho zadržela.
"Kleggi, mysli trošku," napomínal ho Ivar. "Není to hračka vyděsit někoho, kdo už toho má tolik za sebou. Co pro něj teď znamená oko nebo ucho?
Tak povídej, heimnare. Stejně jsi už mrtvý, byla z tebe mrtvola už ve chvíli, kdy ti to udělali. Kdo to byl? Třeba to není ani můj kamarád."
Ivar mluvil norsky, ale pomalu a zřetelně, takže Angličan část jeho slov pochytil.
"Byl to jarl Sigvarth," řekl Wulfgar. "Jarl z Malých ostrovů, to mi aspoň říkali. Ale chci ti říct, že jsem mu udělal to, co on mně. Jen něco mnohem horšího. Chytil jsem ho v mokřinách u Ely - pokud jsi Ragnarsson, nebyl jsi tenkrát daleko. Osekal jsem mu prst po prstu, kloub po kloubu. Nezemřel, dokud bylo do čeho říznout. Nic, co mi teď můžeš provést ty, se tomu nevyrovná."
Najednou plivl Ivarovi na nohu. "A takovou smrt přivolávám na vás všechny, vy bezbožní barbaři! Je mi to útěchou. Až v mukách zemřeš, povede tvá cesta jen dál do věčných muk. A já budu shlížet z Neorxnawangu, pláně blahoslavených mrtvých, a dívat se, jak se škvaříš v plamenech. Budeš pak žebrat o jedinou kapku z mého poháru, jež by zmírnila tvá muka. Bůh a já tě však nevyslyšíme."
Modré oči upíral hněvivě vzhůru a zarputile zatínal zuby. Ivar se náhle zasmál, pohodil hlavou, pozvedl svůj roh a do poslední kapky jej vyprázdnil.
"No dobrá," řekl, "Když už chceš být takový skrblík, já se zase zachovám tak, jak je to psáno v těch vašich křesťanských knihách, a odplatím ti zlé dobrým.
Hoďte ho do sudu!"
Zatímco jeho muži na něj nechápavě civěli, Ivar sám přistoupil k bedně a přeřezal popruhy, které držely Wulfgarův trup a pahýly na místě. Popadl ho za opasek a kazajku, vytáhl ho z jeho schránky, udělal tři kroky na stranu a hodil heimnara do čtyři stopy vysokého, stogalonového sudu. Wulfgar se v něm pohupoval a zoufale máchal pahýly. Zbytky svých nohou nemohl dosáhnout na dno.
Ivar ho popadl za vlasy a rozhlédl se kolem sebe jako učitel při výkladu.
"Podívej, Kleggi," vysvětloval trpělivě. "Čeho se takovýhle mrzák nejvíc bojí?"
"Své bezmoci."
Ivar zatlačil hlavu pod vodu. "Teď se může pořádně napít," poznamenal. "Pokud je to, co před chvílí říkal, pravda, nebude to tam na druhé straně potřebovat, ale jistota je jistota."
Mnozí diváci z řad Vikingů se rozesmáli a volali na své přátele, ať se přijdou podívat. Dolgfinn si dovolil malý úsměv. Tohle tady nebyl žádný záslužný čin, nebyl v tom žádný drengskapr. Pokud to ale Ivara zabaví
"Vytáhni ho," zakřičel. "Třeba nám nakonec ten nápoj z nebe nabídne."
Ivar vytáhl mrzákovu hlavu z bublajícího piva ven. Wulfgar zuřivě lapal široce otevřenými ústy po vzduchu a oči měl vypoulené hrůzou a ponížením. Zahákl jeden pahýl za okraj nádrže a snažil se na něm zvednout. Ivar pahýl jemně odstrčil a jako by tam něco hledal, zahleděl se Wulfgarovi hluboko do očí. Potom zasněně kývl a opět hlavu ponořil.
"Teď už má strach," řekl opodál stojícímu Kleggimu. "Kdyby mohl, začal by prosit o život. Nemám rád, když umírají a jsou při tom na mě drzí. Musejí se vzdát."
"Všichni se nakonec vzdají," řekl se smíchem Kleggi. "Stejně jako ženské."
Ivar křečovitě stlačil hlavu níž.

o o o

Shef potěžkal předmět, který mu Udd přinesl. Stáli v kroužku zaujatých diváků - všichni to byli Angličané a všichni propuštěnci, střelci a halapartníci. Nejblíže ke středu kruhu stála skupina mužů, kteří pomáhali Uddovi s výrobou pásů té nové oceli.
"Podívej," řekl Udd. "Udělali jsme to, jak jsi nám řekl. Nejdřív jsme vyrobili dvě stopy dlouhé pruhy. Říkal jsi, ať z nich zkusíme udělat luky, tak jsme na koncích vypilovali zářezy a připevnili k nim tětivy. Museli jsme použít zkroucená střívka - cokoliv jiného praskne."
Shef kývl. "Ale potom jste je nedokázali napnout."
"Přesně tak, pane. Nedokázali jsme to ani my, ani ty. Ale nějakou chvíli jsme o tom přemýšleli, a potom tady Saxa -"
Udd ukázal na jednoho člena své skupiny - "říkal, že kdo se někdy živil jako nosič, ví, že nohy jsou mnohem silnější než ruce.
Takže jsme vzali tlustý dubový trámek, vysekali jsme na jednom konci štěrbinu, protáhli jsme pás tím trámkem a pořádně ho zaklínili. Potom jsme tam dali spoušť, taková jaká je u těch velkých strojů.
No a pak jsme dopředu připevnili tyhle železné kroužky, tady jak je ten pás. Vyzkoušej to, pane. Prostrč nohu tím

kroužkem."
Shef to udělal.
"Popadni oběma rukama tětivu a napni ji proti noze. Teď ji zahákni za spoušť."
Shef vší silou zabral a hned ucítil odpor oceli - nebyl to však nepřekonatelný odpor. Drobný Udd a jeho podvyživení druhové podcenili sílu mohutného muže s vypracovanými kovářskými svaly. Tětiva se s cvaknutím zaklesla za spoušť a Shef zjistil, že drží v ruce jakýsi luk, který se ale při výstřelu drží vodorovně a ne svisle jako dřevěná ruční zbraň.
Jeden z přítomných mu s veselým šklebem ve tváři podal krátký šíp. Krátký proto, že ocel se ohýbala jen o pár palců a ne na délku předloktí jako dřevo. Shef šíp vsadil do hrubě vyrytého žlábku na povrchu trámku. Kruh diváků se rozestoupil a všichni ukazovali na dvacet yardů vzdálený strom.
Shef pozvedl zbraň, automaticky zacílil strom mezi opeřením na konci šípu tak, jako by střílel z katapultu, a stiskl spoušť. Nenásledovala žádná hromová rána nebo zpětný náraz jako u velkého stroje, ani se neobjevila černá křivka. Šíp však vyletěl ze zbraně a zabodl se přesně do středu kmene.
Shef přešel ke stromu, uchopil zabodnutý šíp a pokoušel se jej dostat ven. Když s ním chvíli cloumal, konečně se mu jej podařilo uvolnit. Zamyšleně se na něj zahleděl.
"To není špatné," řekl potom, "ale dobré to taky není, přestože je luk z oceli. Nemyslím si ale, že by nakonec střílel dál a lépe než lovecké luky, co už používáme. Jako válečná zbraň je to moc slabé."
Udd se zatvářil zklamaně a automaticky začal chrlit výmluvy otroka pro přísného pána. Shef ho hned pohybem ruky zarazil.
"Nevadí, Udde. Všichni jsme se něčemu přiučili. Tohle je nová věc, jakou ještě nikdy nikdo předtím nevyzkoušel, ale kdo ji vyrobil? Saxa, protože ho napadlo, že nohy jsou silnější než ruce? Ty, protože sis vzpomněl, jak tvůj pán vyráběl tu ocel? Já, který jsem vám řekl, ať z ní uděláte luk? Anebo staří Římané, protože mi ukázali, jak se dělají katapulty, u kterých to všechno začalo?
Nikdo z nás. Máme tu najednou novou věc, ale žádný nový nápad. Jsou to jenom staré nápady, které několik lidí posbíralo a poskládalo dohromady. Takže teď potřebujeme, aby byla tahle věc silnější. Ne ten luk, ten je silný dost, ale způsob, jak ho víc natáhnout. Jak to udělat, abych táhl dvojitou silou, než jakou to dokážu teď?"
Nastalé ticho prolomil Oswi, velitel skupiny střelců.
"No, když to říkáš takhle, tak je to jasné, pane. Jak zdvojit tažnou sílu?
Použije se kladka. Nebo rumpál. Něco menšího, ne jako ty, co mají Severané na svých lodích. Připevníš si ho k opasku a navíjíš lanko za jeden konec. Druhý konec lanka zahákneš za tětivu a vytáhneš ji tak daleko, jak jen budeš chtít."
Shef podal primitivní kuši zpátky Uddovi. "Tak tady máš odpověď, Udde. Posuň spoušť o něco dál, aby se luk mohl ohnout, kolik jen ocel dovolí. Vyrob ke každému luku naviják s lankem a háčkem na tětivu. A vyrob ty luky z každého proužku oceli, který najdeš. Vezmi si na to tolik lidí, kolik jen budeš potřebovat."
Viking, razící si cestu davem k Shefovi, s podezřením hleděl na jarla, obklopeného davem skrčků. Přijel do Norfolku teprve letos v létě - z Dánska ho přilákaly neuvěřitelné příběhy o místních úspěších, bohatství a prosperitě, a taky o porážce Ragnarssonů. Všechno, s čím se tu dosud setkal, byla armáda proti své vůli zatažená do bitvy, která se nakonec stejně nekonala. A tady teď postával samotný jarl a jako nějaký obyčejný sedlák se bavil s bandou otroků.
Viking měřil šest stop, vážil dobrých dvě stě liber a jednou rukou uzvedl winchesterský bušl. Co je to za jarla? přemítal. Proč mluví s těmihle a ne s válečníky? Takový skraelingjar nikdy žádnou bitvu nevyhraje.
Nahlas jen s nejmenší možnou úctou řekl: "Pane. Volají tě na shromáždění."
Když takto vyřídil své poselství, otočil se a krokem, z něhož čišelo pohrdání, odkráčel.
Oswi sebral veškerou odvahu a zeptal se nahlas na to, na co se v duchu tázali všichni přítomní: "Bude tentokrát bitva, pane? Někdo by už měl toho Ivara zastavit. Bylo by nám vůbec nevadilo udělat to už dřív."
Shef mlčky přešel výčitku, skrývající se v jeho slovech. "Bitva vždycky nastane dost brzy, Oswi. Člověk na ni musí hlavně být připraven."

o o o

Hned, jak Shef vstoupil do velkého poradního stanu, pocítil nepřátelskou atmosféru, jež tam panovala. Byli tam přítomni všichni členové rady Poutníků, nebo to tak aspoň vypadalo: Brand, Ingulf, Farman a ostatní kněží, Alfréd, Gudmund a zástupci všech skupin a oddílů spojené armády.
Shef usedl na své místo a rukou automaticky zašátral po kamenném žezle, které tam pro něj bylo připraveno. "Kde je Thorvin?" uvědomil si náhle jeho nepřítomnost.
Farman mu začal odpovídat, ale byl okamžitě přehlušen rozzlobeným mladým králem Alfrédem, hovořícím už docela slušnou formou lámané anglo-norštiny, kterou se členové armády a rady Poutníků tak často domlouvali.
"O jednoho člověka víc nebo míň, na tom nezáleží. To, o čem teď musíme rozhodnout, nepočká. Už jsme čekali dost dlouho!"
"Má pravdu," zabručel souhlasně Brand. "Jsme už jako ten farmář, co celou noc seděl a hlídal kurník. A ráno pak zjistil, že mu liška zadávila všechny husy."
"Takže - kdo je ta liška?" chtěl vědět Shef.
"Řím," řekl Alfréd a povstal, aby jeho proslov lépe vynikl. "Zapomněli jsme na církev v Římě. Když jsi zabavil zdejší církvi její půdu a když jsem já ve svém království pohrozil odebráním jejích dávek, v církvi zavládlo zděšení. Tady i v Římě."
"Takže?" zeptal se Shef.
"Takže se teď na pobřeží vylodilo deset tisíc vojáků. Franští rytíři. Pod vedením jejich krále Karla. Mají na zbroji a na

kabátcích kříže a říkají, že přijeli znovunastolit vládu církve v Anglii a zachránit ji před pohany.
Pohany! My Angličané proti nim bojujeme víc než sto let. Každoročně posíláme do Říma Petrovu penci jako důkaz své věrnosti. Mě samotného -" Alfrédův mladistvý hlas stoupl rozhořčením - "mě samotného poslal jako dítě otec do Říma k předešlému papeži, dobrému papeži Lvovi. Ten mě jmenoval v Římě konzulem! Nikdy nám však výměnou za naši věrnost neposkytli jedinou loď, muže nebo třeba jen jediný stříbrňák. Ale jakmile se církev ocitne v ohrožení, papež Mikuláš pro ni má najednou celou armádu."
"To je ale armáda, vyslaná proti pohanům," řekl Shef. "Možná proti nám, ale ne proti tobě."
Alfrédovu tvář polil nach. "Zapomínáš, že mě Daniel, můj vlastní biskup, dal do klatby. Poslové tvrdí, že tihle křižáci, tihle Frankové, na všechny strany rozhlašují, že ve Wessexu panuje bezvládí, a požadují slib poslušnosti králi Karlovi. Dokud se tak nestane, vyplení kraj po kraji celé království. Přicházejí prý bojovat proti pohanům. Okrádají a vraždí však jen křesťany."
"Co chceš, abychom udělali?" zeptal se Shef.
"Musíme okamžitě vytáhnout do boje a porazit franckou armádu dřív, než zničí mé království. Biskup Daniel je mrtvý nebo na útěku a stejně tak i jeho mercijští ochránci. Žádný Angličan už nemůže ohrozit má dědičná práva. Mí vojáci a aldermanové se už shromažďují a já mohu povolat veškerou jízdu ze všech krajů Wessexu. - Pokud, jak tvrdí někteří, jsou zprávy toho posla o jejich počtu přehnané, mohu se jim postavit jako rovnocenný soupeř. Tvá pomoc a podpora bude ovšem více než vítaná."
Posadil se a s napjatým pohledem hledal ve tvářích přítomných oporu.
Následovalo dlouhé mlčení. Nakonec řekl Brand jediné slovo: "Ivar."
Zraky všech utkvěly na Shefovi, sedícím s žezlem v rukou na své nízké stolici. Byl po záchvatu stále ještě bledý a přepadlý, s vystouplými lícními kostmi a napjatou kůží kolem očí, takže jeho prázdný oční důlek připomínal černou jámu.
Nevím, o čem právě přemýšlí, napadlo Branda. Ale v poslední době jako by tu nebyl s námi. Pokud je pravda, co říká Thorvin o tom, že při každé cestě do jinosvěta opouští duše pozemské tělo, nevím, jestli jí tam snad pokaždé kousek nezůstane.
"Ano, Ivar," opakoval Shef. "Ivar a jeho stroje. Nemůžeme vyrazit na jih a nechat ho tady. Nasbírá mezitím další síly. Například když je teď král Burgred mrtev, je jenom otázkou času, kdy zvolí Mercie krále, který by s Ivarem uzavřel mír a zachránil tak zemi před zpustošením. Ivar pak bude mít k dispozici jeho vojsko a peníze, tak jako už využil peníze a práci lidí z Yorku. Ty stroje nevyrobil sám.
Proto s ním musíme bojovat. Já s ním musím bojovat. Myslím, že on a já jsme teď spojeni, dokud nás nerozdělí smrt jednoho z nás. Ale ty, králi." Kamenné žezlo spočívalo na Shefově předloktí a on lehce hladil jeho strohé a nesmiřitelné tváře. "Ty můžeš počítat se svými vlastními muži. Snad bude nejlepší, když se vydáš zpět do svého království a pustíš se do svého boje, zatímco my budeme bojovat naši bitvu. Každý z nás svým vlastním způsobem, křesťan proti křesťanům a pohan proti pohanům. A pak, budou-li si to tvůj Bůh a naši bohové přát, se znovu setkáme a postavíme tuto zemi znovu na nohy."
"Nechť se tak stane," prohlásil Alfréd, ve tváři opět nach. "Svolám své muže a vydám se na cestu."
"Lullo, jdi s ním," řekl Shef vůdci halapartníků. "A ty, Osmode," obrátil se na vůdce střelců, "zařiď, aby měl král na cestu na jih nejlepší koně."
Když jediní Angličané ze shromáždění odešli, Shef se rozhlédl po těch, co tam zůstali, a přešel do rychlé, plynulé norštiny, silně zabarvené halogalandským přízvukem, který pochytil od Branda.
"Jak velká je jeho naděje na vítězství, pokud se pustí do boje s těmi Franky tak, jak je zvyklý bojovat? Co ty o nich víš, Brande?"
"Má slušnou šanci, pokud bude bojovat po našem: udeřit, když to nejméně očekávají. Překvapit je ve spánku. Nedokázal snad sám starý Ragnar - zhouba jeho duši - dobýt za časů našich otců jejich velké město a přinutit krále k placení dávek?
Pokud bude ale král bojovat, jako to dělají Angličané, když stojí slunce vysoko na nebi a nepřítel je na člověka přichystán... "
Brand pochybovačně zabručel. "Ti Frankové měli za časů mého děda krále: krále Karla, Karla Velikého - říkali mu Charlemagne. Dokonce i dánský král Gudfrith se mu musel podrobit. Frankové, pokud na to mají dost času, dokážou porazit kohokoliv. A víte proč? To ty koně. Frankové bojují v sedle. Jednou za dlouhou dobu se na těch svých koních objeví, se sedly a dotaženými podpínkami a se zapletenými vousy, nebo jak tomu říkají, na svém místě - já jsem námořník a ne, díky Thorovi, jezdec: loď aspoň člověku nepokadí nohy.
Ale toho dne, toho určitého dne, se člověku vůbec nechce se jim protivit. A jestli je král Alfréd stejný jako všichni Angličané, právě ten den si vybere jako datum bitvy."
"Takže máme na jedné straně koně a na druhé ďábelské stroje," řekl Gudmud. "Je toho dost na to, aby se z toho komukoliv obrátil žaludek."
Všichni napjatě pozorovali Shefovu tvář a čekali, jak přijme takovou výzvu.
"Nejdřív se postaráme o Ivara a jeho stroje," řekl Shef.

Kapitola 8

Dvě postavy, oděné do hadrů, jež měly daleko k nádherným hávům, pomalu cválaly po zelených cestách střední Anglie. Byli to Alfgar, syn zemana a kdysi oblíbenec krále, a Daniel, biskup bez družiny a nepřítel jiného krále na život a

na smrt. Dvojici se jen po překonání mnoha obtíží podařilo uniknout u řeky Ousy Ivarovým jezdcům, ale navečer toho dne měli už mezi sebou a Ivarem na tucet stráží a peníze a zásoby na bezpečnou cestu až do Winchesteru. Pak jim však začaly starosti.
Jednoho rána se probudili a zjistili, že jejich doprovod prostě zmizel - snad ti vojáci vinili své pány z porážky, snad už nemohli dále snášet Alfgarovy uštěpačné řeči a Danielovy výbuchy vzteku. Vzali si s sebou jídlo, peníze i koně. Dvojice se trmácela k nejbližší kostelní věži, protože Daniel trval na tom, že jakmile najdou nějakého kněze, Danielova autorita jim zajistí koně i zásoby. Vůbec k tomu kostelu nedošli. Vesničané v těchto bouřlivých časech odešli na léto ze vsi a postavili si přístřešky v lese. Vesnický kněz opravdu poznal Danielovu hodnost, takže se mu podařilo své farníky přesvědčit, aby ho nezabíjeli, ba dokonce i aby mu ponechali jeho biskupský prsten a kříž a pozlacenou berlu - symboly jeho hodnosti. Všechno ostatní jim vzali, včetně Alfgarových zbraní a stříbrných náramků. Následující tři noci strávili uprchlíci přitisknutí na břiše k mokré zemi, prochladlí a vystrašení.
Ne nadarmo však byl Alfgar, Shefův nevlastní bratr a nepřítel, dítětem mokřin. Dokázal z vrbových houžví nastražit vrš na úhoře nebo rybařit s háčkem ze spony svého pláště a provázkem spleteným z nití. Oba muži pomalu přestali doufat v záchranu zvenčí a uvědomili si, že se musejí spoléhat jen sami na sebe. Pátého dne jejich cesty se Alfgarovi podařilo ukrást ze špatně hlídaného stáda dva koně, a dokonce i honákův nůž a jeho zavšivenou houni. Byli na tom potom lépe, ale náladu jim to příliš nespravilo.
Když dojeli k brodu na říčce Lea, dozvěděli se od kupce, jenž projevil úctu k biskupovu prstenu a kříži, zprávu o vylodění francké armády. Okamžitě změnili své plány.
"Církev nikdy nezklame své služebníky," prohlásil Daniel, oči rudé vztekem a únavou. "Věděl jsem už dávno, že ta rána dopadne. Nevěděl jsem jen kdy nebo kde. Nyní přišel bohabojný král Karel k větší boží slávě znovunastolit víru. Vydáme se za ním a předáme mu svou zprávu - zprávu o těch, jež musí tvrdě potrestat: všechny pohany, kacíře a slabé ve víře. Pak ti odporní Poutníci a zvrhlí přívrženci krále Alfréda poznají, že Boží mlýny melou pomalu, ale jistě."
"Kam se musíme vydat?" zeptal se zachmuřeně Alfgar, jenž neměl moc náladu na to, vydat se někam pod Danielovým vedením, ale zároveň toužil přidat se znovu na stranu vítězů, na stranu, jež mu může pomoci pomstít se tomu násilníkovi a únosci dívek, tomu, kdo ho připravil o ženu, potom o hrabství a znovu o tu ženu. Každý den si s hanbou nejméně tucetkrát vzpomněl na to, jak se tenkrát probudil s březovou metlou v náručí a tázavou tváří nad sebou: Ještě to nevíš? No jak ti unesl ženu! Spoutal tvého otce, jenž neměl ruce ani nohy a nemohl se bránit, ale tebe tu jen tak nechal ležet. A ty ses vůbec neprobudil!
"Francká flotila přeplula Úzké moře a přistála v Kentu," odvětil Daniel. "To je nedaleko biskupského sídla u svatého Augustina v Canterbury. Táboří na místě zvaném Hastings."

o o o

Přehlíželi znaleckým pohledem hradby Canterbury, kam se ze své základny u Hastingsu vydal na opatrnou šestidenní výpravu, čekal král Karel Holý na procesí, jež se vinulo z otevřených bran města a mířilo k němu. V čele průvodu viděl svaté prapory, kývající se kadidelnice a zpívající sbor mnichů. Za nimi nesli na zvláštních nosítkách šedovousou postavu v purpurovém a bílém rouchu a s vysokou mitrou. To byl zajisté arcibiskup z Canterbury, anglický primas. I když, napadlo Karla, Wulfhere, arcibiskup z Yorku, jenž zůstal v táboře u Hastingsu, by proti tomu patrně protestoval. Možná jsem ho měl přivézt s sebou a nechat ty dva staré hlupáky, ať si to spolu vyřídí.
"Jak se tady ten jmenuje?" zeptal se Godefroie, svého konetabla, jenž seděl na koni vedle něj.
Godefroi, stejně jako jeho král pohodlně rozložený v hlubokém sedle, před sebou vysokou hrušku, za sebou vysokou rozsochu a nohy zaklesnuté v kovových třmenech, pozvedl zrak k nebesům. "Ceolnoth. Arcibiskup z Cantwarabyrigu. Pane Bože, co je to za jazyk!"

Procesí konečně dospělo k cíli a skončilo svůj chorál. Nosiči položili křeslo na zem, vystoupil z něj starý muž a přistoupil k hrozivé mlčící postavě před sebou, kovovému muži na obrněném koni. Obloha za ním byla potřísněná dýmem stoupajícím z hořících vesnic v okolí. Muž začal mluvit.
Po chvíli pozvedl král ruku a otočil se k papežskému legátovi po své levici, Astolfovi z Lombardie, klerikovi bez diecéze - zatím.
"Co to povídá?"
Vyslanec pokrčil rameny. "Nemám ani ponětí. Vypadá to, že mluví anglicky."
"Zkus na něj promluvit latinsky."
Vyslanec spustil rychlou a plynnou římskou latinou - ovšemže se stejnou výslovností, s jakou obyvatelé toho starobylého města mluvili svým dnešním, moderním jazykem. Ceolnoth, jenž se latině naučil z knih, nechápavě poslouchal.
"Ať mi nikdo neříká, že ten člověk nemluví ani latinsky!"
Legát znovu pokrčil rameny a ignoroval Ceolnothův zajíkavý pokus o odpověď. "Církev v Anglii. To jsem nevěděl, že je to až taková bída. Ti kněží a biskupové. Ty nepředpisové hábity, zastaralá liturgie. Kněží kážou anglicky, protože ani neumí latinsky. Ano, dokonce mají tu drzost překládat Boží slovo do své barbarské řeči. A ti jejich svatí! Jak může někdo uctívat lidi se jmény jako je Willibrord nebo Cynehelm? Dokonce Frideswide! Mám dojem, že až podám o tomhle hlášení Jeho Svatosti, okamžitě je všechny zbaví hodnosti."
"A potom?"
"Budeme muset z této země udělat novou provincii, řízenou z Říma. Ze které půjdou dávky a příspěvky také přímo do Říma. Mluvím samozřejmě jen o církevních příspěvcích, desátcích, poplatcích za křtiny a pohřby a za uvedení do

církevních úřadů. Co se týká samotné země - majetku světských pánů - ta musí připadnout světským správcům. A jejich služebníkům."
Král, legát a konetabl si vyměnili pohledy plné hlubokého uspokojení a porozumění.
"V pořádku," řekl Karel. "Pohleďte, zdá se, že ten šedovous někde vyhrabal mladšího mnicha, který umí aspoň trošku latinsky. Řekni mu, co od něj chceme."
Seznam se táhl dál a dál - náhrady škod, zásoby, poplatky za ochranu města před rabováním, rukojmí a dělníci, kteří měli okamžitě začít pracovat na francké pevnosti. Ceolnothovi se oči rozšířily hrůzou.
"Ale vždyť on s námi jedná jako s poraženými nepřáteli," řekl přerývaným hlasem knězi, jenž pro něj překládal. "My přece nejsme nepřátelé. Nepřátelé jsou ti pohané. Proti těm ho arcibiskup z Yorku a ctihodný biskup z Winchesteru povolali. Řekni králi, kdo jsem. Vysvětli mu, jak se mýlí."
Karel, jenž se právě chystal otočit a vrátit se ke stovkám rytířů na koních, kteří stáli za ním, přestože nerozuměl slovům, zachytil tón arcibiskupova hlasu. Ve srovnání s nízkou úrovní většiny franckých aristokratů šlo o celkem vzdělaného člověka. Pochytil v mládí trošku latiny a znal také některé příběhy Tita Livia o dějinách Říma.
S úsměvem vytasil z pochvy svůj dlouhý dvoubřitý meč a podržel jej jako kupecké váhy.
"Tohle nebude zapotřebí překládat," řekl Godefroiovi.
Potom se ze svého sedla trošku naklonil k Ceolnothovi a pomalu a jasně pronesl dvě slova.
"Vae victis."
Běda poraženým.

o o o

Shef uvážil všechny možnosti útoku na Ivarův tábor, porovnával je jako možné tahy na šachovnici a jeden po druhém postupně zavrhoval. Tento nový způsob boje byl nanejvýš složitý, což mohlo vést ke zmatku, ztrátě životů a celé prohrané bitvě.
Bylo to o tolik jednodušší, když se prostě jedna řada válečníků postavila proti druhé a vojáci se bili, dokud silnější strana nezvítězila. Shef věděl, že jeho Vikingové jsou s těmi novotami čím dál tím nespokojenější. Toužili po jistotě řinčení mečů o štíty. Pokud mají ale Ivara s jeho zbraněmi porazit, musejí bojovat novým způsobem. Staré se musí spojit s novým.
Ale ovšem! Musí smísit staré a nové, jako spojil měkké železo a tvrdou ocel, z nichž ukul svůj první meč, který potom ztratil v bitvě, v níž byl zajat Edmund. Před jeho vnitřním zrakem vyvstalo nové slovo.
"Flugstrith!" vykřikl a vzrušeně vyskočil ze svého křesla.
"Flugstrith?" otočil se Brand nechápavě od ohně. "Tomu nerozumím."
"Tak budeme bojovat proti Ivarovi. Bude to eldingflugstrith."
Brand na něj nevěřícně pohlédl. "Blesková bitva? Já vím, že je Thor na naší straně, ale myslíš, že ho přemluvíš k tomu, aby začal ve správnou chvíli metat hromy a blesky a pomohl nám tak k vítězství?"
"Nechci jeho hromy a blesky. Myslím tím bitvu rychlou jako blesk. Už vím, co uděláme, Brande. Musím to ale pořádně promyslet - všechno musím mít v hlavě tak jasné, jako by se to už stalo."

o o o

Když nyní čekal hodinu před svítáním v mlze, byl si Shef už jistý, že jeho plán vyjde. Souhlasili s ním jak Vikingové, tak jeho angličtí střelci. A taky že by zatraceně vyjít měl - Shef dobře věděl, že poté, co se vypravil zachránit Godivu a pak se náhle zhroutil jen chvilku před plánovaným bojem, je trpělivost rady i armády už skoro u konce. Něco před ním tajili. Nevěděl, kam se vydal Thorvin, ani proč Godiva odjela s ním.
Stejně jako předtím před hradbami Yorku si uvědomil, že samotný boj je při tomto novém způsobu válčení tím snadnějším úkolem. Aspoň pro něj to tak vypadalo. Někde hluboko uvnitř měl však svaly stažené strachem - ne ze smrti či z pohany. Strachem z draka, kterého vycítil v Ivarovi. Snažil se ten strach a odpor potlačit, hledal na nebi první známky svítání a napínal zrak ve snaze spatřit v mlze obrysy Ivarova opevnění.
Ivarův tábor byl postaven tím samým způsobem jako ten, který tenkrát napadl král Edmund jižně od Bedricswardu u řeky Stour: mělký příkop a násep se zaraženými kůly, tvořící tři strany čtverce, jehož čtvrtou stranu tvořila řeka Ouse, na jejíž bahnitý břeh byly vytaženy dračí lodě. Strážný, který přecházel sem a tam po náspu za hradbou, tenkrát také bojoval v té bitvě a přežil ji. Nepotřeboval vybízet k ostražitosti. Největší nebezpečí však pro něj představovaly hodiny tmy, v této roční době dost krátké. Když spatřil, jak obloha bledne, a ucítil vánek, který přichází před svítáním, uvolnil se a začal přemýšlet o nastávajícím dni. Nijak netoužil po tom, být přítomen další Ivarově řezničině mezi zajatci. Proč netáhneme dál? přemítal. Když byl Ivar vyzván k boji u Ely, neváhal a výzvu přijal. Je to hanba Sigvarthssona a Poutníků, že k boji nakonec nedošlo.
Strážný se zastavil, objal si ramena a opřel se o palisádu. Bojoval se spánkem. Přemýšlel o zvucích, které v posledních dnech tak často slyšel vycházet zpod Ivarových zakrvácených rukou. Za hradbou ležely v čerstvě vykopaných hrobech dvě stovky mrtvých, výsledek týdenního obětování a vraždění mercijských zajatců z bitvy s Burgredem.
Kdesi zahoukal sýček a strážný sebou trhl. Napadlo ho, zda to není výkřik zbloudilé duše, jež se přišla pomstít.
Byla to jeho poslední myšlenka. Než stačil zaslechnout zadrnčení tětivy, šíp mu už pronikl hrdlem. Zachytili ho muži, kteří se připlížili ranní mlhou a skrývali se v příkopu. Věděli, že ve stejném okamžiku, po zahoukání sýčka, byly stejným způsobem zneškodněny i ostatní stráže.
Dokonce i nejměkčí střevíce dělají při chůzi travou hluk, a stovky běžících nohou zněly jako vlnky, narážející na oblázky

na pobřeží. Z lesa se vynořily tmavé postavy a rychle se při pečlivě naplánovaném přesunu blížily k západní palisádě tábora. Byly černé jako obloha za nimi. Siluety procitnuvších obránců, spěchajících do boje, se však budou rýsovat na světlejší obloze na východě.
Shef stál v ústraní a se zaťatými pěstmi pozoroval průběh útoku. Jeho úspěch či neúspěch zcela závisel na tom, co se stane během příštích několika vteřin. Dobytí tábora bylo jako dobytí Yorku - jen rychlejší a jednodušší. Žádné nemotorné pohyblivé věže, žádný pomalý postup od jedné fáze útoku k druhé. Tento výpad byl vedený způsobem, kterému by rozuměli dokonce i Ragnarssonové: bleskový útok, kdy vítězství či prohra závisí na několika prvních minutách.
Jeho vojáci nadšeně postavili mosty, vždy několik silných prken stlučených dohromady. Byly dvanáct yardů dlouhé a tři široké. Kovovými pásy k nim byla zespodu připevněna vesla tak, že po stranách vykukovala jejich držadla. Ta uchopili Vikingové, kteří s ní, s pocitem bezpečí při známém dotyku a hrdosti na sílu, kterou zvednutí konstrukce vyžadovalo, svižně vyběhli směrem k palisádě.
Vepředu běželi nejvyšší vojáci. Při běhu sténali námahou, nejen proto, že museli nést mrtvou váhu, ale na poslední chvíli ji museli zvednout nad hlavu, takže přední část můstku byla víc než sedm stop nad zemí. Dost vysoko na to, aby překonala šest stop vysoké kůly palisády.
Provedli to rychle a čistě, se závěrečným výbušným trhnutím, jak přeskočili příkop, dřevo narazilo na dřevo, nosiči v poslední vteřině uskočili a odkutáleli se do příkopu.
Ne však ti, kteří běželi za nimi. V okamžiku, kdy byl můstek na místě, vyběhli co nejrychleji nahoru a naskákali do tábora dole. Deset, dvacet, padesát, sto - v táboře jich byly dvě stovky ještě předtím, než vůbec stačili nosiči vytasit zbraně a připojit se k útoku.
Shef se ve tmě usmál. Postavili šest můstků a šest jich vyrazilo do útoku - a jen jednomu z nich se nepodařilo překonat hradbu. Ležel teď napůl v příkopě a zpod něj se plazili klející Vikingové a přidávali se k těm, co se hrnuli na ostatní můstky.
Z tábora se ozvaly výkřiky bolesti a vzteklý řev - to si spáči v táboře uvědomili, že je mezi nimi nepřítel. Nejdřív zvuky zatínání seker do masa, potom řinčení kovu, když spáči vstali, chopili se zbraní a začali se bránit. Shef se naposledy zahleděl na sílící světlo, přesvědčil se, že vojáci jednají podle rozkazů, postupují v jednolité řadě a cestou zabíjejí, koho uvidí. Avšak dokonce i potom, co voják skolil protivníka, jenž stál proti němu, držel krok s ostatními. Držel krok s vražedným zástupem. Potom Shef vyběhl.
Na východní straně tábora čekali podle jeho rozkazů angličtí propuštěnci, kteří vyrazili vpřed až poté, co uslyšeli bitevní vřavu. Shef doufal, že jeho načasování vyjde. Určil, že budou čekat dvě stě yardů od palisády. Předpokládal totiž, že pokud vyběhnou, až uslyší první zvuky bitvy, dostanou se do tábora ve chvíli, kdy bude boj nejlítější. Všichni v táboře by se měli soustředit na útok Vikingů a i ostatní Ivarovi muži by se měli vrhnout svým kamarádům na pomoc.
V to aspoň Shef horoucně doufal. Došel k rohu palisády právě ve chvíli, kdy se objevili první běžící útočníci.
V čele běželi halapartníci, kteří kromě své zbraně vláčeli i otep roští. To měli naházet do příkopu a pak halapartny zarazit mezi kůly do kožených pásů, které držely palisádu pohromadě.
Za nimi následovala druhá vlna útočníků, střelci s kušemi, kteří se protlačili mezi halapartníky, svými noži přesekali zbytky kůže, zatlačili kůly stranou a prolezli mezi nimi a přes ně.
Shef běžel hned za nimi a tlačil se davem dopředu. Nebylo zapotřebí hulákat rozkazy. Střelci z kuší jednali přesně podle svých dlouho nacvičovaných instrukcí, uběhli vždy deset pečlivě odpočítaných kroků a potom se zastavili a utvořili řadu. Ostatní se zastavili za nimi a utvořili tak dvojřad, táhnoucí se od hradby až k řece. Běžci se vrhli ke stanům a začali přeřezávat lanka, potom se rychle obrátili a uháněli zpět do bezpečí, zatímco střelci natahovali samostříly.
Uvidělo je několik markytánek a mladíků, kteří chvíli jenom stáli s otevřenými ústy a pak utekli. Žádný z Ivarových vojáků však kupodivu zřejmě neměl o jejich přítomnosti ani tušení. Všichni byli totálně zaneprázdnění známým třeskotem zbraní, ozývajícím se u protější hradby.
Shef postoupil krok za dvojitou řadu vojáků a uviděl, jak se k němu všichni obracejí, ve tvářích výraz dychtivého očekávání předem dohodnutého signálu. Zvedl paži a zase ji spustil. Všichni opět pohlédli před sebe a chvilku mířili.
Pak se ozvalo ostré cvaknutí a zasvištěla stovka naráz vystřelených šipek.
Krátké, silné střely proletěly táborem a zabodly se hluboko do drátěných košil a do masa.
Střelci v první řadě hned začali znovu nabíjet zbraně, zatímco mezi nimi prošli dopředu střelci z druhé řady, pohlédli na Shefa, zachytili jeho signál a vypálili druhou salvu.
Poplašené a nevěřícné výkřiky se začaly mísit s výkřiky bolesti a Ivarovi válečníci spatřili, jak v jejich týle padají k zemi mrtví a zranění. Všichni otáčeli hlavy, tváře měli v prvních paprscích slunce bledé, a dívali se, jak jejich zadní řady kosí tichá smrt, zatímco zepředu neustává zuřivý nápor Vikingů z armády Poutníků, vkládajících všechny své síly do útoku, který, jak jim slíbili, měl trvat jen pár minut.
První řada střelců byla už znovu připravena. Když každý voják dokončil nabíjení, prošel řadou před sebou a zaujal znovu bojovou pozici. Někteří byli rychlejší než jiní. Shef klidně čekal, až bude připraven i ten poslední - pokud má být střelba účinná, řady musejí zůstat oddělené jedna od druhé - a až potom dal znovu pokyn k výstřelu.
Trvalo to čtyři výstřely, než se otočili první obránci, jakžtakž se seřadili a neuspořádaně se rozběhli napříč táborem. Přitom se museli proplétat kolem zbořených stanů a doutnajících zbytků ohňů. Když se přiblížili, střelci se znovu zachovali přesně podle pokynů. Pokud měli nabito, ještě jednou vystřelili, pak se otočili a uháněli zpět k řadě halapartníků. Řada se rozestoupila a nechala je proběhnout a potom se halapartníci opět semkli v nehybný šik, ostří nastavená proti blížícímu se nepříteli.
"Nepostupujte, jen tam stůjte!" zakřičel Shef potom, co spolu s posledními střelci proběhl za jejich záda. V sílícím hřmotu bitvy ho slyšelo jen několik z nich. Blížil se okamžik, o němž Brand řekl, že právě na něm jeho plán pohoří:

Drobní Angličané, bývalí otroci, nebudou schopni muž proti muži čelit plné síle náporu Vikingů.
Angličané jednali přesně podle rozkazů. Nehybně stáli s napřaženými halapartnami, muži v druhé řadě kryli ty v první. Dokonce i ten, jemuž v břiše hlodal strach, věděl, že nemusí dělat nic víc, než co zvládne. A útok Vikingů nepřišel plnou silou. Příliš mnoho jich už podlehlo střelbě z kuší, a byl mezi nimi značný počet velitelů. Příliš mnoho z těch zbylých nebylo připraveno a zmítala jimi nejistota. Vlna, která se přivalila rozsekat tu ocelovou hradbu, nebyla jednolitá. Každý voják, který se přiblížil, musel zepředu čelit bodci a ze stran sekajícím ostřím. Údery Vikingů byly snadno odvráceny dlouhými ratišti bojovníků v druhé řadě. Vikingové se od neprolomené řady pomalu stáhli a nejistě se rozhlíželi po svých velitelích.
V té chvíli za nimi zazněl vítězný pokřik. Když Viga-Brand spatřil, jak slabá a útržkovitá je obranná linie před ním, dal povel svým vybraným vojákům a zaútočili spolu na střed toho, co z ní zbylo. Okamžitě obranu prolomil a Poutníci začali Ragnarssonovo vojsko systematicky likvidovat.
Poražení začínali odhazovat zbraně.

o o o

Ivar Ragnarsson stál na břehu řeky a viděl, jak jeho muži padají a pak se vzdávají. Protože spal na Lindormu, své lodi, vyhrabal se z pokrývek příliš pozdě na to, aby se mohl bitvy zúčastnit jinak než jen jako nečinný pozorovatel. Věděl, že tuhle bitvu prohrál.
Věděl už také proč. Několik posledních krvavých dní, naplněných vražděním, pro něj bylo potěšením a úlevou. Uvolnilo se v něm nastřádané napětí, po mnoho let uklidňované jen tu a tam a jen na čas nějakým drobným potěšením, jež mu připravili jeho bratři, nebo velkými popravami, které armáda tolerovala. To vraždění však bylo potěšením jen pro něj, jeho vojáky to brzy znechutilo. Klesla jim morálka. Ne mnoho, ale dost na to, aby dnes ráno vložili do své zoufalé obrany o něco méně, než bylo třeba.
Nelitoval toho, co udělal. Jediné, čeho litoval, bylo, že tomuto útoku mohl velet jediný muž, Sigvarthsson. Noční útok, bleskový průnik hradbami. Potom, když se jeho muži vrhli do boje, zbabělý útok zezadu. Všechno už bylo ztracené. Už předtím prchal z prohrané bitvy - musí utíkat znovu? Vítězové byli blíž a blíž a na druhém břehu řeky čekalo deset vrhačů šípů, seřazených kolo na kole, které o pět mil po proudu přeplavili na primitivních pramicích a vorech. Na to místo je navedli ochotní místní vesničané. Když se začalo trochu rozednívat, střelci, obsluhující tyto zbraně, začali zaměřovat na Ragnarssonovy lodě.
Na Lindormu, Ivarově lodi, se klášterní otroci krčili kolem svého katapultu. Při prvních zvucích útoku stroje odkryli, natáhli a nabili. Teď se nejistě rozhlíželi kolem a nevěděli, kterým směrem střílet. Ivar skočil do lodi a přistoupil k nim.
"Vyplouváme," nařídil. "Přestaňte s tím a odstrčte loď od břehu."
"To už opouštíš své vojáky?" zeptal se Dolgfinn, stojící v hloučku starších kapitánů o několik stop opodál. "Bez toho, že bys aspoň jedenkrát sekl mečem? To může znít špatně, až se o tom bude povídat."
"Neutíkám. Chystám se k boji. Pojďte na palubu, jestli se chcete připojit. Pokud tu ale chcete jen postávat jak staré kurvy, co čekají na zákazníka, klidně zůstaňte, kde jste."
Dolgfinn po té urážce zrudl a s rukou na jílci meče vykročil k lodi. Náhle mu ze spánku trčela péra a on padl k zemi - po dobytí tábora Shefovi střelci znovu vyrazili do útoku a stříleli, kdekoliv se setkali s odporem. Ivar ustoupil za svůj stroj, tyčící se na přídi. Zatímco otroci nemotorně odstrkávali Lindorm do pomalého proudu, tiše ukázal na muže, stále stojícího na břehu.
"Hej, ty. Skoč. Sem na palubu."
Arcijáhen Erkenbert si neochotně vykasal dlouhý hábit, přeskočil stále se rozšiřující prostor mezi břehem a palubou a potácivě přistál v Ivarových pažích.
Ivar palcem ukázal na střelce s kušemi, v sílícím ranním světle teď zřetelněji viditelné. "Další stroje, o kterých jsi mi nic neřekl. Nejspíš se mi chystáš tvrdit, že taky neexistují. Pokud přežiji dnešní den, vyříznu ti srdce a pohřbím tvůj klášter hluboko pod zem."
Na otroky pak zařval: "Přestaňte odrážet loď. Spusťte kotvu. Spusťte lávku!"
Zatímco zmatení otroci spouštěli ze zábradlí na břeh zatíženou, dvě stopy širokou lávku, Ivar se zády opřel o silný ochranný trám svého stroje, pevně uchopil Erkenberta za zápěstí a sledoval, jak jeho armáda umírá. Neměl strach a myslel jen na jediné: jak překazit triumf svého nepřítele a obrátit jeho vítězství v neúspěch.

o o o

Shef, se silným doprovodem, šel chaosem, který panoval uvnitř tábora. Na hlavě měl přílbu a na rameni halapartnu. Během celé bitvy neuštědřil ani nepřijal jedinou ránu. Ivarova armáda už neexistovala. Poutníci sháněli do houfu zajatce, zatímco zbyteček přeživších vojáků utíkal k řece, po dvojicích a po trojicích utíkali po obou březích řeky pryč z místa bitvy. Nebylo jich mnoho a rozhodně pro Poutníky nepředstavovali žádnou hrozbu.
Bitva je vyhraná, řekl si Shef, a bylo to snadné vítězství, přesně podle plánu. V žaludku mu však přesto ležela studená hrouda. Až příliš snadné, říkal si, až příliš snadné. Bohové žádají cenu za svou přízeň. Co to bude tentokrát: Shef se rozběhl ze Brandovou přílbou, která se míhala v čele postupujících Poutníků až skoro u řeky a u lodí. Zároveň zahlédl, jak se u stěžně jedné z lodí, jen několik yardů od něj, odrazily první sluneční paprsky od zlatem vyšívané standarty. Byl to Svinutý had. Ivar vztyčil svůj prapor.

o o o

Když zahlédl Ivara, stojícího s jednou nohou na zábradlí na palubě Lindormu šest stop od pobřeží, Brand zvolnil do kroku. Ivar byl v plné zbroji, oblečen ve svých trávově zelených kalhotách a haleně a drátěné košili a na hlavě měl stříbrnou přilbu. Svůj šarlatový plášť odhodil stranou, ale na vyleštěné puklici štítu se mu odrážely rudé paprsky vycházejícího slunce. Po jeho boku stál drobný muž v černém hávu křesťanského kněze, ve tváři výraz čiré hrůzy.
Jak si vojáci na obou stranách začínali všímat toho, co se děje, boj pomalu ustával. Vikingové z obou táborů, Poutníci i Ragnarssonové, pohlédli jeden na druhého, přikývli a uznali, že je bitva vyhraná nebo prohraná. Angličtí halapartníci nebyli tak praktičtí, takže pokračovali v útoku a Ragnarssonovy oddíly, které dosud stále vzdorovaly, začaly chvatně odhazovat zbraně a vydávat se pod ochranu bývalých nepřátel. Potom všichni, Angličané i Norové, Poutníci i piráti, obrátili pozornost k tomu, jak si budou počínat jejich vůdci. Na vnějším okraji kruhu pozorovatelů nadával Shef a s obtížemi se snažil protlačit dovnitř.
Brand se na okamžik zastavil a musel se po desetiminutovém zuřivém boji trošku vydýchat. Potom pomalu přistoupil k lávce. Pozvedl pravici, vloni v boji s králem Edmundem rozťatou mezi dvěma prsty až k zápěstí. Pomalu prsty zahýbal, aby ukázal, jak se zahojily.
"Měli jsme spolu tenkrát takovou rozpravu, Ivare," podotkl. "Řekl jsem ti, ať si dáváš lepší pozor na ženy. Neřídil ses ale mou radou. Možná to ani nedokážeš. Řekl jsi však, že až se tvé rameno zahojí, budeš si dobře pamatovat má slova. A má slova zněla, že až se mi ruka zacelí, připomenu ti to. Dobrá, dodržel jsem slovo. Dodržíš i ty to své? Vypadá to, jako by ses pokoušel odplout."
Ivar ukázal své pravidelné zuby v divokém šklebu. Pomalu, s rozmyslem vytasil meč a bohatě zdobenou pochvu hodil do řeky.
"Tak pojď a zkus to," řekl.
"Proč ty nejdeš bojovat na pevnou zem? Nikdo mi nebude pomáhat. Pokud zvítězíš, zaručuji ti beztrestný návrat tam, kde teď stojíš."
Ivar zavrtěl hlavou. "Když si tak troufáš, pojď bojovat sem. Tady -" Ivar skočil na lávku a popošel na ní o dva kroky - "se budeme oba bít za stejných podmínek. Budeme stát na jednom můstku. Všichni tak dobře uvidí, kdo podlehne první."
Z davu se vznesl šum zájmu, jak diváci začínali chápat situaci. Na první pohled byl výsledek zápasu zřejmý. Brand byl přinejmenším o sedmdesát liber těžší než Ivar, nejméně o hlavu ho převyšoval a v zacházení se zbraní měli oba stejné zkušenosti a byli stejně zruční. Všichni však viděli, jak se lávka už pod vahou jednoho muže prohýbá. Jakou oporou pro nohy se stane, když na ní budou stát dva lidé, a z toho jeden tak těžký jako Brand? Budou oba muži nemotorní a neohrabaní? Nebo snad jen jeden z nich? Ivar stál zpříma a rozkročený, jak to jen můstek dovoloval. Ruku, v níž svíral meč, držel před sebou jako při šermířském souboji, nehrbil se za štítem jako voják v bitevní linii.
Brand pomalu přistoupil ke konci lávky. V jedné ruce držel svou velkou sekeru a na předloktí druhé měl připevněn malý kulatý štít. Zamyšleně odvázal jeho kožené popruhy, hodil štít na zem a popadl sekeru do obou rukou. Právě ve chvíli, kdy si udýchaný Shef prorazil davem cestu až dopředu, skočil Brand na lávku, udělal dva rychlé kroky a náhle ťal zespod šikmo nahoru na Ivarův obličej.
Ivar se ráně lehce vyhnul tím, že uhnul právě jenom o těch šest palců, kterých bylo zapotřebí. Okamžitě se snížil a sekl na stehno protivníka. Jeho sek zadržel železem obitý topor Brandovy sekery a pohyb bleskurychle přešel v protiúder, mířící na zápěstí. Oba muži nějakou dobu zasypávali jeden druhého deštěm ran rychlejších, než bylo schopno oko diváka postřehnout. Blokovali údery, couvali, uhýbali před údery stranou. Oba zatím stáli jako přibití.
Pak Brand zaútočil. Když se snažil shora blokovat Ivarův úder, udělal malý krůček dopředu, vysoko se vymrštil a plnou vahou doskočil přímo na střed lávky. Ta se prohnula, zapružila a vystřelila oba muže do vzduchu. Brand za letu švihl okovaným koncem toporu po Ivarově hlavě a rána se silným zařinčením přistála na lícním chrániči Ivarovy přilby. Ivar se ve stejném okamžiku napřáhl a neuvěřitelně zručně bodl skrz drátěnou košili a kůži Branda hluboko do břicha. Brand dopadl rozkolísaně zpátky na lávku a snažil se neupadnout, zatímco Ivar dokonale držel rovnováhu. Oba chvíli jenom nehybně stáli, spojení tím kusem kovu. Potom, právě ve chvíli, kdy Ivar pevně stiskl jílec meče a připravil se jím otočit v ráně, což mělo nenapravitelně poškodit vnitřnosti a tepny, Brand se mu vysmekl z čepele a uskočil. Stál na samém konci lávky a levou rukou tápal po proudu krve, razícím si cestu potrhanou ocelí.
Shef Branda oběma rukama popadl za límec a za pás, strhl ho z lávky dolů a odstrčil od ní. Diváci nesouhlasně, zuřivě, povzbudivě zařvali. V obou rukou pevně svíraje svou halapartnu, vykročil Shef Ivarovi vstříc. Poprvé ode dne, kdy ho oslepili, mu hleděl přímo do očí. Potom od něj pohled odtrhl. Jestli byl Ivar vskutku drakem, jako byl Fafni, jehož Shef spatřil ve svém vidění, pak by ho ještě mohl očarovat dračím kouzlem a seslat na něj hrůzu a ochromení. Kouzlem, jež není možno rozetnout ocelí.
Ivar se rozzářil triumfem a spokojeností. "Pozdě přicházíš na naši schůzku, chlapče," poznamenal. "Myslíš si, že uspěješ tam, kde neuspěli ani nejlepší válečníci?"
Shef znovu vzhlédl a upřeně se Ivarovi zahleděl do tváře. Jeho mysl se přitom naplnila myšlenkami na Godivu - na to, co se s ní tento muž, tahle kreatura, chystal udělat. Na to, co už dříve udělal s tolika otroky a zajatci. Pokud něco dokázalo zlomit Ivarovo zlé kouzlo, byla to spravedlnost.
"Uspěl jsem tam, kde ty jsi neuspěl," zvolal v odpověď. "Většina mužů dokáže to, co ty nedokážeš. Proto jsem ti poslal toho kapouna."
Ivarův úsměv se změnil v divoký škleb, jako vyceněné zuby na lebce. Lehce zakmital špičkou svého meče. "Tak pojď," zašeptal. "Tak pojď."
Shef už věděl, co udělá. V boji muže proti muži neměl proti Ivarovi žádnou šanci. Musí použít jiných zbraní. Uvláčet ho. Obrátit jeho opovržení proti němu.

Shef se začal po lávce ustrašeně šourat k Ivarovi a pokusil se o nemotorný výpad obouruč hrotem na konci své zbraně. Ivar jej bez toho, že by pohnul očima nebo tělem, odrazil stranou a čekal, až se jeho neschopný protivník ještě víc přiblíží nebo se odkryje.
S halapartnou vysoko nad hlavou se Shef napřáhl k mocnému úderu, k seku, jenž měl muže ve zbroji roztít od šíje až k rozkroku. Když to Ivar spatřil, jeho úšklebek se ještě rozšířil. Z břehu se ozvaly nevěřící výkřiky překvapení a nevíry. Tohle nebyl holmgang, kde museli bojovníci nehybně stát. Takovémuto úderu by se lehce vyhnul i starý děda. Který by pak okamžitě přistoupil k protivníkovi a bodl by ho do hrdla dřív, než znovu získá rovnováhu.
O takový úder se může pokusit opravdu jen hloupý chám, a tím taky Sigvarthsson opravdu je.
Shef vložil do úderu všechnu svou sílu. Mířil při tom na prkna můstku, ne na Ivara. Velká čepel projela dřevem jako máslem. Zatímco se překvapený Ivar snažil znovu nabýt rovnováhy a uskočit dvě stopy zpět ke své lodi, Shef pustil halapartnu, vrhl se dopředu a popadl Ivara kolem těla. Oba okamžitě spadli do studeného, bahnitého proudu řeky Ouse.
Když oba dopadli na hladinu, Shef se instinktivně nadechl. Ústa i průdušnice se mu okamžitě naplnily vodou. Začal se dusit a snažil se vyplout nad hladinu. Halapartnu upustil už na můstku, ale přilba, kterou měl pořád na hlavě, se mu naplnila vodou a táhla ho dolů. Ivarova mu jednou rukou hadím sevřením drtil hrdlo, ale druhou měl volnou a šmátral u pasu po dýce. Shef hrábl po Ivarově pravém zápěstí a zoufale je držel.
Oba dva se na okamžik dostali nad hladinu a Shefovi se podařilo vyčistit si plíce. Vzápětí ho Ivar znovu svíral a tlačil ho pod hladinu.
V jediném okamžiku ten chladný vnitřní odpor, který Shefa napůl ochromoval už od počátku souboje, ten dračí strach, zmizel. Náhle tu nebyly žádné šupiny, žádné brnění, žádné strašlivé oči s upřeným pohledem. Je to jen muž. A vlastně dokonce ani není mužem, vítězně křičel nějaký zlomek Shefova vědomí.
Shef se ve vodě zuřivě zavlnil jako úhoř, dostal se protivníkovi na tělo a pevně ho stiskl. Trochu skrčil hlavu mezi ramena a potom do protivníka vší silou vrazil okrajem své přilby. Okrajem, který znovu a znovu brousil do ostří jako břitva. Ozvalo se křupnutí, něco povolilo a Ivar se poprvé pokusil vyprostit z jeho sevření. Ze břehu nad nimi se ozval mohutný pokřik, jak diváci, nedočkavě natahující krky, spatřili ve vodě oblak krve. Shef bušil okrajem své přilby dál a dál, když tu si náhle uvědomil, že Ivar změnil úchop, začal ho škrtit a tlačil Shefa pod sebe. Teď byl Ivar nahoře, s tváří nad hladinou, a nelítostně se soustředil na to, aby svého protivníka udržel dole. A byl nesmírně silný a s každým nádechem byl silnější.
Shefova divoce máchající pravá ruka na něco narazila. Ivarovo koleno! V tomto boji není žádný drengskapr, napadlo Shefa. Brand by se za mě styděl. Ale Ivar by popadl Godivu a rozporcoval by ji jako králíka.
Pravicí zajel Ivarovi pod halenu a pevně ho uchopil v rozkroku. Jeho prsty se v posledních záblescích vědomí křečovitě sevřely kolem kořene Ivarova mužství, pevně stiskly a zakroutily. Vložil do toho pohybu do poslední unce všechnu sílu, kterou mu daly roky u výhně. Někde v dálce slabě uslyšel, jak někdo vříská ve smrtelné agonii. Ale Ouse ten zvuk utlumila, jak se bahnitá voda nalila do ječícího hrdla. Zatímco Shefovy plíce také povolily a vpustily do těla chladnou vodu, jež zastavovala srdce, v mozku mu zbyla jen jedna myšlenka: Drž. Drž. Nesmíš ho pustit

Kapitola 9

Vedle jeho lůžka seděl Hund. Shef na něj chvíli zíral, pak pocítil v hloubi duše záchvěv strachu a s trhnutím se posadil.
"Ivar?"
"No tak, no tak," řekl Hund a zatlačil ho zpět na lůžko. "Ivar už umřel. Je mrtvý a spálili ho na prach."
Shef měl dojem, že má jazyk je moc velký na to, aby jím mohl vládnout. Jen s námahou se mu podařilo vydechnout: "Jak?"
"Na to je těžká odpověď," řekl rozvážně Hund. "Možná že se utopil. Možná ale taky vykrvácel. Tím okrajem své přilby jsi mu rozsekal obličej i krk na hadry. Já osobně si ale myslím, že zemřel bolestí. Držel ses ho jako klíště, nakonec jsme ho od tebe museli odříznout. Kdyby už nebyl po smrti, v té chvíli by byl zemřel.
Je to zvláštní," dodal zamyšleně Hund. "Byl úplně normální, tělesně, rozumíš? Cokoliv s ním bylo v nepořádku, co se týče žen - a Ingulf o tom už slyšel nemálo - bylo jen v jeho hlavě, nikde jinde."
Z Shefova popleteného vědomí se pomalu nořily otázky, na které potřeboval znát odpověď.
"Kdo mě vytáhl z řeky?"
"Á. To Cwicca a jeho lidé. Vikingové jen stáli a zírali, na obou stranách. Dva muži, snažící se jeden druhého utopit, jsou v jejich krajích očividně běžnou podívanou. Nikdo z nich nechtěl zasáhnout, dokud nebude jasné, kdo zvítězil. Bylo by bývalo velice nezdvořilé do toho boje zasahovat. Cwicca naštěstí nemá žádné slušné vychování."
Shef vzpomínal na chvíle před okamžikem, kdy stál Ivarovi tváří v tvář na houpajícím se můstku. Náhle si vzpomněl na otřesný pohled na Branda, jak couvá a snaží se tak ze svých vnitřností vytáhnout Ivarův meč.
"A co Brand?"
Na Hundově tváři se rozhostil výraz profesionálního zájmu. "Možná že to přežije. Je silný jako býk. Meč mu ale pronikl rovnou do útrob. Nebylo možné, aby vyvázl bez poranění střev. Sám jsem mu dal najíst česnekové kaše a potom mu očichal ránu. Smrdělo to jaksepatří. To znamená u většiny případů smrt."
"A tentokrát?"
"Ingulf znovu udělal to, o co se už pokusil několikrát předtím. Otevřel ho, zašil rány a vrátil střeva do břicha. Ale dokonce i s odvarem z makovic a blínu, jaký jsme dali tenkrát Alfgarovi, to bylo těžké, moc těžké. Po celou dobu byl při vědomí. Má břišní svaly pevné jako lana. Pokud v něm začne působit jed... "

Shef přehodil nohy přes okraj lůžka a pokusil se postavit. Okamžitě se ho zmocnila závrať. Posledními zbytky své síly odrazil Hundovy pokusy zatlačit ho zpátky.
"Musím s ním mluvit. Obzvlášť, když možná zemře. Musí mi - musí mi něco říct. Musí mi povědět o Francích."

o o o

Mnoho mil od toho místa na jih se u krbu v bídné chatrči unaveně a sklesle krčil jakýsi otrhanec. Jen málokdo by vněm poznal někdejšího prince Wessexu, následníka tamního krále. Už neměl na hlavě zlatou čelenku - bodnutí kopí mu ji srazilo z přilby. Neměl už ani brnění a zvířecími motivy zdobený štít - při zoufalém útěku si je strhal a zahodil. Dokonce i zbraně mu chyběly. Sám si odřízl od pasu pochvu, když mu po celodenních jatkách zbyly na vybranou jen tři možnosti: útěk nebo smrt - nebo vzdát se Frankům. Dlouhé míle ujížděl s obnaženým mečem v ruce a znovu a znovu musel on i několik zbývajících vojáků z jeho družiny bojovat proti lehké kavalerii Franků, aby unikli stíhání. Pak pod ním jeho kůň padl a Alfréd se svalil s ním a pevně se k němu přitiskl, zatímco kolem něho dupali jeho pronásledovatelé. Když se kolem něj přehnali a on se postavil na rozklepané nohy, byl sám. Utekl do lákavé náruče temného a hlubokého lesa Kentské pahorkatiny, s holýma rukama jako žebrák. Měl štěstí, a než padla noc, spatřil v dálce jiskérku světla. Vyžebral si nocleh v ubohé chatrči, plné hladových krků, kde právě dřepěl a hlídal ovesné placky, aby se na pánvi nespálily, zatímco jeho neochotní hostitelé venku opatřovali na noc kozy. A snad se radili, komu ho prodají.
Alfréd si ale nemyslel, že by ho mohli zradit. Dokonce i ti nejchudší obyvatelé Kentu a Sussexu už věděli, jak nebezpečné je třeba jenom se přiblížit ke křižákům ze zámoří. Anglicky mluvili ještě hůře než Vikingové a ne víc než pohani dbali na škody, které páchali. Nebyl to strach o sebe, co mu tak shrbilo záda a do očí vehnalo nemužné slzy. Byl to strach z toho podivného a nového, co se nyní ve světě děje. Už dvakrát potkal toho jednookého mladíka Shefa. Poprvé ho měl v hrsti - on, Alfréd, princ a velitel dosud neporažené armády, stál proti muži, jenž byl na konci svých sil a čelil porážce armádou Marky. Tenkrát ho princ zachránil a pozvedl ho z bojovníka - carla, na panovníka - jarla, jak říkají Poutníci. Při druhém setkání to byl Shef, jenž stál v čele vítězné armády, a on, Alfréd, byl tentokrát uprchlíkem, přicházejícím se žádostí o azyl. Ani v té chvíli však nebyl tak zcela bez naděje či bez prostředků.
Ale teď? Jednooký ho poslal na jih a řekl, že si každý z nich musí vybojovat svou vlastní válku.
Alfréd v té své bojoval, bojoval se všemi muži, které dokázal na východě svého království shromáždit pod svým praporem, s muži, kteří se k němu dobrovolně přidali na obranu proti vetřelcům. Frankové je rozprášili jako vichřice podzimní listí, neschopné čelit útoku těžkooděnců. Alfréd si byl v hloubi duše jistý, že boj jeho spojence vypadal úplně jinak. Shef by byl na jeho místě zvítězil.
Křesťanství se nepodařilo vymýtit z Alfréda a ostatních příslušníků jeho národa víru starší a hlubší než v jakékoliv bohy - ať už křesťanské nebo pohanské: víru ve štěstí. Štěstí, provázející osobu. Štěstí, které se drží určité rodiny. Něco, co se s léty neměnilo a co člověk buď měl, nebo neměl. Obrovský věhlas Alfrédova královského rodu, Cerdikových potomků, tiše závisel na hluboké víře ve štěstí jejich rodu, jež jim po čtyři sta let pomáhalo držet se u moci. Nyní se vyhnanci, krčícímu u ohniště, zdálo, že jeho štěstí je vyčerpáno. Ne. Bylo přebito štěstím někoho silnějšího - toho jednookého muže, jenž začal svůj život jako otrok, nevolník mezi pohany, hovořícími neznámým jazykem, probojoval si popravištěm cestu k postavení vojáka Velké armády Severu a potom ještě výš až k postavení jarla. Jakého dalšího důkazu o jeho štěstí je tu ještě třeba? Když ho má jeden člověk tolik, kolik ho ještě může zbýt pro jeho spojence? Pro jeho soupeře? Alfréd cítil v duši mrazivé zoufalství člověka, jenž na začátku soutěže s lehkým srdcem přiznal protivníkovi nějakou výhodu a teď jen pozoruje, jak se protivníkovy výhody stále sčítají a iniciativa navždy přechází do cizích rukou. V té černé chvíli cítil, že on už svou hru dohrál, a stejně tak i jeho rod a jeho království. I Anglie. Popotáhl a spolkl slzu.
V té chvíli ucítil zápach spáleniny. Jeho ruka provinile vystřelila k pánvi, aby otočila placky na druhou stranu. Už bylo pozdě. Placky se spálily na uhel. Už nebyly k jídlu. Alfrédovy útroby se stáhly v křeči, když si uvědomil, že po šestnácti hodinách zoufalého vypětí nedostane nic, vůbec nic k jídlu. A dveře chatrče se již otvíraly a dovnitř vcházel nevolník a jeho žena a už oba soptili a chrlili nadávky a výčitky. Ani oni se dnes nenajedí. Poslední jídlo v domě bylo zkažené. Ten budižkničemu je spálil. Ten tulák, který neměl ani dost odvahy čestně zemřít v bitvě a je tak líný, že nesplní ani ten nejprostší úkol. Který je příliš hrdý, než aby zaplatil za jídlo a nocleh, jež mu nabídli.
Zatímco se na něj snášely další a další nadávky, nejhorším trestem bylo pro Alfréda vědomí, že to, co říkají, je pravda. Nedokázal si představit, že by se ještě kdy z této situace aspoň trochu povznesl. Dostal se až na dno, z nějž není úniku. Jeho a jemu podobné, anglické křesťany, už nečekala žádná budoucnost. Všechno se rozhodne mezi Franky a Nory, křižáky a Poutníky. Se srdcem pukajícím zoufalstvím se Alfréd vypotácel do bezútěšné noci.

o o o

Tentokrát to byl Shef, kdo seděl u něčího lůžka. Brand jen velice mírně pootočil hlavu, aby na něj lépe viděl. Tvář měl pod vousem popelavou. Shef si všiml, že už jen ten nepatrný pohyb mu způsobil nesnesitelnou bolest, jak se jed šířil Brandovými útrobami dál a dál a pomalu požíral sílu, stále dřímající v jeho mohutném těle.
"Musím se dovědět něco o francké jízdě," řekl Shef. "Všechny ostatní jsme zatím porazili. Ty sis ale byl jistý, že oni nad Alfrédem zvítězí."
Brand slabě kývl.
"A co je na nich tak nebezpečné? Jak proti nim mohu bojovat? Musím se tě na to ptát, protože nikdo jiný v armádě setkání s nimi nepřežil. Mnozí však tvrdí, že v zemi Franků po dlouhá léta krásně řádili. Jak se mohou nechat dobývat a obírat a zároveň být nepřítelem, jemuž se dokonce i ty bojíš čelit?"

Shef pozoroval Brandovo úsilí ne o odpověď, ale o to, jak ji vyjádřit co nejméně slovy. Nakonec chraptivým šepotem promluvil.
"Bojují mezi sebou. Proto je můžeme napadnout. Nejsou to námořníci. A mají málo válečníků. U nás - sekyra, štít, oštěp - jsi válečník. U nich celá vesnice vyzbrojí jednoho. Drátěná košile, meč, kopí, přilba. Ale hlavně kůň. Velké koně. Hřebci, co je člověk skoro neovládá. Musí jezdit se štítem v jedné ruce a kopím ve druhé. Musí začít od dětství. Jinak to nejde.
Jeden francký kopiník není problém. Dostat se za něj a přesekat koni šlachy. Padesát, to je horší. Tisíc "
"Deset tisíc?" zeptal se Shef.
"Tomu nevěřím. Tolik jich není. Ale hodně lehkooděnců na koních. Jsou nebezpeční, protože jsou rychlí, a objeví se, když netušíš, že jsou nablízku."
Brand posbíral chabé zbytky svých rychle se vytrácejících sil. "Když je necháš, prostě tě převálcují. Nebo tě rozsekají v mokřinách. Člověk se musí držet u řeky. Nebo za hradbou."
"Nedají se porazit na otevřeném poli?"
Brand slabě zavrtěl hlavou. Shef nepoznal, zda tím říká "nedají", nebo "to nevím". Na rameno mu v té chvíli dopadla těžká Ingulfova ruka a ranhojič ho začal strkat ze stanu ven.
Když vyšel, mžouraje v záplavě slunečních paprsků, Shef si uvědomil, že je už zase zavalen horou problémů. Bylo třeba zajistit stráže nemalé kořisti z Ivarovy armády na cestu do pokladnice v Norwichi. Rozhodnout o osudu zajatců, z nichž někteří byli Ivarovi řezníci a někteří jen prostí vojáci. Přijmout a odeslat zprávy. A někde v koutku Shefova vědomí se neustále připomínala otázka: Co je s Godivou? Proč odešla s Thorvinem? A co považoval sám Thorvin za tak důležité, že to nemohlo počkat?
V této chvíli však před ním stanul otec Bonifác, bývalý kněz a nyní jeho písař, a vedle něj ještě jeden drobný muž v černém hábitu, jenž měl ve tváři výraz hořké nenávisti a zloby. Shef si pomalu uvědomil, že už ho předtím viděl, i když jen zdálky. V Yorku.
"Jáhen Erkenbert," řekl Bonifác. "Našli jsme ho přímo na Ivarově lodi. Je to ten pán strojů. Otroci, kteří stroje natáčeli - nejdřív otroci z kláštera v Yorku a potom Ivarovi - říkají, že on je pro Ivara postavil. Říkají, že všichni duchovní v Yorku teď ve dne v noci pracují pro Ragnarssony." Bonifác pohlédl na Erkenberta s hlubokým opovržením.
Pán strojů, pomyslel si Shef. Kdysi bych býval dal cokoliv za možnost si s tím mužem promluvit. Zajímalo by mě, co mi teď může povědět. Dokážu už odhadnout, jak jeho stroje fungují, a samozřejmě můžu jít a prohlédnout si je. Vím, jak pomalu střílejí a jak silný je dopad střely. Jen jedno nevím: o kolik víc se skrývá v jeho hlavě a v jeho knihách? To mi však nejspíš nepoví.
Přesto by mi však snad mohl být užitečný. Brandova slova Shefovi pomalu kroužila myslí a v hlavě se mu začal vytvářet nový plán.
"Dobře ho hlídejte, Bonifáci," řekl. "Dohlédni na to, aby bylo dobře postaráno o otroky z Yorku, a řekni jim, že od této chvíle jsou svobodní. Pak ke mně pošli Gudmunda. A po něm Lullu a Osmoda. A Cwiccu, Udda a taky Oswiho."

o o o

"To neuděláme," prohlásil bezvýrazně Gudmund.
"Ale dokázali byste to?" zeptal se Shef.
Gudmund chvíli váhal - nechtělo se mu lhát, ale ani přiznat barvu.
"Dokázali. Ale podle mě to není dobrý nápad. Svolat všechny Vikingy v armádě, nalodit je do Ivarových lodí, nasadit Ivarovy muže do služby jako otroky na galejích a vydat se kolem pobřeží na jakousi schůzku s Franky kdesi u Hastingsu
Podívej, pane," promluvil Gudmund natolik prosebně a lichotivě, nakolik mu to jen jeho upřímná povaha dovolila. "Já vím, že jsme já a mí hoši nebyli k Angličanům, co jsi je přitáhl do armády, vždycky spravedliví. Posmívali jsme se jim, že jsou to mrňousi, a říkali jsme jim skraelingiar. Tvrdili jsme, že se k ničemu nehodí a nikdy nebudou. Inu, dokázali nám, jak jsme se mýlili.
Ale měli jsme k tomu názoru dobrý důvod, a pokud se chystáš do boje proti těm Frankům a jejich koním, platí to dvojnásobně. Tví Angličani umějí střílet ze strojů. Jeden z nich dokáže s halapartnou stejně tolik, jako jeden z našich hochů s mečem. Ale pořád zůstává hodně toho, co nezvládnou, ať se snaží jak se snaží. Nejsou prostě dost silní.
No a Frankové - proč jsou tak nebezpeční? Všichni vědí, že je to kvůli těm koním. Kolik může takový kůň vážit? Tisíc liber? Právě o tomhle mluvím, pane. Aby se po nich dalo vypálit třeba jen pár střel, někdo by je musel chvíli držet na místě. Možná by to ti hoši dokázali, když mají ty halapartny a vůbec. Možná. Ještě nikdy to nezkoušeli. Ale je jasné, že pokud tam pošleš jenom je, tak to nedokážeš. Co se stane, když uvázneš mezi Franky jen s řadou těch tvých trpaslíků? Nezvládnou to, pane. Nemají na to sílu." Ani výcvik, tiše si pomyslel Gudmund. Nejsou zvyklí na to, že se na ně navalí řada vojáků a začne do nich sekat hlava nehlava. Nebo na ně najíždět. Dosud měli vždycky nás, kteří jsme jim s bojem muže proti muži pomohli.
"Zapomínáš na krále Alfréda a jeho vojáky," poznamenal Shef. "Teď už musí mít svolanou svou armádu. Víš, že angličtí páni jsou stejně odvážní a silní jako tví muži - jen postrádají disciplínu. Té je však můžu naučit."
Gudmund zdráhavě přikývl.
"Takže každý musí dělat to, co umí nejlíp. Tví muži se přeplaví kolem pobřeží. S loďmi a se stroji. Mí propuštěnci stroje natáhnou a budou z nich střílet. A Alfréd a jeho Angličané budou stát a dělat to, co jim řeknu. Věř mi, Gudmunde. Minule jsi mi důvěřoval. I předtím. Nebo tenkrát, když jsme jeli do kláštera v Beverley."
Gudmund znovu kývl, tentokrát o něco ochotněji. Když se obracel k odchodu, ještě poznamenal:

"Jarle, vím, že nejsi námořník. Ale nezapomeň ještě na jednu věc. Je doba žní, a když začnou být noci stejně dlouhé jako dny, pak každý námořník ví, že se začíná měnit počasí. Nezapomeň na počasí."

o o o

Zpráva o Alfrédově totální porážce dostihla Shefa a jeho okleštěnou armádu po dvoudenním pochodu na jih. Shef vyslechl vyčerpaného a bledého zemana, jenž tu zprávu přinesl, uprostřed kruhu pozorných posluchačů - se zvykem pořádat veřejnosti uzavřená setkání rady přestal hned, jakmile se pořád ještě protestující Gudmund a jeho norští druhové nalodili na ukořistěné lodě. Propuštěnci, kteří ho pozorovali, když zprávě naslouchal, zaznamenali, že se jeho tvář za celou tu dobu změnila pouze dvakrát. Poprvé, když posel proklínal francké lučištníky, kteří chrlili takový déšť šípů, že se Alfrédovi vojáci museli dvakrát zastavit a krýt se štíty, a mezitím je nepřipravené zastihl útok jezdectva. Podruhé, když zeman přiznal, že od té porážky Alfréda nikdo nespatřil a ani o něm neslyšel.
V tichu, jež následovalo, se nakonec osmělil Cwicca, Shefův druh a zachránce. "Co teď budeme dělat, pane? Vrátíme se, nebo jdeme dál?"
Shef okamžitě odpověděl: "Jdeme dál!"
Toho večera se u táborových ohňů nemluvilo o ničem jiném a názory na toto prohlášení se značně lišily. Od chvíle, kdy se vikinští Poutníci v čele s Gudmundem od armády oddělili, atmosféra se rázem změnila. Angličtí propuštěnci se svých spojenců vždycky tajně obávali - svou silou a násilnickou povahou se příliš podobali jejich bývalým pánům, a svou pověstí válečníků všechny anglické pány ještě převyšovali. Jakmile Vikingové odpluli, armáda pochodovala jako na výletě: všude vyhrávaly dudy, ozývaly se žerty a smích a muži pokřikovali na sedláky na polích, kteří už neutíkali při prvním pohledu na jejich předsunuté hlídky.
Strach, který vojáci pociťovali, byl však zároveň i jakousi zárukou bezpečnosti. Jakkoliv byli hrdí na své stroje, halapartny a kuše, bývalí otroci postrádali sebedůvěru, jež se rodí po celoživotní řadě vítězství.
"Jemu se to řekne, jdeme dál," ozval se z davu čísi hlas. "Co se stane, až tam budeme? Až tam nenajdeme Alfréda ani Nory. Ani lidi z Wessexu, kteří nám měli pomáhat. Budeme tam sami. Co potom, eh?"
"Rozstřílíme je," řekl sebevědomě Oswi. "Jako jsme to udělali s Ivarem a tou jeho armádou. Protože my máme stroje a oni ne. A kuše a vůbec."
Jeho prohlášení vyvolalo vlnu souhlasného šumu. Přesto však k Shefovi každé ráno přicházeli velitelé s hlášením o nových a nových dezercích, o mužích, kteří se v noci vytratili s nově nabytou svobodou a stříbrňáky z kořisti po bitvě s Ivarem a nechali propadnout své vyhlídky na budoucí půdu a dobytek. Shef už nyní věděl, že nemá ve svých řadách ani dostatek mužů k obsluze svých padesáti strojů - katapultů a balist, a dvou set kuší, vyrobených v Uddově kovárně.
"Co budeš dělat?" chtěl vědět Farman, Freyův kněz, ráno čtvrtého dne pochodu. On, Ingulf a Tyrův kněz Geirulf byli jediní Norové, kteří trvali na tom, že zůstanou s Shefem a jeho propuštěnci.
Shef pokrčil rameny.
"To není žádná odpověď."
"Odpovím ti, až mně řekneš, kam odjela Godiva s Thorvinem. A proč. A kdy se vrátí."
Tentokrát byla řada na Farmanovi, aby neodpověděl.

o o o

Dny Daniela a Alfgara byly v poslední době dny plné pocitu marnosti, jak se nejdřív pokoušeli najít základnu franckých křižáků a potom se dostat přes stráže a předsunuté hlídky k velitelům. Jejich vzhled svědčil proti nim; na jejich promáčených a špinavých hadrech bylo vidět, že v nich v poslední době přespávali pod širým nebem, a jeli na neosedlaných vyhublých konících, které Alfgar kdesi ukradl. První voják, kterého potkali, se nemálo divil, když spatřil Angličany, dobrovolně a z vlastní vůle se blížící k táboru. Místní venkované už dávno uprchli i s ženami a dcerami, pokud měli to štěstí. Nenamáhal se však zavolat někoho, kdo by mu přeložil Alfgarovu angličtinu či Danielovu latinu. Po jejich několikaminutovém vyřvávání nahoru nad bránu v opevnění, kde stál, voják zamyšleně nasadil šíp na tětivu a střelil jej do země u Danielových nohou. Alfgar Daniela okamžitě odtáhl pryč.
Pak se několikrát pokoušeli o to, přiblížit se ke kavalkádě vojáků, každodenně se valící z hastingské základny na nějakou loupežnou výpravu, zatímco král Karel za hradbami nerušené čekal na další útok, o němž věděl, že musí přijít. Poprvé je to stálo koně, podruhé Danielův biskupský prsten, kterým až příliš horlivě mával. Nakonec převzal iniciativu Alfgar. Zatímco Daniel cosi zuřivě pokřikoval na franckého mnicha, kterého objevili, jak prohledává zbořeniště vyrabovaného kostela, Alfgar ho odstrčil stranou.
"Machina," řekl zřetelně zlomky latiny, kterými vládl. "Ballista. Catapulta. Nos videre -" ukázal si na oči. "Nos dicere. Rex." Ukázal na vlající prapory dvě míle vzdáleného tábora a rukou naznačil mluvení.
Kněz na něj pohlédl, kývl, otočil se zpět k téměř nesrozumitelně blábolícímu biskupovi, promluvil na něj latinou s podivným přízvukem, rázně uťal Danielovy zuřivé stížnosti a vyžadoval po něm další informace. Po chvíli svolal své stráže, lučištníky na koních, pustil se zpět k táboru a oba Angličany vzal s sebou. Potom si je podávali z ruky do ruky a jeden kněz po druhém z Daniela vytahoval další a další kousky jeho příběhu.
V této chvíli však byli kněží už bohudík pryč a Alfgar, s vyčištěným pláštěm a s bohatou večeří v žaludku, stál před Danielem naproti stolu, za nímž seděla skupina válečníků. Jeden z nich měl na lysé lebce zlatou královskou korunu. Po jeho boku stál Angličan, jenž pečlivě naslouchal tomu, co král říká. Pak se otočil k Alfgarovi a řekl mu první anglická slova, jež po příchodu do tábora slyšeli.
"Kněží králi řekli," pravil tlumočník, "že máš víc rozumu než ten biskup, co stojí za tebou. Ale ten biskup říká, že jen vy

dva víte, co se opravdu přihodilo tam na severu. A že z nějakého důvodu -" Angličan se usmál - "toužíte po tom, pomoci svými vědomostmi králi a Kristově církvi. Biskupovy stížnosti a žádosti krále nezajímají. Chce ale vědět za prvé všechno o armádě Mercie, za druhé o těch pohanech Ragnarssonech a za třetí o té kacířské armádě, proti níž obzvlášť touží vyrazit jeho vlastní biskupové. Když mu to všechno povíš a budeš se chovat rozumně, prokáže ti to velkou službu. Po vymezení nových hranic jeho království bude král potřebovat důvěryhodné Angličany."
Ve tváři ten nejupřímnější a nejoddanější výraz, jaký byl v té chvíli schopen vyloudit, pohlédl Alfgar franckému králi pevně do očí a začal hovořit o Burgredově smrti a porážce u řeky Ousy. Angličan mezitím překládal větu po větě do francštiny. Alfgar pokračoval popisem strojů, kterými Ivar přinutil Burgredovu armádu k útěku. Zdůraznil, že i Poutníci mají stroje, které on sám už několikrát viděl v bitvách minulé zimy. S rostoucí směloství smočil prst ve víně, nakreslil jím na stůl před králem znak kladiva a pověděl mu o osvobozování církevních otroků.
Král se nakonec otočil a přes rameno něco křikl. Ze stínů v koutě místnosti vystoupil kněz, v rukou tabulku a rydlo, a začal kreslit náčrt vrhacího stroje. Potom torzního katapultu. Potom stroje, využívajícího protiváhy.
"Ptá se tě, jestli jsou tohle ty stroje, které jsi viděl?" chtěl vědět tlumočník.
Alfgar kývl.
"Říká, že je to zajímavé. I jeho učenci je umějí vyrobit, podle knihy jakéhosi Vegétia. Říká, že nevěděl, že jsou Angličané tak vzdělaní, aby dokázali něco takového. Jenže Frankové je používají jen při obléhání pevností. Je nesmysl používat je proti jízdě. Jezdci jsou příliš rychlí, takže stroje proti nim nejsou účinné. Král ti však děkuje za tvou dobrou vůli a přeje si, abys ho doprovázel, až vytáhne do pole. Věří, že tvoje znalost nepřítele pro něj může být užitečná. Tvůj společník bude dopraven do Canterbury, kde počká, až ho vyslechne papežský legát." Angličan se znovu usmál. "Myslím, že máš lepší vyhlídky než on."
Alfgar se napřímil, uklonil se a pozadu kráčel z místnosti, což by pro Burgreda nikdy neudělal. Umiňoval si, že ještě dnes večer si musí najít učitele francštiny.
Král Karel, zvaný Holý, sledoval, jak odchází, a chvíli se znovu věnoval svému vínu. "První z těch krys," prohodil ke svému pobočníkovi Godefroiovi.
"Z krys, které používají obléhací stroje v poli. Nemáš obavy z toho, co říkal?"
Král se jen zasmál. "Přeplout Úzké moře je jako vrátit se do časů našich pradědů, kdy králové vyjížděli do boje na vozech s volským spřežením. V celé téhle zemi není proti komu bojovat, je tu jen pár norských zbojníků, kteří jsou bez lodí neškodní, a několik hloupých a statečných vojáků jako jsou ti, které jsme nedávno rozprášili. Dlouhé kníry a pomalé nohy. Nemají koně, kopí ani pořádné generály.
Když teď známe jejich způsob boje, musíme samozřejmě přijmout ochranná opatření." Zamyšleně si prohrábl vous. "Ale k porážce největší armády křesťanského světa je zapotřebí víc než jen pár strojů."

Kapitola 10

Tentokrát Shef na vidění, o němž věděl, že přijde, netrpělivě čekal. V hlavě se mu jako v úle rojily myšlenky, nápady, pochybnosti. Nic však nebylo jisté. Něco se musí stát, věděl, někdo zvenčí mu musí pomoci. Vidění ho obvykle navštívilo, když byl vyčerpaný nebo se před spaním moc najedl. Toho dne kráčel bez ohledu na škádlivé poznámky vojáků vedle svého koně. Večer se pak pomalu a s rozmyslem nacpal kaší, vyrobenou z posledních zimních zásob, které ještě dojídali předtím, než dostanou od sedláků letošní obilí. Uložil se ke spánku s obavami z toho, aby ho snad jeho záhadný rádce tentokrát nezklamal.
"Ale ano," pravil hlas za ním. Když jej Shef poznal, okamžitě pocítil, jak ho zaplavuje úleva. Byl to ten pobavený hlas, který mu tenkrát poradil, ať se drží při zemi, a který mu poslal sen o dřevěném koni. Hlas bezejmenného boha se lstivou tváří, který mu tenkrát ukázal šachovou královnu. Byl to ten bůh, jenž mu dával rady a odpovědi na jeho otázky. Pokud je Shef dokáže vyluštit.

"Ale ano." řekl ten hlas, "uvidíš, co je zapotřebí. Není to ale to, co si myslíš, že potřebuješ. Neustále se ptáš 'Co?' a 'Jak?' Já ti ale dám odpověď na 'Proč?' a 'Kdo?'"
Shef náhle zjistil, že stojí na vysokém útesu, tak vysokém, že se pod ním rozprostíral celý svět. Viděl, jak se zvedají mračna prachu a jak pochodují armády, zrovna tak jako tenkrát ve snu v den, kdy zabili krále Edmunda. Znovu zjistil, že když správně zaostří zrak, dokáže se zaměřit na cokoliv, co potřeboval spatřit zblízka: slova, jež tvořily rty franckého velitele, i místo, kde se nacházel Alfréd - živý, nebo mrtvý. Shef se úzkostlivě rozhlížel a pokoušel se zorientovat, aby spatřil to, co potřebuje.
Něco však odvrátilo jeho pohled od panoramatu před ním a přimělo ho to zahledět se na daleké, daleké místo, vzdálené v prostoru i v čase od skutečného světa.
Spatřil muže, jak kráčí horskou stezkou, muže se snědou, živou, veselou tváří, jíž nebylo radno bezezbytku věřit, tváří neznámého boha z jeho snů. Tento muž, věděl náhle Shef, hlouběji a hlouběji se nořící do svého vidění, má víc než jen jednu tvář.
Ten muž, pokud to byl muž, vstoupil do chatrče, vlastně jen takové chýše, špinavého přístřešku z větví a kůry spojené drny a několika hrstmi jílu. Tak žili lidé za starých časů, pomyslel si Shef. Teď už umějí žít lépe. Kdo jim ale ukázal, jak žít lépe?
Muž a žena před chatrčí přestali pracovat a zahleděli se na příchozího. Měli z ustavičné dřiny shrbená záda a oba byli nízké a podsadité postavy. Byli hnědovlasí, se zažloutlou pletí, pokřivenýma nohama a prsty měli jako paňáty. "Jmenují se Ai a Edda," řekl Shefův bůh.

Uvítali pocestného a pozvali ho dovnitř. Nabídli mu jídlo - jen kozí mléko a připálenou kaši, plnou slupek a písku z kamenného hmoždíře, v němž obilí umleli. Pocestného to přivítání ani v nejmenším neodradilo. Radostně s hostiteli rozmlouval, a když se snesl soumrak, uložil se na hromadu špatně vydělaných kůží mezi hostitele a jeho ženu. Uprostřed noci se otočil k Eddě, pořád oblečené ve svých dlouhých tmavých hadrech. Ai ležel v zajetí hlubokého spánku, jako by se napil odvaru z makovic. Cizinec vyhrnul ženě hadry, převalil se na ni a bez přípravy do ní vnikl.
Ráno vstal a odešel. Eddě, kterou zanechal v chatrči, se pak nafouklo břicho a ona za stenů a nářku rodila děti stejně podsadité a malé, jako byla ona sama - ale činorodější a pracovitější. Vozily hnůj a nosily roští, chovaly vepře a dřevěnými lopatami rozbíjely hroudy. Z nich povstalo, poznal Shef, plémě otroků a nevolníků - thrallů. I já jsem se kdysi stal nevolníkem. Už jím však nejsem.
Poutník šel dál svou cestou, svižně přecházel hory. Druhého večera dorazil k dobře sroubené chatě z kůlů. Měla okno s pevnými okenicemi a venku stála u hluboké rokle latrína. Obyvatelé chaty také přerušili práci, když se k nim cizinec přiblížil. Byl to statný pár, s brunátnými tvářemi a krátkými krky - muž byl holohlavý a měl zastřiženou bradku, žena měla kulatou tvář a dlouhé paže, byla stavěná na nošení břemen. Měla na sobě dlouhý hnědý šat, ale poblíž ležel vlněný plášť s bronzovou sponou na ochranu proti večernímu chladu. Muž měl oblečené volné kalhoty jako vikinský válečník, ale okraje jeho kožené košile byly u pasu a na rukávech nařezány do ozdobných třásní. Tak žije většina lidí dnes, pomyslel si Shef. "Jmenují se Afi a Amma," řekl hlas.
I tito lidé pozvali pocestného dál a nabídli mu večeři, talíř chleba s osmaženými plátky nasoleného vepřového, z něhož kapal tuk a vsakoval se do chleba - strava pro těžce pracující a silné muže. Potom se všichni tři uložili ke spánku na slamník a přikryli se vlněnými houněmi. Afi, spící ve své košili, upadl do hlubokého spánku a začal chrápat. Pocestný se otočil k Ammě, oblečené jen do volné noční košile, něco jí šeptal do ucha a potom si ji vzal stejně rychle a se stejnou chutí jako předtím Eddu.
Ráno zase šel svou cestou a Ammě rostlo břicho a se stoickým klidem a trpělivostí přiváděla na svět děti, stejně dobře stavěné a silné, jako byla ona sama, ale snad o něco inteligentnější, ochotnější vyzkoušet nové. Její děti krotily volky, stavěly stodoly, vyráběly pluhy. Pletly rybářské sítě a odvážily se vyplout na moře. Shef věděl, že z nich povstalo plémě carlů. I já jsem byl jednou carlem, ale i ten čas je už za mnou.
Pocestný šel dál a jeho cesta se stočila na velké pláně. Přišel k domu, jenž stál kus od cesty a kolem něj byl ohrazený dvůr. Dům měl několik místností - na spaní, k jídlu, pro zvířata - s okny nebo aspoň širokými dveřmi. Před domem seděli na umně vyřezané lavici muž a žena, kteří na poutníka zavolali, pozvali ho dál a nabídli mu vodu z jejich hluboké studny. Měli oválné obličeje, široká čela a jemnou pleť, nepoznamenanou dřinou. Když se muž postavil, aby pocestného přivítal, o půl hlavy ho převyšoval. Měl široká ramena a rovná záda, silné prsty, zvyklé napínat tětivy luků.
"Ti dva jsou Fadir a Modir," řekl hlas.
Uvedli ho do domu, jehož podlaha byla vystlaná sladce vonícím rákosím, posadili ho ke stolu a nabídli mu v misce vodu na umytí rukou. Pak ho pohostili pečeným kuřetem, mísou teplých placek, máslem a jelity. Když se najedli, žena seděla u kolovratu a předla a muž seděl u stolu a rozprávěl s pocestným.
Když přišla noc, jako by jeho hostitele něco nutilo zavést hosta ke své široké posteli se silným podhlavníkem a péřovými přikrývkami a uložit ho mezi sebe. Fadir brzy usnul a návštěvník se zase otočil k hostitelce, laskal ji svými prsty a potom ji obsloužil jako býk nebo hřebec, tak jako obě ženy předtím.
Návštěvník odešel a ženě rostlo břicho a rodila jarly, early, vojevůdce. Přeplouvali fjordy, krotili koně, dobývali železnou rudu, kovali meče a na bitevních polích krmili krkavce. Tak si dneska lidé přejí žít, ozvalo se v Shefově vědomí. Pokud si to ovšem pro ně nepřeje někdo jiný
To však nemůže být konec: od Aie k Afimu a k Fadirovi, od Eddy k Ammě a k Modir. Co Syn a Dcera, co jejich Pra-pra-pravnuci? A od Thralla ke Carlovi a k Jarlovi. Já jsem teď jarlem. Kdo však přijde po Jarlovi. Kdo jsou potomci Jarla a jak daleko po té cestě pocestný ještě půjde? Jarlův syn je Král, Králův syn je...

Shef náhle zjistil, že je vzhůru, do poslední podrobnosti si vzpomíná na všechno, co právě viděl, a jasně si uvědomuje, že to s ním nějak souvisí. Věděl, že to, co právě spatřil, byl jakýsi chovatelský plán, jehož účelem bylo vyšlechtit lepšího člověka, stejně jako lidé šlechtili koně nebo lovecké psy. Ale jak lepšího? Chytřejšího? Schopnějšího přicházet na nové nápady? To by určitě řekli kněží Cesty. Nebo spíš schopnějšího přizpůsobit se změnám a novým způsobem využít toho, co už zná?
Jedním si byl Shef jist. Pokud byl tím šlechtitelem onen muž se lstivým a šibalským obličejem, jenž musí být i jeho božským ochráncem, potom dokonce i ti lepší lidé zjistí, že za své výhody musí zaplatit. Pocestný však chce, aby Shef uspěl. Shef věděl, že existuje řešení, musí na něj jen přijít.
Byla temná poslední hodina před úsvitem. Shef si obul rosou promáčené boty, zvedl se z lůžka, přehodil si přes ramena plášť a vykročil do chladného vzduchu pozdního anglického léta. Jako duch chodil spícím táborem, neozbrojen, jen se svým kamenným žezlem v ohybu lokte. Jeho propuštěnci nestavěli palisádu a nekopali příkop, ale kolem tábora byly rozestavěné stráže. Shef prošel za zády jednoho strážného, muže z Lullova oddílu halapartníků, opírajícího se o zbraň. Muž měl otevřené oči, ale nevěnoval Shefovi, tiše kolem něj vycházejícímu z tábora a mířícímu do lesa, žádnou pozornost.
Obloha na východě zbledla a ozvali se první ptáci. Shef se opatrně proplétal hlohovým houštím a mezi kopřivami. Po chvíli narazil na úzkou pěšinku. Připomněla mu cestičku, po níž se tenkrát ubírali s Godivou na útěku před Ivarem. I na konci téhle pěšinky našel mýtinku a přístřešek.
Když došel na mýtinku, už se rozednilo. Stál před jakousi chatrčí. Jak ji pozoroval, dveře se otevřely a z chatrče vyšla žena. Stařena? Měla tvář strhanou starostmi a bledý, napjatý výraz chronicky podvyživeného člověka. Jak tam tak nehybně a tiše stála pod stromy, Shef si uvědomil, že není až tak stará. Rozhlédla se nevidoucíma očima kolem sebe a v

chabém slunečním světle se zhroutila vedle chatrče. Skryla si tvář v dlaních a propukla v usedavý pláč.
"Co se ti stalo, matičko?"
Když uslyšela jeho hlas, křečovitě sebou trhla a vyděšeně vzhlédla. Když viděla, že před ní stojí jen jeden neozbrojený muž, uklidnila se.
"Co se stalo? To je stará pohádka - většinou. Odvedli mi muže na vojnu, do královy armády "
"Kterého krále?" zeptal se Shef.
Pokrčila rameny. "Já nevím. Je to už několik měsíců. Už se nevrátil. Celé léto jsme hladověli. Nejsme otroci, ale nemáme půdu. Když tu Edi není a nepracuje pro boháče, nemáme nic. Když začaly žně, mohla jsem sbírat klásky, co sekáči nechali - moc toho nebylo. Snad by to i stačilo, jenže už bylo pozdě. Moje děťátko umřelo, moje dceruška, jsou to dva týdny.
No a teď přijde ta nová pohádka. Když jsem ji vzala do kostela, aby ji pochovali, nikdo tam nebyl. Řekli mi, že kněz utekl, že ho vyhnali ti pohani. Ti - Poutníci? Nevím, jak si říkají. Vesničani byli šťastní a říkali, že už nemusí platit desátky, už prý žádné Petrovy pence. Ale co je mně do jejich desátků? Já jsem byla vždycky chudá, takže jsem stejně nemohla nic platit, a kněz mi někdy dal almužnu z toho, co měl. A kdo mi pochová moje děťátko? Jak může spát bez toho, aby jí někdo promluvil nad hrobem? Bez Krista Ježíška, co by ji vzal do nebe?"
Žena začala znovu vzlykat a kolébat se sem a tam. Co by na tohle asi řekl Thorvin? napadlo Shefa. Možná by řekl, že křesťané nebyli vždycky špatní, ale církev se pak zkazila. Církev však aspoň poskytovala útěchu, některým. Poutníci se musejí postarat i o tohle, nemyslet jen na ty, co kráčejí cestou hrdinů s Odinem do Valhally či s Thorem do Thruthvangaru. Sáhl si k opasku a uvědomil si, že je bez peněz.
"Vidíš, co jsi způsobil?" ozvalo se za ním.
Shef se pomalu otočil a zjistil, že stojí tváří v tvář Alfrédovi. Mladý král měl pod očima hluboké kruhy a jeho šat byl špinavý a roztrhaný. Neměl meč ani plášť, ale stále měl kroužkovou košili a u pasu dýku.
"Co jsem já způsobil? Je to snad tvoje poddaná, na téhle straně Temže! Poutníci jí možná sebrali kněze, ale ty jsi jí odvedl muže."
"Tak tedy co jsme způsobili."
Oba chvíli stáli a hleděli na ženu. Tohle mám za úkol zastavit, přemýšlel Shef. K tomu mi však samotná Cesta nepomůže. Rozhodně ne Cesta, jak ji vidí Farman a Thorvin.
"Mám pro tebe návrh, králi," řekl. "Máš u pasu měšec a já ne. Dej ho tady té ubohé ženě, pokud se jí muž vrátí, tak ať se toho aspoň dožije. Já ti za něj vrátím tvé království. Nebo se o ně spíš budeme dělit, dokud neporazíme tvé nepřátele, křižáky, tak, jako jsem já porazil ty moje."
"Dělit se o království?"
"Dělit se o vše, co máme. O peníze. Vojáky. Moc. Nebezpečí. Naše osudy se spojí."
"Budeme se tedy dělit i o štěstí?" řekl Alfréd.
"I o štěstí."
"Potom souhlasím - ale mám dvě podmínky," řekl Alfréd. "Nemůžeme bojovat jen pod tvým kladivem, neboť já jsem křesťan. Ani pod křížem, který zhanobili frančtí lupiči a papež Mikuláš. Pamatujme si na tuto ženu a její žal a přijměme do znaku obojí. A pokud znovu získáme tuto zemi, poskytneme jejímu lidu tolik klidu a útěchy, kolik jen bude v našich silách poskytnout. V tomto světě jich totiž nikdy nebude pro všechny dost."
"A ta druhá podmínka?"
"Tohle." Alfréd ukázal na kamenné žezlo. "Musíš se ho zbavit. Když je držíš, tak lžeš. Posíláš své přátele na smrt."
Shef na žezlo pohlédl, znovu si prohlížel ty kruté vousaté tváře, které zdobily jeho konce. Tváře podobné tváři boha s řezavým hlasem z jeho snů. Vzpomněl si na mohylu, kde žezlo vzal, na otrokyně s přeraženými páteřemi. Vzpomněl si na Sigvartha, poslaného na smrt umučením, na upálené misionáře Sibbu a Wilfiho. Na samotného Alfréda, jehož vědomě poslal do prohraného boje, a na Godivu, kterou zachránil jen proto, aby ji zneužil jako návnadu.
Otočil se a mrštil žezlem do hlubokého podrostu, aby tam znovu zapadlo hlínou.
"Stane se, jak jsi pravil," pravil. "Vyrazíme do boje pod oběma znaky, ať už nás čeká vítězství, nebo prohra." Podal Alfrédovi ruku. Ten nejdřív vytáhl svou dýku, odřízl od pasu měšec a s žuchnutím ho hodil ženě k nohám. Teprve pak si potřásli rukama.
Když odcházeli, žena už slabými prsty zápasila s řemínkem Alfrédova měšce.

o o o

Neušli po lesní pěšině ani sto metrů, když náhle uslyšeli nějaký rozruch: řinčení zbraní, výkřiky a ržání koní. Oba dva se hned rozběhli k táboru, ale hustý a trnitý podrost jim bránil v cestě. Než se udýchaně dostali na okraj lesa, bylo už po všem.
"Co se stalo?" vyptával se Shef mužů, kteří na ně nevěřícně hleděli.
Zpoza zbouraného stanu se vynořil Farman. "Franční lehkooděnci na koních. Nebylo jich moc, tak stovka. Věděli o nás, všichni naráz vyrazili z lesa. Kde jste byli?"
Shef si ho však vůbec nevšímal a upřeně zíral za jeho rameno tam, kde si davem vzrušených mužů razil cestu Thorvin a za ruku pevně držel Godivu.
"Přišli jsme hned za svítání," řekl Thorvin. "Dostali jsme se do tábora chvíli před tím, než Frankové zaútočili."
Shef ho ignoroval a hleděl jen na Godivu. Hrdě zvedla bradu a opětovala jeho pohled. Jemně ji poplácal po rameni. "Je mi moc líto, jestli jsem na tebe dost nemyslel. Jsou tu věci - pokud... Už brzy ... Pokusím se ti všechno vynahradit.
Ale ne teď. Jsem pořád jarlem. Nejdřív musíme rozmístit kolem tábora zesílené stráže, aby nás nemohli znovu překvapit.

Potom se vydáme na pochod. Ale nejdřív - Lullo, Farmane, jakmile zařídíte stráže, svolejte všechny kněží a velitele. A Osmode, ještě něco. Pošli ke mně hned dvacet žen."
"Žen, pane?"
"Žen. Je jich tu dost. Manželky, přítelkyně, markytánky. To je jedno. Pokud udrží v ruce jehlu."
O dvě hodiny později Thorvin, Farman a Geirulf - jediní kněží mezi půltuctem anglických velitelů oddílů - zírali nešťastně na nový doplněk, chvatně našitý na hlavní armádní prapor. Namísto bílého kladiva, vztyčeného na rudém poli, se na novém praporu nacházely zkřížené kladivo a kříž.
"To je ústupek nepříteli," řekl Farman. "Víc, než by kdy oni udělali pro nás."
"Je to podmínka, jejíž splnění vyžaduje král za svou podporu," řekl Shef.
Kněží se s významně pozvednutým obočím zahleděli na otrhanou, opuštěnou postavičku krále.
"Nejen za mou podporu," řekl Alfréd. "Za podporu mého království. Dobrá, přišel jsem o armádu. Stále je tu však dost mužů, ochotných povstat proti vetřelcům. Bude to jednodušší, když se přitom nebudou muset zároveň vzdávat své víry."
"Vojáky tedy potřebujeme, to je pravda," řekl velitel tábora a vůdce obsluhy katapultů Osmod. "To dnešní ráno a všechny ty dezerce... Teď už máme jen - sedm, osm mužů tam, kde je jich zapotřebí tucet. A Udd má víc kuší než střelců. Ale potřebujeme je hned teď. Kde je jen najít, takhle ve spěchu?"
Shef a Alfréd jeden na druhého nejistě hleděli, přemítali o problému a marně hledali řešení.
Ze zadní části stanu se ozval neočekávaný hlas. Godiva.
"Na to ti můžu odpovědět," řekla. "Musíš mi ale slíbit dvě věci. Za prvé, místo v této radě. Nechci, aby se mě někdo v budoucnosti zbavil jako chromého koně nebo starého psa. Za druhé, nechci už slyšet jarla říkat 'Teď ne. Teď ne, protože jsem jarl.'"
Zraky všech se nejdříve, užaslé, otočily k ní, a potom, plné pochybností a poplašené, k Shefovi. Shef, tápaje rukou po kamenném žezle, které už neměl, zjistil, že hledí do Godiviných jasných očí jako poprvé. Pak si vzpomněl: Už své žezlo nemá, ani to, co představovalo. Sklopil zrak.
"Zaručuji ti obě tyto věci," řekl chraptivě. "Tak nám dej svou odpověď, rádkyně."
"Ti vojáci, které potřebujete, jsou už v táboře," řekla Godiva. "Nejsou to však muži, ale ženy. Jsou jich stovky a v každé vsi najdete další. Pro vás to mohou být jen markytánky a cuchty, jak je dnes nazval jarl. Které se umějí ohánět leda tak jehlou. Ale některé věci zvládnou stejně dobře jako muži. Přiřaďte jich šest ke každému katapultu. Uvolnění muži mohou nastoupit k Uddovi jako střelci z kuší nebo ti nejsilnější k Lullovi jako halapartníci. Ráda bych ale poradila i Uddovi: Vyber co nejvíc mladých žen, které se nebojí, a postav je do oddílu ke svým střelcům."
"To nejde," řekl nedůvěřivě Cwicca.
"Proč?"
"No - nejsou na to dost silné."
Shef se zasmál. "Přesně tohle mi Vikingové říkali o vás, pamatuješ, Cwicco? Jak silný musí člověk být, aby napnul provaz? Otočil rumpálem? Zatáhl za páku? Sílu mu dá stroj."
"Vyděsí se a utečou," protestoval Cwicca.
Godiva ho přejela ledovým pohledem. "Pohleď na mě, Cwicco. Viděl jsi mě tenkrát skákat do toho vozíku. Byla jsem snad vyděšená? A pokud ano, přesto jsem to udělala.
Nechej mě promluvit se ženami, Shefe. Vyberu takové, kterým můžeš důvěřovat, a pokud to bude zapotřebí, povedu je. Nezapomínejte -" vyzývavě se rozhlédla kolem sebe - "možná že ženy mohou ztratit víc než kdokoliv z vás. A o tolik víc mohou i získat."
Thorvin řekl, stále skepticky, do nastalého ticha. "No to je moc hezké. Ale s kolika muži se vydal proti Frankům tady král Alfréd? S pěti tisíci? A všechno to byli cvičení vojáci. I pokud zapojíme všechny ženy z tábora, jak můžeme s pouhou třetinou toho počtu doufat ve vítězství? Lidmi, ať už muži nebo ženami, kteří si ještě nevystřelili ani z praku? Za den z nich vojáky neuděláte."
"Střílet z kuše se člověk může naučit za den," řekl neočekávaně Udd. "Je třeba ji jen natáhnout a stisknout spoušť."
"No ale přesto," řekl Geirulf, Tyrův kněz. "Dnes ráno nám Frankové ukázali, že nebudou klidně stát a čekat, až je z těch koní sestřelíme. Jak to tedy uděláme?"
"Poslouchejte," řekl Shef a zhluboka se nadechl, "a já vám to povím."

Kapitola 11

Chvíli po svítání vyrazila francká armáda jako obrovský kovový ještěr ze základny v Hastingsu. V čele jela lehká kavalerie - stovky jezdců, vybavených jenom kovovými přílbami, koženými kabátci a šavlemi. Jejich úkolem bylo vyhledat nepřítele, zadržet jeho křídla a pokusit se o průlom. Následovaly řady a řady lučištníků, kteří také jeli na koních, jako všichni vojáci v armádě, ale očekávalo se od nich, že v bitvě sesednou, seskupí se asi padesát yardů od nepřátelských řad a zaplaví je deštěm šípů. Měli nepřátele omezit v pohybu a přinutit je pozvednout štíty, aby si chránili obličej, a skrčit se na ochranu proti nízko letícím šípům, mířícím na nohy.
Uprostřed zástupu se nacházela těžká kavalerie, jejíž zbraně přinášely Frankům na širých pláních střední Evropy jedno vítězství za druhým. Rytíři byli vybavení drátěnou košilí a nástehenkami, vysoké sedlové rozsochy jim kryly záda a břicho. Štít ve tvaru kosočtverce zakrýval zbytek těla. Byli vyzbrojeni kopím, kterým mohli bodat shora i zespodu, a třmeny jim dávaly při útoku oporu pro nohy. Jen málo lidí, a žádný Angličan, by dokázalo zároveň třímat v jedné ruce kopí, druhou držet nepohyblivý štít a ovládat válečného hřebce jen stiskem stehen a konečky prstů jedné ruky. Věřilo

se, že ti, kteří to dokáží, porazí jakoukoliv pěchotu světa, jakmile se jednou vylodí nebo vyjedou z hradeb svých pevností.
V čele hlavního voje o síle devíti set mužů se v sedle otočil Karel Holý a zahleděl se na prapory, vlající hned za ním, na svou hlídanou základnu a na lodě, vytažené na pobřeží. Jeho zvědové přinesli dobré zprávy - poslední armáda na jih od Humberské úžiny proti nim už vytáhla do boje, nepřipravená a nechráněná, ale toužící se s nimi utkat. Právě o to králi šlo: jediný rozhodující úder, vůdci padnou na bitevním poli, potom se zbytek armády vzdá a odevzdá vládu nad celou zemí do jeho rukou. Mělo to nastat už dřív, po porážce ušlechtilého, ale hloupého Alfréda. Potom by se tohle tažení neprotáhlo až do konce léta.
Konečně však čas uzrál. Možná i poněkud přezrál. Dnes však, či přinejhorším zítra, bude rozhodnuto. Karel zjistil, že nic nevidí - vítr už zase přinesl od kanálu mrholení a dešťové kapky mu stékaly do očí. Otočil se zpět po směru jízdy a vyrazil dopředu. Pokynul tomu anglickému zrádci, ať se k němu i s tlumočníkem připojí.
"Ty jsi v tomhle Bohem zatraceném kraji doma," řekl. "Jak dlouho bude pršet?"
Alfgar pohlédl na zplihlé prapory a korouhve, všiml si pomalého jihozápadního větru a usoudil, že to vypadá na týdenní liják. Tohle král asi nechce slyšet, uvědomil si.
"Řekl bych, že se to za chvíli roztrhá," řekl. Král něco zabručel a pobídl svého koně. Jak armáda táhla přes nepokosená pole, vlhká hlína se pomalu měnila v bláto a přední voje za sebou nechávaly širokou černou stuhu.

o o o

O pět mil dál na severozápad pozoroval Shef z horského hřebene na jih od Caldbeck Hillu, jak se k nim Frankové blíží. Na voze, taženém volským spřežením, vlál jeho prapor se zkříženým kladivem a křížem. Věděl, že zvědové krále Karla je už dávno spatřili a podali o nich králi zprávu. Vyrazil včera za soumraku, potom, co se frančtí pícovníci konečně stáhli. Jeho muži - a ženy - zaujali svá postavení v noci. Skoro nikdo s ním teď nebyl. Tahle bitva už nebyla v jeho rukou. Věděl, že teď záleží na tom, zda jeho armáda dokáže jednat podle plánu, a dodržovat jej i potom, co s Shefem i mezi sebou navzájem ztratí spojení.
Jednou věcí si byl Shef jist: V této armádě bylo víc vojáků, než o kterých věděl. Celý včerejší den předjížděl skupinky mužů mířících k bitevnímu poli - rolníky s oštěpy, dřevorubce se sekyrami, dokonce i umouněné uhlíře z Wealdu, povolané do boje Alfrédovými posly, vojáky tradičního fierdu z Wessexu a jeho provincií.
Všichni vojáci dostali stejné pokyny - nestůjte v řadě. Nepouštějte se s nimi do otevřeného boje. Čekejte na křídlech. Když se vám naskytne šance, zaútočte. Byly to prosté rozkazy, které rádi přijali - tím raději, že je vydal sám osobně jejich král.
Ale ten déšť, uvažoval Shef. Pomůže, nebo nás zadrží? Zanedlouho se to dozvíme.
První výstřel přiletěl z chatrče v napůl vypálené vsi. Padesát franckých jezdců, o notný kus vpředu a u křídla hlavního voje, se objevilo před hledím "Mrtvé roviny". Oswi stiskl spoušť, ucítil tupou ránu, jak střela vyletěla, a spatřil, jak se velký šíp řítí půl míle dopředu. Dopadl přímo doprostřed skupiny jezdců. Tým střelců - sedm mužů a čtyři ženy - začal okamžitě připravovat katapult k dalšímu výstřelu. Třicet pomalých úderů srdce, než bude zase moci vystřelit.

o o o

Vůdce oddílu spatřil svého vojáka na zemi, s obrovskou střelou trčící mu ze žeber, a překvapeně si skousl ret. Stroje na obranu pevnosti, na otevřeném prostranství? Postup byl však jasný. Rozdělit se, takže budou tvořit obtížnější terč, objet střelce a přiblížit se k nim zezadu. Střela musela přiletět zprava, z otevřeného křídla. S křikem pobídl koně a poslal záplavu svých vojáků přes pole do těch míst.
Široké živé ploty, které měly zadržet dobytek uvnitř a divoká prasata venku, je však navedly na jakousi cestu, propadlou pod úrovní okolního terénu. Z trnitého křoví vyhlédly tváře. Ze vzdálenosti deseti stop vyletěly z kuší šípy a zabodly se zezadu do kožených kabátců. Střelci se okamžitě otočili a utíkali, dokonce se ani nepodívali, zdali zasáhli cíl. Během několika vteřin byli i oni na koních a uháněli do bezpečí.
"Ansiau má problémy," poznamenal vůdce jiného oddílu jezdců, pozoruje rostoucí zmatek. "Útok ze zálohy. Objedeme je, takže se dostanou mezi něj a nás. Pak jim dáme lekci, na jakou nezapomenou."
Otočil koně a vyrazil se svými muži v širokém oblouku k místu šarvátek, když tu se za ním ozvala rána a někdo začal strašlivě vřískat. Odněkud přiletěl obrovský šíp, projel jednomu z jeho jezdců stehnem a přibodl vřeštícího muže k jeho mrtvému koni. Ne z prostoru, kam mířili. Odněkud jinud. Vůdce se vztyčil ve třmenech a rozhlédl se kolem sebe po bezvýrazně krajině. Stromy, pole se stojícím obilím. Všude ty živé ploty. Jak se tak váhavě rozhlížel, ze sto a padesát yardů vzdáleného živého plotu vyletěl šíp ze samostřílu a zasáhl ho přímo do tváře. Střelec, pytlák z vesnice Ditton-in-the-Fen, se nesnažil vstát a utíkat. Během deseti úderů srdce už byl dvacet yardů od místa výstřelu a jako úhoř se napůl zasypaným příkopem plazil dál a dál. Už zjistil, že navoskované a zkroucené tětivě ze střívka vlhkost moc nevadí. Zatímco se váhaví jezdci pustili k místu, z něhož podle nich nejspíš vyšel ten výstřel, přiletěla zezadu další střela z katapultu.
Pomalu, bez zvuku rohů a trubek, jako když rumpál napíná lano, začalo dvacet drobných šarvátek pomalu přerůstat v bitvu.

o o o

Shef ze své pozorovatelny na hřebeni viděl, že francký hlavní voj stále postupuje, nyní však už pomalu, ne rychleji než

krokem a s mnoha zastávkami. Nechtěli postupovat kupředu bez zajištění křídel. A na křídlech nebylo někdy po dlouhé minuty vůbec nic vidět. Objevilo se vždy pár jezdců, jak objíždějí návrší, nebo v rozvinuté linii útočí na nějakou vypálenou vesnici. Na koho útočili nebo koho pronásledovali, však nebylo možné rozeznat. Potom, jak Shef v dešti napínal zrak, svým jediným okem, zachytil daleko na jedné straně nějaký pohyb: pár koní v plném trysku a za ním nadskakuje na kamenech katapult. Za vozem pobízejí své koně členové oddílu střelců. Byl to Oswi a jeho "Mrtvá rovina", se kterou vyjížděl jednou stranou ze vsi, zatímco druhou stranou se tam hrnuli frančtí vojáci. Pokoušeli se ho obklíčit a odříznout mu ústupovou cestu, ale jejich postup zdržovaly a mátly další výstřely z jiných směrů. Katapult zmizel v údolí. Za několik okamžiků bude zase v akci a někam v půl míle širokém okruhu kolem něho dopadne další smrtící střela.
Shef vsadil se svou strategií na tři věci. Jednou z nich byla znalost terénu. Jen ti, kteří žili, hospodařili a lovili v místní krajině, znali průchody a únikové cesty. V každé skupině, kterou vyslal do pole, se nacházel některý z místních mužů či chlapců. Další byli rozptýlení na skrytých místech v okruhu dvaceti čtverečních mil s rozkazem ne bojovat, ale dělat průvodce a předávat zprávy. Druhou věcí byl dostřel torzních katapultu s jejich velkými šípy a nové kuše. Obojí se dlouho nabíjelo, ale dokonce i střela z kuše prorazila až na dvě stě kroků kroužkovou zbroj. A nejlépe se z nich střílelo vojákům ležícím v úkrytu.
Nejdůležitější částí Shefovy strategie však bylo vědomí, že existují dva způsoby, jak zvítězit v bitvě. V každé bitvě, kterou až dosud spatřil nebo o ní slyšel, vlastně v každé z bitev, jež za dlouhá staletí v Evropě proběhly, postupovala vítězná armáda jediným způsobem: vsadila na prudký úder. Šlo o srážku dvou řad vojáků, kteří se bili, dokud jedna řada nepovolila. Nepřátelskou linii bylo možné prolomit sekerou a mečem, čemuž dávali přednost Vikingové, po franckém způsobu kopím z koňského hřbetu nebo záplavou kamení a střel, vrhaných katapulty, jak nedávno zavedl Shef. Ten, komu se dřív podařil průlom, v bitvě zvítězil.
V této bitvě bude možná dosaženo vítězství zcela novým způsobem. Vojáci nestojí v útvaru, není zde žádný soustředěný útok, ale jednotlivé výpady z různých stran nepřítele unaví a roztříští jeho síly. To mohly dokázat jen Shefovy tradičním způsobem necvičené a neprofesionální oddíly: bylo to v rozporu s příliš mnoha vžitými zvyky dlouholetých válečníků. Nezáleželo na pokrytém území, úkolem vojáků bylo ustupovat a vzdávat se ho. Nezáleželo na odvaze tváří v tvář nepříteli. Ten, kdo ustoupí, může jinde znovu nastoupit. Chyběly zde válečné prostředky k pozvednutí morálky - rohy a trubky, pokřik velitelů, válečné písně a celkový pocit, že člověk bojuje druh s druhem po boku. Z takového boje bylo snadné dezertovat nebo se prostě schovat a počkat, až se boj přežene. Shef doufal, že se jeho oddíly budou navzájem krýt: vypravil vždy skupiny o asi padesáti členech - katapult, dvacet kuší a několik halapartníků. Povaha bitvy však byla taková, že se musejí rozdělit. Jak k tomu jednou dojde, sejdou se potom zase dohromady?
Když si vzpomněl na umíněné postranní útoky, jež proti němu tenkrát vedli yorkshirští vesničané v zasněžené krajině u Yorku, zadoufal, že by mohli. Ti muži a ženy hledí do kraje, za který bojují, vidí ta neposečená pole, spálené stodoly a pokácené sady. Pro chudý lid byla půda a potrava posvátná. Už pamatovali příliš mnoho hladových zim.
Zatímco sledoval, jak se bitva rozvíjí, zaplavil Shefa zvláštní pocit - ne snad svobody, ale spíš úlevy, že už nemusí o ničem rozhodovat. V té chvíli byl jen ozubeným kolečkem. Když je stroj natažený, kolečko se musí otáčet. Nemusí ale přemýšlet o zbytku stroje. Ten vystřelí nebo se poláme, a kolečko na to už nemá žádný vliv. Musí jen splnit svůj úkol. Položil ruku na rameno Godivy, stojící vedle něj. Ta pohlédla na jeho zpustošenou tvář a nechala ruku na svém rameni ležet.

o o o

Král Karel, stále se blížící k hřebeni Caldbeck Hillu - kde čas od času zahlédl mezi poryvy deště vyzývavý prapor svého nepřítele - už podvacáté vztyčil pravici a zastavil hlavní voj. Přiklusal k němu velitel jeho lehkooděnců, jehož vlněný a kožený oděv byl už deštěm nasáklý jako houba.
"Nuže, Rogiere?"
Voják znechuceně zavrtěl hlavou. "Je to jako padesát psích rvaček najednou. Nikdo se nám nepostaví. Pořád je jen honíme a honíme. Potom, když se znovu seřadíme do útvaru a vyrazíme, vrátí se a znovu se do nás pustí, nebo nás napadnou zezadu."
"Co kdybychom si jich nevšímali a prostě se drželi pohromadě a postupovali vpřed? Tam nahoru." Král ukázal palcem na asi míli vzdálený prapor na obzoru.
"Cestou nás rozstřílejí na hadry."
"Ale budou moci útočit jen tak dlouho, jak dlouho trvá ujet jednu míli. No dobrá, Rogiere. Rozhánějte ty holomky dál, seč vám síly stačí, ale řekni svým vojákům, aby teď už postupovali v řadě s hlavním vojem. Až prorazíme jejich přední linie, pak se můžeme otočit a vypořádat se s křídly."
Král se otočil, pozvedl kopí a máchl jím dopředu. Jeho jezdci krátce chraptivě zajásali a začali pobízet koně do klusu.

o o o

"Už přijíždějí," řekl Shef Alfrédovi, jenž stál vedle Godivy. "Ale hlína je měkká a oni si musí šetřit rychlost na závěrečný trysk." Poblíž tří vůdců se na hřebeni nacházelo sotva padesát lidí, většinou běžci a poslové. Shef si však ponechal i jeden nehybný, neohrabaný kamenomet.
"Labutí kameny," přikázal.
Členové oddílu střelců - muži i ženy - se po dlouhých hodinách nečinnosti vrhli na svá místa. Také oni měli sehrát v

dnešním boji jenom jedinou úlohu. Kdysi dávno angličtí střelci při výcviku zjistili, že když vytesají do kamenů rýhy, letící kámen vydává podivný chvějivý zvuk jako labuť. Pro zábavu tenkrát soutěžili, komu se podaří přitesat nejhlasitější kámen. Nyní měl Shef v úmyslu poslat svým rozptýleným vojákům signál, kterému všichni jasně porozumějí.
Jeho střelci nabili, napjali rameno, trhli lany. Vystřelili jeden tajemně hvízdající kámen na jedno křídlo, otočili stroj, vystřelili na druhé křídlo. Obsluha torzních katapultů a střelci z kuší, stále se skrývající v záloze, uslyšeli signál, pobídli koně, otočili se a obloukem se poprvé toho dne vydali ke svým vůdcům. Zatímco se jeden po druhém objevovali, dal Shef roztáhnout řadu selských vozů, které tam celou dobu trčely proti obloze, a do mezer mezi nimi dal na hřeben rozestavit katapulty. Střelce z kuší poslal na vozy. Pro každého muže, ženu i stroj tam stáli, ne dál než pět stop, připraveni osedlaní koně a koňská spřežení. Shef přecházel z jedné strany řady na druhou a naposledy opakoval rozkaz. "Tři výstřely z každého katapultu, ne víc. Začněte na největší vzdálenost. Jeden výstřel z kuše, na rozkaz."

o o o

Jakmile král Karel dorazil na úpatí kopce, navzdory dešti mu stoupla nálada. Nepřítel se ho snažil zpomalit a unavit a teď počítal s tím, že jeho jezdce vyčerpá ten blátivý svah. Lehkooděnci však při těch drobných šarvátkách už splnili svůj úkol. A Angličané stále ještě neodhalili plán franckého útoku. Král nasadil koni ostruhy a cvalem, jenž přecházel v trysk, vyrazil po stráni nahoru. Během několika vteřin ho předehnali velmožové z jeho osobní stráže.
Zadrnčely katapulty, vzduchem se mihly temné čáry a v tělese obrněnců, valícím se strání, se objevily víry. Frančtí rytíři se však hnali dál. Další zadrnčení, svist šípů, výkřiky bolesti mužů i zvířat. Zadní voje se zarazily o ty, kdo vepředu padli. Podivné, pomyslel si Karel, když spatřil překážku, stojící před ním. Barikáda, ale nikde nejsou žádné štíty ani vojáci. To si myslí, že nás zastaví jen hromada dřeva?

o o o

"Pal," přikázal Shef, když první frančtí jezdci přejeli kolem bílých kolíků, které tam ráno zarazil. Okamžitě potom zařval hlasem jako Brand, přehlušujícím i jednotnou ránu, vyšlou z několika desítek samostřílů: "Teď utíkejte! Na koně a pryč!"
Během vteřin zaplavilo svah za hřebenem stádo koní. V čele uháněli střelci z kuší, oddílům katapultníků trvalo zapřáhnout koně jenom o několik vteřin déle, jakýsi velitel proklínal zaseknutou páku. Potom byli i oni pryč. Godiva, poslední v zástupu, se náhle otočila, vytrhla z dřevěné konstrukce prapor, pobídla svého valacha a tryskem uháněla pryč, prapor za ní vlál jako vlečka urozené paní.

o o o

Jezdci francké kavalerie, bez sebe touhou udeřit na nepřítele, dorazili s napřaženými kopími a planoucíma očima na vrchol kopce. Několik jich vjelo rovnou do prostoru mezi vozy a hřebci se začali stavět na zadní, snažíce se ocelovými podkovami zasáhnout co nejvíce pěšáků, kteří tam přece musejí být!
Nikde nikdo. Jen opuštěné vozy a otisky kopyt. Jediný obléhací stroj, kamenomet, který tam Shef zanechal. Mezerami mezi vozy se tlačili další a další jezdci, až nakonec několik mužů sesedlo z koní a odtlačili překážky stranou. Král zíral na mohutný dřevěný rám, z něhož Godiva vytrhla Kladivo a kříž. V tom okamžiku prapor vyzývavě zavlál na protějším, asi půl míle vzdáleném hřebeni. Některé horké hlavy, soptící nevybitým hněvem, naskákaly na koně a za divokého pokřiku vyrazily tím směrem. Ostré rozkazy je přivolaly zpět.
"Přijel jsem s nožem na porcování masa," zamumlal král ke svému pobočníkovi Godefroiovi. "Ale všude vidím jen polévku. A to zatraceně řídkou. Jedeme zpět do Hastingsu, musíme si to promyslet."
Zrakem spočinul na Alfgarovi. "Říkal jsi, že ten tvůj déšť za chvíli přestane."
Alfgar nic neříkal a jen sklopil zrak. Karel znovu pohlédl na vysoký, robustní rám, z něhož Godiva strhla prapor a který pevně stál na voze. Palcem na něj ukázal. "Pověste toho zrádce," nařídil.
"Varoval jsem vás, říkal jsem vám o těch strojích," ječel Alfgar, když se ho zmocnili pochopové.
"Co říká?" zeptal se jeden z jezdců.
"Nevím. Žvaní něco anglicky."

o o o

Na pahorku, hodný kus stranou od dráhy přesunu francké armády, se mezitím radili Thorvin, Geirulf a Farman.
"Co si o tom myslíte?" chtěl vědět Thorvin.
Tyrův kněz Geirulf, kronikář bitev, jen zavrtěl hlavou. "Je to něco nového. Úplně nového. Ještě nikdy jsem o ničem takovém neslyšel. Musím se ptát: Odkud se mu berou v hlavě takové nápady? Kdo jiný mu může radit než otec válečníků. Je to jasné, je Odinovým synem. A takoví muži jsou nebezpeční."
"Já si to nemyslím," řekl Thorvin. "A já jsem mluvil s jeho matkou."
"Víme, co jsi nám řekl," pravil Farman. "Ale nevíme, co to znamená. Pokud nám nenabídneš lepší vysvětlení, musím souhlasit s Geirulfem."
"Na to teď není vhodná doba," řekl Thorvin. "Podívejte, už se zase něco děje. Frankové ustupují."

o o o

Shef s neblahým tušením pozoroval, jak se těžkooděnci otáčejí a vracejí se po svahu dolů. Doufal v to, že je budou pronásledovat a přitom utrpí další ztráty, unaví koně a sami se také vyčerpají. Když se teď stahují, je více než pravděpodobné, že dojedou zpět na svou základnu a někdy jindy, v den, který si sami vyberou, se vrátí a znovu zaútočí. Instinktivně tušil, že jedno nepravidelná armáda nedokáže: bránit území. Dnes se o to nepokoušel a francký král se ho k tomu ani nesnažil přinutit - byl si jist, že se obě strany chystají k tradičnímu rozhodnému střetu. Nějak ho ale musí přimět zaútočit - bezbranný lid celé jižní Anglie byl králi vydán na milost a nemilost.
Shef musel zvítězit dnes. Znamenalo to víc riskovat s vyhlídkou na vyšší zisk. Armáda na ústupu je naštěstí zranitelnější než armáda na postupu. Dosud se do boje zapojila stěží polovina Shefových lidí. Je čas povolat ostatní. Shef svolal své posly a začal vydávat rozkazy.

o o o

Na promáčených svazích, které klesaly z nížin až dolů k moři, se franctí vojáci pomalu začínali orientovat v situaci. Už se nepohybovali v těsných hloučcích, jež byly pro útočníky snadným cílem. Namísto toho se i oni začali v terénu krýt a otevřená prostranství překonávali, jenom když museli, a to ještě cvalem. Na cestě mezi dvěma pahorky se jedna skupina zarazila, když slyšeli zvuk běžících nohou. Když se bosý hoch, zcela zaujatý svou zprávou, přehnal kolem nich, jeden z jezdců pobídl koně do trysku a divoce jej ťal šavlí.
"Nebyl vůbec ozbrojený," poznamenal jeden z Franků, hledící na mrtvé tělo, z něhož vytékala krev a mísila se s vodou z deštěm rozvlněné louže.
"Svou zbraň měl v hlavě," zabručel jeho velitel. "Připravte se, jedeme dál."
Chlapcův bratr, běžící padesát kroků za ním, se tiše jako myška přikrčil za nejbližší jeřáb s rudými bobulemi a pozoroval je, jak odjíždějí. Potom se tiše vytratil hledat mstitele.
Franctí lučištníci dosud neměli možnost dělat vůbec nic, jen trpěli náhodné výstřely protivníků. Tětivy měly tak mokré, že jejich luky byly takřka k nepotřebě. Jejich velitelé je nyní při ústupu armády používali k obraně strategických míst. I oni se učili bojovat ze zálohy.
"Podívejte." Jeden z nich ukázal na skupinu jezdců, cválajících přes pole. Jeden z nich se náhle chytil za bok a spadl z koně. Lučištníci, schovaní za rozbořenou stodolou, uviděli, jak se od živého plotu náhle oddělila nějaká postava, skočila na koně a nespatřená svými oběťmi, uháněla pryč. Řítila se však přímo k jejich úkrytu.
Když v plném trysku míjela roh stodoly, dva muži probodli krátkými meči koni hruď, a jak kůň padal, strhli střelce k sobě.
"Co je to k čertu za zbraň?" vykřikl jeden z nich při pohledu na samostříl. "Podívejte, luk a šípy Co to má tadyhle na opasku?"
"Ále, kašli na opasek, Guillaume," zařval jeden z jeho kamarádů. "Podívej se, je to holka." Muži zírali na štíhlou postavu v krátkém kiltu.
"Ženské, co střílejí chlapy ze zálohy," mumlal Guillaume. "No dobrá, máme čas uštědřit jí lekci. Ať má na cestě do pekla na co vzpomínat."
Zatímco se vojáci natlačili kolem zmítající se ženy, ležící na zemi, na tucet vesničanů z Kentu s dřevorubeckými sekyrami a háky se za jejich zády přikradlo blíž. Nebyli schopni se postavit obrněným jezdcům, na hrstku lupičů, darebáků a násilníků však stačili.
Obrovský kovový ještěr neustále přicházel o muže a koně, ale přesto se vzdorně valil dál, zpět k franckému táboru. Král Karel, ponořený v myšlenkách, si nevšiml, že se voj před ním zastavil, dokud jeho kůň málem nestoupl na jeho vlastní lučištníky. Až potom se zastavil a pohlédl dolů. Jeden z velitelů popadl jeho koně za uzdu a ukázal dopředu: "Sire, jsou před námi. A pro změnu tentokrát stojí v bitevní linii."

o o o

Náčelník z nedaleké vesnice, kterého Shef objevil, s jistotou tvrdil, že celodenní déšť a průjezd tisíců koní promění potok mezi Brede a Bulverhythe v bažinu. Shef se rozhodl vsadit na náhodu a uvěřil mu. Jeho běžci se dostali ke svému cíli - většina z nich. Vojáci, obsluhující kamenomety, se se svými stroji a skupinami halapartníků na jejich obranu přiblížili z křídel, kde předtím jenom nehybně čekali. Připravili se k boji, zaujali postavení pět yardů od sebe a sto padesát yardů od čela franckého zástupu. Postavit se jezdectvu v otevřené krajině za pěkného počasí by byla holá sebevražda.
Velitel Osmod se snažil v hustém dešti odhadnout vzdálenost franckých předsunutých hlídek. Zvolal rozkaz a vzhůru vystřelilo zároveň dvacet břeven, ozvalo se hvízdání a kamení vylétlo do vzduchu.

o o o

Karlův kůň poplašeně couvl, jak mu mozek lučištníka před ním nečekaně postříkal hlavu. Další hřebec, se zlomenou nohou, řičel a hrabal kopyty do vzduchu. Skoro ještě dřív, než dopadla první salva, byla už ve vzduchu druhá. Francká armáda, čelící stále novým překvapením, na chvíli málem podlehla panice.
Karel vyrazil vpřed, bez ohledu na kamení, řítící se z katapultů, nyní mířící přímo na něj. Pánovitě poslal vpřed i lučištníky, kteří chabě vystřelili pár šípů. Za nimi, následujíce příkladu svého krále, pobídli do pomalého cvalu své koně

těžcí kopiníci. Přímo do bažiny, která bývala potokem.
Samotného Karla stáhli z koně, když se zabořil do bahna, dva jeho podkoní, a nakonec už jen stál vzadu jako nečinný pozorovatel. Jeho muži se pomalu brodili dál, někteří ještě stále na koních, někteří pěšky, směrem ke strojům, jež na ně vrhaly nekonečnou záplavu kamení. Když k nim dorazili, stála před nimi řada vojáků v podivných přílbách, kteří se oháněli obrovskými sekerami, jako by byli dřevorubci. Frančtí rytíři, zbavení elánu, jenž byl jejich dědičným právem, se pustili do boje muže proti muži. Obři v těžké zbroji pomalu zatlačovali své drobnější, podivně ozbrojené protivníky zpět. Skoro až do míst, kde stála řada strojů, které přece musejí začít bránit!
Z obou stran náhle zazněly rohy. Král Karel, brodící se bahnem, zpozorněl, očekávaje protiútok, poslední zoufalý výpad nepřítele. Namísto toho se nepřátelé všichni zaráz otočili a utíkali. Beze studu pelášili pryč jako zajíci. A stroje klidně nechali napospas dobyvatelům.
Karel, funící námahou, si náhle uvědomil, že ty stroje nemají jak odvézt. Ani je nemohou spálit. "Rozsekejte ty věci," přikázal. Lučištníci pochybovačně pohlédli na mohutné klády. "Tak přesekejte ta lana! Něco s tím udělejte."
"Pár lidí ztratili," řekl jeden z jeho pobočníků. "A utekli jako zbabělci. Nechali tu i své zbraně."
"Zatímco my jsme jich ztratili mnohem víc," řekl král. "A kolik mečů a drátěných košil jsme dnes nechali v poli? Dejte mi koně. Budeme rádi, když se dostaneme do tábora v polovičním počtu, než v jakém jsme ráno vyrazili."
Ano, pomyslel si. Ale už to máme za sebou. Máme za sebou všechny ty pasti. A půl armády, v bezpečí hradeb, může být někdy jindy víc než dost.
Jako by ho chtěl povzbudit, déšť začal pomalu slábnout.

o o o

Lakomý Gudmund, proplouvající Kanálem na lodi poháněné jen vesly, si nevšímal deště a vítal špatnou viditelnost, kterou déšť způsoboval. Pokud se má vylodit, byl by mnohem raději, kdyby to bylo pro muže na břehu překvapení. V dešti a mlze bylo snazší získat nějaké informace. Z přídě lodi, kde stál, pokynul na pravobok a nařídil zvýšit tempo. Loď během několika okamžiků dohnala rybářskou bárku se šesti vesly, jejíž posádka k nim se strachem vzhlížela. Gudmund si vytáhl zpoza kazajky Thorův přívěsek a ukázal jim jej. Výraz rybářů se ze strachu změnil v ostražitost.
"Jsme tady bojovat proti Frankům," zvolal lámanou angličtinou, jíž se mluvilo v táboře Poutníků. Výraz mužů ve člunu se zmírnil, jak se jim ulevilo, když poznali, že se s ním mohou dorozumět.
"Už je pozdě," zakřičel rybář. "Bojují dnes."
"Vy raději pojďte na palubu," odvětil Gudmund.
Když mu došlo, o čem rybáři hovoří, zrychlil se mu tep. Pokud se úspěšný pirát řídil nějakým pravidlem, pak to byla zásada vylodit se tam, kde selhává obrana. Znovu a znovu si to ověřoval: Francká armáda byla toho rána spatřena, jak vyráží do pole, jen v táboře a u lodí zůstaly stráže. V nevalně stráženém táboře se nacházela kořist, nashromážděná z celého kraje, Canterbury nevyjímaje. Rybáři nevyjádřili naději, že by se Frankové mohli vrátit jinak než jako vítězové. I kdyby byl však jeho přítel jarl poražen, řekl si Gudmund, nebude na škodu dobyvatele trošku oloupit. A úder v týle by je mohl jaksepatří rozházet. Otočil se k rybářům s dalšími otázkami: Flotila na břehu v zátoce? Opevněný tábor na kopci? Nejbližší přístup? Kolmý svah, ale cesta?
Jedna loď flotily Poutníků za druhou, poháněné nyní přikovanými bojovníky z Ragnarssonova vojska, vplouvaly v hustém lijáku do úzkého ústí říčky pod Hastingsem a táborem Franků.
"Chystáte se přistavit k hradbám žebříky?" zeptal se pochybovačně jeden rybář. "Jsou deset stop vysoké."
"Máme na to tohle," ukázal Gudmund vesele na šest vrhacích strojů, které jeho muži pomocí kladkostrojů právě vykládali z lodí.
"Jsou na tu cestu moc těžké," řekl rybář, který sledoval, jak se lodi při vykládání naklánějí na bok.
"Mám hodně nosičů," odvětil Gudmund a netrpělivě pozoroval své vojáky, kteří s tasenými zbraněmi sundávali nebezpečným galejníkům z Ragnarssonovy armády okovy, vždy jen několika mužům zároveň, a rychle je znovu přikovávali ke kostrám a držadlům onagerů.
Jak se úzká stezka plnila muži, Gudmund se rozhodl pozvednout jejich morálku krátkým proslovem.
"Je tam kořist," řekl. "Spousta kořisti. Ukradli to křesťanské církvi, takže nikomu nebudeme muset nic vracet. Možná se budeme muset rozdělit s jarlem, pokud dnes vyhraje, ale možná ne. Tak jdeme."
"A co my?" křikl jeden z přikovaných mužů.
Gudmund na něj se zájmem pohlédl. Byl to Švéd Ogvind, velmi drsný muž. Hrozby na něho nepůsobily. A on potřeboval, aby tito muži napnuli všechny své síly při výstupu na kopec.
"No dobrá," řekl. "Pokud zvítězíme, nechám vás jít. Pokud prohrajeme, nechám vás přikované k těm strojům. Třeba k vám křesťané budou milosrdní. Je to spravedlivé?"
Ogvind kývl. V návalu náhlé inspirace se Gudmund otočil k černému jáhnovi, pánu strojů.
"A co ty? Budeš z nich pro nás střílet?"
Erkenbert se zatvářil zarputile. "Proti křesťanům? Vyslancům papeže, Svatého otce, jež jsme já sám se svým pánem zavolali do tohoto hnízda divochů? To raději přijmu svatou korunu mučedníků a půjdu "
Někdo zatahal Gudmunda za rukáv. Byl to jeden z několika otroků z yorského kláštera, kteří přežili jak Ivarovo šílenství, tak i disciplínu pod vedením Erkenberta.
"My to uděláme, pane," zašeptal otrok. "S radostí."
Gudmund pokynul své smíšené skupině k výstupu do strmé stráně. Sám šel v čele s rybáři a klášterními otroky jako průzkumníky, za nimi se pak pod svým tunu a půl těžkým závažím potáceli vojáci z Ivarovy armády. Zvolna, stále kryto závojem deště, se šest katapultů a tisíc Vikingů přesunulo do místa vzdáleného čtyři sta yardů od francké palisády.

Guthmund nesouhlasně zavrtěl hlavou, když zjistil, že tam nejsou ani stráže - všichni frančtí vojáci se přemístili na druhou stranu tábora, aby mohli pozorovat a poslouchat vzdálenou bitvu.
První zaměřovací kámen z onageru vylétl prudce do vzduchu a porazil deset stop vysoký kůl. Klášterní otroci vytáhli rohové zarážky a celý rám o něco pozvedli. Další salva pěti dvacetilibrových kamenů vmžiku rozbořila asi dvacet stop palisády. Gudmundovi se nezdálo, že je třeba čekat na další salvu. Jeho armáda se vrhla přímo do vzniklého průlomu. Vyděšení Frankové, většinou lučištníci s promoklými a nefunkčními tětivami, se octli tváří v tvář tisícovce veteránů, připravených k boji muže proti muži. Skoro všechny Franky opustila odvaha a oni utekli.

o o o

Dvě hodiny potom, co vstoupil na pevnou zem, vyhlédl Gudmund z brány franckého tábora. Jeho zkušenost mu napovídala, že má rozdělit kořist, opustit teď už neužitečné katapulty a rychle vyplout, než ho dostihnou mstitelé. To, co spatřil, však kupodivu vypadalo jako návrat poražené armády. Pokud je tomu vskutku tak...
Otočil se a začal chrlit rozkazy. Tlumočník Skaldfinn, Hemdallův kněz, na něj překvapeně pohlédl.
"Riskuješ," řekl.
"Nemůžu si pomoct. Vzpomínám si na to, co mi říkával můj děda. Když je někdo na kolenou, kopni do něj."

o o o

Když jeho vojáci spatřili, jak nad místem, které pokládali za svůj bezpečný tábor, vlaje prapor s kladivem Thora, Karel vycítil, jak jim klesla morálka. Všichni muži a koně byli do jednoho promočení, prochladlí a unavení. Jak se s úsilím drali houštím a živými ploty a ještě jednou se pokoušeli seřadit do útvaru, lehkoodění jezdci viděli, že přinejmenším půlka z nich leží v bahnitých polích mrtvá nebo čekající na smrt z rukou nějakého vesničana. Lučištníci byli po celý den pouhými pasivními terči. Dokonce i jádru armády, těžkooděncům, chyběla dobrá třetina mužů, kteří zůstali někde na svahu kopce nebo v rozbahněné říčce - nedostali ani šanci ukázat, co umějí. Palisáda před nimi vypadala neporušená a obsazená obrovským počtem vojáků. Nikomu z Franků se už nechtělo do útoku.
Karel se vztyčil v sedle, pozvedl kopí a pokynul směrem k lodím, které byly buď vytažené na břeh, nebo zakotvené poblíž. Jeho vojáci zasmušile změnili směr pochodu a zamířili dolů k pláži, na níž se před několika týdny vylodili. Jakmile tam dorazili, ze zálivu jedna po druhé vypluly dračí lodě, na něž se mezitím vrátily posádky. Zaujaly bojové postavení, všechny se na klidném moři zastavily a jejich posádky se zručností starých veteránů natočily přídě všech lodí proti Frankům. Onager u hradeb se ze své výhodné polohy pokusil o zkušební výstřel, aby určil vzdálenost. Střela dopadla do šedého moře na délku lana od kogy Dieu Aide. Katapulty se lehce pohnuly a začaly zaměřovat.

o o o

Shef, který pozoroval dav vojáků na pláži pod sebou, si uvědomil, že o kolik se francká armáda zmenšila, o to se jeho armáda rozrostla. Vrhače šípů a kuše byly v pohotovosti, jak očekával, a nebylo jich o mnoho méně než na začátku první bitvy. Chvatně se už blížily i jeho střelecké oddíly se svými nepoškozenými nebo narychlo opravenými cukovrhy, které zachránili potom, co je Frankové nechali stát v poli. Nesly je stovky ochotných paží. Jenom halapartníci ztratili víc než jenom pár mužů. Na jejich místo však nastoupily tisíce, doslova tisíce rozzuřených venkovanů z okolí, svírajících oštěpy, sekyry a kosy. Pokud se Frankové rozhodnou pro útok, budou se muset vrhnout do kopce. Na unavených koních. V dešti střel.
Do Shefova vědomí se začaly vkrádat vzpomínky na jeho souboj s Flannem Gaddgedilem. Pokud chce člověk vydat druhého člověka, nebo celou armádu, Naströndu, Pobřeží mrtvých, vrhne přes hlavu protivníka oštěp na znamení toho, že ho vydává Odinovi. V tom případě není možné vzít nikoho do zajetí. V jeho vědomí se ozval hlas chladný jako ledovec, hlas, o němž věděl, že patří Odinovi.
"No tak," řekl hlas. "Neváhej a zaplať mi mou daň. Ještě nenosíš můj znak, ale což všichni neříkají, že právě můj oštěp je tvým znamením?"
Shef se jako náměsíčný naklonil nad Oswiho katapult - "Mrtvou rovinu", natažený a nabitý, namířený do středu chumlu zmateně se motajících Franků pod nimi. Pohlédl dolů na kříže na jejich štítech a vzpomněl si na orm-gard. Na zuboženého otroka Merlu. Na svá vlastní muka z rukou Wulfgara. Na Godivina záda. Sibbu a Wiffiho, spálené na popel. Ukřižování. Jeho ruce pevně spočinuly na spoušti, zaměřil zbraň nad hlavy Franků.
Znovu uslyšel ten hlas, hlas jako lámající se ledovec. "No tak," řekl. "Dej mi ty křesťany."
Náhle vedle něj stála Godiva a držela ho za rukáv. Nic neříkala. Hleděl na ni a vzpomínal na otce Andrease, jenž mu daroval život. Na svého přítele Alfréda. Na otce Bonifáce. Na tu ubohou ženu tam na mýtince. Rozhlédl se, jako by se probíral z těžkého snu, a uvědomil si, že se náhle odněkud zjevili kněží Cesty a upřeně a vážně na něj hledí.
S hlubokým povzdechem od katapultu odstoupil.
"Skaldfinne," pravil. "Ty jsi tlumočník. Běž tam dolů a řekni franckému králi, aby se vzdal, nebo ho zabijeme. Slibuji jim život a bezpečné odplutí. Nic víc."
Znovu uslyšel hlas, tentokrát to však byl ten pobavený hlas poutníka v horách, který poprvé zaslechl nad šachovnicí bohů.
"Výborně," řekl ten hlas. "Odolal jsi Odinovu pokušení. Snad jsi přece můj syn. Kdo však opravdu zná svého otce?"

Kapitola 12

"Bojoval s pokušením," vyprávěl Skaldfinn. "Říkej si, co chceš, Thorvine, ale je v něm něco z Odina."
"Byla by to největší jatka od časů, kdy lidé na tyto ostrovy poprvé připluli," dodal Geirulf. "Frankové, natěsnaní na pláži, byli vyčerpaní a zcela bezbranní. A angličtí venkované by s nimi neměli žádný soucit."
Kněží Cesty už zase seděli v kruhu u svého posvátného ohně a oštěpu, mezi provazy s jeřabinami. Thorvin natrhal velké trsy čerstvých podzimních bobulí. Jejich jasně šarlatová barva se odrážela v záblescích zapadajícího slunce.
"Něco takového by nám přineslo to nejhorší neštěstí," pravil Farman. "Neboť při takové oběti je nanejvýš důležité ponechat stranou veškeré nároky na kořist nebo jakýkoliv osobní zisk. Angličané by se takovým pravidlem však odmítli řídit a okradli by jejich mrtvé. Pak bychom proti sobě měli jak hněv Boha křesťanů, tak Praotce."
"On však ten šíp nevystřelil," řekl Thorvin. "Zadržel svou ruku. Proto znovu tvrdím, že není Odinovým synem. Kdysi jsem si to myslel, ale teď už vím víc."
"Opravdu bys nám měl raději říct, co ses dověděl od jeho matky," řekl Skaldfinn.
"Bylo to takhle," začal Thorvin. "Našel jsem ji docela snadno ve vesnici jejího muže, toho heimnara. Nejspíš by se mnou ani nemluvila, ale miluje to děvče - i když je dcerou konkubíny jejího muže. Nakonec mi všechno řekla.
Bylo to skoro tak, jak vykládal Sigvarth - i když on říkal, že se jí jeho projevy přízně líbily a ona... No, a po tom, co si musela vytrpět, není divu, že o něm mluvila jenom s nenávistí. Ale potvrdila jeho příběh až do chvíle, kdy spolu leželi na pláži a on ji potom nechal ve člunu a sám se vrátil na břeh ke svým mužům a jejich ženám.
Potom, říkala, se stalo tohle: Na okraj člunu někdo zaškrábal. Když pohlédla tím směrem, uviděla u člunu loďku, jen s jedním párem vesel, v níž seděl nějaký muž. Nutil jsem ji, aby mi ho popsala, ale nic si nepamatovala. Byl prý středního věku, střední postavy, ani dobře oblečený, ani trhan. Pokynul jí, aby nasedla do jeho loďky. Myslela si, že je to rybář, který ji připlul zachránit, takže k němu naskočila. Odplul s ní daleko do moře a potom podél pobřeží k místu, kde bydlela. Neřekl prý přitom ani slovo. Potom vystoupila z loďky a šla domů ke svému muži."
"Třeba to opravdu byl nějaký rybář," vložil se do Thorvinova vyprávění Farman. "Stejně jako ten mrož byl opravdu mrožem a ten skoffin byl jen v představách hloupého chlapce, který se bál stát sám na hlídce."
"Ptal jsem se jí na to - nechtěl snad odměnu? Mohl ji dovést až domů. Když už ne její manžel, její příbuzní by mu byli zaplatili. Řekla mi ale, že ji tam prostě nechal. Opravdu jsem trval na tom, aby mi dala přesnou odpověď, chtěl jsem po ní všechny podrobnosti. A ona mi řekla ještě něco.
Řekla, že když ji ten cizinec vysadil na pobřeží, vytáhl loďku na břeh a upřeně na ni pohlédl. Náhle ji zachvátila obrovská únava a ona si prostě lehla na pláž mezi chaluhy a usnula. Když se probudila, byl pryč."
Thorvin se rozhlédl kolem sebe. "Takže co se přihodilo, zatímco spala, nevíme. Hádal bych, že žena by snad měla nějak poznat, jestli s ní ve spánku někdo obcoval, ale kdo ví? Nedlouho předtím s ní byl Sigvarth. Pokud měla nějaké podezření, tím, že by se o něm zmínila, by nic nezískala. Nebo tím, že by si tu příhodu vůbec pamatovala. Ten spánek mě však znepokojuje.
Pověz mi," otočil se Thorvin náhle k Farmanovi, "ty, jenž jsi z nás nejmoudřejší, kolik je bohů v Asgardu."
Farman se nervózně zavrtěl. "Thorvine, víš, že to není moudrá otázka. Odin, Thor, Frey, Baldr, Heimdall, Njörd, Idunn, Tyr, Loki - o těchto se nejvíc mluví. Ale v ságách je i tolik dalších: Vidar, Sigyn, Ull "
"Ríg?" otázal se obezřetně Thorvin. "Co vlastně víme o Rígovi?"
"To je jedno z Heimdallových jmen," řekl Skaldfinn.
"Jedno z jeho jmen," přemítal Thorvin. "Dvě jména, jeden bůh. Aspoň se to tak povídá. Vně tohoto kruhu bych to nikdy nepřiznal, ale někdy se mi zdá, že křesťané snad mají pravdu. Je jen jeden bůh." Rozhlédl se kolem sebe po kruhu šokovaných tváří. "Ale mívá - totiž mívá to - různé nálady. Nebo části. Třeba spolu ty části někdy bojují, tak jako člověk může pro zábavu hrát pravou rukou proti levé šach. Odin proti Lokimu, Njörd proti Skadimu, Ásové proti Vanům. Opravdový boj však probíhá zároveň mezi všemi těmito částmi, všemi bohy, obry a nestvůrami, kteří nás přivedou k ragnaröku.
Odin dává mužům sílu, aby mohli jednoho dne bohům pomoci, až budou stát tváří v tvář obrům. Proto je zrádcem válečníků, vybírá si nejmocnější z nich a nechává je zemřít. Aby, až přijdou obři, byli připraveni k boji v jeho síních.
Já si ale myslím, že i Ríg nás svým způsobem připravuje na bitvu. Znáte ten svatý příběh? Jak Ríg putoval po horách, potkal Aie a Eddu a zplodil s Eddou Thralla - nevolníka. Potkal Afiho a Ammu a zplodil s Ammou Carla - bojovníka. Potkal Fadira a Modir a zplodil s Modir Jarla - panovníka. I náš jarl býval nevolníkem a bojovníkem. A kdo je synem Jarla?"
"Mladý Kon," řekl Farman.
"Což je Konr ungr nebo také konungr."
"A to znamená král," řekl Farman.
"Kdo by se nyní odvážil upřít našemu jarlovi ten titul? Prožívá Rígův příběh ve svém vlastním životě. Příběh o tom, jak Ríg určuje osud lidstva."
"Proč to bůh Ríg dělá?" zeptal se Vestmund, Njördův kněz. "A jakou má Ríg moc? Přiznám se, že o něm neznám nic než ten příběh, o němž jsi právě mluvil."
"Je bohem horalů," odvětil Thorvin, "a je v jeho moci dělat lidstvo lepším. Ne jako Odin prostřednictvím bojů a válek, ale rozvíjením lidských dovedností. Víte, že existuje ještě jeden starý příběh, o Skjefovi, otci Skjolda - to jest o Sheafovi, otci Shielda.
Dánští králové se dnes nazývají syny Sjkolda, válečnými králi. Dokonce i oni pamatují, že před válečným králem Skjoldem žil mírumilovný král, který lidi učil jak sít a sklízet úrodu a neživit se jenom lovem jako divá zvěř. Myslím si, že teď nadešla doba panování nového Sheafa, jakkoliv už vyslovujeme jeho jméno, který nás naopak osvobodí od setí a

sklízení úrody a jen přežívání od jedné sklizně k druhé."
"A to je 'ten, jenž přišel ze Severu'," řekl pochybovačně Farman. "Člověk, který není Seveřan ani jazykem, ani krví. Člověk, který se spojil s křesťany. Tohle jsme nečekali."
"Bohové vždy činí nečekané věci," odvětil Thorvin.

o o o

Shef pozoroval ponurý průvod odzbrojených franckých válečníků, kteří jeden po druhém po vzoru svého krále nastupovali do lodí, které je dopraví domů. Alfréd trval na tom, že se k nim připojí nejen papežský legát a frančtí kněží, ale i arcibiskup z Yorku, jeho vlastní biskup Daniel z Winchesteru, jáhen Erkenbert a všichni ostatní angličtí duchovní, kteří se nepostavili proti vetřelcům. Daniel chrlil hrozby věčného zatracení, které hrozí kacířům, ale Alfrédem to nepohnulo. "Vykážeš-li mne ze tvého stáda," zvolal na něj, "svolám si své vlastní. S lepšími pastýři, než jakým jsi byl ty. A s ostřejšími psy."
"Tohle ti oni nikdy neodpustí," řekl mu Shef.
"Další z toho, co musíme sdílet," odvětil Alfréd.
A tak uzavřeli dohodu.
Oba byli svobodní a bez dědiců. Budou spolukráli, Alfréd na jih a Shef na sever od řeky Temže, přinejmenším až po Humber, za kterým stále žádostivě číhal Hadí oko. Prohlásili jeden druhého svými dědici. Oba souhlasili s tím, že na jejich území bude svoboda vyznání - pro křesťany, Poutníky či vyznavače jakékoliv jiné víry, kteří by se tam snad mohli objevit. Žádný kněz však nesmí přijímat za svou službu peníze, věcné dary ani půdu, s výjimkou předem domluvené zvláštní služby. A církevní půda ve Wessexu bude navrácena koruně. Zanedlouho z nich budou nejbohatší králové Evropy.
"Musíme s těmi penězi dobře naložit," dodal Shef.
"Dát je na dobročinnost?"
"I na jiné účely. Říká se, že nové věci musejí přijít, teprve až na ně uzraje čas, a já tomu věřím. Věřím ale i tomu, že často vhodná doba nastane, ale lidé tu příležitost promarní. Nebo ji církve zmaří. Pohleď na naše stroje a kuše. Kdo říká, že nemohly být vyrobeny už před sto lety, nebo před pěti sty, už v dobách Římanů? Nikdo je však nevyrobil. Chci získat zpět všechny ty staré znalosti, dokonce i umění pracovat s čísly, které ovládají arithmetici. A použít ty znalosti k rozvíjení nových znalostí a dovedností." Rukou pevně sevřel topůrko kladiva.
Zatímco nyní pozorovali, jak se řada za řadou franckých vojáků naloďuje, otočil se Alfréd ke svému spolukráli a řekl: "Překvapuje mě, že ještě stále odmítáš nosit na krku kladivo ze svého praporu. Koneckonců, já pořád nosím svůj kříž."
"Kladivo je znakem spojení všech vyznavačů Cesty. Thorvin však říká, že má pro mě nový znak. Musím ho nejdřív vidět, a teprve potom rozhodnu, zda s ním souhlasím. Je to obtížná volba. Právě přichází."
Thorvin se opravdu blížil, provázen všemi ostatními kněžími Cesty, Gudmundem a několika staršími kapitány.
"Máme tvůj znak," řekl Thorvin. Ukázal mu přívěsek na stříbrném řetízku. Shef se na něj s podivem zahleděl. Byla to tyčka, z níž vybíhalo střídavě do obou stran pět příček.
"Co to je?"
"To je kraki," odpověděl Thorvin. "Jednožerďový žebřík, znak boha Ríga."
"Nikdy jsem neslyšel jméno takového boha. Co mi o něm můžete říct? Proč si myslíte, že bych měl nosit jeho znak?"
"Je bohem horalů. Poutníků. Není mocný sám o sobě, ale skrze své potomky. Je otcem Thralla, Carla i Jarla. A dalších."
Shef se rozhlédl po kruhu mnoha mlčících pozorovatelů: Alfréd, Thorvin, Ingulf. Hund. Někteří zde nestáli. Brand, o jehož zdravotním stavu neměl dosud nové zprávy. Jeho matka Thryth. Nevěděl, zda ho ještě touží spatřit.
A především Godiva. Po bitvě mu skupina jeho střelců přinesla tělo jeho nevlastního bratra - syna jeho matky a Godivina manžela. On i Godiva dlouho hleděli na jeho fialovou tvář a zkroucený krk a pokoušeli se v té tváři vyčíst něco ze vzpomínek na dětství, nějakou cestu k nenávisti v Alfgarově mozku. Shef si vzpomněl na verše z jedné z Thorvinových starých básní, které vyslovil hrdina nad tělem svého bratra, jehož sám zabil:

"Já byl jsem tvou zhoubou. Nás neštěstí stíhá.
Já v paměti mám, bratře, Norn tu sudbu zlou."

Neřekl však ta slova nahlas. On chtěl zapomenout. Doufal, že jednoho dne zapomene i Godiva. Zapomene na to, jak ji nejdřív zachránil, potom opustil a nakonec zneužil. Teď, když už polevilo neustálé napětí z plánování a akce, cítil v hloubi duše, že ji snad miluje ještě víc než předtím, než ji zachránil z Ivarova tábora. Ale jaká je to láska, která musí čekat, až bude vhodná doba na to, aby se mohla projevit?
To si myslela Godiva. Odjela s tělem svého muže a nevlastního bratra zařídit pohřeb a nechala Shefa v nejistotě, zda ji kdy ještě spatří. Tentokrát se bude muset rozhodnout sám.
Pohlédl přes ramena svých přátel na poražené, nenávistně se tvářící nepřátele, stále nastupující do lodí, a pomyslel na ponížného krále Karla, rozhněvaného papeže Mikuláše, Sigurda Hadí oko, číhajícího na severu na možnost pomstít bratrovu smrt. Znovu pohlédl na stříbrnou věcičku ve své dlani.
"Jednožerďový žebřík," pravil. "Těžko se na něm udržuje rovnováha."
"Musíš šplhat postupně, z jedné příčle na druhou," odpověděl Thorvin.
"Je těžké po něm šplhat, udržovat rovnováhu, dostat se až na vrchol. Ale nahoře jsou dvě příčle, kterých je možné se chytit. Vypadá to skoro jako kříž."
Thorvin se zamračil. "Ríg a jeho znak tu byli už dávno před tím, než vyrobili první kříž. Není to symbol smrti, ale

stoupání výš, cesty k lepšímu životu."
Shef se usmál, poprvé po mnoha dnech. "Líbí se mi tvůj znak, Thorvine," řekl. "Budu jej nosit."
Nasadil si řetízek na krk, otočil se a zahleděl se na moře.
Nějaký uzel, nějaká bolest, co mu svírala hruď, se rozplynula.
Poprvé v celém svém životě pocítil pokoj a mír.